

MFN
376

17330

44611
MELKOTTA
KARNATAKA STATE

తెలుగు No. 17330

అధ్యర్థవేదనంహిత మంత్ర పద పాత పహాతం

అనువాదం :

కొప్రశాస్త్ర విద్యాన్ విశ్వం, డి. లిట్.

వాల్మి సంపుటం
(ఎవిమిది, తొమ్మిది, పది కాండలు)



1961
TIRUPATI DEVASTANAMS
KARNATAKA STATE

ప్రచురణ :

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు,
తిరువతి.

**TELUGU
ATHARVA VEDA SAMHITA**

By
Kalāprapūrṇa VIDWĀN VISWĀM, D. LITT

W. T. D. Religious Series No. 338

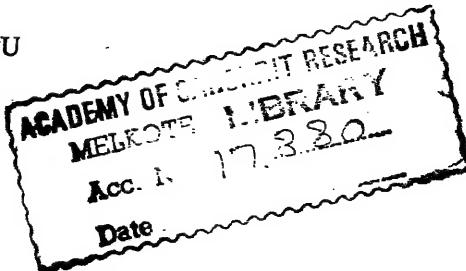
Copies - 2,000.

(A) 14421-357N +/1

Price :

17.30

Cover : Sri BAPU



Published by:

Sri CH. VENKATAPATI RAJU, I. A. S.,

Executive Officer,

T. T. Devasthanams,

Tirupati.

Printed at:

Tirumala Tirupati Devasthanams Press

Tirupati-517 507

1133

విషాది దీపమాట

పిహాచ్. వేంకటపతిరాజు, ఐ. ఎ. ఎన్.

కార్యసిర్వహాదికారి,
తిరుపుల తిరువతి దేవస్థానములు.

భారతియుల సభ్యతకు, సంస్కృతికి, సంయువనానికి వస్తిన అధ్యాత్లే పరమప్రమాణాలైన వేదాలు. ఆచి వైదిక సంస్కృతంలో ఉండటం వల్ల తణాటి వారికి వైదికపంస్కృతి అందుబాటులో లేకుండా పోయింది. ఆ వాఙ్మయాన్ని తేఱతెలుగులో తెలుగువారికి అందించే తిరుపుల తిరువతి దేవస్థానాల ప్రయత్నంలో ఒక భాగమే అథర్వ వేదానికి తెలుగు అనువాదం.

ఈపుటికి మూడు సంపుటాలను ముఖ్యటగా మీ ముందుంచగలిగినాము. ఇది నాగ్లవ సంపుటం. ఇందులో అథర్వవేదంలోని ఎనిమిది, తొమ్మిది, వది కాండలున్నాయి. దీనిని కీ. కీ. విద్యాన్ విశ్వంగారు అనువాదం చేశారు. వారు చివటలో అనువాదం చేసిన అయిదవ సంపుటం కూడా ముద్రణలో నున్నది.

ఈ సంపుటానికి ప్రశ్నప్రమేన “ప్రస్తావన” ము వ్రాసిన దాక్షర్ ఎన్. బి. రఘునాథాచార్యులవారికి (కో-ఆర్డర్ నేటర్ పబ్లికేషన్స్, టి.టి.డి.) మా ఆభినందనం నందిస్తున్నాము. వెనుకటి సంపుటాల్గానే దీన్ని కూడా తెలుగువారు ఆదరించగలరని విశ్వసిస్తున్నాము.

తిరువతి
23-6-88 } }

పిహాచ్. వేంకటపతిరాజు, ఐ. ఎ, ఎన్.

THE GOVERNMENT OF KARNATAKA
MELKOTE-OUTLET
(KARNATAKA STATE)

ప్రస్తావన

డాక్టర్ ఎస్. బి. రఘువాథాచార్య,

సంస్కృత విభాగం,

శ్రీ వేంకటేశ్వర విష్వవిద్యాలయం, తిరుపతి.

ప్రాచీన భారతీయులకు ఆధ్యాత్మికదృష్టి తప్ప లోకిక జీవన విధానాన్ని తీర్చిదిద్దుకొనే క్రింద అసలే లేదనే వాదం అపవారమని అథర్వవేదం చక్కగా నిరూపిస్తున్నది. ఆథర్వవేదానికి “అథర్వంగి రసః” అని ప్రసిద్ధి ఉండేదని తెలుస్తున్నది (10.7.20). “అథర్వబు, ఆంగిరసులు” అనే దెందు వంశాలను ఈ పదం తెలియజేస్తున్నది.

యజ్ఞానిర్వహణలో పాల్గొనే బుత్తీక్కులలో బ్రహ్మకు అద్వితీయున్న స్తానం ఉన్నది. అసలు యజ్ఞాప్రకిముకు అతడే మూల భూతుదు¹. బుగాది వేదత్తుయిని అధ్యయనం చేసి ఆథర్వ వేదంలో కూడా నిష్టాతుదైనవాడే బ్రహ్మస్తానానికి అర్థాదవుతాడు. ఈ ఆంగాన్ని ఖతరేయ బ్రాహ్మణం స్ఫురింగా తెలియజేసింది². అలాంటి బ్రహ్మకు సంబంధించినది ఆథర్వవేదం.

ఆథర్వవేదం ఆధ్యాత్మికోపదేశాలతో పాటు ఆధికోతిక_అధి దైవికాంశాలను గూడ వివరిస్తున్నది. తెనుగులో చక్కని అనువాదం ఉంటే ప్రజాసామాన్యం ఇందులోని విశేషాలను గ్రహించగలుగుతుందనే ఆశయంతో తిరుపతి తిరుపతి దేవస్తానం ఈ ప్రజాకీకను

-
1. 'అగ్నిర్భూతి అథర్వజా' ఈ. నం. 10. 21. 5.
‘స్వాముగ్నే పుష్టిర్ధాదర్ధతర్వా నిరముశక’ అందులోనే 8. 18. 18.
 2. 'యదృష్టి వ హూక్రం క్రియకే. యజ్ఞాధ్యర్వవం, సామోహితం, వ్యాఖ్యా క్రత్యా విద్య శవక్యత కేవ బ్రహ్మత్వం క్రియకే:
ఇతి. క్రత్యా విద్యయా ఇతి బ్రాహ్మతి'. ఐ. బ్రా. 5. 5. 8. 1.

చేపట్టింది, కీ. శే. విద్యాన్ విశ్వంగారు అథర్వనంహితకు కొంతవఱకు తెనుగు అనువాదం చేశారు. వారి అనువాదంతో ఇప్పటికి మూడు సంపుటాలు ప్రచురింపబడినాయి. ఇది నాలుగో సంపుటం. ఇందులో ఎనిమిది, తొమ్మిది, పది కాండలు విశ్వంగారి అనువాదంతో ముద్రించబడినాయి. ఈ మూడు కాండల్లోని విశేషాలను సంగ్రహంగా ఇక్కడ తెలుసుకొండాం.

ఎనిమిదవ కాండ.

ఎనిమిదవ కాండలో 259 మంత్రాలన్నాయి. ఇని పది సూక్తాలుగా, అయిదు అనువాకాలుగా విభజింపబడినాయి.

దేవతలు :

ఈ కాండలోని మంత్రాలలో ఎందటో దేవతలు ప్రస్తావించబడినారు. వారిలో ముఖ్యాలు : ఆయుషు, ఇంద్రుడు, అగ్ని, సూర్యుడు, సౌమ్యుడు, మరుత్తులు, బృహస్పతి, వనస్పతి, విరాట్, ద్వారాపాథువులు.

ఆయుష్యం పెరగాలంటే :

లోకంలో ప్రతివాదు శూర్పాయుద్ధాయాన్ని పొందాలను కుంటాడు. ప్రభతికున్నంతవఱకు ఆరోగ్యంగా ప్రతికాలని కూడా అభిలపిస్తాడు. అలాంటి ఆయుష్యముడు ఈ క్రింది మంత్రంతో తన శరీరాన్ని అభిమంత్రించు కోవాలని అథర్వవేదంలో ఎనిమిదవ కాండ, మొదటి అనువాకం, రెండవ సూక్తంలో ఇలా ఉపదేశించబడింది—

మంత్రము :

ఆరథస్యేమా మమృతన్య శ్వాషి
మచ్ఛిద్యమానా జరదష్టి రస్తుతే ।

అసుం త ఆయుః పునరా భరామి

రజ స్తుమో మోహ గా మా ప్రమేషః ॥

8. 2. 1.

ఆనువాదం :

ఓ ఆయప్పాముడా | మేము చేస్తున్న
ఈ అమరత్వ ప్రస్తుతిని ఉపక్రమించు.
పృథ్వాప్య పర్యంతం అవిచ్ఛిన్నంగా
నీకు ఆహారం లభించు గాక |
నీ ప్రాణమును వృత్యువుసుంచి అపహరిస్తున్నాను.
అది లోగొన్న నీ ఆయస్సును కూడా
అపహరించి తిరిగి నీకిస్తున్నాను.
నీవు రజోగుణాన్ని ఆశ్రయించకు.
అలాగే పిాతాహిత నిరోధక ప్రతిరోధకమైన
తమోగుణాన్ని ఆశ్రయించకు.
పిాంసకు పొత్తుడపు శాకుందువు గాక |

శక్తువులను భయ పెట్టాలంటే....

శక్తువులకు మనోవ్యాకులాన్ని కలిగించి భయభ్రాంతులను
చేయడానికి అథర్వవేదం ఎనిమిదవ కాండలో, నాలుగో అనువాకంలో
గల సేనాకర్మ సూక్తాన్ని ఉపదేశిస్తున్నది. శక్తువునుదేశించి ఈ
మంత్రాన్ని పతిస్తూ రావి సమిధలతో హోమంచేస్తే శక్తువులు భయంతో
చింభాంతుత్తె నిషిస్తారు. ఈ మంత్రం మూలం, అనువాదం క్రింద
ఇవ్వబడింది. గమనించండి :

మంత్రము :

పూతిరజ్జు రువధ్యాసీ పూతిం సేనాం కృఙోత్యమూమ్ |
ధూమమగ్గిం పరాదృశ్యామిత్రా
పూతావ్ దధతాం భయమ్ ||

8. 8. 2.

ఆనువాదం :

శిలమైపోయిన దుర్గంధ పూరిత రజ్జుతు
ఈ సేనను దుర్గంధ కూపంగా చేయు గాక |

ధూమమును, అగ్నిని దూరంనుంచే చూచి
క్రతుహృదయాలలో భయ్యాంతి
ఉత్సవును మగు గాక!

తొమ్మిదవ కాండ

అథర్వవేదంలోని తొమ్మిదవకాండలో^३ ४०। మంగ్లాలన్నాయి.
ఇవి పది సూక్తాలుగా, అయిదు అనువాకాలుగా విభజింపబడినాయి.

దేవతలు :

ఈ కాండలోని మంగ్లాలలో ఎందఱో దేవతలు ప్రస్తుతించబడినారు. అందులో పీరు ముఖ్యులు : మధు, ఆశ్వినులు, ఆముదు,
బుషథుడు, అతిథి, విద్య, ఆదిత్యదు, విరాట్.

అతిథికంటే ముందు భుజించరాదు !

ఆలిథ్యం ఇవ్వదంలో ఎంతో ఆర్పనంతృప్తి ఉంది. ఆతిథ్యం
లోని అనేక విశేషాలను అథర్వవేదం (౭-౬.) ఎంతో అందంగా
అభివర్ణిస్తుంది.

మంగ్లం :

ఇష్టం చ వా ఏష పూర్తం చ గృహణ
మాన్మతి యః పూర్వోక్తిథి రక్షాతి ॥ ७. ६ (३) 1.

అనువాదం :

అతిథి కంటే పూర్వం భుజించేవాదు
తన ఇళ్ళ ఇష్టాన్ని, పూర్తిని భుజించినవాడవుతాదు.

మంగ్లం :

వయశ్చ వా ఏష రనం చ గృహణ
మాన్మతి యః పూర్వోక్తిథి రక్షాతి ॥ ७. ६. (३). 2.

అమవాదం:

అతిథి కంటె ముందు భుజించినవాడు
తన ఇంటి రసాన్ని, క్షీరాన్ని భుజించినవాడవుతాడు.

మంత్రం:

ఉర్జాం చ వా ఏష స్మాకిం చ గృహణ
మశ్చాకి యః పూర్వోక్తిథి రశ్చాకి ॥ १. ६ (३). ३.

అమవాదం:

అతిథి కంటె ముందు భుజించినవాడు
తన ఇంటి ఉర్జన్మను, స్మార్తని భుజించినవాడవుతాడు.

మంత్రం:

ప్రవజాం చ వా ఏష పశుంశ్చ గృహణ
మశ్చాకి యః పూర్వోక్తిథి రశ్చాకి ॥ १. ६ (३). ४.

అమవాదం:

అతిథి కంటె ముందు భుజించినవాడు
తన ఇంటి సంతానాన్ని, పశువులను భుజించినవాడవుతాడు.

మంత్రము:

కీర్తిం చ వా ఏష యశశ్చ గృహణ
మశ్చాకి యః పూర్వోక్తిథి రశ్చాకి ॥ १. ६ (३). ५.

అమవాదం:

అతిథి కంటె ముందు భుజించినవాడు
తన ఇంటి కీర్తని, యశస్వను భుజించినవాడవుతాడు.

మంత్రము:

ప్రయిం చ వా ఏష సంపిదం చ గృహణ
మశ్చాకి యః పూర్వోక్తిథి రశ్చాకి ॥ १. ६ (३). ६.

అమవాదం:

అతిథి కంటె ముందు భుజించినవాడు
తన ఇంటి సంపదను, నంజ్ఞానాన్ని భుజించినవాడవుతాడు.

పంక్రము:

విష వా అతిధిర్యవోచ్చీర్మతియ
స్తస్మాత్ హర్యై నాశ్మియాత్ ॥ 9. 6 (3). 7.

అమవాసం:

ఈ అతిథి క్రోత్తియదు.

అందువల్ల అతని కంటె ముందు భోజనం చేయడం తగదు.

పంక్రము:

అశితావత్యతిథావశ్మియాద్ యజ్ఞస్య
సాత్కృత్యాయ యజ్ఞస్యవిచ్ఛేదాయ తద్ ప్రతమ్
9. 6 (3). 8

అమవాసం:

అతిథి భుజించిన తరువాత గృహస్త భుజించాలి.

యజ్ఞసంగతికై, యజ్ఞం అవిచ్ఛేదంగా సాగుటకై
అది ప్రతంగా పాటించాలి.

ఈలా అతిథిని సత్కరించకుండా, అతనికి భోజనం పెట్టి
కుండా ముందే భోజనం చేసిన గృహస్తకు కలిగే అనర్థాలన్నీంటేని
వివరించి, అతడిని సత్కరించిన వానికి కలిగే శ్రేయస్సును గూడా
అథర్వవేదం విస్తరంగా వివరిస్తున్నది. ఒక ఉవాహని—

పంక్రము:

సిద్ధనం భూత్యాః ప్రజాయాః
పశూనాం భవతి య వివం వేద ॥ 9. 6 (3). 8.

అమవాసం:

అందువల్ల అతను సంపద, సంతానం, పశువులకు

అక్రయసానం అవుతాదు.

అతిథినేవాప్రతం చాలా గొప్పది. అయితే విచ్ఛినిన అతిథి
అర్థా తగలవాడైనప్పుడు దాని గొప్పదనం పెరుగుతుంది. కానీ
అతడు అధముడైనప్పుతే ఘలితం కూడా అంతమాత్రంగానే ఉంటుంది.

అందువల్లనే మనవాళ్లు పాత్రనెఱిగి దానం చేయమని పోచ్చి
రిస్తున్నారు.

పదవకాండల్:

ఆధ్యావేదంలోని పదవకాండలో కీర్తి మంత్రాలున్నాయి.
అవి పది సూక్తాలలో అయిదు ఇనువాకాలుగా విశకింపబడినాయి.

దేవతలు :

ఈ కాండలో ఎందటో దేవతలు ఆభివరింపబడినారు. వారిలో
ముఖ్యాలు: పురుషుడు, వరణమణి, పనస్సుతీ, అపః, పొలమణి,
స్క్రూంబుడు, శతోదన, వక.

ఇది దేవుడిచ్చివ శరీరం :

ఆధ్యావేదం పదవకాండలో, రెండోసూక్తంలో “మనకు ఈ
శరీరం ఎలా వచ్చింది?” అనే అంతాన్ని ప్రస్తావించి ఎంతో చక్కని
సమాధానాన్ని అందించింది. బహుకః ఇలాంటి విచారధార ఇతర
వేదాల్లో లేదనే చెప్పాలి.

ఈ సూక్తంలో మొత్తం కీర్తి మంత్రాలున్నాయి. అందులో
24 మంత్రాలలో “కేన” అనే శబ్దంతో మన శరీరంలోని అవయ
వాలు, ప్రపంచస్థితి ప్రస్తావించబడినాయి. మచ్చుకు రెండు
మంత్రాలను గమనించండి—

మంత్రము :

ఈ నవ్త్ర భాని వి తత్త్వ శీర్షి
కర్కావిషో నాసికే చక్కడి ముఖమ్ ।
యేషామ్ పురుత్రా విజయస్య మహ్యసి
చతుష్పాదో ద్వివదో యత్స్తి యామమ్ ॥ 10. 2. 6.

అమవాసం :

తలలో నవ్త్రరంధ్రాలను తొలచిదెనవరు?
ఈ చెవులు, ముక్కులు, కనులు,

ముఖము చేసినదెవరు ?

ఏ అపారక్కి వేత నర్వదిక్కులా ద్విషాత్తులు,
చతుష్పాత్తులు వివిధ మార్గాలలో నంచరిస్తున్నవి ?

మంత్రము :

హనోవ్రో జిహ్వ మదధాత్ పరుచీ
మధా మహిమధి శ్రీకాయ వాచమ్ |
స ఆ వరీవ ర్తి భువనేష్వర్తరబో
వసానః క ఈ తచ్చికేత ||

10. 2. 7.

అమవాసయి :

బహు చలనళిలమైన నాలుకను
దవడల నదుమ నిలిపినదెవరు ?
దానిపై మహాప్రభావ నంపన్నమైన
చాణిని నిలిపినదెవరు ?
సర్వకర్మధారణం చేసే భువనముల నదుమ
గుప్తమై ఉన్నదేదో దానివెవరెరుగుదురు ?

ఇలా ఆనేక ప్రశ్నలు వేసి చివఱకు అంతర్యామి కం శరీరంలో
ఎక్కడ ఉన్నదీ ఎంతో చమత్కారంగా సమాధానంలో కం వేరం
వరిస్తున్నది —

మంత్రము :

ఆష్టో చక్రా నవద్వారా
దేవానాం పూరయోధ్య |
తస్యాం హిరణ్యయః కోశః
స్వరో జోయిజిషావృతః

10. 2. 81.

అమవాసయి :

అష్టవ్యక్తములు కలది, నవ ద్వారములు కలది
అయిన ఆయోధ్య (నిర్మేధ్యమైనది) దేవతల పురం.

అందులో హిరణ్యయనిధి కలదు.
తేజస్ప్రశ్వర్మమైన స్వర్గం అక్కడే ఉన్నది.

మంత్రము :

తస్మిన్ హిరణ్యయే కోశి
త్రయైరే శ్రిప్రతిష్ఠితి ।
తస్మిన్ యద్ యత్పమాత్మన్వ్యతి
తద్ వై బ్రహ్మవిదో విదుః ॥

10. 2. 32.

అనువాదం :

మూడు ఆకులు కలిగి
మూడు కేంద్రములలో స్తోరమై
అందులో హిరణ్యయకోశం ఉంటుంది.
ఆ తేజస్సిన్ ఆయన కోశంలో
అత్యవంతుడైన యత్పుదుంటాడు.
వానినే బ్రహ్మవిదులు బ్రహ్మగా తెలుసుకుంటారు.

మంత్రము :

ప్రవ్రథాజమానాం హరిణీం
యశశా సంపరీవృతామ్ ।
పురం హిరణ్యయాం బ్రహ్మై
వివేషాపరాజితామ్ ॥

10. 2. 33

అనువాదం :

ప్రవ్రథాజమానమైనది, దుఃఖపరిహారకమైనది,
యశః పరిశ్వరమైనది, ఎన్నాడూ
పరాజయమెరుగనిది ఆయన ఆ పటుణంలో
బ్రహ్మ ఆవిష్టుడై ఉన్నాడు.

ఇలా ఆథర్వనంహితలోని ఎనిమిది, తొమ్మిది, పది కాండలలో
మానవుని లోకిక జీవనానికి, ఆధ్యాత్మిక జీవనానికి అనేక విధాలుగా

ఉపయోగించే అంశాలు ఎన్నో కనబడుతున్నాయి. పరమపురుషార్థ మైన మోక్షాన్ని పొందే ముందు ధర్మరకామాలనే త్రివ్గ్రాన్ని కూడా మానవుడు అందుకోవాలనే ఆకాంక్ష ఈవేదంలో మనకు కొట్టివచ్చి నట్టు కనబడుతుంది.

ధార్మిక జీవనాన్ని గడువుతూ అధ్యాత్మిక తత్త్వాన్ని అర్థం చేసుకోవడానికి ఈ సమాజం వైదికవాజ్యాయాన్ని ఉపయోగించు కొంటే ఈ ప్రయత్నం చరితార్థమౌతుంది.

ఇంతవఱకు వచ్చిన మూడు సంపుటాలలాగానే అథర్వవేదం నాలుగోసంపుటాన్ని కూడా అందులు ఆదరించి, ఇందులోని పరమార్థాన్ని అందుకుంటారని ఆశిస్తున్నాను.

సత్యవ్

— రఘునాథాచార్య

 సత్యవ్

22-6-1989

వి ష యు సూ చి క

	పట
ఎనిమిదవ తాండ	3
మొదటి అమవాకం	5
1 వ సూక్తం	5
2 వ సూక్తం	22
 రెండవ అమవాకం	46
3 వ సూక్తం	46
4 వ సూక్తం	70
 మూడవ అమవాకం	93
5 వ సూక్తం	93
6 వ సూక్తం	111
 పాలువ అమవాకం	132
7 వ సూక్తం	132
8 వ సూక్తం	152
 ఐదవ అమవాకం	171
9 వ సూక్తం	171
10 వ సూక్తం (i)	193
,, ,, (ii)	198
,, ,, (iii)	203
,, ,, (iv)	207
,, ,, (v)	214
,, ,, (vi)	222

	పట
తొవింగ్ దవ కాండ	225
మొదచి అనువాకం	227
1 వ సూర్కం	227
2 వ సూర్కం	245
రెండవ అనువాకం	267
3 వ సూర్కం	267
4 వ సూర్కం	285
మూడవ అనువాకం	305
5 వ సూర్కం	305
6 వ సూర్కం (i)	338
,, (ii)	347
,, (iii)	353
,, (iv)	358
,, (v)	362
,, (vi)	368
పాల్వ అనువాకం	375
7 వ సూర్కం	375
8 వ సూర్కం	386
షాదవ అనువాకం	400
9 వ సూర్కం	400
10 వ సూర్కం	423

	పుట
పదవ కాండ	451
మొదటి అనువాకం	453
1 వ సూత్రం	453
2 వ సూత్రం	477
రెండవ అనువాకం	505
3 వ సూత్రం	505
4 వ సూత్రం	528
మూడవ అనువాకం	548
5 వ సూత్రం	548
6 వ సూత్రం	599
ఎల్లవ అనువాకం	635
7 వ సూత్రం	635
8 వ సూత్రం	674
ఐదవ అనువాకం	711
9 వ సూత్రం	711
10 వ సూత్రం	784

నాల్గవ సంపుటము

8, 9, 10 కాండలా

ఎన్నిమిదవ కాండ

అనువాకం: 1

మా క్రం - 1

యాః ప్రాప్తా ॥ దేవత : ఆయుస్సు ॥ చంద్రమ్మ : - 1 పురోణ్యహాతి త్రిష్టవః
2,8,17-21 అనుష్ఠాన : 4,9,15,16 ప్రస్తారవంత్తి : 5,6,10,11 త్రిష్టవ
7: త్రిపాద విరాక్త గాయత్రి; 8 విరాత పథ్యాణ్యహాతి; 12 వణ్ణపద
ఇగాతి; 13 త్రిపవా భురిత్ మహాయాతి; 14 ద్వీపదా సామ్మి భురిగ
ఇంశాతి ॥ మంత్రములఁ ॥ ■ 21 ॥

వివియోగం 1:- ఇది ఆశ్చర్యము క్రమము. ఉనయన కర్మలో ఆచార్యుడు మాణవుని
నాభిని స్వీకించి దీనిని జపించారి. అస్తే దీనితో ఆయుష్మాన్
ముని శరీరాన్ని అభిమంతించారి. అస్తే యాంధ్రాన్తంకో ఆయు
ష్మానుని శరీరాన్ని అభిమంతించారి.

ఆయుష్యగజంలో దీనిని పకించుట వలన స్విష్టయనాదుంలో
దీనికి వివియోగం. ఆస్తే త్రింకన్నపాశాంతి తంత్రభాతమహ
శాంతిలో దీనిని జపించారి.

హిరణ్య గర్మాణ్య మహాదావంలో “రష్ట్రు శ్యా” అనే
మంత్రం మండి చివరివరకు గఱ మంత్రములకు వివియోగం.

అస్తే ఆశ్వరథాణ్య మహాదావంలో వీటితో యజమానుని అం
మంతించారి.

మంత్రము :

అ త్రుకయ మృత్యువే నమః

ప్రిపాచ అపానా ఇహ తే రమణామ్ ।

ఇహాయ మస్తు పురుషః సమసునా

సూర్యాన్య శాసీ అమృతస్య లోకే

■ 21 ■

పదము :

అ స్తుకాయ । మృత్యువే । నమః । ప్రాణః ।

అపోనాః । ఇషా । తే । రమనామ్ ।

ఇషా । అయుమ్ । అస్తు । పురుషః । సహ । అసునా ।

సూర్యస్య । భూగీ । అమృతస్య । లోకే ॥ 1 ॥

అథవాదం :

వర్యప్రాణి నాశకర్త అగు మృత్యుదేషునకు నమస్కారం.

ఓ ఆయుష్మానుధా । సీ ప్రాణపాశ వాయువులు

తః శరీరమునందే రమించుగాక !

ప్రాణ ప్రమృతిని శంకిష్టవు

తః పురుషుడు ప్రాణపాశుడై

తః భూలోకంలోనే ఉండు గాక !

సూర్యుని భాగమైన భూలోకంలో

అమృతసాంసంలో ఉండుగాక ॥ 1 ॥

పంక్రము :

ఉదేనం భగో అగ్రగ్భిదుదేనం సీమో అంతమాన్ ।

ఉదేనం మరుతో దేవా ఉద్ధిష్టాగ్ని స్వత్తయే ॥ 2 ॥

పదము :

ఉత్తి । ఏనము । భగో । అగ్రగ్భిత్ । ఉత్తి । ఏనము ।

భోము । అంతమాన్ ।

ఉత్త | ఏనమ్ | మరుత్తః | దేవాః | ఉత్త |

ఇన్నాగ్ని ఇతి | స్వస్తయే

॥ 2 ॥

ఆసువదం :

భగదేవుడు మూర్ఖంధకారంలో ప్రవేశిస్తున్న

పురుషుని ఉదరించినాడు.

అలాగే ఆంశుమంతుడైన సౌమదేవుడు

ఇతనిని ఉదరించినాడు.

అలాగే మరుత్తులు ఇతనిని ఉదరించినారు.

అలాగే ఇంద్రాగ్నులు తేమార్థమై పీనిని ఉదరించినారు. ॥2॥

పంక్రమ ।

ఇహ తేఉనురిహ ప్రాణ ఇహయురిహ తే మనః ।

ఉత్త త్వా నిర్బుత్వాః పొశేభ్రో దైవాః వాచా భరామసి

॥ 3 ॥

వదము :

ఇహ | తే | అనుః | ఇహ | ప్రాణః | ఇహ | ఆయుః | ఇహ |

తే | మనః |

ఉత్త | త్వాః నిఃఉబుత్వాః | పొశేభ్రోః | దైవాః | వాచా |

భరామసి ॥ 3 ॥

ఆసువదం ।

ఓ పురుషుడా | సి ప్రాణం ఈ శరీరంలో ఉండుగాక |

అలాగే సి ప్రాణవాయవు సేయండే ఉండుగాక |

ని ఆయుస్సుకూడా ఇక్కడే ఉండుగాక !
 ని మనస్సుకూడా ఇక్కడే ఉండుగాక !
 ఓ పురుషుడా ! నిన్న పాశదేవతల పాశముల నుంచి
 దేవనంబంధమైన మంత్రములతో ఉద్ధరిస్తున్నాము. " 3 "

మంత్రము ;

ఉత్త క్రామాతః పురుష మావ వత్తా
మృతీయః పద్మపీశమవముఞ్చమానః
 మా చీత్తా అస్మాల్లోకాదగ్నిః సూర్యస్య సుందర్శః ॥ 4 ॥

పదము :

ఉత్త | క్రామ | అతః | పురుష | మా | అవ | వత్తాః |
మృతీయః | పద్మపీశము | అవముఞ్చ మావః |
 మా | చీత్తాః | అస్మాత్త | లోకాత్ | అగ్నిః | సూర్యస్య |

సముచ్చదృశః ॥ 4 ॥

అమవాదం :

ఓ పురుషుడా ! ఈ మృత్యుపాశ
 నిచయం నుంచి ఉత్కుమించి
 అథః పతనం చెందకు,
 మృత్యువునకు చెందిన పాదబంధన పాశమును విచ్ఛేదించు.
 ఈ లోకం నుంచి పదిపోతుందువుగాక !
 అగ్ని సూర్య చిరకాల నందర్భమార్పమై
 నీవు ఇక్కడే ఉండువుగాక ! " 4 "

మంత్రము :

తుభ్యం వాతః పవతాం మాతరిశ్యా

తుభ్యం వర్షన్వమృతాన్యాహః ।

సూర్యస్తే తన్యేతి శం తపాతి

త్వం మృత్యుద్ధయతాం మా ప్ర మేషో : ॥ 5 ॥

వరము :

తుభ్యమ్ | వాతః | పవతామ్ | మాతరిశ్యా |

తుభ్యమ్ | వర్షన్తు | అమృతాసి | ఆహః |

సూర్యః | తే | తన్యేతి | శమ్ | తపాతి |

త్వమ్ | మృత్యుః | దయతామ్ | మా | ప్ర | మేషో : ॥ 5 ॥

అమవాసం :

ఓ పురుషుడా | చాయుదేవుడు (ప్రాణవాయువులు)

నీ సుఖమునకై వీచుగాక !

అలాగే జలం కూడా నిన్ను తదుపుగాక !

సూర్యుడు నీ శరీరమునకు సుఖము కలుగునట్టుగా వెలుగుగాక !

ఓ పురుషుడా ! నిన్ను మృత్యుదేవుడు రక్షించుగాక !

నీవు మృతి చెందకుండా వుగాక ! ॥ 5 ॥

మంత్రము :

ఉద్యానం తే పురుష నావయూనం

జీవాతుం తే దక్షతాతిం కృతోమి ।

ఆ హి రోహిమ మమృతం నుభం రథ మథ
జిర్యిర్యిదధమా వదాసి

॥ 6 ॥

వదము :

ఉత్సంయానమ్ | తే | పురుష | న | అవసుయానమ్ |

జీవాతుమ్ | తే | దక్షసుతాతిమ్ | కృణోమీ |

ఆ | హి | రోహి | ఇమమ్ | అమృతమ్ | సుఖమ్ |

రథమ్ | అథ | జిర్యిః | విదధమ్ | ఆ | వదాసి

॥ 6 ॥

అషువాదం :

ఓ పురుషుడా ! నీకు ఉదుపనమేగాని ఆవాగ్నమనం లేదు.

నీకు జీవనొషధం సిద్ధం చేస్తున్నాను.

నీకు సత్యంకూడా చేకూర్చుస్తున్నాను.

అధిరోహించు,

ఈ అమృత రత్నాన్ని ఆరోహించి

డసిలిపిశేక స్నేహ వచ్చేనని వచించు.

॥ 6 ॥

మంక్రము :

మా తే మనప్తత్ గ్రాన్నా తిరో భూన్నా

జీవేశ్యః ప్రవ మదో మానుగాః పిత్యాన్ |

విశ్వ దేవా అభి రక్షస్తు త్యైహ

॥ 7 ॥

వదము :

మా | తే | మనః | తత్ | గ్రాత్ | మా | తిరః | భూత్ | మా |

జీవేభ్యః । ప్ర । మదః । మా । అను । గాః । పిత్సాన్ ।
 విశ్వే । దేవాః । అభి । రష్టన్తు । త్వాః । ఇహ ॥ 7 ॥

అసువాదం :

నీ మనస్స ఆటు (మృత్యువు వైపు) పోకుండుగాక !
 అంతర్లో తం కాకుండు గాక !
 బంధువుల యొడ అశ్రద్ధ వహించకు.
 పితరులను అనుగుమించకు. ఈ శరీరంలో నిన్నుంచి
 విశ్వేదవతలు అభిరక్షింతురుగాక ! ॥ 7 ॥

పంక్రమః :

మా గతానామా దీధిథా యే నయ్ న్ని పరావత్కమ్ ।
 ఆ రోహ తమసో బోయైతిరేష్య తే హస్తా రథమహే ॥ 8 ॥

వదము :

మా । గతానామ్ । ఆ । దీధిథాః । యే । నయ్ న్ని । పరాఒవత్కమ్
 ఆ । రోహ । తమసః । బోయైతిః । ఆ । ఇహి । ఆ । తే । హస్తా ।
 రథమహే ॥ 8 ॥

అసువాదం :

గతించిన వారి దారిని అన్యేమించకు.
 వారు నిన్నుకూడా తిరిగి రాలేని
 దూరదేశానికి కొనిపోతారు.
 నీవు తమః ప్రవేశం నుంచి వెలుతురులోనికి అధిరోహించు.
 మేము నీకు చేయాత నిస్తాము. ॥ 8 ॥

మంత్రము:

శ్యామశ్వర్ త్యాగ మా శబలశ్వర్ ప్రమేషితా
 యమస్య యో పథిరక్షి శ్యానో ।
 అర్యజీహి మా వి దీధ్యో ।
 మాత్ర తిష్ఠః పరాజ్యమనాః

॥ 9 ॥

వరము:

శ్యామః । చ । త్యాగ । మా । శబలః । చ । ప్రమేషితా ।
 యమస్య । యో । పథిరక్షి ఇతి పథింరక్షి । శ్యానో ।
 అర్యజ్య । ఆ । ఇహి । మా । వి । దీధ్యః ।
 మా । అత్ర । తిష్ఠః । పరాజ్యంమనాః

॥ 9 ॥

అనువాదం:

ఓయిా! నిన్న శ్యామ శునకం బాధింపకుందు గాక!
 శబల శునకం కూడా బాధింపకుండుగాక!
 యమునికి మారరక్షకములై ఏ శునకము లైతే ఉన్నవో
 వానికి కనబడకుండా మాకు అభిముఖుడై రమ్ము.
 చింతించవద్దు. ఈ భూలోకంలో ఉండి
 తిరిగిరాని ఆ చోటును గూర్చి ఆలోచించకుండా ఉందు.
 ఇక్కడ ఉండి అక్కడక్కడో సంగతిని
 అలోచిస్తూ ఉండవద్దు.

॥ 9 ॥

మంత్రము:

మేతం పత్రామను గా భీమ విష

యేన హర్యం నేయథ తం బ్రహ్మిమి ।
 తము వితత్త పురుష మా ప్రవ వత్తా
 భయం పరస్తా దభయం తే అర్యాక్ ॥ 10 ॥

పదము :

మా । వితము । పణ్ణాము । అను । గూః । భీముః । విషః ।
 యేన । హర్యము । న । ఇయథ । తము । బ్రహ్మిమి ।
 తముః । వితత్త । పురుష । మా । ప్రవ । వత్తాః ।
 భయము । పరస్తాత్త । అభయము । తే । అర్యాక్ ॥ 10 ॥

అనువాదం :

ఓ మృతుడా ! శార్పోక్త మాగ్గాన్ని అనుసరించి వెళ్లుకు.
 ఈ మాగ్గం భయంకర మైనది.
 ఈ దారిలో హర్యం సీపు వెళ్లేదు.
 హర్యం సీపు వెళ్లని ఆ మాగ్గాన్ని గూర్చి చెత్తున్నాను.
 మరజ లక్షణమైన ఈ ఆంధకారాన్ని గురించి చించించవదు.
 నీ ముందు భయంకరమైన ప్రదేశమున్నది.
 ఇటు తిరిగి వస్తే నీకు భయంలేదు, ॥ 10 ॥

మంత్రము :

రక్తమ్ త్వాంగ్నయ్యో యే అప్యవీణ్ణ
 రక్తు త్వా మనష్యో యుమివ్తతే ।

వై శ్వానరో రక్షతు జాతవేదా దివ్యస్తావ

మా ప్ర ధాగ్ విద్యుతా సహ

॥ 11 ॥

పదము:

రక్షన్తు । శ్వా । అగ్నయః । యే । అవ్యసు । అస్తః ।

రక్షతు । శ్వా । మనుష్యః । యమీ । ఇస్తతే ।

వై శ్వానరః । రక్షతు । జాతవేదః । దివ్యః । శ్వా ।

మా । ప్ర । ధాక్ । విద్యుతా । సహ

॥ 11 ॥

అమవాదం:

ఉదక మధ్యంలో నున్న అగ్నులు నిన్న రక్షింతురు గాక!

ఆహవనీయాది రూపంతో మనుష్యులు వెలిగించే

అగ్ని కూడా నిన్న రక్షించు గాక!

జరరాగ్ని కూడా నిన్న రక్షించు గాక!

జాత్ప్రప్తుడైన అగ్నికూడా నిన్న రక్షించు గాక!

దివ్యమైన విద్యుత్పరీరంతో

నిన్న అ అగ్ని దహింపకుండు గాక!

॥ 11 ॥

మంత్రము:

మా శ్వా ప్రవాయదభి మంస్తారాత్ సంకుసుశ్వర ।

రక్షతు శ్వా దోష రక్షతు వృథితి

సూర్యశ్చ శ్వా రక్షతాం చంద్రమాశ్చ ।

అస్తురిక్షం రక్షతు దేవహేత్యః

॥ 12 ॥

వదము :

మా | త్యా | క్రవ్యైత్తత్త | అభి | మంసు | ఆరాత్త |

సమ్మైక్షనుక్తాత్త | చర |

రక్షతు | త్యా | ద్వ్యాః | రక్షతు | వృథివీ | సూర్యః | చ | త్యా |
రక్షతామ్ |

చంద్రమాః | చ | అన్తరిక్షమ్ | రక్షతు | దేవమైత్యాః ॥ 12 ॥

అసువాదం:

మాంసాశనుడైన అగ్ని నిన్ను

అపోరం చేసుకొనకుండు గాక |

శవభక్తమైన అగ్నిసుంచి సీతును దూరంగానదు.

దివి భువి సూర్య చందులు నిన్ను రక్షింతురు గాక |

అంతరిక్షం కూడా నిన్ను దేవభద్రం నుండి రక్షించుగాక ! ॥ 12 ॥

మంత్రము:

బోధశ్చ త్యా ప్రతీబోధశ్చ రక్షతా-

మస్వవుశ్చ త్యాఽనవద్రాణశ్చ రక్షతామ్

గోపాయం శ్చ త్యా జాగ్రవిశ్చ రక్షతామ్ ॥ 13 ॥

వదము :

బోధః | చ | త్యా | ప్రతిభోధః | చ | రక్షతామ్ |

అస్వవుః | చ | త్యా | అనవద్రాణః | చ | రక్షతామ్ |

గోపాయన్ | చ | త్యా | జాగ్రవిః | చ | రక్షతామ్ ॥ 13 ॥

అసుపాదం :

బోధ, ప్రతిబోధ, అన్వయున్న, అనవద్రాజ
రక్షత, గోపాయత, జాగరణాలి— అనబడే
దేవః క్రయుత్తైన ఇంచియాభిమాన దేవతలు
నిన్ను రక్షింతురుగాక !

॥ 13 ॥

మంత్రము :

తే త్వా రక్షన్తు తే త్వా గోపాయన్తు

తేభ్యా నమస్తేభ్యః స్వాహ

వదము :

తే | త్వా | రక్షన్తు | తే | త్వా | గోపాయన్తు |

తేభ్యః | నమః | తేభ్యః | స్వాహ

అసుపాదం :

వారందరూ నిన్ను రక్షింతురు గాక !
వారే నిన్ను సర్వాత్మా రక్షింతురు గాక !
ఆ దేవతలకు నమస్కారం.
వారికి ఈ ద్రవ్యం స్వాహత మగుగాక !

॥ 14 ॥

మంత్రము :

తీవేభ్యస్తావ నముదే వాయురిద్దో
ధాతా దధాతు నవితా క్రాయమాణః |
మా త్వా ల్పాణో ఇల్పం హసిదసుం
తేఉను హ్యయమసి

॥ 15 ॥

త్రి । త్వా । సముండదే । వాయుః । ఇష్ట్రీః ।

। దధాతు । సవితా । త్రాయుమణః ।

త్వా । ప్రైణః । బలమ్ । హసీత్ । అసుమ్ ।

అను । హ్వయుమనసి

॥ 15 ॥

చం:

జీవుల కోసమై వారి సమ్మాందార్థమై

వాయ్యాదులు మృత్యువు నుంచి నిన్ను లాగి ఇతురుగాక!

నిన్ను పాలించే సూర్యుడు

నీ శరీర బలాన్ని నీ నుంచి తొలగింపకుండుగాక!

నీ అసువులను అనుకూల్యమునకై ఆహ్వానిన్నున్నాను. ॥ 15 ॥

కము:

త్వా జమ్ముః సంహనుర్మా తమో విద్మా

య బర్హిః ప్రమయుః కథా స్మాయః ।

త్వాదిత్యా వస్తో భరమ్ -

ర్మగ్ని స్వతస్తయే

॥ 16 ॥

త్వా జమ్ముః సముంహనుః । మా । తముః । విద్తి ।

జిహ్వ । ఆ । బర్హిః । ప్రమయుః । కథా । స్మాయః ।

ఉత్తి । త్వా । ఆదిత్యః । వసవః । భరతుః । ఉత్తి ।
 ఇణ్ణీగ్నీఉత్తి । స్వాపయే

॥ 16 ॥

అసువాదం :

సంహాత దంతుడైన జంభాసురుడు
 నిన్ను భక్తింములకై పట్టుకొనకుండు గాక !
 అజ్ఞానం కూడా నిన్ను పట్టుకొనకుండు గాక !
 రక్షః ప్రభృతుల జిహ్వ నిన్ను
 పరిగ్రహింప కుండు గాక !
 నీ వెలా ప్రగత హింసకుడవు కావో
 అలా ఆచిత్యులు నిన్ను (మృత్యు ముఖంనుంచి)
 ఉదరింతునుగాక !
 అప్ప వసువులు నిన్ను ఉద్ధరింతురు గాక !
 ఇంద్రాగ్నులు నీ క్షేమార్థం
 నిన్ను ఉదరింతురు గాక !

॥ 16 ॥

మంత్రము :

ఉత్తత్వ ద్వైరుతి పృథివ్యతి ప్రశాపతి రగ్రభితి ,
 ఉత్త త్వా మృత్యోర్పథయః సౌమురాళీరపీపరన్ ॥ 17 ॥

వదము :

ఉత్తి । త్వా । ద్వైః । ఉత్తి । పృథివీః । ఉత్తి । ప్రశాపతిః ।

అగ్రభితి ।

ఉత్తి । త్వా । మృత్యోర్పథయః । సౌమురాళీః । ఆపీపరన్

॥ 17 ॥

ಅನುವಾದಂ :

అలాగే భూమి, దివి నిన్ను ఉదరించు గాక !
 ప్రజాపతి నిన్ను ఉదరించు గాక !
 సోముని రాణులైన ఓషధులు నిన్ను
 మృత్యు సకాశం నుంచి కాపాడుదురు గాక ! || 17 ||

మంత్రము

అయం దేవా తప్స్వివాత్స్వయం మాఱముత్ర గాదితః ।
ఈమం సహస్రవిర్యుణ మృత్యురుత్ పారంయామసి ॥ 18 ॥

పదము :

అయమ్ | దీవాః | ఇహ | వివ | అన్ను | అయమ్ | మా |
 అముత్ర | గాత్ | ఇతః |
 ఇమమ్ | సహస్రావిర్యు | మృతోఽః | ఉత్ | పారయామని
 || 18

అనువాదం

ఓ ఆదిత్యాది దేవతలూరా ! ఈ పురుషుడు
 ఈ లోకంలోనే ఉండుగాక !
 ఇతడు ఇహం నుంచి పరానికి పోకుండుగాక !
 అపార బలంతో ఈ పురుషుని
 మృత్యు సకాశం నుంచి ఉద్దరిస్తున్నాము. || 18 ||

మంత్రము:

ఉత్త త్వా మృతోర్పివరం సం ధమస్త వయోధసః ।
మా త్వా వర్ణస్కేఖోర్మి మా త్వాభసర్యహో రుదన్ ॥ 19 ॥

వదము:

ఉత్త | త్వా | మృత్తోఽః | అపీవరమ్ | సమ్ | ధమున్తు |
 వయఃఽధనః |

మా | త్వా | వ్యష్టుఽక్తిశ్యః | మా | త్వా | అషుఽరుదః | రదన
 || 19 ||

అమవాదం:

నిన్ను మృత్యు నకాశం నుంచి రక్షించి
 దేవతలు అన్నంతో, ఆయుష్యంతో నిన్ను అనుసంధానించనీ.
 వెంటుకలు విరబోసుకుని బంధుత్తీలు
 నీకై రోదనం చేయకుందురు గాక!
 అలాగే ఇతర అప్తులు ఏడ్యకుందురు గాక! || 19 ||

మంత్రము:

ఆహ్మరమవిదం త్వా పునరాగాః పునర్దవః |
 సర్వాజ్ఞ సర్వం తే చట్టః సర్వమాయశ్చ తే విదమ్ || 20 ||

వదము:

ఆ | ఆహ్మరమ్ | ఆపీదమ్ | త్వా | పునః | ఆ | ఆగాః |
 పునఃఽనవః |

సర్వాజ్ఞ | సర్వమ్ | తే | చట్టః | సర్వమ్ | ఆయుః | చ |
 తే | ఆవిదమ్ || 20 ||

అమవాదం:

నిన్ను మృత్యుముఖం నుంచి లాగుకొని వచ్చినాము.
 ఓ పునరుధ్యతుడా! నీవు తిరిగి వచ్చినావు.

ఓ సర్వాంగ భూపితుడైన పురుషుడా! నీకు
సర్వమూ చక్కర్చియమయువుగు గాక!
నీకు దీర్ఘాయువును సంపాదించి పెట్టినాను. ॥ 20 ॥

మంత్రము :

వ్యుట్‌వార్త తే జోతీరభూదవ త్వత్ తమో అక్తమిత్ ।

ఆప త్వన్నుత్యం నిర్మితిమవ యత్యం ని దధ్నసి ॥21॥

మదుము :

రి | అవాత్ | తే | జోయ్తిః | అథవాత్ | అప్ | త్వత్ | తమః |

అక్షమీత్ |

ఆప్తి | త్వర్తి | మృత్యుమ్ | సింబుతిమ్ | ఆప్తి | యక్షమ్ |

१। दधुसि ॥ २१ ॥

అనువాదం ।

నీకు చీకటి తొలగి పోయినది.

జ్యోతి వెలిగినది.

నీ నుంచి సర్వాంధకారమూ అపాకృతమైనది.

నీ నుంచి మృత్యు దేవతను, నిర్మిషుత్తి దేవతను

విడగొట్టినాము.

బావ్యభ్వంతర రుగ్నతను

నీ నుంచి తొలగిసున్నాము.

W 21 M

ಇದೆ ಮೊದಲೆ ಸೂಕ್ತ ०.

గోదాదికర్మలో 'పరిశ్య' అని మంగళంకా ల్పిం
యవం ఆమంగ్రథింం కుమావి రమ్ములై ఉన్నారి.

మంగళము :

ఆ రథప్రేమా మమ్మతప్య కృష్ణి.

మచ్చిద్యుమానా ఇరక్షి రమ్మ కి,

అనుం క ఆయుః వశరా భరామి

రజుషుమో హౌవ్ గా మా ప్ర మేఘి. ० १५

వదిము :

ఆ ! రథప్య ! ఇమము ! ఇమ్మతప్య ! కృష్ణిము !

అద్విద్యుమానా ! ఇరక్షితప్పి ! అన్న ! కి !

అముము ! కి ! ఆయుః ! వశి ! ఇరామి !

రజు ! కమ్మ ! మా ! కమ్మ ! గామా ! మా ! ప్ర ! మేఘి. ० १६

అమవారం :

ఓ ఆయుమ్మాముడా ! మేము రెష్టుస్తు
రు అమరప్య ప్రముఖిని ఉప్పుకుమించు.

పుట్టాప్య పర్యంతం ఉవిద్ధిస్తుంగా నీకు అచోరం ఉధించుగారు |
నీ ప్రాణమును మృత్యుపు మంది అమ్మామ్మిగూన్నాను.

అది లోగుప్పు ఓ ఆయుమ్మాము కూడా

అమ్మారింది లోగి నీ కెస్తుస్తున్నాను.

నీతు రజుగుణాప్పి ఆక్షయించు.

అలాగే పాతాపీత విరోధక ప్రమాదక వైవ

తమోగుణాన్ని ఆశ్రయించకు.

హింసకు పొత్తుడవు కాకుందువు గాళ !

॥ 1 ॥

మంత్రము :

జీవతాం జ్యోతిరభేషణ్యర్వాక్తా త్వా హరామి శతకారదాయ

అవముఖ్యైన్ మృత్యుప్రాశానశ్శిం

ద్రాఘియు ఆయుః ప్రతరం తే దధామి

॥ 2 ॥

వరము :

జీవతామ్ | జ్యోతిః | అథిఒవ్హి | అర్యాజీ |

ఆ | త్వా | హరామి | శతకారదాయ |

అవముఖ్యైన్ | మృత్యుప్రాశాన్ | అశ్శిమ్ |

ద్రాఘియుః | ఆయుః | ప్రతరమ్ | తే | దధామి

॥ 2 ॥

అసువాదం :

నీవు జీవుల జ్ఞాన రూపిష్టి

మూరు అథిముఖుడ్వాతే రమ్ము

శతాయుమ్ముద వగుటకై మృత్యు నకాళం నుంచి
నేను నిన్ను కొనివస్తున్నాను.

నీ మృత్యు ప్రాశములను వరలింబి చేస్తున్నాను.

అలాగే నిందావమోహనం బొందు.

దీఱుయువును సీకు ప్రదానం చేస్తున్నాను.

॥ 2 ॥

మంత్రము :

వాతాం తే ప్రైణ మచిదం సూర్యాచ్ఛవ్యశ్శరహం తవ |

యక్తి తే మహాప్రాయి ఈద ధారయామి

సం విష్టావ్యక్తి ర్యాద కిప్పుయూడింవెన్

॥ 3 ॥

పదముః

వాక్తక్తి తే ప్రాణము అవిరమ్మి మార్యాక్తి రత్నము

అమ్మము తమ్మి

యక్తి తే మహః త్వాయి ఈక్తి ధారయామి

సమ్మి విక్ష్వాని ఆజ్ఞిః వద్ద కిప్పుయుః అంవెన్

॥ 3 ॥

అమువాదం

ఈ గొంతుస్తైన పురుషులూ ఏ ప్రాణం

వాయ నకాశం మంచి నాకు లభించినది.

సేను నీ వైక్షాలము మార్యునె సుంచి తీసుకున్నాను.

నీ మనసుము నీలోనే ఉండుతున్నాను.

నర్వాంగ నంపుర్ణాదైనై నీపు మాటలాడు.

॥ 3 ॥

మంత్రముః

ప్రైషేవ్ శ్వా ద్వ్యావద్మాం తత్పుర్ణా-

ముగ్గుమీవ ఈతమితి సం ధ్యామి,

పమ్మితై మృత్క్షు తత్త్వితై పమ్మి

ప్రాణాయ కైకరమ్

॥ 4 ॥

వదము:

ప్రాణేను | శ్వాసితిను | ద్విషువదాము |
చక్కువదాము |

అగ్నిముట్టివ | శాశ్వతము | అభి | నము | ధమామి |

నముః | కై | మృత్యుషితి | చథ్రమే | నముః |

ప్రాణాయు | తే | అకరము

• 4 •

అసువాదం:

ప్రాణం పోతున్న ఓ మనమే |

ద్విపాత్రుల, చతుప్రాత్రుల ప్రాణంతి

మథనం వల్ల ఉత్పన్నమైన అగ్నినివిలే

తిరిగి సైతో అభినంధానం చేస్తున్నాను.

ఓ మృత్యువా! నీ చథ్రువునకు నమస్కారం.

నీ ప్రాణానికి నమస్కరిస్తున్నాను.

• 4 •

మంత్రము:

అయిం జీవతు మా మృత్యుమం నమిరయామని |

కృఢోమ్యాష్టై భేషజం మృత్యుం మా పురుషం వర్ణిః • 5 •

వదము:

అయిము | జీవతు | మా | మృత్యుతు | ఇమము | నము |

శశరయామని |

కృఢోమిః | ఆష్టై | భేషజము | మృత్యుషితి | మా | పురుషము |

వర్ణిః • 5 •

అమవాశం :

ఈ. గతాయువైన పురుషుడు
పునరుజ్ఞిపనం పొందుగాక !
మరణించకుండు గాక !
ఈ. పురుషుని వసిచేయవట్లు ప్రయత్నిస్తున్నాను.
ఈ. పురుషునకు దికిల్లు చేస్తున్నాను.
ఈ మృత్యు ! నీవి పురుషుని వధింపవద్దు. » 5 »

మంగళము :

జీవలాం నమారిషాం జీవస్త్రి వోవరిమహామ !
—
త్రాయమాచాం నమమాం నమశ్వాసిమిన
హంచేస్తూ ఆరిష్టశాశర్యే » 6 »

పదము :

జీవలాము ! నమారిషాము ! జీవ స్త్రిము ! క్రమేధిము ! అమము !
—
త్రాయమాచాము ! శమమాము ! నమశ్వాసిము ! ఇమము !
హంచే ! ఆశ్వై ! ఆరిష్టశాశర్యే » 6 »

అమవాశం :

జీవ ప్రదాక్రి అయిన, కోవ విహిత అయిన,
నజీవమైన, రక్షకమైన, రోగనిర్మాలకమైన,
బలవత్తరమైన 'పాత' అనే కిషధిని
వ్యాధి నిర్మాలనేచుతో
నేను ఇక్కడకు అప్యానిమున్నాను,
ఈ. పురుషునకు ఆరిష్ట నిషారణార్థం లభ్యానిస్తున్నాను. » 6 »

మంత్రము :

అధి ॥ బ్రహ్మా మా ॥ రథభాః ॥ నృజేమం
 తవై వ నస్తవర్షిషోయా ॥ ఇష్టస్తు ॥
 భవశర్వై ముదతం ॥ శర్వై యచ్చత-
 మవసిధ్యై దురితం ॥ ధత్తు మాయుః ॥ ७ ॥

వదము :

అధి ॥ బ్రహ్మా ॥ మా ॥ ఆ ॥ రథభాః ॥ నృజి ॥ ఇష్టమ్ ॥
 తవై వివ ॥ నన్ ॥ సర్వైషోయాః ॥ ఇష్ట ॥
 ఇష్టస్తు ॥ భవశర్వై ॥ ముదతమ్ ॥ శర్వై ॥ యచ్చతమ్ ॥
 అపటసిధ్యై ॥ దురితమ్ ॥ ధత్తమ్ ॥ ఆయుః ॥ ७ ॥

అనువాదం ॥

ఓ మృత్యుః ॥ నీవు ఇతస్మై
 అనురాగ నూబకంగా మాటలాడు.

ఇతనిని చంపుటను మొదరిదఱు.

ఇతను నీ వాడు.

ఇతనిని ప్రాణ నహితుని చెయ్యి.

భూలోకంలో ఇతను స్వేచ్ఛగా తిరుగు గాక ।

భవదు, శర్వురు ఇతనిని నుఖపెటుదురు గాక ।

ఇతనికి తుభం కలిగింటురు గాక ।

ఓ శివ భవులారా ! పొవ్వుష్టానం దేసి

ఇతనికి ఆయుస్సును ప్రసాదించండి.

७ ॥

మంగలము :

అన్నె మృతో అది గ్రహమైమం
దయ స్వదికో యమేకు ।
అరిషః పర్వతః సుశ్రుతః
శతహియన ఆత్మా తుంపుత్తుతాము

॥ 8 ॥

వదము :

అన్నె । మృతోఽః । అది । గ్రహమై । ఇమము ।
దయన్యః । ఎక్తః । ఇతః । అయము । విషు :
అరిషః । పర్వతఃఅః । ముఖ్రుక్తి । ఇరథా ।
శతహియః । ఆత్మా । తుంపుము । ఆత్మాము

॥ 8 ॥

అష్టవాదం :

ఓ మృత్యు ! ఇతనిని అనుగ్రహిస్తునిగా ప్రవర్తించు.
ఇతనినై దయచూపు.
తః మృత్యుత్తు మంచి ఇతను దూరచుర్చ గాళ !
అరిషం కొలగి నర్ధ్వంగ గ్రహుర్థుదె,
చక్కగా లింటూ, చార్చక్కం వరకూ సూర్యు తీరిమూ,
అన్నాఁ వేష్టుదై భోగములను ఇమిధించు గాళ !

॥ 8 ॥

మంగలము :

దేవాహం పౌతిః కరీ ర్యా వృషత్తు
పౌరయామి ర్యా కట్ట ఉక్క స్వ్యామింపిపరము ।

ఆరాదగ్నిం క్రవ్యాదం నిరూపం

జీవాత్మవే తే వరథిం దధామి

॥ 8 ॥

వదము :

దీవానాము । హైః । వరీ । క్ష్యా । వృణత్తు । పారయామి ।

క్ష్యా । రజనః । ఇత్ । క్ష్యా । మృత్యోః । ఆపీవరము ।

ఆరాత్ । అగ్నిము । క్రవ్యాఉద్దము । సింఖామాన్ ।

జీవాత్మవే । తే । వరథిము ॥ దధామి

॥ 8 ॥

అమవాసం :

దేవతల అయిధం నిన్ను వదరిపెట్టుగాక ।

రజన్నను తొలగించి రక్తించు గాక ।

నిన్ను మృత్యు నకాశం నుంచి ఉద్దరిస్తున్నాము.

దూరం నుంచే మాంసాశనుదైన ఆగ్నిని

నిరఖింప జేస్తున్నాను.

జీవన ప్రదాత అయిన ఆగ్నిని ప్రతిష్టిస్తున్నాను. ॥ 8 ॥

మంత్రము :

యత్ తే నియావం రజనం మృత్యో అవవధ్యుము ।

పథ ఇమం తస్మాత రక్తవ్త్ ప్రాప్తుష్టు వర్తు కృషుమి ॥

వదము :

యత్ । తే । సింఖావము । రజవము । మృత్యోఽి ।

అవవధ్యుము ।

వతః । ఇమము । తప్పుడు । రక్తశ్రుతః । లుహ్యః । అస్త్రుః । వర్ణః
కృత్యానిః ॥ 10 ॥

అమృతం:

ఓ మృత్యుః । ని మార్గా రక్తమయ మైవది.
ధాతు రాపిది కు మార్గం సంచి
ఇతిని కాపాదుతున్న మేము
ఇతికృత భాంతిరూప రమ్యాజాస్త్రుః ॥ 10 ॥

మంత్రము:

కృతోమీ తే ప్రించాపాపో ఇరాం
మృత్యుం దీర్ఘమయుః స్వత్తి ।
వైవష్టతేవ ప్రహేత్త యమదూశాం..
కృతోమీ సేధాము పర్వత్త
॥ 11 ॥

మము:

కృతోమీ । తే । ప్రించాపాపో । ఇరాము ।
మృత్యుమ్ము । దీర్ఘమ్ము । అయ్యుః । స్వత్తి ।
వైవష్టతేవ । ప్రహేత్త । యమదూశాం ।
పరతః । ఆపే । సేధాము । పర్వత్త
॥ 11 ॥

అమృతం:

ఓ అయుష్మామహా । ని ప్రించాపాపములను
యథోఽిక స్థిరం ఉంచుతిస్తాను.

జరామృత్యుతులు నిన్ను అంతకుండా చేస్తున్నాను.

దీర్ఘాయుస్సును ప్రసాదిస్తున్నాను.

నీటు న్వ్యస్తి అగు గాక |

యముదు పంపిన దూరము

ఇక్కడ అంతటా తిరుగుతున్నారు.

వారందిని దూరంగా ప్రోసివేస్తున్నాను.

॥ 11 ॥

మంక్రమ :

ఆరాదర్శాతిం సిర్షుతిం వరో

గ్రాహిం క్రవ్యాదో విశాధాన్ |

రక్షో యత్ నర్వ్యం దుర్భూతం తక

తమ్ ఇషావ హన్సి

॥ 12 ॥

వదము :

ఆరాత్ | అర్థాతిమ్ | గిఃఉత్సుతిమ్ | వరః |

గ్రాహిమ్ | క్రవ్యాభాదో | విశాధాన్ |

రక్షో | యత్ | నర్వ్యమ్ | దుఃఖభూతమ్ | తక |

తమ్ఃఉషావ | అవో | హన్సి

॥ 12 ॥

అమవాసం |

శత్రువుపొయి అయి పురోగ్రాహి అయిన

పాపదేవతను దూరంలో ఉండగానే వధిస్తున్నాము.

మాంసాశవ విశాచులను వధిస్తున్నాము.

పర్యా 3

దుష్టరాక్షస నర్వన్యం నుంచి
తమన్సును అపహరిస్తున్నాము.

• 12 •

మంక్రమః :

అగ్నిష్టే ప్రాణము మృతా దా యువ్వతో వస్తే కాతచేదసః ;
యథా న రిష్టా అమృతః నూ రవత్తత
తే కృఢోమి తదు తే వమ్మద్యతాము

• 13 •

మదమః :

అగ్నిః । తే । ప్రాణము । అమృతః । ఆయువ్వతః । వస్తే ।
కాతచేదసః ।

యథా । న । రిష్టాః । అమృతః । తంబాః । అన్మః । తతః ।
తే । కృఢోమి । తతః । తంబః । తే । తము । ఇంద్యతాము ॥ 13 ॥

అమవాదం :

అమృతుదూ, ఆయువ్వంతుదూ అయిన లగ్ని సకాళంమంచి
రక్షోఽపమృత ప్రాణదైన ఈ పురుషుని యూచిస్తున్నాను.
జాత ప్రజ్ఞదైన లగ్నితో నీపు
పొంపాలు కాకుండా అమరుదవై
ప్రీతి కరుదవై జీవింతును గాక !
ఈ కాంకికర్మను నీకై దేస్తున్నాను.
అదే నీకు నమ్మద్దిని కల్పించు గాక !

• 14 •

మంక్రమః :

శివే తే స్తాం ద్వారావృత్తిపీ అమంతాపే తర్పియే ,

శం తే సూర్యై ఆ తవతు శం వాతో వాతు తే హృదే ।

శివా అభి క్షరన్తు త్యాపో దివ్యాః వయువ్యక్తిః ॥ 14 ॥

వదము:

శివే ఇతి । తే । స్తామ్ । ద్వావావృత్తిభి ॥ ఇతి ॥ అనంతాపే ఇత్యవము
ఉతాపే । అభిఉత్తియో ।

శమ్ । తే । సూర్యో । ఆ + తవతు । శమ్ । వాతో । వాతు । తే ।
హృదే ।

శివాః । అభి । క్షరన్తు । త్యాపో । ఆపో । దివ్యాః । వయువ్యక్తిః ॥ 14 ॥

అనువాదం:

ఓ కుమారా । ద్వావా పృథివులు నీకు
మంగళ ప్రదు లగుదురుగాక ।
నంతాపా కల్పించ సుంఘమగాక ।
త్రీప్రదు లగుదురు గాక !
సూర్యుడు నీ సుఖానుగుణం రా ప్రపాకించుగాక ।
నీ మనసునకు నచ్చునట్లు నాయువు హయుగా పీచు గాక !
చివ్యజలములు నీకు శివంఃరములై ప్రవహించుగాక ! ॥ 14 ॥

మంత్రము:

శివాస్తే నస్తోవ్యధయు ఇత్
త్యాపోర్భు మథరపో ఇత్తరాం హృతిభి మరి ।
తత్క త్యాదిత్యా రక్షణాం సూర్యాచన్యమహావుథా ॥ 15 ॥

వదము:

శివః ॥ తే ॥ నమః ॥ ఓషధయః ॥ ఇత్ ॥ క్ష్యః ॥

అష్టోర్ము ॥ అధరశ్యః ॥ ఉత్తరాము ॥ పృతిరీషు ॥ ఇరి ॥

కథ్త ॥ క్ష్యః ॥ ఆదిశ్యః ॥ రక్తాము ॥ శూర్ప్రారఘ్యముర్చి ॥ ఇష

॥ 15 ॥

ఆమవాదం:

ఓషధులు నీకు నుఖకరములగు గాక ।

శూర్ప్రా పృతిరీషి నకాశం నుంచి ఉత్తర పృతిరీషి నకాశానః

ని నుద్దరించి దేరున్నస్తున్నాను.

ఆ ఉత్తర పృతిరీషి నిన్ను

ఆదిత్యులు నూర్య చంద్ర రియవురు రక్తింశురుగాక । 15 ।

మంగళము:

యత్ ॥ తే ॥ వాసుః ॥ పరిధావం ॥ యం ॥ మిమిం ॥ కృష్ణామి ॥ క్ష్యము ॥

శివం ॥ తే ॥ తస్యైత్ ॥ తత్ ॥ కృష్ణః ॥ కుంతుర్మైష్ట్రమ్భమ్భుష్ము ॥ మమ్తు ॥

॥ 16 ॥

వదము:

యత్ ॥ తే ॥ వాసుః ॥ వరిష్ఠాపత్కుః ॥ యూము ॥ శ్రీవిషు ॥ కృష్ణామి

॥ క్ష్యము ॥

శివము ॥ తే ॥ తస్యైత్ ॥ తత్ ॥ కృష్ణః ॥ కుంతుర్మైష్ట్రమ్భమ్భుష్ము ॥

శాహుష్ముష్ము ॥ అస్తు ॥ తే ॥ ॥ 16 ॥

అనువాదం :

ఉత్తరియాన్ని - వస్త్రాన్ని నీకు కష్టమున్నాను.
 అధోవస్త్రాన్ని నీకు కదులున్నాను.
 ఈ రెండూ నీ శరీరానికి
 హాయానిచ్చనవిగా దేన్నన్నాము.
 ఆ వత్తు స్వర్ప నిన్ను కష్టపెట్టినది కామందుస్త్లు దేన్నన్నాను.

* 16 *

మంత్రము :

యత్ త్వరేణ మర్గయతా నుత్సేజసా
 వస్త్రా వహని కైశ్చక్షుద్రు ।
 తథం ముఖం మా న ఆయుః గ్రవ మూర్ఖిః * 16 *

వరము :

యత్ | త్వరేణ | మర్గయతా | నుత్సేజసా |
 వస్త్రా | వహని | కైశ్చక్షుద్రు |
 తథమ్ | ముఖమ్ | మా | నః | ఆయుః | గ్రవ | మూర్ఖిః * 17 *

అనువాదం :

నాపిరుడవై తేజోయక్త మైన క్రత్తతో
 కేకములను, శ్యులువులను ఓ నవితా ।
 వహనం దేయి. అలా చేసిన మాఱవకుని ముఖాన్ని
 దీపించుండం దేయ్యి.
 మా పుత్రుని ఆయుస్మను అపూరించకు !

* 17 *

మంగ్రము:

ఇవో తే స్తాం ప్రీపియవా వెలాసా పెరోమదో ,
వితా యత్కుం వి హాధికే ఏతా ముళ్ళుతో అంపోను : 18.

పదము:

ఇవో , తే , స్తాము , ప్రీపియవో , అఎలాసా , అదోమదో ,
వితా , యత్కుము , వి , హాధికే ఒతో , ఏతా , ముళ్ళుతః ,

అంపోను : 18.

అమవాసం:

ఓ (అన్నం లింటున్న) రాలభూదా | ఈ వ దిన
ప్రీపిా, యవలు నీకు సుఖం కల్గించుగాక |

నీ కరీరబలాన్ని వృద్ధిపొదించు గాక |

మధురములైన ఈ ప్రీపిా, యవలు
కరీరగతమైన రుగ్గుతను కొలగించుగాక |

ఇనే ఈ రాలకుని దురితం సుంది
విమోచనం చెందించు గాక |

* 18 *

మంగ్రము:

యదుళ్ళుపై యక విషి ధ్వాయం కృష్ణుడై వయుః ,
యద్వాద్వం | యద్వాద్వం వర్యం తే అన్నమచిషం

కృదోషు : 18.

పదము:

యక్కి , అన్నమై , యక్కి , విషి , ధ్వాయుము , కృష్ణుడై ,

వయుః .

యత్క, ఆద్యము, యత్క, ఆనాద్యము, సర్వము, శే,

అన్నము, ఆవిషము, కృఢము ■ 18 ■

అసువాదం:

ఓ కుమారా! నీవు ఏ ఆన్నాన్ని
కష్టపడి తింటున్నావో, పాఠవలె సారథూతమైన
ఏ అంబలిని వ్రాగుతున్నావో,
ఆ తినుటకు ససి ఆయన అహరం
ఆలాగే తిన వీఱులేని కటుచిక్కాచ యుతమై
అసహ్యమైన అహరం—
— ఇలాంటి ఈ అహరమంతా
నిర్విషంగా, అమృతంగా చేస్తున్నాను. ■ 19 ■

పంక్రము:

అహ్ని చ త్వా రాత్రియే తోరూహ్యం వరీ దద్మి,
అరాయేశో జీముత్సుభ్యః ఇమం మే పరీ రక్తః ■ 20 ■

వదము:

అహ్ని, చ, త్వా, రాత్రియే, చ, తోరూహ్యము, వరీ, దద్మి
అరాయేశ్యః, జీముత్సుభ్యః, ఇమము, మే, పరీ, రక్తః
■ 20 ■

అసువాదం:

నిన్న అహోరాత్రులనే ఉథయదేవతలకు
రక్షారమై నివేదిస్తున్నాము.
నిర్ధనులు, అదనేష్టవులు ఆయన

రక్షణికాచారుల నుంచి ఈ నాటాని
విశ్వదేవతలు రక్షింతయ గాక !

• 20 •

మంగళము:

ఈతం కేంచుకెం పొయిహక్ ద్వ్యా యుగీ
- - -
[క్రిం తక్కురీ కృష్ణః]

ఇష్టార్గిన్ విశ్వ దేవాత్మికము
మన్యాన్తా మహ్మదేయమహా,

• 21 •

వదము:

ఈతమ్ : కే : అయుతమ్ : పొయిహక్ : ద్వ్యా ॥ १ ॥
- - -
యుగీ ఇం : క్రిం : తక్కురీ : కృష్ణః ।
ఇష్టార్గిన్ ఇం : విశ్వ : దేవా : కే : ఇం :
మన్యాన్తామ్ : అహ్మదేయమహా

• 21 •

అమవాసం:

(ఓ లాలా !) ఏ ఈ నంచక్కురాలను (పంచమున్నాను)
పేయించక్కురాలుగా దేశ్మున్నాము.

నీ రెండు యుగములను మూడు యుగములుగా,
ఐయగు, యుగములుగా దేశ్మున్నాము.

అంధాగుల విశ్వదేవతలు
అహ్మదేవతలు అందుకు అనుమతించుయాక !

• 21 •

సంక్రమః

శరదే త్వా హేమన్తాయ వన్తాయ
 గ్రీష్మాయ వరి దద్మసి ।
 వర్షాచి తుఫ్యం బోయవాసి
 యేమ వర్షాన్త ఓషధిః

■ 22 ■

వదము

శరదే । త్వా । హేమన్తాయ । వన్తాయ ।
 గ్రీష్మాయ । వరి । దద్మసి ।
 వర్షాచి । తుఫ్యమ్ । బోయవాసి ।
 యేము । వర్షాన్తే । ఓషధిః

■ 22 ■

అమువాదం :

(ఓ లాలకా) నిన్న శరదృతువునకు రక్తార్థమై
 పరిదానం చెస్తున్నాము.

ఆత్మాత హేమంతమునకు, పిదవ

వనంతమునకు, తదుపరి గ్రీష్మానికి

పరిదానం చెస్తున్నాము.

నికి నంవత్సరములు సుఖరములు కాగంపు.

ఈ కాలంలో ఓషధులు ఆధివృద్ధి చెందగలపు.

■ 22 ■

సంక్రమః

మృత్యుర్కిం ద్వివద్మం మృత్యుర్కిం రక్తమృదాము ।

తస్కుత్ క్యాం మృతోద్గోపకె రుద్ధరాము నమి రిథి : 22
వరము :

మృత్యుః । తస్కి । ర్యుషపచాము । మృత్యుః । తస్కి । రత్నః
వరాము ,

తస్కుత్ క్యాము । మృత్యుః । గోపకె । లక్ । రాము । వః ।

నూ । రిథి : 22.

అమవాదం :

ద్విపాత్రులకు మృత్యుదైషువు ప్రభు వశిశున్నాది ।

అలాగే చతుప్రాత్రులకు మృత్యువు ప్రభు వశిశున్నాదు ।

ఓగోపతి అయిన మృత్యు ఏశాంసంఠ

నిన్న ఉద్ధరిస్తున్నాము ।

ని వేమి భయపడవద్దు ।

* 23 *

మంగళము :

శోంధ్య వ మరిష్టాత్ వ మరిష్టాత్ మా రిథి ।

న వై తక్త ల్మియసై తో యత్కురమం తము : 24.

వరము :

పక్ । అరిష్ట । వ । మరిష్టాత్ । ద । మరిష్టాత్ । మా । రిథి ।

వ । వై । తక్త । ల్మియసై తో జం । యత్కి । అధమము । తము

అమవాదం :

* 24 *

మృత్యుహాథ కొలగిన నీతు మృతిజెంద్రు,
కనుక తయుపడవద్దు ।

గ. కాంతి కర్మలో నీవు ప్రాణత్వాగం దెయ్యాపు.

మరణ కాలినమైన అంధ తమన్నమాదా

నీకు ప్రాపించదు.

■ 24 ■

మంత్రము:

సంప్రే వై తత్త్వ జీవతి గౌరవ్యః వరుషః వరుః ।

యుత్తేదం బ్రహ్మ క్రియతే వరథి శ్రీవిష్ణుయ కమ్ ॥ 25 ॥

పదము.

సర్వః । వై । తత్త్వ । జీవతి । గౌ । అశ్వః । వరుషః । వరుః ।

యత్త । ఇదమ్ । బ్రహ్మ । క్రియతే । వరథి । జీవిష్ణుయ ।

కమ్ ॥ 25 ॥

అమవాసయం.

సర్వ ప్రాణులకు మహాశాంతి కర్మ

పరిధిగా ఉంటుంది. (గౌరవ్యములకు, వరుషుడి ప్రాణులకు రక్షక ప్రాకారంగా ఉంటుంది.)

జీవస్తుర్భమై సుఖకరమోతుంది.

ఈ మహాశాంతి కర్మ ఒక పరిధిని కల్పిస్తుంది.

అలాగే జీవిష్ణునికి ఉపయోగిస్తుంటి.

ఈ బ్రహ్మకర్మారూపమైన పరిధి జీవస్తుర్భ మఫుతుంది. ॥ 25 ॥

మంత్రము:

వరి త్వా పాతు నమాసేథ్యేచిదారాత్ హంసుర్ఘః ।

అముల్మిర్మాచమ్యతోచిథివో

మా తే హసిము రపువః శరీరమ్

■ 26 ■

వదవు:

వరీ | ఆయ్ | పాతు | దమానీర్యః | అర్థిల్లారాక్త | నంష్టుల్లయ్యః
అమ్మిమిః | తవ | అమ్మితః | అశ్శిలేవః |
మా | తే | వాసిముః | అవునః | ఏర్యర్ము

• 25 •

అంచువాదం:

ఓ కాంకికాముత్తలైన శుఖముహా |
నీతు తెసిన కాంకికర్య నిస్సు పరిషారింఘుగాక |
నమానులు, నమాన బంధుషయ తెసి
అధిభార కర్యలతో నీతు
మరణించ కుందుతు గాళ |
అమ్మితుల్లవైర, అరీ వాసితుల్లవైన వీ శరీరాన్న
ప్రాణాలు వరిష్టితుంయుగాక |

• 26 •

మంత్రము:

యే మృగ్యవ విక్షణం య ల్లాస్తా ఉండ్లార్యాస్మి,
ముచ్ఛమ్మ తచ్ఛిక ఆయం దీపా అగ్నిశ్శ్రీశ్ర్వాగ్యమా దం ఏ?|

వదవు:

యే మృగ్యవేః | విక్షణమ్ముః | యుః | ల్లాస్తాః | ఉండ్లార్యాస్మి
ముచ్ఛమ్ముః | తచ్ఛిక | ఆయమ్ | దీపా | అగ్నిః | శ్శ్రీశ్ర్వాగ్యమాక |

అంచువాదం:

• 26 • 27 •

అమ్మితుల్లవైరములు మాత్రాక్షుభి ఉన్నిరి.
అపి నాశకాయలు. అమ్మితుల్లయ్య వీంపా-శాసనములు.

ఆ మృత్యు రూపముల నుంచి నిన్ను ఇంద్రాదులు

విషోచనం చెందింతును గాక !

శ్రేయనరాగినీ నుంచి నిన్ను విషోచనం చెందింతురుగాక !

■ 27 ■

పుంక్రమము :

అగ్నిః । శరీరమని పొరయ్యాము । రక్తోహునే నవత్కుషా ,

అథో అమీవచాత్తనః పూతుద్యుర్మాము భైషజమ్ ॥ 28 ॥

పదము :

అగ్నిః । శరీరమ్ । అసి । పొరయ్యాము । రక్తః 2 వా । అసి ।

నవత్కుషా ॥

అథోఽతి । అమీవచాత్తవః । పూతుద్యుః । పాము । భైషజమ్ ॥ 28 ॥

అమవాదం :

ఓ *పూతుద్యుః । నీతు కల్పితి

పొరం దెందించే శరీర భూతమైన దానతు.

రక్తోహంత వఫుతున్నాతు.

* 'పూతుద్యు' అని ఉదా పొలంకరము. ఇది ఒడరాజేవహని కాన్ము
కై రిక నిషంఖువుంలో ఉన్నది. Macdonell, Keith వందికలు కిధంయేవ
'Vedic Index of Names and Subjects' లో దేవతాలు పుష్టంగా దిఱు
గుర్తించినారు. The tree Acacia Catechu, or Pinus Deodora.
(Monier Williams Dictionary) 'Indian Medicinal Plants'
అనే గ్రంథంలో ఉదా 'దేవతారు' అనియి, Cedrus Deodora అనియి
ఉన్నది.

మరిన్నీ రోగ నివారక మహాకున్నాచు.
ఇలాంటి గోగ నిహారకమైన బెపథమా |
మాకు అధిమాక సిద్ధిని కల్పించు |

* 28 :

శబ్ద రంధ్ర మాణి.

ఇది వ్యుదయ ఆముఖం.

అనువాదం - 2

మూలం - 3

యాచి: దాకమధు : దీపర : అగ్ని : రంధ్రమృ : 1.8, 8-11, 13-16, 18-20,
21 క్రిష్టవ : 7, 12, 14, 16, 17, 21 తయంక క్రిష్టవ : 22, 23 అమృతవ;
25 ఎప్పాంక గూర్జ లగ్కి : 26 గాయక్రి : మంగళమాయ : * 28 :

వివిధాగం :- ఈ ఆముఖము దాకమధుము లోహి గముక రక్తమైపొశారి
విక్రింబో ఈ ఆముఖంకో ప్రాంతము కుచ్ఛమైపొశారించుంది
ఏదో ఈ దాయి తోమం చేయాలి రెండా ఏంకోవే దూషం
చేయాలి.

అంకే ఈ ఆముఖాన్ని పొశారి గ్రహించి వుటుచుని గూర్చి
చెప్పాలి.

అదే కర్కూరో ఈ ఆముఖంకో, క్రిష్టవ, మాచం, కిరి,
వ్యుదముండో ఏదో ఈ వమిధుకు ఇంచం చేయాలి.

అదే కర్కూరో విశ్వమవంత్యాగుల కిరి కంకిపుంయ గామి,
లోహామయి కంకిపుంయగాని, కామ్పుమయి కంకిపుంయ గామి పొత
వెట్టుకుకై కేఅముఖంకో అమంగ్రీంయాలి, తెరా నెయంయ
చేక్కురమ అమంగ్రీంయి కయొచుంది* చల్లాలి.

అదేకర్కూరో ఈ ఆముఖంకో యమమై పుంయ (పేలాంయ)
చూక్కోక్కు దీపిగా తోమం చేయాలి.

ఆణ్ణే అసార్ధుగ్రహమీకరణార్థం ఈ ఆమవాకంతో పీఠిలు ఉం పహితమైన ఇదీ దాక్షావ్యి పరాశవర్త నృష్టిగంలో హోమం చేయాలి.

ఆణ్ణే గృహాధంలో గ్రహమిచారాదులు ఉన్నవా లేవా అనే శంక కలిగివచ్చు ఈ ఆమవాకంతో శవ్త పీర్మాన్ని, శచచయ మైన బర్మిన్నును అమింత్రించి ఇంటిమైన ఉంచారి. తెల్లు వారివ శర్యాత ఇర్మాన్రిన్నులో మాచ్చువల్పివట్లయివ గ్రహాధియైన్న వని తెలుసుకొప వెలెమ.

అదే కర్మలో వైక్రమ వచ్చపూర్వాంకరం ఈ ఆమవాకంతో ఉపకావ్యి అమింత్రించి గ్రహం వెల్లిన చాచే అచమించేయాలి, శేడా వాచ్చై చల్లాలి శేడా ట్రై ఉణ్ణక ర్వయావ్యి అమింత్రించి సంమర్మించారి.

ఆణ్ణే కాంత్యదక్షాభిమంత్రంలో ఈ ఆమవావి గణపత్యక్త వివిధాగం అమ ఎందేయము.

ఆణ్ణే వాళమన కర్మలో వంపుంభవసవంతిరం ఈ ఆమవాకావ్యి జమించాలి.

ఆణ్ణే ఘృతకంఠ మనే మార్చిషేంలో అమిషేంతిరం ఈ ఆమవాకావ్యి జమించాలి.

గోపులు లోహిత దోహంతిమైన అధ్యక కాంచ్చై 'యాసారుషేయేం' అనే నాయగు ఇంక్కుండి' అస్యావ్యి హోమం చేయాలి.

అగ్నిరేవ లోం అగ్ని కనిదర మనే అధ్యక కాంచ్చై 'అగ్ని రక్షంచి' అనే మంత్రంతో అస్యావ్యి హోమం చేయాలి.

అగ్నిలో కళ్లం కలిగివట్లయివ చాని కాంచ్చై దీపికో అగ్నిని ఉనిష్టావం చేయాలి.

అగ్నుధావంలో పొషకగుణకాగ్ని యూగావ్యి ప్రభ్యా దీపితో అమమంత్రించాలి.

మండికము:

రక్షణాం భాజవము తమర్య
—
మృతం ప్రథిష్ఠ ముహ యామి శర్య :
శోభా అగ్నిః యామిలిః వమిష్టః
శ వో రిశ శ రిమః శాఖ శ శ్రుత్ము

॥ 1 ॥

మండము:

రక్షణాముము : భాజము : శ : తమర్య :
—
మృతము : ప్రథిష్ఠము : ఉచే : యామి : శర్య :
శోభః : అగ్నిః : ప్రథిష్ఠలిః : వముషంద్తః :
శః : శః : రిశః : శః : రిమః : శాఖ : శ శ్రుత్ము

॥ 1 ॥

అముచాదం:

రక్షణామంత, పీర్యవంతము అయిత అగ్నిలి
(ఆశ్వాయుంత) వముదైమనం వేష్టుశ్శాము.
మృతుదు, వృతుతము అయిత అగ్నిలి
శర్మణ శాశ్వతశ్శాము.

“ శమీను శత ఆశ్వాయుంత శిష్టశరింధ
ప్రథమలింత శ్శామింయుగాల !

అయిన మమ్ములము పొంతము శ్శామ
శానిమంతి శ్శామింయుగాల !

అయిన రాజుశింయులు తమ్ము శాశ్వతశ్శాముగాల !

॥ 1 ॥

మంత్రము :

అయ్యెదంష్టోర్ అర్పిషి యూతుధానా-
నువ్ న్నుశ కాతవేదః నమీద్రః :
ఆ కిష్వాయా మూర్ఖెవాన్ రథవ్య
క్రవ్యదో వృష్టోవై ధక్త్వావువు

॥ 2 ॥

పదము :

అయ్యేదంష్టోర్ అర్పిషి యూతుధావాన్ ,
ఉవ్ న్నుశ కాతవేదః నమీద్రః ,
ఆ కిష్వాయా మూర్ఖెవాన్ రథవ్య ,
క్రవ్యఉఅదః వృష్టోవై అష్టి ధక్త్వా అవన్

॥ 2 ॥

అమువాదం :

కై కాతవేదా । (తాక్తు 1) జ్యోలితి యూతుధాములను
దహింపణియ్యా.
మూర్ఖదేవులను (వివేకచూస్తులను) నీ జ్యోలితి న్ను కొండు
మాంస భక్తులైన రక్షణికాచాదులను
నీ వోట దాచిపెట్టు. (భక్తించు)

॥ 2 ॥

మంత్రము :

అధికోయావిమ్మవే ధిషి దంష్టోర్
పొంత్రుః కాతోవైవరం వర్ణం ద ,
అథవ్య iv 4

ఒకపరిషీ వరీ యూహృగ్రీ

జమ్ముః సుం దైవ్యరి యూతుదాసాం

131

వరము:

ఒకా | ఒటయూవిన్ | ఒవీ | ధేషి | యుష్టిగ్రీ |

పొంగ్రుః | శిథితు | అపరమీ | వరము | రీ |

ఒక | ఆత్రంషీ | వరీ | యూహృ | అగ్నీ |

జమ్ముః | సము | ధేషి | అరీ | యూతుదాసాం

131

అమువం:

ఎవరు రక్షణిముయ, ఎవను మంత్రఫ్లుయ

అన్నది సుర్చించి, పొంగ్రు తియు, క్లోరంయుయ అయిన

నిక్షుష్ట ద్వేషిమి, మూకంపై ఉత్సప్త ద్వేషిమి

ఉథయ దంష్టులతో కరకర నమామి గ్రమింగు.

మతస్తు అంతరిక్షంలో సంచరించు

ఓ అగ్ని | రక్షణప్రశ్నతుండు

దంతములతో వందమ్ములను తయ్యాగు

131

పంక్రము:

అగ్నీ త్వాదం యూతుదాపంచ్య లింగి

పొంగ్రుషాటశిర్మురపో వాత్స్యావంతు |

ప్రవ వర్యోది కాకమేదః శృంగిషు

క్రవ్యక్రుష్మిషు ర్య | చితోక్షేషము

వదము

ఆగ్ని ! త్వచ్మ ! యాతుఁడాన్య ! చిర్మి !

హింసా ! ఆశనిః ! హరసా ! హన్తు ! ఏవము !

ప్ర ! పర్యాది ! జాతఁవేదః ! శృందిషా !

క్రమ్యఉత్త ! క్రమిష్టః ! వి ! చినోతు ! ఏవము

* 4 *

ఆమవారం :

ఓ అగ్ని ! నీవు యాతుఁడానుల చర్యాన్ని బలిచి వెయ్యి.

హింసక మైన పింగు తన వేదమితి

వానిని అంతం తే గుగాక !

వాస కిలకిలు బిరిచి వెయ్యి.

తోదేశు మొదలగునవి మాంసాన్ని లినగోరి

అటూ ఇటూ వానినిలాగి చిర్మి వెయుగాక !

* 4 *

మంక్రము :

యుక్తేదాసీం పశ్యసి జాతవేద-

సిష్టమగ్ని ఇత వా చర్తవ్మ !

ఇతావ్రిష్టి వత్తవం యాతుఁడానం

తమస్తా విధ్య శర్వ శివః

THE STATE OF KARNATAKA
KARNATAKA STATE

వదము :

యుక్త ! ఇదాసీమ ! పశ్యసి ! జాతఁవేదః !

శిష్టవ్మ ! ఆగ్ని ! ఇత ! వా ! చర్తవ్మ !

ఇతి । ఆన్తర్వీషి । వత్తతమ్ । యాశుభావమ్ ।
తమ్ । ఆస్తి । విధ్య । శర్వ । కౌనః ॥ ५ ॥

ఆశుభాదం :

ఓ జాతపెదా । ఎక్కుదనైతే తం శాఖంతి
రాక్షసాదులను హూస్తాతో,
ఎక్కుదనైతే రాదుంటాడో,
ఎక్కుదనైతే తిరుగుతుంటాడో,
ఎక్కుద అంతరిష్టాని కెరిరి పోతాడో,
అ యాశుభానుని తీవ్రరూపం దార్చి,
మైప్రవైన నీటు బాణములకో మర్దించు. ॥ ६ ॥

శంక్రమః :

యుక్తేరిమూః నుంనమువో అగ్ని
వాచా శల్యం అశరీరి రీపైనః ;
కాథిర్విధ్య హృదయే యాశుభాప్త
ప్రతివో శాహావ ప్రతి రథ్యైషాము ॥ ७ ॥

వదముః :

యుక్తేః । ఇమూః । సముందుమువునః । అగ్ని ।
వాచా । శల్యాన్ । అశరీరిః । దివావః ।
కాథిః । విధ్య । హృదయే । యాశుభాప్త ।

వత్షిచః । బావున్ । ప్రతిః । తటిః । విషామ్

■ 8 ■

అమవాసయి

ఓ అగ్ని । మేము దేసిన యజ్ఞములతో
నీ బాణములను పదును పెట్టుకుని
మంత్రరూపమైన వాక్యతో
విషదిగ్భములను చేసి
ఆశని నద్యకమైన, రక్షింఘారుక యజ్ఞములతో
పదునెకిట్టన బాణములతో
యాతుధానుల హృదయుపదేశం పై కాటించు.
కం రాష్ట్రసుల బాహువులను మర్దించు.

■ 6 ■

అంతర్మమః :

కార్యాత్మవ్యాఖ్యాహి । కాతమేద
కారేభాణం బూషిషిర్యాకుధాన్ ।
తగ్నీ పూర్వో ని జపి । కౌతుర్యావ
అమాదః । క్షీయాస్ । త్త ముద్తస్యోసి ॥

■ 7 ■

అథ :

త । అంతర్భాన్ । న్నుపుఖ్యాహి । కాతమేదః ।
అత । అంతరేభాణాన్ । బూషిషిర్యిః । యాకుధాన్ ।
తగ్నీ । పూర్వో । ని । జపి । కౌతుర్యావః ।
అమాదః । క్షీయాస్ । తమ్ । అద్భుత్ । ఏసి ॥

■ 7 ■

అష్వారం :

నిన్న స్తుతింప వెందుం ప్రభీః సుచ ద్వాసు
ఓ అగ్ని । పొరించు.
మరిన్న ఇస్తూ వస్తున్న రాక్షమలసు
నీతయుధంతో ఖండించు.
ఓ అగ్ని । శక్తుతుల ముండు మంరిపోచు
నీతు వారిని తంతు.
పచ్చిమాంసం ఒనే *క్షీరంములు (నైవిషిషములు)
ఆహాతుని భక్తించు లాఖ !

* 7 *

మంకము :

ఇహ ప్ర క్రూపీ యతసుః సు అగ్ని
యాతుధావో య ఇదం కృయోతి,
తమా రేథవ్య వమిధా యవిష్ట
నృతశ్శపశ్శక్తమే రష్టమైవమ్

* 8 *

వదముః

ఇహ । ప్ర । క్రూపీ । యతముః । సు : అగ్ని ।
యాతుధావో । యుః । ఇదము । కృయోతి ।

* క్షీరము యాగ రక్తముం వావరముంది Vedic Dictionary లోను,
Monier Williams Dictionary లోను ఉన్నది. వాసివేదములు
ప్రాయిక రాష్ట్రం : గ్రగ్రథం, యోగ మూలైశామి శాపందు భక్తించు
ప్రసిద్ధం.

కమ్ | ఆ | రథస్వ | వముఁఇధా | యుచ్ఛిష్ట |

రుఁచక్తనః | చక్తమే | రుస్తయు | వినమ్

■ 8 ■

శస్తవాదం :

ఓ అగ్ని | తాంతి విషయంలో ఏ రాక్షసుడు,
శరీర పీదనాదికములను దేస్తుంటాడో,
ఆ ఘాతుకుని నీ జ్యోలతో దహంచు.
తా పాపిని నీ కంటితో వశం దేనుకో.

■ 8 ■

మంత్రము :

శ్లైనాగ్ని చక్తమే రక్త యజ్ఞం
పొళ్చుం వముఁథ్యః ప్రవ ఇయ ప్రచేతః |
హంప్రం రక్షణంస్యాఖ్యాతి శాశుదానం
మా క్యా దథన్ | యూతుధాసా నృచక్తః

■ 8 ■

వదము :

శ్లైన | అగ్ని | దక్తమే | రక్త | యజ్ఞమ్ |
పొళ్చుమ్ | వముఁథ్యః | ప్రవ | వయ | ప్రేఁచేతః |
హంప్రమ్ | రక్షణాని | అఖి | శాశుదానమ్ |
మా | క్యా | దథన్ | యూతుధాసః | నృఁచక్తః

■ 8 ■

శస్తవాదం :

ఓ అగ్ని | తిక్తమైన నీ ఘాతకా
మా యజ్ఞాన్ని పరిపారించు.

(ఒక కంట కనిపెట్టాయి)

మా యందు దయాగల నీళు మా నీ భూమి

వనుతుల వైపు కొనిపోయింది.

వరసైకుడైన విత్త

పొంచోళిబర్రిన రాళుసులను పొంసేందు.

పర్వతా దహనం తెఱున్న విష్ణు లారాళుసులు

పొంసెంపకుందును నాక |

191

మధ్యకము :

వృచ్ఛ రక్షణ వరీ వశ్మ విశ్రు

కశ్మ క్రింది ప్రతి కృదిష్టగ్రాం,

కశ్మగ్ని వృష్టి కృశా కృమిషా

క్రింధా మూలం యూషుధావశ్మ వృష్టు

2101

వదము :

వృషుచ్ఛంసి రక్షణి వరీ వశ్మి విశ్రు

కశ్మి క్రింది ప్రతి కృదిషి ఆగ్రాం

కశ్మి ఆగ్ని వృష్టిషా కృశా కృమిషా

క్రింధా మూలము యూషుధావశ్మ వృష్టు

2101

అమువారం :

ఓ ఆగ్ని ! నీతు మావన వయున దూషుదత్త.

ప్రజా మధ్యాలి ఉరుగుశున్న రాళుసుని పర్మాలికిందు.

వాని ఉపరిభాగ్యతయాన్ని ఛేచించు.
పెనుకభాగాన్ని ఓ అగ్ని! నిరైజన్మతో ఖండించు.
అలాగే వాని పాదప్రదేశాన్ని
మూరు ముక్కులుగా నటికి వెయ్యా.

• 10 •

మంక్రమః

శ్రీరాఘ్వతుధావః ప్రశ్నాతిం త ఏ
త్వృతం యో అగ్ని అన్వశేన షాత్తీ!
తమ్రించా స్మార్షయువ జాతవేదః
సమ్మినం గృణతే ని యుద్ధి

• 11 •

వదమః

శ్రీః । యూతుథానః । ప్రశ్నాతిము । తే । ఏతు ।
ఖుతము । యుః । అగ్ని । అన్వశేన । షాత్తీ!
తము । అర్పించా । స్మార్షయువ । జాతవేదః ।
సముథమ్మము । ఏవము । గృణతే । ని । యుద్ధి

• 11 •

అహవాదం॥

ఓ అగ్ని! రాక్షసుడు నీ ఖ్యాలకు
ముమ్మారు అహంకి అగు గాక!
అతడు నా యజ్ఞాన్ని మాయతో పాదుబేస్తున్నారు.
ఓ జాతవేదా! అలాంచి రాక్షసుని
నిన్ను స్తుతిస్తున్న నా ఎదుటనే
ని మంటులతో నిగపించు.

• 11 •

చంక్రమ :

యదగ్ని ఆద్య మిథునా శహిత
యద్ వాద నృషం ఇవయ్ వ్ దైఱా,,
మనో ర్మవేష శరవ్యాం శాయుషే యు
కయు విశ్వ శ్వర్యమే యుఖురాహాత్ ॥ 12 ॥

వదమ :

యత్, అగ్ని, ఆర్య, మిథునా, శహిత,,
యత్, వాయ, కృష్ణమీ, ఇవయ్ న్ దైఱా,,
మనోః, మన్వః, శరవ్యాం, శాయుషే, యు,,
కయు, విశ్వ, శ్వర్యమే, యుఖురాహాత్ ॥ 12 ॥

అమవాసం :

శారో కు దంపతులు తె ల్పి । విశ్వరూ
కపించుంటున్నారు.
కటుభాషలాచుకున్నారు.
ప్రోతులు నీ కొప్పాన్ని ఉపీపనం చెస్తున్నారు.
నీ ఖ్యాలాశర పరంపరత్తు
యుఖురామని శ్వర్యమ్మి ప్రాంతు. ॥ 12 ॥

చంక్రమ :

వర్ష కృధిషి తపో యుఖురాహాత్
వర్షగ్ని రక్షి పరపా కృధిషి,

వరార్పిషా మూర్ఖదీవాన్ శృంగిషి
వరానుతృషః కోశవతః శృంగిషి

॥ 13 ॥

వదము :

వరా । శృంగిషి । తవసా । యూషుఉధావాన్ ।

వరా । అగ్ని । రక్షః । హరసా । శృంగిషి ।

వరా । అర్చిషా । మూర్ఖుఉదీవాన్ । శృంగిషి ।

వరా । అసుఉతృషః । కోశవతః । శృంగిషి

॥ 13 ॥

ఆమవాదం :

రాఘవులను నీ నంతాపక తేజంతో

పరాబ్యాఖుని దేసి ఒ ఆగ్ని ! వినష్టం దెయ్యి.

ఆలాగే రాఘవుని తేజస్వుతో పరాబ్యాఖుని దేసి

వివాశం దెయ్యి.

మరడ దేవతలను నీ జ్యోలతో వినష్టం దెయ్యి.

పర్మాణములతో తమ్యు తృప్తిపరముకొంటూ

విజృంభిస్తున్న ఈ రాఘవులను వివాశం దెయ్యి.

॥ 13 ॥

మంగ్రము :

వరాద్య దీవా వృత్తివం శృంగిష్టు

వ్రత్యగేనం శవథా యన్తు సృష్టాః ।

వాచా నైనం శరవ బుచ్చవ్యు మర్మన్

విశ్వాసైత్తు ప్రశీలం యూకురాణః

• 14 •

పదము:

వరా : అర్ధా : రేణా : వ్యుతినుః : క్షుగునుః,
 ప్రత్యక్ష : నిశ్చమి : ఏవథాః : యము : వ్యుత్సోః,
 వాదాః ప్రైవముః : కర్మః : ఖుర్గునుః : మర్మక్షిః,
 విశ్వాస్యః : వితు : ప్రశీలము : యూకురాణః

• 14 •

అమవారం:

దేవతలు నేడు ప్రాణావ్యాహరణును ఉన్నామని
 తిరి వెర్షకుండా ప్రమందించును గాక |
 ఈ పొతొస్యని కటుతర జాపములకు
 ఎదురెక్కి వీషముదు గాక |
 ఉచ్చా వచవములకో జాఠంకి దేవ కరములు
 మర్మక్షిస్తాములను గాదు గాక |
 ఆ రాణముదు విశ్వాసోళి ఉని అగుగాక !

• 14 •

ఘంతము ||

యః శాహుమైయైత ప్రవిష్టా తమ్మిత్తు
 యో ఆశ్వేషవ చతుః యూకురాణః,
 యో అమూర్తయః కర్మ క్షీరముగ్గి
 కేషం శ్రీరాతి పారపూణి శ్వర్షః

• 15 •

వదము:

యః । శిర్యేయేఽ । క్రవిష్టి । సమైత్తిజ్ఞః ।
 యః । అశ్వేణ । పతునా । యూతుభానః ।
 యః । అహ్వాయ్యయః । భరతి । క్షిరమ్ । అగ్ని ।
 కైషామ్ । క్షీరాణ్ణి । వరసా । అపీ । వృక్షు ॥ 15 ॥

ఆపనిదం:

ఆ రాష్ట్రసుదు నరమాంనంతో
 తన్న తాను పోపించుకుంటాదు.
 అశ్వమాంనంతో, పతుమాంనంతో బ్రదుకుతాదు.
 గో క్షీరాన్ని ఆపహారిస్తాదు.
 అలాంటి ఆ రాష్ట్రసులందరి కీర్తములను
 నీ మంటలతో దగ్గం తెఱ్ఱు. ॥ 15 ॥

సంక్రము:

విషం గవాం యూతుభానః । భరత్తా-
 మా వృక్షున్నామదితయే దురైవాః ।
 వర్షైభాన్ దీవః నవితా దీదాతు
 వరా భాగ మాచధినాం జయన్నామ్ ॥ 16 ॥

వదము:

విషమ్ । గవామ్ । యూతుభానః । భరత్తామ్ ।
 అ । వృక్షున్నామ్ । అదితయే । దుఃఖివాః ।

వరు : ఏవాన్ , రిచస్ , సెల్మా , దిదాకు .

వరు : టాగమ్ , టేండిలామ్ , కమ్ముల్ మ్

• 16 •

అమువం

రాక్షసులు గోక్కార్చు శాంతి శాంతి
సంగ్రహించుకోని.

ఆదుర్మార్గ గములు ఉంపుకు ఉండు ఉండులు గాళ |

ఈ రాక్షసులను నచిత నిపాచించు గాళ !

టెచుల భాగాన్ని పొందుండులు గాళ |

• 16 •

మంగ్రవము :

పంపక్కరిణం వయు బ్రహ్మయుషు ప్రవ్యు

మాచీర్ యుఖుధాస్ సృధుః ,

పీయుష్ మగ్గీ యుఖుస్తీక్కర్మిక

తం ప్రత్యక్షుముంపు విధ్య ఒర్ధురి

• 17 •

వదము :

స్తుముచుక్కరిణుః వయుః , అస్త్రయుషుః , తప్యుః ,

మూర్ఖుః , ఆశీర్ యుఖుధాస్ సృధుస్తుధుః ,

పీయుషుముః , అగ్గీః , యుఖుః , కిక్కమ్మిక్ ,

తముః , ప్రత్యక్షుముః , అర్పుషుః , విధ్యుః , మర్ముక

• 17 •

అశువాదం :

నరనైత్రుడవైన ఓ “ కీళు ! రాష్ట్రసాధ
విచాది పొదుగునా పాలనిదేచ్
మా గోపునకు తెందిస పొలను వ్రాగకుండు గాళ !
ఆ యాతుధానుదు హవిర్భూతిణమైన
గోఘృతాన్ని వ్రావి వ్రైన్చవలెనని అనుటుంటున్నాదు.
వాని ఆముఖ పట్టులపై నీ ఖ్యాతి శాఢనం తెఱ్యే . • 17 •

మంత్రము :

ననా దగ్గే మృణసి యాతుధానాన్
నక్కా రక్షంసి వృత్తహాను తిగ్యః ।
నహమూరా నను దహ క్రువ్యాదో
మా తే హైక్యా ముక్తత దైవ్యాయూ : • 18 •

వదము :

సవాత్ ! అగ్గే ! మృణసి ! యాతుధానాన్ !
న ! క్యా ! రక్షంసి ! వృత్తహాను ! తిగ్యః !
నహమూరావ్ ! అను ! దహ ! క్రువ్యాధదో !
మా ! తే ! హైక్యాః ! ముక్తత ! దైవ్యాయూ : • 18 •

అశువాదం :

ఓ “ కీళు ! నీటు చిరకాలంగా రాష్ట్రసులను చంపుతున్నాటు.
ఆయనా రాష్ట్రసులు సంగ్రామములలో నిన్ను జయించలేదు.

అ మాంపిళవలైన రాక్షసులను
నమూంగా భస్యికరించు.
నీ దైవతాయిథం నుంచి వాఱ కప్పుచుకొన కుంచుడు గాళి

• 18 •

మంక్రమః

ర్వం వో అగ్ని అదరా దుర్వత త్వం
వ్యాప్తుక రక్త పురప్తుక,
ప్రతి శ్యో శే అఖరాపున్పేషు
అముకంనం కోతుచో దున్నతు

• 18 •

వరమః

ర్వమ్ | వః | అగ్ని | అధరాక్త | అద్రూ | ర్వమ్ ,
వ్యాప్తి | ఏత | రక్త | పురప్తుక ,
ప్రతి | శ్యో | శే | అఖరాపు | తప్పేషు ,
అముకంవమ్ | కోతుతు | దున్నతు

• 18 •

అమవాదం

ఓ అగ్ని | మమ్ములను ఎదోదెంటా ఉన్న
పీదకుల నుంచి రక్తించు.

ఇత్తరదికలో నువ్వు రారి నుంచి రక్తించు.

అహాగే ప్రతిభి దికలోని వారినుఁచే రక్తించు.

శార్వ దిగ్ంగంలోని వారినుంచి శూదూ రక్తించు.

నీ విష్ణురింగాలు పొవకారి అఱువ ఉరక్కసుని

వినాశం చేయగాక!
నీ జ్ఞాలలు ఇరాదూరమైనవి.
నంతపింప జేయనవి. ప్రజ్ఞలించునవి.

॥ 19 ॥

మంక్రమః

వ్యాక్తి పురస్తా దధరా దుతోత్తరాక్త
కవిః కావ్యేన వరి పొష్యగేన్ని ।
నథా నథాయ మజరో ఇరిషే
అగేన్ని మర్తాం అమ్రుత్యస్వం వః

॥ 20 ॥

వదమః

వ్యాక్తి । పురస్తాక్తి । అధరాక్తి । ఇతి । తుత్తరాక్తి ।
కవిః । కావ్యేన । వరి । పొషి । అగేన్ని ।
నథా । నథాయమ్ । అజరో । ఇరిషే ।
అగేన్ని । మర్తాన్ । అమ్రుత్యః । త్వమ్ । వః

॥ 20 ॥

అమవాసం:

ఓ అగేన్ని । మమ్ములను పడమటి నుంచి,
తూర్పు నుంచి, దక్షిణం నుంచి, ఉత్తరం నుంచి
నీసుతిపర కవి కావ్యంతో పరిరక్షించు.
నాకు నీవు ముత్తుడవు.
నీ స్నేహాతుని రక్షించు
ఇరా రహితుడవైన నీవు
అత్యంత జీర్ణిభూతుడవైన నన్ను రక్షించు.
నీవు అమరుడవు. మర్ములమైన మమ్ము పారించు. ॥ 20 ॥

అశర్వ. ॥ 5

మంత్రమః

తదగ్ని రత్నః గ్రథః ధీషా రైశి
శాఖారుణో దుషి వశ్వసి యుతుధాహార్తి :
అథర్వవ శ్వోఽంకి ద్రుమేషున నశ్యం
ఘూర్యేత్ మారితం శ్వోమి

* 21 *

మంత్రమః

తత్ : అగ్ని : రత్నః : గ్రథః : ధీషా : రైశి :
శశాఖారుణః : దుషి : వశ్వసి : యుతుధాహార్తి :
అథర్వవక్త : శ్వోఽంకి : ద్రుమేషి : నశ్యమ్ :
ఘూర్యేతమ్ : ఆరితమ్ : సి : కొ

* 21 *

అమవాశం :

అయినున్న ఉణకుని త్రై
ఓ అగ్ని ! నీ ర్షాప్తిని ప్రసరింపజియ్యా,
దీర్ఘవథారైన ఉర్మాకులను చూయా,
అథర్వ మహాత్మి ద్రైవ తెంటో వింసిన్ను
నుషులో దశ్మిన ఉర్మాకుని పరిచ్ఛు దియ్యా.

* 21 *

మంత్రమః

వరి శ్వాగ్ని మరం చయం విప్రేం శశశ్య చిముషా :
శ్వాసప్రశ్ం ద్రుషేదివే శ్వాసరం శ్వాసరః

* 22 *

వదము :

వరి । త్వా । అగ్ని । వర్మ । వయమ్ । విప్రమ్ । నహన్యః
దీమహి ।

ధృవత్కువర్షమ్ | దివేడివే | హన్తార్మ్ | భజరువత్ : ॥ 22 ॥

అనువాదం :

ఓ అగ్ని ! మథించగా ఉత్సవుడవైన
నిన్న ధ్యానిస్తున్నాము.
కోరికలను తిర్చే మేఘావి నీతు.
ధర్మక వర్షయుక్తుడవు.
ప్రతిదిన భంగుర న్యాభాపులైన రాకుమాలను
భగ్యం చేసే వాడవు.

14 22 0

మంత్రము :

విషేష శబ్దరావతః ప్రతి న్ను రక్షణో జమి ।
ఆగ్నీ తిగ్నేష శోభిష కమురగ్రామ రంపుతీః ॥ 28 ॥

వదము १

విషిటి : భజరువులు : ప్రశ్న : న్ని : రకులు : జమి :
అగ్ని : తిన్నిను : కోరించి : తప్పులుగ్రామిః : అంగుళిః : १२५

ಅನುವಾದಂ :

ఓ అగ్ని ! విషంవరె వ్యాపిత్తు
తీక్ష్మమైన తేజమ్ముకి థంగుర న్వభావత్తలు

అంతములను దివోభయః.

అప్పటినీ వేతనముల్కా స్తుతిలు ఏపిలు దివోభయః । 23.

మంగళము:

చి క్షోభిం గ్రహి భావిక్షి-

శాపి ర్యాష్ట్రమి క్రూణి మహాశ్వరి,

ప్రార్థిం ర్యాయాః పుష్టి మహాశ్వరి,

శ్రీకి క్రూణి రక్తిర్మా మహా

124.

పదము:

చి : క్షోభిం : గ్రహి : భావి : మాధ్వి :

అపిః : విశ్వామి : క్రూణి : మహాశ్వరి :

శాపి : అధిమిః : మాయాః : పుష్టి : మాయాః : ,

శ్రీకి : క్రూణి : రక్తిర్మా : మహా

124.

అంతరం:

శాపినీ మహాశ్వరములై ప్రథమిస్తుస్తుధి.

శాపినీ మహాశ్వరములై ప్రథమిస్తుధి అంతములను
పరిష్కరిస్తుస్తుధి.

శాపినీ అపురుషములను పరిష్కరిస్తుధి.

అంతములను పరిష్కరిస్తుధి.

పరమను ప్రశ్నలకు ఉండుటు.

124.

పుంతము :

యే తే శృగ్జే అజరే జాతవేద-

స్తిగ్యహేతీ బ్రహ్మనంకితే ।

కాథ్యం దుర్వార్ద మధిదాన్తం కిమిదినం

ప్రవత్యశ్చ మర్మిషా జాతవేదో వి నీత్య ॥ 25 ॥

వదము :

యే ఇతి । తే । శృగ్జే ఇతి । అజరే ఇతి । జాతవేదః ।

తిగ్యహేతీ ఇతి తిగ్యహేతీ । బ్రహ్మనంకితే ఇతి బ్రహ్మనంకితే ।

కాథ్యమ్ । దుర్వార్దమ్ । అలిదాన్తమ్ । కిమిదినమ్ ।

ప్రవత్యశ్చమ్ । అర్మిషా । జాతవేదః । వి । నీత్య ॥ 25 ॥

ఆమవాదం :

ఓ జాతవేదా । నీ కొమ్ములు ప్రసిద్ధము లైనవి.

వాని కాంతితో నీవు ఎదుటబడిన వారిని విశాఖం దేస్తాతు.

ఇరారహితములు, తీక్ష్ణానుధభూతములు

పుంత ప్రయుక్తములు అయిన విషాణములతో

దుష్టహృదయుని, సర్వ్యత ఉపఛేపం భేసే

వానిని, కిమాదిని నశింపజెయ్యా. ॥ 25 ॥

పుంతము :

అగ్ని రక్షంపి పేధతి తుక్రశోభి రఘుర్ధో ।

శుచిః పావక తండ్రోః

॥ 26 ॥

వదము :

అగ్నిః । రక్తంః । సేదం । కృత్యోరిః । అమర్త్యః ।
శంసః । పొవకః । కుష్ట్యః ॥ ३५ ॥

అమవారం :

ఉత్తరి సాహారిధ రాక్షసులను వచ్చియితిస్తున్నాయి.

ఉత్తరి రీత్త ప్రణాముః । అమాయః ॥

పుషుపులు । పొవకులు । కృత్యోరిములు ॥ ३६ ॥

అమవారం మాఘః

మా ४० - ४

యామి రాజముః । శేవతయః । మంక్రమంః । ప్రోక్ష్యః । అంగ్రేషీముఖమః ।

రంయః : १-२, १६, १८, २१ అగస్తః : १-१४, १६, १७, १९, २२, २४ శ్రుత్యః ।

२०, २३ శంస శ్రుత్యః । २५ అమాయః । మంక్రమయః : ॥ ३७ ॥

ఎంచోగం త్రాయ్య మాత్రంలో శేవి రిషి గాంపా ఎంచోగం ॥

మంక్రమః ॥

శ్రోద్రోమః । శేవతం । రక్తః । శ్రుతం ॥

వ్యాఘర్యుయతం । వృవకః । శాంత్యుధః ॥

వర్షా శృతిత మాత్రితః । శ్రోద్రోవతం ॥

శతం మదీథాం ॥ १ ॥ శ్రోద్రోమాః ॥ १ ॥

వదము :

శ్రోద్రోమః । శేవతము । రక్తః । శ్రుతము ॥

ని । అర్పయతమ్ । వృష్ణా । తమిఁవృధః ।
 వరా । శృంగితమ్ । అచితః । ని । ఓషఠమ్ ।
 హతమ్ । నుదేథామ్ । ని । శిఖితమ్ । ఆ త్రిణః ॥ 1 ॥

అసువాదం :

ఓ ఇంద్ర సోములారా । రాక్షసులను
 తసింపకేయండి. పొంసించండి.

కామితాలను తీర్చేవిమారు రాక్షసులను క్రిందు పరచండి.

అంధకారంలో వృద్ధి చెందే

అజ్ఞానుత్తైన రాక్షసులను పరాప్రాణులను దేసి
 మా నుంచి పొర్కులండి.

ఇలా చారిని శుచ్ఛించ జేయండి. ॥ 1 ॥

పంక్రమః :

ఇష్టార్పిషోమా నమమశంవమశ్యిమం

తపుర్వయత్తు తరుగ్గిమాం ఇవ ।

ప్రిష్టుర్విషే ప్రిష్టుర్విషే మూరచ్ఛశే

ద్వేషో ధత్తమనవాయం కిమీదిషే ॥ 2 ॥

పరమః :

ఇష్టార్పిషోమా । సత్తు । అముఁఁంతమ్ । అథి । అఘమ్ ।

తపుః । యత్యత్తు । తరుః । అగ్నిమాంతుఇవ ।

గ్రహమైణి : గ్రహమైణి : మాండలమైణి :

ర్యాము : రత్నము : అనుమాము : కిషీరస

121

శాస్త్రమాటం :

టి ఇంద్ర పోసులూలా ।

అవ్యాకరి ఇయన పొచీవి లెంబు గొప్పత్తి.

ఉ రాక్షము శాస్త్రం తుండులూలా ।

శర్విర్ వేసిన రఘు ఒకి పాప గాంచు నూలా ।

గ్రహమైణి వ్యోమ, వాంశికి - యుషము

భయంకర రఘుషుద్దులు

ఉ రాక్షముని అష్టవ్రథాసంగా లైప్పి ఉంచి.

121

మంగళము :

ఇష్టార్పిమూ దుష్మాత్కు ప్రతి అత్త-

రహారమ్మకే కమ్మన్ ప్ర విధ్యాక్షుము :

యత్కు త్రిష్టం వశరెంగ్రహిదయకు

తద్ పాపత్తు పశ్చా మమ్ముము కృపః

121

పాపము :

ఇష్టార్పిమూ : దుష్మాత్కుకు : ప్రతి : అత్తః :

అహారమ్మకే : కమ్మి : ప్రపః : విధ్యాక్షుము :

యత్కు : పః : మిష్టాము : తుపః : విషః : తపః : గుర్తిషాయకు :

తక్ : పాపము : అత్తః : పశ్చాపి : మమ్ముముకు : పశ్చః : 121

ఆనువాదం :

ఇంద్రసోములారా ! దుష్టవర్యతైన రాక్షసులను
అలంబన హీనమైన తమస్సులో ముంచి చాచగొట్టాడి.
ఆచికటిలో నుంచి ఈ పతితులలో ఒక్కడు కూడా
బయటకు పోకుండు గాక !
వారిని అభిభవించుటకై మిా బలం క్రోధోద్రిక్త మాగు గాక !
“ ४ ”

మంత్రము :

ఇంద్రార్పిమా వర్తయతం దివో వథం
నం హృదివాయ ఆమశంసాయ తర్వాణము !
ఇక తక్షతం న్యర్ఘం 1 పర్వతేష్ఠ
యేన రక్షణ వావృధానం నిజార్ఘయః
“ 4 ”

వదము :

ఇంద్రార్పిమా ! వర్తయతము ! దివః ! వథము !
నము ! హృదివాయః ! ఆమశంసాయః ! తర్వాణము !
ఇక ! తక్షతము ! న్యర్ఘము ! పర్వతేష్ఠః !
యేన ! రక్షణ ! వావృధానము ! నిజార్ఘయః
“ 4 ”

ఆనువాదం :

ఇంద్ర సోములారా ! అంతరిక్షం నుంచి
హనన సాధనమైన ఆయుధాన్ని చినియోగించండి.
ఖూరొకంలో నుంచి కూడా దానిని పరిగ్రహించండి.

అముకంపనుదైన లాభపుని వచ్చార్థమై రాజీవ్ వింసింధువు
ఉయుధాన్ని త్వీకరించండి.

అ అయుధాన్ని ఆశ్రమిల మంచి గ్రహించి
వర్షమానుదైన లాభపుని వచ్చిరండి.

మంగళము:

ఇంగ్లీషుమా వర్తమణం దివశ్చ-
రోగుక్కట్టి ర్యావ కుట్టార్చురిః ।
శంకుర్యదేశి రఙ్గెశి ర్యాష్ట్రాణి న
వర్షానై విశ్వకం యత్త సంగ్రహము

141

వదము:

ఇంగ్లీషుమా । వర్తయుష్ము । దివః । వరి ।
అగ్నిక్షత్తిష్ఠిః । యువకు । శ్వాసముష్టిః ।
శంకుర్యదేశి । అంగేశి । ర్యాష్ట్రాణి । ని ।
వర్షానై । విశ్వకం । యత్త । సింహము

151

అంగ్రేషం:

ఓ బందిషోములూరా । ఓ అయుధాలను
అంకితించుల్లా అయిపో ప్రవర్తిత కేయింది.
అగ్ని పంక్తములైన వదిశెంకి సంజావాకరములైన
అయుధములై, అగ్రధికములై, ర్యాగములై రాజీవ్
శక్తములైన అముఖము పొర్చు ప్రదేశంలో కొట్టండి.
పొర్చు పొరపాటు పెట్టండి.

152

ఎం. 8 ల. 2 ను. 4

మంత్రము:

ఇస్తార్పిషోమా వరి వాం భూతు విశ్వరీ
 ఇయం మఃః కష్టాశైవ వాచినా :
 యాం వాం హోత్రాం వరిషోమీ
 మేధయేమా గ్రహంశుది నృవత్తి ఇవ శిన్యతము ■ 6 ■

వదము:

ఇస్తార్పిషోమా । వరి । వామీ । భూతు । విశ్వతః ।
 ఇయము । మఃః । కష్టాశైవ । అశ్వాశవ । వాచినా :
 యామీ । వామీ । హోత్రామీ । వరిషోమీ । మేధయూ ।
 ఇమూ । గ్రహంశుది । నృవత్తి ఇవేం నృవత్తిశాశవ । శిన్యతము ■ 6 ■

అసువదం:

ఇంద్రసోములారా । మా ఈ స్తుతిని పరిగ్రహించండి.
 కష్టములను ఇంధించే రజువుతో (పగ్గాలకో)
 బలవంతములైన ఆశ్వములను నిగ్రహించినట్లు నిగ్రహించండి.
 ఈ స్తోత్రాన్ని నా బుద్ధితో మా కొరకై వైరెపిస్తున్నాను.
 వందిమాగథ స్తుతులను విన్న రాజుల వశి
 ఈ మంత్రములను విని తుప్పి దెందండి. ■ 6 ■

మంత్రము:

ఇవేం నృవత్తిశాశవ । తుజయుద్ధి రైవై

ర్తునః రక్షణ ఇంగ్రావతః ।

అశ్వాధిమా దుష్టుష్టి మా మగం యార్

యో మా కదా చిదరిదావంతి గ్రుహం ॥ 7 ॥

పదము:

ప్రతి । నృతేఖాము । కుజయుక్తులిః । విశ్వి ॥

హతము । గ్రుహః । రక్షణః । ఇంగ్రావతః ।

అశ్వాధిమా । దుఃక్తుష్టి । మా । ముఖగము । యాక్త ।

యుః । మా । కదా । లిక్తి । అచిచుదావంతి । గ్రుహం ॥ 7 ॥

అమవాసం:

ఓ ఇంద్రాములారా । బులవక్తరములైన
అశ్వముల పెక్కి విశ్వీయింది.

ప్రోహులైన, వంశ లైలైన రాష్ట్రములను వించింతంది.

దుష్టుర్య కర్త చయన రాష్ట్రములు

ప్రతికి నయట పదుండుగాక ।

అ ప్రోహాసియదు విచోఽప సారి

నమ్ము బాధిస్తూరు మరి ॥

॥ 7 ॥

మంగళము:

యో మా పొకేన మవంతి తరువ-

మతిచ్ఛై అన్నశ్చి ర్యుతోరిః ।

ఆవ ఇవ కాశినా నంగ్రుభీతా

అన్నన్నస్తోవశత ఇష్ట్రీ వత్త

■ 8 ■

వదము :

యుః | మా | పాకైన | మనుః | వర్తనము |

అధిష్టాణిః | అన్వశిథిః | వచ్ఛారిః |

ఆవిష్టవ | కాశినా | నమ్మిగ్రుభీతాః |

అస్తవ | అస్తు | అస్తతః | ఇష్ట్రీ | వత్త

■ 8 ■

అస్తవాదం :

ఓ ఇంద్రా | రాత్రసాదులు వరిచక్కు

మనస్యతో ప్రవర్తిస్తున్న నన్ను

అనృత వామ్ములతో అధిషిష్టుశ్శాయ.

శేయని దుష్కుల్యాన్ని నామై ఆరోహించేరాదు

దోసిలపట్టుకున్న నీరు

ప్రవేశ్య సందు నుంచి ప్రవిందింపట్లు

మన్మహాసి పోదురు గాక |

■ 8 ■

మంత్రము :

యై పొకశంపం విషార్వత ఏవై

రేణుః భద్రం దూషయత్తి స్వధాతిః |

ఆహయై వా తాన్ ప్రదంతు శోమ

ఆ వా దధాతు సిర్షయతే రువస్తై

■ 9 ■

పదమః

యై । పాకటశంహుము । విషాంహరత్తి । ఎవ్వెం ।

యై । ఇం । శ్వరుము । ద్వావయుస్తు । శ్వురాం ।

అంయై । ఇం । శాం । ప్రిష్టదాంతు । శ్శాము ।

ఆ । రా । రథాతు । నిషాంయుమై । ఏవ్వెం ॥ 8 ॥

అమవాదం :

ఉండ్రములు పశ్చాతమయరైన ఎస్తు

తమ ఇష్టపరిష్ఠు నిందిష్టశ్శాము.

కల్యాణ వర్షమయరైన నాశర్యుము,

అన్నం కోరష్టు చాంధో కొంధయ దాషిష్టశ్శాయ.

కంథయిథి ఉష్మములను

పృష్టునకు పశ్చింధంచి.

పొముదు కామీ, ఐషియారి గాం

శిరిని పొపుచెపుక బీలో పదచెయుదుచు గాం ॥ 9 ॥

పంచమః :

యై । శో రథం తిష్పుం పొంగ్గు ఉగ్గి

అంగ్రోజాం గప్పాం యుష్టిహూము ।

రిష్ట శ్శైవ శ్శైయుక్కర ద్వితముకు

శివ శ్శైయుక్కాం రహ్మాం కాం క

॥ 10 ॥

పదమః :

యై । శో । రథము । తిష్పుం । పొంగ్గు । ఉగ్గి ।

ఎ. 8 ప. 2 మ. 4

అశ్వనాము । గపాము । యః । తమాపాము ।

రిషః । సైనః । సైయుచర్పుత్తి । ద్విత్రము । వికు ।

ని । నః । హియతాము । తప్యాం । తః । చ ■ 10 ■

అపాదం :

ఓ ఆగ్ని । రాక్షసాదులు నా శరీర సారాన్ని
పిండి ప్రిపి దేశ్మస్తారు.

మా అక్షముల బలాన్ని గోవుం బలాన్ని పీర్చి వేశ్మస్తారు.

కృతువైన తప్యదురుదు పింసితు దగు గాక ।

వాదు తన శరీరం నుంచి,

తన నంతానం నుంచి వియుత్తు దగుగాక । ■ 10 ■

మంకము :

వరః సౌ అత్తు తప్యాం తః । చ

తిత్రః పృథివీరథో అత్తు విశ్వః ।

ప్రతి కుష్యుతు యః అప్యు దేవ-

యో మా దివ్యా విప్స్తి యస్తు వశ్తము ■ 11 ■

వదము :

వరః । నః । అత్తు । తప్యాం । తః । చ ।

తిత్రః । పృథివీః । అథః । అత్తు । విశ్వః ।

ప్రతి । కుష్యుతు । యః । అప్యు । దేవః ।

యః । మః । దిః । దాప్తః । యః । తః । వక్తవు ॥ 11 ॥

అష్టవాదం ।

ఇ దైవతలారా । స్తోయు ఉపిత్తమ్, స్తోయు లంబాశంక
ం రాష్ట్రాధులు విషయు లంబాశంక గాక ।
అలాగే ప్రుథిమీత్రయం కుండ
గ్రించ మన్మ వరకంలోని జాగ్ర విషయాధుల గాక ।
తి పొచి యక్కన్న విషయ విషయాధుల ।
తి విశోధి రాఘవిషయాధుల సమ్మ వండ జాగ్రాశ్యాధులు ॥ 11 ॥

పంక్రమః

ముచ్ఛానం రికుమే ఇంయ
పద్మాశ్చ వశసే పవ్యాధాశే ।
శయోర్యక పత్రం యుకరద్వాశేయ.
ప్రతిక శోషుచుణ ప్రాణ్యాశే

పదుమః

ముచ్ఛావమ్ : రికుమే : ఇంయ :
శత : చ : అంత : ద : వశసే ఇం : పవ్యాధాశే ఇం :
శయోః : యక్క : పత్రమ్ : యుకరక్ : ఇంయః :
శత : ఇం : శోషుచుణ : అంత : ప్రాణ్యాశే : అంత

అష్టవాదం ।

విద్యుత్యాయుశ్చ శాఖ ఇది తెఱపుకొనుట నుంభం.
విశ్వారథ్యములు వరస్యం స్తుర షాష్మిస్యంయాయ.

ఆ పదనత్తుల మధ్య సత్కమేరో గ్రహించి
బుజవర్తనుడైన సౌముదు రక్షిస్తారు.
ఆసత్య వచనాన్ని అందిస్తారు.

* 12 *

మంత్రము:

న వా ॥ సోమో వృత్తినం పీశోఽ
న క్రూర్యం మిథుయా ధారయున్తము ।
హ స్త్రీ రక్షో హన్మాయ్యాపద్ వద్న-
ముఖావిష్ట్ర్యాపద్ ప్రస్తా శయుతే

* 13 *

వదము:

న । వై । ణం ఇతి । సోముకి । వృత్తివము । పీశోఽ
న । క్రూర్యము । మిథుయా । ధారయున్తము ।
హ స్త్రీ । రక్షో । హ స్త్రీ । అప్తం । వద్నతము ।
ఇథో । ఇష్ట్ర్యాపద్ । ప్రస్తా । శయుతే ఇతి

* 13 *

అమవాశం:

అ సౌముదేవుదు పాపి అయిన రాక్షసుని
శాంసింప కుండా విచిత్రిపెట్టుశా?
మిథ్యాభూతమైన వచనాన్ని ధరింది ఉలవంతుని
సౌముదు వదరి పెట్టరు.
ఆ దురితభూతమైన రాక్షసుని శాంసిస్తారు.
ఆన్యుతభాషి అయిన వానిని వధిస్తారు.

శిరేందు రకాలచాచు జంగుయిన పొత్తాట్లా
బర్దులై వరి ఉండాలి.

• 18 •

మంగళము:

యది వాటహమవృక్షదేవు అస్తు
మోషుం వా దీపాం అప్పుణ్ణి అగ్ని,
కిమున్నత్యం కాశవేదు పూర్విని
ద్రోఘుచాప్తస్తే నిర్మిణాథం ప్రభుత్వము

• 14 •

వదము:

యది । వా । అప్పము । అప్పుకుచెంచు । అస్తు ।
మోషుము । వా । దీపాదు । అప్పిణుణ్ణి । అగ్ని ।
కిము । అప్పుత్యము । కాశభేదు । పూర్విని ।
ద్రోఘుచాప్తః । శే । మోషిణ్ణాథము । ప్రభుత్వము

• 14 •

అమవాసం:

ఓ అగ్ని । అస్తుకమేషుడు
ప్యోర్ధుంగా ప్రాతిపుట్టులై దేశులపు వహిషువు చారసోకామ.
అందుచలన కీ బాధవేద్యా ।
పురి మూర్తి ఎందుకు కోపిసున్నాతు ?
దేవురోవు వహిషుపెతులై । ఉణిషదు
నిక్షేపమైన సాధుష్య వొందుచురు గాఢ ।

• 14 •

పంక్రమః

అద్య మురీయ యది యాతుధానో
 అస్నే యది వాయుత్తతవ పూరుషవ్యాహ :
 అథ న శ్రీరైరథభిర్య యూయా.
 యో మా మౌఖం యాతుధానేశ్యాహ

• 15 •

వదముః

అద్య | మురీయ | యది | యాతుధానః |
 అస్నే | యది | వా | అయ్యః | తతవ | పూరుషవ్యాహ :
 అథ | నః | శ్రీరై | దశబ్దిః | వి | యూయా : |
 యః | మా + మౌఖము | యాతుధాన | ఇతి | ఆహ | 15 |

అచువాదం :

నాపై విభ్యారోపణలు చేసే ఓరి |
 నేను యాతుధానులవరె సీదాలరినైతే,
 పురుషని ఆయుస్యాను సంతపింపకైని శారనైతే,
 ఈ రోజై నేను చురణిస్తాను.
 న్యోపి నయిన నన్ను అనపసరంగా
 యాతుధానుడ నసి నిందిపే నీవు
 దశనంభ్యాక శీరప్రతులతో వియక్తుడ వపుతాము. | 15 |

పంక్రమః

యో మాయాతుం యాతుధానేశ్యాహ

యో పా రక్షః కు రష్టిక్షుమ్ ,

ఇస్త్రీతుం హను మహా వదీవ

విశ్వవ్య ఆశ్రోరథమహేరిష్ట

* 16 *

పదము:

యః । మా । అయ్యాతుమ్ । యోతుఇధావ । ఇం । అహ ।

యః । మా । రక్షః । కుర్మః । అష్టి । ఇం । అహ ।

ఇస్త్రీః । కమ్ । హను । మహా । వదీస్ ।

విశ్వవ్య । ఆశ్రోరిః । అధముః । వదీష్

* 16 *

అమవాసం:

ఎవయి తమ్ము, రాత్రము కాచి శాఖి

'యోతుధావ' అని ఏయస్తుశ్శుద్ధి,

ఎవదైతే శామ రాక్షసుముగా లంపి

'నేను పరిశుద్ధుడను' అంటుణ్ణుద్ధి,

అ ఉథయిరిథ అవక్కాపాయులపు

ఇవ్వయిచు మహేత్త్రామతి వొంసింతు గాఢ ।

అ రెండు రకాలవారు

పర్మ్మాపాశలకంపి అధములై నోంతుం గాఢ ।

* 16 *

పుంజుము:

ప్ర యూ శిగం స్వుగ్దతేవ త క్త-

మవ్ ప్రుషు ద్వహ్యం । గుఫమూర్ఖ ।

వ్రవ మన్తు మన సా వదీష్
గ్రావాణః మున్తు రక్షన్ ఇవత్తిః

• 17 •

వదము :

ప్ర | యూ | జిగాతి | న్యూర్లాటివ | నత్తమ్ |

ఆవ | గ్రైముః | తన్వుమ్ | గూవమానా |

వ్రవము | అన్తమ్ | ఆవ | సా | వదీష్ |

గ్రావాణః | మున్తు | రక్షన్సి | ఇవత్తిః

• 17 •

అమవాదం :

ఏ రాక్షసి రాజుర్భాట గుడ్లగూల వలె తిరుగుతుంటుందో

ఏ క్రోహాచారిణి అయిన రాక్షసి

తన శరీరాన్ని కానరాకుండా దాచిపెట్టుకుంటుందో

ఆ దుష్టరాక్షసి ఆనవదికప్పెన గుంటలోస్తి

అధోముఖంగా పదిపోతుగాక |

పొపొములు రిత్యున పోయి

రాకునులను నకింపజేయగాక |

• 17 •

మంత్రము :

ఏ తిష్ఠధ్వం మహాత్ విక్ష్యంత్పుత్

గృహాయత రక్షనః నం వీనష్టవ |

వయో యో భూత్యు వతయ్త్రి వర్తతి-

ర్యే వా రిం దధిరె రీవే అధ్వరే

• 18 •

శమ,

ఏ, శ్రీవ్ర్యమ్, మహాత్మ, విష్ణు, శ్రీవ్ర్యమ్,
గృజాయిత్, రఘు, తమ, కొప్పత,
చంపు, యై, గోవ్రా, విషయాన్తి, విషయాన్తి,
యై, రా, సం, దుర్గా, దేవి, శ్రీవ్ర్యమ్

• 18 •

శమచం,

శమచంత్రమాట,
ప్రభామధ్యంలో పిండాంది,
శాఖమిలమ రంతులక్కి శంకరి, అంది,
శిరప శాఖిని ప్రముఖాంది,
ప్రముఖాని దూరం చిముంది,
ఏ శాఖమిల పత్రులై శాశ్వతమిలులై,
రితిప్రమాద యాగిలో అంధాగ్నాలలు శిథించార,
శాఖి శండి పిండి పిండి.

• 18 •

శంతముఁ

ఏ వేత్రయై శ్రీవ్ర్యమ్ శిల్ప
ప్రముఖం శమచంత్రుం శంం,
ప్రాక్ శాఖాక్ శాఖా దుర్గు,
శిథి శాఖా శాఖా దుర్గు

• 18 •

వదము :

ప్రతి | వర్తయ | దివః | అస్యనమ్ | ఇష్ట్రీ |

సోముఁకితమ్ | మముఁవన్ | నమ్ | శిఖాధి |

ప్రాత్రః | ఆప్రాత్రః | అధరాత్ | ఇద్రత్సః |

అభి | జహి | రక్షణః | వర్యైతేవ

• 19 •

అనువాదం :

అంతరిక్షం నుంచి ఓ ఇంద్రా |

వజ్రాయాధాన్ని ప్రావర్తింపజేయ.

సోమనితో తీక్ష్ణికృతమ్నాన్నలు హనిని నిశితు చేయ.

గడువులు గల వజ్రాయాయథం

తూర్పునుంచి, పదమయి నుంచి,

ఉత్తరం నుంచి, దక్షిణం నుంచి

వచ్చే రాకునులను వట్టి పలారుచుగాక |

• 19 •

మంత్రము :

ఏత కె త్యై పతయ న్ని శ్వయూతవ

ఇష్ట్రీం దివ్సున్ని దివ్సువోఁదాభ్యమ్ |

శిఖి శ్క్రూ పితునేతో వథం

నూనం స్సుజ దశనీం యూతుమద్వ్యః

• 20 •

వదము :

ఏతే | ఛం ఇతి | త్యై | పతయ న్ని | శ్వయూతవః |

ఇన్నోము, రివ్వెర్లు, దివ్వెచ్చు, అండ్రోము,

టెక్కి, శ్రుక్కి, వించెర్ఫ్యూ, పెద్దుము,

మూవుము, త్రుప్పక్క, అంబీము, యుషుపుక్కెర్ఫ్యూ, 181.

అంబుదం,

అ రాక్కుములు కువక్కులుం భరించి నుంగుతుంచ్చాడు,

పొంపు కాండులు పొంపుల లాచి అంగ్రేసులు

వరించ వరినని మూత్రుల్లులు,

అ శంఖులు రాక్కులు కోవల్లు

ప్రొలుయుధాస్త్ర వించుం దెప్పుల్లులు,

పొంపులులైన రాక్కులుం కోవల్లు

ప్రెక్క ప్రొలుయుధాస్త్ర స్ట్రోప్పించుండాక ! 181.

కుంకుమము:

ఇంగ్లీ యూహూలూ ముఖపక్క వరూళ్లు

ప్రవిర్మిలు ముఖ్యమిలిపుతుము,

అరీకు శ్రుక్క వేరు ద్వాళ వశం

ప్రాతిపు లివ్వులు వీళు రక్కలు

181.

ఎండు:

ఇంగ్లీ, యూహూలూము, అంటిక్క, వరూళ్లులు,

ప్రవిర్మిలులుము, అరీ, అంపిలుతుము,

అభి । ఇత్ । ఏం ఇతి । శక్రః । వరతః । యథా । వన్ము ।

పొత్రాచావ । లిష్ట్రన్ । నతః । వితు । రక్షసః ॥ 21 ॥

అమవారం :

ఇంద్రము పొంసులైన రాక్షసులాపై

శరమయ కురిపించు గాక ।

హాణిస్మును దొంగిరించే వారిపై దాడి తెచుగాక ।

ఆ శక్రదేశుడు రాక్షసులను పొంసించుటకై వచ్చుగాక ।

కులాం వృక్షసమూహస్నే థేవించుటకై

వెచ్చుకులు వెచ్చు గాక ।

మృధ్యాయ పొత్రాను పగులగొట్టులకై

దుర్ముఖర వెచ్చునట్లు వెచ్చుగాక ॥

॥ 21 ॥

మంత్రము :

ఉఱ్ఱకయాతుం కుతుఱ్ఱకయాతుం

జహి శ్వయాతు ముత కోకయాతుము ।

సువర్షయాతు ముత గృఘ్రయాతుం

దృష్టివ ప్ర మృషి రథ ఇష్టి

॥ 22 ॥

వదము :

ఉఱ్ఱకయాతుము । కుతుఱ్ఱకయాతుము ।

జహి । శ్వయాతుము । ఇత । కోకయాతుము ।

సువర్షయాతుము । ఇత । గృఘ్రయాతుము ।

దృష్టివ ప్ర । మృషి । రథి । ఇష్టి

॥ 22 ॥

అస్వాదం :

ఓ ఇంద్రా । గుర్తగూబల చిరి గ్రథసులని విశాఖం దెయ్యి
అలాగే గుర్తగూబల పీల్లల వరె వెండుకున్న
రాకుసులను వధిందు.

అలాగే శునకరువంలో వెల్లు నారిని విభేద్మా దెయ్యి,
భృక్తచాకాలవరె, గరుడ వట్టులవరె,
గ్రీవల వలె తిరుగుకున్న రారిని సుషరించు.
రాతికో కుంచలను వచ్చుయ దేశున్నా
సాసాకారాంతో నున్న రాకుసులను చ్యాపి నాదిందు. 22.

ఫంగ్రెసు.

మా నో రక్షా అభి సద్ యాతుమావ.

దశోచ్చువు మిథువా ద్యై కిమిదివః ।

ప్రతిథి ని పొర్చుహక్త పొక్కుంపొస్తు-

న్తరిషం దివ్యాక్త పొక్కుస్తూక్త

■ 23 ■

పదము:

మా । నః । రక్షః । అభి । వద్ । యాతుమావత్ ।

అవ్ । ఉచ్చువు । మిథువాః । ద్యై । కిమిదివః ।

ప్రతిథి నః । పొర్చుహక్త । పొతు । అంహవః ।

అస్తరిషమ్తి । దివ్యాక్త । పొతు । అస్తూక్త

■ 23 ■

అస్వాదం :

మముస్తులను పొంపుకమైన రాకుసులా పట్టుకొన కుండుగాక్త |
కిమిదుకైన రాకుసుల - దంపతుల దూపంలో

ఉందువారు అపగతు లగుదురు గాళ |
 వృథిపీ దేవి మమ్మలను పోర్తివ దురితాల నుంచి రక్షించుగాక |
 అలాగే ఆంతరిష్ట దేవత పొన్ను
 తనకు చెందిన పొపం నుంచి రక్షించుగాక ! " 23 "

మంత్రము:

ఇస్త్రీ జహి పుమాంసం యూతుధాన్ముత
 త్రియం మాయయా శాశదానామ్ |
 విశ్వగ్రీవాసో మూర్ఖుడేవా బుద్ధు
 మా తే దృష్టస్తూపర్యముచ్చర్త్తమ్ ■ 24 ■

పదము:

ఇస్త్రీ | జహి | పుమాంసమ్ | యూతుధాన్మ్ |
 ఉత్త | త్రియమ్ | మాయయా | శాశదానామ్ |
 విశ్వగ్రీవాసః | మూర్ఖుడేవః | బుద్ధు
 మా | తే | దృష్టస్తూపర్యమ్ | అత్తచర్త్తమ్ ■ 24 ■

అమవాసం:

ఓ ఇంద్రా | మమ్మలను యూతన పెట్టే
 పురుషులాపి ఆయన రాక్షసుని చుపు.
 మాయతో హింసిస్తున్న
 త్రి రూపిణి ఆయన రాక్షసిని వధించు.
 మారణ క్రిడలతో ఆటలాడే రాక్షసులు

ఎద్దుల కులై వింతులు గాలి
శారు ఉయిన్నున్న సూర్యుని మారుకుచునుగాలి ॥ 24 ॥

మంత్రము.

త్రం రక్ష్య వి రక్ష్యాశ్చ శాము శాగ్నము,
రక్ష్యాశ్చ వధ ముఖ్య మంసం యూహుమృష్యా ॥ 25 ॥

మము:

త్రం రక్ష్యాశ్చ వి రక్ష్యాశ్చ ఇస్త్యాశ్చ తాపి శాము శాగ్నము,
రక్ష్యాశ్చ వధ ముఖ్య మంసం యూహుమృష్యా ॥ 25 ॥

అమవాసయి

ఓ సౌమదేశా । ఇందరెత్తునితో కుండ
పొంపాశారులైన రాక్షసులను పరిశూలయదై వీషించు,
విపరీత రితిలో పరికించు.

మిశు మా రక్షణార్థమై ఉగరుకులై ఉండంది,
మమ్ములను పొంగించే రాక్షసుల ప్రతి
వ్యజాయుధాన్ని ప్రయోగించుంది. ॥ 26 ॥

ఇది నాభ మాత్రం

ఇది రంధు అముచం.

అనువాకం : 3

సూ శతం_5

సుమి: కృతురు ॥ దేవతయః పంక్రమంలో పీర్మాన్నవాయః రంచుః
1,8 ఉరిష్టార్ చ్ఛహాతి: 2 ల్రివదా విరాద గాయత్రి: 3 యాత్రిక ఆగాతి:
4,12,18,18,18 అష్టవ్యవ: 5 తురిక వంస్తార వంత్రి: 7,8 ఉత్సుక్తుర్వద
సుష్టవ: 9 పురవ్యుతిర్భగాతి: 10 ఉత్సుక్తవ: 11 పాయవంత్రి: 14
పంచా ఆగాతి: 15 పుంప్స్తార్ చ్ఛహాతి: 16 ఆగాతి గర్వ శ్రీష్టవ: 20
విరాద గర్వాచిష్టార వంత్రి: 21 విలాల శ్రీష్టవ: 22 వప్తవద
విరాద గర్వ తురిక శక్యరి ॥ పంక్రమయః ॥ 22 ॥

వివియోగం:— ఇది అర్థ సూక్తము. అర్థించి శత్రువురం దీని వివియోగం.
దీనిఁ పెరుగు, కేవలో మారు రాత్రుయి నావత్సైన తింకమఁచిన
అధిమంత్రించి కళ్ళారి.

అంతే కృత్య ప్రతిపూరణ గడంలో దీనిని వశించుట చంప
టాంత్యదత్తామిమంత్రం పోమాదుంలో దీనికి వివియోగం.

అంతే రాఘ్రాంత్య పుంచంతిలో తింకమఁచి ఱంధవంలో దీనికి
వివియోగం.

ప్రశ్నాత్ర విదావంలో ప్రతివర ఱంధవంలో మారు దీనికి వివియోగం.

పంక్రమ:

అయిం ప్రతివరో పుటిర్యోర్ పీరాయు బధ్యశే ।

పీర్యుఁఁవాన్వపత్రుఁఁ కుర్పిరః పరిపాణః సుముఖులుః ॥ 1 ॥

పదము:

అయిమ్ము । ప్రతిష్టావరః । మఁచిః । పీరః । పీరాయు । బధ్యశే ।

వీర్యుషవాన్ । సపత్నుషః । శురుషిరః । వరుషానః ।
 - - - -
 సుషమజ్గలః ॥ 1 ॥

అసువాదం:

ఈ *తిలకవృకు నిర్మితమైన మణి కంకణ ప్రాయు మైనది.
 శత్రు నిబర్షణ క్షమమైనది.
 వీర్యలభి కోసం పురుషుడు దీసని కటుకుంటాడు.
 కది వీర్యపంత మైనది.
 శత్రుఘూతుక మైనది:
 వీరమూ శూరమూ అయినది.
 పరిష్కష సాధన మైనది.
 మంగళోపేత మైనది.

1 6

మంత్రము:

అయం మణిః సపత్నుషః సువీరః
 - - -
 సహస్రాన్ । వాజీ । సహమానః । ఉగ్రః ।

ప్రత్యక్షుషుత్యః । దూషయన్నేతి । వీరః ॥ 2 ॥

వదము:

అయమ్ । మణిః । సపత్నుషః । సుషవీరః ।
 - - -
 సహస్రాన్ । వాజీ । సహమానః । ఉగ్రః ।

ప్రత్యక్షుషుత్యః । దూషయన్ । ఏతి । వీరః ॥ 2 ॥

* తిలక: Clerodendrum phlomoides.

(Symplocos racemosa, L) - Monier williams
Dictionary. రాష్ట్రగ, I. M. P.

(తోర్చు, తోర్చడ, తోర్చువుకు, పుషురోద)

ఎం. 8 అ. 3 మా. 5

ఆసుపతం:

ఈ మణి వైరి నిర్మాలన సాధన మైనది.
సువీర్య మైనది. బలవత్తర మైనది.
వేగవంత మైనది. విరోధివర్గ సిబర్షణ మైనది.

ఉగ్ర మైనది.

ఇది శక్తువులు ప్రవేరెపించిన కృత్యులను
యజమానికి అభిముఖంలో వినాశం చేయుటకు
భావుదండ్రాన్ని అధిరోహిస్తున్నది.

పీరుని వంటిది.

॥ 2 ॥

పుంతమ్ :

అనేనేష్టోర్ మణినా వృత్త మహ-

న్నానేనాసురాన్ వర్ఱ భావయ న్నానీషి ।

అనేనాజయద్ ద్యావాపృథివీ ఉథే

ఇమే అనేనాజయత్ ప్రవదిశ శ్వత్స్మిసి

॥ 3 ॥

వదమ్ :

అనేన్ ఇష్టోర్ మణినా వృత్తమ్ అహన్ ।

అనేన్ అసురాన్ వర్ఱ అభావయత్ మానీషి ।

అనేన్ అజయత్ ద్యావాపృథివీ ఇత్తి ఉత్తి ।

ఇమే ఇత్తి అనేన్ అజయత్ ప్రవదిశః చత్త్సి ॥ 4 ॥

అసువాదం :

ఈ మచిని కష్టుకునే
శూర్యం ఇంద్రుడు వృత్తాసురుని వధించినాడు.
దినితోనే మనిషి అయిన ఇంద్రుడు
ఇతర అసురులను పరాభూతులను చేసినాడు.
అంతేకాక, దినితో ఈ ద్వారా పృథువులను జయించినాడు.
దినితోనే దిక్కులను స్వాధినం చేసుకున్నాడు. || 3 ||

మంగ్రవము :

ఆయం ప్రాక్త్య మచిః ప్రతీవర్తః ప్రతిసరః |
ఓజస్సావ్ విమృధో వశి సో ఆస్మావ్ పాతు సర్వతః || 4 ||

వదము :

ఆయమ్ | ప్రాక్త్యః | మచిః | ప్రతిఇవర్తః | ప్రతిఇసరః |
ఓజస్సావ్ | విషమృధః | వశి | సః | ఆస్మావ్ | పాతు | సర్వతః
|| 4 ||

అసువాదం :

ఈ ప్రాక్త్య (తిలకసంబంధి అయిన) మచి
ప్రతీవర్త మైనది.
రోగాదులను ప్రతిసరింప జేయునది.
ఓజస్సుంత మైనది.
యుద్ధావసరం లేకనే పగవారిని జయించునది.
వస్త్వులనూ వశం చేసుకొనునది.
అలాంటి ఈ మచి మమ్ములను
సర్వతా అభిఫవనం పొందకుండా రష్టీంతు గాక! || 4 ||

మంత్రమః

త దగ్నిరాహ తదు సోమ ఆహ
బృహస్పతిః సవితా తదివ్యః ।
తే మే దీవాః పురోహితాః
ప్రతీచీః కృత్యాః ప్రతిష్టరేజన్తు

॥ 5 ॥

పదము:

తత్ | అగ్నిః | ఆహ | తత్ | ఓం ఇతి | సోమః | ఆహ |
బృహస్పతిః | సవితా | తత్ | ఇవ్యః |
తే | మే | దీవాః | పురోహితాః | ప్రతీచీః |
కృత్యాః | ప్రతిష్టరేః | అజన్తు

॥ 5 ॥

అమవాసం:

ఈ చెప్పునున్న వాటిని అగ్నిదేవుడు నాకు ఉపదేశించి నాదు.
అదే మాటలు సోమదేవుడు కూడా అన్నాడు.
బృహస్పతి, సవిత కూడా ఇదే అన్నారు.
ఈ సాధనాన్ని ఇంద్రుడు తెలియ జేసినాడు.
ఇతర ప్రసిద్ధేవతలు కూడా దీనినే
ప్రతీచి కృత్యలను విధ్వంసం చేయునదిగా.
వక్కాచైంచినారు.

॥ 5 ॥

మంత్రమః

అన్రద్ధి ద్యాయహాప్యథివి ఇతాహరుత మార్యమ్ ।
అథర్వ ॥ 7 ॥

తే మే దేవాః పురోహితాః ప్రతిచీః

కృతాయః ప్రతిస్తరైరజన్మ

వదము :

అన్తః । దధీ । ద్వావాప్తివీ ఇతి । ఇత । అహః । ఇత ।

సూర్యో

తే । మే । దేవాః । పురఃటహితాః । ప్రతిచీః ।

కృతాయః । ప్రతిష్టస్తరై । ఆజన్మ

ఆమవారం :

ద్వావా పృథుశులను నాకూ, కృత్తుకూ
అంతరాళంలో ఉంచుతున్నాను.

అంతేశాక నాలో ఉంచుకుంటున్నాను.

సూర్యుని కూడా ఉంచుకుంటున్నాను.

ఈ ద్వావా పృథుశుల మొదలైన దేవతలు

పురోహాతులై ప్రతీచి కృత్యులను

తొలగునట్లు చేయుదురుగాక ।

పంక్తము :

యై ప్రాత్యోం మణిం జనా వర్గాచై కృణ్యతే ।

సూర్యో ఇవ దివ మారుహ్య వి కృతాయ భాధతే వశి ॥

మదము :

యై । ప్రాత్యోమ్ । మణిమ్ । జనాః । వర్గాచై । కృణ్యతే ।

సూర్యఃఉతువ । దివ్ము । ఆచర్యః । వి । కృత్యః । బాధతే ।
వశి ॥ 7 ॥

అసువాదం :

కృత్యాపరిహారార్థమై జనులు
ప్రాక్త్యమజీని కవచంగా ధరిస్తున్నారు.
ఈ మజి సూర్యుని వలె
ద్యులోకాన్ని అధిరోహించినది.
ఇది వశికరణం చేయునది.
ఇతర కృత్యుల నిది సశింపజేయునడి.

॥ 7 ॥

షంతము :

స్తోత్రేణ మజినా బుషీజివ మనీషిచా ।
అష్టష్టం సర్వాః పృత్తనా వి మృథో హన్మి రక్షనః ॥ 8 ॥

ఎదము :

స్తోత్రేణ । మజినా । బుషీషాఉతువ । మనీషిచా ।
అష్టష్టం పర్వాః । పృత్తనాః । వి । మృథో । హన్మి । రక్షనః ॥ 8 ॥

అసువాదం :

నేను తిలకవృక్ష వికారమైన మజితో
విద్యాంసుదైన అధర్వ మహార్షితో వలె
సర్వరాక్షసులనూ జయిస్తున్నాను.
బాధించే రాక్షసులను ఈ మజితో సశింపజేస్తున్నాను. ॥ 8 ॥

మంత్రము :

యాః కృత్యా ఆజీరసి రాయః కృత్యా ఆసురి రాయః
 కృత్యః స్వయంకృతా యా చ చాన్యేభి రాఘృతాః ।
 ఉథయా స్తాః పరా యన్త పరావతో నవతిం నావ్యః అః
 ॥ 9 ॥

వదము :

యాః । కృత్యః । ఆజీరసి । యాః । కృత్యః । ఆసురీః । యాః
 కృత్యః । స్వయమ్బకృతాః । యాః । ఓం ఇతి । చ । అన్యేభికి
 ఆఘృతాః ।
 ఉథయాః । తాః । పరా । యన్త । పరావతః । నవతిమ్ ।
 నావ్యః । అః ॥ 9 ॥

అసువాదం ॥

ఆంగిరస - బుషి ప్రయక్తమైన కృత్యలు ఏవైతే ఉన్నవో
 అసుర నిర్మితాలైన ఏకృత్యాలైతే ఉన్నవో
 ఏవైతే స్వయంకృతాలో,
 ఇతరములైన కృత్యలేవైతే ఉన్నవో
 * ఆ ఉథయ విధ కృత్యలూ దూరం నుండి
 అలాగే వెనుకకు మరలి పోవుగాక ।
 మహానదులు నవత్రి సంభ్యకాలైనవి -
 చానిన కూడా అతిక్రమించి పరావతములు అగుగాక ॥ 9 ॥

* చతుర్యుదాలాగా కవణదీనా ఇవి ఉథయ విధాలే.

ఆంగిరవములు, అసురములు, అమానుష్యములు అసునవి ఒక విధం -
 స్వయంకృతములు, మమవ్యకృతములు పరాక విధం.

శాం. 8 అ. 3 మా. 5

పుంక్రము :

అనైనై మజిం వర్షు బధ్నస్త దేవా
ఇస్టోర్ విష్ణుః నవితా రుద్రో అగ్నిః ।

ప్రశాపతిః వరమేష్టి విరాణ్

వైశ్వానర బుషయశ్వ సర్వే

॥ 10 ॥

వదము :

అనైనై | మజిము | వర్షు | బధ్నస్త | దేవాః |

ఇస్టోర్ | విష్ణుః | నవితా | రుద్రః | అగ్నిః |

ప్రశాపతిః | వరమేష్టి | విరాణ్ |

వైశ్వానరః | బుషయః | చ | సర్వే

॥ 10 ॥

ఆపవాదం :

ఈ మజిని ఈ యజమానునకు

ఇతరులు ప్రయోగించిన కృత్యాదుల పరివోరార్థమై

కవచంగా దేవతలు బంధింతురు గాక !

ఇంద్రుడు, విష్ణువు, సవిత, రుద్రుడు, అగ్ని,

ప్రశాపతి, పరాత్మరుడైన విరాణ్ పురుషుడు

వైశ్వానరుడు (జరాగ్ని) సర్వ బుషములు

ఈ మజిని యజమానునకు కట్టుదురు గాక !

॥ 10 ॥

పుంక్రము :

ఉత్తమో అనైష్యప్థినా మనద్వాన్

జగతామివ వ్యాఘ్రః శ్వవదామివ ।
 యమైచ్ఛామావీదాము తం ప్రతిస్థాపనమ్ నీతమ్ ॥ 11
 వదము:
 ఉత్తిష్ఠతముః । అసి । హషధినాము । అనడ్వాన్ ।
 జగతముఃఇవ । వ్యాఘ్రః । శ్వవదాముఃఇవ ।
 యము । ఇచ్ఛాము । అవీదాము । తమ్ । ప్రతిష్ఠాపనమ్ ।
 అ నీతమ్ ॥ 11

అమవాసం:

ఓ మళీ । సీవు ఓపథులలో ఉత్తమమైన దానవు.
 చతుష్ప్రాత్తులలో వృషభం వంటి దానవు.
 అదవి మృగాలలో వ్యాఘ్రం వంటి దానవు.
 ఇలాంటి నిన్ను మా కోరికలు తీరులకై లభింప జేసుకున్నాః
 సీవు ఆభివరించు వానికి ప్రతిముఖంగా వెళ్ళుదానవు.
 నిన్ను ఆత్మంత నన్నిహితంగా చూస్తున్నాము. ॥ 1.

మంగ్రము:

వ ఇద్ వ్యాఘ్రో భవత్యథో సింహో అథో వృషో ।
 ఆథో పవర్కుకర్మనో యో లిథర్తిమం మండిము ॥ 1

వదము:

షః । ఇక్ । వ్యాఘ్రః । భవత్యి । అథో ఇతి । సింహః । అథో ఇ
 వృషః

సం. 8 అ. 3 పూ. 5

అథే ఇతి । సపత్ను 2కర్మనః । యః । బిథర్తి । ఇమ్ము । మణిము
 || 12 ||

అనువాదం :

వ్యాఘుం వలె, సింహాం వలె
 పూర్ఖిధవన సమర్పైన దీమణి.
 అంతేశాక వృషభం లలె యథేవుగా సంచరించే శక్తి కలది.
 అంతేశాక శక్తు వినాశక మైనది.
 ఈ యజమాని ఇలాంటి షణిని ధరించి ఉన్నాడు. || 12 ||

మంత్రము :

నైనం ఘున్త్యపురసో న గంధర్వ న మర్త్యః ।
 సర్వ దిక్ వి రాజతి యో బిథర్తిమం మణిము || 13 ||

పదము :

న । వినము । ఘున్త్యి । అప్పురసో । న । గంధర్వః । న । మర్త్యః
 సర్వః । దిశః । వి । రాజతి । యో । బిథర్తి । ఇమ్ము । మణిము
 || 13 ||

అనువాదం :

ఈ మణిని ధరించు వానిని అప్పురసలు ఏమించే యెల్లేరు.

గంధర్వ లేమించే యెల్లేరు.

మర్త్య లేవరూ ఏమించే యెల్లేరు.

ఈ ధరించిన వాడు సర్వ దిక్కులలోనూ

మేటిగా విరాజిలుతాడు.

|| 13 ||

మంక్రమః ॥

కశ్యప స్తావ మనుజత కశ్య పస్తావ సమైరయత్ ।
అభిధ స్తోహోర్షి మానుషే బిధ్రత్ సంక్రేషిణైజయత్ ।
మజిం సహస్రవిర్యం వర్మ దేవా అకృణ్యత ॥ 14 ॥

పదము :

కశ్యవః । త్వాము । అనుజత । కశ్యవః । త్వా । సము । ఐరయత్ ।
అభిధః । త్వా । ఇస్తోః । మానుషే । బిధ్రత్ । సముంక్రేషిణై ।
అజయత్ ।
మజిము । సహస్రవిర్యము । వర్మ । దేవాః । అకృణ్యత ॥ 14 ॥

అష్వాదం :

నిన్ను ఓ మజీ! కశ్యప ప్రభాపతి సృష్టించినాడు.
ఆ కశ్యప ప్రభాపతి సరోవకారార్థమై
నిన్ను క్రేరెపించినాడు.
ఓ | వశన్తమజీ!
ఇంద్రాదు వృత్తనంహరణార్థమై నిన్ను ధరించినాడు.
మనుమ్యలలో, నిన్ను ధరించినవాడు
వంగామాలలో జయిం సాధిస్తాడు.
ఈ మజిని దృఢతరమైన కవచంగా దేవతలు చేసినారు. ॥ 14 ॥

మంక్రమః

యస్తావ ర్కృతాయథి ర్కృస్తావ
దీక్షాథిర్యక్షే ర్యస్తావ తిమాంసతి ।

ప్రత్యక్ష త్వమిన్ద్రీ తం జహి

వజ్రేణ శతవర్వచా

॥ 15 ॥

వదము:

యః । త్వా । కృత్యాభిః । యః । త్వా ।

దిక్షాభిః । యజ్ఞేః । యః । త్వా । జిఘ్యాంసతి ।

ప్రత్యక్ష । త్వమ్ । ఇన్ద్రీ । తమ్ । జహి ।

వజ్రేణ శతవర్వచా

॥ 15 ॥

అనువాదం:

ఓ శాంతి కాముడా! నిన్న హింసాలకిములతో
హననం చేయడానికి ఎవడైతే ఇవ్వగిపొడో,
ఎవడైతే నిన్న దిక్షలతో సంహరించునో,
ఎవడైతే నిన్న యజ్ఞాలతో సంహరించునో,
ఆ ఫూతుకుని ఓ ఇందా!
నూరు కణవులు గల వజ్రాయుధంతో
ఎదురెక్కి వధించు.

॥ 15 ॥

మంత్రము:

అయమిద్ వై ప్రతివర్త షిజస్వాన్ సంజయో మచ్ఛిః ।

ప్రజాం ధనం చ రక్షతు పరిపొణః సుముగ్గలః ॥ 16 ॥

వదము:

అయమ్ । ఇత్ । వై । ప్రతిష్టవర్తః । షిజస్వాన్ । సముఖయః
మచ్ఛిః ।

ప్రపంచామ్ | ధనమ్ | చ | రక్షతు | పరిషాసోః | సుఖముగ్లలః
॥ 16 ॥

ఆశ్వాదం :

కృత్యా ప్రతివర్తన సాధనమైనది ఈ మణి.
ఓజస్వంతమైనది. విజయవంతమైనది.
ఈ మణి నంతానాన్ని, ధనాన్ని పరిరక్షించు గాక!
నర్వ్యతః రక్షకమై నాకు
శోభనకారి అయి విలసిల్లతున్న దిది. ॥ 16 ॥

మంత్రము :

అసపత్నుం నో అధరా దసపత్నుం న ఇత్తరాత్ |
ఇష్ట్ర్యిపపత్నుం నః పశ్చా జ్యోతిః శూర పురస్కారి ॥ 17 ॥

వదము :

అసపత్నుమ్ | నః | అధరాత్ | అసపత్నుమ్ | నః | ఇత్తరాత్ |
ఇష్ట్ర్యి | అసపత్నుమ్ | నః | పశ్చాత్ | జ్యోతిః | శూర | పురః |
కృధి ॥ 17 ॥

శాశ్వతాదం :

ఓ ఇంద్రా | నీవు కూరుడవు.
ఇత్తరం నుంచి, దక్షిణం నుంచి
వస్తున్న శక్తువులను నమారించే జ్యోతిని మా ముందుంచు.
అలాగే రక్షిణా నుంచి వచ్చి శక్తువులను
ఉక్కడగినచే జ్యోతిని మా ముందుంచు.
అలాగే ఏదిక్కునుంచి వచ్చే శక్తువులనైనా
ముందించి మా ముందు జ్యోతిషై వెలగొందు. ॥ 17 ॥

మంత్రము:

వర్ణమే ద్యావాపృథివీ వర్ణమహర్వర్ణమూర్యః ।

వర్ణము ఇష్ట్రీశ్వగ్నిశ్వ వర్ణధాత్రాదధాతుమే ॥ 18 ॥

పదము:

వర్ణమే ద్యావాపృథివీ ఇతి వర్ణము అహః వర్ణము మూర్యః

వర్ణమే ఇష్ట్రీః చ అగ్నిః చ వర్ణధాత్రా ।

దధాతుమే ॥ 18 ॥

అస్తువాదం:

ద్యావా ప్స్తుతులు మూర్కు

కవచమును ప్రసాదింతురు గాక ।

అలాగే లహస్య కవచ మిమ్మను గాక ।

సూర్యదు కవచమును ప్రసాదించు గాక ।

ఇంద్రుడు అదే కవచమును ఇచ్చుగాక ।

కవచమును ఆగ్ని కల్పించు గాక ।

కవచమును ధాత యోజించు గాక ।

॥ 18 ॥

మంత్రము:

ఇష్ట్రీగ్నం వర్ణమహాలం యదుగ్రం

విశ్వదేవా నాతి విష్ణుత్తి సర్వీ ।

తస్మై తన్యంత్రాయతాం సర్వతో బృహ-

దాయుష్మాం జరద్మి ర్ఘభాంసాని

॥ 19 ॥

వదము :

ఐష్టాగ్నమ్ | వర్ణి | బహులమ్ | యత్తి | ఉగ్రమ్ |
 విశ్వి | దేవాః | ని | ఆతిఇవిధ్యస్తి | నర్యై |
 తత్తి | మే | తన్విమ్ | త్రాయతామ్ | సర్వతః | బృహత్తి |
 ఆయుష్మాన్ | జర్తిఇఅష్టిః | యథా | అసాని || 19 ||

ఆశువారం :

ఇంద్రాగ్ని దేవతాకమైన, ప్రహృతమైన,
 ఉగ్రమైన కవచమును విశ్వదేవతలు సర్వయులూ భేచింపలేరు.
 ఈ మజి లక్ష్మమైన తనుత్రాణం
 సర్వత్రా నా శరీరాన్ని రక్షించు గాక!
 నేను శతాయుమ్మడనై జరాజీర్ణదనయ్యై పర్యంతం
 అహరం కలవాడనై ఉదును గాక! || 19 ||

మంత్రము:

ఆ మారుక్షద్ దేవమచిర్మహిష్య అరిష్టతయే |
 ఇమం మేధి ముఖిసంవిశధ్యం తనూపానం త్రివర్యాథ మోజనే
 || 20 ||

వదము :

ఆ | మా | అరుక్షత్తి | దేవమచిః | మహైషి | అరిష్టితయే |
 ఇమమ్ | మేధిమ్ | అభిఇసంవిశధ్యమ్ | తనూపానమ్ |
 త్రిపర్యాథమ్ | ఓజనే || 20 ||

సా. 8 అ. 3 సా. 5

ఆమవదం:

ఈ దేవమణి నా భుజాన్ని ఆరోహించినది.
 నా గొప్పకోసమై, నా ఛైమార్గమై ఇది నాకు లభించినది.
 మారు కూడా ఓ నరులారా !
 శత్రునిరాసకమైన ఈ మణిని ఆర్శయింతురు గాక !
 ఇది శరీర రష్టక మైనది.
 ప్రతివిధావరణ సముపేతమైనది.
 బలాది వరక మైనది.

॥ 20 ॥

మంత్రము 1

అస్మిన్నివ్వోర్చి ని దధాతు నృష్ట-
 మమం దేవాసో అభిసంవిశధ్వమ్ |
 దీర్ఘాయుశ్వాయ శతశారదాయ-
 యుష్మాన్ జీరదష్టి ర్యథాఉస్త

॥ 21 ॥

వదము:

అస్మిన్ | ఇస్త్రీః | ని | దధాతు | నృష్టమ్ |
 ఇమమ్ | దేవాసః | అభిఉసంవిశధ్వమ్ |
 దీర్ఘాయుఉశ్వాయ | శతశారదాయ |
 ఆయుష్మాన్ | జీరత్తఉష్టిః | యథా | అస్తి

॥ 21 ॥

ఆమవదం:

ఈ మణిలో, ఇంద్రుడు సుభాన్ని నిషేషించు గాక !
 ఈ మణిని దేవత లందరూ ఆవేశింతురు గాక !

దీర్ఘాయువు కోసమై ఆయుష్ణాశుద్ధనై
 జరదప్పినై (జరాటీర్థుడనై)
 అంతదాకా ఎలా వెలగొందగలనో
 అందుకు అనుకూలంగా
 ఇంద్రుడు నుభాన్ని ఇందులో నిక్షేపించుగాక !
 దేవత లందరూ దీనిని అధివసింతురుగాక ! ॥ 21 ॥

పంక్రమః :

స్వస్తిదా విశాం పతి రవ్యాత్తః విమృధః వశి ।
 ఇంద్రీ బధ్యాతు తే మచిం జిగివాం
 అపరాజితః సోమపా అథయక్షరో వృషా ।
 న త్యా రక్షతు సర్వతో దివా నద్రోం చ విశ్వతః ॥ 22 ॥

వదమః :

స్వస్తి ఉదాః । విశామ్ । పతిః । వృత్తః । విమృధః । వశి ।
 ఇంద్రీః । బధ్యాతు । తే । మచిమ్ । జిగివాన్ । అపరాజితః ।
 పౌముఖపాః । అథయముఖరః । వృషా ।
 నః । త్యా । రక్షతు । సర్వతః । దివా । నద్రోమ్ । చ । విశ్వతః
 ॥ 22 ॥

అసువాదం :

ఇలాంటి మహిమాపేతమైన మణిని ఇంద్రుడు
 నిచెతికి కట్టుగాక !
 ఆయున తన భక్తులకు షైమ్యపదాత.

దేవ మనష్యాది లక్షణమైన
ప్రజానీకానికి ఆయన ప్రభువు.
వృత్తాశుర హంత. విగత యుద్ధదు.
సర్వ వశంకరుడు. సోమపాయి.
అథయంకరుడు ఆయన.
ఇలాంటి ఆ దేవుడు ఈ మణిని
నీ చేతికి కట్టి నిన్ను రాత్రింబవళ్ళూ
సర్వ భయకారణాల నుంచి రక్షించు గాక! || 22 ||

ఇది పదవ సూక్తం

సూక్తం - 6

ఖాచి: మాతృనామా॥ దేవతలు: మంత్రములలో పేర్కొన్నవారు, మాతృనామా, 12 బ్రహ్మజన్మన్వతి॥ చందన్మ: 1,3,8,18,18-28 అన్నమ్మవి: 2 పురస్కార బృహతీ: 10 షట్పదా జగతీ: 11,12,14,18 వణ్ణపంక్తి: 15 సప్త పదా శక్వరీ: 17 సప్త పదా జగతీ॥ మంత్రములు: ॥ 28 ॥
వినియోగం:- ఇది అర్థమూక్తము. దీనిని మాతృ గణములో పరించితు వలన శాంత్యుదకాభి మంత్రజంలో, అద్యత హోమ, శాంతిహోమ దులలో గణ ప్రయుక్త వినియోగం దీనికి అసంఘేయము.

పీమంతోన్నయన కర్మలో దీనితో శ్యేత, పీత సప్త పములను (కెల్లని, పమపు పచ్చని ఆవాంసు) ఆభిమంత్రించి గర్మిణికి కట్టారి.

మంత్రము:

యో తే మాతోన్నమార్జ జాతాయః పతివేదనో ।

దుర్జామూ తత్త్త మా గృధ దలింశ ఈత వత్సవః ॥ 1 ॥

పదము:

యో । తే । మాతా । ఉత్తమమార్జ । జాతాయః । పతిలవేదనో ।

దుఃఖనామా । తత్త । మా । గ్యాధత్ । ఆలింశ్చ । ఇతః । వత్సుచ్చపః
॥ 1 ॥

అముదం :

ఓ గర్భిణీ ! ప్రసవానంతరమే నీకు జనయ్యితులైన,
నీపతికి దుఃఖవేదన కలించునటి,
సునామ, దుర్మామ ధారిషులైన వారిని పరిహరించు.
వారిద్దరిలో దుర్మామక నిన్న ఆకాంక్షింపకుండుగాక !
భ్రమరాకారంలో నున్న కొన్ని రోగములకు అధిష్టాత్రయై
వత్సపాలకుడైన దేశుడు నిన్న కోరకుండు గాక ! ॥ 1 ॥

పంక్రము :

వలాలానువలాలౌ శర్మం కోకం మరిముచం పలీజీకమ్ ।
అశ్రేష్టం వ్యవిషాసన్ మృక్షగ్రివం ప్రమీలిసమ్ ॥ 2 ॥

వదము :

వలాలంబానువలాలౌ శర్మమ్ । కోకమ్ । మరిముచమ్ ।
పలీజీకమ్ ।

అశ్రేష్టమ్ । వ్యవిషాసమ్ । బుక్షుగ్రివమ్ । ప్రమీలిసమ్
॥ 2 ॥

అముదం :

పలాల, ఆమపలాల (అటి తుచ్ఛంగులు)
ఆమ వారిద్దరినీ నాశం చేస్తున్నాను.
శర్మ శర్మ అని శబ్దించే వానిని వినాశం చేస్తున్నాను.
చక్రవాకారంలో ఉన్న వానిని వినాశం చేస్తున్నాను.

వృద్ధని వలె కన్నించే వానిని నాశం చేస్తున్నాను.
రూపోపేత వననవంతుని నాశం చేస్తున్నాను.
కోతిమెడ వంటి మెడ గల వానిని నాశం చేస్తున్నాను.
కనులింత జీసుకుని చూచేవాసని నాశం చేస్తున్నాను.
(పీరందరూ గర్భిణ్యాదులకు పీడకలిగించే వారు.) ॥ 2 ॥

మంత్రము :

మా సం హతో మోవ సృవ ఔరూ మావ సృపోఽత్తరా।
కృషోమృష్టై భేషజం బజం దుర్భామచాతనమ్ ॥ 3 ॥

వదము :

మా | సమ్ | వృత్తః | మా | ఉవ | సృవః |
ఔరూ ఇతి | మా | అవ | సృవః | అత్తరా |
కృషోమీ | అష్టై | భేషజమ్ | బజమ్ | దుర్భాముఽచాతనమ్
|| 3 ||

అసువాదం :

ఈమె తొడల నదుమను ఓ దుర్భామా!
ఆచ్ఛాదించ వద్దు.
సంకోచం చెందించ వద్దు.
లోనికి వెళ్లవద్దు.
మరిన్నీ అవాక్యాఖుడవు కావద్దు.
ఈమె కోసం దుర్భాము దోషనాశకమైన
తెలు అవాల రూపంలో నున్న
జోషధాన్ని సిద్ధంచేస్తున్నాను.

|| 3 ||

మంక్రము :

దుర్జామూ చ సునామూ చోభా సంవృత మిచ్చతః ।
అరాయూ నప హన్మః సునామూ షైర్షి మిచ్చతామ్ ॥ 4 ॥

వదము :

దుఃఖనామూ । చ । సుఖనామూ । చ ।
ఉభా । సముఖవృతమ్ । ఇచ్చతః ।
అరాయూన్ । ఆప్తః । హన్మః । సుఖనామూ ।
షైర్షిమ్ । ఇచ్చతామ్

॥ 4 ॥

ఆపువాదం :

దుర్మాము సునామాఖ్యతైన వారు
(సుభగు; దుర్మగులు)
వంవర్తనం చేయదలచిన వారు.
ఆమంగళ కరుతైన వారిద్దరిని
వినాశం చేస్తున్నాము.
శ్రీ వంబంధమైన ఆంగమును
సునాముదు కోరుగాక ।

॥ 4 ॥

మంక్రము :

యు కృష్ణ కైక్యమర త్రమ్మః ఉక తుట్టికః ।
అరాయూ వప్పా ముష్మాశాఢం భంసోవ హన్మసి ॥ 5 ॥

వదము :

యః । కృష్ణః । కేశి । అసురః । స్తుమ్మఁజః । ఇతి । తుణ్ణికః ।
అరాయాన్ । అస్యాః । ముష్టాఖ్యామ్ ।
థంసనః । ఆపి । హన్మనీ

॥ 5 ॥

అసువాదం :

కృష్ణవర్ణుడు, 'కేశి' అను పేరు గల
అసురుడు, స్తుంబజుడైన అసురుడు
వికార ముఖం కలవాడు -
- కుదుర్చుగుల నందరిణి
గర్జించుప్పుముల నుంచి
కట్టిప్రదేశం నుంచి తొలగిస్తున్నాము.

॥ 5 ॥

మంత్రము :

అనుజిఘ్రుం ప్రమృశన్తం క్రవ్యాద్ ముత రేరిహమ్ ।
అరాయాం శ్వాకిష్మిణః బజః పిఙ్గః అసీనశత్ ॥ 6 ॥

వదము :

అనుఁజిఘ్రుమ్ । ప్రమృశన్తమ్ ।
క్రవ్యఁజాదమ్ । ఇతి । రేరిహమ్ ।
అరాయాన్ । శ్వాకిష్మిణః । బజః । పిఙ్గః । అసీనశత్ ॥ 6 ॥

అసువాదం ॥

అనుజిఘ్రుని (వానన చూడడంతోనే చంపునట్టి వాడు),
తడివి చంపు వానిని, మాంస భక్షకుని,

మంత్రము:

యః కృణోతి మృతవత్స్నా మవతోకా మిమాం త్రియమ్ ।
తమోషధి త్వం నాశయాస్యః కమల మళ్లేషవమ్ ॥ 8 ॥

శదము:

యః । కృణోతి । మృతవత్స్నామ్ ।
అవుతోకామ్ । ఇమామ్ । త్రియమ్ ।
తమ్ । ఛిషధి । త్వమ్ । నాశయ ।
అస్యాః । కమలమ్ । అళ్లేషవమ్ ॥ 9 ॥

అసువాదం:

ఏ రాష్ట్రసుదు ఈ గర్భిణీ త్రిని
మృత ప్రత్రను చెస్తాడో
అలాంటి వానినీ ఓ ఒషధి ।
నీవు నశింపజయ్యా.
ఈమె కమలాన్ని (గర్భద్వారాన్ని)
అభివ్యక్తం చెయ్య ॥ 9 ॥

మంత్రము:

యే శాలాః వరినృత్యన్ని సాయం గర్దభన్నాదినః ।
కుసూలా యే చ కుషీలాః కుకుభాః కరుమాః స్రిమాః ।
తానోషధి త్వం గ్రహేవ విషుబ్దినాన్ వి నాశయ ॥ 10 ॥

కాం. 8 అ. 3 సూ. 6

పదము :

యే । శాల్సః । వరిఒన్పత్యస్తి । సాయమ్ । గర్జిష్టునాదివః ।
కుసూల్సః । యే । చ । కుక్కిలాః । కుఖ్యాః । కరుమాః । స్నిమూః ।
తాన్ । ఛిషధి । త్వ్యమ్ । గంసేన్ । విమాచీనాన్ । వి । నాశయు ॥10॥

అమవాసం :

వి పిశాచురైతే సాయం నమయంలో
గాడిదల వలె ఓండ్ పెదుతూ
ఇండ్ వెంబడి నాట్యం చేస్తారో,
ఎవరైతే కుసూలాకృతితో
నాట్యం చేస్తారో,
ఎవరైతే బానకడుపులతో ఉంటారో,
ఎవరైతే మది చెట్టువలె
భయంకరాకారంతో ఉంటారో,
నానాకారాలతో, నానాధ్వనులతో
ఎవరైతే ఇళ్ళచుట్టూ ఆడుతుంటారో
వారందరినీ ఓ ఓషధి !
నీ వానవతో పట్టి పల్లామ్మ..

॥ 10 ॥

పంక్రము :

యే కుకుష్టాః కుకురభాః కృత్తిర్దిర్మాని లిఫ్తః ।
త్రిబ్రా జీవ ప్రవృత్తినో వనే యే కుర్వతే
మూషం తానితో నాశయమసి

॥ 11 ॥

వదము:

యే । కుకున్ధః । కుకుర్భః । కృత్తః । దూర్మాని । బిశ్రతః ।
 క్లిబః ఉష్టవ । ప్రపునుత్యున్తః । వనే । యే । కుర్వతి ।
 ఫోషమ్ । తాన్ । ఇతః । నాశయూమసి

॥ 11 ॥

అమువాదం:

కృకంధలు అను పేచుగల రాష్ట్రసులు
 కోళ్వలె కూస్తూ హింసాకర్మలతో
 దూపింపదగిన వారోతారు.
 అలాగే ఉన్మత్తుల వలె చేతులు, కాశ్మా అడిస్తూ
 నృత్యం చేస్తూ కొన్ని పికాచాలు
 అరజ్యంలో ఘోషిస్తూ ఉంటాయి.
 ఈ ఉథయ విధ పికాచాలను
 గర్భిణి త్రీ నకాకం నుంచి తొలగించి
 నాశం చేస్తున్నాము.

॥ 11 ॥

మంత్రము:

యే సూర్యం న తిత్థిక్షున్త ఆత వత్తమముం దివః ।

అరాయాన్ బుష్టవాసినో దుర్గ్మిం-

లోహితాస్యాన్ మక్కాన్ నాశయూమసి

॥ 12 ॥

వదము:

యే । సూర్యమ్ । న । తిత్థిక్షున్తే । ఆషటవత్తమ్ । అముమ్ । దివః
 అరాయాన్ । బుష్టఖవాసినః । దుఃఖగ్మీన్ ।
 లోహితఃఅస్యాన్ । మక్కాన్ । నాశయూమసి

॥ 12 ॥

అనువాదం :

ద్వ్యలోకం నుంచి తపింప జేస్తున్న
శూర్యుని చూచి సహించలేని పిశాచాలలో
అమంగళకరమైన వానిని నశింపజేస్తున్నాము.
గౌరెల చర్యలను ధరించి
దుర్వాసన వేషు ఎగ్రని ముఖాలతో
దోషులవలె నడుస్తూ ఉన్న పిశాచాలను
నశింప జేస్తున్నాము.

॥ 12 ॥

పంక్రమ :

య ఆత్మాన మతిమాత్ర మంస ఆధాయ బిశ్రతి ।

త్రీణాం క్రోణిప్రతోదిన ఇష్ట్రీ రక్షణసి నాశయ ॥ 13 ॥

వదమ :

యే । ఆత్మానమ్ । అతిథిమాత్రమ్ । అంసే । ఆధాయ । బిశ్రతి

త్రీణామ్ । క్రోణిథిప్రతోదినః । ఇష్ట్రీ । రక్షణసి । నాశయ ॥ 13 ॥

అనువాదం :

ఏ పిశాచాలైతే శరిరాన్ని అతి శూలంగా పెంచుకుని ఉంటారో,
స్తుల కటి ప్రదేశాన్ని వ్యధిపెట్టి
రాక్షసు లెవరైతే ఉంటారో
యా రందరినీ ఓ ఇంద్రా ! నశింపజేయి.

॥ 13 ॥

పంక్రమ :

యే శూర్యే వధోఽయన్ని శూన్యే శృగణే బిశ్రతః ।

ఆపాతిష్ఠాః ప్రపణసిన ప్రమేష యే తుర్వతే

జోయైతి స్తా నితో నాశయామసి ॥ 14 ॥

వకము :

యే । హార్యై । వద్వి २ ॥ । యు స్తి । హా స్తే । శృగ్గాణి । బిల్ఫతః ।
 ఆపింకేలస్తిః । ప్రపంచసినః । స్తు మేఘి । యే । కుర్వతీః ।
 జోయైతిః । తాన్ । ఇతః । నాశయామసి

॥ 14 ॥

అషువాదం :

ఏ పికాచాల్తై
 న్యాశ్రీల కళ్యముందు
 వెదుతుంటారో,
 తమ తమ చేతులలో కొమ్ములను
 ధరించి ఉంటారో,
 ఏ పికాచాల్తై పాకచాలలో ఉంటారో,
 అట్టువోనం చేస్తూ ఉంటారో,
 ఎవరైతే స్తంభములలో జోయైతని
 వెలిగిస్తారో, వా రందరినీ
 ఈ గర్భజీ త్తి నుంచి తొలగించి
 నశింపజేస్తున్నాము.

॥ 14 ॥

మంక్రము ॥

యేషాం పూర్విక ప్రవదాని పురః పార్శ్వః పురో ముఖా ।
 ఖలజాః శకధూముజా ఉర్ధ్వా యే చ
 మట్టుటాః కుచ్చముష్టా అయూశవః ।
 తానస్య బ్రిహ్మాణస్పతి ప్రతిథోధిన నాశయ

॥ 15 ॥

పద్మమః

యేషామ్ | పూర్వః | ప్రథమదాని |
పురః | పౌరీః | పురః | ముఖః |
— జీ —
అయి? జ్ఞాః | తకర్ణాముఖజ్ఞాః | ఉరుజ్ఞాః | యే | చ |

మట్టుటాః । కుమ్మిముష్టాః । అయ్యాశవః ।
తానీ । అస్యాః । బ్రిహ్మణః । పత్తి । ప్రతింథోధీనః । నాశయ
15

శ్రవణ :

ఏ రాక్షసులకు పాదాగ్రములు వెనుకకు తిరిగి ఉంటాయో,
 ఎవరికి ముందు భాగంలో ముఖా లుంటాయో,
 అలాంటి వారిని, అలాగే కళ్ళాలలో పుట్టిన వారిని,
 పిడకల పాగలో పుట్టిన వారిని,
 ఎవరై తలబు లేకుండా ఉంటారో,
 ఎవరై గుటుగుటూ శబుం చేస్తుంటారో,
 ఎవరి ముష్టములు బానల వలె ఉండునో,
 ఎవరు వాయు వేగంతో వెడుతుంటారో,
 అలాంటి సర్వ రాక్షసులను ఓ బొహ్యంపుత్త!
 ఈ ఛిషథి సామర్యంతో నశింపజేయ్య.

మంత్రము:

వర్ణస్తోష అప్రచుర్యా అశైర్వాః స్నేహి వంగాః ।
 అప్త కేషజ పాదయ య ఇమాం
 సంవిష్టవ్ త్వపతిః స్వపతిం త్రియుమ్ ॥ 16 ॥

పదము:

యే | హర్షే | వధ్యః | యన్తి | హత్తే | శృగ్గాణి | బిభ్రతః |
 ఆపాకైఽస్తాః | ప్రప్రహసిన్హః | స్తుమేఘః | యే | కుర్వత్తః |
 జోయ్యతః | తాన్ | ఇతః | నాశయామసి

॥ 14 ॥

ఆపువాదం :

ఏ పిశాచాలైతే
 స్వాత్ముల కళ్మముందు
 వెదుతుంటారో,
 తమ తమ చేతులలో కొమ్ములను
 ధరించి ఉంటారో,
 ఏ పిశాచాలైతే పాకశాలలో ఉంటారో,
 అట్టహాసం చేస్తూ ఉంటారో,
 ఎవరైతే స్తంభములలో జోయ్యతిని
 వెలిగిస్తారో, వా రందరినీ
 ఈ గర్జిషి త్తి నుంచి తొలగించి
 నశింపజేస్తున్నాము.

॥ 14 ॥

హంక్రము:

యేషాం పశ్చాత్ ప్రవదాని పురః పార్శీః పురో ముఖా |

ఖలకాః శకథూముకా ఇర్పుడ్మా యే చ

ముట్టుటాః కుమ్మముష్ట్రా అయ్యాశవః |

తానస్తాః ప్రిప్పుణస్తః ప్రతిబోధినే నాశయ

॥ 15 ॥

కా. 8 అ. 3 ను. 6

వదము:

యేషాము | పూర్వి | ప్రభవదాని |
 పురః | పారీః | పురః | ముఖా |
 జ్ఞాః | శక్తధూముజ్ఞాః | ఉర్ధ్వాః | యేః | చ |
 ఖలుజ్ఞాః | శక్తధూముజ్ఞాః | ఉర్ధ్వాః | యేః | చ |
 మట్టుహాః | కుమ్భుముష్ణాః | అయోశవః |
 తాన్ | అస్యాః | ప్రభవ్యాః | వత్తి | ప్రవత్తింహోధీన | వాశయ
 || 15 ||

ఆమవాదం:

ఏ రాక్షసులకు పాదాగ్రములు వెనుకకు తరగ ఉంటాయో,
 ఎవరికి ముందు భాగంలో ముఖా లంటాయో,
 అలాంటి వారిని, అలాగే కళ్యాలలో పుట్టిన వారిని,
 పిడకల పోగలో పుట్టిన వారిని,
 ఎవరైతే తలలు లేకుండా ఉంటారో,
 ఎవరైతే గుటుగురూ శబ్దం చెస్తుంటారో,
 ఎవరి ముష్మములు బానల వలె ఉండునో,
 ఎవరు వాయువేగంతో వెదుతుంటారో,
 అలాంటి సర్వ రాక్షసులను ఓ బ్రాహ్మణస్వత్తి!
 ఈ ఛిపథి సామర్థ్యంతో నశింపజేయ్యా. || 15 ||

మంక్రము:

పుర్వస్తాఙ్మా అప్రచజ్ఞా అష్ట్రీధాః స్తు ప్రణగ్మాః |
 అవ భేషజ పాదయ య ఇమూం
 సంవిష్టు త్వపతిః స్వపతిం త్రియుమ్
 || 16 ||

వదము :

వర్యత్తుచుట్టాః । అప్రచుచక్కాః । అన్మైషాః । తస్తి । వణగాః
అవి । భీషజి । పాదయి । యః । ఇమాము । సముచిత్వత్పుత్తి ।
అవతిః । స్వపతిము । త్రియము

॥ 16 ॥

ఆసువాదం

అస్తువ్యస్తంగా నున్న కన్నలు గలవారు,
కృశించిన ఊర్మిపదేశాలు గలవారు,
కాళ్ళతో నడువలేని వారు,
మొదలైన రక్షస్సమూహాలు
త్రీరహితు లగుదురు గాక ।
కాకుంటే సర్వము లగుదురు గాక ।
ఓ నరపరూపంలో నున్న బోషధమా !
సీవు వాడిని అవాజ్యులులను చేయి.
ఈ గర్భిణి త్రీని నువర్తనం చేయవలెనని
వారు చూస్తున్నారు.
అదుపు చేయువారు, లేని వారు
స్వాధీన పతిక అయిన ఈ త్రీని సంవర్తనం
చేయ దలుస్తున్నారు.
వారిని సీవు నశింపజయ్య.

॥ 16

పుట్టకము :

ఉద్దరిషిం మునికేశం జమ్మయత్తం మరీమృశమ్ ।
ఉపీషత్త ముదుమృల్లం తుష్టేల ముత శాలుడమ్ ।
వదా వ్ర విధ్య పార్శ్వ స్తాలిం గౌరివ సృష్టినా ॥ 17

కా. 8 అ. 3 సూ. 6

వదము :

ఉత్తిష్ఠాన్ ము | మునీషిషమ్ | జమ్యుయున్తమ్ | మరీమృశమ్ |
 ఉత్తిష్ఠాన్ ము | ఉదుమృలమ్ | తుఢేలమ్ | ఉత్ | శాలుడమ్ |
 ఉత్తిష్ఠాన్ ము | పొర్చై | స్తోత్రమ్ | గోఽభవ | స్వాధీనా
 వదా | ప్ర | విధ్య | పొర్చై | స్తోత్రమ్ | గోఽభవ | స్వాధీనా
 || 17 ||

అనువాదం :

అతి ఘుర్ణటోపెతులు, మునివలె ఇదలు ధరించిన వాయ,
 హింసకులు, ఎక్కుడ నున్న గర్భిణీ శ్రీలనూ వెతుక్కుంటూ
 పటుకొన జూస్తున్న వారు
 బీరందరినీ నశింప జేస్తున్నాము.

పెద తుండము గల కాలడం అనే పేరు గల అనురుని

సర్విప రూపంలోని ఓషధి

పొద్దుప్రహరంతో తోలగించు గాక!

పొలు పితికే ముంతలను ఆవు తన్ని వేసినటుగా

వారిని తన్ని తగులవేయు గాక!

|| 17 ||

మంత్రము :

యస్తై గర్భం ప్రతిమృశా జ్ఞాతం వా మారయాతి తే |
 పిఙ్ న్త ముగ్రుధన్య కృషోతు హృదయావిధమ్ || 18 ||

వదము :

యః | తే | గర్భమ్ | ప్రతిష్ఠమృశాత్ |

జ్ఞాతమ్ | వా | మారయాతి | తే |

పిఙ్సి | తమ్ | అగ్రుధన్య | కృషోతు | హృదయావిధమ్ || 18 ||

అనువాదం :

ఏ రాక్షసాదులు ఓ గర్భిణీ !
 నీ గర్భాన్ని స్పృశించి పీడిస్తారో,
 లేదా పయటికి వచ్చిన బిందాన్ని
 నిరీవం చేస్తారో
 వారిని పార్పుపోరంతో తొలగించు.
 ఓ కైంత సర్వపమా !
 ఆలాగే గర్భఫూతక మైన రాక్షసిని
 ఉధూరగతివై హృదయ ప్రదేకంలో తాడనం చేయి. || 18 ||

మంత్రము :

యే అమ్మా జాతాన్ మారయ్తస్తి సూతికా అనుశేరతే ।
 త్రీభూగాన్ పిజ్ఞో గ్రహర్వాన్ వాతో అఖమివాజతు ॥ 19 ॥

వదము :

యే । అమ్మా । జాతాన్ । మారయ్తస్తి । సూతికా । అనుశేరతే ।
 త్రీభూగాన్ । పిజ్ఞః । గ్రహర్వాన్ ।
 వాతః । అఖముఖశవ । అజతు ॥ 19 ॥

అనువాదం :

ఏ రాక్షసాదులు పరిపూర్వంగా ఎదగని
 గర్భం లోని పెండములను నళింప జీస్తారో,
 ఎవరైతే వారి ప్రక్కనే బాలింతల వలె పదుకుంటూరో,
 ఆలాంటి గంధర్వ రక్షః పికాచాదులను
 ఓ గౌర సర్వపమా । వాయువు సీరులేని మబ్బులను
 తరిమి వేసినట్లు తరిమి వేయి ! || 19 ||

మంత్రము :

పరిసృష్టం ధారయతు యద్దితం మావ పాది తత్త్త్వం

గర్భం త ఇగ్నో రక్షతాం భేషజో నీవిభార్య ॥ 20 ॥

వదము :

పరిసృష్టము । ధారయతు । యత్త్త్వం ।

హీతము । మా । అవ । పాది । తత్త్త్వం ।

గర్భము । తే । ఇగ్నో । రక్షతాము । భేషజో నీవిభార్య ॥ 20 ॥

ఆసువాదం :

పోమాదులలో వినియోగించిన తర్వాత

మిగిలిన అవాలను

గర్భాణీ శ్రీ పారవేయ కుండ గాక ।

వారికి పుట్టిన పిల్లల హీతము చెడకుండు గాక ।

ఓ గర్భాణీ ! నీ గర్భం చౌషధ రూపమైన

ఆ సర్వపద్మయాన్ని పోకముడిలో క్షట్టి కాపాదుకో ॥ 20 ॥

మంత్రము :

పవినసాత్ ॥ తజ్జల్యాత్ ॥ చ్ఛాయుకా దుత నగ్నకాత్ ॥

ప్రజాయై పత్సై త్వా విజ్ఞః పరి పాతు కిమీదినః ॥ 21 ॥

వదము :

పవినసాత్ ॥ తజ్జల్యాత్ ॥ ధాయుకాత్ ॥ ఇత ॥ నగ్నకాత్ ॥

ప్రజాయై ॥ పత్సై ॥ త్వా ॥ విజ్ఞః ॥ పరి ॥ పాతు ॥ కిమీదినః ॥ 21 ॥

అష్టవాదం :

వృజం వంటి నాసిక గలిగిన
ఆనురాదుల సమ్ముఖం నుంచి,
తంగ నామకుడైన రాక్షసుని .
వినాశకారి ఆయిన నమ్ముఖం నుంచి,
నగ్నులనే పేరుగల రాక్షసుల నుంచి నిన్ను ఒ గర్భించే !
పింగవర్ణమైన సర్వపం రక్షించు గాక !
పుత్రులూభారథై నీ భర్త రకు
ఆనుకూల్యం కల్పించుటకు కూడా
ఆడి నిన్ను రక్షించు గాక !

॥ 21 ॥

పంక్తము :

ద్వ్యాఘస్య చ్ఛవురక్షాత్ వళ్పపాదా దన్జురేః ।

వృప్తాదభి ప్రవనర్పతః పరి పాహి వరివృతాత్ ॥ 22 ॥

వదము :

ద్వ్యాఘస్యాత్ | చతుర్భాగ్యాత్ | వళ్పపాదాత్ | ఆన్జురేః |

వృప్తాత్ | అభి | ప్రవనర్పతః | పరి | పాహి | వరివృతాత్ ॥ 22 ॥

అష్టవాదం :

విముఖ రాక్షసి నుంచి,
నాలుగు కళ్ప రాక్షసి నుంచి,
బదు కాళ్ప రాక్షసి నుంచి,
అంగుళి రహితులై లతాపుంజం వదలి
అభిముఖంగా వస్తున్న రాక్షసి నుంచి,
వెనుకు నదుస్తున్న రాక్షసి నుంచి,
ఓ ఓపథీ ! నీ పీమెను రక్షించు.

॥ 22 ॥

మంత్రము :

య ఆమం మాంస మదన్ని శారుషేయం చ యే క్రవిః ।
గర్వన్ భాద్ర్ని కేశవా స్తానితో నాశయామసి ॥ 23 ॥

పదము :

యే । ఆమమ్ । మాంసమ్ । అదన్ని ।

శారుషేయమ్ । చ । యే । క్రవిః ।

గర్వన్ । భాద్ర్ని । కేశబ్రహ్మః । తాన్ । ఇతః । నాశయామసి ॥ 23 ॥

అసువాదం :

ఏ పిశాచాలు పచ్చిమాంసాన్ని తింటాయో,
ఎవరు మానవ మాంసాన్ని తింటారో,
ఎవరు విపరీత కేశపాశాలు కలవారో,
గర్జంలో మాయారూపంతో ప్రవేశించి,
సిండాన్ని తినివేసే వా రెవరో
— ఇలాంటి వివిధవిధ పిశాచాలను
ఈ గర్జణి సకాశం నుంచి తొలగించి
నాశం చేస్తున్నాము.

॥ 23 ॥

మంత్రము :

యే సూర్యాత్ పరిసర్వత్తి స్నుషేవ శ్వస్తరాదథి ।
ఇజశ్వ తేజాం పీభశ్వ హృదయేషథి ని వీధ్యతామ్ ॥ 24 ॥
అథర్వ. iv 9

వదము :

యే । సూర్యాత్ । వర్షిసర్వస్తి । స్నుషాటైవః శ్వశరాత్ । అథ ।
బజః । చ । తేషామ్ । పిజః । చ ।
హృదయే । అథ । ని । విధ్యకామ్

॥ 24 ॥

అమువాదం :

సూర్య నకాశం నుంచి అనుజ్ఞాతులై
ఎ ఫీడకులు భూలోకానికి వస్తుంటారో
తంద్రి అనుమతి పొంది ఆత్మవారింటికి
వచ్చే కోడళ్ళ పతె
సూర్యుని దగ్గర అనుమతి పొంది వస్తున్న వారిని
ఒ శ్వేత పింగ సర్వములారా ।
హృదయపదేశంలో కూర్చుండి దెబ్బతీయండి.

॥ 24 ॥

మంత్రము :

పిజః రక్షి జాయమానం మా పుమాంసం త్రియం క్రన్ ।
అష్టాద్యో గర్భాన్మా దథన్ బాధన్యైతః కిమీదినః ॥ 25 ॥

వదము :

పిజః । రక్షి । జాయమానమ్ । మా ।

పుమాంసమ్ । త్రియమ్ । క్రన్ ।

అష్టాద్యుదః । గర్భాన్ । మా । దథన్ ।

బాధన్య । ఇతః । కిమీదినః

॥ 25 ॥

ఆనవదం :

ఓ శ్యేత సర్వపమా !
 పుడుతున్న శిశువును రక్షించు !
 పుడుతున్న మగపిల్లలను
 ఆడపిల్లలుగా మార్పుకుండా రక్షించు.
 మరి కొందరు అండబ్రథ్కు లుంటారు.
 అలాంటి రాక్షసులు
 ఈ గర్భాన్ని విచ్ఛిన్నం చేయాలని చూచ్చారు.
 ఈ ఉత్సయిధ రాక్షసులను
 ఓ శ్యేత సర్వపమా ! ఇక్కడి నుంచి
 కొట్టి తరిమివేయి !

॥ 25 ॥

మంత్రము :

అప్రజాస్తవం మార్తవత్సవాద్ రోద్ మఘ మావయమ్ |
వృష్ణాదివ ప్రసజం కృత్యాంప్రియే ప్రతి ముఖ్య తత్ ॥२६॥

వదము:

అప్రజాసిత్వమ్ । మార్తివత్సవమ్ ।

అత్ । రోదమ్ । అఘమ్ । ఆంవయమ్ ।

వృష్ణాతీంవ । ప్రసజమ్ । కృత్యా ।

అప్రియే । ప్రతి । ముఖ్య । తత్

॥ 26 ॥

ఆనవదం :

ఓ సర్వపమా ! నీవు ఈ గప్పాంత్రుః
 సంతాన విధురత్యాన్ని,

మృత వత్సల్యాన్ని దరిచేరకుండా
పాపఫలభూతములైన ఆ దుఃఖాలను
కోసిన పూలతో మాలకడ్డనెట్లు
వానిని మాలగా కట్టి
ఆ మాలను శత్రువుతో సంయోజనం చెయ్యి.

॥ 26 ॥

ఎది ఆరవ సూక్తం.

ఎది మూడవ అనుషాసన

అనుషాసన - 4

మాత్రం - 7

ముఖి: అతర్వదు || దేవతలు : భైషజ్యం, ఆయుష్యం, ఓషధులు || చందను : 1,7,8,11,18,16-23,27 అనుష్ఠవ : 2 ఉపరిష్టాద తుదిగ్ బృహతీ : 3 పురక్షిక్ || 4 పణ్ణవదా పరాపుష్ట బతిజగతి : 5,10,20 పథ్యవంత్కి : 6 విరాక్ గర్వ భరిక్ పథ్యవంత్కి : 9 ద్వ్యావాచల్చర్చీ తుదిగనుష్ఠవ : 12 పణ్ణవదా విరా దతికక్షీ : 14 ఉపరిష్టాద విష్వర్ బృహతీ : 15 త్రిష్ఠవ, 24 పట్టవా జగతి : 26 నిచ్చరముష్ఠవ : 28 తుది గనుష్ఠవ || మంత్రములు : || 28 ||

వినియోగం:- యక్కెది సర్వప్రాధి చికిత్స కర్మలో ఈ అర్థసూక్తంతో దశవ్యాహకకలములను లాక్షహిరణ్యములతో కట్టిన మణిని ఆఖిచంత్రించి మరల సూక్తాన్ని జపించి కట్టివరెను.

వలాకము, ఉడుంబరము, జంబు, కాంపిలము, ప్రవక్, పష్టము, శరీషము, ప్రస్తుతము, వరణము, చిల్వము, జిజీదము, కుటకము, గర్వము, గలావలము, వేతనము, శింపలము, సిపునము, స్వందనము, అచెక, ఆశ్వయోక్తము, తుస్య, పూర్ణదారు అనేవి శాంత వ్యక్తములు. పీటలో ఏనో వదివ్యక్తముల శకలములతో విర్మితమైన మణిని ‘శాకలమణి’ అని అంటారు.

సౌక్రామణి యాగంలో రీనితో ఓషధులతో సంధియమానమైన పురము అనుషంత్రించారి.

కా. 8 అ. 4 పూ. 7

మంత్రము:

యా బ్రథవో యాశ్న త్రుక్రా రోహిణీ రుత పృశ్నయః ।
 అసీక్ష్మః కృష్ణా కీషధిః సర్వా అచ్ఛావదామసి ॥ 1 ॥

పదము:

యాః । బ్రథవః । యాః । చ ।

త్రుక్రః । రోహిణిః । ఇత । పృశ్నయః ।

అసీక్ష్మః । కృష్ణః । కీషధిః । సర్వాః । అచ్ఛాఅవదామసి ॥ 1 ॥

అస్వాదం:

గోధుమ వరము కలవి, తెల్లనిచి, బలవర్ధకమైనవి,
 వివిధ వరములైనచి, నలనిచి, నీలిరంగువి అయిన
 ఓషధులను అన్నింటిని ఆహ్వానిస్తున్నాము. ॥ 1 ॥

మంత్రము:

త్రాయన్తా మిమం పురుషం యజ్ఞైద్ దేవేషితా దథి ।

యాసాం ద్వ్యాష్టితా పృథివీ మాతా

సముద్రో మూలం వీరుధాం బభూవ్ ॥ 2 ॥

పదము:

త్రాయన్తామ్ । ఇమమ్ । పురుషమ్ । యజ్ఞైత్ ।

దేవాభితాత్ । అథ ।

యాసామ్ । ద్వ్యః । వితా । పృథివీ । మాతా ।

సముద్రః । మూలమ్ । వీరుధామ్ । బభూవ్ ॥ 2 ॥

అమవాదం :

ఈ పురుషుని దేవైప్రేరితమైన యజ్ఞు (క్షుయ) రోగం నుంచి
ఇవి రక్షించు గాక ! ఈ ఓషధులకు ద్యులోకం తుండ్రి.
పృథివి తల్లి . సముద్రం మూలము .

॥ 2 ॥

పంక్రమః :

అషో అగ్రగం దివ్యా ఓషధయః ।

తాస్తే యజ్ఞు మేనస్యు । మహాదగ్గా దనీనశన్

॥ 3 ॥

వదము :

అపః । అగ్రము । దివ్యః । ఓషధయః ।

తాః । తే । యజ్ఞుము । వినస్యానుము ।

అగ్గాత్కుటాగ్గాత్కు । అసీనశన్

॥ 3 ॥

అమవాదం :

జలం ముల్యమైనది . ఓషధులు దివ్యమైనవి .
పొప ఫలితంగా సీకు వచ్చిన ఈ రోగాన్ని
ఓ రోగి । నీ ప్రత్యంగముల నుంచి
తొలగించి ఇవి నాశం చేస్తాయి .

॥ 3 ॥

మంక్రమః :

ప్రవస్తుత్తత్తు స్తుమ్యుసీ రేకశగ్గాః

ప్రవత్స్వత్తు రోషధి రా వదామి ।

ఆంశువత్తిః కాఢిసీరాయ విశాఖ హ్యయామి

తే బీరుథో వై శ్వదేవి ర్యగాః పురుషజీవసీః

॥ 4 ॥

సం. 8 అ. 4 ను. 7

వదము :

ప్రముఖత్వాత్మికః । త్వమిషిః । ఏకముఖజ్ఞః ।

ప్రముఖత్వాత్మికః । ఛిషధీః । ఆ । వదామి ।

అంతముత్తికః । కాచ్ఛిసీః । యూః । విశాఖాః । హ్వయూమి ।

తే । బీరుధః । వై శ్వాసేవిః । గ్రాః । పురుషుజీవిః ॥ 4 ॥

అనువాదం :

విశేషంగా విస్తరించునవి,

గుచ్ఛములు కలవి,

ఒక్క కొమ్ముగలవి,

అల్లుకొని ఉన్నవి అయిన

ఈ ఛిషధులను నేను అహ్వానిస్తున్నాను.

ప్రకాశవంతమైనవి, కాండములు కలవి,

శిథలు కలవి,

శాఖారహితమైనవి అయిన వీనిని

నీ కొఱకై నేను ఓగోకి । అహ్వానిస్తున్నాను.

ఇవి వై శ్వాసేవములు,

పురుష జీవన దాతులు.

॥ 4 ॥

మంత్రము :

యద్ వః సహః పహమానా విర్యం । యచ్ఛ వో బలమ్

తేసేమ మస్యాద్ యజ్ఞైత్ పురుషం

ముఖ్య తాషధి రథో కృఙోమి భేషజమ్

॥ 5 ॥

వదము :

యత్తి । వః । సహః । సహమానః ।

వీర్యుమ్ । యత్తి । చ । వః । బలమ్ ।

తేన్ । ఇమమ్ । అస్యాత్తి । యజ్ఞుత్తి । పురుషమ్ ।

ముఖ్యత్తి । విషధిః । అథో ఇతి । కృణోమి । భేషజమ్ ॥ ५ ॥

అమవాదం :

ఓ రోగనాశక ఓషధులారా ।

మిాలో ఉన్న సామర్యం వల్ల, బలం వల్ల,

వీర్యం వల్ల ఈ పురుషుని ఈ రోగం నుంచి

విముకి ని పొందించండి.

నేను వైద్యం చేస్తున్నాను.

॥ ५ ॥

మంత్రము :

జీవలాం నశూరిషాం జీవన్తీ మోషధి మహమ్ ।

అరుణ్ణతీ మున్మయన్తీం పుష్టాం మధుమతీ మిహ

హన్వేష్టా ఆరిష్టాతయే

■ 6 ■

వదము :

జీవలామ్ । నశురిషామ్ । జీవన్తీమ్ । ఓషధిమ్ । అహమ్ ।

అరుణ్ణతీమ్ । ఉత్తినయన్తీమ్ । పుష్టామ్ । మధురమతీమ్ ।

ఇహ । హన్వే । అష్టై । ఆరిష్టాతయే

॥ 6 ॥

ఆసవదం :

అయిచ్చారకమైనవి, జీవన దాత్రుతైనవి,
హాని చేయనివి, అరుంధతీ రూపమైనవి,
మధుమంతమైనవి, పుష్పసహాతమైనవి
అయిన ఓషధులను
ఇతని ఆరోగ్యానికై నేను ఆవ్యాసిస్తున్నాను.

॥ 6 ॥

మంత్రము :

ఇహ యన్న ప్రచేషసో మేదినీ ర్వచసో ముము ।
యథేమం పారయామసి పురుషం దురితా దధి ॥ 7 ॥

వదము :

ఇహ । ఆ । యన్న । ప్రచేషనః । మేదినః । వచనః । ముము ।
యథా । ఇమము । పారయామసి ।
పురుషము । దురితాత్మకాత్మ । అధి ॥ 7 ॥

ఆసవదం :

నా మాటలతో పుష్పికారకమైన ఓషధులు
ఇక్కడకు వచ్చు గాక !
ఈ పురుషుని పాపరూపమైన రోగం నుంచి
విముక్తి చెందించు గాక !

॥ 7 ॥

మంత్రము ।

ఆగ్నీ ర్షాసో అపాం గర్భో యా రోహస్త్రి పునర్జవాః ।
ఉధువాః సహస్రనామీన్న రేఖపజీః స్తువశత్తాః ॥ 8 ॥

వదము :

ఆగైషః । ఘూసః । అపామ్ । గర్భః ।

యూః । రోహ్తని । పునఃఉనవాః ।

శ్రద్ధువాః । సహస్రఃనామీష్టః । భేషజీః । నస్తః । ఆఖ్యాతాః ॥ 8 ॥

అమవాదం :

వి ఓషధులు అగ్నికి సమిథ లైనవో,
జలం యొక్క గర్బరూపము లైనవో,
పునర్మవములై మొలకెత్తునవి అయినవో,
ఆ సహస్ర నామధేయములు గలవి
అమృతములు, శ్రద్ధువములు అగుగాక్ ॥ 8 ॥

సంత్రము :

అవకోల్చి ఇదక్తాన్ హిషధయుః ।

వ్యుఉషన్తు దురితం తీక్ష్ణశృఙ్గ్యైః ॥ 9 ॥

వదము :

అవక్తాఉల్చాషిః । ఇదక్తఉత్సానః । హిషధయుః ।

వి । బుషన్తు । దుఃఖతమ్ । తీక్ష్ణశృఙ్గ్యైః ॥ 9 ॥

అమవాదం :

శ్రీ వాలంలో పుట్టినవి, ఇదక్తాత్మకము లైనవి,

తీక్ష్ణశృంగము లైనవి అయిన ఓషధులు

పాపరూపమైన ఈ రోగాస్తు దూరం చేయు గాక ॥ 9 ॥

కా. 8 అ. 4 పూ. 7

మంత్రము :

ఉన్నశ్వాస్తి ర్యవరుణా ఇగ్రా యూ విషదూషణీః ।

అథో బలాసునాశస్మి కృత్యాదూషణీశ్చ

యూస్తా ఇహ యన్తో నైషధీః

॥ 10 ॥

పదము :

ఇత్తిముశ్వాస్తిః । విఱవరుణః ।

ఇగ్రాః । యూః । విషటదూషణీః ।

అథో ఇతి । బలాసునాశస్మిః । కృత్యాదూషణీః । చ ।

యూః । తాః । ఇహః । ఆ । యన్తు । షిషధీః

॥ 10 ॥

ఆనవాదం :

రోగ విముక్తి కల్పించు నట్టివి,

విశేషవరములు గలిగినట్టివి,

తీక్ష్ణముత్రైనవి, విషపూర్కముత్రైనవి,

కఫమును దూరము చేయునవి,

అభిచారిక ప్రయోగములను నాశం చేయునవి

అయిన ఈ ఓషధులు ఇక్కడికి వచ్చు గాక ।

॥ 10 ॥

మంత్రము :

అప్రక్రితాః సహియసీ ర్యిరుథో యూ అభిష్టుః ।

క్రాయన్తా మస్మిన్ గ్రామే గా మశ్యం పురుషం వశమ్ ॥ 11 ॥

వరము :

అవుక్రితాః । సహియసీకి । వీరుధః । యూః । ఆభుక్షుతాః ।
త్రాయున్మామ్ । అస్మైన్ । గ్రామే ।

గామ్ । ఆశ్వమ్ । పురుషమ్ । వశమ్

॥ 11 ॥

ఆసువాదం :

స్తుతి పాత్రమైనవి, కొన్నవి, బలవత్తరమైనవి
అయిన ఈ ఓషధులు ఈ గ్రామంలో
గోవులను, ఆశ్వములను, మనుషులను
(ఇతర) పశువులను రక్తించు గాక !

॥ 11 ॥

పంక్రము :

మధుమ న్యూలం మధుమ ద్రగ్ర మాసాం
మధుమ న్యుధ్యం వీరుధాం బభూవ ।
మధుమత్ ప్రజం మధుమత్ పుష్పమాసాం
మధోః సంభక్త అమృతస్య భక్తో
ఖృత మన్సం దుష్టతాం గోపురోగవమ్

॥ 12 ॥

వరము :

మధుమత్ । మూలమ్ । మధుమత్ । ఆగ్రమ్ । ఆసామ్ ।
మధుమత్ । మధ్యమ్ । వీరుధామ్ । బభూవ ।
మధుమత్ । ప్రజమ్ । మధుమత్ । పుష్పమ్ । ఆసామ్ ।

కాం. 8 అ. 4 సూ. 7

మధోః । సముంతర్తుః । అమృతప్యః । భక్తః ।

మృతమ్ । అన్వమ్ । దుష్టతామ్ । గోపీరోగవమ్ ॥ 12 ॥

ఆమవాదం :

ఈ ఓపథుల మూలం మధురమైనది.

అగ్రబాగం మధురమైనది.

మధ్యబాగం కూడా మధురమైనది.

వీని ఆకులు మధురమైనవి.

వీని పుష్పములు మధురమైనవి.

ఇవి మధురములై, అమృతమునకు

అన్నరూపములైనవి. ఇవి గోపీరోగవములు,

మృతమును, అన్వమును దోషానం చేయు గాక ॥ 12 ॥

మంత్రము :

యాపత్తిః కియత్తిశ్చేమాః పృథివ్యా మధ్యపథ్యః ।

తా మౌ సహస్రవర్జీః 2 మృతోయ్యుజ్ఞా త్వంహసః ॥ 13 ॥

వరము :

యాపత్తిః । కియత్తిః । చ । ఇమాః । పృథివ్యామ్ । అధి । కిపద్ధిః

తాః । మా । సహస్రపర్జీః 2 ।

మృతోయ్యః । ముజ్ఞాన్తః । అంహసః ॥ 13 ॥

ఆమవాదం :

భూతోకం నుంచి ఈ ఓపథులు ఎన్ని ఉన్నవో,

అని సహస్ర వర్జీలు కలవి.

అని పాపరూపమైన మృత్యువు నుంచి

నన్న రక్షించుగాక !

॥ 13 ॥

మంక్రమః :

వై యూ ప్రథూ మణి ర్యోరుధాం త్రాయుమణో లభిశ స్తిపొః ।
అమీవాః సర్వా రక్షాంస్యప హన్వధి దూరమస్తుత్ ॥ 14 ॥

పదమః :

వై యూ ప్రముః । మణిః । శీరుధాము ।

త్రాయుమణః । అభిశ స్తిలపొః ।

అమీవాః । సర్వా । రక్షాంసీ । ఆవ ।

హన్వః । అధిః । దూరము । ఆస్తుత్

॥ 14 ॥

ఆమవాదం :

ఓషధులలో వాయ్ప్రమ్ప్రాయమైన మణి
వివాశం నుంచి రక్షించు గాక !

ఇవి సర్వ రోగముల నుంచి
సర్వరోగముల బీజముల నుంచి
మముఢులను దూరం చేయుగాక !

॥ 14 ॥

మంక్రమః :

సింహాస్యైన స్తనథోః సం విజ స్తో
గ్నేరీవ విజ స్తు ఆభృతాభ్యాః ।

గవాం యుష్మః పురుషాచాం శీరుధ్వ-
రతిసుతో నావ్యాం ఏతు శ్రోత్యః

॥ 15 ॥

వదము:

సింహన్యుభవః । స్తునథోః । సమ్మ । విజన్మే ।
 అగ్నోఽభవః । విజన్మే । ఆభృతాభ్యః ।
 గహమ్ । యక్కుః । పురుషామ్ । బీరుత్తుభీః ।
 అశ్చనుత్తః । నావ్యాః । ఏతు । ప్రస్తోత్యః ॥ 15 ॥

అమవాదం:

ఇక్కడికి తెచ్చిన ఓషధుల వల్ల
 రోగములు భయబ్రాంతము లవుతున్నాయి.
 సింహగరనంతో వలె, వైశ్వానరాగ్ని విజ్ఞంభజంతో వలె
 ఓషధులతో మనష్యాదుల
 యక్కురోగం పలాయనం చిత్తగిస్తున్నాయి. ॥ 15 ॥

మంత్రము:

ముముచానా ఓషధయోఽగ్ను రైవ్యానరాదధి ।
 భూమిం సంతన్యుత్తిరిత యాసాం రాజు వనస్పతిః ॥ 16 ॥

వదము:

ముముచానాః । ఓషధయః । అగ్నోః । వైశ్వానరాత్ । అధి ।
 భూమిమ్ । సమ్బుతన్యుతిః । ఇతః ।
 యాసామ్ । రాజ్ఞః । వనస్పతిః ॥ 16 ॥

అమవాదం:

ఈ ఓషధులకు రాజు వనస్పతి, వైశ్వానరాగ్ని పైన
 ఓషధులున్నాయి. భూమిపై ప్రవహించునవి ॥ 16 ॥

మంత్రము :

యా రోహున్నాత్గీరసీః పర్వతేషు సమేషు చ :
తా నః పయుస్వత్తిః శివా త్తిష్ఠిః సన్తు శం హృదే ॥ 17 ॥

పదము :

యాః | రోహ స్తి | ఆజీరసీః | పర్వతేషు | సమేషు | చ |
తాః | నః | పయుస్వత్తిః | శివాః | త్తిష్ఠిః | సన్తు | శము | హృదే
|| 17 ||

ఆసుపాదం :

అంగిరసమహర్షి సముద్భూతములైన ఓషధులు
పర్వతాలలో, సమస్తలులలో అంకురిస్తున్నవి.
అవి రసవంతమైనవి. తివంకరములైనవి.
ఇవి మా హృదయాలకు శాంతి నిచ్చు గాక ! || 17 ||

మంత్రము ॥

యుశ్వరం వేద పీరుధో యుశ్వ పశ్వమి చక్షుషా .
అష్టాతా జాసీమశ్వ యా యాసు విద్వ చ సంభృతమ్ || 18 ||

పదము :

యాః | చ | ఆహమ్ | వేద | పీరుధః |
యాః | చ | పశ్వమి | చక్షుషా |
అష్టాతాః | జాసీమః | చ | యాః |
యాసు | విద్వ | చ | సముంభృతమ్

|| 18 ||

అసువాదం :

నా కే ఓషధులు తెలుసునో,
వేసిని నేను సరిగా పర్యాలో చిస్తున్నానో,
వీవి లజ్జాతములగా ఉన్నావో,
వేసిలో వీర్య మహాత్మాం ఇమిడి ఉన్నదో -

॥ 18 ॥

మంత్రము :

సర్వః సమగ్రా ఓషధి రోధన్తు వచ్చో మమ ।

యథేమం పారయామసి పురుషం దురితా దధి

ఘదము :

సర్వః । సముచ్చగ్రాః । ఓషధిః । రోధన్తు । వచ్చో । మమ ।

యథా । ఇమమ్ । పారయామసి ।

పురుషమ్ । దుఃఖతాత్ । అధి

అసువాదం :

ఈ సర్వ సమగ్ర ఓషధులు
నా మాటతో జాగ్రుతము లగుగాక !
దురిత రూపమైన రుగ్మత నుంచి
నే నీ పురుషని విముక్తని చేస్తున్నాను.

॥ 19 ॥

మంత్రము :

ఆశ్వత్తో దరో వీరుథాం సోమో రాజౌమృతం హవిః ।

ప్రిహిర్యవశ్చ భేషజో దివస్తుత్రా వమ ర్య

అపర్య iv 10

వదము :

అశ్వత్థః । దర్శః । వీరుధాము । సోముః ।

రాజు । అమృతము । హవిః ।

ప్రిహిః । యవః । చ । భైషజో । దివః । తుత్రా । అమర్త్ర్య ॥20॥

అనువాదం :

అశ్వత్థము (రావిచెట్ట), దర్శ,

ఓషధులకు రాజైన సోముడు,

అమృతమును తమలో దాచుకున్న

జలము, వరి, యవలు -

ఇవి అమరములైన ఓషధులుగా ఉన్నవి.

ఇవి ద్యులోకమునకు పుత్రులుగా నున్నవి.

॥ 20 ॥

మంక్రము :

ఉజ్జీహాధైవ స్తనయీత్యత్తిక్రస్తత్యషధిః ।

యదా వః వృక్షిమాతరః పరజ్ఞవ్యో రేతసాంవతి ॥ 21 ॥

వదము :

ఉత్తి । జీహాధైవ । స్తనయతి । అభిఉక్రస్తతి । కీషధిః ।

యదా । వః । వృక్షిమాతరః । పరజ్ఞవ్యః । రేతసా । అవతి ॥ 21 ॥

అనువాదం :

ఎప్పుడు పరజ్ఞవ్యదు గరిస్తాడు,

పృథ్వీ సముద్రాతములైన ఓషధులు

ఎప్పుడు పైకి వస్తున్నవో,

అప్పదు పర్ముదు విడిచిన జలంతో
అని రక్షితము లవుతున్నవి.

॥ 21 ॥

మంత్రము :

తస్యమృతస్యైమం బలం పురుషం పాయయామసి ।

అథో కృణోమి భేషజం యథాఽస్తచ్ఛతశయనః ॥ 22 ॥

వదము :

తస్యః అమృతస్యః ఇమమ్ | బలమ్ |

పురుషమ్ | పాయయామసి ।

అథోఽతి | కృణోమి | భేషజమ్ |

యథా | అస్తి | శతాఖియనః

॥ 22 ॥

ఇనువాదం :

ఆ అమృతమునకు చెందిన బలం
ఈ పరుమడు త్రాగునట్టు చేస్తున్నాము.
చౌషధాన్ని పేము సిద్ధం చేస్తున్నాము.
ఇత నిందుతో నూరేళ్ళు బ్రతుకు గాక!
శతాయుమ్మక్కె జీపించుగాక!

॥ 22 ॥

మంత్రము :

వరాహో వేద వీరుధం నకులో వేద భేషజిమ్ |

సర్వ గ్రహాయా విదుస్తా అస్మా అవసీ హంచే ॥ 23 ॥

వదము :

వరాహః । వేద । శీర్ఘము । నకులః । వేద । శైవజీము ।

స్తుర్మః । గ్రన్థర్మః । యూః । విదుః ।

తాః । అసైన్ । అవసే । హువే

॥ 22 ॥

అష్వాదం :

వరాహం తః షిష్ఠిని ఎమగును.

ముంగిసు తః షిష్ఠిని ఎమగును.

సర్వగంధర్ములు దీని నెరుగుదురు.

ఇతని రక్తజార్ణమై దానిని నేను ఆహ్వ్యసిస్తున్నాను. ॥ 23 ॥

మంత్రము :

యూః సువర్షా అజ్ఞిరసీర్దివాయ్ యూ రఘుటో విదుః ।

వయూంసి హంసా యూ విదురాయశ్చ సర్వే పత్రుతింః ।

మృగా యూ విదు రోష్టిస్తా అస్త్వా అవసే హువే ॥ 24 ॥

వదము :

యూః । సుభవర్షాః । అజ్ఞిరసీః । దివాయ్ః ।

యూః । రఘుటో । విదుః ।

వయూంసి । హంసాః । యూః । విదుః ।

యూః । చ । సర్వే । పత్రుతింః ।

కాం. 8 అ. 4 మా. 7

మృగః । యూః । విదుః । షిష్టిః ।

తాః । అనైత్తి । అవసే । హంవే

॥ 24 ॥

ఆనువాదం :

అంగిరో సముద్రాతములైన ఈ ఓషధులను

గరుడ పత్రులు దేగలు ఎరుగును.

పత్రులకు, హంసలకు వీనిని గురించి తెలియును.

పక్షిజూతి కంతటికి ఇవి పరిచితములు.

అలాగే మృగములు వీని నెరుగును.

వీనిని ఈ రోగి రక్తచార్మమై

అహ్వ్యనిస్తున్నాను.

॥ 24 ॥

మంత్రము :

యావత్తినా మోష్టినాం గావః

ప్రాశ్మున్తయమూర్ఖి యావత్తినా మహావయః ।

తావత్తి స్తుథ్య శోష్టిః శర్మ యచ్ఛవ్యాహతాః

॥ 25 ॥

వదము :

యావత్తినామ్ । షిష్టినామ్ । గావః ।

ప్రథమాశ్వన్తి । అమూర్ఖః । యావత్తినామ్ । అజ్ఞాతవయః ।

తావత్తిః । తుథ్యమ్ । షిష్టిః । శర్మ । యచ్ఛన్తి । ఆహతాః

॥ 25 ॥

ఆమవాదం :

అవధ్యములైన గోవులను ఏచ్చఫులు అలరిష్టన్నవో,
వేనిని గౌరైలు, మేకలు తింటున్నవో,
అలాండీ ఓషధులస్తే నీకు నుఖం కర్లించుగాక! ॥ 25 ॥

పంచము :

యావతీషు మనుష్యుల భేషజం భిషజో విదుః ।

తావతీర్ణ్యశ్వభేషజీరా భరామి త్వామథి ॥ 26 ॥

వదము :

యావతీషు । మనుష్యులః । భేషజమ్ । భిషజః । విదుః ।

తావతీః । విశ్వులభేషజీః । ఆ । భరామి । త్వామ్ । అథి ॥ 26 ॥

ఆమవాదం :

వైద్యలోకం ఈ ఓషధులలో వేనిని
ప్రయోగించ వలెనో ఎరుగును.
విశ్వజీవనాషధం గల ఈ ఓషధులను
నీ సమాపమునకు రావలసినదిగా అవ్యానిస్తున్నాను. ॥ 26 ॥

పంచము :

పుష్టివతీః ప్రసూమతీః ఘలినీ రఘుా ఇత ।

సంమాతర ఇవ దుష్టా మస్యా అరిష్టశాతయే ॥ 27 ॥

వదము :

పుష్టిలువతీః । ప్రసూలుమతీః । ఘలినీః । అఘలాః । ఇత ।

సంమాతరఃలువ । దుష్టామ్ । ఆస్తే । అరిష్టలుశాతయే ॥ 27 ॥

ఆమవాదం :

కుసుమములు గలవి, చివుళ్ళతో అలరారునవి,
ఫలవంతము లైనవి, ఫలహీనము లైనవి
ఆయన ఇషధులు
ఇతని నుఖశాంతి కోసమై
ఉత్తమ మాతల వలె ఇతసికై
రస్సుప్రదానం చేయును గాక !

॥ 27 ॥

మంత్రము :

ఉత్త త్వాహోర్మం పంచశలాదథో దశశలాదుత ।
అథో యమస్య పడ్చిశాంత విశ్వస్యస్యాద్ దేవకిల్పిషాంత ॥ 28 ॥

వదము :

ఉత్త । త్వా । అహోర్మం । పంచశలాత్ ।
అథోఽతి । దశశలాత్ । ఉత ।
అథోఽతి । యమస్య పడ్చిశాంత ।
విశ్వస్యాత్ । దేవంకిల్పిషాంత

॥ 28 ॥

అసువాదం :

ఐదు నిలవులు, పదినిలవులు లోతు ఉన్న
అధఃప్రాంతం నుంచి వలె
దుఃఖముల నుంచి, యముని దూతల నుంచి
చెదుకోనవలసిందిగా వానిని ప్రార్థిస్తున్నాను.
దేవకిల్పం నుంచి నిన్న పైకి లేవనెత్తుతున్నాను. ॥ 28 ॥

ఇది ఏడవ మాక్ం.

పూ క ० — ४

ఖామలు : భృగ్యంగిరసులు ॥ దేవతలు : ఇంద్రుడు, వనస్పతి, మతియు పరసేనాహానసము ॥ చందులు : 1,5,13-18 అష్టావు : 2,8-10,23 ఉపరిష్ఠార్ బృహతీః 3 విరాద్ బృహతీః 4 భృహతీ పురస్తాత్ ప్రపస్తార వంక్తిః 6 ఆస్తార వంక్తిః 7 నివరీతపాదంక్షు చతువు దాటి జగతీః 11 పాల్యాభృహతీః 12 భూరిగసుష్టువు : 19 పురస్తార విరాద్ బృహతీః 20 పురస్తావ్యాచ్యద్ బృహతీః 21 త్రిష్టువు : 22 చతువుదా శక్వరీః 24 త్రిష్టుబిష్ణిగ్రావు పరాశక్వరీ చతువుదా జగతీ మంక్రములు : ॥ 24 ॥

వివియోగం:- ఈ అర్థసూక్తానికి శత్రువుయు, శత్రుతయాశన, శత్రుజయి, స్వాక్షియబిలవర్ధన కర్కులలో వివియోగం. ఈ కర్కులను ‘సేనా కర్కులు’ అంటారు.

దీనికోని ప్రతి ఖాక్యుతో అశ్వతహమిధను ఆదానం చెయ్యాలి. అట్లు చేయుటివలన శత్రువుయు హౌటంది.

అట్లే ప్రతి ఖాక్యుతో కరిమాలక సమిధను ఆదానం చెయ్యాలి.

అట్లే ప్రతి ఖాక్యుతో ఏరణ (అముదపు చెట్లు) నమిధను ఆదానం చెయ్యాలి.

అట్లే ప్రతి ఖాక్యుతో పలాళ సమిధను ఆదానం తెయ్యాలి. ‘తీర్క నమిధ’ అని కేళవుడు.

అట్లే ప్రతి ఖాక్యుతో ఇదిర సమిధను ఆదానం చెయ్యాలి.

అట్లే ప్రతి ఖాక్యుతో శరనమిధను ఆదానం చెయ్యాలి. అట్లు చేయుటివలన శత్రు భయ ముండడు.

అట్లే ఆశ్వాతానాంతం చేసి దీనికో శాంగపాశములను అభిమంతించి సేనాక్రమములపై వపసం చేయాలి. పర్వ్యత్క కోపంతో పాశాదుంలో అభిమంత్రజంం చెయ్యాలి.

అట్లే దీనికో హౌంజపాశములను అభిమంతించి సేనాక్రమ ముంలో వపసం చేయాలి.

ఆట్లే దీనితో బాధకదండములను, అశ్వాళకూరములను అభిమంత్రించి సేనాక్రమములలో వషనం చేయాలి.

ఆట్లే దీనితో బాధకదండములను, భాంగములను, జాలమంపు అభిమంత్రించి సేనాక్రమములలో వషనం చేయాలి. ఇని జయకర్మలు.

పైన చెప్పిన అన్ని కర్మలలో అంగభూతములైనవి చెప్పు బోయే మాడు కర్మలే,

బాధకకాష్ఠములలో ప్రజ్యాలికమైన అగ్నిలో “స్వాహ్యాభ్యః” (24 వ మంత్రంలో) అనే వదద్వయింతో స్వామిత్రంల పురుషం దక్షిణహ స్తంతో అజ్ఞాన్ని హోమం చేయాలి.

అదే అగ్నిలో వరంల వినాశారం సవ్యహ స్తంతో “దురాహమిభ్యః” (24 వ మంత్రంలో) అనే వదద్వయింతో ఇగ్గిదాన్ని హోమంచేయాలి.

కర్మగ్నికి ఉత్తరం ప్రక్క ఐర్ పిప్పల (అశ్వాళ) శాఖన భూమిపై నిలచేస్తి, నీల, లోహిత, (నయపు, ఎయపు) వర్ణములు గల సూత్రములతో హర్షిగా చుట్టో నీలలోహితేనామూనథ్య వతనోమి” (24 వ మంత్రంలో) అని అంటూ దక్షిణను దూరంగా విసిరివేయాలి.

సేనా కర్మలను అరణ్యంలో చేయాలి. కానీ గ్రామంలో చేయ రాదు. రేడా సందర్భాన్నిబట్టి యుప్తప్రదేశంలో చేయవచ్చును.

మంత్రము:

ఇస్తోర్ మధుతు మధుతా శక్రః హరః పురందరః ।
యథా హనామ సేనా అమిత్రాణాం సహప్రశః ॥ 1 ॥

వదము :

ఇస్త్వ్యః । మధుతు । మధుతా । శక్రః । హరః । పురమ్భదరః ।
యథా । హనామ । సేనాః । అమిత్రాణామ్ । సహప్రశః ॥ 1 ॥

అసువాదం :

పురథంజకుడు, శక్రుడు, వీరుడు, శూరుడు,
విరోధి మంథన కారకుడు అయిన ఇంద్రుడు
విరోధి సేనలను మథించు గాక !
మేఘు ఆయన శక్తితో అమితసేనావారాన్ని
వేయివక్కులు చేస్తున్నాము.

॥ 1 ॥

మంత్రము :

హూతిరజ్జు రుపధ్యానీ హూతిం సేనాం కృణోత్పమూమ్ |
ధూమమగ్నిం పరాదృష్టాయైమిత్రా

హృత్యాన్ ద్వధతాం భయమ్

॥ 2 ॥

వదము :

హూతిరజ్జుః | ఉపఱ్యానీ | హూతిమ్ |

సేనామ్ | కృణోతు | అమూమ్ |

ధూమమ్ | అగ్నిమ్ | పరాయైశ్యః |

అమిత్రాః | హృత్యింపు | ఆ | ద్వధతామ్ | భయమ్

॥ 2 ॥

అసువాదం :

థిలమై పోయిన దుర్గంధశూరిత రజ్జువు
ఈ సేనను దుర్గంధ కూపంగా చేయుగాక !
ధూమమును, అగ్నిని దూరంనుంచే చూచి
శ్రుతు హృదయాలలో భయ్యబ్రాంతి
ఉత్సున్న మగు గాక !

॥ 2

మంత్రము :

అమూ నేశ్వత్త నిః శృంగీహి భాదామూన్ ఖదిరాజిరమ్ ।

తాజద్వాజ్ ఇవ భజ్యన్తాం హన్యేన్నాన్ వధుకో వదైః ॥ 3 ॥

వదము .

అమూన్ । అశ్వత్తు । నిః । శృంగీహి । భాదు ।

అమూన్ । ఖదిర । అజిరమ్ ।

తాజద్వాజ్ ఇవ । భజ్యన్తామ్ । హన్సు ।

వినాన్ । వధుకః । వదైః ॥ 3 ॥

అనువాదం :

ఓ అశ్వత్తమా ! పీరిని ఖండించు.

ఓ * ఖదిరవృక్షమా !

ఈ పరసీనలను శ్రీఘుంగా భక్తించు.

శ్రీఘుభంజకుని వలె అరాతిసేనను భంగపరచు. ॥ 3 ॥

మంత్రము :

పరుషా నమూన్ పరుషాహ్వాః కృణోతు

హన్యేన్నాన్ వధుకో వదైః ।

క్షిప్రం శర ఇవ భజ్యన్తాం బృహజ్ఞాలేన సందితః ॥ 4 ॥

*చంద్ర.

ఐదవ కాండ, ఐదవ సూక్తం, ఐదవమంత్రంలో దీని వివరం కందు.

వదము :

వరుషాన్ | అమూన్ | వరుషులమ్యః | కృణోతు |
 హన్తు | వినాన్ | వథకః | వథ్మైః |
 క్షిప్రమ్ | శరఃఉళవ | భజ్యన్తామ్ |
 ఖృహత్తిల్జాలేన్ | సముందితాః

॥ 4 ॥

అమవాదం :

కతోరంగా ఆక్రందించే పీరులు
 పీరిని కతినములను చేయుదురుగాక !
 వథకులు తన అయథంతో పీరిని ఖండించు గాక | ॥ 4 ॥

పంక్రము :

అన్తర్షిక్షం జ్ఞాల్ మాసీ జ్ఞాలద్భూతి దిశో మహీః
 తేనాభిధాయ దస్మృణ్ణనాం శ్రక్షః నేనామపావవత్తి

॥ 5 ॥

వదము :

అన్తర్షిక్షమ్ | జ్ఞాలమ్ | ఆసీత్ | జ్ఞాలఉద్భూతిః | దిశః | మహీః |
 తేన్ | ఆభిఉధాయ | దస్మృణ్ణనామ్ |
 శ్రక్షః | నేనామ్ | అవ్ | అవవత్తి

॥ 5 ॥

అమవాదం

అంతరిక్షం వల వంటిది.

దిక్కులు దానికి రండములవంటివారు.

ఇందుతో శ్రవుసైనికులను బంధించి
శక్రుడు నలిపివేస్తున్నాడు.

॥ 5 ॥

మంత్రము :

బృహద్రి జాలం బృహతః శక్రస్య వాజిసీవతః ।

తేన శక్తునభి సర్వాన్ న్యుభ్ర

యథా న ముచ్యతై కతమ శ్చవై పీమ్ ॥ 6 ॥

వరము :

బృహత్ । హి । జాలమ్ । బృహతః । శక్రస్య । వాజిసీఉవతః ।

తేనే । శక్తున్ । అభి । సర్వాన్ । ని । ఇబ్ర ।

యథా । న । ముచ్యతై । కతమః । తన । ఏషామ్ ॥ 6 ॥

అసువాదం :

సేనతో పొటు మహాంద్రునిజాలం బృహత్తరమైనది.

దానితో సకల పరవాహానిని స్వాధినం చేసుకుని

వారిలో ఒక్కడు కూడా తప్పించుకోనకుండా

ఇంద్రుడు చూచు గాక !

॥ 6 ॥

మంత్రము :

బృహత్ తే జాలం బృహత శస్త్ర్య శూర

సహస్రార్పస్య కతటీర్ఘస్య ।

తేన శతం సహస్ర మయుతం న్యుభ్రువుదం

జఫూన శక్రో దస్యునా మఖిధాయ సేనయా

॥ 7 ॥

వదము :

బృహత్ | తే | జాలమ్ | బృహతః | ఇష్ట్ర్య | శూర్ |
 సహప్రథార్ఘ్యస్య | శతథిర్యస్య | తేన్ | శతమ్ |
 సహప్రమ్ | అయుతమ్ | నిఱార్ఘ్యదమ్ | జఫూన్ |
 శక్రః | దస్యనామ్ | ఆఖిథాయ్ | సేనయూ || 7 ||

ఆసవాదం :

ఓ శూరుడా ! ఇంద్రుడా !
 వేలమందితో పూజితుడవు, కతపీరుడవు
 మహాతముడైన సీకు చెందిన జాలం
 ఇంద్రజాలం మహాత్తర షైనది.
 దాసితో బంధించి సేనాపరివృతుడవైన
 ఇంద్రుడా ! దస్యులను, నూరుగా, వేయుగా,
 పదివేయుగా, కోట్లాచిగా నున్న
 శక్తుసైనికులను ఖండించు ! || 7 ||

మంక్రము :

అయం లోకో జాలమాసీ చప్పక్రస్య మహతో మహాన్ |
 తేనాహా మిష్ట్ర్యికాలే నామూంస్తమసాభి దధామి సర్వాన్ || 8 ||

వదము .

అయమ్ | లోకః | జాలమ్ | ఆసిత్ |
 శక్రస్య | మహతః | మహాన్ |

తేనీ | అహమ్ | ఇన్ద్రజాలీనీ | ఆమూల్ |

తమసా | అభి | దధామి | సర్వాన్ || 8 ||

ఆనువాదం :

ఆ మహానీయుడైన శక్తునకు

ఈ మహాలోకము జాలంగా నున్నది.

ఈ ఇంద్రజాలంతో సర్వశత్రు సమాపామును

అంధకారంలో ముంచి త్రోసివేస్తాను. || 8 ||

మంత్రము :

వేదిరుగ్రా వ్యుషటిరార్తిశ్చానవవాచనా |

శ్రమస్తస్తీర్ష్ణ మోహస్చ తైరమూనభి దధామి సర్వాన్ || 9 ||

వదము :

సేదిః | ఉగ్రా | విషబ్దిః | ఆర్తిః | చ | ఆనపువాచనా |

శ్రమః | తస్మిః | చ | మోహః | చ | తై : |

అమూల్ | అభి | దధామి | సర్వాన్

|| 9 ||

ఆనువాదం :

విపరీత పరాజయంతో, నిరాశా నిష్పృహాలతో

దురదృష్టం పాలబడిన శతువులను

చెప్పరాని పరిక్రమతో

అలనత్యంతో, మోహంతో ముంచివేస్తాను.

ఈ నకలారాతి గజాన్ని బంధిస్తున్నాను.

|| 9 ||

మంత్రము :

మృత్యువేఁమూన్ ప్ర యుచ్ఛామి మృత్యుపొసైరమీ సితాః
మృత్యోర్ధై ఆఘులా దూతాసేష్టై
వినాన్ ప్రతిష్ఠినయామి బద్ధావ్ || 10 ||

వదము :

మృత్యువేఁ అమూన్ | ప్ర | యుచ్ఛామి |
మృత్యుపొసైః | అమీళతి | సితాః |
మృత్యోః | యే | ఆఘులాః | దూతాః | తేష్ట్యః |
వినాన్ | ప్రతిష్ఠి | నయామి | బద్ధావ్ || 10 ||

అస్వాదం :

వీరిని మృత్యువునకు ఆర్పిస్తున్నాను.
వీరు మృత్యుపాశాలతో బంధితులై ఉన్నారు.
వీరిని బంధించి మృత్యువునకు అందిస్తున్నాను. || 10 ||

మంత్రము :

నయుతామూన్ మృత్యుదూతా యుమదూతా అపోమృత |
పరఃసహస్రా హవ్యన్తాం త్రుజేధ్యైనాన్ మత్యంఁభవస్య || 11 ||

వదము :

నయుత | అమూన్ | మృత్యుపదూతాః |
యుముఁదూతాః | అవ + ఉమృత |

కా. 8 అ. 4 సూ. 8

పరఃఉసహస్రాః । హన్యన్తామ్ । తృజీథు ।

వివాన్ । మత్యఉమ్ । భవస్య

॥ 11 ॥

అనువాదం :

ఓ యముధూతలారా ! వీరిని

అంతం చెయ్యండి.

పరస్పరాసంగా ఉన్న

వీరిని వధింతురు గాక !

శాశ్వరేచాచునుసారంగా

వీరిని నశింప జేయండి.

॥ 11 ॥

మంత్రము :

సాధ్యః ఏకం జాలదడ్చ ముద్యత్య యన్తోజసా ।

ర్యద్రా ఏకం వసవ ఏకమాదితైష్టరేక ఇద్యతః ॥ 12 ॥

పదము :

సాధ్యః । ఏకమ్ । జాలఉదడ్చమ్ ।

ఇత్తయుత్యః । యన్తో । ఓజసా ।

ర్యద్రాః । ఏకమ్ । వసవః । ఏకమ్ ।

అదితైష్టః । ఏకః । ఇత్తయుతః

॥ 12 ॥

అనువాదం :

సాధ్యులు వలకు అధారంగా పెట్టిన ఒక క్రరను

జాలదండూన్ని ఎత్తుకొని

ఆశ్రయ. iv 11

ఒకరి వెంట ఒకరు ఓజస్సుతో వెడుతున్నారు.

ర్యాదులు ఒక వేపు

వనువులు ఒక వేపు

అదిత్యులు ఇంకా ఒక వేపు

దినిని పట్టుకున్నారు.

॥ 12 ॥

మంత్రము:

విశ్వే దేవా ఇవరీష్టా దుబ్బనో యున్తో జిసా ।

మధ్యైన శున్తో యన్తు సేనామగ్గిరసో మహీము ॥ 13 ॥

వదము:

విశ్వే । దేవాః । ఇవరీష్టాత్ । ఇబ్బనో । యున్తు । జిసా ।

మధ్యైన । శున్తో । యన్తు । సేనాము । అగ్గిరసో । మహీము

॥ 13 ॥

అసుపాదం:

విశ్వేదేవతలు ప్రైపెకి వెళ్లి

దుష్టులను నురుమాదుతున్నారు.

అంగిరసులు మధ్యభాగంలో చిక్కిన

సేనలను వధించి వేస్తున్నారు.

॥ 13 ॥

మంత్రము:

వనస్పతీన్ వానస్పత్యా నోషధిమత పీరుథః ।

ద్వీపాచ్యుతః్పుదిష్టామి యథా సేనామమూం హన్వున్ ॥ 14 ॥

వదము :

వనస్పతీన్ | వానస్పత్యాన్ | ఛిష్టిః | ఇతః | వీరుధః |

ద్వీపాత్ | చతుర్మీపాత్ | ఇష్టామి |

యథా | సేనామ్ | అమూమ్ | హన్ || 14 ||

అసువాదం :

వనస్పతులను, వానస్పత్యులను, ఛిష్టులను,
లతులను చతుష్ప్రదుల నుంచి, ద్వీపాదుల నుంచి
క్రునిర్మూలనం చేయవలసించిగా ప్రేరేపిస్తున్నాను.
ఈ సేనను వారు నాకం చేస్తారు. || 14 ||

మంత్రము :

గంధర్వప్వరసః సర్పాన్ దీవాన్ పుణ్యజనాన్ పిత్రాన్ |

దృష్టానదృష్టానిష్టామి యథా సేనామమూం హన్ || 15 ||

వదము :

గంధర్వప్వరసః | సర్పాన్ |

దీవాన్ | పుణ్యజనాన్ | పిత్రాన్ |

దృష్టాన్ | అదృష్టాన్ | ఇష్టామి |

యథా | సేనామ్ | అమూమ్ | హన్ || 15 ||

అసువాదం :

గంధర్వులు, అప్వరసులు, నాగులు, పుణ్యజనులు,
ఇతరులు, కన్మించిన వారు, కన్మించని వారు -

- వీరందరినీ నేను గ్రేరేపిస్తున్నాను.

ఈ సేనను వారు పాశనం చేస్తారు.

॥ 15 ॥

మంత్రము:

ఇమ ఈప్తా మృత్యుపాశా యానాక్రమ్య న ముచ్యసే ।

అముష్యా హన్తు సేనాయా ఇదం కూటం సహృదశః ॥ 16 ॥

పదము:

ఇమే । ఈప్తాః । మృత్యుఉపాశాః ।

యాన్ । ఆక్రమ్యః । న । ముచ్యసే ।

అముష్యః । హన్తు । సేనాయః ।

ఇదమ్ । కూటమ్ । సహృదశః

॥ 16 ॥

అమవాదం:

మృత్యుపాశం తనకు చిక్కిన

ఈ సేనలను ఆక్రమించి

విదువకుండు గాక!

ఈ సేనకు చెందిన కేంద్రాన్ని

పేయి వ్రక్కులుగా ఇందించు గాక!

॥ 16 ॥

మంత్రము:

ఘర్మః సమిద్ధో అగ్నినాయం హామేః సహృదశః ।

ఇవశ్చ పృష్ఠాహశ్చ శర్వ సేనాముమాం హతమ్ ॥ 17 ॥

కా. 8 ఆ. 4 ను. 8

వదను :

శుర్మః । సముష్టధః । అగ్నిః ।
 అయమ్ । హాముః । సహస్రధః ।
 భవః । చ । వృష్టిష్టబాహుః । చ ।
 శర్వః । సేనామ్ । అమూల్ । హతమ్

॥ 17 ॥

ఆనవదం :

ఈ పదిప్రమైన హామం
 అగ్నితో వేయ విధాలగా ప్రజ్యలితమై ఉన్నది.
 భవడు, విచిత్ర బాహువైన శర్వదు
 ఈ సేనను ధ్వంసం చేయగాక ॥

॥ 17 ॥

మంత్రము :

మృత్యురాషుమా పద్యన్తాం త్థధం సేదిం వధం భయమ్ ।
 ఇస్మ్ర్యశ్చాష్టజాలాభ్యం శర్వ సేనాముమాం హతమ్ ॥ 18 ॥

వదను :

మృత్యోః । ఆషమ్ । ఆ । పద్యన్తామ్ ।
 త్థధమ్ । సేదిమ్ । వధమ్ । భయమ్ ।
 ఇస్మ్ర్యః । చ । ఆష్టజాలాభ్యమ్ ।
 శర్వః । సేనామ్ । అమూల్ । హతమ్

॥ 18 ॥

అనువాదం :

మృత్యుపు నుంచి అలతను,
ఆకలిని, వధను, భయాన్ని పొందిన పీటిని,
ఓ శర్యుడా ! ఇంద్రునితో పాటు కరిసి
నీ వీ సైనికులను హతులను చెయ్య. || 18 ||

షంక్రమః :

పరాజితాః ప్ర త్రపతామిత్రా నుత్తా ధావత బ్రహ్ముడా ।
శృంఖపుత్తిప్రణత్తానాం మామీషాం మోచి కశ్చన || 19 ||

శక్తమః :

పరాజితాః । ప్ర । త్రపతి । ఆమిత్రాః ।
నుత్తాః । ధావత । బ్రహ్ముడా ।
శృంఖపుత్తిప్రణత్తానామ్ । మా ।
అమీషామ్ । మోచి । కః । చన || 19 ||

అనువాదం :

ఆమిత్రుత్తైన మియ పరాజితుత్తై
భయిథాంతులు కండి.
బ్రహ్ముతో తరిమి వేయగా
పరువెత్తి పొంది.
శృంఖపుత్తితో ప్రైరితుత్తైన మిల్లో
ఏ ఒక్కడు కూడా ఏ విధంగానూ
జీవించ కుండలు గాళ ! || 19 ||

కా. 8 అ. 4 ను. 8

మంత్రము :

అన పద్యన్తా మేషా మాయుధాని

మా శకన్ ప్రతిధామిషుమ్ ।

అథైషాం బహు బిథ్యతా మిషువో ఘున్తు మర్మణి ॥ 20 ॥

పదము ।

అన । పద్యన్తామ్ । ఏషామ్ । ఆయుధాని ।

మా । శకన్ । ప్రతిథామ్ । ఇషుమ్ ।

అథ । ఏషామ్ । బహు । బిథ్యతామ్ ।

ఇషువో । ఘున్తు । మర్మణి

॥ 20 ॥

అనువాదం :

వీరి శస్త్రములు నేలపై పడిపోవు గాక ! ప్రతిష్టుల నుంచి

వస్తున్న బాణములు వీరికి దుస్సహము లగుగాక !

వీరు చంపెదరన్న భయంతో గడగడలాడగా

మా బాణాలు వీరి ఆయువుపట్టులను గాహు గాక ! ॥ 20 ॥

మంత్రము :

సం క్రోషతా మేనాన్ ద్యావావృథివీ

సమ్మనరిష్టం సహ దీవతాభిః ।

మా జ్ఞాతారం మా ప్రతిష్టాం విదన్త

విథో విఫూనా ఉప యన్తు మృత్యుమ్

॥ 21 ॥

వదము:

సమ్ | క్రోశతామ్ | వినాన్ | ద్వావాపృథివీ ఇతి :

సమ్ | ఆన్తరిక్షమ్ | సహ | దేవతాభిః |

మా | జ్ఞాతారమ్ | మా | ప్రతిష్టామ్ | విద్ధ్త |

మిథః | విషాంగ్నానాః | ఉవ | యన్తు | మృత్యుమ్ || 21 ||

అనువాదం:

ద్వావాపృథువలు పీరిని శపించు గాక !

అండరిక్షం దేవతలతో పాటు

పీరిని శపించు గాక !

జ్ఞాని సైన నస్తు, నాణొకిఱి

వారు తెలుసుకొన కుండరు గాక ! || 21 ||

మంత్రము:

దిశశృతస్తోఽశ్వతర్యోఽ దేవరథస్య

పురోదాః శపా ఆన్తరిక్షముద్దిః |

ద్వావాపృథివీ పష్ఠసి బుతవోఽభీషఫోఽ

ప్రదైరాః కీంకరా వాక్ పరిరథ్యమ్

|| 22 ||

వదము:

దిశః | చత్రవ్రుః | అశ్వతర్యోఽ | దేవరథస్య |

పురోదాః | శపాః | ఆన్తరిక్షమ్ | ఇద్దిః |

ద్వారావృత్తివీ ఇతి । వష్టసీ ఇతి । బుత్వః । అభీష్వః ।

అన్మిలైశాః । కిమ్మిలైకరాః । హక్ । పరిఉరథ్యమ్ ॥ 22 ॥

ఆనవాదం :

నాయగు దిక్కులూ దేవరథాసేకి కట్టిన అశ్వతరులు.

హామోర్మాలై ఉంచిన ప్రోదాశములు గొట్టులు.

అంతరాళం రథపీరం.

అకసము, జూమి రెండు ప్రక్కలు.

బుత్వులు కళ్ళములు.

విచిక్కులు కూకరులు.

వాక్కు అచే నడిచే వూర్ములు.

॥ 22 ॥

సంప్రము :

సంవత్సరో రథః పరివత్సరో

రథోవష్టో విరాడీషాగ్ని రథముఖమ్ ।

ఇష్ట్రీః పవ్యాషా శ్విష్ట్రిమాః సారథిః

॥ 23 ॥

కథము .

సమ్మిలవత్సరః । రథః । పరిఉవత్సరః ।

రథుషప్సః । విలైరాత్ । కంపా । అగ్నిః । రథుషముఖమ్ ।

ఇష్ట్రీః । పవ్యాషాః । శ్విష్ట్రిమాః । సారథిః

॥ 23 ॥

ఆనవాదం :

సంవత్సరం రథం.

పరివత్సరం ఇందులో కూర్చునే తావు.

విరాట్ పురుషుడు దీనికి
 అధారభూతమైన దండము.
 అగ్ని రథముఃము.
 ఇందుడు కందులో కూర్చున్న వాడు.
 చందుడు దీనికి సారథిగా ఉన్నాడు.

॥ 23 ॥

పంచము :

ఇతో జయేతో వి జయ నం జయ జయ స్వాహా ।

ఇమే జయన్తు పరామీ జయన్తాం
 స్వాహైశ్చై దురాహోమిభ్యః ।

సీలలోహితేనామూ నభ్యవతనోమి

॥ 24 ॥

వదము :

ఇతః । జయ । ఇతః । వి । జయ । నమ్ । జయ । జయ । స్వాహా ।

ఇమే । జయన్తు । పరా । అమీ ఇతి । జయన్తామ్ ।

స్వాహా । ఏభ్యః । దురాహో । అమీభ్యః ।

సీలహోహితేన । అమూన్ । అభిహతనోమి

॥ 24 ॥

ఆమవాఢం :

పీరి నుంచి జయాన్ని నంపాడించుకుని
 విజయులమై పీరిని జయింతుము గాక!
 ఆత్మనమర్పణా చేసి మా బీరులు
 జయాన్ని పొందుదుచి గాక!

మా శత్రువులు పరాజితు లగుదురు గాక !
 మా వీరులు విజేత లగుదురు గాక !
 మా వీరులకు జయము జయము.
 ఆ నా శత్రువులను నేను సీలలో హితములతో
 కళ్లి పడవేస్తున్నాను.

" 24 "

ఇది ఎన్నిమిదవ సూక్తం.

ఇది నాల్గవ అనుష్ఠాకం.

అనువాకం - 5

సూ తం - 9

స్వామి: అతర్వదు || దేవతలు : మంత్రమఱీ పేర్కున్నవారు || చండస్సు :
 1,6,7,10,13,15-21,24 త్రిష్టవ్ : 2 వంత్కి : 3 ఆస్తార వంత్కి : 4,5,
 23,25,26 అనుష్ఠవ్ : 8,11,12,22 జగతీ, 9 భరతిక త్రిష్టవ్ : 14
 చతుర్వృద్ధాత్మతి జగతీ || మంత్రమఱయి : || 26 ||

వినియోగం :- ఈ సూక్తంలో విరాట్ మొదలగు విషయము, సంపాదము, విచారము కలవు.

తు చెప్పబోవు రెండు మాక్రమలకో (9, 10) న్నరగ
కాముదు జపం చేసాడని వినియోగమలలో ఉన్నది.

మంత్రము ;

కుతస్సొ జూతో కతమః సో అర్థః

కస్తులోకాత్ కతమస్యః వృథివ్యః ।

వత్స విరాజక సలిలాదుద్దే తాం

క త్వ పుచ్ఛమి కతరేణ దుగ్గ

三

వశము :

కుత్తః । తో । జూతో । కతముకి : సః । అర్థః ।
 కస్యుత్తః । లోకాత్తః । కతముస్యోః । పృథివ్యాః ।
 వత్సో । విషరాజః । సలిలాత్తః । ఇత్తః । ఐతాము ।
 త్వో । త్వ్యా । పృథాముః । కతరేణ । దుగ్ధా ॥ 1 ॥

అనువాదం :

వారు ఎక్కుడు పుట్టిన వారు? ఆ అర్థభాగః ఎన్నవది?
 ఏ లోకం నుంచి ఏ ఏ పృథివీ పైని
 సలిలం నుంచి విరాజితములై ఈ తెండువస్తుములు
 ఉమ్ము తాము అవిష్కరించుకొన్నాలి?
 ఈ దేవత శిష్టముమై సేను | పశ్చిముశ్శాము.
 ఎవరు దీసి పాలను పిచ్చికినారు? ॥ 1 ॥

మంత్రము :

యో అప్రక్రియత్తః సలిలం మహిత్వాః
 యోనిం కృత్వా ప్రతిభుజం శయ్యానః ।
 వత్సః కౌమదుష్మూ విరాజః
 స గుహ చక్రే తన్యుభః పర్మాప్తః ॥ 2 ॥

వరము :

యుః । అప్రక్రియత్తః । సలిలము । మహిత్వాః ।
 యోనిము । కృత్వా । ప్రతిభుజము । శయ్యానః ।

వత్సః । కాముచదుషుః । విఒరాజుః ।
- - -
నః । గుహో । చ్రైకే । తన్యుఁః । వర్మాశ్రేః ॥ 2 ॥

ఆసుపాచం :

ప్రేభుజాన్ని దోషానిగా చెసుకుని
అందులో పడుకుని ఉన్న ఎండు
మహాత్ముంతి జలాన్ని సంఖోభీంప జీస్తున్నాదు ?
విరాదూపమైన రామధేనువునకు
అతను వత్సము.
సుదూరము, గుహము అయిన అంగాంగములను
అతను చేసినాడు.

॥ 2 ॥

మంత్రము :

యాని ప్రీణి బృహన్ని యేషాం
చతుర్థం వియునక్తి వాచమ్ ।
బ్రహ్మాన్నద్ విద్యాత్ తపో విషింద
యస్మిన్నేకం యుజ్యతే యస్మిన్నేకమ్ ॥ 3 ॥

వదము :

యాని । ప్రీణి । బృహన్ని । యేషామ్ ।
చతుర్థమ్ । విఒయునక్తి । వాచమ్ ।
బ్రహ్మ । వినత్ । విద్యాత్ । తపో । విపుఁచిత్ ।
యస్మిన్ । ఏకమ్ । యుజ్యతే । యస్మిన్ । ఏకమ్ ॥ 3 ॥

అసువాదం

ఏ మహోతయం ఉన్నదో,
దేవికి చెందిన సాలుగు వాక్యాలు
ప్రకటిక్కతమైనవో,
జ్ఞాని అయిన వాడు ఏ బ్రహ్మను
తపస్సుతో కనుగొంటాడో
దానిని బ్రహ్మా తెలుసుకొనవలెను.
ఎందులో ఒకటి యోగిస్తుందో—

॥ 3 ॥

షంక్రమః

బృహతః వరి సామాని ఘష్టాత్ వభ్యాధి నిర్మితా ।

బృహద్ బృహత్యా నిర్మితం కతోఽధి బృహత్ మితా ॥ 4 ॥

వదము:

బృహతః । వరి । సామాని । ఘష్టాత్ । వభ్యా । అధి । నిఃఒమీతా ।

బృహత్ । బృహత్యా । నిఃఒమీతమ్ ।

కతో । అధి । బృహత్ । మితా

॥ 4 ॥

ఇంవాదం:

బృహత్తు ఆరవదిగా ఉండగా,
అందులో నుండి ఔదు సామములు
సిర్పుతమైనవి.

బృహత్ నుంచి బృహత్తు
సృష్టి అయినది.

మరి బృహత్తు ఎందులో నుంచి వచ్చినది?

॥ 4 ॥

మంత్రము :

బృహతీ పరి మాత్రాయా మాతుర్మాత్రాది నిర్మితా ।

మాయా హ జజ్ఞే మాయాయా

మాయాయా మాతలీ పరి

॥ 5 ॥

వదము :

బృహతీ । పరి । మాత్రాయాః । మాతుః ।

మాత్రా । అథ । నిఃఉమితా ।

మాయా । హ । జజ్ఞే । మాయాయాః ।

మాయాయాః । మాతలీ । పరి

॥ 5 ॥

ఆశవాదం :

మాత యైన మాత్రమై బృహతీ అనే
తన్మాత్ర నిర్మితమైనది.

మాయలో నుంచి మాయ పుట్టినది.

మాయలో నుంచే మాతలి స్నాపి.

॥ 5 ॥

మంత్రము :

వై శ్వానరస్య ప్రతిమోపరి దౌణ్యర్థవద్

రోదసి విషబాధీ అగ్నిః ।

తత్సి వషాధాముతో యన్ని సోమ

ఉదితో యన్యభి షష్ఠమహ్నిః

॥ 6 ॥

వదము:

తె శ్యానరస్య | ప్రతిష్టమా | ఈపరి | ద్యోః | యూవత్తీ |
రౌద్రసి ఇతి | విషబహాథే | అగ్నిః |

తతః | షష్ఠీత్తీ | ఆ | అముతః | యున్ని | స్తోమాః |

ఇత్తీ | ఇతః | యున్ని | అభి | షష్ఠీమ్ | అహ్నః || 6 ||

అముతం.

పై నున్న ద్యులోకు తెక్కానరుని ప్రతిష్టమగా ఉన్నది.

అతనే భూమిని,

మృలోకాన్ని వేరు కేసినాడు.

అందులో నుంచి స్తోమం వచ్చినది.

షష్ఠి తక్కుడి నుంచి దినం పైకి వెకుతున్నది. || 6 ||

మంత్రము:

షట్ త్వా పృచ్ఛాము బుషయః కశ్యపేమే

త్వం హి యుత్తం యుయుక్షే యోగ్యం చ |

విరాజే మాము ర్ఘృహ్మణః పితరం

తాం నో వి ధేహి యతిథా సథిభ్యః

|| 7 ||

వదము:

షట్ | త్వా | పృచ్ఛాము | బుషయః | కశ్యప | ఇమే |

త్వమ్ | హి | యుత్తమ్ | యుయుక్షే | యోగ్యమ్ | చ |

విఒరాజమ్ | ఆహుకి | బ్రహ్మణః | పీతరమ్ |
తామ్ | నథి | వి | ధేహి | యుతిథా | సథిటథ్యః

॥ 7 ॥

అషువాదం:

ఓ కశ్యపా! ఈ ఆరుగురు బుమలు నిన్ను ప్రశ్నిస్తున్నారు.
నీవు యుక్తము, యోగ్యము అయిన రీతిగా సంయోగించు,
విరాట బ్రహ్మకు తండ్రిగా పేర్కొంటాడు.
మేము మీతులతో కూడి
దానిని విధవిధాలుగా వరిస్తున్నాము.

॥ 7 ॥

మంత్రము:

యాం ప్రచ్యతామను యజ్ఞః ప్రచ్యవత్త
ఉపతిష్ఠత్త ఉపతిష్ఠమానామ్ |
యస్యా ప్రతే ప్రసవే యక్షమేజ్ఞతి
సా విరాచ్ఛపయః పరమే వ్యోమన్

॥ 8 ॥

వదము:

యామ్ | ప్రచ్యతామ్ | అను | యజ్ఞః | ప్రచ్యవత్తే |
ఉపతిష్ఠత్తే | ఉపతిష్ఠమానామ్ |
యస్యాః | ప్రతే | ప్రసవే | యక్షమ్ | ఏజతి |

సా | విఒరాట | బుషయః | పరమే | విఒక్షమన్

॥ 8 ॥

అశర్ణ. iv 12

అనువాదం:

ఓ బుమలారా ! ఎవరిని యజ్ఞములు అనుగమిస్తున్నావో,
ఆమె నిలుచుండగా ప్రక్కన నిలుస్తున్నావో,
ఎనదు నడవడం వల్ల
శైతన్యం చలిస్తున్నదో ఆమే విరాట్ .
పై పైన ఉన్న ద్యులోకంలో ఉండునది.

॥ 8 ॥

మంత్రము:

అ_ప్రా_ష్ట్రీ_తీ ప్రా_జే_న ప్రా_ణతీ_నా_ం
విరా_ం స్తు_రా_జమ_బ్యై_భతీ పశ్చా_తీ ।
వి_శ్వం మృ_గ_స్తీ_మ_భి_రూ_పా_ం వి_రా_జ_ం
వశ్య_త్తి త్వే_న త్వే_ పశ్య_త్వే_నా_మ్

॥ 9 ॥

వదము:

అ_ప్రా_ణ_ా । ఏ_తి_ । ప్రా_జే_న_ । ప్రా_ణతీ_నా_మ్_ ।
వి_ఒ_రా_ం_ । స్తు_రా_జ_మ్_ । అ_భి_ । ఏ_తి_ । పశ్చా_తీ_ ।
వి_శ్వ_మ్_ । మృ_గ_స్తీ_మ్_ । అ_భి_రూ_పా_మ్_ । వి_ఒ_రా_జ_మ్_ ।
వశ్య_త్తి_ । త్వే_ భతీ_ । న_ । త్వే_ భతీ_ । పశ్య_త్తి_ । ఏ_నా_మ్_ ॥ 9 ॥

అనువాదం:

ఆ విరాట్లు ఇతర ప్రాణుల ప్రాణంతో కదులుతున్నది.
స్వరాట్లును అనుగమించి విరాట్లు వస్తున్నది.
కొందరు విరాట్లును తెలుసుకొనలేదు.

కొందరు ఆ విరాట్లును తెలుసుకుంటారు.

సర్వప్రాణులను స్వీచ్ఛించుటకు

అనురూప అయిన విరాట్లును కొందరు

తెలుసుకొంటారు, కొందరు తెలుసుకొనలేరు.

॥ 9 ॥

మంత్రము :

కో విరాటో మిథునత్వం ప్ర వేద

క బుతూన్ క ఇ కల్పమస్యః ।

క్రమాన్ కో అస్యః కతిధా విదుగ్గాన్

కో అస్యా ధాము కతిధా వ్యుట్పీః

॥ 10 ॥

పదము :

కః । విఒరాజః । మిథునటత్వమ్ । ప్ర । వేద ।

కః । బుతూన్ । కః । ఓం ఇతి । కల్పమ్ । అస్యః ।

క్రమాన్ । కః । అస్యః । కతిధా । విఒదుగ్గాన్ ।

కః । అస్యః । ధాము । కతిధా । విఒట్పీః

॥ 10 ॥

అపువాదం ।

ఏ విరాదైవతకు చెందిన మిథునత్వం ఎవరికి తెలుసు ?

దాని బుతువులను, కల్పాన్ని ఎవ రెరుగుదురు ?

దాని అదుగుల నెవ రెరుగుదురు ?

అచి ఎంత త్వరగా పదునో,

అచి ఎంత దూరం పినరించునో

ఎవరికి తెలును ?
 దాని సానమేదో
 ఎవరికి తెలును ?
 దానికి ఉషన్సు ఎప్పుడో
 ఎవరికి తెలును ?

॥ 10 ॥

ఎంతము :

ఇయమేవ సా యా ప్రథమా వ్యోచ్చు
 దాస్యతరాసు చరతి ప్రవిష్టా ।
 మహాన్తో అస్యాం మహిమాన్తో
 అస్త్రయధూర్జిగాయ నవగజ్జనిత్రి

॥ 11 ॥

వదము :

ఇయమ్ । ఏవ । సా । యా । ప్రథమా । విఒబోచ్చుత్తి ।
 అసు । ఇతరాసు । చరతి । ప్రఱవిష్టా ।
 మహాన్తేః । అస్యామ్ । మహిమానః ।
 అస్తః । వధూః । జిగాయు । నవఁగత్తి । జనిత్రి

॥ 11 ॥

అమువాదం :

ఇది మొదట ఉండి ఎప్పుడు ప్రపకాశిన్తుందో ?

ఇది వేనిలో ప్రవేశించి కదలుతుందో ?

దీనిలో చాలా గొప్ప శక్తు లున్నవి.

సూతన జనని, వధువు వలె ఇది ప్రపకాశిన్తుంది.

॥ 11 ॥

మంత్రము :

భద్రః వక్షై ఉషసా పేవిశానే
సమానం యోని మను సం చరేతే ।

సూర్యపత్ని సం చరతః ప్రశాంతి
కేతుమతీ అజరే భూరిరేతసా

॥ 12 ॥

పదము:

భద్రఃవక్షై ఇతి భద్రఃఉవక్షై । ఉషసా । పేవిశానే ఇతి ।

సమానమ్ । యోనిమ్ । అన్ । సమ్ । చరేతే ఇతి ।

సూర్యపత్ని ఇతి సూర్యఃఉవత్ని । సమ్ । చరతః ।

ప్రశాంతి ఇతి ప్రఃంజాంతి । కేతుమతీ ఇతి కేతుఃమతీ ।

అజరే ఇతి । భూరిఃరేతసా

॥ 12 ॥

అనువాదం :

భందస్య రెక్కులపై నెక్కు రెండు సంధ్యాలు

అందంగా అలంకరించుటని

తమ నివాసస్థలానికి వెదుతున్నటి.

సూర్యుని భార్య లిరువురు

ముహోబలకాలురై సంచరిస్తున్నారు.

॥ 12 ॥

మంత్రము :

ఖుతస్య వధామను తిస్ర ఆగు

త్రయో ఘుర్మా అను రేత ఆగుః ।

ప్రజా మేకా జీవ్య తూర్పుర్ మేకా
 రూష్ట్రీ మేకా రక్షణి దేవయూనామ్ మ 13 ॥
 వదము :
 బుతస్యై | వస్త్రామ్ | అను | తిర్మణః | ఆ | అగుః |
 ప్రయుః | ఘుర్మాః | అను | రేతః | ఆ | అగుః |
 ప్రవచణామ్ | ఏకా | జీవ్యతి | ఉర్ద్రమ్ | ఏకా |
 రాష్ట్రమ్ | ఏకా | రక్షణి | దేవఉయూనామ్ మ 13 ॥

అనువాదం :

ముత్యురు నత్యమూర్గాన్ని అనుసరిస్తున్నారు.
 ఆ మూడు మాగ్రాలు వీర్యవంతములై
 యజ్ఞాన్ని అనుసరిస్తున్నవి.
 ఒకటి ప్రజానంతతిని తృప్తిప్రాపున్నాది
 ఒకటి బలాన్ని కాపాదుతున్నది.
 ఒకటి దేవతలతో పాటూ
 యజమానుని రాష్ట్రాన్ని రాశేస్తున్నది. మ 13 ॥

మంత్రము :

అగ్నిఖోమా వదధుర్య తురియాసీద్
 యజ్ఞాన్యై వ్రష్టా వృష్టయః కల్పయత్తః |
 గాయత్రీం త్రిష్టవ్హం జగత్తి మమష్టవ్హం
 బృహదర్శిం యజమానాయ వ్యారాథరస్తివ్ మ 14 ॥

వదము:

అగ్నిషోఖో | అదదుః | యూ | తురియౌ | ఆసీతి |
 యజ్ఞస్త్యః | వష్టా | బుష్టయుః | కల్పయుస్తః |
 గాయత్రిము | ప్రతిష్టస్తుభము | జగత్తిము | ఆముషస్తుభము |
 బృహత్తాఅర్ణ్ము | యజ్మానాయ | స్వాః | ఆంధర్ స్తీము

॥ 14 ॥

అస్వాదం:

అగ్ని, సోముడు యజ్ఞమునకు పక్షములుగా
 బుములు కల్పించినారు. ఇది నాల్పది.
 గాయత్రి, ప్రతిష్ట, జగత్తి, ఆముషవ్వ
 థందస్సుల రూపంలో యజ్మానునకు
 ప్రకాశాన్ని సమకూరుస్తూ ఉన్నది.

14

పంక్రము:

పశ్చ వ్యాప్తి రను పశ్చ దోషః
 గాం పశ్చ నామ్మి మృతవోను పశ్చ |
 పశ్చ దిశః పశ్చదశేన క్లపో
 స్తా ఏకమూర్ధ్ని రత్ని లోకమేకము

15

వదము:

పశ్చ | విషట్టిః | అను | పశ్చ | దోషః |
 గాము | పశ్చానామ్మిము | బుతపః | అను | పశ్చ |

పశ్చి । దిశః । పశ్చిలదశేని । ద్గృప్తాః ॥
తాః । ఏక్షముఢ్యిః । అభి । లోకమ్ । ఏకమ్ ॥ 15 ॥

ఆహవాదం:

పదు ర్యాష్టులు, పంచ దోహన
సమయములలో పంచ దిక్కులు,
పంచ బ్యాతువ్రులు పంచ నామములు గల
గోవులుగా ఉన్నవి.
అవి ఆకసములోని పంచ స్తాంశములలో ఉన్నవి.
మొత్తం పదునైదు ఒక శీర్షం కలవై
ఒక లోకం పై ఉన్నవి. ॥ 15 ॥

పంత్రము:

పడ్ జాతా భూతా ప్రవథమజర్తస్య
పదు సామాని పడహం వహన్తి ।
పడ్యోగం సీరమను సామసామ
పడ్యాహు ర్యావాపృథివీః పదుర్మీః ॥ 16 ॥

పదము:

పట్ | జాతా | భూతా | ప్రవథమలజా | బుతస్య |
పట్ | ఛిం ఇషి | సామాని | పట్లాఖహమ్ | వహన్తి |
పట్లాయోగమ్ | సీరమ్ | అస్తి | సామలసామ |
పట్ | ఆహుః | ద్యావాపృథివీః | పట్ | ఉర్మిః ॥ 16 ॥

ఆనవదం :

బుతము నుంచి ప్రథమ ప్రపంచం వెడలినది.
పద్మాతములు అందులో నుంచి వచ్చినవి.
షట్ సామములు, షడ్ నములుగా అయినవి.

ఆరు జతల ఎడ్డతో నడిచే నాగేటిచాలు
ఆరు రీతులుగా ఉంటుంది.
అవి పుస్పంభ్యాక మైనవి.
ఆరు ద్వావాపృథువులు.

॥ 16 ॥

మంత్రము :

పదాహుః శీతాన్ షదు మాన ఇష్టా
నృతుం నో ప్రబూత యతమోతిరిత్రః ।

నృత్త సువర్జాః కవయో ని శేషుః
నృత్త చ్ఛాణం స్యను నృత్త దీక్షః

॥ 17 ॥

షదము :

షట్ | అహుః | శీతాన్ | షదు | షట్ | ఓం ఇతి | మానః | ఇష్టాన్ |

బుతమ్ | నః | ప్రబూత | యతముః | అతిరిత్రః |
నృత్త | సుఖవర్జాః | కవయుః | ని | శేషుః |
నృత్త | చ్ఛాణసి | అను | నృత్త | దీక్షః

॥ 17 ॥

ఆనవదం :

శీతాకాలం నెలలు ఆరు.
ఇష్ట మానములు ఆరు.

పీనిని బుతువులుగా డెష్ట్లు.
పీనిలో ఏది అతిరిక్త మైనది?
సుపరుతెన సపరులు, సప్త పత్రులు
జకచోట ఉన్నవి.
సప్త ఛందస్యులు ఉన్నవి.
ఆలాగే సప్త దీక్షలు కలవు.

॥ 17 ॥

మంత్రమః:

సప్త హోమాః సమిధో హ సప్త
మధుసాని సప్తర్తవో హ సప్త ।
సప్తాణ్యని పరి భూత మాయన్
తాః సప్తగృధ్రా ఇతి తుష్మమా వయమ్

॥ 18 ॥

వదమః:

సప్త | హోమా | సమ్మిలింధః | హ | సప్త |
మధుసాని | సప్త | బుతవః | హ | సప్త |
సప్త | ఆణ్యని | పరి | భూతమ్ | ఆయన్ |
తాః | సప్తాగృధ్రాః | ఇతి | తుష్మమా | వయమ్

॥ 18 ॥

అమవాశం:

సప్త హోమములు, సప్త సమిధలు, సప్త మధువులు,
సప్త బుతువులు, సప్త ఆణ్యద్ధారలు లోకంలో నున్నవి.
అవే సప్త గృధ్రములుగా కూడా
మనము ఏంటూంటాము.

॥ 18 ॥

మంత్రము:

సప్త చ్ఛవింసి చతుర్భూతా
ఇగ్యనోత్త అన్యస్మి నృధ్వరీతాని ।

కథం స్తోమః ప్రతి తిష్ఠన్తి తేము
తాని స్తోమేషు కథ మార్పితాని

॥ 19 ॥

వదము:

నప్తి । చ్ఛవింసి । చతుర్భూతాణి ।
అన్యః । అన్యస్మిన్ । అధి । అర్పితాని ।
కథమ్ । స్తోమః । ప్రతి । తిష్ఠన్తి । తేము ।
తాని । స్తోమేషు । కథమ్ । అర్పితాని

॥ 19 ॥

అనువాదం:

సప్త ధందస్యులు కలవు.

వానిలో ఉత్తమ మైనవి నాలగు.

ఒకటి రెండవ దానిలో సమర్పిత వౌతున్నది.

ఫీనిలో స్తోమములు (స్తుతి మంత్రములు) ఎలా ఉన్నవి?

అప్పి స్తోమములలో ఏ విధంగా సమర్పితా లౌతున్నవి? ॥ 19 ॥

మంత్రము:

కథం గ్రాయత్రీ త్రివృతం వ్యాప

కథం త్రిష్టవ్ ప్రశ్నధసేన కల్పతే ।

త్రయత్రింశేన జగత్తి కథ మనుషువ్ కథ మేకవింశః ॥ 20 ॥

వదము :

కథము | గాయత్రీ | త్రిలపుత్తము | వి | ఆవ |

కథము | త్రిలస్తువు | పతంఖులదశేనే | కలపుత్తి |

త్రయిక్త్రింశేనే | జగత్తి | కథము |

అనుష్టువు | కథము | ఏకబ్రహ్మింశః

॥ 20 ॥

అనువాదం :

గాయత్రీతి త్రిపాదములతో ఎలా వ్యాపించినది?

త్రమువు పంచదక సంఖ్య గలది

ఎలా అయినచి?

ముప్పుమూడుతో జగత్తి ఎలా ఏర్పడినది?

ఇనై ఒకటితో అనుష్టువు ఎలా అష్టతున్నాడి? ॥ 20 ॥

వంక్రము :

అష్టి కొత్తా భూత్తా ప్రథమజర స్తుత్పేన్మీర్యో దైవ్యాయే |

అష్టయోని రదీతి రష్టపుత్రాష్టమిం రాత్రిమథి హవ్యమేతి ॥ 21 ॥

వదము :

అష్టి | కొత్తా | భూత్తా | ప్రథమజు | బుత్స్యి :

అష్టి | ఇంద్రీ | బుత్స్యిజః | దైవ్యః | యే |

అష్టియోనిః | అదితిః | అష్టిపుత్రా |

అష్టమీము | రాత్రిము | అభి | హవ్యము | ఏతి

॥ 21 ॥

అమవాదం :

యుత ప్రపంచకుని వల్ల ఆష్ట ధూఢములు ఉత్సున్నము లైనచి.
ఓ ఇంద్రా! దివ్యాలైన యుత్ప్రిజులు ఆష్ట సంభ్యకులు.
అద్యతి అప్పయోగి, ఆష్టపుత్ర.
ఆష్టమి రాత్రి హవ్యానమర్జకు ఉద్దిష్ట మైనది. || 21 ||

మంత్రముః

ఇతం క్రేయో మన్యమా నేద మాగమం
యుష్మాకం సభ్యై అహ మస్తి శేవా!
సమానజన్మా క్రతురస్తి వః శివః
న వః సర్వాః సం చరణి ప్రశాంత్వ
|| 22 ||

వదము :

ఇతమ్ | క్రేయః | మన్యమానా | ఇదమ్ | అగమమ్ |
యుష్మాకమ్ | సభ్యై | అహమ్ | అస్తి | శేవా |
సమానబజ్ఞా | క్రతుః | అస్తి | వః | శివః |
సః | వః | సర్వాః | సమ్ | చరణి | ప్రథమానవ
|| 22 ||

అమవాదం :

ఈ విధంగా క్రేయస్మామి అయి
మిాతో మైతి చేయుటకై వస్తున్నది.
నేను సేవనియడను.
మిారు చేసున్న యజ్ఞం కల్యాజకారి అగు గాక!
ఇది ఎరిగిన మిా అందరితో ఆది సంచరిస్తున్నది. || 22 ||

పంత్రము :

ఆషైవ్రీన్య షడ్ యమస్య బుషీచాం స్తు స్తుధా ।
అపిః మనుష్యాంహోషధీ స్తాం త పంచాను సేచిరే ॥ 28 ॥

వదము :

ఆష్ట । ఇవ్రీస్య । షట్ । యమస్య ।
బుషీచామ్ । స్తు । స్తుధా ।
అపః । మనుష్యాంహోషధీః ।
కాన్ । ఓం ఇతి । పంచా । అను । సేచిరే ॥ 28 ॥

తసువాదం :

ఇంద్రునకు ఉద్దిష్టము తైనవి ఆష్ట సంభ్యాకములు.
యమునకు ఉద్దిష్టము తైనవి పట్టంభ్యాకములు.
బుమలకు ఉద్దిష్ట మైనవి స్తు సంభ్యాకములు.
ఒకొక్కక్క బుషికి ఒకొక్కక్క స్తుకం.
పంచ సంభ్యాకమైన జలములు
మనుమ్యలను గూర్చి, ఓషధులను గూర్చి
అనుకూలంగా సేవనం చేస్తన్నవి. ॥ 28 ॥

పంత్రము :

కేవలీష్టాయ దుదుహౌ హ గుష్టి
ర్వశం వీయూషం ప్రథమం దుహోనా ।

అధాతర్వయ చ్ఛతుర శృతుర్భా

దేవాన్ మనుష్యం తె అను రానుత బుషీన్

॥ 24 ॥

వదము :

కేవలి । ఇస్తార్యియ । దుదుహే । హి । గుష్టిః ।

వశమ్ । పియూషమ్ । ప్రవథమమ్ । దుష్టానా ।

అథ । అతర్వయత్ । చతురః । చతుర్భా ।

దేవాన్ : మనుష్యమ్భాన్ । అనురాన్ । ఇతి । బుషీన్

॥ 24 ॥

అనువాదం :

కేవల భేనువు అమృతరూపమైన

పియూషమును, అధికారమును ఇంద్రునుకై పిండినది.

ఆయన దేవతలు, బుధులు, మనుష్యులు, అనురులు

అనే నాలుగు వర్గాలను నంతృప్తి పరచినాడు.

॥ 24 ॥

మంత్రము :

కో ను గోః క ఏకబుషీః

కిము ధామ కా ఆశిషః ।

యక్షం పృథివ్యా మేకవృ దేకర్త్రః కతమో ను సః ॥ 25 ॥

వదము :

కః । ను । గోః । కః । ఏకమ్బుషీః ।

కిము । కోం ఇతి । ధామ । కాః । ఆశిషః ।

యక్కము : వృద్ధివ్యాప్తి : ఏర్పడ్డతి :

ఏర్పడుతుసి : కఠమాసి : నుండి నుండి

అనువాదం :

ఎవరా గోత్తు?

ఎవరా ఏక యుద్ధి?

ఏలి కట్టావే?

ఏలి జారి ఆశీర్వదించాలి?

పృథ్వీలో లోచి లోచి వ్యాపారాల్లో,

పూర్వం యుద్ధములు దేణు ఉండు.

ఆర్థి ఏక యుద్ధము ఎలా ఉన్నదు అన్నాడో?

ఐంక్రమము :

ఏకో గారీక ఏకయిని రైకం రాన్ని ధాటించే :

యక్కం వృద్ధివ్యాప్తి మేళెన్న చెంత్రు ర్మాల ఒఫ్ఫెల్ ఏ

కఠము :

ఎక్కి, గాం, ఎక్కి, ఏర్పడుతుసి,

ఏకము : ధాము : ఏర్పడా : అంశము :

యక్కము : వృద్ధివ్యాప్తి : ఏర్పడ్డతి :

ఏర్పడుతుసి : నుండి అంశి : ఒఫ్ఫెల్

అనువాదం :

ఒకపు గోత్తు. ఒకపే యుద్ధి.

ఒకపు స్థానం.

ఒకే రకమైనవి ఆళీస్తుటు.

లోకంలో వ్యాపకుడైన దేశు డొక్కుడే.

ఒకటే యుతువు. కీనికి ఖంచి మరొకటి లేదు. || 26 ||

ఇట లోమ్మిదవ మాక్కం.

మాక్కం-10 (1)

ఖాచి: అభర్యాచాయ్యలు ॥ దేవత: విరాట ॥ చందులు; 1 అర్పించి: 2,4,6,
8,10,12 యాంశాలు ఇగక్తి: 3,9 సామ్యున్నష్టవువు; 5 అర్పున్నష్టవువు: 7,19
విరాట గాయ్యక్తి: 11 సామ్యు బృహత్తి ॥ పంత్రములు: ■ 18 ■

వివిధాగం:— ఇది అయి పర్యాయమంతా ఈదిన మాక్కంము. కీని వివిధాగ
విచారాదులు ఫూర్య మాక్కంలో చెప్పబడినవి.

పంత్రము

విరాట వా ఇదమ్మగ్ర అసీత్ తస్యా జాతాయూః ।

నర్వుమబిథే దియమేవేదం భవిష్యతీతి ■ 1 ■

వరము:

విషరాట్ | వై | ఇదమ్మ | అగ్ని | అసీత్ | తస్యాః | జాతాయూః |

నర్వుమ్ | అబిథీత్ | ఇయమ్ | వివి | ఇదమ్మ | భవిష్యతీతి | ఇతి

■ 1 ■

ఆమవాదం:

విరాట్తు సిక్కయంగా సృష్టిదిలో శంప్రవంచంగా ఉండెను.

అ దేవత ఉదయించి ప్రసికి ఎథరోపీంచెను.

అదే నర్వం అపుతుందన్న భావనే భయకారణ మైనది. || 1 ||

పంకు.

శద్రుమక శ గ్రహశిఖ వృష్టిమాన

వరము:

శా । ०५ । అశ్రమక । శా । గ్రహశిఖ । ని । అశ్రమ

పంకుము:

గృహమేరి గృహవిశ్వరుసాం య ఏం పెద

వరము:

గృహమేరి । గృహమేరి । ఒంధి । యః । చిప్పు । పెద

అమవాసం.

అర్పి ఉత్కుమంది గ్రహశిఖములు ప్రాణిమాల.

ఈ విషయం తాం తాం

గృహమేరి అయి గృహమేరి కుంశాం.

పంకుము.

శద్రుమక శాహవసీయు వృష్టిమక

వరము:

శా । ०५ । అశ్రమక । శా । అశ్రమవసీయు । ని । అశ్రమక

పంకుము:

యత్కుష్ట దేవ దేవమంతం పియూ

దేవాపాం భవతి య ఏం పెద

వదము :

య్యై ! అస్యా ! దేవాః ! దేవచూతిమ్ ! ప్రియః !

దేవానామ్ ! భవతి ! యుః ! ఏవమ్ ! వేద

॥ 5 ॥

ఆనవాదం :

అం ఉత్కుముంజీవిం.

ఎణానీయాగ్నుల్ ప్రజీషించిసది.

త్వా విషయః తెల్సిసవాసై

వేషాత్ము ప్రేముః ప్రతాపః.

దేవతలు జతని ప్రాప్యనూన్ని అటకిస్తాము.

॥ 4, 5 ॥

మంత్రము :

శోహ్రుమత్ సా రక్షిణ్ణు స్యాహ్రుమత్

॥ 6 ॥

వదము.

సా ! ఇత్ ! అహ్రుమత్ ! సా ! దక్షిణాంగ్ను ! ని ! అహ్రుమత్ ! ॥ 6 ॥

మంత్రము :

యజ్ఞర్తు దక్షిణియో వాసతేయో భవతి

యు ఏవం వేద

॥ 7 ॥

వదము :

యజ్ఞాంబుత్సః ! దక్షిణియుః ! వాసతేయుః ! భవతి !

యుః ! ఏవమ్ ! వేద

॥ 7 ॥

అమువాదం :

అది ఉత్కుమించినది.
దక్షిణాగ్నిలో ప్రవేశించినది.
ఇది తెలిసినవాడు, యుక్తరిసరి
యజ్ఞం చేయగలవాడు,
సమ్మాన యోగ్యదు, ఇతరులకు
స్తోనమివ్యగలవాడు అపుతాడు.

॥ 6, 7 ॥

మంత్రము :

శింద్రుక్రామక్ సా సభాయూం న్యుట్రామక్

॥ 8 ॥

వదము :

సా । ఇతి । అక్రామక్ । సా । సభాయూమ్ । సి । అక్రామక్ ॥ 8 ॥

మంత్రము :

య త్వర్త్తం న్యుం నత్త్యో భవతి
య ఏవం వేద

॥ 8 ॥

వదము :

య స్తు । అప్యు । సభామ్ । నత్త్యః । రవతి ।

యుః । ఏవమ్ । వేద

॥ 8 ॥

అమువాదం :

అదేవత ఉత్కుమించినది.

సభలో ప్రవేశించినది.

తః సంగతి నెరిగిన వాడు.

సభ్య దవుతాడు, ఇతరు లక్షని నథకు విచ్ఛిప్తారు. ॥ 8, 9 ॥

కము:

ప్రామత్తి సా నమితొ న్యూప్రామత్తి ■ 10 ■

ము:

ఇత్తి । అజ్ఞామత్తి । సా । నమ్ముణ్ణతొ । గి । అజ్ఞామత్తి ■ 10 ■

కము:

న్యూన్యు నమితిం సామిత్యో భవతి య ఏవం వేద. ■ 11 ■

ము:

ఇత్తి । అన్యు । నమ్ముణ్ణతిమ్ । సామ్ముణ్ణత్యో ।

ఇత్తి । యు । ఏవమ్ । వేద ■ 11 ■

ఒప్పాడం:

ఆ దేవత త్తుమంచినది.
నమితలో ప్రవేశించినది. ఈ సంగతి నెరికిన వారు
నమితకి యోగ్యు దత్తులారు.
తోకుబు ఇతని నమితకి ఎస్తారు. ■ 10, 11 ■

ఒకము:

ప్రామత్తి సామన్త్రిజే న్యూప్రామత్తి ■ 12 ■

కము:

ఇత్తి । అజ్ఞామత్తి । సా । అమన్త్రిజే । గి । అజ్ఞామత్తి ■ 12 ■

ఒకము:

రున్యుస్తామన్త్రిష మామన్త్రిథియో భవతి య ఏవం వేద
■ 13 ■

వదము:

యస్తి । అన్యి । ఆచు న్యేంము । ఆచు న్యుకియు ।

థవకి । యః । ఏనము । వేద

18.

అమువాదం:

అ దేవర ఉగ్రుభింబేవు, బాధాశాము 6^o ప్రార్థించినది.

ఇది తెలిసినవాడు “మంగళమీహని కుంభము”

నమాలోచనకై ఇం గంగ వద్దులు కల్పించాడు. 12, 18.

మా రం - 10 (2)

సుఖి: అశ్వారాఘ్వుడు । దేవత: విద్యారి । దంపతు: 1 క్రిష్ణ సామ్య
మహువ: 2 శ్విగ్రంతి దయమ్మిచుస్తార విద్యార ల్యాపాతి: 3 ఏవిం
యామి గాయక్రి: 4 ఏవిం సామ్యు వంత్రి: 5 విద్యార గాయక్రి:
6 అర్పుమహువ: 7 సామ్యు వంత్రి: 8 ఏమి గాయక్రి: 9 సామ్యు
మహువ: 10 సామ్యు ల్యాపాతి: మంత్రములు. 10.

మంత్రము.

సోద్రుమత్ సాచున్యంకై వక్కుర్చ విరాప్తమ్ము. 11.

వదము:

సా । ఒంటి । అజ్ఞామత్ । సా । అన్యంకై.

చతు:ఇథా । విజ్ఞామత్ । అజ్ఞిష్టత్

11.

అమువాదం:

అ విరాము ఉత్కుమిందినది.

అంతరికంలో నాయగు విధాయగా విధింది సంచినది. 11.

రమనుష్టా ॥ అగువ న్నియమేవ తద్ వేద
ము ఉపటివేమేమా మువ హ్యయూమహః ఇతి ॥ 2 ॥

వీపుమనుష్టా ॥ అగువన్ ॥

ఏవ । తత్ । వేద ।

ఉథియై । ఉపుటివేసు ।

ఉవ । హ్యయూమహై । ఇతి ॥ 2 ॥

హ్యయై

॥ 3 ॥

ఉవ । ఆహ్యయై

॥ 3 ॥

పతలు మనుమ్యాలు అమెతో ఇట్లన్నారు -

అ రాగణి అమెకు తెయసు.

సనం ఉథిమాలం జీవించుబడై

మెను ఆహ్యస్థాము. వారిలా ఆహ్యసించినారు. ॥ 2,3 ॥

హి స్వద ఏహి మాన్సత ఏహిరావత్యహితి ॥ 4 ॥

వదము:

ఉర్ధే | ఆ | ఇహి | న్యార్థి | ఆ | ఇహి | సూన్సుకే |
ఆ | ఇహి | ఇహిలు | ఆ | ఇహి | ఇహి | ॥ ३ ॥

అస్తువాదం:

ఓ క్రీ | ఇటు రా.

ఓ న్యారా | ఇటు రా.

ఓ సత్యమా | ఇటు రా.

ఓ ఇహివరీ | ఆన్న రా, లు | ఇటు రా. ॥ ४ ॥

మంగ్రవదము:

తస్య ఇస్తోర్చ వశ్చ ఆసీర్ గాయుత్రోరాస్యుచురుఃప్తి

వదము:

తస్యః | ఇస్తోః | వశ్చః | ఆసీర్ |

గాయుత్రీః | అథిరాసీః | అచ్ఛమీః | ఉరు | ॥ ५ ॥

అస్తువాదం:

అమెకు ఇందుము ఇత్యమురూ ఉన్నారు.

గాయుత్రీ అమెకు పులుపులాషుగా ఉన్నారు.

మేఘం పొదుగుగా ఉన్నారు.

మంగ్రవదము:

భృతుచ్చ రథంతరం ర ద్వా త్వనావాత్తం

యజ్ఞాయజ్ఞియం ర వామర్దివ్యం ర ద్వా ॥ ६ ॥

ము :

పూత్ | చ | రథముతరమ్ | చ | ద్వ్య | స్తనో | ఆస్తామ్ |

ంజ్ఞాయుజ్ఞియమ్ | చ | వాముదైవ్యమ్ | చ | ద్వ్య | 6 |

సువారం :

బృహత్, రథనురం స్తనద్వయామాగా ఉన్నవి.

యజ్ఞాది జ్ఞాన వామదైవ్యం

స్తనద్వయామాగా ఉన్నవి.

|| 6 ||

ప్రతము :

షథిరెప రథంతరేణ దేవా అందుప్రవ్న వ్యచో బృహతా || 7 ||

ప్రము .

షథిః | ఏవ | రథముతరేణ | దేవాః |

అందుప్రవ్న | వ్యచో | బృహతా | 7 |

సువారం :

దేవతలు రథనురుత్త ఇషధులను

దోషాను వేసిసూరు .

బృహతు సుంచి అంశాన్ని పిచికిసారు.

|| 7 ||

ప్రంతము :

అష్టా వామదైవ్యాన యజ్ఞం యజ్ఞాయుజ్ఞియేన | 8 |

ప్రదము .

అష్టా | వాముదైవ్యాన | యజ్ఞమ్ | యజ్ఞాయుజ్ఞియేన | 8 |

అమవాసం :

పాదు గేయంకి అలాస్తు లీపులు ఉన్నాయి.

యుళ్ళాయుళ్ళేయుణ్ణి లోహాద్ది వింపించాడు. 18

మంగళము :

ఏవెరీరేవాన్నై రథంతరం దుష్టి వ్యాప్తి ఏప్పాక 19

వశము :

ఏవెరీః । ఏవః । అన్నై రథమైతరము,

దుష్టి । వ్యాప్తి । ఏప్పాక

191

అమవాసం :

ఏవి శిలసిన వాన్నికై రథంకూడా.

ఏమధులను పిరిగా వున్నాడ.

ఏప్పాకు అప్పకాశాన్ని అస్తున్నాడ. 192

మంగళము :

అపీః పాముదేవ్యం యుళ్ళం యుళ్ళాయుళ్ళియుం

య ఏవం వేట

193

వశము :

అవః । పాములైదేవ్యము । యుళ్ళము । యుళ్ళాయుళ్ళియుము ।

యుః । ఏవము । వేద

194

అమవాసం :

పాముదేవ్యం అలాస్తు అన్నున్నారి.

యుళ్ళాయుళ్ళియుం యుళ్ళాస్తు అన్నున్నారి.

195

పూర్తి ०-१० (३)

శాఖా: అశ్వాచార్యుడు ॥ దేవత : విరాట ॥ చంద్రస్య : १ చతుష్పూర్ణ విరాట
సుమ్మానః २ ఆర్పీ త్రిమ్మానః ३,५,७ చతుష్పూర్ణ ప్రాణాపత్రాణ పంక్తి
४,६,८ ఆర్పీ బ్రూహత్తాత్మికః ॥ మంత్రముఱి ॥ ८ ॥

మంత్రము:

సౌంద్రముత్ సా వనస్పతినాగవృత్తుత్ తాం

వనస్పతయోఽఘ్నతుత్ సా సంవత్సరే పమథవత్ ॥ १ ॥

వదము:

సా । ఉత్ । ఆశ్రముత్ । పూ । వనస్పతిత్ । ఆ । అగచృత్ । తామ్ ।

వనస్పతయుః । ఆఘ్నతుత్ । సా ।

సముఽవత్సరే । సమ్ । అథవత్

॥ १ ॥

మంత్రము:

తస్మాద్ వనస్పతినాం సంవత్సరే వృక్షమహి రోహతి

వృక్షతేఽస్యాప్తియో భ్రాత్రువ్యో య ఏవం వేద ॥ २ ॥

వదము:

తస్మాత్ । వనస్పతినామ్ । సముఽవత్సరే ।

వృక్షమ్ । అపీ । రోహతి ।

వృక్షతే । అస్య । అపీయుః । భ్రాత్రువ్యః ।

యుః । ఏవమ్ । వేద

॥ २ ॥

అసువాదం।

విరాట్లు ఉత్కుమించినది. ఓషధుల వర్గకు వచ్చినది.

ఆ వనస్పతులు ఆమెను వధించినవి.

సంవత్సరం తరువాత ఆమె తిరిగి జీవించినది.

ఆ తరువాతి

సంవత్సరములో ఓషధుల వ్రజములు మానిపోయినవి.

ఈ సంగతి తెలిసిన వాడు

తన శక్తువు గాయపదుడం చూస్తాడు.

" 1, 2 "

మంత్రము:

సోద్ర్కామత్ సా పిత్ర్యానాగచ్ఛ్వత్ శాం

పితరోఽమ్మత్ సా మాసి సమఖఫత్

" 3 "

వదము:

సో | ఈత్ | అంక్రామత్ | సో | పిత్ర్యాన్ | ఆ | అగచ్ఛ్వత్ | శామ్ |

పితరః | అమ్మత్ | సో | మాసి | సమ్ | అభవత్

మంత్రము:

తస్మాత్ పిత్ర్యాత్మో మాస్యాహమాస్యం దదతి

వ ప్రిత్ర్యాయాణం వఘాం శానాతి య వివం వేద

వదము:

తస్మాత్ | పిత్ర్యాత్మో | మాసి | ఈత్పామాస్యమ్ | దదతి |

ప్రవ | పిత్ర్యాత్మోనమ్ | వఘామ్ |

శానాతి | యః | ఏవమ్ | వేద

" 4 "

ఆసుపత్రం 3

అమె ఉత్కుమించినది. పితరుల వద్దకు వచ్చినది.
 వారు అమెను చంపివేసినారు.
 ఓక నెలలో అమె పునరుజ్జీవిత అయినది.
 ఈ నంగతి తెలిసినవాడు
 పితృయాన మార్గాస్తు తెలుసుకో గలదు.
 అందువల్ల పితరులకు మాసికాలు పెడతాడు.
 ఇది తెలిసినవాడు పితరుల మార్గం తెలుసుకుంటాడు ॥3, 4॥

మంత్రము:

సోదక్రమత్ శా దీవానాగప్పత్
కాం దీవా ఆమ్మత స్వర్ణమాసే సమభవత్

వదము 1

సా । ఉత్త । అక్రమత్ । సా । దేవాన్ । ఆ । అగ్రవృత్తి ।
కామ్ । దేవాః । అఘుత్ । సా । అర్థమాసీ । సమ్ । అథవత్ ఏ

మంత్రము : 2

తస్వాద దీవేషోర్జును పుట్ కుర్వి
ప్ర దీవయానం ప్రాణం కానాతి య ఏవం పేద ॥ 6 ॥

శదము

తస్కృత్ | దీపేత్యః | అర్థమానే | వషద్ | కుర్విస్తి |
ప్ర | దీపయానమ్ | వస్తమ్ | జూనాతి | యః | ఏవమ్ | వేద
|| 6 ||

ఆమవాదం :

ఆమె ఉత్కుమించినది.
దేవతలను నమింపంచినది.
వారామెను చూపిచారు.
ఒక పక్షంలో ఆమె పునర్జీవిత అయినది.
అందువల మానవులు దేవతలకు ప్రతిపక్షం
వపట్టమర్పుడం చేసారు.
ఇది తెలిసినవాడు దేవయానాన్ని తెలుసుకో గలదు ॥ 5,6 ॥

మంత్రము :

సోద్గ్రామత్ సా మనుష్యాత్మాగచ్ఛత్
తాం మనుష్యః అమ్మత సా సద్యః నమశ్వత్ ॥ 7 ॥

వదము :

సా । ఈత్ । అగ్రామత్ । సా । మనుష్యఃక్త్ । ఆ । అగచ్ఛత్ ,
తామ్ । మనుష్యః । అమ్మత । సా । సద్యః । నమ్ । అశవత్
॥ 7 ॥

మంత్రము :

తస్మై న్నమహేషుల్య ఉథయద్యు రువ హరస్తుషపొస్య
గృహే హరస్తి య వివం వేద ॥ 8 ॥

వదము :

తస్మైత్ । మనుష్యుల్యః । ఉథయుల్యః । ఉవే । హరస్తి ,
ఉపే । అస్య । గృహే । హరస్తి । యః । వివమ్ । వేద ॥ 8 ॥

అనువాదం:

ఆమె ఉదయించినది.
మనుష్యుల వద్దును వచ్చినది.
ఆమెను వారు వధించినారు.
వెంటనే ఆమె తీరిగి బుతీకినది.
ఈ సంగతి తెలిసిన వాస ఇంటిలో
జనం ఉపాహారం పరిగ్రహిస్తారు.
ఇందువల్ల ఈ రెండు రోజులు వారు
అహలతి ఇస్తారు.
ఇది తెలిసిన వారు గృహ సమాపోవస్తితు లొతారు. || 7, 8 ||

మా.క్ర.10 (4)

స్వామి: అథర్వాదార్యాఘు: || దేవత: విరాట: || చందస్య: || 1,5 చతువ్యురా సామ్యు
జగత్: 2,8,10 సామ్యు బృహత్: 3,14 సామ్యుఛణ్ఠిక: 4,8 ఆర్చు
స్వామి: 7 అమరి గాయత్రి: 9,13 చతువ్యురాష్టిక: 11 ప్రాణావశ్య
స్వామి: 12,18 అంచ్చ క్రిష్టవ: 15 విరాట గాయత్రి: || మంత్రముఱ:
|| 18 ||

మంత్రము:

సోద్క్రామత్ సౌఖ్యసురానాగచ్ఛత్
తామసురా ఉపాహ్వయున్త మాయ ఏహితి
|| 1 ||

వదము:

సౌ: ఉత్త: | అక్రామత్ | సౌ: అసురాన్ | ఆ: అగచ్ఛత్ |
తామ్ | అసురాః | ఉత్ | అహ్వయున్త |
మాయే: | ఆ: | ఇహి: | ఇతి
|| 1 ||

మంత్రము :

తస్య విరోచనః ॥ పొప్పోది-ర్వత్వ

ఆసీ దయస్మాత్తం పాత్రము

■ 2 ■

వదము :

తస్యః ॥ విరోచనః ॥ పొప్పోదికః ॥ వత్వః ॥

ఆసీత్ ॥ ఆయః ॥ పాత్రము ॥ పాత్రము

■ 2 ■

మంత్రము :

తాం ద్విమూర్ఖాం ర్వ్యాం కోక్ తాం మాయా మేవాధోక్ ॥ 3 ॥

వదము :

తామ్ ॥ ద్విమూర్ఖా ॥ అర్వ్యాం ॥ అధోక్ ॥

తామ్ ॥ మాయామ్ ॥ ఏవ ॥ అధోక్

■ 3 ■

మంత్రము :

తాం మాయా మనురా ఉవే జీవ-

న్యుపజీవసీయే భవతి య ఏవం వేద

■ 4 ■

వదము :

తామ్ ॥ మాయామ్ ॥ అనురాః ॥ ఉవే ॥ జీవ న్యు

ఉవులజీవసీయుః ॥ భవతి ॥ యుః ॥ ఏవము ॥ వేద

■ 4 ■

అసువాదం :

ఆమె ఉత్కృమించినది. అసురుల వద్దకు వెళ్లినది.

పారామె నిలా అభ్యర్థించినారు. ‘ఓ మాయా! ఇటు రమ్ము’.

ప్రహోదుని కుమారుడు విరోచనుడు

ఆ మాయకు దూడగా అయినాడు.

పాత్ర లోహమయ మయినది.

దానికి రెండు తలలుగల బుతు పుత్రుడు దోగ్గ అయినాడు.

ఆ మాయనే దోహనం చేసుకున్నాడు.

ఆ మాయమైనే అసురులు జీవిస్తున్నారు.

ఈ సంగతి తెలిసినవారు.

ఉపజీవనీయదు (జీవికానిర్వాహకుడు) కాగలదు. ||1,2,3,4||

మంత్రము :

శోద్ర్మామత్ సా పిత్ర్మా నాగచ్ఛత్

శాం పితర ఉపాహ్యయన్త స్వధ ఏహితి ॥ 5 ॥

వదము :

సా । ఏత్ । అమ్రమత్ ॥ సా । పిత్రాన్ । ఆ । అగచ్ఛత్ ।

శామ్ । పితరః । ఉప । అహ్యయన్త । స్వధీ । ఆ । ఇహి । ఇతి ॥ 5 ॥

మంత్రము :

తస్య యమో రాజు వత్స ఆసీద్ రజతపాత్రం పాత్రమ్
॥ 6 ॥

వదము :

తస్యః । యమః । రాజు । వత్సః ।

ఆసీత్ । రజతఃపాత్రమ్ । పాత్రమ్
॥ 6 ॥

అతర్వః. ॥ 6 ॥ 14

మంత్రము:

తామస్తకో మార్త్యోఽధోక్తు తాం స్వధా మేవాధోక్తు ॥ 7

పదము:

తాము । అస్తకః । మార్త్యోఽధోక్తు ।

తాము । స్వధాము । ఏవః । అధోక్తు

॥ 7

మంత్రము:

తాం స్వధాం పితర ఉష జీవ-

స్త్యపక్షివస్తియో భవతి య ఏషం వేద

॥ 8

పదము:

తాము । స్వధాము । ఏతరః । ఉషః । జీవస్తిః ।

ఉషఃపక్షివస్తియోః । భవతి । యః । ఏవము । వేద

॥ 8

అసువారం:

అమై ఉత్సుమించినది. పితరుల వద్దకు వెళ్లినది.

వారు ఇలా అహ్వ్యమించినారు.

ఓస్యధా । (అధార శక్తి ।) ఇటు రా ।

దానికి యమరాజు దూడ అయినారు.

రజతపాత్ర పాత్ర అయినది.

మృత్యుకుమారుడైన అంతకుడు కోగ్గ అయినాదు.

ఆ స్వధనే పిందుకున్నాదు.

ఆ ధారకశక్తి మిదనే పితరులు ఆధారపడి ఉన్నారు.

ఈ సంగతి తెలిసినవారు ఉపటివస్తియు దొతాదు..॥ 9,6,7

సంత్రము :

సోద్రూమతి సా మనుష్యాతే నాగీవృత్తి

తాం మనుష్యాతే ఉపాహ్వయ త్రైవత్యేషితి ॥ 9 ॥

వదము :

సా । ఉత్తి । అక్రామతి । సా । మనుష్యాన్ । ఆ । అగ్రవృత్తి ।

తామ్ । మనుష్యాః । ఉప । అహ్వ్యయున్ ।

ఇర్హాంవతి । ఆ । ఇహి । ఇత ॥ 9 ॥

సంత్రము :

తస్యా మను రైవవన్వతో వత్వ ఆసీత్ వృథితి పాత్రమ్ ॥ 10 ॥

వదము :

తస్యః । మనుః । వైవన్వతః ।

వత్వః । ఆసీత్ । వృథితి । పాత్రమ్ ॥ 10 ॥

సంత్రము :

తాం వృథి వైన్యాంధోక్త తాం కృషిం చ

నస్యం చాధోక్త ॥ 11 ॥

వదము :

తామ్ । వృథి । వైన్యాః । అధోక్త । తామ్ । కృషిమ్ । చ ।

నస్యమ్ । చ । అధోక్త ॥ 11 ॥

వంక్రమః

తే కృషిం త నస్యం త మనుష్యాతి ఉవ జీవత్తి
కృష్టరాధి రువజీవసీయో భవతి య వివం వేద ॥ 12

వదమః

తే । కృషిమ్ । త । నస్యమ్ । త । మనుష్యః । ఉవ । జీవ
కృష్టరాధిః । ఉవజీవసీయుః ।

భవతి । యః । ఏవమ్ । వేద

॥ 13

అనువాదం :

ఆమె ఉర్త్సుమించినది.

మనుష్యులను నమిపించినది.

ఆ మనుష్యులు ఇలా ఆహ్వానించి గాండి:

'ఓ ఇరావతి! (ఆన్నవతి!) ఇటు రమ్ము':

దానికి వైవవ్యత మనువు వత్సము ఆయినాదు.

షృంగివి పూర్త కయినది.

దానికి వేనుని కుమారుడు షృంగి రోగ్ ఆయినాదు.

అతను కృషిని, వశ్వాన్ని పంచుకొన్నాదు.

ఆ మనుష్యులు కృషిపైన, ధాన్యం పైన

అధారపడి బ్రతుకుతారు. ఈ సంగతి తెలిసినవాదు

కృంగలో స్తిరిపొంది ఉపజీవియుదు ఆపుతాదు. 9,10,11

వంక్రమః

సోద్రుకమత్ పా న్తత్తుయ్యావై హగ్త్రుక్ కాం

ప్త్తుయ్యావ్యు ఉపొహ్వయ్యువ్ ప్రహ్వృధ్వయ్యుప్పొం

వదము :

సా । ఉత్తి । ఆక్రామత్తి । సా ।

నవ్వుబుషీన్ । ఆ । అగవ్వత్తి । శామ్ ।

నవ్వుబుషయ్యః । ఉవ్ । అహ్యయున్త్త ।

బ్రిహ్మణ్ణుచ్ఛేచ్ఛి । ఆ । ఇహి । ఇథి

॥ 13 ॥

మంత్రము :

తస్యః సోమో రాజౌ వత్వ ఆస్తి చచ్ఛన్ధః పాత్రీమ్ ॥ 14 ॥

వదము 1

తస్యః । సోమః । రాజౌ । వత్వః । ఆస్తిత్ । చచ్ఛః । పాత్రీమ్

॥ 14 ॥

మంత్రము :

తాం బృహస్పతి రాజీరస్మైధోక్

॥ 15 ॥

తాం బ్రిహ్మ చ తప్స్పాధోక్

వదము :

తామ్ । బృహస్పతిః । ఆజీరసః । ఆధోక్ ।

తామ్ । బ్రిహ్మ । చ । తపః । చ । ఆధోక్

॥ 15 ॥

మంత్రము :

తద్ బ్రిహ్మ చ తప్స్ప నవ్వుబుషయ్ ఉవ్ జీవన్తి

బ్రిహ్మవర్పు న్యుచైపజీవసియో భవతి య ఏవం వేద్ ॥ 16 ॥

పదము :

తత్ | బ్రిహ్మ | చ | తత్ | చ |

సత్ | బ్రిథుషయః | ఉత్ | జీవసీ |

బ్రిహ్మఉవర్ణసీ | ఉత్పాతీవసీయః |

భవతి | యః | వివమ్ | వేద్ |

■ 16

అనువాదం ||

ఆమె ఉత్కుమించిపడి, సప్తవలసు నమిపిచినది.

వా రామె సిలా ఉభ్యరించునాదు,

‘బ్రిహ్మజ్ఞతీ! ఇఱ రా |’

దానికి రాజు సోముదు వక్క చుయినాదు.

భందన్య ప్రాత అయినది.

దానికి అంగిరసుడైన బ్ధుహస్తు దోగ్ అయినాదు.

బ్రిహ్మను, తపస్సును పిదుకు కొన్నాదు.

అబ్రిహ్మ తపస్సుల మిదనే ఉత్సుకుల లేవున్నాదు.

ఇది తెలిసినవాదు బ్రిహ్మవర్ణస్సపన్నుడై

ఉపజీవనియుదు అవుకాదు.

” 18,14,15,11

మా కం - 10 (5)

సూచి: అశ్వాచార్యుడు: దేవక: విరాయ: రందమృ: 1,12 రకువ
సామ్పు ఇగతి: 2,8 పాష్ముణ్ణుక: 4,18 అర్చుషువువ. 5 రకువ
ప్రాణవక్త: ఇగతి: 8 పాష్ము ఖుహక బ్రిత్తువ: 7,11 వ
గాయత్రి: 8 అర్పీ బ్రిత్తువ: 9 వకుషుద్ధుక: 10,14 పాష్ము ఖ
12 బ్రిత్తు బ్రాహ్మ రథగ గాయత్రి: 16 పాష్ముషువువసుంక్రమ

మంత్రము:

సాంద్రక్రమత్ సా దేవా నాగచ్ఛత్
తాం దేవా ఉపాహ్వయు నోర్జ ఏహితి
॥ 1 ॥

వదము:

సా | ఉత్తి | అత్రమత్ | సా | దేవాన్ | ఆ | అగచ్ఛత్ |
తామ్ | దేవాః | ఉవ్ | అహ్వయున్ | ఉర్జీ | ఆ | ఉహి | ఇతి || 1 ||

మంత్రము:

తస్యాఽభ్యోర్ వత్స ఆసీచ్ఛమసః పాత్రము
॥ 2 ॥

వదము:

తస్యాః | ఇష్ట్యాః | వత్సః | ఆసీత్ | చమసః | పాత్రము
॥ 2 ॥

మంత్రము:

తాం దేవః సవితాంధోక్ తా మూర్జా మైవాధోక్
॥ 3 ॥

వదము:

తామ్ | దేవః | సవితా | అధోక్ |

తామ్ | ఉర్జామ్ | ఏవ | అధోక్,
॥ 3 ॥

మంత్రము:

తా మూర్జాం దేవా ఉవ జీవ స్తువస్తివసీయో
భవతి య ఏవం వేద
॥ 4 ॥

పదము:

తామ్ | ఉర్జామ్ | దేవాః | ఉవ్ | జీవన్తి | ఉవ్యైషివసీయః |

భవతి | యః | ఏవమ్ | వేద్ |

■ 4 |

అసువాదం:

అమె ఉత్కుమించినుది. దేవతలను చెరినది.

దేవతలు ఇలా ఆహ్వానించినారు.

‘ఓర్మన్యతీ! ఇట్లు రా!’

దానికి ఇంద్రుడు వత్సం అయినాడు.

చమనము పాత్ర అయినది.

దానికి దేశ్చదు నవిత రోగ అయినాడు.

ఓర్మన్యను (నత్తాపన్ని) పిందుకొన్నాడు.

ఆ సత్యం మిందనే దేవతలు జీవిస్తున్నారు.

ఈ సంగతి తెలిసిన వాడు

ఉపజీవసీయు డతుతాడు.

■ 1,2,3,4

షంక్రమము:

శిద్క్రమత్ సా, గ్రహ్వప్వరన ఆగచ్ఛత్ తాం

గ్రహ్వప్వరన ఉపాహ్వయున్త వుణ్యగ్రథ ఏషిత్ |

■ 5

పదము:

సా | ఉత్ | అక్రమత్ | సా |

గ్రహ్వప్వరసః | ఆ | అగచ్ఛత్ | తామ్ |

గ్రహ్వప్వరసః | ఉవ్ | అహ్వయున్త |

వుణ్యగ్రథే | ఆ | ఇహి | ఇతి

■ 5

మంత్రము:

తస్య శ్చిత్రరథః సౌర్యవర్షసో వత్వ ఆసీత్

పుష్టిరవర్షం పాత్రము

॥ 6 ॥

వదము:

తస్యః । చిత్రచరథః । సౌర్యఉవర్షసః । వత్వః । ఆసీత్ ।

పుష్టిరవర్షము । పాత్రము

॥ 6 ॥

మంత్రము:

తాం వసురుచిః సౌర్యవర్షసోఽధోక్

తాం పుణ్య మేవ గ్రహ పుధోక్

॥ 7 ॥

వదము:

తాము । వసురుచిః । సౌర్యఉవర్షసః । ఆధోక్ ।

తాము । పుణ్యము । ఏవ । గ్రహము । ఆధోక్

॥ 7 ॥

మంత్రము:

తం పుణ్యం గ్రహం గ్రహర్యవ్యవరస ఉప జీవన్తి

పుణ్యగ్రహి రుపజీవసియో భవతి య ఏవం, వేద

॥ 8 ॥

వదము:

తము । పుణ్యము । గ్రహము । గ్రహర్యఉవ్యవరసః । ఉప । జీవన్తి ।

పుణ్యఉగ్రథిః । ఉపఉజీవసియుః । భవతి । యః । ఏవము । వేద॥8॥

అషువాదం :

ఆమె ఉత్కుమించినది.
 గంధర్వాప్సరసలను చేరినది.
 గంధర్వాప్సరసలు ఆమె నాహ్వోనించినారు.
 ఓ పుణ్యగంధి । ఇటు రమ్ము ।
 దానికి సూర్యవర్షన పుత్రుడైన
 చిత్రఫలు దూడ అయినాడు.
 తామరాకు పాత్ర అయినది.
 దానికి సూర్యవర్షన పుత్రుడైన
 వసురుచి దోగ్గ అయినాడు.
 ఆ సౌరభాన్నే పిండుకొన్నాడు.
 ఆ సౌరభం పైనే గంధర్వాప్సరసలు జీవిస్తున్నారు.
 ఇది తెలిసేన వాడు పుణ్యగంధి అయి
 ఉపజీవనీయుడు అవుతాడు.

॥ ५, ६, ७, ८ ॥

మంత్రము :

శోద్ర్కామత్ సేతరజనా నాగ్గచ్ఛత్ తా మీతరజనా
 ఉపోహ్వ్యయన్త తిరోధ ఏహిత్
 ■ ७ ■

వదము :

సా । ఉత్త । అక్రామత్ । సా ।

ఇతరటజనాన్ । ఆ । అగ్చచ్ఛత్ । తామ్ ।

ఇతరటజనాః । ఉత్ । అహ్వ్యయన్త ।

తిరఃఉథే । ఆ । ఇహి । ఇతి

■ ८ ■

మంత్రము :

తస్యః కుబేరః వై శవణో వత్సః

ఆసీ దామపాత్రం పాత్రమ్

॥ 10 ॥

వదము :

తస్యః । కుబేరః । వై శవణః । వత్సః ।

ఆసీత్ । ఆమటపాత్రమ్ । పాత్రమ్

॥ 10 ॥

మంత్రము :

తాం రజతనాభిః కాబేరకోఽధోక్

తాం తిరోధా మేవాధోక్

॥ 11 ॥

వదము :

తామ్ । రజతటనాభిః । కాబేరకః । అధోక్

తామ్ । తిరఃఽధామ్ । ఏవ । అధోక్

॥ 11 ॥

మంత్రము :

తాం తిరోధా మీతరజనా ఉవ జీవ నీ తిరో ధత్తే

నర్వం పాశ్చాన్ మువజీవసియో భవతి య ఏవం వేద॥12॥

వదము :

తామ్ । తిరఃఽధామ్ । ఇతరటజనాః ।

ఉవ । జీవ నీ । తిరః । ధత్తే ।

సర్వ్యమ్ । పొప్పాన్మ్ । ఉపుజీవసీయః ।

భవతి । యః । ఏవమ్ । వేద

॥ 12

ఆసవాదం ॥

అమె ఉత్కుమించినది.

అమె ఇతర ఇనులను చేరినది.

వారిలా ఆహ్వ్యనించినారు.

ఓ తిరోధాన క్షత్కి ! ఇటు రా !

దానికి వైశవరుడైన కుబేరుడు వత్స మయినాదు.

అమపాత్రము (పచ్చికుండ) పాత్ర అయినది.

దానికి కాబేరక పుత్రుడు,

రజతనాధి దోగ్ అయినాదు.

ఉ తిరోధానక్షత్కే అతనికి లభించినది.

దానిపైనే ఇతర ఇనులు బ్రతుకుతున్నారు.

ఇది తెలిసినపాదు సర్వ పొప్పాలను తిరోధానం చేస్తాదు.

ఉపజీవసీయు డవుతాదు.

॥ 9,10,11,12

పంక్రమము :

సోద్క్రామత్ సా నర్మ నాగవ్యత్ తాం

నర్మ ఉపాహ్వయున్త విషవత్యైహితి

॥ 13 ॥

వదము :

సా । ఉత్త । అక్రామత్ । సా । నర్మవ్ । ఆ । అగవ్యత్ । తామ్ ।

నర్మః । ఉప । అహ్వయున్త । విషువత్తి । ఆ । ఇహి । ఇతి ॥ 13 ॥

మంత్రము:

తస్యా త్వష్టకో వై శాలీయో వత్నః
ఆసీ దలాబుపొత్రం పొత్రమ్

॥ 14 ॥

వదము:

తస్యాః । త్వష్టకః । వై శాలీయః । వత్నః ।
ఆసీత్ । ఆలాబుపొత్రమ్ । పొత్రమ్

॥ 14 ॥

మంత్రము:

తాం ధృతరాష్ట్రీ ఏరావతోఽధోక్త తాం విష మేవాధోక్త ॥ 15 ॥

వదము:

తామ్ । ధృతరాష్ట్రీః । ఏరాఽవతః ।
అధోక్త । తామ్ । విషమ్ । ఏవ । అధోక్త

॥ 15 ॥

మంత్రము:

తద్ విషం నర్మా ఉప జీవ న్యువజీవసీయో
థవతి యు ఏవం వేద

॥ 16 ॥

వదము:

తత్ । విషమ్ । నర్మాః । ఉప । జీవన్తి । ఉపజీవసీయః ।
థవతి । యుః । ఏవమ్ । వేద

॥ 16 ॥

అమవాదం :

అమె కృత్మమించినది.
సర్వములను చేరినది.
ఆ సర్వము లిలా అహోనించినారు.
'ఓ విషవతీ! ఇటురమ్య.' విశాలా పుత్రుడైన తక్షమదు
దానికి పత్సం అయినాడు.
దానికి ఇరూవతీ పుత్రుడైన
ధృతరాముడు దోగ్ధో అయినాడు.
అందులో నుంచి విషమే వచ్చినది.
ఆ విషం పైననే సర్పాలు జీవిస్తున్నవి.
ఇది తెలిసివాడు ఉపజీవనీయదు అవుతాడు.

" 12,14,15,16

మాక్తం - 10 (6)

స్యామి: అథర్వచార్యుడు ॥ దేవత : విరాట్ ॥ చందమ్మ : 1 ద్వివదా విరాట్
గాయత్రి : 2 ద్వివదా సామ్యు ల్రిష్టవ : 3 ద్వివదా ప్రాణవత్యాముష్టవ
4 ద్వివదాభ్రముష్టవ : మంత్రముఱి : ॥ 4 ॥

మంత్రము ॥

తద్ యస్యా వివం విదుషే ॥

లాసునాఽభిషిష్టేత్ ప్రత్యాహస్యాత్

॥ 1 ॥

వదము :

తత్ । యస్యై । వివమ్ । విదుషే । అలాసునా ।

అభిషిష్టేత్ । ప్రతిఽభస్యాత్

॥ 1 ॥

అషువాదం :

ఈ విధంగా తెలిసిన పొవిద్యాంసునికి
సొరకాయ బుర్రతో అభిషేకం చేస్తారో
అశనికి ప్రతీకారం అవుతుంది.

॥ 1 ॥

మంత్రము :

న చ ప్రత్యహన్యాత్ నృవసా త్యా

ప్రత్యహస్త్యుతి ప్రత్యహన్యాత్

॥ 2 ॥

వదము :

న । చ । ప్రతిటితహన్యాత్ । మవసా । త్యా ।

ప్రతిటితహస్తి । ఇతి । ప్రతిటితహన్యాత్

॥ 2 ॥

అషువాదం :

అలా చాకపోతే మససుతో
నీకు ప్రతీకారం చేస్తున్నానని
ప్రతీంరం చేయాలి.

॥ 2 ॥

మంత్రము :

యత్ ప్రత్యహస్తి విష మేవ తత్ ప్రత్యహస్తి ॥ 3 ॥

వదము :

యత్ । ప్రతిటితహస్తి । విషమ్ । ఏవ । తత్ । ప్రతిటితహస్తి
॥ 3 ॥

అషువాదం :

ఆ ప్రతీకారం ఏదైతే ఉన్నదో
అది విషానికి ప్రత్యాఘూత మాతుంది.

॥ 3 ॥

మంత్రమః

విష మే వాస్యప్రీయం క్రూత్సువ్య మమవిష్ట్యకై
య ఏవం వేద

॥ 4

వదముః

విషమ్ | ఏవ | అస్య | అప్రీయమ్ |
క్రూత్సువ్యమ్ | అనుభవిష్ట్యతే |
యః | ఏవమ్ | వేద

॥ 4

అమువాదం:

ఇది తెలిసినవాడు ఆ విషాన్నే తనకు
శత్రువైన దాయాదిష్టై చిలకరిస్తాడు.

॥ 4

ఇది వదవ మాత్రం.

ఇది వదవ అమువాకం.

ఇది ఎనిమిదవ కాండ.

తొమ్మిదవ కాండ

అనువాకం : 1

మాత్రం_1

సాహి: అథర్వుడు ॥ దేవతలః మధు, ఆశ్వినులు ॥ చందన్మః 1,4,5 త్రిష్టవ్ :
 2 త్రిష్టవ్గీర్పు వంత్కి : 3 పరాటనుష్ఠవ్ (ి) : 4 ఆతిశక్వరీగర్భా
 యవమధ్య మచ్ఛబ్ధహతి : 7 అతిషగతిగర్భా యవమధ్య మచ్ఛబ్ధహతి :
 8 బృహతిగర్భా : సంస్టారపంత్కి : 9 పరాభ్యహతి ప్రస్తార పంత్కి : 10
 పురణష్టిక పంత్కి : 11-13, 15, 16, 18, 19 అష్టవ్వువ్ : 14 పురణష్టిక :
 17 ఉపరిష్టార విరాద్బృహతి : 20 భూరిగ విష్టార పంత్కి : 21 ద్విపద
 ఉత్సవష్టవ్ (ఏకావసానా) : 22 ద్విపదాప్రాహీన్ పురణష్టిక, 23
 ద్విపదాఉత్సీ పంత్కి : 24 షత్ పదాఉత్సీ మంత్రములః ॥ 24 ॥

వినియోగం :— ఇది ఆర్థిషాక్తం. మేఘాజనవర్షలో పర్వతశ్రుతో దీనికి విని
 యోగం. దీని పిరణము ‘ప్రాతరగ్నిము’ (కీష. కాండ, 18వ
 సూక్తం) అనే సూక్తంలో కలదు.

ఉత్సవ కర్మలో ‘యథా సోమః ప్రాతః నవనే’ అనే
 మంత్రం సుంది చివరి వరకు గల మంత్రములకు వినియోగం.

అస్తే సోమయాగంలో, సోమసేవనంలో దీనికి వినియోగం.
 దీనిలోని వది మంత్రాలలో మదుకశను గోరూపంతో పరిపాయ.
 తదువాతి వది మంత్రాలలో ఆశ్వినీ దేవతల సుంది, ఇతర
 దేవతల సుంది పర్వతమును ఆశంపిస్తారు. చివరి నాయగు
 మంత్రాలలో పురం మదుకశను పరిపాయ.

మంత్రము :

దివస్ముఖివ్యా ఆస్తరిష్టాత్ సముద్రా-
 దగ్నీర్వాతా స్వధుక్షా హి జిష్టే ।
 తాం చాయుక్ష్యామృతం వసానాం హృదిః
 ప్రవజాః ప్రతి నవ్వన్తి నర్వః

వదమః :

దివః । వృథివ్యః । అన్తరీక్షం । నముద్రాక్ ।
 అగ్నిః । వాతాత్ । మధుక్కశా । హి । జిష్టే ।
 శామ్ । ద్యాయుత్యః । అమృతమ్ । వస్తానామ్ ।
 హృత్కలిః । ప్రభుకః । ప్రతి । నస్తి । వర్ణః ॥ 1

అస్తవారం ॥

అంతరిక్షం నుంచి, వృథివి నుంచి,
 నముద్రం నుంచి, అగ్ని నుంచి,
 వాయువు నుంచి
 * మధుకశ నముద్రూత మైనది.
 అమృతం ఆచ్ఛాదనంగా కలది.
 దినిని శూషించిన సర్వప్రజల హృదయాలలో
 అనంతం కలుగుతుంది.

మంక్రమః :

మహాత్ వయో విశ్వరూపమస్యః
 నముద్రస్య త్వోత రేత ఆహః ।
 యత ఐతి మధుకశా రరాజా
 తత్ ప్రాణత్ దమృతం నివిష్టమ్ ॥ 2 ।

* మధుకశ - అగ్నిని దేవతల కారణ.

వదము :

మహాత్ | వయః | విశ్వారూపమ్ | అస్యః |

— సముద్రస్య | త్వా | ఇతః | రేతః | ఆహః |

— యతః | ఆచారితః | మధుకశా | రాజా |

తత్ | ప్రాణః | తత్ | అమృతమ్ | నిష్టవ్యాప్తమ్

॥ 2 ॥

ఆనవదం :

— దీని పాథ విశ్వరూపి రైనది.

అది సముద్రపీర్య మని చెప్తారు.

ఈ మధుకశ శబ్దం చేసుకుంటూ వస్తున్నది.

అదే ప్రాణం. అదే సర్వజ్ఞా

నిషాతమై ఉన్న అమృతం.

॥ 2 ॥

పంక్రము :

పశ్యత్తస్యాం శ్చరితం పృథివ్యాం

పృథక్షనతో ఒహుధా మీమాంసమానాః |

— అగ్ని ర్యాతా న్యధుకశా హి జ్ఞాసే

మరుతా ముగ్రా న్యాపిః

॥ 3 ॥

వదము :

పశ్యత్తి | అస్యః | చరితమ్ | పృథివ్యామ్ |

పృథక్ | నరః | ఒహుధా | మీమాంసమానాః |

అగ్నిః । వాతాత్ । మధుకక్షా । హి । జిజ్ఞే ।
మరుతామ్ । ఇగ్రా । న్వైః

అసువాదం :

బహు విధాలుగా వేరు వేరుగా
విపర్చించే నరుడు పృథివికి పైన
దీని తరితను చూస్తున్నాడు.
మధుకశ తగ్గి నుంచి,
శాయువు నుంచి ఉత్సవ్వు మైవది.
మరుత్తులకు ఇది దుహిత, ఇగ్రాపుత్రి

మంత్రము :

మాత్సుదిత్యానాం దుహితా వస్తూనాం
ప్రాణః ప్రజానా మమృతవ్య నాభిః ।
హిరణ్యవర్ణా మధుకక్షా మృతాచీ ।
మహాన్ భగ్రః శృగ్రః మర్యాఘు

వదము :

మాత్సో । ఆదిత్యానామ్ । దుహితా । వస్తూనామ్ ।
ప్రాణః । ప్రజానామ్ । అమృతవ్య । నాభిః ।
హిరణ్యవర్ణా । మధుకక్షా । మృతాచీ ।
మహాన్ । భగ్రః । శరణః । మర్యాఘు

అనువాదం :

ఇది ఆదిత్యులకు మాత. వసువులకు దుహిత.
మనుమ్యులకు ప్రాజం. అమృతమునకు నాథి.
సువర వరయే ఈ మధుకశ
ఖృత్తాన్ని ఆసేచనం చేసుంది.
మనుమ్యుల మధ్యంలో ఇదొక *గర్బరూపిణియై
(భర్గరూపంలో) నంచరిస్తున్నది.

॥ 4 ॥

శంకరము :

మధోః కశా మజనయున్త దీవా-
వ్స్తస్య గర్భో అభవద్ విశ్వరూపః ।
తం జాతం తరుణం వివర్తి మాతా
న జ్ఞాతో విశ్వ్య ఖువ్నా వి చ్ఛమే

॥ 5 ॥

వదము :

మధోః । కశాము । అజనయున్త । దీవాః ।
తస్యః । గర్భః । అభవత్ । విశ్వఉధూపః ।
తమ్ । జ్ఞాతమ్ । తరుణమ్ । వివర్తి । మాతా ।
నః । జ్ఞాతః । విశ్వ్య । ఖువ్నా । వి । చ్ఛమే

॥ 5 ॥

అనువాదం :

దీవతలు ఈ మధుకకను నృష్టించినారు.
ఇదొక పిండంగా విశ్వరూపాలతో నెగడుతున్నది.

* 'భర్గః' అని కూడా పాఠాంకరము కలదు.

ఇది పుట్టగానే తలి పారిస్తున్నది.

ఇది పుట్టగానే నక్కల భువనాలను పర్యవేక్షిస్తున్నది. ॥

మంత్రము:

కస్తం వ్ర వేద క ల శం చికెత

యో అస్యా హృదః కలశః సోమధానో అశీరః ॥

బ్రిహమై సుమేధాః సో అస్మిన్ మదీత

వదము:

కః । తమ్ । వ్ర । వేద । శః । శం । ఛం । తమ్ । చికెత ।

యః । అస్యాః । హృదః । కలశః । సోమధానః । అశీరః

బ్రిహమై । సుమేధాః । నః । అస్మిన్ । మదీత

అమవాదం:

దీని నెవ రెరుగుదురు?

దీనిని గూర్చి విచికిత్స చేపే దెవరు?

దీని వది సోమరన ప్రశ్నార్థైన పాత్ర
ఉన్న దీని ఎవరికి తెలును?

ఉత్తమ మేధావి అయిన బ్రిహమైకు మాత్రమే ఆది తెలును
అందుతో ఆయన ఉత్సాహ ప్రశ్నార్థు దొరున్నాడు. ॥

మంత్రము:

న తా వ్ర వేద న ల తా చికెత

యోవస్యాః ప్రతహ నహస్తారావస్తితా ।

ఉర్జం దుష్టతే అవవన్మశ్రణ్ణ

॥ 7

వదము:

నః । తా । ప్ర । వేద । నః । ఓంశతి । తా । చితీత ।

యూ । అస్త్యః । స్తనో । సహస్రధారా । అక్షితా ।

ఉర్జము । దుష్టతే ఇతి । అనవున్మరస్తా

॥ 7 ॥

ఆమవాదం:

అయునకు దీని నంగతి తెలును,

అయున దీనిని గూర్చి విచారం చేస్తున్నాడు.

దీనికి సహస్రధారయుక్తము లైన

అష్టయ స్తనము లున్నవి.

నిశ్చలుదై వాని నుంచి తేజస్సును

దోహనం చేస్తున్నాడు.

॥ 7 ॥

మంత్రము:

ప్రాజ్గుర్మికతి । సృహతి । వయోధా

ఉచ్ఛేష్టోష్టాథ్యతి । యూ । ప్రతము ।

త్రిన్ ముర్మానథి । వావశానా

మిమాతి । మాయుం । వయతే । వయోధిః

॥ 8 ॥

వదము:

పొట్టుకర్మికతి । సృహతి । వయఃపథాః ।

ఉచ్ఛేష్టమోషా । అథిభేతి । యూ । ప్రతము ।

త్రిన్ | మర్కున్ | అభి | వావ్శానా |

మిమ్రాతి | మాయుమ్ | పయ్యశే | పయ్యఃఒథిః

॥ 6

అష్టవాదం :

హంకారం చేపే ఆ మధుకశ క్షీరాన్ని పిందుతున్నది.

గొంతెత్తి పిలున్తున్నది.

తన న్ఫలాన్ని చేరుకుంటున్నది.

యజ్ఞత్రయాన్ని వశం చేసుకుని ఉంచుకున్నది.

సూర్యుని ప్రమాపవం (కొలత) చేస్తున్నది.

తన పయోధారలతో సేచనం చేస్తున్నది.

॥ 8

మంత్రము :

యా మాపీనా ముహసిదన్యావః

శాక్యరా వృషభా యే స్వరాజః |

తే వ్ర్షన్తి తే వ్ర్షయన్తి తద్విదే

కామ మూర్క్ష మాహః

॥ 8

పదము :

యాహ్ | అఒపీనామ్ | ఉవైసిద్ధి | అహః |

శాక్యరాః | వృషభాః | యే | స్వరాజః |

తే | వ్ర్షన్తి | తే | వ్ర్షయన్తి | తత్కువిదే |

కామమ్ | ఉర్క్షమ్ | అహః

॥ 9

అమవదం १

ఏ వృషభములు (మేఘములు) తేజస్వులై
 శక్తి మంతములైన జలములను
 పిశాసితుల వద్దకు పంపుతున్నవో,
 అది తెలిసిన వారికి యథేచ్ఛగా తేజస్వును కల్పిస్తున్నవి.
 వృష్టిని కురిపిస్తున్నవి
 వారిని నంత్రపీపరున్నవి.

11 9 11

మంత్రము:

స్తునయిత్తు నే వాత్ ప్రవాపతే వృష్టి
 తప్పుం క్షిపని భూమ్య మధి ।
 అగ్ని రావత్ న్నథు కశ హి జిష్ట
 మరుత్ ముగ్రా నప్పిః

• 10 •

५८४

నునయిత్తుః । తే । వాక్ । ప్రవ్యాఖ్యానమే । వృజో ।
 శుష్టుమ్ । ద్విపసి । భూమాయమ్ । అధి ।
 అగ్నీః । వాతాత్ । మధుంకశా । హి । జిష్టే ।
 మరుతామ్ । ఉగా । నప్తిః

10

ಅನುಭಾವ :

ఓ ప్రజాపతి! నీ వాక్కు గర్భిస్తన్న వేఘం వంటిది. వృషభమువై భూమిపై నిప్పులు చెరుగుతున్నావు.

ఆగ్నినుంచి వాయువు నుంచి మధుకశ ఉత్సన్నమైనది.
మరుతులకు ఉగ్రపులై అయినది. ॥ 1

పంక్రమః :

యథా సోమః ప్రాతఃనవనే ఆశ్వినో ర్ఘవతి ప్రియః ,
వివా మే ఆశ్వినా వర్ష ఆత్మని ద్రియతాము ॥ 1

వదము :

యథా । సోమః । ప్రాతఃనవనే । ఆశ్వినోః । రవతి । ప్రియ
వివ । మే । ఆశ్వినా । వర్షః । ఆత్మని । ద్రియతాము ॥ 1

ఆమవాదం :

ప్రాతస్నవన యజ్ఞంలో సోమరవం
ఎలా ఆశ్వినీ దేవతలకు ప్రియ మాతుండ్ర
అలాగే నా ఆత్మలో తేజస్సును
ఓ ఆగ్నిదేవా ! ఆధానం చెయ్య. ॥ 1

పంక్రమః :

యథా సోమో ద్వితీయే సవన ఇష్టాగోధ్య ర్ఘవతి ప్రియ
వివా ము ఇష్టాగోధ్య వర్ష ఆత్మని ద్రియతాము ॥ 1

వదము :

యథా । సోమః । ద్వితీయే । సవనే ,
ఇష్టాగోధ్యః । రవతి । ప్రియః ,
వివ । మే । ఇష్టాగోధ్య ఇతి । వర్షః । ఆత్మని । ద్రియతాము ॥ 1

అమవాదం :

నోముదు ద్వీతీయ సవనం మధ్యందిన సవనం అనే
యజ్ఞాలలో ఇంద్రాగ్నులకు ప్రియ హోతాదు.
ఓ ఇంద్రాగ్నులారా । నా ఆత్మలో
తేజన్సును ఆధానం చెయ్యండి.

॥ 12 ॥

మంత్రము :

యథా నోము స్తుత్తియే సవన బుథూడాం భవతి ప్రియః ।
వివా ము బుథవః వర్ణ ఆత్మని ద్రియతాము ॥ 13 ॥

పదము :

యథా । నోముః । తృతీయే । సవనే ।

బుథూడాము । భవతి । ప్రియః ।

వివి మే । బుథవః । వర్ణః । ఆత్మని । ద్రియతాము ॥ 13 ॥

అమవాదం ॥

నోమదేవుడు తృతీయ సవన యజ్ఞంలో
బుభువులకు ప్రియుడోతాదు.
అలాగే ఓ బుభువులారా ।
నా ఆత్మలో తేజన్సును ఆధానం చెయండి.

॥ 18 ॥

మంత్రము :

మధు జనిషియ మధు వంసిషియ ।

వయుస్వా నగ్ను ఆగ్రముం

తం మా నేంన్సుజ వర్ణసా

॥ 14 ॥

వదము :

మధు । జనిషియ । మధు । వంసిషియ ।

వయుస్వాన్ । అగ్నీ । ఆ । అగ్రముమ్ ।

తమ్ । మా । సమ్ । సృజ । వర్ణసా

॥ 1

అసువాదం :

మధువును ఉత్సున్నం చేతాము.

మధువును నంపాదించు కుంటాము.

ఓ అగ్ని । నెను క్షీరాన్ని కొనివచ్చినాను.

నన్ను వర్ణసుతో సంధావం చెయ్య.

॥ 14

సంక్రము :

సం మాటగ్నీ వర్ణసా సృజ సం ప్రజయా సమాయుః

విద్య ర్యై అస్య దేవా ఇవ్వోర్ విద్యాత్ సహ బుషిభిః॥

వదము :

సమ్ । మా । అగ్నీ । వర్ణసా । సృజ ।

సమ్ । ప్రాణజయా । సమ్ । ఆయుషా ।

విద్యః । మే । అస్య । దేవః ।

ఇస్యః । విద్యాత్ । సహ । బుషిభిః

॥ 15

అసువాదం :

ఓ అగ్ని । తేజసుతో ప్రజలతో,

ఆయుసుతో నన్ను సంఘోగింప జెయ్య.

దేవత లందరూ న నైరుగుదురు.

బుమలతో పొట్టు ఇందునకు

కూడా నన్ను తెలుసు.

॥ 15 ॥

పంక్రమ :

యథా మధు మధుకృతః సంభర నీ మథావధి ।

వివా మే అశ్వినా వర్ష ఆత్మని ద్రియతామ్ ॥ 16 ॥

వదము :

యథా । మధు । మధుకృతః । సముంభర నీ । మథో । అధి ।

వివా మే । అశ్వినా । వర్షః । ఆత్మని । ద్రియతామ్ ॥ 16 ॥

అసువాదం :

మధుమహీకము లెలా

తా మధువును

సంగ్రహిస్తాయో, అలాగే

ఓ అశ్వినీ దేవతలారా ।

నా వర్షన్నను నంగ్రహాంచండి.

॥ 16 ॥

పంక్రమ ॥

యథా మఛ్చ ఇదం మధు నృష్టినీ మథా వధి ।

వివా మే అశ్వినా వర్ష స్తోతో

ఓల మోజు ద్రియతామ్

॥ 17 ॥

వదము :

యథా | మష్టా | ఇదము | మథు | సిలుఅళ్లనీ | మథా | అథి |
ఏవ | మే | ఆశ్వినా | వర్షా | కేషః |
బలము | కిషః | చ | ప్రియతాము

॥ 17 ॥

అమవాదం :

ఈ మథువును మక్షికములు నంగపించినట్లు
ఓ అశ్వినీ దేవతలారా |
నా వర్షస్నును, బలాన్ని, ఓజస్సును
నంగపించండి.

॥ 17 ॥

మంక్రము :

యక్తి గీరిషు వర్యశైవు గో వ్యశ్వేషు యన్నథు |
సురాయాం సిద్ధమూనాయాం

యక్తి తత్క్రత మథు త స్నేయి

॥ 18 ॥

వదము :

యక్తి | గీరిషు | వర్యశైవు | గోషు | అశ్వేషు | యక్తి | మథు |
సురాయాము | సిద్ధమూనాయాము |
ముక్తి | తత్క్రత | మథు | తక్తి | మతుము

॥ 18 ॥

అమవాదం ||

కొండలలో; గుటులలో
గోపులలో, అశ్వములలో ఏ మథు వైశాఖన్నతి,

అది వృష్టిబలంలో సంచిత మాతున్నది,
ఇందులో ఏ మధువైతే ఉన్నడి,
అది నాలోను, ఉండుగాక |

॥ 18 ॥

మంగ్రము |

అశ్వీనా సారఫైణ మా మధునాట్టేర్తం శుభస్వత్తి |

యథా వర్ఘన్యతీం వాచ మావదాని జనాం అను | 19 |

శదము :

అశ్వీనా | సారఫైణ | మా | మధునా |

అజ్ఞామ్ | శుభః | వత్తి | ఇతి |

యథా | వర్ఘన్యతీమ్ | వాచమ్ |

అటవదాని | జనాన్ | అను

॥ 19 ॥

అస్తవాదం .

శుభ పాలకుతైన అశ్వీనీ దేవతలారా |
మధు మక్కికములు సంతరించిన మధువుతో
నన్న నంయోగింప జేయంది.
అందుతో పర్ఘన్యంతమైన వాక్షై
కలవాడనై లోకులను అనువరిస్తాను.

॥ 19 ॥

మంగ్రము :

స్తవయిత్తు స్తో వాక్ ప్రవాహతై
పృష్ఠా బహ్యం క్షివసి భూమాయం దివి |
శతర్వి. ॥ 16 ॥

తాం పశవ ఉవ్ జీవన్ని సర్వై

తేనో సేష మూర్జ్ఞం పివర్తి

॥ 20

పదము:

స్తువయిత్వుః । తే । వాత్ । ప్రహూవతీ ।

వృష్టి । శుష్మమ్ । క్షివసి । భూమ్యమ్ । దివి ।

తామ్ । పశవః । ఉవ్ । జీవన్ని । సర్వై ।

తేనో ఇతి । సా । ఇషమ్ । ఉర్జమ్ । పివర్తి

॥ 20 ।

అనువాదం:

ఓ ప్రహూవతీ । నీవు వృషభము పంటి బలశాలిని.

నీ వాక్యు మేఘ గరజ్జనం పంటిది.

భూమి పైన, ద్యులోకం పైన శుష్మను వరిస్తావు,

దానితో సర్వప్రాణాలు ఉపటివనం చెస్తున్నారు,

దానితోనే ఆన్నం బలవర్ధకమైన రసంతో

సంపూర్ణ మౌతుంది.

॥ 20 ॥

పుంక్రము:

వృథివి । ద్రజ్ఞాతినరిక్షం గర్వః । దౌషః । కా

విద్యత్ । ప్రకా । హరణ్యయో । లిష్టుః

॥ 21 ॥

పదము:

వృథివి । ద్రజ్ఞః । అతినరిక్షమ్ । గర్వః । దౌషః । కా ।

విద్యత్ । ప్రవర్కశః । హిరణ్యయుః । లిష్టుః

॥ 21 ॥

అమవాదం ।

పృథివి దండం, అంతరిక్షం మధ్యభాగం.

ద్వాలోకం శక, విద్యుత్తు ప్రకాశం.

సువర్ణమయ మైనది చిందువు.

॥ 21 ॥

మంత్రము.

యో వై కశాయూః సత్త మధ్యాని వేద మధుమాన్ భవతి ।

ప్రాహ్నిషస్య రాజు చ ధైనుశ్చాస్తద్వాంశ్చు

ప్రిహిష్చ యవశ్చ మధు సత్తమమ్

॥ 22 ॥

వదము,

యుః । వై । కశాయూః । సత్త । మధ్యాని ।

వేద । మధుమాన్ । భవతి ।

ప్రాహ్నిషః । చ । రాజు । చ । ధైనుః । చ । ఆనధ్యాన్ । చ ।

ప్రిహిః । చ । యవః । చ । మధు । సత్తమమ్

॥ 22 ॥

అమవాదం :

ఈ విధంగా ఎవరైతే సత్త మధువులను

తెలుసుకుంటాడో అతను మధుమంతు దోతాడు.

ప్రాహ్నిషు, రాజు, ధైనువు, పృథివిము,

ప్రిహి, యవలు - ఇవే సత్త మధువులు.

॥ 22 ॥

మంత్రము:

మధుమాన్ భవతి మధుమద స్యాహోర్యంలై భవతి ।

మధుమతో లోకాన్ జయతి య ఏపం వేద

॥ 23 ॥

వదము:

మధుచుమాన్ | భవతి | మధుచుమత్ |

ఆస్య | ఆచుచుర్యుచ్మ్ | భవతి |

మధుచుమతః | లోకాన్ | జయతి | యః | ఏవమ్ | వేద || 23 ||

అనువాదం:

దీని నెరికిన శాంతి మధుమంతు దౌత్యాంతు.

అతని ఆహార్యం మధుయుక్త వోకుంది,

మధుమంతుడు లోకాలను జయిస్తాడు.

|| 23 ||

షంక్రము:

యద్ | తీర్థై | స్తునయతి | ప్రజాపతి | రేచ

తత్ | ప్రజాభ్యః | ప్రాదుర్ఘపతి |

తస్మాత్ | ప్రాచినోపథిత స్తోత్రమ్

ప్రజాపతేను మా తుభ్యస్వేషతి |

అస్వేసం ప్రజా అను ప్రజాపతి రుధ్యతే య ఏవం వేద || 24 ||

వదము:

యత్ | తీర్థై | స్తునయతి | ప్రజాచుపతః | ఏవ |

తత్ | ప్రచుజాభ్యః | ప్రాదుః | భవతి |

తస్మాత్ | ప్రాచినుచుపతితః | స్తోత్రమ్ |

ప్రశ్నావతీ । అను । మా । బుధ్యస్వి । ఇతి ।

అను । ఏనట్టు । ప్రశ్నాః । అను । ప్రశ్నావతీః ।

బుధ్యతే । యః । ఏవమ్ । వేద

॥ 24 ॥

ఆసువాదం :

ఆకసం నుంచి మేఘగర్జన ఎలా వినిపిస్తుందో,

ప్రశాపతి అలా ప్రజలకై । పాదుర్భవిస్తున్నాదు.

ప్రాచీనోపచీయుకై ఇంయకై ఉటున్నాదు.

ఓ ప్రశాపతి । నన్ను జ్ఞాపక ముంచుకో.

ఈ నంగటి నెరిగిన వానికి ప్రజలు అనుకూలు రోతారు.

ప్రశాపతి ఆనుకూల్యశ్శర్మారిత

స్తుతిలో నన్ను సిలుస్తకుంటాడు

॥ 24 ॥

ఇది మొదటి సూక్తం

సూక్తం - 2

ఱుణి. ఆథర్వదు ॥ దేవత : కామదు ॥ చంద్రస్సి : 1-4, 8, 9, 10, 10, 24, 25

త్రిష్టవ్ : 5 అరింగతి ; 7, 14, 16, 17, 18, 21, 22 ఇగతి ; 8 త్రివద్వాలైప్పి

వంతి : 11, 20, 23 ఖర్షిక్త త్రిష్టవ్ ; 12 అసుష్టవ్ ; 13 ద్వివద్వాలైర్పుస్

వ్సవ్ ; 18 చతుస్సుదా శక్యరిగర్ణ వరా ఇగతి ॥ మంత్రములఁ ; ॥ 25 ॥

వినియోగం :- కామదేవుని గూర్చిన సూక్త మిది. శత్రు నాళనార్థమై కామదేవుని ప్రార్థన విషయము.

అధిచార కర్కుతో ఈ అర్థసూక్తాన్ని వరిస్తూ ఱువకాన్ని ద్వేషికి అధిముఖంగా విచారి. అదే కర్కుతో స్వయంగా వదిన అశ్వత్థ సమిధలను ఆడాసం చేయాలి.

అట్లే సోమయాగంతో కామదేవతా సమస్కరంలో హీనికి వినియోగం.

పుంక్రమః

నపత్నుహన మృషఠం ఫుతేన
కామం శిష్టామి హవిషాశ్చైన ।

సీచై : నపత్నున్ మమ్ పాదయ
త్వ మథిష్టతో మహాతా పీర్యే 2.1
॥ 1 ॥

పదము :

నపత్ను 2హనమ్ | బుషఠమ్ | ఫుతేన్ |

కామమ్ | శిష్టామి | హవిషా | ఆశ్చైన |

సీచై | నఱపత్నున్ | మమ్ | పాదయ |

త్వమ్ | ఆభిఇస్తుకః | మహాతా | పీర్యే 2.1
॥ 1 ॥

అహవాదం :

కశ్త్రు నాక్షక్తుడు బలవంతుడు అయిన

కామదేవుని హవిస్సుతోను, ఆజ్గంతోను,

ఫుతంతోను శిష్టితుని చేస్తున్నాను.

మహా పరాక్రమంతో ప్రవంసితుడై

నా కశ్త్రువులను ఓ కామదేవా | అధఃకరించు.

॥ 1 ॥

పుంక్రమః

యస్మై మనసో న ప్రైయం న చష్టాషో
యస్మై బథస్తి నాభినిష్ఠి |

తద్ దుష్యవ్యుటం ప్రతి ముళ్లామి సపత్నీ
కామం స్తుతోదహం భిదేయమ్ || 2 ||

వదము

యత్ | మే | మనసః | న | ప్రేయమ్ | న | చక్కపః |

యత్ | మే | బథ్స్తి | న | అభిఉనస్తతి |

తత్ | దుఃస్వప్యుటమ్ | ప్రతి | ముళ్లామి | సంపత్నీ |

కామమ్ | స్తుతాయి | ఈత్ | అహమ్ | భిదేయమ్ || 2 ||

అసువాదం :

నా మనసుకు ప్రేయం కానిది,
నా కళ్లుకు ప్రేయం కానిది,
నన్న తిరస్కరించునది,
నాకు ఆనంద మిష్టసిది అయిన దుస్యపూర్విన్ని,
శత్రువు పైనికి వదలుతున్నాను.
కాముని నంస్తుతించి ఉద్ధీధనగఁ చేస్తున్నాను. || 2 ||

మంత్రము .

దుష్యవ్యుటం కామ దురికం చ

కామాప్రతిష్ఠా మస్యగతా మవర్తిమ్ |

ఔగ్ర కంచానః ప్రతి ముళ్లా తస్మిన్

యో అస్యభ్య మంహారణ చికిత్సాతి

|| 3 ||

వదము :

దుఃక్ష్యప్నోమ్ | కామ | దుఃక్షతమ్ | చ |
 కామ | అప్రజస్తమ్ | అస్యగతమ్ | అవర్తమ్ |
 ఉగ్రః | కఃశాసనః | ప్రతి | ముఖ్య | తస్మిన్ |
 యః | అస్యభ్యమ్ | అంహారధా | చిలిక్ష్మాత్ | # 3 ||

అనువాదం :

దుస్యప్నుం, నురితం ఓ కామా |
 పొవు సంతాన హీన మగు గాళ |
 నిర్మినమైన అవస్థ, అవత్తు వలి
 ఓ బలవంతుడ్యువైన కామదేచా |
 ఆందరికి ప్రఫువువై నా శక్తువుపై దానిని వదలిపైట్టు.
 పొపవిపత్తులలో వారిని పదవేయటకై ఆలోచించు. # 3 ||

మంత్రము :

నుదస్య కాము ప్ర లుదస్య కామా
 వర్తిం యుస్తు మమ యే సవక్ష్మాః |
 కైషాం నుక్తానా మథమా తమాం
 స్యగ్నే వాస్తురాని రిర్ధహ త్వమ్ | # 4 ||

వదము :

నుదస్య | కామ | ప్ర | నుదస్య | కామ |
 అవర్తమ్ | యుస్తు | మమ | యే | సువక్ష్మాః |

తేషామ్ | సుత్తానామ్ | అధమా | తమాంసి |

అగ్ని | వాస్తుని | నిః | దహ | త్వమ్

॥ 4 ॥

ఆనవాదం :

ఓ కామా | నా శ్రుతువును దూరం చెయ్య.

ఓ కామా | వానిని పార్శ్వదైల్య.

నా శ్రుతువులు ఆపదపా లగుదురు గాక |

ఓ అగ్ని ! గాథాంధకారంటో తస్మైశుంటున్న

శ్రుతువుల ఇళ్ళను తగుల బెట్టి.

॥ 4 ॥

ఘుంభ్రమః :

సా తే కామ దుహితా ధీను రుచ్యతే

యా మాహు ర్యాచం కవయో విరాజమ్ |

తయా సువత్తాన్ పరి వృగ్గీ యే మమ

పర్యైవాన్ ప్రాణః పుష్టో జీవనం వృషక్తు

॥ 5 ॥

వదము :

సా | తే | కాము | దుహితా | ధీనుః | ఉచ్యతే |

యామ్ | ఆహుః | వాచేమ్ | కవయుః | విరాజమ్ |

తయా | సువత్తాన్ | పరి | వృగ్గీ | యే | మమ |

పరి | వినాన్ | ప్రాణః | పుష్టః | జీవవమ్ | వృషక్తు

॥ 5 ॥

అసువాదం :

ఆధీనువును ఓ ఆమూ |

నీకు దుహితగా చెప్పారు.

దానినే కపులు విరాటుగా వాక్కుగా అధివరిస్తారు.

నా శక్రువులను వారి స్తోనాల నుంచి బ్రథష్టం దేయ్య.

ఆ శక్రువులు తమ ప్రాణాలను, పకుశులను,

అయిన్నును పరిత్యజింతుయ గాక |

॥ 5 ||

పంప్రమః

కామ సైంధ్రిష్ట్య వరుణస్య రాజ్ఞః

విష్ణో ర్వాతేన సవితుః సవేన |

అగ్ని హౌతైష ప్ర లడీ సవశ్వాం-

శమీష్వ నావ ముదకైషు ధిరః

॥ 6 ||

వదము :

కామస్య | ఇంధిష్ట్య | వరుణస్య | రాజ్ఞః |

విష్ణోః | ర్వాతేన | సవితుః | సవేన |

అగ్నిః | హౌతైష | ప్ర | లడీ | సవశ్వాన్ |

శమీష్వః వ | నావమ్ | ఉదకైషు | ధిరః

॥ 6 ||

అసువాదం :

కామునకు, ఇంద్రునకు, రాజు వరుఱునకు

విష్ణువు సవిత తను బలంతో,

అగ్ని వావనంతో శక్రువులను దూరం చెస్తుస్తారు.

నీటిలో ధైర్యవంతుడైన ధీవరుడు (బెస్త)
నౌకను నదిపుకొని పోతాడు కదా ।

॥ 6 ॥

మంగళము.

అధ్యక్షో వాజీ మమ కాము ఉగ్రః
కృతోతు మహ్య మనపత్ను మేవ ।
విశ్వే దేవా మము నాథం భవన్తు
సర్వే దేవా హవమా యన్తు మ ఇమమ్ ॥ 7 ॥

పదము.

అధీ2అష్టః । వాజీ । మము । కామః । ఉగ్రః ।
కృతోతు । మహ్యమ్ । ఆనపత్నుమ్ । ఏవ ।
విశ్వే । దేవః । మము । నాథమ్ । భవన్తు ।
సర్వే । దేవః । హవమ్ । ఆ । యన్తు । మే । ఇమమ్ ॥ 7 ॥

అమవాసాం ॥

ఉగ్రుడు, బలవంతుడు
అయిన కామదేవుడు
నాటు అధ్యాత్ముగా ఉన్నాడు,
నన్ను శత్రు రహితునిగా
అయిన చేయు గాక !
విశ్వే దేవులు నాటు ప్రభువు లగుడురు గాక !
ఈ నా యజ్ఞానికి సర్వదేవతలు వత్తురు గాక ! ॥ 7 ॥

పుంక్రమః

ఇద మాజ్యం ఘృతవ జ్ఞాపొణాః

కామజైయో ఇహ మాదయధ్వమ్ ।

కృజ్యన్తో మహ్య మసపత్ను మైవ

॥ 8 ॥

ప్రదమః

ఇదమ్ । ఆజ్యమ్ । ఘృతమ్మితి । జ్ఞాపొణాః ।

కామమ్మిజైయోః । ఇహ । మాదయధ్వమ్ ।

కృజ్యమ్తః । మహ్యమ్ । అసపత్నుమ్ । ఏవ

॥ 8 ॥

అసువాదం :

కామదేవుని ఉత్తముదుగా భావించే

దేవత లందరూ ఈ ఘృతయుత మైన

అజ్యాన్ని స్వీకరిస్తారు.

అందుతో సంతుష్టున విచారు

నన్ను నిర్మిరోధినిగా చెయింది.

॥ 8 ॥

పుంక్రమః

ఇన్ద్రాగ్ని కామ సరథం హి భూత్యా

స్తోచై : సపత్నున్ మమ పొదయూఠః ।

తేజోం వన్నానా మధుమా తమాం

స్తోగ్నై వాస్తు న్యాసునిర్దహ త్వమ్

॥ 8 ॥

వదము :

ఇన్నార్గిన్ ఇతీ । కాము । సురథమ్ । హి । భూత్యా ।
 సీచై । సువత్సాన్ । మమ్ । పాదయాథః ।
 తేజీమ్ । వన్మానామ్ । అధమ్ । తమాంసి ।
 అగ్నీ । వాస్తుసి । అనుష్టిర్ధహ । త్వమ్ ॥ ९ ॥

అసవదం :

ఓ ఇంద్రాగ్నులంరా । ఓ కామదేవా ।
 మీరందరూ రథాల నెక్కి వెళ్లి
 నా ఆరాతులను క్రిందికి త్రౌక్కివేయండి.
 గాథాంధకారంలో పదిపోయిన
 వారి గృహలను ఓ అగ్నీ । సీతు భస్మిపటలం చేయి. ॥ १० ॥

పంత్రము :

జహి త్వం కాము మమ్ యే సువత్సా
 అశ్చ తమాం స్యవ పాదయైనాన్ ।
 నిర్ణియూ అరసాః స్తు సర్వై
 మా తే త్రివిషుః కతమచ్ఛనాహః ॥ १० ॥

వదము :

జహి । త్వమ్ । కాము । మమ్ । యే । సువత్సాః ।
 అశ్చ । తమాంసి । అవు । పాదయు । ఏనాన్ ।

నిషుభ్రియః । అరసాః । సన్ము । సర్వీ ।

మూ । తే । జీవిషుః । కతమత్ । చన । అష్టః ॥ 10 ॥

అస్వాదం :

మన శక్తుపులను సైపు నాశనం చెయ్యా

వారిని అంధతమనం పడవేయి.

వారంతా ఇంద్రియ రహితులు,

రసహీనులు అగుదురు గాళ ।

ఇక ఒక్క రోజు కూడా చారు జీవింప కుంఠురు గాళ ॥ 10 ॥

మంత్రము :

అవధిత్ కామో మమ యే సపత్నా

ఇరుం లోక మంకర స్నహ్య మేధతుమ్ ।

మహ్యం నమస్తాం ప్రవదిశ శప్తప్రసి

మహ్యం వదురీవ్ రఘుత మా వహన్మ

॥ 11 ॥

వదము :

అవధిత్ । కాముః । మము । యే । సఉవత్స్నాః ।

ఇరుమ్ । లోకమ్ । అకర్త్ । మహ్యమ్ । ఏధతుమ్ ।

మహ్యమ్ । నమస్తామ్ । ప్రవ్యాధిశః । చత్తప్రసః ।

మహ్యమ్ । వత్ । ఇర్యః । మృతమ్ । ఆ । వహన్మ

॥ 11 ॥

అషువాదం :

నా శక్తుశులచు కామదేవుడు వధించి వేసినాడు
నెను వర్ధమానుడ నగుటకు
విశాల స్తానాస్త్రీ ఇచ్ఛినాడు.
నాయగు దిక్కులూ సీ సమ్మాఖంలో విన్నము లగును గంక |
థూమి రోని ఆరు విభాగాలు నాకై
ఘృతాన్ని కొని వత్తురు గంక | " 11 "

పుంచ్రము

తేషధరాశ్వః ప్ర ప్రవన్తాం చిన్నా, నౌరివ బిష్టనాత్ |
న సాయుక్షపణత్తాన్తాం పున రస్తి సివర్తనమ్ " 12 "

పదము :

తే । అధరాశ్వః । ప్ర । ప్రవన్తామ్ ।
చిన్నా । నౌరివ । బిష్టనాత్ ।
న । సాయుక్షపణత్తానామ్ । పునః । అస్తి । సివర్తనమ్ ॥ 12 ॥

అషువాదం :

లంగరు నరికి వేసిన నావ వలె
ఆ అథఃకృతు తైన వారు
బాణ నిహతులై ఆ శక్తువులు తిరిగి పైకి రాలేరు. " 12 "

పుంచ్రము :

అగ్ని ర్ఘవ ఇవ్వో యవః సోమో యవః ।
యవయావానో దేవా యవయ స్తోవమ్ " 13 "

వదము :

అగ్నిః । యవః । ఇన్ధ్రిః । యవః । శోముః । యవః ।

యవః యవః । దీవః । యవయన్తు । ఏనము ॥ 13 ॥

అనువాదం :

అగ్ని శత్రు నిర్మాలకుడు.

ఇంద్రుడు శత్రు నిర్మాలకుడు.

శోముడు శత్రు నిర్మాలకుడు.

ఇలంటి దేవతలు ఈ శత్రుషును
దూరం చెయుదురు గాక |

॥ 18 ॥

మంత్రముః

అస్రవ్యాఖీర శూరతు ప్రయత్నో ద్వ్యాఖ్య

మిత్రాణం వరివర్గ్యైః స్యానాము ।

ఇత హృథివ్యామి మి స్యాని విద్యుత్

ఇగ్రో వో దీవః ప్ర మృగుక్ సుపత్నున

॥ 14 ॥

వదము :

అస్రవ్యాఖీరః । శరతు । ప్రయత్నుత్తః । ద్వ్యాఖ్యః ,

మిత్రాణము । వరివర్గ్యైః స్యానాము ।

ఇత । హృథివ్యాము । ఆమి । స్యాని । విద్యుత్తః ।

ఇగ్రః । వః । దీవః । ప్ర । మృగుక్ । సుపత్నున

॥ 14 ॥

ఆమవాదం :

భంగపదిన శత్రువు సర్వపీరులను గోల్పోతు గాక !
తమ విత్తులను కూడా వదలి వేయుదురు గాక !
పక్షాశాన్ని ఇచ్చే విద్యుత్తులు పృథివి మాదకు దిగును గాక !
ఆ ఉగ్రదేవుడు సపుత్రులను నాశం చేయుగాక ! " 14 "

పంచము :

చ్యుతా చేయం ట్యుహు త్యచ్యుతా చ
విద్యుద్ లిథర్ స్తునయిత్తూంశ్చ సర్వాన్ !
ఉద్య స్నాదితోఽ ద్రవిణేన తేజసా
స్తీచై : సపత్నాన్ నుదతాం మే సహస్రాన్ " 15 "

వదము ,

చ్యుతా | చ | ఇయమ్ | ట్యుహుత్తి | అచ్యుతా | చ |
విషద్యత్తి | లిథర్తి | స్తునయిత్తూన్ | చ | సర్వాన్ |
ఉత్థయన్ | ఆదిత్యః | ద్రవిణేన | తేజసా |
స్తీచై : | సపత్నాన్ | నుదతామ్ | మే | సహస్రాన్ " 15 "

ఆమవాదం :

విచలితమైన, అవిచలితమైన
కంపనో విద్యుత్తు గర్జించే సర్వులను నిగ్రహిస్తున్నది.
ధనముతో తేజస్సుతో పైకికి వచ్చే బలవంతుడైన సూర్యుడు
నా శత్రువులను క్రిందకు వదవేయు గాక ! " 16 "

ఒకర్య iv 17

మంత్రము:

యత్ తే కామ శర్వ త్రివరూధ ముద్ము

బ్రహ్మ వర్ష విత్తత మనతిహ్యధ్యంల కృతమ్ ।

తేన సపత్నాన్ పరి వృజీ యే మమ

పర్యైనాన్ ప్రాణః పశ్చో జీవనం వృణత్తు ॥ 16 ॥

పదము:

యత్ | తే | కామ | శర్వ | త్రిలవరూధమ్ | ఉత్కథు |

బ్రహ్మ | వర్ష | విత్తతమ్ | అనతిఖహ్యధ్యంమ్ | కృతమ్ |

తేన | స్థపత్నాన్ | పరి | వృజీ | యే | మమ |

పరి | ఏనాన్ | ప్రాణః | పశ్చో | జీవనమ్ | వృణత్తు ॥ 16 ॥

అనువాదం:

త్రివిధ రూప ఉత్కృష్ట శక్తమంతుడ వగు ఒ కామా |
తా విస్తుత బ్రహ్మకపదం

శత్రుములకు విచ్ఛిన్నం కాటుండు నట్లు చెయ్యి.
నుఫదాయకుడవు కమ్ము.

నా శత్రువులను దూరం చెయ్యి.

వారిని ప్రాణ, పశు, జీవనాలకు దూరం చెయ్యి. ॥ 16 ॥

మంత్రము:

యేన దీవా అనురాన్ ప్రాణుదన్తు

యేనేస్తోర్మి దన్మాయ నథమం తమో సినాయ |

తేన త్వం కామ మమ యే సపత్నా-
 స్తో నుస్త్రా లోకాత్ ప్ర ణుదస్య దూరమ్ ॥ 17 ॥
 వదము
 యేన్ । దీవాః । అసురాన్ । ప్రథమసుదన్ ।
 యేన్ । ఇష్ట్ర్యిః । దస్త్రాన్ । అధమమ్ । తమ్భి । సినాయు ।
 తేన్ । త్వమ్ । కామ । మమ । యే । సంపత్నాః ।
 తాన్ । అస్త్రాత్ । లోకాత్ । ప్ర । సుదస్య । దూరమ్ ॥ 17 ॥

అసువాదం :

దేనితో దేవతలు అసుగాలను
 దూరం చేసుకొన్నారో,
 దేనితో శత్రువులను ఇంద్రుడు
 అంధకారంలో పడ వేసినాయి,
 దానితో నా శత్రువులను
 ఈ లోకం నుంచి దూరంగా తరిమి పెయ్యి. ॥ 17 ॥

మంక్రము ।

యథా దీవా అసురాన్ ప్రాణుదన్
 యథేష్టోర్చ్ దస్త్రా సధమం తమ్భా బభాధీ ।
 తథా త్వం కామ మమ యే సపత్నా-
 స్తో నుస్త్రా లోకాత్ ప్ర ణుదస్య దూరమ్ ॥ 18 ॥

వదము:

యథా | దీవాః | అసురాన్ | ప్రభాయనుద్ధర్తు |

యథా | ఇష్ట్ర్యిః | దస్యాన్ | అధమవు | తముః | లబ్ధాః |

తథా | త్వమ్ | కాము | మము | యే | సువక్ష్ముః |

తాన్ | అస్మాత్తు | లోకాత్ | ప్రప్ర | సుదస్య | దూరమ్ || 18

అసువాదం:

ఎలా దేవతలు అసురులను చొర్కెదిలిసార్తి,

ఇందు దెలా దస్యులను అధము తమిరంలో ప్రోసివేసిసండి,

అలాగే ఓ కామా!

నీపు నా శక్తువులను

ఈ లోకం నుంచి దూరంగా తరిఖి వెయ్యి. || 18

మంత్రము:

కామో ఇజ్జ్ఞై ప్రథమో నైనం

దీవా అత్తుః వితరో న మర్మాయః |

తత్ స్వమసి క్యాయున్ విశ్వహో మహం

స్తోన్మేషి కాము నము ఇత్త కృధోమి

వదము:

కాముః | ఇజ్జ్ఞై | ప్రథముః | న | ఏనము |

దీవాః | అత్తుః | వితరోః | న | మర్మాయః |

తత్తః । త్వమ్ । అసి । జ్యాయున్ । విశ్వహః । మహాన్ ।

తస్మై । తే । కామ । నమః । ఇత్ । కృణోమి

॥ 18 ॥

ఆసవాదం ॥

కామదేషుడు అందరి కంటె ముందు

ఉద్ధవించినాడు.

దేవతలు ఇతనిని చేరు కొనలేరు.

పితరులు, మానవులు కూడా

అతని దరిద్రాపులకు రాలేరు.

అందువల్ల సీవు శ్రేష్ఠువవు

సర్వదా మహానీయుడవు.

ఓ కామా ! అలాంటి స్తుతు నేను

నమస్కారం చేస్తున్నాను.

॥ 19 ॥

మంత్రము :

యావత్తి ద్యావావృథిఫి వరిష్ఠా

యూవ ద్యావః సిష్యదు ర్యావ దగ్నిః ।

తత్ త్వముసి జ్యాయున్ విశ్వహః మహాం

తస్మై తే కామ నమ ఇత్ కృణోమి

॥ 20 ॥

సదము .

యావత్తి ఇత్ । ద్యావావృథిఫి ఇత్ । వరిష్ఠా ।

యావత్తి । ఆవః । సిష్యదుః । యావత్తి । అగ్నిః ।

తత్తః । త్వ్యమ్ । అసి । ఖ్యాయున్ । విశ్వహో । మహాన్ ।

తస్మై । తే । కాము । నమః । ఇత్ । కృణోమి || 20 ||

అనువాదం :

ద్వావా పృథుషులు ఎంతగా విస్తరించి ఉన్నవో,

ఎంత వరకు ఇలం ప్రపణోస్తున్నది,

ఎంత వరకు అగ్ని ప్రజ్యాలిస్తున్నది,

ఏ టున్నింటి కంటె సేను ఉత్కాలమ్మాసు.

సర్వదా ఉన్నతురను.

ఓ కామదేవా । అందుచే నీకు సమస్కరిస్తున్నాను. || 20 ||

మంత్రము :

యావత్తి రిశః ప్రదిశః విమూఢి-

ర్యావత్తి రాశః అభిచక్షణా దివః ।

తత్ న్యముని ఖ్యాయున్ విశ్వహో మహం

తస్మై తే కాము నము ఇత్ కృణోమి || 21 ||

వదము :

యావత్తిః । దిశః । ప్రమిలిందిశః । విమూఢిః ।

యావత్తిః । అశాః । అభిమిలిందిశః । దివః ।

తత్ః । త్వ్యమ్ । అసి । ఖ్యాయున్ । విశ్వహో । మహాన్ ।

తస్మై । తే । కాము । నమః । ఇత్ । కృణోమి || 21 ||

అసువాదం .

దిక్కులు, విదిక్కులు ఎంతవరకు విస్తరించి ఉన్నవో,
ద్వాలోకం ఎంతవరకు ప్రశాశిస్తున్నదో,
చాటి కంపె నీ వెల్లప్పుడు
ఉత్కుప్పుడు, సర్యదా ఉన్నతుడవు.
ఓ కామదేవా ! అందుకే నీకు నష్టస్తరిస్తున్నాను. || 21 ||

మంత్రము .

యూవత్తి ర్ఘృగ్గా జత్వ్యు ॥ కురూరవో
యూవత్తి ర్ఘృఘ్రా వృష్టసర్వ్యై ॥ బథూవుః ।
తత్తస్వముసి ణ్యాయాన్ విశ్వవో మహం
స్తుస్తు తే చామ నమః ఇత్తి కృఙోమి || 22 ||

వదము

యూవత్తిః । భృగ్గః । జత్వ్యు ॥ । కురూరవః ।
యూవత్తిః । పథ్మః । వృష్టసర్వ్యై ॥ । బథూవుః ।
తత్తః । త్వమ్ । అసి । ణ్యాయాన్ । విశ్వవో , మహాన్ ।
స్తుస్తు । తే । చామ । నమః । ఇత్తి । కృఙోమి || 22 ||

అసువాదం :

తుమ్మెదఱు, తేవెటీగలు ఎంతగా నున్నవో,
* కురూరవముఎంతవర కున్నదో,

చెట్ల మీద నర్పము లెన్ని ఉన్నవో,
వా ఉన్నిటి కంటె సీపు ఉత్కులపుచు.
నర్వదా ఉన్నతుడవు.

ఓ కామదేవా । అందుకే సీటు నమస్కరిస్తున్నాను. ॥ 22 ॥

మంత్రము :

శ్యాయున్ సిమిషతోఽసి తిష్ఠతో
శ్యాయు త్వముద్రా దసి కామ మనోఽి
తత్త్వప్రాపసి శ్యాయున్ విశ్వహో మహం
త్వమై తే కామ నమ ఇత్త కృందోమి

॥ 22 ॥

పదము :

శ్యాయున్ । సిఽమిషతః । అసి । తిష్ఠతః ।
శ్యాయున్ । త్వముద్రాత్ । అసి । కామ । మనోఽి ఇత్త ।
తతోఽి । త్వమ్ । అసి । శ్యాయున్ । విశ్వహో । మహాన్ ।
త్వమై । తే । కామ । నమః । ఇత్త । కృందోమి

॥ 23 ॥

జమువాదం .

ఓ కామదేవా । మన్మా ।
స్తావరము లేవైతే ఉన్నవో,
జంగమము లేవైతే ఉన్నవో,
నముద్రా లేవైతే ఉన్నవో,
వా ఉన్నిటి కంటె సీపు ఉత్కులపుచుడవు.

సర్వదా ఉన్నతుడవు.

ఓ కామదేవా । అందుకే నీకు నమస్కరిస్తున్నాను. ॥ 23 ॥

షంక్రమయ.

న వై వాతశ్నేహ కామ మాహోన్నతి

నాగ్నిః సూర్యో నోత చుట్ట్రమాః ।

తత త్వముసి జ్యాయున్ విశ్వవో మహాం

ప్రస్తుతే కామ నమ ఇతి కృఙోమి

॥ 24 ॥

వదమయ.

న । వై । వాతః । చన । కామమ్ । ఆహోన్నతి ।

న । అగ్నిః । సూర్యః । న । ఇతి । చుట్ట్రమాః ।

తతః । త్వమ్ । అసి । జ్యాయున్ । విశ్వవో । మహాన్ ।

ప్రస్తుతే । కామః । నమః । ఇతి । కృఙోమి

॥ 24 ॥

అనువాదం.

వాయువు కామదేవునితో సమానం కాదు,

అగ్ని సమానుదు కాదు.

సూర్యుదు సమానుదు కాదు,

చంద్రుదు సమానుదు కాదు.

శిరందరి కంటె నీవు ఉత్కృష్టుడవు.

సర్వదా ఉన్నతుడను. ఓ కామదేవా । అందుకే

నీకు నమస్కరిస్తున్నాను.

॥ 24 ॥

మంత్రముః

యూ నై శివా స్తన్యుః కామ భద్రా
 యూథిః సత్యం భవతి యద్ వృణిషి ।
 తాథి ష్వా మస్యం అథిసంవీశస్య-
 న్యుత్ పాపి రవ వేశయూ ధియః

॥ 25 ॥

వదముః

యూః । తై । శివాః । తన్యుః । కామ । భద్రాః ।
 యూథిః । సత్యమ్ । భవతి । యత్ । వృణిషి ।
 తాథిః । త్వమ్ । అస్యాన్ । అథిఉసంవీశస్య ।
 అన్యుత్ । పాపిః । అప్ । వేశయు । ధియః

॥ 25 ॥

అసపాదం :

ఓ కామదేవా । ఏవై
 కల్యాణకారులు, పీతకారులు
 అయిన రూపములుగా నున్నవో,
 వేటి ద్వారా నీపు సత్యరూపుడవై ఉన్నవో,
 వాటన్నిచితో నీపు మాలో ప్రవేశించు.
 పాపబుద్ధులను దూరం చెయ్య.

॥ 25 ॥

ఇది రెండవ సూక్తం.

ఇది మొదటి అనుపాకం.

అనువాకం - 2

సూతం - 3

ఖుములు : భృగ్ంగంగిరిసులు || దేవత : శాలా || చందనులు : 1-5, 8-14, 18,
18-20, 22-24 అస్తువులు : 8 పద్యపంతి 7 పరిష్కారం 16 పట్టి
వదాతికర్వీరి : 17 పస్తారపంతి 21 ఆస్తారపంతి . 26, 31 శ్రవణ
ప్రాణపత్రా బ్యహతి : 28 త్రిపదా సామ్యు త్రిష్టవు : 27-30 త్రిపదా
ప్రవిష్టా నామ గాయత్రీ . మంత్రములు || 31 ||

వినియోగం :- దీనితో స్వర్గరకాములు నవయజ్ఞ విధానంతో శాలానవాన్ని దానం
చేస్తాడు.

వాసాలు షైదలగువానికి రచ్ఛిన ఇంటిని దాత ప్రతిగ్ంపొ
కడు దీనిని పరించి దానం చేస్తాడు.

మంత్రము

ఉపమితాం ప్రతిమితా మథో పరిమితా ముత |
శాలాయూ విశ్వారాయూ నఢ్ఱాని వి చృతామసి || 1 ||

పదము .

ఉపటిమితామ్ | ప్రతిటిమితామ్ |
అథో ఇతి | పరిటిమితామ్ | ఉత |
శాలాయూః | విశ్వారాయూః | నఢ్ఱాని | వి | చృతామసి || 1 ||

అనువాదం :

సర్వ భయ నివారకమైన శాలా (గృహ) స్తంభములు,
దంతెలు, దూలములు,
వినిని విగించిన ఉత్తమ బంధనాలను
మేము తోలగిస్తున్నాము. || 1 ||

మంత్రము :

యత్ | తే | నద్దం విశ్వవారే పాశః | గ్రహిష్ణు | యః | కృతః |
ఖృహస్సుతి | రిపాహం బలం వాచా | వి | ప్రసంగయామి | తత్ || 2 ||

వదము :

యత్ | తే | నద్దమ్ | విశ్వఉవారే |

పాశః | గ్రహిషి | చ | యః | కృతః |

ఖృహస్సుతిఃఇత | అహమ్ | బలమ్ |

వాచా | వి | ప్రసంగయామి | తత్

|| 2 ||

ఆసుధారం :

ఓ సర్వ దుఃఖ నిధారకమైన గృహమూ |

దేసితో నిన్ను బంధించినారో,

ఏ పాశములతో నిన్ను కట్టివేసినారో,

ఖృహస్సుతి తన వాణితో ఎలా

శత్రు సైన్యాన్ని నాశనం చేస్తాడో,

అలా వాని నెల్లా విష్ణుతున్నాము.

|| 2 ||

మంత్రము :

ఆ యీయాము నం బలర్షా | గ్రహిం శ్వార తే | దృధాన్ |

పర్యాంషి | విద్యాం | చత్తస్తోవేస్తేర్షి | వి | చృతామసి

|| 3 ||

వదము :

ఆ | యీయాము | నమ్ | బలర్షా | గ్రహిం | చత్తార | తే | దృధాన్

పర్యాంషి | విద్యాన్ | శస్త్రాంశి | ఇస్తేర్షి | వి | చృతామసి || 3 ||

అసువాదం :

(వాస్తుశిలీ) నిన్న ఒకచోట చేర్చినాడు.

ఒక శాలగా చేసినాడు.

నికు త్రాణ్య వేసి కట్టినాడు.

ఖిద్యాంసుదైన శాస్త్ర యజ్ఞపుతును ఛేచించినట్లు,
ఇంద్రుని సాయంతో మేము నీ

అంగాంగాలను విదగ్గొట్టుతున్నాము.

॥ 3 ॥

పంచ్రము :

వంశానాం తే నహనానాం ప్రాణాహస్య తృణస్య చ ।

వష్టాం విశ్వవారే తే నధ్యాని వి చృతామసి ॥ 4 ॥

వదము .

వంశానాము । తే । నహనానాము । ప్రాణాహస్య । తృణస్య । చ ।

వష్టాంము । విశ్వంవారే । తే । నధ్యాని । వి । చృతామసి ॥ 4 ॥

ఆసువాదం :

ఓ సర్వ కష్ట నివారకమైన గృహము ।

నికు కట్టిన వాసములు, బంధనములు,

సీ ప్రెన కపిపున రెల్లు, సీ ప్రక్క నున్న బంధనములు -

వాటి నస్సిటిని నెను విడిపిస్తున్నాను.

॥ 4 ॥

పంచ్రము :

సందంశానాం పలదానాం పరిష్వయ్యల్యస్య చ ।

ఇదం మానస్య పత్రాంత నధ్యాని వి చృతామసి ॥ 5 ॥

వదము :

నమ్మిఁదంశానాము । వలదానాము । వర్షిఁస్విష్టాల్యాస్యై । చ ।
 ఇదము । మానస్యై । వత్స్యైః । నద్ధాని । వి । చృతాముసి ॥ 5 ॥

అమవాదం :

నీవు కట్టిన మూలం లోని బంధనములు,
 పైన కప్పిన తృణాచ్ఛాదనము,
 శాలాధి దేవత నుంచి వదిలించి వేస్తున్నాము. || 5 ||

మంక్రము :

యాని తేఁనుః శిక్ష్యుఁన్యాపేధూ రచ్యుఁయు కమ్ ।
 ప్ర తే తాని చృతాముసి శివా మానస్యై
 వత్స్యై న ఉద్ధితా తస్వైఁ భవ || 6 ||

వదము :

యాని । తే । అన్తః । శిక్ష్యుఁని । ఆఁపేధుః । రచ్యుఁయు । కమ్
 ప్ర । తే । తాని । చృతాముసి । శివా । మానస్యై ।
 వత్స్యై । నుః । ఉద్ధితా । తస్వైఁ । భవ || 6 ||

అమవాదం :

నీ లోపల కట్టిన ఉటు,
 అందం కోనం, సౌకర్యం కోనం కట్టినవి -
 వాటి నన్నింటినీ ప్రచ్యుతం చేస్తున్నాము.
 పమాడ పారిత వయి ఉపరిసిత వయిన నీవు మా
 కరీరాలకు కల్యాణకారివి కమ్ము. || 6 ||

మంత్రము .

హవిర్భాస మగ్నిశాలం పత్నీనాం సద్గుం సద్గః ।
సదో దేవానాము దేవి శాలే

॥ 7 ॥

వదము :

హవిషిథానము । అగ్నిశాలము । పత్నీనాము । సద్గుంము । సద్గః ।
సదో । దేవానాము । అసి । దేవి । శాలే

॥ 7 ॥

అసువాదం .

ఓ శాలాదేవీ । హవిస్త్రానము, అగ్నిశాల,
మహాశ ల అందుటకు ఏర్పాచిన స్తానము,
విశాంతు తీసుక నే భాగము,
దేవతా గూరము - పీ ఉన్నటి రూపంలో నీ వున్నావు. ॥ 7 ॥

మంత్రము

అష్టు మోపశం వితతం సహస్రాష్టుం విఘ్వావతీ ।
అవసద్గ ముఖిహేతుం ల్రహ్మాణ విచ్చకామసి

॥ 8 ॥

వదము :

అష్టుము । ఛివశము । విఉతతము । సహస్రాష్టుము । విఘ్వావతీ ।
అవునసద్గము । అభిఉహేతము । ల్రహ్మాణ । వి । చ్చకామసి॥ 8 ॥

అసువాదం :

పైన కప్పిన కట్టడం లోని శిల్పములు,
వేయి కళ్ళతో నీ కిరిటం దాకా పెరిగి,

ప్ర నుంచి క్రింది దాకా ఆచ్ఛాదనంగా నున్న
వారి వెల్లా మేము విడిపిస్తున్నాము. || 8 ||

మంత్రము :

యస్త్వా శాలే ప్రతిగృష్టోత్తి యేన చాసి మితా త్వమ్ |
ఉథో మానస్య వత్తిన్ తా జీవతాం జరదట్టి || 9 ||

వదము :

యః | త్వా | శాలే | ప్రతిగృష్టోత్తి |
యేన | చ | ఆసి | మితా | త్వమ్ |
ఉథో | మానస్య | వత్తిన్ | తా |
జీవతామ్ | జరదట్టి ఇతి జరత్తుత్పట్టి || 10 ||

అసువాదం :

ప్రమాపక పాలిత గృహమా !
నిన్నెవరు ప్రతిగ్రహిస్తారో,
అతను నిన్ను స్వాయత్రం చేసుకుంటాడు.
ఎవరు నిన్ను నిర్మించినారో
అతడు ఓ గృహరాణీ ! వృద్ధాప్యందాకా ఛీరిస్తాడు. || 9 ||

మంత్రము :

అముత్తైన మా గ్రహతాద్ దృఢా న్యాపి వరిష్టుతా |
యస్యా స్తో విచ్చుతామ్ స్యాజీముగ్గం వరుషురుః || 10 ||

వదము :

అముత్కత్తి । ఏనము । ఆ । గచ్ఛతాత్కి । ర్ఘృతా । నద్దా । పరిష్ఠృతా ।
యస్యాః । తే । విషచ్ఛతామసి ।
అజ్గముఱాజ్గము । పరుఃఱవరుః

॥ 10 ॥

అసువాదం .

నీ అంగాంగములు, ప్రత్యేకంగా
సీకు వేసిన ముదులు విష్ణుతున్నాము.
నీను సుష్టుగా బంధితవై పరిష్కృతవై ఉన్నావు.
నీవు ఇటు రమ్ము.

॥ 10 ॥

హంప్రము .

య శ్ర్వా శాలే సిమిమాయ సంజథార వనస్పతిన్ ।
ప్రశాయై చక్రే త్వా శాలే వరమేష్టి ప్రశాపతిః ॥ 11 ॥

వదము :

యః । త్వా । శాలే । సిమిమాయ । సముఱజథార । వనస్పతిన్ ।
ప్రథశాయై । చక్రే । త్వా । శాలే । వరమేష్టి । ప్రశాఱవతిః ॥ 11 ॥

అసువాదం :

ఓ శాలా । ఎవరైతే నిన్న నిర్మించినారో,
ఎవరైతే వృక్షములను కొట్టి తెచ్చినారో,
ఓ శాలా । వరమేష్టి అయిన ప్రజాపతి
నిన్న తన సంతాసారమై కట్టినాడు.

॥ 11 ॥

షంక్రమి :

నమస్తస్తై నమో దాత్రే శాలావతయే చ ర్ఘణ్యః ।

నమోఽగ్నియే ప్రచరతే పురుషాయ చ తే నమః ॥ 12 ॥

వదము :

నమః । తస్తై । నమః । దాత్రే । శాలావతయే । చ । ర్ఘణ్యః ।

నమః । అగ్నియే । ప్రచరతే । పురుషాయ । చ । తే । నమః

॥ 12 ॥

అమవాదం :

అలాంటి వృక్షచ్ఛేదకులకు నమస్తార్పం.

శాలాపతికి నమస్తార్పం.

సంచలనశిలు దైన అక్కికి నమస్తార్పం.

ని పురుషునకు నమస్తార్పం.

॥ 12 ॥

షంక్రమి :

గోభీయ అశ్వీభీయ నమో య చ్ఛాలాయాం విజాయతే ।

విజావతి ప్రజావతి వి తే పాశాం చృతామసి ॥ 13 ॥

వదము :

గోభీయః । అశ్వీభీయః । నమః । యత్తి । శాలాయామ్ । విజాయతే

విజావతి । ప్రజావతి । వి । తే । పాశాన్ । చృతామసి ॥ 13 ॥

అమవాదం :

ఈ శాలలో ఏవి ఉత్సవు మైనవో

అట్టి గోవులకు, అశ్వములకు నమస్తార్పం.

ఉత్సాదకమైన, సంతాన యుక్తమైన గృహమా!
నీకు కట్టిన పాశముల నుంచి
నిన్న విమోచనం చెందిస్తున్నాను.

॥ 18 ॥

పంక్రము

అగ్ని మత్తశాఖాదయసి పరుషాన్ పతథిః సహ ।

విషావతి ప్రవజ్ఞావతి వి తే పాశాం శ్వేతామసి ॥ 14 ॥

పదము

అగ్నీమ్ । అ న్తః । ఖాదయసి । పరుషాన్ । పతథిః సహ ।

విషావతి । ప్రవజ్ఞావతి । వి । తే । పాశాన్ । శ్వేతామసి ॥ 14 ॥

అసువాడం.

నీను పతువులతో పాటు పురుషులను,
అగ్నిని నీలో దాహకున్నాను.

ఉత్సాదక మైన, సంతానయుక్త మైన గృహమా!

నీకు కట్టిన పాశముల నుంచి

నిన్న విమోచనం చెందిస్తున్నాను

॥ 14 ॥

పంక్రము:

అన్తరా ద్వాం చ పృథివీం చ యద్ వ్యచ-

నైన శాలాం ప్రతి గృష్ణమి త ఇమామ్ ।

యద్నర్షం రజీసో విమానం

తత రృష్ణేషు ముదరం శేవథిధ్యః ।

తేన శాలాం ప్రతి గృష్ణమి తన్నైన

॥ 15 ॥

వదము :

అన్నరూ | ద్యాము | చ | వృథిషీము | చ | యత్ | వ్యచః |

తేన | శాలాము | ప్రతి | గృహ్ణమి | తే | ఇమాము |

యత్ | అన్నరిష్టము | రజసః | విఉమానము |

తత్ | కృష్ణై | అహము | ఇదరము | శేవధిఉభ్యః |

తేస | శాలాము | ప్రతి | గృహ్ణమి | తస్మై

॥ 15 ॥

అనువాదం :

ద్యావా వృథుపుల మధ్య ఏ విస్తులత మైన అవసాం ఉన్నది,
దానితో పాటు నేని శాలను ప్రత్యుగ్రహిస్తున్నాను.

ఏది ఆంతరిక్షంలో రణమిమంగా ఉన్నది,

దానిని - ధనసందయాన్ని

నీ ఉదరంలో నేను దామతున్నాను.

దానికై ఈ శాలను ప్రత్యుగ్రహిస్తున్నాను.

॥ 15 ॥

మంత్రము :

ఉర్ధ్వన్వతీ పయన్వతీ వృథివ్యాం సిమితా మితా |

విశ్వాన్వాం బిశ్రతీ శాలే మా హింసిః ప్రతిగృహ్ణతః || 16 ||

వదము :

ఉర్ధ్వన్వతీ | పయన్వతీ | వృథివ్యాము | సిఉమితా | మితా |

విశ్వాలాన్వము | బిశ్రతీ | శాలే |

మా | హింసిః | ప్రతిఉగృహ్ణతః

॥ 16 ॥

అనువాదం :

ఉర్జన్వతి, పయన్వతి అయిన ఈ గృహోన్ని
భూమిపై నిర్మించినారు
సర్వవిధాల " ఓ శాలా । లన్నదాటవి నివు
ప్రతిగపీతను హాంసించ వద్దా ॥ 16 ॥

మంత్రము .

తృష్ణై రావృతా వలదాన్ వసానా
రాత్రివ శాలా జగతో నివేశనీ ।
మితా పృథివ్యాం తిష్ఠసి హస్తసీవ వద్వతీ
వదము .

తృష్ణై । ఆయవృతా । వలదాన్ । వసానా ।
రాత్రిఇషవ । శాలా । జగతో । నిషేషనీ ।
మితా । పృథివ్యామ్ । తిష్ఠసి । హస్తసీషిషవ । వత్సివతీ ॥ 17 ॥

అనువాదం .

తృష్ణాచూఢిత మైన, బోద కప్పిన శాల
రాత్రి వలె జగత్తునకు "శ్రయథూతమై ఉన్నది.
హస్తసీ పాదాల వలె ఉత్తమ స్తంభాలతో
కూడిన దానవై నీపు భూమిపై నిరిచి ఉండును . ॥ 17 ॥

మంత్రము :

ఇటస్య తే వి చృతా మ్యాపీనద్ద మపోర్చువన్ ।
వరుణేన సముఖ్యితామ్ మిత్రః ప్రాత ర్యాఘ్యాభ్యతు ॥ 18 ॥

వదము :

ఇట్లన్యై | తే | వి | చృతామ్యి | అపీఉనద్దుసు | అవైఉర్భువన్ |
వముణైన | సమ్మఉణ్ణితామ్యి | ముత్రః | ప్రాతః | వి | ఉష్ణతు || 18 ||

అనువాదం :

నిన్ను ఆచ్ఛాదిస్తున్న బంధులను విడిపిస్తున్నాను.

వరుఱడు నిన్ను ఆచ్ఛాదించి ఉన్నాడు.

అలాగే మిత్రుడు ప్రాతఃకాలంలో నిన్ను అవిష్కరిస్తున్నాడు.

|| 18 ||

మంత్రము :

శ్రుహృదా శాలాం నిమీతాం కవిథి ర్మిమితాం మితామ్యి |
ఇణ్ణాగ్ని రష్టుతాం శాలా మమృతో సోమ్యైం సద్యః || 19 ||

వదము :

శ్రుహృదా | శాలామ్యి | సిర్మితామ్యి |

కవిథి | సిర్మితామ్యి | మితామ్యి |

ఇణ్ణాగ్ని ఇతి | రష్టుతామ్యి | శాలామ్యి |

అమృతో | సోమ్యైమ్యైమ్యై | సద్యః

|| 19 ||

అనువాదం :

శ్రుహృద నిర్మించిన శాలను

బుమలు నిర్మించిన శాలను

అమరుతైన ఇందాగ్నులు రక్షింతురు గాక |

సోమ, వనస్పతుల గృహ మిది.

|| 19 ||

మంత్రము

కులాయేఁ కులాయం కోశి కోశి సముఖితః ।

తత్త మర్తో వి జాయతే యస్మాద్ విశ్వం ప్రజాయతే ॥20॥

వదము :

కులాయే । అధి । కులాయము । కోశి । కోశి । సముఖితః ।

తత్త । మర్తః । వి । జాయతే ।

యస్మాద్ । విశ్వమ్ । ప్రజాయతే

॥ 20 ॥

అసువాదం :

బక పెత్తెపె మరొక పెత్తె,

బక కోశంపై మరొక కోశం

పేరిచు ఉన్నారు

ఎక్కడ మర్యాలు ఉత్సమ్మ లోతారు..

ఇందుల్ ॥ నుంచే విశ్వమంతా బనిన్నంది.

॥ 20 ॥

మంత్రము

యా ద్విప్రా చతుప్ప్రా పట్టప్రా యా సిమీయతే ।

అష్టాప్రాం దశప్రాం నాలాం మానస్య

పత్త్ని మగ్గి గర్వ ఇవా శయే

॥ 21 ॥

వదము :

యా । ద్విప్రా । చతుఃప్రా ।

పత్త్నప్రా । యా । సిమీయతే ।

అష్టాచవ్యామ్ | దశాచవ్యామ్ | శాలామ్ | మూనుస్య |
పత్త్మమ్ | అగ్నిః | గర్భాచావ | ఆ | శయే || 21 ||

అనువాదం :

రెందు ప్రాకారాలు గల,
నాలుగు ప్రాకారాలు గల,
అరు ప్రాకారాలు గల,
ఎనిమిది, పది ప్రాకారాలు గల,
ఈ శాల ప్రమాపకుని పత్త్మ.
దీని గర్భం అగ్నికి ఆశ్రయంగా ఉన్నది. || 21 ||

మంత్రము :

ప్రత్తిచిమ్ త్వా ప్రత్తిచినః శాలీ పైర్ మృహంసతీమ్ |
అగ్నిర్థత్తిత రావ శ్వర్తస్త ప్రథమా ద్వాః || 22 ||

వదము :

ప్రత్తిచిమ్ | త్వా ప్రత్తిచినః | శాలీ | ప్ర | ఏమి | అహింసతీమ్ |
అగ్నిః | హి | అత్తః | ఆపః | చ | బ్యుతస్య | ప్రథమా | ద్వాః
|| 22 ||

అనువాదం :

పక్షిమాభి ముఖుడనై ఉన్న నేను
ఈ శిలా సమిపమునకు వచ్చిసాను.
అగ్ని, జలము ఇందులో నున్నవి.
యజ్ఞమునకు ఇది ప్రథమ ద్వారము. || 22 ||

మంత్రము :

ఇమా ఆవః ప్ర థరా మ్యద్యయ్మా యుష్ట్ననాశసీః ।
గృహ నుష ప్ర సీదా మ్యద్యమృతేన సహగ్నినా ॥ 23 ॥

వదము.

ఇమాః । ఆవః । ప్ర । థరామి । అయ్యాః । యుష్ట్న2నాశసీః ।
గృహణ్ణ । ఉవః । ప్ర । సీదామి । అమృతేన । సహ । అగ్నినా ॥ 23 ॥

అసువదం:

రోగ రసీతములు, రోగ సాశకములు
అయిన ఉదకములను ఈ శాలలో ఉంచుతుండ్రాను.
జలంతో పాటూ, అగ్నితోపాటూ
రా ఇంగిని సమాపిస్తున్నాను. ॥ 23 ॥

మంత్రము :

మా నః పాశం ప్రతి ముచో గురు ర్యారో లఘు ర్యవ ।
వధూ మివ త్యా శాలే యత్రకమం థరామసి ॥ 24 ॥

వదము

మా । నః । పాశము । ప్రతి । ముచః ।
గురుః । థారః । లఘుః । థవ ।
వధూమీఽభవ । త్యా । శాలే । యత్రకమం । థరామసి ॥ 24 ॥

అసువాదం :

ఓ శాలూ । మా । పాశమును పదరి ఔటు వద్దు.

గురుతరమైన భారం తేరికగు గాక ।

వధువును పతె కోరిస చోటుకు నిస్సు కొనిపోతాను. ||24||

చంత్రము :

ప్రాచ్యా దిశః శాలూయూ నమో

మహిమైన్ స్వాహా దేవిభ్యః స్వాహ్యైభ్యః || 25 ||

వదము :

ప్రాచ్యః । దిశః । శాలూయూః । నమః ।

మహిమైన్ । స్వాహా । దేవిభ్యః । స్వాహ్యైభ్యః || 25 ||

అసువాదం :

ఈ ఇంటి ప్రాచ్య దిక్కునకు నమస్కారం,

దాని మహిమకు నమస్కారం.

ఆ వైపున ఉన్న దేవతలకు స్వాహత మగు గాక | || 25 ||

చంత్రము :

దక్షిణాయూ దిశః శాలూయూ నమో

మహిమైన్ స్వాహా దేవిభ్యః స్వాహ్యైభ్యః || 26 ||

వదము :

దక్షిణాయూః । దిశః । శాలూయూః । నమః ।

మహిమైన్ । స్వాహా । దేవిభ్యః । స్వాహ్యైభ్యః || 26 ||

अनुवाद०,

ఈ इंटी दक्षिण दिशकु नमस्त्रैर०.

दानि महिमकु नमस्त्रैर०.

अ वैष्णव उन्नु देवतलकु स्त्रौपालतमगु गाक ॥ 26 ॥

मंत्रम् ।

प्रतिचार्यै दिशै शालायरा नमे

महिमेन्नै स्त्रौपै देवैर्यै॒ स्त्रौपैर्यै॒र्यै॒ ॥ 27 ॥

वदम् ।

प्रतिचार्यै॒ । दिशै॒ । शालायरा॒॑ । नमै॒ ।

महिमेन्नै॒ । स्त्रौपै॒ । देवैर्यै॒॒ । स्त्रौपैर्यै॒॒र्यै॒ ॥ 27 ॥

अनुवाद०,

ఈ इंटी पश्चिम दिशकु नमस्त्रैर०.

दानि महिमकु नमस्त्रैर०.

अ वैष्णव उन्नु देवतलकु स्त्रौपालत मगु गाक ॥ 27 ॥

मंत्रम् ।

उद्दीचार्यै दिशै शालायरा नमे

महिमेन्नै स्त्रौपै देवैर्यै॒ स्त्रौपैर्यै॒र्यै॒ ॥ 28 ॥

वदम् ।

उद्दीचार्यै॒ । दिशै॒ । शालायरा॒॑ । नमै॒ ।

महिमेन्नै॒ । स्त्रौपै॒ । देवैर्यै॒॒ । स्त्रौपैर्यै॒॒र्यै॒ ॥ 28 ॥

అనువాదం :

ఈ ఇంటి ఉత్తర దిక్కకు నమస్కారం.

దాని మహిమకు నమస్కారం.

ఆ వైపున ఉన్న దేవతలకు స్వాహలత మగు గాళ | ॥ 28 ॥

మంత్రము :

శ్రువాయూ దిశః శాలాయూ నమో

మహిమైన్ని స్వాహః దేవేష్యః స్వాహేష్యః శ్వాసః ॥ 28 ॥

వదము :

శ్రువాయూః | దిశః | శాలాయూః | నమః |

మహిమైన్ని | స్వాహః | దేవేష్యః | స్వాహేష్యః శ్వాసః ॥ 28 ॥

అనువాదం :

ఈ ఇంటి క్రింది దిక్కకు నమస్కారం.

దాని మహిమకు నమస్కారం.

ఆ వైపున ఉన్న దేవతలకు స్వాహలత మగు గాళ | ॥ 29 ॥

మంత్రము :

ఊర్ధ్వాయూ దిశః శాలాయూ నమో

మహిమైన్ని స్వాహః దేవేష్యః స్వాహేష్యః శ్వాసః ॥ 29 ॥

వదము :

ఊర్ధ్వాయూః | దిశః | శాలాయూః | నమః |

మహిమైన్ని | స్వాహః | దేవేష్యః | స్వాహేష్యః శ్వాసః ॥ 29 ॥

ఆనవాదం :

ఈ ఇంటి ఉర్వ దిక్కులు నమస్కరం,
దానీ మహిమకు నమస్కరం
ఆ వైపున ఉన్న దేవతలకు స్వాహలత మగుగాక ! ॥ 30 ॥

మంత్రము :

దిశాదిశః శాల్యాయూ నమో
—
మహిమైన్న స్వాహః దేవేభ్యః స్వాహైషాభ్యః ॥ 31 ॥

పదము :

దిశః దిశః | శాల్యాయూః | నమః |
—
మహిమైన్న | స్వాహః | దేవేభ్యః | స్వాహైషాభ్యః ॥ 31 ॥

ఆనవాదం :

ఈ ఇంటి దిక్కులకు, విదిక్కులకు నమస్కరం.
వాటి మహిమకు నమస్కరం.
వాటి వైపున ఉన్న దేవతలకు స్వాహలత మగుగాక !
॥ 31 ॥

ఇది మూడవ మాక్తం

మూక్తం-4

ఖుణి : గ్రహాల్ని || దేవతః ఖుణథుదు || రందమ్మః 1-5,7,9,22 గ్రిష్మవః
6,10,21 ఇగకి : 8 భుర్జక్ గ్రిష్మవ | 11-17,19,20,28 అన్ధమ్మవ , 18
ఎరిష్టావ్ ర్ఘృహాకి : 21 అస్తార వంక్తి || మంత్రములాః ॥ 24 ॥

వినియోగం :— గ్రాహాలుడు వృషభాన్ని వర్ధించి దాని మాంసాన్ని భిన్ను భిన్ను,
దేవతలక్కె హోమం చేస్తాడు. ఆ నమయంతో వృషభాన్ని
గూర్చిన ప్రశంస, దాని ఏ అంగములు ఏ దేవతలకు ప్రియములు

అను వివేచనం ఇందులో కరదు. వృషభ ఒరి హాపన మహత్త్వం దాని పలన కరిగి లైయస్సు రూదా ఇచ్చట నర్మించడదినది.

వృష్ణిత్వగ్రంతి^o రా ఆర్థసూక్తంతో బుషధాన్ని అఖిమంత్రింది పదరి పెట్టారి.

‘ఏకం వో యువాసమ్’ అనే మంత్రంతో దూఢను ఆఖి మంత్రించి ప్రోక్షణం చేయారి.

ఆశ్లే దీనితో తుష్ణికాముదు వచావిధానంతో బుషధంతో ఇంద్రుని యచిస్తాడు.

ఆశ్లే దీనితో సంవత్సరముదు హృద్యిముదు వచావిధానంతో కెల్లని బుషధంతో ఇంద్రుని యచిస్తాడు.

ఆశ్లే బుషధ సవనంతో దీనితో విరువు హావిరథిమర్మనం, దానం చేయారి.

వరిష్ట షైవ వృష్ణిత్వగ్రంతి^o రూదా దీనికి వినియోగం.

మంత్రము:

సాహ్నస త్యైవ బుషధః వయస్వాన్
విశ్వ రూపాణి వష్టాను లిథ్రత్తి ।
భద్రం ద్వాత్రై యజ్ఞమానాయ శిష్టవ్
భార్తానృత్య ఉస్మియు త్వన్తు మాణ్
॥ 1 ॥

పదము:

సాహ్నసః । త్యైవః । బుషధః । వయస్వాన్ ।
విశ్వః । రూపాణిః । వష్టాను । లిథ్రత్తి ।

భద్రవుఁ | ద్రుత్రీ | యజమానాయ | శిష్టం |

కొర్చుస్పత్యః | ఉస్మియుః | తస్తుముఁ | ఆ | అతాన్ || 1 ||

అసువాదం

సహస్ర శక్తి యుక్తము, తేజస్వీ,
ఛీరసహితము అయిన బుషథం,
సదీతీరములలో బహు రూపములను, ధరించి ఉన్నది.

బృహస్పత్యికే సంబంధించిన ఇది
దాన మిచ్చే యజమానునకు కల్యాణకారియై
యజ్ఞములకు, సహాయపమతుంది. || 1 ||

మంత్రము:

అపొం యో అగ్రీ ప్రతిమా బథూవ

ప్రథూః సర్వసైనై వృథిషీవ దేహి |

వితా వత్సానాం వత్తి రథూష్టనాం

సాహుస్నే శోషే అపీ నః కృతోతు

|| 2 ||

వదము:

అపాము | యః | అగ్రీ | ప్రతిమా | బథూవ |

ప్రథూః | సర్వసైనై | వృథిషీలతోవ | దేహి |

వితా | వత్సానాము | వత్తిః | అథూష్టనాము |

సాహుస్నే | శోషే | అపీ | నః | కృతోతు

|| 2 ||

అసువాదం :

ఏది జలములకు ప్రపతిమాన మైనది,
దేవి పృథివి వలె అస్తుటీణి ప్రపథావదాత్రీ అయి,
వత్సములకు స్వామి అయి,
గోత్రులకు పతి అయి ఉన్న రం బుషథం వేయి విధాలు
మమ్మ వీచించుగాళ ! ॥ 2 ॥

మంత్రము :

పుమా న్యాస్తర్వ న్యాస్తవిరః । వయుస్వాన్
వసోః కట్టస్త మృవుష్ఠో లిథర్తి ।
త మిష్టాయ వథిభి దేవయున్సై -
ర్తుత మగ్ని ర్వయతు కొత్తవేదాః ॥ 3 ॥

పదము :

పుమాన్ । ఆన్తఃకుహాన్ । త్థవిరః । వయుస్వాన్ ।
వసోః । కట్టస్తమ్ । బుషథః । లిథర్తి ।
తమ్ । ఇష్టాయ । వథికుభిః । దేవయున్సై ।
పుతమ్ । అగ్నిః । వహతు । కొత్తకువేదాః ॥ 4 ॥

అసువాదం :

ఇది పునుషరూపము. దీనిలో శక్తి ఉన్నది.
ఇది సమర్థవంతమైనది. శక్తి మంత్రమైనది.
ఈ బుషథం ధనకరీరథారణం చేస్తున్నది.
దేవమాన మార్గంలో ఇది సమర్పిత మైనది.
అగ్ని ఇంద్రునికై దీనిని కొనిపోతు గాళ ! ॥ 4 ॥

మంత్రము :

పితా వత్సనాం పతి రఘ్వైనా
మథో పితా మహతాం గద్గరాణామ్ ।
వత్సే జరాయు ప్రతిధుక్ పీయుష
అమిక్షే ఘృతం తద్ వస్య రేతః ॥ 4 ॥

పదము :

పితా । వత్సనామ్ । పతిః । అఘ్వైనామ్ ।
అథో ఇతి । పితా । మహతామ్ । గద్గరాణామ్ ।
వత్సః । జరాయు । ప్రతిధుక్ । పీయుషః ।
అమిక్షే । ఘృతమ్ । తత్ । ఓం ఇతి । అస్య । రేతః ॥ 4 ॥

అనువాదం :

వత్సములకు పితు, గోవులకు పతి,
మహో ప్రవాహములకు పాలకుడు, వత్సము,
జరాయువు, ప్రతిదినం దోహనం చేసే
అఘ్వతము, పెరుగు, నెయ్య ఇచ్ఛనది.
తప్పకుండా ఇది దీని రేతసీని. ॥ 4 ॥

మంత్రము :

దేవానాం భాగ ఉపనాహ ఏషిః
తిపాం రస టిషధినాం ఘృతస్య ।
అశ్వ. iv 19

సోమస్య భక్తమవృధీత శత్రు

ట్టుహ న్నాద్రి రథవద్ య చ్ఛరీరమ్

॥ 5 ||

వదము:

దేవానామ్ | భూగః | ఉపఁనాహః | ఏషః |

అపామ్ | రస్సః | ఓషధినామ్ | ఘృతస్య |

సోమస్య | భక్తమ్ | అవృధీత | శత్రుః |

బ్రుహణ్ | అద్రిః | అథవత్ | యత్ | శరీరమ్

॥ 5 ||

ఆసుపత్రం:

ఇది దేవతలకు సమిపంలో నున్న భూగము.

ఉదకములకు, ఓషధులకు, ఘృతములకు

నంబంధించిన రసమిది.

ఈ సోమరనం ఇంద్రునకు ప్రాప్తించినది.

దీని శరీరం పెనుమట్టి వంటిది.

॥ 5 ||

మంత్రము:

సోమేన పూర్ణం కలశం విభర్తు

త్వష్టో రూపాచాం జరితా పశునామ్ |

శివా స్నే నన్న ప్రతిస్యుత ఇహ యూ ఇమూ

స్యాన్నాభ్యం స్వధితి యచ్ఛ యూ ఆమూః

॥ 6 ||

వదము :

సోమేన | హృద్రమ్ | కలశమ్ | బిభర్తి |
 త్వష్ట | రూపాంజామ్ | జనితా | పశునామ్ |
 శివాః | తే | సన్తు | ప్రపంజన్యై | ఇహ | యూః | ఇమూః |
 ని | అన్నభ్యమ్ | స్విధితే | యుచ్ఛ | యూః | అమూః || 6 ||

అనువాదం :

సోమహృద్రమైన కలశాన్ని నీవు ధరిస్తున్నావు.
 నీవు రూపప్రస్థవు.
 పశువులకు ఉత్సాదకుడవు.
 నీ సంతానం మాకు శుభమును కలిగించు గాక !
 ఇక్కడ నున్న వీనిని మాకు ప్రసాదించు. || 6 ||

మంత్రము :

ఆజ్యం బిభర్తి ముఖ మన్య రేతః
 సాహస్రః బోష ప్రము యజ్ఞ మాహంః |
 ఇష్ట్ర్యస్య రూప మృషణో వసానః
 సో అస్మాన్ దీవాః శివ ఐతు దత్తః || 7 ||

వదము :

ఆజ్యమ్ | బిభర్తి | ముఖమ్ | అన్య | రేతః |
 సాహస్రః | బోషః | తమ్ | ఓం ఇతి | యజ్ఞమ్ | ఆహః |

ఇష్ట్ర్యున్ధ్ | రూపమ్ | బుషథ్ | వసానః |

సః | అస్త్ర్యోన్ | దీవః | శివః | ఆ | ఏతు | దత్తః || 7

ఆనవాదం :

దీని ఫృతము, ఆజ్యము రేతస్సును భరిస్తున్నది.

అది నేలాది మందికి పోషకమై ఉన్నది.

దానిని యజ్ఞ మంటారు.

వృషథం ఇందరూపం ధరించింది.

ఓ దేవతలారా | దీనిని దానం చేసిన

మాకు శుభములు, కలుగు గాక !

|| 7

మంక్రిము :

ఇష్ట్ర్యు స్తోత్రో వరుణస్య బూహూ

అశ్వోనో రంసో మరుత్తా మియం రక్తత్

బృహస్పతిం సంభృత మేత మాహు

ర్యై ధిరాసః కవయో యే మనీషిణః

|| 8

వదము :

ఇష్ట్ర్యున్ధ్ | కిఱః | వరుణస్య | బూహూ ఇతి |

అశ్వోనోః | అంసో | మరుత్తామ్ | ఇయమ్ | రక్తత్

బృహస్పతిమ్ | సమ్యంభృతమ్ | ఏతమ్ | ఆహుః |

యే | ధిరాసః | కవయః | యే | మనీషిణః

|| 8

అషువాదం :

ధీరులు మునీమలు, కశ్చలు
 దీనిని సంథావితమైన బృహంస్యుతిగా చెప్పారు.
 ఇది ఇంద్రుని ఓటిస్సు, వరుఱునకు బాహువు,
 లశ్యినీ దేవతలకు భుజిరిస్సులు,
 మరుత్తులకు మూపురము.

॥ 8 ॥

మంత్రము.

దై_ బ్రి_ ప్రశః పయుస్వానా తనోషి
 త్వా మిష్ట్రీం త్వాం సరస్వత్త మాహుః ।
 సహస్రం న విక్రముఖా దదాతి
 యో_ క్రో_హృ_డి_ బుషథ మూజుహోత్తి

॥ 9 ॥

వదము

దై_కీః_ | విశః_ | పయుస్వాన్_ | ఆ_ | తనోషి_ |
 త్వామ్_ | ఇష్ట్రీమ్_ | త్వామ్_ | సరస్వత్తమ్_ | ఆహుః_ |
 సహస్రమ్_ | నః_ | విక్రముఖః_ | దదాతి_ |
 యః_ | క్రో_హృ_డి_ | బుషథమ్_ | ఆ_జు_హోత్తి

॥ 8 ॥

అషువాదం :

సీవు పయుస్వంతుదవు.
 దివ్య గుణమలు గల ప్రజలకు ఉత్సాదతుదవు.
 నిన్ను ఇంద్రుదుగాను,

సారవంతుడుగాను చెప్పారు.
నృషభభానం చేసిన బొహ్మాడు,
ఏకముఖుడై అనేక వేల గోవులను
దానం చేసినవా దశుతాదు.

॥ 9

మంక్రము :

బృహస్పతిః సవితా తే వయో దధౌ
త్వయ్పు ర్యాయోః పర్యాత్మా త ఆథ్యతః ।
అన్తరిష్టై మనసా త్వా జూహోమి
బ్రహ్మాణి ద్యావావృథిషి ఉథే స్తాము

॥ 10 ॥

వదము :

బృహస్పతిః । సవితా । తే । వయో । దధౌ ।
త్వయ్పుః । వాయోః । పరి । ఆత్మా । తే । ఆథ్యతః ।
అన్తరిష్టై । మనసా । త్వా । జూహోమి ।
బ్రహ్మాణి । తే । ద్యావావృథిషి ఇతి । ఉథే ఇతి । స్తాము

॥ 10 ॥

అనువాదం :

బృహస్పతి, సవిత సీకు ఆయుస్సు నిస్తున్నారు.

నీ ఆత్మ త్వయ్పు, వాయుసులతో పరిపూర్ణ మైనది.

మనస్తుతి నిన్న అంతరిక్షంలో అర్పజ చేస్తున్నాను.

ద్యావా వృథువులు రెండూ సీకు అనన మైనవి

॥ 10 ॥

మంత్రము :

య ఇష్ట్రీ ఇవ దేవేషు
గోష్యైతి వివావదత్ |
తస్య బుషథ సాంగ్రాని
ప్రభౌ సం స్తోతు భద్రయూ

॥ 11 ॥

వదము :

యః । ఇష్ట్రీః ఇవ । దేవేషు ।
గోషు । ఏతి । విషవావదత్ |
తస్య । బుషథస్య । అంగ్రాని ।
ప్రభౌ । సమ్ । శ్రీతు । భద్రయూ

॥ 11 ॥

అసవదం :

దేవతలలో ఇంద్రుని వలె గోవులలో
రంకె వేషు తిరుగునది వృషభము.
ఈ వృషభ అంగములను కుథంకరమైన
వాక్యులతో ప్రభౌ ప్రశంసిస్తాము.

॥ 11 ॥

పార్శ్వ ఆస్తా మనుమత్య అగ్రస్యాస్తా మనూవుజో ।
అష్టివస్తా వంబి న్యుతో మమైతా కేవలా విత్తి ॥ 12 ॥

వదము :

పొర్చైవ్ ఇతి । ఆస్తామ్ । అనుషుమజ్యః ।

భగ్వస్య । ఆస్తామ్ । అనుషువ్వశో ।

అర్చైవన్సో । అగ్రిలింతి । మిత్రః ।

మము । వితా । కీవలా । ఇతి

॥ 12

అనువాదం :

నీ పొర్చైవ్ ములు అనుమతికి చెందినవి.

ప్రక్కలు రెండూ భగునకు చెందినవి,

మిత్రు ఉన్నాడు కదా ‘అవి హృతిగా నాణే’.

॥ 12

మంత్రము :

తన దాసీ దాదిత్యనాం క్రోధి ఆస్తాం బృహస్పతిః ।

పుచ్ఛం వాతస్య దేవస్య తేన ధూనో తోషధిః ॥ 13

వదము :

తనతి । ఆసితి । ఆదిత్యనామ్ ।

క్రోధి ఇతి । ఆస్తామ్ । బృహస్పతిః ।

పుచ్ఛము । వాతస్య । దేవస్య ।

తేన । ధూనోతి । తోషధిః

॥ 13

అనువాదం :

పుష్టము అదిత్యులకు చెందినది.

పీరుదులు బృహస్పతికి చెందినవి.

పుత్రుము వాయుదేవునకు చెందినది
చానితో ఓషధుల నిది కడిలించి వేస్తుంది

॥ 13 ॥

మంత్రము

గుదా ఆస త్రినీవల్యః సూర్యాయూ త్వయి మంత్రము
ఉత్తాతు రంగువన్ పద బుషథం య దక్కల్పయన్ ॥ 14 ॥

వదము

గుదాః । ఆసన్ । సినీవాల్యః ।

సూర్యాయూః । త్వయమ్ । అంగువన్ ।

ఉత్తాతుః । అంగువన్ । వదః ।

బుషథమ్ । యత్ । అక్కల్పయన్

॥ 14 ॥

అనువాదం :

పాయువు సినీవారికి చెందినది.

చర్యము సూర్యునకు చెందిన దంటారు.

పాదములు ఉత్తాతుకు దెందినవి.

రా. విధంగా బుషథాన్ని కల్పించినట్టు చెప్పారు. ॥ 14 ॥

మంత్రము :

క్రోడ ఆసి జ్ఞామిశంసన్య సోముస్య కలశి ధృతః ।

దేవాః సంగత్య యత్ సర్వై బుషథం వ్యక్కల్పయన్ ॥ 14 ॥

వదము :

క్రోధః । ఆపీత్ । జామిఉశంనస్య ।
 సోముస్య । కలశః । ధృతః ।
 దీహః । సముగత్య । యత్ । సర్వై ।
 బుషథమ్ । విఉత్తల్పయున్

॥ 15 ॥

అనువాదం ।

ముఖం జామికంనకు చెందినది,
 కలశాన్ని సోముదు ధరిస్తున్నాడు.
 నర్వ దేవతలు కలిసి వృషథాన్ని కల్పించినారు. ॥ 15 ॥

మంత్రము :

తే కుష్టికః సరమాయై కూర్మైథ్యః అదధుః శఫాన్ ।
 ఊఱధ్య మన్య కిషేథ్యః శ్వాన్తర్మైథ్యః అధారయున్ ॥ 16 ॥

వదము :

తే । కుష్టికః । సరమాయై । కూర్మైథ్యః । అదధుః । శఫాన్ ।
 ఊఱధ్యమ్ । అస్య । కిషేథ్యః । శ్వాన్తర్మైథ్యః । అధారయున్ ॥ 16 ॥

అనువాదం ।

కుదుపును సరమకై ధరిస్తున్నారు.
 ఖురములు, కూర్మములడే ధరింప బడినవి.
 దీని అహారాన్ని శునకములు, కీటకములు ధరించినవి. ॥ 16 ॥

మంత్రము:

శృగ్గాభ్యం రక్ష బుష త్యవ్రిం హన్తి చట్టశా ।

శృంతి భద్రం కర్మాభ్యం గవాం యః పతి రఘ్న్యః॥

వదము .

శృగ్గాభ్యము । రక్షః । బుషతి ।

అవ్రిము । హన్తి । చట్టశా ।

శృంతి । భద్రము । కర్మాభ్యము ।

గవాము । యః । పతిః । అఘ్న్యః

॥ 17 ॥

అనువాదం .

రాగోపతి హననార్థుడు కాదు.

చెపులతో కల్యాణ వాట్కులను వింటాడు.

కొమ్ములతో రాష్ట్రసులను తరిమివేస్తాడు.

కన్నులతో అంధాలికమైన వానిని పోగొదుతాడు.

॥ 17 ॥

మంత్రము:

శతయూజం స యజతే

వైసం దున్వ త్వంగ్నయః ।

జిన్వత్తి విస్వ తం దేవా

యో క్రూహ్వాణ బుషత మాజుషాతి

॥ 18 ॥

వనము :

శతుయాజిషు । స్థి । యజతే ।
 - - -
 న । ఏనము । దున్వైస్తి । అగ్నయః ।
 - - -
 జిన్వైస్తి । విశ్వై । తము । దేవాః ।
 - - -
 యః । బ్రాహ్మణిషే । బుషథము । ఆచ్ఛాపోత్త
 - - - - -

॥ 18 ॥

అసువాదం :

వీ | బాహ్నుఱు దైతే వృషభాన్ని నమర్పిస్తాచ్ఛే,
 అతనిని విశ్వై దేవతలు తృప్తిపరుస్తాదు.
 అతను శతయాజకులతో యజ్ఞం చేస్తాడు.
 అతనిని అగ్నులు బాధించున్న.

॥ 18 ॥

మంత్రము :

బ్రాహ్మణిషేయై బుషథం దత్తావ
 వరీయః ర్ఘుతే మనః ।
 -
 పుష్టిం సౌ అఫూష్టినాం
 -
 స్వే గోష్ఠేవ పశ్యతే

॥ 18 ॥

వదము :

బ్రాహ్మణిషేయైః । బుషథము । దత్తావ ।
 - - -
 వరీయః । ర్ఘుతే । మనః ।
 - - -

పుష్టిమ్ | సః | అఫూన్యునామ్ |

స్వే | గోచరై | అవే | వశ్యతే

॥ 19 ||

ఆశువాదం.

ప్రభావ్యాణునకు వృషభాన్ని దానం చేసి

తన మానను నెవద్దైతే ఉత్కులప్పం చేసుకుంటాడో,

అతను తన గోప్యం లోని గోపులు

పుష్టి చెందడం చూస్తాడు.

॥ 19 ||

మంత్రము.

గావేః సన్తు ప్రజ్ఞాః స స్తవితో అస్తు తనూబలమ్ |

తత్ సర్వ మను మన్యాన్తాం దీవా బుషథదాయినే ॥ 20 ||

వదము:

గావేః | సన్తు | ప్రజ్ఞాః | సన్తు |

అథో ఇతి | అస్తు | తనూబలమ్ |

తత్ | సర్వమ్ | అను | మన్యాన్తామ్ |

దీవాః | బుషథదాయినే

॥ 20 ||

ఆశువాదం:

గోపులు ఉండు గాక !

ప్రజలందురు గాక !

శరీరబలం అలవడు గాక !

ఇవన్నీ వృషథదాతత్త్వ దేవతలు అనుమతిస్తారు.

॥ 20 ||

మంత్రము:

అయం పిషాన ఇస్త్రీ ఇద్ రయం దధాతు చేతనిము,

అయం ధైనుం సుదుఖూం సిత్క్యవత్సానం

వశం దుషఃం వివ్యక్తం వరో దివః

॥ 21 ॥

వదము:

అయమ్ | పిషానః | ఇస్త్రీః | ఇత్ |

రయమ్ | దధాతు | చేతనిము |

అయమ్ | ధైనుమ్ | సుఉదుఖూమ్ | సిత్క్యఉవత్సాన్ము |

వశమ్ | దుషమ్ | వివ్యక్తచిత్ము | వరః | దివః

॥ 21 ॥

అసువాదం:

తః పుష్టిగల ఇంద్రుడు

చైతన్యాన్ని, ధనాన్ని ధరిస్తున్నాడు.

అలాగే ఇంద్రుడు ఉత్తమ దోహనయోగ్య మైన

నిత్యవత్సు మైన గోవును

తన వశంలో ఉంచుకుంటాడు.

దీనిని క్రైష్ణమైన ద్వ్యాలోకం నుంచి

కొని వచ్చినాడు.

॥ 21 ॥

మంత్రము:

పిశజ్జరూపీః నభీః వయోధా

ఇస్త్రీః ఖచ్ఛీ విశ్వరూపీః న ఆగేన్ |

ఆయు రన్నభ్యం దధత్తీ ప్రవృత్తాం చ

రాయశ్చ తోషై రథి నః సచతాము

॥ 22 ॥

వదము.

పిశట్టురూపః । నథనః । వయఃపథః ।

ణవ్రిః । ఖమ్మః । విశ్వారూపః । నః । ఆ । అగన్ ।

ఆయుః । అస్నుభ్యమ్ । దధత్తీ । ప్రప్తికాము । చ ।

రాయః । చ । తోషై । అథి । నః । సచతాము

॥ 22 ॥

అనువాదం:

పిశంగ రూపము, ఆకాశం నుంచి

ఇంద్ర సంబంధమైన బలాన్ని కల్పించునది.

విశ్వరూపమైన అస్నాన్ని ధరించునది.

ఆయుస్సును, సంతూసాన్ని, ధనాన్ని

మాత్రే ధరించునది. ఆయన ఇది

మారు ప్రాప్తించు గాళ!

॥ 22 ॥

మంత్రము.

ఉపే హాపవర్ణ న్యాస్మిన్ గోప్త ఉప పృష్ఠ నః ।

ఉప బుషఫస్య యద్ రేత ఉపేష్ఠ్ తప పీర్యమ్ ॥22॥

వదము:

ఉప । ఇహ । ఉపవర్ణన । అస్మిన్ ।

గోప్తి । ఉప । పృష్ఠ । నః ।

ఉవు | బుషథన్యు | యత్త | రేతః |

ఉవు | ఇన్ద్రీ | తవు | పీర్యుమ్

॥ 23 ||

అనువాదం :

ఈ గోప్తంలో సమింపంలో ఉంది,
మాకు ఇది లభించినది.

ఈ వృషథానికి చెందిన పీర్యం
నీ పీర్యంతో పాటూ ఓ ఇంద్రా !
మాకు లభించు గాక |

॥ 28 ||

మంత్రము :

వితం వో యువానం ప్రతి దధ్యై అత్త
తేన క్రిడస్తి శ్వరత వాం అను |
మా నో హసిష్మ జనుషా సుఖాగా
రాయశ్వ పీషై రథి నః సచధ్వమ్

॥ 24 ||

వదము :

వితమ్ | వః | యువానమ్ | ప్రతి | దధ్యః | అత్త |
తేన | క్రిడస్తిః | శ్వరత | వాన్ | అను |

మా | నః | హసిష్మ | జనుషా | సుఖాగా |

రాయః | చ | పీషైః | అథ | నః | సచధ్వమ్

॥ 24 ||

అనువాదం :

ఈ యువకుని మిహలై సమర్పిస్తున్నాము.

దీని వద్ద క్రిడిస్తూ, సంచరిస్తూ,

ఇచ్చవచ్చిన చోటికి వెళ్లు.

ఓ సుభగ వృషభమా । జన్మముతో

పాటు మమ్ము త్యాగం చెయ్యకు.

పోషించే ధనములను మాకు ప్రసాదించు,

॥ 24 ॥

ఇది నాల్నవ సూక్తం

ఇది రెండవ లనువాకం.

అనువాకం: 3

సూక్తం - 5

ఱ్యాషి; భృగుతు ॥ దేవతలు : అబము, వంచోదసుడు ॥ భందస్య ; 1,2,5-9
 11-13,15,19,20 శ్రిష్టవు ; 8 చతుష్పూ పురోచతిశక్యరి ఇగతి,
 4,10 ఇగతి : 14,17,21-20 అనుష్టవు ; 30 కకుమ్మత్యసుష్టవు ; 18
 శ్రిపదానుష్టవు ; 18,37 శ్రిపద విరాద్ గాయత్రి ; 20-22,25 శఙ్కవదా
 సుష్టు బ్లజీగరోపిష్టాద్ చార్షతా తుర్తి (1) ; 28 పుర ఉషిక : 24
 శఙ్కవదాఉన్సుష్టు బ్లజీగరోపిష్టాద్ చార్షతా విరాద్ ఇగతి ; 31 సత్
 వదాఉషికి : 32-35 దశవదా ప్రకృతి : 36 దశవదాఉత్కరి : 38
 ద్వీపదా సామ్యు శ్రిష్టవు (వీకాపసానా) ॥ మంత్రములఁ : ॥ 38 ॥

వినియోగం : - వంచోదన సవంతో రః అర్థసూక్తా నిః వినియోగం. దీఠికో నిరువ్త
 వావిరథిమర్గనం, దానం చేయాలి.

అశ్లే వటుయాగంలో దీఠికో అవరాజిత సంది తెచ్చిన మేకను
 అనుమంత్రిందాలి.

అశ్లే అగ్నిచయనంలో ఏనక్కితిలో 'యేనా సహస్రమ' అనే
 మంత్రంకో గార్హవల్యాగ్నిలో తీసుకొనిన ఇటుకను శ్రిష్టు అను
 మంత్రిందాలి.

అల్లే అనే కర్కులో వై శ్వ కర్కుణ హామాను మంత్రంలో
దీనికి వినియోగం.

మంత్రము:

ఆ న్యేత మా రథస్వ సుకృతాం
లోక మహి గచ్ఛతు ప్రజ్ఞానన్ |
తీర్మాని తమాంసి బహుభా మహా
వ్యుతో నాకమా క్రమతాం తృతీయమ్

॥ 1 ॥

వదము:

ఆ | నయ | ఏతమ్ | ఆ | రథస్వ | సుకృతమ్ |
లోకమ్ | అమ్ | గచ్ఛతు | ప్రజ్ఞానన్ |
తీర్మాని | తమాంసి | బహుభా | మహాస్త్రి |
అఱః | నాకమ్ | ఆ | క్రమతామ్ | తృతీయమ్

॥ 1 ॥

అముడం:

దీని నిక్కదకు తీసుకొనిరా.

కర్కును అరంభించు.

దీనికి మార్గం తెలుసు.

సత్కర్మ చేసిన వారు వెళ్ళి చోటు కిది వెదుతుంది.

మార్గంలో గాథాంథకార ప్రాంతాలను

అనేక వీధాల దాటి ఈ అజము (మేక)

ముడవ స్వగ్గానికి వెళ్ళు గాక |

॥ 1 ॥

పంచము :

ఇష్టాయ భాగం పరీ త్వా నయా-

మృగిన్ యజ్ఞే యజ్ఞమానాయ సూర్యేమ్ ।

యే నో ద్విష వ్రత్ను తాన్ రథ

స్వాంగస్తి యజ్ఞమానస్య వీరాః

॥ 2 ॥

వదము :

ఇష్టాయ | భాగమ్ | పరీ | త్వా | నయామి |

అస్తిన్ | యజ్ఞే | యజ్ఞమానాయ | సూర్యేమ్ |

యే | నఋ | ద్విష గ్రి | అను | తాన్ | రథస్య |

అంగస్తి | యజ్ఞమానస్య | వీరాః

॥ 2 ॥

అస్తాదం :

ఈ యజ్ఞంలో ఇంద్రుని కోనం,

యజ్ఞమాని కోనం భాగములను చేసి,

వారు కొని పొపు నట్టు చేస్తామి.

మమ్మ ద్వైపించే వార్లని నాశం చేయడానికి అరంభించు.

యజ్ఞమానునకు చెందిన వీరులు

పాపరహితు లగుదురు గాక |

॥ 2 ॥

పంచము :

ప్ర పదోఽప నేసిగి దుష్టపతం య చ్ఛచార

శుద్ధిః శుద్ధి రా క్రమతాం ప్రషాసన్ |

తీర్మాన తమాంసి లహుధా వివశ్య
నృతో నాకమా క్రమతాం తృతీయమ్ ॥ 3

వదము:

ప్ర | వదః | అవ | సేనిగ్రి | దుఃఖవరితమ్ | యత్ | చహార్ |
తుదైః | శ్లోః | ఆ | క్రమతామ్ | ప్రప్తజాన్న |
తీర్మాన | తమాంసి | లహుభుధా | విషవశ్యన్ |
అఃః | నాకమ్ | ఆ | క్రమతామ్ | తృతీయమ్ ॥ 3

అనువదం:

ఏ దుశ్చరిత మైతే చేసినది
దానిని దీని పాదముల నుండి ప్రష్టాళనం చెయ్య.
పిదప పరిశుద్ధమైన గిట్లతో
మార్గం తెలుసుకుంటూ ఇది వెళ్లు గాళ |
మార్గంలో గాథాంధకార ప్రాంతాలను చూచుకుంటూ
వాటిని బహు విధాల దాటి ఈ అజము
మూడవ నాకమునకు వెళ్లు గాళ | ॥ 3

మంక్రము:

అను చ్ఛుణ్ణ ర్యామేన త్వచ మేతాం విశత్త
ర్యాథాప ర్యాసినా మాభి మంశ్చాః |
మాభి క్రదుహః పరుశః కల్పయైనం
తృతీయే నాకే అథ వి ప్రశ్నయైనమ్ ॥ 4

వదము :

అను । చ్ఛృతి । శ్శ్వమేను । త్వచ్ము । ఏతాము । విషశ్శుస్తః ।
 యథాంపరు । అసిన్నా । మూ । అభి । మంష్టాః ।
 మూ । అభి । ద్రుహః । పరుంశః । రల్పయు । ఏనము ।
 తృతీయే । నాక్తి । అధి । వి । ప్రశయు । ఏనము || 4 ||

అనువాదం 1

ఓ విశశ్శుః । దీని చర్యాన్ని ఇనుప కత్తితో
 కోసి దానిని అవమానించకుండా,
 దానికి గ్రోహం తల పెట్టకుండా,
 కిళ్ళ ననుసరించి వేగవేరు చెయ్య.
 మూడవ స్వరంలో దీనిని విక్రమింప జియ్య. || 4 ||

మంత్రము :

బుద్ధ కుమీళ్ళ మధ్యగౌర్ణ ప్రశయు
 మ్యాసీళ్ళప్రదక మవ ధే హ్యానము ।
 వర్యాధత్తాగ్నిన్నా శమితారః
 శ్శతో గచ్ఛతు సుకృతాం యత్ర లోకః || 5 ||

పతము .

బుద్ధ కుమీళ్ము । అధి । అగౌర్ణ । ప్రశయామి ।
 ఆ । సిళ్పు । ఉదరము । అవ । ధేషి । ఏనము ।

వరిఁజాత్త | అగ్నిస్త | శమితారః |

శృతః | గ్రవ్యత్తు | సుఁజ్రప్తామ్ | యుత్త | లోకః ||

ఆసువాదం :

మంత్రంతీ^३ తః చ్యాతను అగ్నిష్టై ఉంచుతుస్మాను.
దీసిలో ఉదకసేవనం చేసి ఉంచు.

ఓ శమితా | నీ కీ అగ్ని ద్వారం దీసిన గృహిణు.

ఇది పరిషక్వమై సుకృతులు పెచ్చే లోకాసికి పాశు గాక |

మంత్రము :

ఉత్స్వార్మాతః వరి చే దత్తత్త

ప్రప్తావ్యరో రథి నాకం తృతీయమ్ |

అగ్ని రగ్ని రథి నం బథూవిఠ |

శోభత్తమైన మథి లోరం బయ్యెతమ్

||

వచము :

ఉత్త | క్రామ | అతః | వరి | చ | ఇతి | అతఃత్త |

తృప్తాత్ | చరోః | అథి | నాకమ్ | తృతీయమ్ |

అగ్నీః | అగ్నీః | అథి | నమ్ | బథూవిఠ |

శోభత్తమైనమ్ | అథి | లోకమ్ | బయు | ఏతమ్

||

ఆసువాదం :

ఈ వెడి చేసిన పొత్ర సుంచి

అతఃప్తమై ఉత్స్వమించి ఇది

తృతీయ నాకమునకు వెళ్లగాక | అగ్నిపై నున్న
నీవు తేజస్వంతమైన లోచాన్ని జయించు.

॥ 6 ||

పంక్రమః

అణో అగ్ని రజము కోయితి రాహు
- - -
రజం జీవతా బ్రిహ్మణి దీయ మాహుః |
- -
అజ స్తమాం స్వయ హన్తి దూర
-
మస్మిం లోకే శ్రష్టద్భానేన దత్తః

॥ 7 ||

పదముః

అజః | అగ్నిః | అజమ్ | క్షిం ఇతి | కోయితిః | ఆహుః |
- - -
అజమ్ | జీవతా | బ్రిహ్మణి | దీయమ్ | ఆహుః |
- -
అజః | తమాంసి | అప | హన్తి | దూరమ్ |
-
అస్మిన్ | లోకి | శ్రతీదధానేన | దత్తః

॥ 7 ||

అసువాదం :

అజము అగ్నిరూపం.

ఈ. అజమునే తేజ స్ఫుని కూడా చెప్పారు.

సహితమైన అజమును బ్రాహ్మణునకు
దానం చేయవలెనని అంటారు.

ఈ. లోకంలో శ్రష్టావంతుడు దినిని దానం చేసినాడు.

ఈ. మేళ అంధకారాన్ని దూరంగా తరిమి వేస్తుంది. ॥ 7 ||

హంక్రము ।

పళ్లోచదనః పళ్లుభా వి క్రమతా-
మాక్రంస్యమాన త్రీణి జోయైతీంషి ।
తాజొనానాం సుకృతాం ప్రేహి మధ్యం
తృతీయే నాశి అథ వి క్రయుస్య ॥ 8 ॥

పదము:

పళ్లుచిచదనః । పళ్లుచిచభా । వి । క్రమతామ్ ।
ఆచక్రంస్యమానః । త్రీణి । జోయైతీంషి ।
తాజొనానామ్ । సుచకృతామ్ । క్రత । ఇహి । మధ్యమ్ ।
తృతీయే । నాశి । అథ । వి । క్రయుస్య ॥ 8 ॥

అనువాదం:

మూడు జోయైతులను ఆక్రమించే పంచాదనం
ఉదు విధాల విక్రమించు గాక!
యజ్ఞకర్త సుకృతుల మధ్యకు పంపించు గాక!
తృతీయ స్వర్గభాషుంలో ఇది విక్రమించు గాక! ॥ 8 ॥

హంక్రము:

అజా రోష సుకృతాం యత్ర లోకః
శ్రేర్థో న చత్తోఽి దుర్గా స్యేషః ।

వళ్ళాదనో బ్రిహ్మణే దీయమానః

స దూతారం తృప్త్యై తర్వయాతి

॥ 8 ॥

వదము:

అజీ | ఆ | రోహ | సుఇకృతామ్ | యుత్రై | లోకః |

శరభః | న | చత్తు | అతి | దుఃఖగానీ | విషః |

వళ్ళాటిదనః | బ్రిహ్మణే | దీయమానః |

సః | దూతారమ్ | తృప్త్యై | తర్వయాతి

॥ 9 ॥

అమనాదం:

ఓ అజమూ | ఆరోహించు.

ఎక్కడ సుకృతుల లోక మున్నదో అక్కడకు.

తరిమి వేసిన శరభము వలె

దుర్గములను దాటి ఇది వెళ్ళు గాక !

బ్రాహ్మణులనకు సమర్పిత మైన పంచోదనం

దాతను తృప్తి పరుస్తుంది.

తాను తృప్తి చెందుతుంది.

॥ 9 ॥

మంత్రము:

అజ త్రునాకై త్రిదివే త్రిపుష్టి

వాక్షస్య పృష్ఠే ద్వదివాంసం దధాతి |

వళ్ళాదనో బ్రిహ్మణే దీయమానో

విశ్వరూపా ధైనుః కాముదుఫూటస్యైకా

॥ 10 ॥

వదము :

అజః । త్రిష్టనాకే । త్రిష్టదివే । త్రిష్టప్సై ।
 నాక్షణ్య । పృష్ఠై । దదిషుంసమ్ । దధాతి ।
 వళ్ళుషిషిదనః । బ్రహ్మజే । దీయమానః ।
 విశ్వారూపా । ధేనుః । కామురుఘూర్చా । అసి । ఏరా || 10 ||

అనువాదం :

ఈ అజం సమర్పించిన వానిని
 మూడవ స్వగ్రంతి, మూడవ ద్వ్యాలోకంలో పిత్రత్రయం పై
 అధిరోహింప జేసి స్వగ్రథామం పై నిలుపుతుంది.
 పంచాదనం బ్రాహ్మణునకు సమర్పితమై
 ఒక విశ్వరూప ధేనువు అపుతుంది. || 10 ||

మంత్రము :

వితద్ వో కోయతిః వితర త్వత్తియం
 వళ్ళుషిదనం బ్రహ్మజేషం దదాతి ।
 అజ స్తమాం స్వప హస్తి దూర-
 ముస్కుం లోకే బ్రాహ్మణేన దత్తః || 11 ||

వదము :

వితత్ । వః । కోయతిః । వితరః । త్వత్తియమ్ ।
 వళ్ళుషిషిదనమ్ । బ్రహ్మజే । అజమ్ । దదాతి ।

అజః । తమాంసి । అపు । హ్రది । దూరము ।

అస్మిన్ । లోకే । శత్రువుదధానేన । దత్తః ॥ 11 ॥

అనువాదం :

పితరులారా । ఈ తృతీయ జ్యోతిగా నున్న
పంచోదనం, అజము బ్రాహ్మణులకు దత్త మైనవి.
శత్రువునుడైన వానితో దత్త మైన ఈ అజము
ఈ లోకంలో అంధభారాన్ని దూరం చేస్తుంది. ॥ 11 ॥

మంత్రము :

తఙ్ఖానానాం సుకృతాం లోక మీష్వన్

వఞ్చ్ఛువుదనం బ్రిహ్మాంశేషం దదూతి ।

న వ్యాఘ్రమీ మథి లోకం జియైతం

శివోతస్మిభ్రం ప్రతిగృహితో అస్తు

వదము.

తఙ్ఖానానామ్ । సుకృతామ్ । లోకమ్ । ఈష్వన్ ॥

వఞ్చ్ఛుభిదనమ్ । బ్రిహ్మాంశే । అజమ్ । దదూతి ।

సః । విషాంత్రమ్ । అథి । లోకమ్ । షయ । ఏతమ్ ।

శివః । అస్మిభ్రమ్ । ప్రతిగృహితః । అస్తు

అనువాదం

యజ్ఞకర్త సుకృతుల లోకాన్ని అపేక్షించిన వాక్య
పంచోదనాన్ని, అజాన్ని బ్రాహ్మణులకు నమర్పిస్తాడు.

అతడు వ్యాపకమైన తః లోకాన్ని జయిస్తాడు.
తః ప్రతిగృహీత మాత్రమే కల్యాణారి అగు గాక! || 12 ||

మంకము:

అతో హ్యాగ్ని రజనిష్ట శోకాద్
విప్రిః విప్రవస్త్య సహస్రా విపశ్చిత్ |
ఇష్టం హూర్త మథిహూర్తం వషట్కృతం
తత్ దేవా బుతుషః కల్పయున్తు || 13 ||

వదము:

అజః | హీ | అగ్నీః | అజనిష్ట | శోకాత్ |
విప్రః | విప్రవస్త్య | సహస్రః | విపశ్చిత్ ||
ఇష్టమ్ | హూర్తమ్ | అభిఃహూర్తమ్ | వషట్కృతమ్ |
తత్ | దేవాః | బుతుషః | కల్పయున్తు || 13 ||

అసువాదం:

అషము అగ్నిచేజస్సు నుంచి ఉద్యవించినది,
విప్రుని మహాత్మయంతో విద్యాంసుదైన విప్రదు
అవిష్కారు దైనాడు (కలిగినాడు.)
తః హూర్తం అధిహూర్తమై
యజ్ఞం ద్వారా సమర్పిత మౌతుంది,
దేవతలు బుతువులకు అనుకూలంగా
దానిని చెస్తున్నారు.

|| 13 ||

మంత్రము :

అమోతం వాసీ దద్య

ద్రిరఙ్య మపి దస్తిడామ్ ।

తథా లోక న్నమాపోతి

యే దివ్యా యే చ పార్థివాః

॥ 14 ॥

వదము :

అమూరుతమ్ । వాసః । దద్యత్ ।

హిరణ్యమ్ । అపి । దస్తిడామ్ ।

తథా । లోకాన్ । సమ్ । ఆపోతి ।

యే । దివ్యః । యే । చ । పార్థివాః

॥ 14 ॥

అసువాదం :

నెసిన హిరణ్యయ వస్తార్నిన్న, దస్తిను ఇవ్వవలెను.

ద్వులోకంలో ఉన్న వారికి, భూలోకంలోని వారికి

అలా ఇవ్వడం వల్ల స్వర్గికం ప్రాపితుంది.

॥ 14 ॥

మంత్రము :

ఏతా స్తోతోవ యన్న ధారాః

సోమ్య దేఖి ర్షీతప్సో మధుతృతః ।

స్తఫాన పృథివీ ముత ద్యాం

నాకణ్య పృష్ఠేషి స్తప్తరశ్చ

॥ 15 ॥

వదము ।

విజాకి । త్వా । అజి । ఉన్ । యున్ । ధారా ।
 సోమ్యః । దీపిః । ఘృతఃప్రశ్నః । మధుఃప్రతః ।
 న్తభాని । పృథివీము । ఉత్ । ద్వాము ।
 నాకస్యః । పృష్ఠి । అధి । సప్తఃరశ్ము ॥ 15 ॥

ఆసువాదం ।

ఓ ధాగమా । సోమ । సంబంధి, దివ్యము
 అయిన, ఘృతప్రశ్నము, మధుఃప్రతము అయిన
 రసధార నీ వద్దకు ప్రవహించు గాక ।
 నీతు సప్తరశ్మి (సూర్యదు) పై
 నాకప్రశ్మం లోని ద్వారోకాన్ని,
 పృథివి లోకాన్ని స్థిరం చేస్తావు. ॥ 15 ॥

మంత్రము :

అకోతిన్యజీ స్వర్గోఽసి
 త్వయూ లోక మట్టిరసః ప్రశాసన్ ,
 తం లోకం పుణ్యం ప్ర జ్ఞేషమ్ ॥ 16 ॥

వదము :

అజి । అసి । అజి । స్వఃపుగః । అసి ।
 త్వయూ । లోకమ్ । అగ్గిరసః । ప్ర । అణాసన్ ,
 తమ్ । లోకమ్ । పుణ్యమ్ । ప్ర । జ్ఞేషమ్ ॥ 16 ॥

అష్టవాదం:

ఓ అజమా! నీవు జన్మరహితమవు, స్వర్గమవు.

అంగిరసుదు నీ ద్వారా పై లోకాన్ని తెలుసుకున్నాడు.

ఆ పుణ్యలోకాన్ని నేను తెలుసుకుంటాను. || 16 ||

మంత్రము:

యేన్ | సహస్రం వహసి యేనాగ్ని సర్వవేదసమ్ |

తే నేమం యుషం నో వహ స్వార్థావేషు గస్తవే || 17 ||

వదము:

యేన్ | సహస్రసమ్ | వహసి |

యేన్ | అగ్ని | సర్వావేదసమ్ |

తేన్ | ఇమమ్ | యుషమ్ | నః | వహ |

స్వార్థః | దీవేషు | గస్తవే || 17 ||

అష్టవాదం:

ఓ అగ్ని! నీపు వేల మందిని కొని పోతావు.

అందువల్ల నీవు సర్వవేదివి. అందుతో మా ఈ యజ్ఞాన్ని దేవతల లోకానికి కొని పో. || 17 ||

మంత్రము:

అః వక్షః స్వగై లోకే దధాతి

వభోవుదసో సిర్యముతిం బాధమానః |

తేన్ లోక స్తుర్యవతో జయేము || 18 ||

వదము :

అషః । వక్ష్యః । స్వఃఽగే । లోకే । దధాతి ।
 వజ్ఞఃఽందనః । సిఃఽయుతిమ్ । బాధమానః ।
 తేనీ । లోకాన్ । సూర్యఃఽవతః । జయేము ॥ 18 ॥

అసువాదం :

పంచోదనము, అజము నిర్భయతతికి బాధకములు.

స్వరోచ్చ ప్రాప్తికి మారములు.

సూర్యుడున్న లోకాలను

మింద్యూరా ఇయింతుము గాఢ !

॥ 18 ॥

మంత్రము :

యం క్రాహ్మాచే సిదధే యం చ విష్ట
 యా విష్ట్రుష కిదనాసా మజస్య ।
 సర్వం తదగేనీ సుకృతస్య లోకే
 జానీతా స్వః సంగమనే పథినామ్ ॥ 18 ॥

వదము :

యమ్ । క్రాహ్మాచే । సిఽదధే । యమ్ । చ । విష్ట ।
 యాః । విష్ట్రుషః । కిదనాసామ్ । అజస్య ।
 సర్వమ్ । తత్ । అగేనీ । సుఽర్పుతస్య । లోకే ।
 జానీతాత్ । నః । సముఽగమనే । పథినామ్ ॥ 18 ॥

అనువాదం:

బ్రాహ్మణుని వర్గ ఉన్నది,
ప్రజలలో ఉన్నది అయిన అజము, ఓదనము
అనుభవ యోగ్యములు.
అవన్నీ మాకు సుకృతలోకములకు
వెళ్ళే సూర్యసంగమన జ్ఞాపికలు.

॥ 19 ॥

మంత్రము.

అశో వా ఇది ముగ్రే వ్యుక్తమత
తసోర ఇయ మథవద్ ద్వాః పృష్ఠమ్ ।
అన్తరిక్షం మధ్యం దిశః పార్వై సముద్రా కుషి ॥ 20 ॥
వదము
అజః । వై । ఇదమ్ । అగ్రే । వి । అక్రమత ।
తస్య । ఉరః । ఇయుమ్ । అభవత్ । ద్వాః । పృష్ఠమ్ ।
అన్తరిక్షమ్ । మధ్యమ్ । దిశః । పార్వై ఇతి । సముద్రా । కుషి ఇతి
॥ 20 ॥

అనువాదం:

అజము పూర్వం ఇక్కడ వికమించినది.
దాని వక్షస్స భూమి.
ద్వాలోకం పీరం
అంతరిక్షం మధ్యం.
దిక్కులు పార్వైములు,
సముద్రములు కుషి.

॥ 20 ॥

మంత్రము ।

సత్కం చత్రం చచ్ఛాషీ విశ్వం

సత్కం శ్రద్ధా ప్రాణి విరాట శిరః ।

ఏవ వా అపరిమితి యజ్ఞాయ దఃకి పశ్చాదనః ॥ 21 ॥

వదము :

సత్కము । చ । బుతము । చ । చచ్ఛాషీ ఇతి । విశ్వము ।

సత్కము । శ్రద్ధా । ప్రాణః । విరాట్ । శిరః ।

ఏషః । వై । అపరిమితః । యజ్ఞః ।

యత్ । అజః । పశ్చాద్యదనః

॥ 21 ॥

అపవాదం :

సత్క, బుతములు దీని కశ్య.

విశ్వం దీని అస్తిత్వము.

శ్రద్ధ ప్రాణము. విరాట్ శిరస్సు.

పంచాదనంతి కూడిన ఈ అజము

అపరిమిత యజ్ఞరూప మైనది.

॥ 21 ॥

మంత్రము ।

అపరిమిత మేవ యజ్ఞ మాటోన్

త్వపరిమితం లోక మావ రుశే ।

యోఽంతం పశ్చాదనం దక్షిధాశ్యోతిషం దద్దాతి

॥ 22 ॥

వదము :

అపరిమితమ్ | ఏవ | యజ్ఞమ్ | ఆశ్చోషి |

అపరిమితమ్ | లోకమ్ | ఆవ | రుషే |

యః | ఆజమ్ | వశ్మికిదనమ్ |

దక్షిణాసోయైతిషమ్ | దదాతి

॥ 22 ॥

అపవాదం :

అపరిమిత మైన యజ్ఞం అపరిమితంగా

లోకాన్ని అవరోధిస్తున్నది.

పంచాదనాన్ని, దక్షిణాజోయైతిస్మను.

ఆజము ఇస్తున్నది.

అపరిమిత మైన యజ్ఞాన్ని లభ్యం చేసుకున్నది.

అపరిమిత లోకాన్ని అది స్వాయత్రం చేసుకున్నది. ॥ 22 ॥

మంత్రము :

నాస్యాస్తిని భిష్టాత్ న్న మజ్జో సిర్ద్ యేత్ |

సర్వ మేనం సహదా యేదమిదం ప్ర వేశయేత్ | ॥ 23 ॥

వదము :

న | ఆస్య | ఆస్తిని | భిష్టాత్ | న | మజ్జి | సిః | ధయేత్ |

సర్వమ్ | ఏవమ్ | సక్తాత్దాయ |

ఇదమ్ముఇదమ్ | ప్ర | వేశయేత్

॥ 23 ॥

అనువాదం :

దీని అసికలను విరుగగొట్ట కూడదు.

మజ్జను హీల్చకూడదు.

వీటి సన్నిటిని తీసుకుని దీనిని ఇందులో ప్రవేశచెట్ట వలెను.

॥ 23 ॥

మంత్రము :

ఇదమిద్ మేవాస్య రూపం భవతి తేనైనం సం గమయతి ।

ఇషం మహా ఉర్జ మస్యై దుహో

యోఽం పఛ్చాదనం దక్షిణాశ్యోతిషం దదాతి ॥ 24 ॥

వదము :

ఇదమ్ము ఇదమ్ము । ఏవ । ఆస్య । రూపమ్ము ।

భవతి । తేన । ఏనమ్ము । సమ్ము । గమయతి ।

ఇషహో । మహః । ఉర్జమ్ము । ఆస్యై । దుహో ।

యః । ఆఃమ్ము । పంచ్చాదిదమ్ము । దక్షిణాశ్యోతిషమ్ము । దదాతి

॥ 24 ॥

అనువాదం :

దీని కిదే రూప మాతున్నది.

దానితో సంగమిస్తున్నది.

ఇందుకై అస్మాన్ని, తేజస్సును, బలాన్ని

దోహనం చేస్తున్నది.

అది దక్షిణాశ్యోతి రూప మైన

ఈ పంచాదనాన్ని అజమును ఇస్తున్నది.

॥ 24 ॥

మంత్రము

వళ్న రుక్న వళ్న నవాని వస్త్రా
 వళ్నానై ధీనవః కామదుఫూ భవస్తి ।
 యోజిం వళ్నాదనం దక్షిణాశ్చోతిషం దద్భాతి || 25 ||

వదము .

వళ్న । రుక్న । వళ్న । నవాని । వస్త్రా ।
 వళ్న । అనై । ధీనవః । కామఉదుఫూః । భవస్తి ।
 యః । అజమ్ । వళ్నాటిషమ్ ।
 దక్షిణాటిషోతిషమ్ । దద్భాతి || 25 ||

అనువాదం .

ఎవడు దక్షిణాతేజస్సుతో పొటు అజమును,
 ఎందోదనానై శస్త్రాదో,
 అతనికి ఐదు స్వర్దులులు. ఐదు నూతన వప్రములు,
 ఐదు కామదుఫు శైన ధేనుషులు లభిస్తాయి. || 25 ||

మంత్రము ।

వళ్న రుక్న తోతి రనై భవస్తి
 వర్ణ వాసాంసి తన్యే భవస్తి ।
 స్వర్గం లోక మస్తుతై యోజిం
 వళ్నాదనం దక్షిణాశ్చోతిషం దద్భాతి || 26 ||

వదము :

వళ్ని । రుక్మి । తోర్మిః । అస్త్నై । భవత్తి ।

వర్ణి । వాసాంసి । తన్యేషి । భవత్తి ।

స్వేషిగమ్ । లోకమ్ । అశ్వత్తి । యః । అజమ్ ।

వళ్నిఉటిదనమ్ । దష్టిచాటశోర్మిషమ్ । దదాతి || 26 ||

ఆనవాదం :

అజమును, దష్టిచాటశోర్మిస్నును

పంచోదనాన్ని ఎవడైతే ఇస్తాద్ది,

అతనికి ఐను నువరముద్రలు,

శోర్మిస్ను లభిస్తాయి.

అతని శరీరానికి కపచూప మైన వత్రములు; లభిస్తాయి.

అతను స్వగ్రలోకాన్ని చేరుకుంటాడు. || 26 ||

మంత్రము :

యా హుర్యం వతిం విత్తావ్యాఘావ్యం విన్వతేఉపరమ్ ।

వళ్నిఉదనం చ తా వజం దదాతో న వి యోవతః ॥ 27 ॥

వదము :

యా । హుర్యమ్ । వతిమ్ । విత్తావ్యి ।

అథ । అవ్యమ్ । విన్వతే । అపరమ్ ।

వళ్నిఉటిదనమ్ । చ । తా । అజమ్ ।

దదాతః । న । వి । యోవతః || 27 ||

అనువాదం .

తనకు భర్త తొలుత లభింపగా,
తరువాత రెండవ వానిని పొందిన అమె,
వా రియవురు పంచోదనాన్ని, అజమును
ఇస్తే వారు వియుక్తులు కాకుండా ఉంటారు. || 27 ||

మంక్రము .

సమానలోకో భవతి పునర్యవాచీపరః పతిః ,
యోజిషం పళ్చైదనం దక్షిణాజ్యోతిషం దదాతి
వదము;
సమానాలోకః । భవతి । పునఃాభువా । అపరః । పతిః ।
యః । అజము । పళ్చైభిదనము ।
దక్షిణాజ్యోతిషము । దదాతి
|| 28 ||

అనువాదం .

పందోదనం, దక్షిణాజ్యోతి, అజము
ఎవదైతే సమర్పిస్తాడో, అతడు
రెండవ భర్త పునర్యవాచీత శ్రీతో పాటు
సమాన స్థానవంతు దోతాడు. || 28 ||

మంక్రము .

అనుష్టార్యవత్సాం ధైను మునద్యాహ ముఖప్రఫుషము ,
వాసో హరణ్యం దత్తావ తే యత్ని దివ్ ముత్తమాము || 28 ||

వదము :

అనుషూర్యైవతాస్ము । ధేనుము ।

అనద్యవాహము । ఇవైబర్షింము ।

వాసః । హిరణ్యము । దృత్యా ।

తే । యుస్తి । దివము । ఇత్తైతమహము

॥ 28 ॥

అనువాదం :

దూడతో కూడిన అపును, ఎద్దును,

అందుతో పాటు వస్తుములు, సువర్ణమును

ఇచ్ఛినవారు ఉత్తమ ద్యుతోకాసికి వెదతాడు,

॥ 29 ॥

మంగ్రము :

అత్మానం వితరం పుత్రం శీత్రం వితామహము ।

జ్ఞాయాం జనీత్రిం మాతరం యే ప్రియా స్తానుప హ్వయే

॥ 30 ॥

వదము :

అత్మానము । వితరము । పుత్రము । శీత్రము । వితామహము ।

జ్ఞాయాము । జనీత్రిము । మాతరము ।

యే । ప్రియాః । తాన్ । ఇవులు । హ్వయే

॥ 30 ॥

అనువాదం :

తనకు, తండ్రికి, కొడుకునకు, మనుమనికి,

పితామహునికి, భార్యకు, జనీత్రికి, మాతకు,

ఎవరైతే ప్రియులో వారిని నేను అచ్ఛానును. ॥ 30 ॥

మంత్రము :

యో వై నై దాఘుం నామర్తుం వేద ।

ఏష వై నై దాఘై నామర్తు ర్యద్జః పఞ్చదనః ।

సి రే ప్రేయస్య ల్భాత్మవ్యస్య

శ్రీయం దహతి థవ త్యాత్మనా ।

యోజం పఞ్చదనం దష్టిధాష్టోత్రిషం దదాతి || 31 ||

పదము .

యః । వై । నై దాఘుమ్ । నాము । బుతుమ్ । వేద ।

ఏషః । వై । నై దాఘుః । నాము । బుతుః ।

యత్ । అజః । పఞ్చఉపిదనః ।

సిః । ఏవ । అప్రేయస్య । ల్భాత్మవ్యస్య ।

శ్రీయమ్ । దహతి । థవతి । ఆత్మనా ।

యః । అజమ్ । పఞ్చఉపిదనమ్ ।

దష్టిధాష్టోత్రిషమ్ । దదాతి

|| 31 ||

అమవాదం .

ఇది నిషంగా గ్రిష్మర్తువు

ఇది పంచోదనము, అజము

దీనిని గ్రిష్మ బుతుపుగా ఎవరు తెలుసుకుంటారో,

ఎవరై తే దష్టిధాష్టోత్రిని, పంచోదన అజమును

నమర్మిస్తారో - అప్రియ శత్రు నంపదను దగ్గం చేసే
అతను - ఆత్మక్తతో ప్రభావితు దొత్తాడు. || 31 ||

పంత్రము :

యో వై కుర్వన్తం నామర్తుం వేద
కుర్వతీం కుర్వతీ మేవాప్రీయస్య
భ్రాతృవ్యస్య ల్శియు మా దత్తే ।
ఏష వై కుర్వన్నామర్తు ర్యదజః పఞ్చదనః ।
ని రేవాప్రీయస్య భ్రాతృవ్యస్య
ల్శియుం దహతి భవ త్యత్వసా ।
యోతిజం పఞ్చదనం దష్టిధాతోఽిషం దదాతి || 32 ||

పదము .

యః | వై | కుర్వన్తమ్ | నాము | బుతుమ్ | వేదు |
కుర్వతీముఖకుర్వతీము | ఏవ | అప్రియస్య |
భ్రాతృవ్యస్య | ల్శియుమ్ | ఆ | దత్తే |
ఏషః | వై | కుర్వన్ | నాము | బుతుః |
యత | అతః | పఞ్చమిదనః |
నిః | ఏవ | అప్రియస్య | భ్రాతృవ్యస్య |

క్రియమ్ | దహతి | భవతి | ఆత్మనా |

యః | అజమ్ | వాళ్లు ఉచిదనమ్ |

దస్తిచాటశోతిషమ్ | దద్దాతి

" 32 "

అసువాదం

ఇది నిస్సందేహంగా ‘కర్త’ అనే బుతును

ఏ అజము పంచోదన అజమో,

ఎవడైతే దీనిని ‘కర్త’ అనే బుతునుగా

తెలుసుకుంటాడో, ఎవడైతే దస్తిచాతేణోయుక్తమైన
పుచోదన అజమును దానం చేస్తాడో

అతడు అప్రియ క్రతు సంపదను అపహరిస్తాడు.

అతను ఆత్మక్రత్తుతో ప్రభావితు చౌతాడు.

" 32 "

మంత్రము |

యో వై సంయతం నాసుర్తం వేద |

సంయతింసంయతి మేవాప్రియస్య

భ్రాతృవ్యాప్తయ్ | క్రియ మా దత్తే |

వీష వై సంయ న్మామర్తు ర్యదఃః వాళ్లుదనః |

ని రేవాప్రియస్య భ్రాతృవ్యాప్తయ్

క్రియం దహతి భవ త్యాత్మనా |

యోతిఃం వాళ్లుదనం దస్తిచాణ్యోతిషం దద్దాతి

" 33 "

వదము :

యః । వై । సమ్యాయస్తమ్ । నాము । బుతుమ్ । వేదు ।
 సంయతిమ్యాసంయతిమ్ । ఏవ । అప్రైయస్య ।
 భ్రాత్మవ్యస్య । శ్రీయమ్ । ఆ । దత్తై ।
 ఏషః । వై । సమ్యాయన్ । నాము । బుతుః ।
 యత్ । ఆజః । పంచ్యాయిదనః ।
 సిః । ఏవ । అప్రైయస్య । భ్రాత్మవ్యస్య ।
 శ్రీయమ్ । దహతి । భవతి । ఆత్మనా ।
 యః । ఆజమ్ । పంచ్యాయిదనమ్ ।
 దక్షిణాయజ్యోతిషమ్ । దద్ధతి

॥ 33 ॥

అసువాదం :

ఇది 'సంయమన' నామ బుతువు.

ఏది పంచోదన అజమో,

ఇది నిక్షయంగా సంయమ నామక

బుతు వని ఎవడు కనుక్కుంటాడో,

ఎవడు దక్షిణాయజ్యోతిష్మస్తుతో పాటుం

పంచోదన అజమును సమర్పిస్తాడో

అతడు అప్రైయ శక్తుసంపదను

అపహరిస్తాడు.

అతను అత్మక్రతో ప్రభావితు దోతాడు.

॥ 33 ॥

మంత్రము :

యో వై పిన్యస్తం నామర్తం వేద ।
 పిన్యతిం పిన్యతి మేవాప్రీయస్త
 బ్రాత్మవ్యస్త క్రియ మా దత్తే ।
 ఏష వై పిన్య న్యామర్త ర్యదజః పఞ్చదనః ।
 ని రేవాప్రీయస్త బ్రాత్మవ్యస్త
 క్రియం దహతి భవ త్యాత్మనా ।
 యోతిజం పఞ్చదనం దస్తిషాటోత్థిషం దదాతి || 34 ||

పదము

యః । వై । పిన్యస్తము । నామః । బుతుము । వేదః ।
 పిన్యతిముఁపిన్యతిము । ఏవ । అప్రీయస్త ।
 బ్రాత్మవ్యస్త । క్రియము । ఆ । దత్తే ।
 ఏషః । వై । పిన్యన్ । నామః । బుతుకి ।
 యత్ । అజః । పఞ్చుట్టిదనః ।
 నిః । ఏవ । అప్రీయస్త । బ్రాత్మవ్యస్త ।
 క్రియము । దహతి । భవతి । ఆత్మనా ।

యః । అజమ్ । పశ్చాత్కిరుదనమ్ ।
 దక్షిణాత్కోషిషమ్ । దదాతి

॥ 34 ॥

అనువాదం :

ఇది పోషణ నామ బుతువు.
 ఇది పంచాదన అజము.
 ఇది పోషక నాను బుతువని సక్కయంగా
 ఎవడు తెలుసుకుంటాడో,
 దక్షిణాతేజన్మతో కూడిన పంచాదన
 అజమును సమర్పిస్తాడో,
 అతను అర్పియ శత్రువంపదను అపవారిస్తాడు.
 అతను ఆత్మశక్తితో ప్రభావితు దౌతాదు.

॥ 34 ॥

పంక్రమ :

యో వా ఉద్యతం నామర్తం వేద
 ఉద్యతిముద్యతి మేవాప్రీయస్య
 క్రాత్కృవ్యస్య శ్రియ మా దత్తై ।
 ఏష వా ఉద్య న్నామర్తు ర్యద్జః పశ్చాదనః ।
 ని రేవాప్రీయస్య క్రాత్కృవ్యస్య
 శ్రియం దహతి భవ త్యాత్మనా ।
 యోఽం పశ్చాదనం దక్షిణాశ్యోషిషం దదాతి ॥ 35 ॥

వదము .

యః । వై । ఉత్తయన్తము । నాము । బుతుమ్ము । వేదు ।

ఉద్యతిమ్ముఉద్యతిమ్ము । ఏవ । అప్రీయస్య ।

ఉత్సత్పవ్యస్య । శ్రీయమ్ము । ఆ । దత్తే ।

ఏషః । వై । ఉత్తయన్లు । నాము । బుతుమః ।

యత్ । అజః । వంచ్ఛుఉణిదనః ।

నిః । ఏవ । అప్రీయస్య । ఉత్సత్పవ్యస్య ।

శ్రీయమ్ము । దహతి । భవతి । ఆత్మనా ।

యః । అజమ్ము । వంచ్ఛుఉణిదనమ్ము ।

దక్షిణాఉణ్ణోతిషమ్ము । దద్మతి

॥ 35 ॥

ఆమవాదం :

ఇది ఉద్యన్నామక బుతువు.

ఇది పంచోదన అజము.

ఇది నిజంగా ఉదయ నామక - బుతువని

ఎవడు తెలుసుకుంటొడో,

దక్షిణాతేజస్సుతో కూడిన పంచోదన

అజమును ఎవడు నమర్చిస్తాడో

అతను అప్రియ శత్రుసంపరున్నా

వోషక స్త్రీని అపహరిస్తాడు.

అతను ఆత్మక్రితో ప్రభావితు డౌతాదు.

॥ 35 ॥

మంత్రము :

యో వా అభిభువం నామర్తుం వేద ।

అభిభవస్తి మభిభవస్తి మేవాప్రీయన్య

భ్రాతృవ్యన్య క్రియ మా దత్తే ।

ఏవ అభిభూ ర్మామర్తు ర్యదఃః వచ్చేదనః ।

శిరేవాప్రీయన్య భ్రాతృవ్యన్య

క్రియం దహతి భవ త్యాత్మనా ।

యోజం వచ్చేదనం దక్షిణాశ్యోతిషం దదాతి

॥ 36

వదము :

యు । వై । అభిభువము । నాము । బుతుము । వేద ।

అభిభవస్తిముఖఅభిభవస్తిము । ఏవ । అప్రీయన్య ।

భ్రాతృవ్యన్య । క్రియము । ఆ । దత్తే ।

ఏవః । వై । అభిభూః । నాము । బుతుః ।

యత్తి । అజః । వచ్చుటిదనః ।

శిః । ఏవ । అప్రీయన్య । భ్రాతృవ్యన్య ।

క్రియము । దహతి । భవతి । ఆత్మనా ।

యి । అజ్ఞ । వంగుల్నిదనము ।

దక్కించాలట్టే తిప్పను । దద్దాతి

4 36 4

ಅನುವಾದಂ

ఇది అభిభవన నామక యుతుపు

ఇది పంచోదన లభ్యము

ఎవడతే రు. అభిభవన నామక

బుతున్నను తెలుసుకుంటూడో,

దక్కించాడ్‌యై యుక మెన పుచోదన

ಅಬಮುನು ಸಮರ್ಪಿಸಾಡು,

అతడు ఆపియ శాసని

ಅಭಿಧವನ ಶೀಲಮೆನ ಸಂಪರ್ದನು ಅಪಹಾರಿಸಾಡು.

ಅಲ್ಲಾ ದಾಸಿನಿ ಪರಿಗ್ರಾಂಚಿ ತನ ಶಕ್ತಿ ತೋ ನಿಲಬಡತಾದು. || ೩೬ ||

మంత్రము 2

ಅಜಂ ಚ ಪಚ್ಚತ ಪಣ್ಣ ಚೆದನಾನ್ ।

సర్వ దిశః సంమనః సధిచిః

సౌన్హర్యాంగి ప్రతి గృహమును త వితమ్

37

సమాచారం

ఆషమ్ | చ | వచ్త | పశ్చి | చ | ఓదనాన్ |

సర్వాః । దిశః । నమ్మిమనసః । స్తుధిచీః ।

నుఱ్ఱనర్సీసాస | వరీ | గృహను | తే | ఏతమ్

37

అమవాశం:

ఈ అజమును, పంచోదనములను పరిపక్షం చేయండి.

దీనిని మిారు సర్వదిక్షులకు, అంతరిష్ట ప్రదేశాసకి

నమ్మతితో సౌమనస్యంతో ప్రతిగహించండి. || 37 ||

మంత్రము:

తాస్తే రక్షస్తు తవ తుభ్య మేతం

తాభ్య ఆజ్యం హవి రిదం జూహోమి || 38 ||

పదము:

తాః । తే । రక్షస్తు । తవ । తుభ్యమ్ । ఏతమ్ ।

తాభ్యః । ఆజ్యమ్ । హవిః । ఇదమ్ । జూహోమి

|| 38 ||

అమవాశం:

మిారు, మిారు మిారు చెందిన పీనిని

రక్షించు కొందరు గాళ!

వారికై నే సీ ఆజ్యస్తు హోమం చేస్తున్నాను. || 38 ||

ఇది ఒదవ సూత్రం.

మూర్తం - 6

అయిః బ్రహ్మః ॥ దేవతలా, అతిథి : విద్యా ॥ చందస్మి : 1 నాగినామ త్రిపాద
గాయత్రి : 2 త్రివదాఉత్తరీ గాయత్రి : 3,7 సామ్పున్ త్రిపుష్టి : 4,9
ఆర్వ్యసుష్ఠువః 5 ఆసురీ గాయత్రి : 6 త్రివదా సామ్పున్ ఇగతి : 8
యూఱసీ త్రిపుష్టి : 10 సామ్పున్ భరిగ్ బృహతి : 11,14-16 సామ్పున్
సుష్ఠువః 12 వింద గాయత్రి : 18 సామ్పున్ నిచ్చక వంతి : 17 త్రివద
భరిగ్ వింద గాయత్రి ॥ మంత్రములా : || 17 ||

వినియోగం:- స్వర్గకాముడు దీనిలో ఈవం చేస్తాడు. ఈ ఆరు పర్యాయములలో ఆంధ్రి మాపాత్ముషు, అంధ్రిహాయ వర్ణిత మైనది. అంధ్రిహాయరు యజ్ఞవర తుల్యవలం కలదని ఆంధ్రిహాయ ఉన్నది.

పంత్రము

యో విద్యార్థీ బ్రహ్మ ప్రత్యక్షం పరూంషి
యస్య సంభారా బుచో యస్యానూక్యంమ్ ॥ 1 ॥

పదము.

యః । విద్యాత్ । బ్రహ్మ । । పతిఒఅష్టమ్ । పరూంషి ।
యస్య । సమ్బారాః । బుచః । యస్య । ఆనూక్యంమ్ ॥ 1 ॥

ఆసుపదం:

ఎవదు ప్రత్యక్షంగా బ్రహ్మాను ఎరుగునో,
ఎవని అవయవములు యజ్ఞసామృగియో,
ఎవని వెన్నెముక ఖుక్కలో..... ॥ 1 ॥

పంత్రము

సామాని యస్య లోమాని యజ్ఞ ర్ఘృదయ ముచ్యతే
పరిష్ఠరణ మిద్దవిః ॥ 2 ॥

పదము.

సామాని । యస్య । లోమాని । యజ్ఞః । ర్ఘృదయమ్ । ఇచ్యతే
పరిష్ఠరణమ్ । ఇత్ । మావిః ॥ 2 ॥

అనువాదం :

ఎవరి రోమములు సామములో,
ఎవని హృదయం యజుస్సుగా పేర్కొంటారో,
ఎవరి పరిస్తరణ (వత్తం) హవిసో... || 2 ||

సంక్రమము :

యద్ వా అతిధివతి రతిధిన్

ప్రవతివశ్యతి దేవయజునం ప్రమేష్టతే || 3 ||

వదము :

యత్ | వై | అతిధిఉవతిః | అతిధిన్ |

ప్రవతిఉవశ్యతి | దేవఉయజునమ్ | ప్ర | ఈష్టతే || 3 ||

అనువాదం :

ఏ గృహస్త అతిథుల కోసమై ప్రతీక్షిస్తాదో,
దేవయజునిన్న పరికస్తాదో..... || 8 ||

సంక్రమము :

య దత్తివదతి దిక్షా ముపైతి

య దుదకం యాచ త్యవః ప్ర ఇయతి || 4 ||

వదము :

యత్ | అతిఉవదతి | దిక్షామ్ | ఇవః | ఏతి |

యత్ | ఇదఫమ్ | యాచతి | అపః | ప్ర | నయతి || 4 ||

ఆనువాదం .

ఎవడు అతిథులను పలకరిస్తాడో,
ఎవడు యజ్ఞదీష్టను వహిస్తాడో,
ఎవడు ఇలమును యాచిస్తాడో,
ఎవడు డతనికి ఇలము నిస్తాడో ..

॥ 4 ॥

మంగ్రము

యా ఏవ యజ్ఞ ఆహః ప్రవచీయస్తే తా ఏవ తాః ॥ 5 ॥

పదము :

యాః | ఏవ | యజ్ఞి | ఆహః | ప్రవచస్తే | తాః | ఏవ | తాః
|| 5 ||

ఆనువాదం :

ఎవడు యజ్ఞజలంతో వెడతాడో వారే వారు. ॥ 5 ॥

మంగ్రము :

యత్ తర్వామహర్స్తి య ఏవాగ్నిషోమీయః

పతు ర్వధ్యతే స ఏవ సః ॥ 6 ॥

పదము .

యత్ | తర్వామ్ | ఆమహర్స్తి | యః | ఏవ | అగ్నిషోమీయః

పతుః | బధ్యతే | సః | ఏవ | సః ॥ 6 ॥

ఆనువాదం :

ఎవడు అతిథిని తృప్తిపరచుటకై
జలమును కొనిపోతాడో,

ఎవడు అగ్నితై, సౌమునితై వశువును
బంధిస్తాడో అతడే అతడు.

॥ 6 ॥

మంత్రము:

య దావసథాన్ కల్పయ స్తి

సదోహవిర్భానాస్యేవ తత్ కల్పయ స్తి

॥ 7 ॥

వదము:

యత్ | ఆఒవసథాన్ | కల్పయ స్తి |

సదఃఒవిర్భానాసి | ఏవ | తత్ | కల్పయ స్తి

॥ 7 ॥

అమువాదం:

ఎవడు అతిథి కోసమై వశులను కల్పిస్తాడో,
సాజ్ఞమునందు హవిర్భావమును ఇతునే కల్పిస్తాడు. || 7 ||

మంత్రము:

య దువస్తుషి లార్మి రేవ తత్

॥ 8 ॥

వదము:

యత్ | ఉవః ప్సుషితి | లార్మి | ఏవ | తత్

॥ 8 ॥

అమువాదం:

ఎవ దైతే తృణసులను పరుస్తాడో,
అతడే యజ్ఞమునందు దర్శిలను పరుస్తాడు. || 8 ||

మంత్రము:

య దువరిశయన హవార్షి

స్వర్గ మేవ శేన్ లోక మవ రుణే

॥ 8 ॥

వదము

యత్ | ఉవరిఇశయనమ్ | ఆచహర్ న్తి |

స్వీకృగమ్ | ఏవ | తేన | లోకమ్ | అవ | రుణే
- - - - -
|| 9 ||

అనువాదం

ఎవడు దాస్మై కయనమును అహరిస్తాడ్,
అతనిచే స్వీకర్లోకప అవయద్ద మాతుంది.

|| 9 ||

మంత్రము ५

యత్ | కశిష్టాషపబర్ ణ మాహర్ న్తి పరిధయు ఏవ తే || 10 ||

వదము

యత్ | కశిష్టాషపబర్ ణమ్ | ఆచహర్ న్తి |

వరిథయః | ఏవ | తే
- - - - -
|| 10 ||

అనువాదం १

ఎవడు అతిథి కోస్మై ఉపబర్షాణాన్ని కొని పోతాడ్,

ఎవడు యజ్ఞమునకు పరిథి అన్వయాడ్
|| 10 ||

మంత్రము

య దాఖ్మనాభ్యాఖ్మన మాహర్ న్యాయ్ మేవ తత్ || 11 ||

వదము

యత్ | ఆఖ్మనఃఅభ్యాఖ్మనమ్ | ఆచహర్ న్తి |

ఆజ్యమ్ | ఏవ | తత్
- - - - -
|| 11 ||

అనువాదం :

ఎవడు కనులకు లంజనమును,
శరీరమునకు లభ్యంజనమును ఆహారిస్తాడో, అది లజ్యమే. || 11 ||

సంగ్రహము :

యత్తి । పురా । వరివేషాత్ । ఖాద మాహార న్తి
పురోదాశా । మేవ । తా ॥ 12 ॥

పదము :

యత్తి । పురా । వరివేషాత్ । ఖాదమ్ । ఆమార న్తి
పురోదాశా । ఏవ । తా ॥ 12 ॥

అనువాదం :

ఎవడు భోజనానికి ముందు ఆతిథి కోసమై
భోజనం కొని పస్తాడో అది పురోదాశమే ॥ 12 ॥

సంగ్రహము :

య దశనకృతం హ్వయున్తి
పూవిష్ట్ముత్ మేవ తద్ధ్వయున్తి ॥ 13 ॥

పదము :

యత్తి । అశనముకృతమ్ । హ్వయున్తి ।
పూవిష్ట్ముత్ । ఏవ । తత్ । హ్వయున్తి ॥ 13 ॥

అనువాదం :

ఎవడు వంటహారిని ఆహ్వ్యనిస్తాడో,
అతడే హవిస్సును, యజ్ఞం చేయహారిని ఆహ్వ్యనిస్తాదు. ॥ 13 ॥

మంత్రము

యే ప్రీహయో యవా సిరువ్యాన్మించవ ఏవ తే ॥ 14 ॥

వదము :

యే । ప్రీహయః । యవాః । సిరువ్యాన్మిః ।

అంశవః । ఏవ । తే ॥ 14 ॥

ఆసుపత్రము

వీ ప్రీహా, యవలను సిరుపిస్తార్హం,

అని సోములతా ఖండములే.... ॥ 14 ॥

మంత్రము

యా న్యులూఖలమునలాసి గ్రావాణి ఏవ తే ॥ 15 ॥

వదము :

యాసి । ఉలూఖలమునలాసి । గ్రావాణి । ఏవ । తే ॥ 15 ॥

ఆసుపత్రము

ఏవి ఉలూఖల మునలములు (రోలు, రోకలు)

అని సోమరసాన్ని తీయాని కుపయోగించే కిలలే. ॥ 15 ॥

మంత్రము .

శూర్పం వవిత్రం తుషా బుజీషా భిషప్తా రాపః ॥ 16 ॥

వదము :

శూర్పమ్ । వవిత్రమ్ । తుషాః । బుజీషా । అధింసన్సిః । ఆపః

॥ 16 ॥

ఆనువాదం :

అతిథికై చెటలో కొని వచ్చిన లాజలు
యజ్ఞంలో పవిత్రంతో సమానం.
ధాన్యం మీండి పొట్టు; సోములసం తీసిన తరువాత
మిగిలిన పిప్పితో సమానం.

అతిథి భోజనానికై ఉపయోగించే ఇలం
యజ్ఞ జలంతో సమానం.

॥ 16 ॥

మంత్రము :

ప్రసుగ్ దర్శ్య రైవ్యః షణమయవనం

ప్రదోణకలశః కుమ్భమ్యుణ్యు వాయవ్యుణ్యుని

పాత్రాచేయ మేవ కృష్ణాజిసన్ము

॥ 17 ॥

వదము :

ప్రసుక్ | దర్శ్యః | నేష్టంము | ఆయవనము |

ప్రదోణకలశః | కుమ్భమ్యుణ్యుణ్యు | వాయవ్యుణ్యుని |

పాత్రాచే | ఇయము | ఏవ | కృష్ణాచిసన్ము

॥ 71 ॥

ఆనువాదం :

కొయ్య గరితె ప్రసుక్కుతో సమానం.
పంట చెసేటాప్పుడు అన్నాన్ని పరికించడం
యజ్ఞాన్ని పీషించడంతో సమానం.
చిన్న, పెద్ద పాత్రలు యజ్ఞపాత్రలతో సమాన మైనవి.
అతిథికై ఇతర పాత్ర లేవి చేస్తారో,
అవి యజ్ఞపాత్రలతో సమాన ప్రైనవి.
అలాంటిదే కృష్ణాజిసనం.

॥ 17 ॥

సూక్తం - 6 (2)

సుఖః ప్రహృతః ॥ దేవతలు . అరథి : విద్యా ॥ ఛందస్తు . 1 విరాట్ పురస్తావ్
బృహతీః 2,12 సామ్యు త్రిష్టవ్ . 8 అమరీ త్రిష్టవ్ : 4 సామ్యుగ్రస్తిక్,
5 సామ్యు బృహతీః ; 8 ఆర్గ్యస్తుష్టవ్ : 7 వఘపదా విరాట్ పురస్తావ్
బృహతీః 8, 9 సామ్యుష్టుష్టవ్ : 10 త్రివర్ధాటల్పీ త్రిష్టవ్ : 11
భుంక్త సామ్యు బృహతీః 18 త్రివర్ధాటల్పీ వంక్తి ॥ మంత్రములు :
॥ 18 ॥

మంత్రము

యజమానబ్రాహ్మణం వా ఏత దత్తిధివతిః కురుతే

య దాహార్యాటని ప్రేష్టత ఇదం భూయాత ఇదాతి మితి ॥ 1 ॥

వదము

యజమానటబ్రాహ్మణమ్ । వై । ఏతత్ । అతిధివతిః । కురుతే ।

యత్ । ఆంధార్యాటిః । ప్రహర్షతఃక్తతే ।

ఇదమ్ । భూయాతిః । ఇదాతిమ్ । ఇతి

॥ 1 ॥

అసువదం

ఏది ఆధిక మైవదిః, ఏ । సరిపోవునదిః,

ఏవి ఆశిధి కిచ్చుటకు యోగ్యమైన పగార్థంగా

చూస్తున్నడి, ఆ అతిధిని సత్కరించే యజమానుడు

యజ్ఞం చేసే బ్రాహ్మణునితో సమానుడు.

యజ్ఞిలో యజ్ఞాని వంటి వాడు.

॥ 1 ॥

మంత్రము.

య దాహ భూయ ఇద్దరేతి

ప్రాణ మేవ తేన వర్ణియాంసం కురుతే

॥ 2 ॥

వదము :

యత్ | ఆహ | భూయః | ఇత్ | హర | ఇతి |

ప్రాణము | ఏవ | తేన | వర్షియాంసము | కురుతే || 2 ||

అనువాదం :

అధికంగా లిరిగి అతిథికి ఏ దైతే ఇస్తారో,

దానితో తన ప్రాణాన్ని చిరస్తాయాగా చేసుకుంటాడు. || 2 ||

మంత్రము :

ఇవ | హరతి | హవింష్య | సాదయతి

|| 3 ||

వదము :

ఇవ | హరతి | హవింష్య | ఆ | సాదయతి

|| 3 ||

అనువాదం :

అది హవిరాది పదార్థాలను కొనిపోయిన టునుతుంది. 3 ||

మంత్రము :

తేషా మాసన్నానా మతిథి రాత్కున్ జహోతి

|| 4 ||

వదము :

తేషామ్ | ఆసన్నానామ్ | అతిథిః | ఆత్కున్ | జహోతి || 4 ||

అనువాదం :

అనన్నము తైన పదార్థముల నుంచి

కొన్ని పదార్థములను అతిథి తాను

హవనం చేసుకుంటాడు. (స్వీకరిస్తాడు.)

|| 4 ||

మంత్రము

ప్రసుచా హన్తైన ప్రాణి యూహీ ప్రసుత్వారేణ వషట్కుారేణ ॥ 5 ||

వదము ।

ప్రసుచా । హన్తైన । ప్రాణి । యూహీ ।

ప్రసుక్తుకారేణ । వషట్కుకారేణ ॥ 5 ||

అసువాదం .

ప్రసుక్తు వంటి చెలితో ప్రాణరూప మైన యూహంపై

భోజనం చేసేటప్పుడు వచ్చే శబ్దాలు

వషట్కురాలుగా అహంతి చేసుకుంటాడు.

॥ 5 ||

మంత్రము :

ఏతి వై ప్రాణియా శ్వాప్రాణియా శ్వాత్రివ్యజః

స్వగం లోకం గమయ న్ని య దతీథయః

॥ 6 ||

వదము .

ఏతి । వై । ప్రాణియః । చ । అప్రాణియః । చ । బుత్యిజః ।

స్వఃఃకుగమ్ । లోకమ్ । గమయ న్ని । యత్ । అతిథయః ॥ 6 ||

అసువాదం .

అతిథులుగా వచ్చిన వారు -

ప్రియులు కాని, అప్రియులు కాని

అతిథ్యయజ్ఞంలో వారు బుత్యికుత్కులు.

వారు యజమానుని స్వగలోకానికి పంపుతారు.

॥ 6

మంగ్రము:

న య ఏవం విద్యాన్ న ద్విష న్నశ్చియా
 న్న ద్విషతోఽన్న మశ్చియా
 న్న మీమాంసితస్య న మీమాంసమానస్య || 7 ||

పదము:

సః । యః । ఏవమ్ । విద్యాన్ । న । ద్విషన్ । న । అశ్చియాత్ ।
 న । ద్విషతః । అన్నమ్ । అశ్చియాత్ ।
 న । మీమాంసితస్య । న । మీమాంసమానస్య || 7 ||

అసువాదం:

ఈ తత్త్వాన్ని తెలిసిన వాడు ఎవరి సైనా
 ద్వైషిస్తూ భౌజనం చేయకూడదు.
 ద్వైషుల ఐన్నాన్ని తినకూడదః.
 అనుమానించే వాని అన్నాస్తు తినకూడదు. || 7 ||

మంగ్రము:

సర్వే వా ఏష జగ్గటపాప్యా యస్యాన్న మశ్చిస్తు || 8 ||

పదము:

సర్వః । వై । ఏషః । జగ్గటపాప్యా ।
 యస్యాన్న । అన్నమ్ । అశ్చిస్తు
 || 8 ||

అసువాదం:

ఎవని అన్నాస్తు అతిథులు భుజిస్తారో,
 వారు ఇతని నర్య పాపములను దహించి వేస్తారు. || 8 ||

మంత్రము :

సర్వ వా ఏషోఽజగ్దపాప్మా యుస్మాన్మం నాశ్మత్తి ॥ 9 ॥

పదము ,

సర్వః । వై । ఏషః । అజగ్దపాప్మా ।

యుస్మా । అన్మము । న । అశ్మత్తి ॥ 9 ॥

అనువాదం

ఎవరి అన్నాన్ని తినరో, పారి పోప మంతా అలాగే ఉంటుంది
॥ 9 ॥

మంత్రము

సర్వదా వా ఏష యుర్త్క్రగ్రావార్ద్య ప్రవిత్రో

విత్తాధ్వర ఆహ్మేతయజ్ఞక్రతు ర్య ఐపహరతి ॥ 10 ॥

పదము ,

సర్వదా । వై । ఏషః । యుర్త్క్రగ్రావా । ఆర్ద్యఇవనిత్రతః ।

విత్తంఅధ్వరః । ఆహ్మేతంయజ్ఞక్రతుః । యః । ఐపహరతి
॥ 10 ॥

అనువాదం :

ఏ గృహస్తు అతిథికై అవసర సామృగ్రిని కొనిపోతాడో,
అతడు సర్వదా సోమురసం తీసే శిలతో

సోమురసాన్ని తీసుచే ఉంటాడు

అతను సర్వదా పవిత్రుడు.

సదా యజ్ఞకర్త.

అతను సదా యజ్ఞాన్ని నిర్వర్తించినవాడు ॥ 10 ॥

సంక్రము :

ప్రింజాపతో యై ఏతస్య యజ్ఞో వితతో య ఉపహరః || 10 ||

వదము :

ప్రింజాఉపత్యః । వై । ఏతస్య ।

యజ్ఞః । విఉతతః । యః । ఉపహరః || 11 ||

అసువాదం :

ఎవడు అతిథికై సామగ్రిని కొని వస్తాడో,
అతను ప్రింజాపత్య యజ్ఞాన్ని నిర్వచించిన వాడు. || 11 ||

సంక్రము :

ప్రషాపతే ర్యా ఏష విక్రమా నను విక్రమతే య ఉపహరః
|| 12 ||

వదము :

ప్రషాపతేః । వై । ఏషః । విక్రమాన్ ।

అనుఉవిక్రమతే । యః । ఉపఃహరః || 12 ||

అసువాదం :

ఎవడు అతిథికి దాన మిస్తాడో,
అతడు ప్రషాపతి లదుగులలో నడుస్తాడు. || 12 ||

సంక్రము :

యోఉతిథినాం న ఆహవనియో

యో వేశ్మని న గార్ఘపతో

యస్మిన్ పత్ని న దక్షిణాగ్ని:

|| 13 ||

పదము

యః । అతిథినామ్ । నః । ఆచావనీయః ।

యః । వేశ్వరి । నః । గార్హాచావత్యః ।

యస్మిన్ । వచ్చి । నః । దక్షిణాచగ్నిః

॥ 13 ॥

అసువాదం :

ఏది అతిధులకు భోజనం కల్పిస్తుందో,

అది ఆచావనీయాగ్ని.

ఏది ఇంటిలో ఉంటుందో, అది గార్హాపత్యాగ్ని.

దేనితో వంట చేస్తారో, అది దక్షిణాగ్ని.

॥ 13 ॥

సూక్తం-6 (3)

అమి: ప్రిహ్ను ॥ దేవతలః : ఆశిథి, విద్యా ॥ భందస్మి: 1-8,0 ప్రిపా పిషీకా
మర్యా గాయత్రీ: 7 సామ్యు బృహతః ; 8 పిషీరికమధ్యాష్టిక్ ॥
మంత్రములః :

॥ 8 ॥

మంత్రము.

ఇషం చ వా ఏవ హూర్తం చ గృహాం

మాన్మాతి యః హర్యైతిథి రాన్మాతి

॥ 1 ॥

మంత్రము :

ఇష్టమ్ । చ । వై । ఏషః । హూర్తమ్ । చ । గృహామ్ ।

అమ్మాతి । యః । హర్యై । అతిథి । అమ్మాతి

॥ 1 ॥

అసువాదం :

అతిథి కంటె హర్యైం భుజించే వాదు

తన ఇర్పు ఇష్టాన్ని, హర్యైని భుజించిన వా దవుతాదు. ॥ 1 ॥

మంత్రము:

పయశ్చ వా ఏష రసం చ గృహణా

మశ్శతి యః హర్యోడితిథి రశ్శతి

॥ 2 ॥

వదము:

పయః | చ | వై | ఏషః | రసము | చ | గృహణము |

అశ్శతి | యః | హర్యః | అతిథిః | అశ్శతి

॥ 2 ॥

అమవాదం:

అతిథి కంటె ముందు భుజించిన వాడు

తన ఇంటి రసాన్ని, షీరాన్ని భుజించిన వాడవుతాడు. ॥ 2 ॥

మంత్రము:

త్రాపం చ వా ఏష స్తోతిం చ గృహణా

మశ్శతి యః హర్యోడితిథి రశ్శతి

॥ 3 ॥

వదము:

త్రాపము | చ | వై | ఏషః | స్తోతిము | చ | గృహణము |

అశ్శతి | యః | హర్యః | అతిథిః | అశ్శతి

॥ 3 ॥

అనువాదం:

అతిథి కంటె ముందు భుజించిన వాడు

తన ఇంటి త్రాపన్నను, స్తోత్రిని భుజించిన వాడవుతాడు.

॥ 3 ॥

మంత్రము.

ప్రపణం చ వా ఏష పశుంశ్వ గృహణా
మశ్యుతి యః హర్యోజిథి రశ్యుతి

॥ 4 ॥

పదము

ప్రపణాము । చ । వై । ఏషః । పశున్ । చ । గృహణాము ।

అశ్యుతి । యః । హర్యోజిథి । అతిథిః । అశ్యుతి

॥ 4 ॥

అమవాదం.

అతిథి కంటె ముందు భుజించిన వాడు

తన ఇంటి నంతానాస్నీ, పశుర్పలను

భుజించినవా దపుతాడు.

॥ 4 ॥

మంత్రము.

కీర్తిం చ వా ఏష యశ్శు గృహణా

మశ్యుతి యః హర్యోజిథి రశ్యుతి

॥ 5 ॥

పదము:

కీర్తిము । చ । వై । ఏషః । యశః । చ । గృహణాము ।

అశ్యుతి । యః । హర్యోజిథి । అతిథిః । అశ్యుతి

॥ 5 ॥

అమవాదం:

అతిథి కంటె ముందు భుజించిన వాడు

తన ఇంటి కీర్తిని, యశస్వును

భుజించిన వా దపుతాడు.

॥ 5 ॥

మంక్రమః;

శ్రీయం చ వా ఏష సంవిదం చ గృహం
మశ్శాతి యః హర్షేత్తిథి రాత్తి
॥ 8 ||

వదమః:

శ్రీయమ్ | చ | వై | ఏషః | సమ్భవిదమ్ | చ | గృహంమ్ |
అశ్శాతి | యః | హర్షః | అతిథిః | అశ్శాతి
॥ 8 ||

అనుపాదం:

అతిథి కంటె ముందు భుజించిన వాతు
తన ఇంబి సంపదను, సంజ్ఞానాన్ని
భుజించిన వా దౌతాడు.

॥ 6 ||

మంక్రమః;

ఏష వా అతిథి ర్ఘచోచ్ఛ్రితియ
శస్త్రస్త్రాత హర్షే నాశ్చియాత
॥ 7 ||

వదమః:

ఏషః | వై | అతిథిః | యాత | శ్రోత్రియః |
శస్త్రస్త్రాత | హర్షః | న | అశ్చియాత
॥ 7 ||

అనుపాదం:

ఈ అతిథి శ్రోత్రియదు.

అందువల్ల అతని కంటె ముందు
భోజనం చేయడం తగదు.

॥ 7 ||

పంచ్రము.

అశితావ త్యతిథా వశ్మియాద్ యజ్ఞస్య
సాత్కుత్యాయ యజ్ఞస్యావీచ్ఛదాయ తద్ ప్రతమ్ ॥ 8 ॥

పదము.

అశితువతి । అతిథి । అశ్మియాత్ । యజ్ఞస్య ।
సాత్కుత్యాయ । యజ్ఞస్య । అవీచ్ఛదాయ । తత్ । ప్రతమ్
॥ 8 ॥

అనువాదం :

అతిథి భుజించిన తర్వాత గృహాసు భుజించాలి.
యజ్ఞ సంగతితై యజ్ఞం అవిచ్ఛదంగా
సాగుతై అది ప్రతంగా పాటించాలి. ॥ 8 ॥

పంచ్రము ।

ఏతద్ వా ॥ స్వాదీయో య దధిగవం
క్షిరం వా మాంసం వా కదీవ నాశ్మియాత్ ॥ 8 ॥

పదము.

ఏతత్ । వై । ణిం ఇతి । స్వాదీయః । యత్ । అధికుగవమ్ ।
క్షిరమ్ । వా । మాంసమ్ । వా । తత్ । ఏవ । నా అశ్మియాత్ ॥ 8 ॥

అనువాదం :

ఏది మధురంగా ఉండునో,
ఏది గోక్షిరము, గోమాంసము అగునో,
దానినే అతిథి కంటె ముందు భుజించ కూడదు. ॥ 9 ॥

మా తం - 6 (4)

అయిః బ్రహ్మః ॥ దేవతలః అరథః విద్యః ॥ చందనుః 1,3,5,7 ప్రాణావ
శ్యామసుష్టువః 2,4,6,8 ప్రతివదా గాయత్రిః 8 ధరిం ప్రాణావశ్యా
గాయత్రిః 10 చక్కన్ధా ప్రస్తారవంత్తి ॥ మంత్రములః ॥ 10 ॥

మంత్రము ।

న య ఏవం విద్యాన్ క్షీర ముఖసిచోఘపహరః ॥ 1 ॥

వదము ।

సః । యః । ఏవమ్ । విద్యాన్ ।

క్షీరమ్ । ఉపటసిచ్యై । ఉపటహరః ॥ 1 ॥

అమవాదం ।

ఈ విషయం తెలిసిన వాడు అతిథి కోసమై
క్షీరాన్ని ప్రాతలో తీసుకుని వెడతాడు. ॥ 1 ॥

మంత్రము ।

యావ దగ్నిష్టోమే నేష్టోవ్

సుసుమృద్ధై నావరునై శావ దేసే నావ రునై ॥ 2 ॥

వదము ।

యావ్త్ । అగ్నిఉష్టోమేన్ । ఇష్టోవ్ సుఉసుమృద్ధైన్ । అవఉరునై

శావ్త్ । ఏనేన్ । అవ్ । రునై ॥ 2 ॥

అమవాదం ।

సుసుమృద్ధైన అగ్నిష్టోమ్మాన్ని

శూర్పి చేసేన ఫలాన్ని అనుభవిస్తాడు.

॥ 2 ॥

మంత్రము:

న య ఏవం విద్యాత్మార్పి రుపసిచోవ హర్షి || 3 ||

వదము

సః | యః | ఏవమ్ | విద్యాన్ |

సర్పః | ఇవటసిచ్య | ఇవటహర్షి || 3 ||

అసువాదం.

ఈ విషయం తెలిసిన విద్యాంసుదు

అతిథి కోసమై సర్పాని పాత్రులో తీసుకొని వెడతాడు. || 3 ||

మంత్రము:

యావ దతిరాత్రే జేష్టావ

సుసమృద్ధి నావర్యానే తావ దేసే నావ ర్యానే || 4 ||

వదము:

యావత్ | అతిఉరాత్రేణ | ఇష్టావ |

సుఉసమృద్ధిన | అవటర్యానే | తావత్ | ఏనేన | అవ | ర్యానే || 4 ||

అసువాదం :

అతిరాత్ర ఇష్టితో అతి సమృద్ధ మైన

యజ్ఞాన్ని మాసిన ఫలాన్ని పొందుతాడు. || 4 ||

మంత్రము.

న య ఏవం విద్యాన్ మధుపసి చోవహర్షి || 5 ||

వదము :

నః । యః । ఏవమ్ । విద్యాన్ । మధు । ఉపటసిచ్యై । ఉపటహరః
- - - - -
|| 5 ||

అశువాదం :

ఈ విషయం తెలిసిన మనిషి అతిథి క్ర్యదానిక్రై
మధువును పొతులో ఉంచుకొని తీసుకొని వెడతాదు. || 5 ||

మంత్రము :

యావత్ నత్త్ర్యునద్యై సైష్టావ్ । నుంమృద్యై నావరునై
- -
తావ దేసే నావ రునై
- -
|| 6 ||

వదము :

యావత్ । నత్త్ర్యునద్యైన । ఇష్టావ్ । నుంమృద్యైన । అవరునై
- - -
తావత్ । ఏనేన । ఆవ । రునై
- - -
|| 6 ||

అశువాదం :

సమృద్ధ మైన సత్తునద్య మనే
యజ్ఞం చేసిన ఫలాన్ని అనుభవిస్తాము.
|| 6 ||

మంత్రము :

న య ఏవం విద్యాన్ మాంస మువసి చ్యైవహరతి || 7 ||

వదము :

నః । యః । ఏవమ్ । విద్యాన్ ।

మాంసమ్ । ఉపటసిచ్యై । ఉపటహరతి
- - -
|| 7 ||

అనువాదం :

ఈ విషయం తెలిసిన వాడు మాంసాన్ని
సాతలో ఉండుకొని అతిథికై తీసుకొని వెడతాడు. ॥ 7 ॥

పంక్రిష్టము

యూవర్ ద్వాదశాహే నేష్టావ్ సునుమృద్దే నావరుశే
తావ దేనే నావ రుణే ॥ 8 ॥

వదము

యూవక్త్ | ద్వాదశభాషాన్ | ఇష్టావ్ |
సుఱనుమృద్దేన్ | ఆవరుణే | శావక్త్ | ఏనేన్ | ఆవ్ | రుణే ॥ 8 ॥

అనువాదం .

అతను ఉత్తమము, నమృద్ధము ఆయన
ద్వాదశ ఇష్టాషి చేసిన ఘలాన్ని పొందుతాడు. ॥ 8 ॥

పంక్రిష్టము

న య ఏవం విద్యా నుదక ముఖసి చ్యోవహరతి ॥ 9 ॥

వదము

నః | యః | ఏవమ్ | విద్యాన్ |

ఉదకమ్ | ఉవరసిచ్యో | ఉవరహరతి ॥ 9 ॥

అనువాదం .

ఇది తెలిసిన వాడు ఉదకాన్ని
ఉత్తమ పాతలో ఉండి అతిథికై కొని పొతాడు. ॥ 9 ॥

మంత్రముః

ప్రశాసాం ప్రపజననాయ గచ్ఛతి

ప్రతిష్టాం ప్రైయః ప్రశాసాం భవతి

య ఏవం విద్యా సుదక ముహసి చౌధుర్యతి || 10 ||

పదముః

ప్రప్రశాసామ్ | ప్రప్రపజననాయ | గచ్ఛతి |

ప్రతిష్టామ్ | ప్రైయః | ప్రప్రశాసామ్ | భవతి |

యః | ఏవమ్ | విద్యాన్ | ఉదకమ్ | ఉప్పనిచ్య | ఉప్పనిచ్యతి || 10 ||

అనువాదం:

సంతానోత్పత్తిత్తుత్తు ప్రాప్తిక్తై ప్రతిష్టను పొందుతాడు,

ప్రజలలు ప్రైయు దోతాడు.

ఇది తెలిసిన వాడు ఉదకాన్ని పొతలో

ఉంచుకొని అతిథిక్తై తీసుకొని వెడతాడు. || 10 ||

మాత్రం-6 (5)

యమి: బ్రహ్మః దేవతయః అతిథి: విద్యా: భందస్మః; 1 సామ్యుగ్ణష్టికः
2 పురాష్ట్రికః 8,5,7 (పీటి రెండించి ఉత్తరార్థము), 10 భురిక సామ్యు
ఖృహతి: 4,8,9 సామ్యుగ్ణష్టివ్యః 5 (హూర్వ్యర్థము) క్రివదా నిర్వర్త
విషమా నామ గాయత్రితి: 7 (హూర్వ్యర్థము) క్రివదా విరాద విషమా నామ
గాయత్రితి: 8 క్రివదా విరాదమ్మష్టవ్యః మంత్రముయః || 10 ||

మంత్రముః

తస్మా ఉషా హింగ్వాదోతి సవితా ప్ర స్తుతి || 1 ||

వదము

త్వనైన్ | ఉషః | హిఁ | కృణోతి | నవితా | ప్రతి | స్తోతి || 1 ||

అనువాదం.

ఇది ఎరిగిన వానికై ఉష అనంద సందేశాన్ని ఇన్నంది.

నవిత ప్రశంస చేస్తాడు. || 1 ||

మంత్రము:

బృహస్పతి రూర్జయోద్యమతి

త్వష్టా పుష్టాత్ ప్రతి హరతి విశ్వ దేవా సిధస్తమ్ || 2 ||

వదము:

బృహస్పతిః | ఉర్జయాః | ఉత్తి | గాయతి |

త్వష్టాత్ | పుష్టాత్ | ప్రతితి | హరతి | విశ్వి | దేవాః | సిథస్తమ్ || 2 ||

అనువాదం:

బృహస్పతి గుఱగానం చేస్తాడు.

త్వష్ట అతనికి పుష్టి నిస్తాడు.

విశ్వేదేవతలు ఆశ్రయప్రదానం చేస్తారు. || 2 ||

మంత్రము:

సిధస్తం భూత్యాః ప్రపణయాః

వశునాం భవతి య ఏవం వేద

|| 3 ||

వదము.

సిథస్తమ్ | భూత్యాః | ప్రపణయాః |

వశునామ్ | భవతి | యః | ఏవమ్ | వేద

|| 3 ||

ఆశువాదం ।

అందువల్ల అతను సంపద, సంతానం, పశువులకు
అక్రయస్తానం అవుతాడు. ॥ ३ ॥

మంత్రము :

తస్మై ఇద్య న్యాయోఽి హిష్టుఎంచోతి సంగవః ప్ర స్తోతి ॥ ४ ॥

వదము :

తస్మై । ఇత్తియున్ । సూర్యః । హిష్టుః । కృంచోతి ।

సముఖగవః । ప్ర । స్తోతి

॥ ४ ॥

ఆశువాదం :

ఈ అతిధిసత్యాగ్ర ప్రతం తెలిసిన వానికి
ఉదయస్తున్న సూర్యుడు ఆనంద సందేశం ఇస్తాడు.
ప్రభాత సమయం ప్రశంస చేస్తుంది. ॥ ५ ॥

మంత్రము :

మధ్యశ్శిన్ ఇంద్రాయ త్వపర్మాషః

ప్రతి హర త్వస్తంయ స్నిధనమ్ ।

సిధనం భూత్యః ప్రసాయూః

వశువాం థవతి య ఏవం వేద

॥ ५ ॥

వదము :

మధ్యశ్శినః । ఇతి । గాయతి । అవర్మాజహ్యః ।

ప్రతి । హరతి । అస్తుముఖయున్ । సింధనమ్ ।

నిఒధన్ము । భూతాయ్యః । ప్రవ్రణాయ్యః ।
వశునాము । భవతి । యుః । వివమ్ । వేద
— — — — —

॥ 5 ॥

అషువాదం :

మధ్యందినం గుణగానం చేస్తుంది.
అపరాహ్నం పుష్టి నిస్తుంది.
అన్తమయం ఆశ్రయ మిస్తుంది.
ఇలా అతను సంపత్తికి, ప్రజకు,
పశువులకు ఆశ్రయస్థాన మౌతాడు.

॥ 5 ॥

మంక్రము

తన్నై ఆశ్రో భవన్ హిజ్ఞాణోతి న్తునయున్ ప్రస్తాతి ॥ 6 ॥

వదము .

తన్నై । ఆశ్రో । భవన్ । హిజ్ఞ । కృణోతి ।
న్తునయున్ । ప్ర । స్తాతి

॥ 6 ॥

అషువాదం :

ఈ ఆశిథినతాగ్వర ప్రతం తెరిసిన వానికి
ఆకనం లోని మేఘం అనంద సందేశ మిస్తుంది.
మేఘగ్రజనం ప్రశంసస్తుంది.

॥ 6 ॥

మంక్రము :

విదోయతమానః ప్రతి హరతి వర్ణ
న్నుదాయ త్యగ్గప్తాన్ సిధన్ము ।

సిద్ధనం భూత్క్ష్యః । ప్రవ్శాయూః ।

వశునాం భవతి య ఏవం వేద ॥ 7 ॥

వదము:

విఉదోయైతమానః । ప్రతి । హరతి । వర్షన్ ।

ఇత్ । గాయతి । ఇత్కుగృష్ణన్ । సిల్ఫనమ్ ।

సిల్ఫనమ్ । భూత్క్ష్యః । ప్రవ్శాయూః ।

వశునామ్ । భవతి । యుః । ఏవమ్ । వేద ॥ 7 ॥

అసువాదం:

మెరిసే మయ్య పుష్టి నిస్తుంది.

వర్షాభ్రం గుఱగానం చేస్తుంది.

పై తెగిరె మయ్య ఆక్రయ మిస్తుంది.

తః విధంగా అతను సంపత్తికి, ప్రపఞ్చకు,

వశవులకు ఆక్రయస్తాన మౌతాదు. ॥ 7 ॥

మంత్రము:

అతిథిన ప్రతి వశ్యతి హిహ్ముతో ర్ఘం వదతి

ప్రవ స్తో త్యుద్దకం యూత త్యుద్దాయతి ॥ 8 ॥

వదము:

అతిథిన । ప్రతి । వశ్యతి । హిహ్మి । కృధోతి । అథ । వదతి ।

ప్రవ । స్తోతి । ఉదకమ్ । యూవతి । ఇత్ । గాయతి ॥ 8 ॥

అమవాదం :

ఈ. అతిథినశ్శార ప్రతం తెలిసిన వాడు
 అతిథులను దర్శిస్తాడు.
 అనందంతో శబ్దం చేస్తాడు.
 అతిథులకు నమస్కరిస్తాడు.
 వారిని ప్రస్తుతిస్తాడు.
 అతను ఇలం తీసుకున్నపుడు
 యజ్ఞంలో ఉద్గాత వలె గంపం చేస్తాడు.

॥ 8 ॥

మంత్రము

ఉపు హరతి ప్రతి హర్త కుంభిష్టం సిధస్తము

॥ 9 ॥

పదము.

ఉపు । హరతి । ప్రతి । హర్త । ఉత్కంషిష్టము । సిధస్తము ॥ 9 ॥

అమవాదం :

అతిథులకు ఇచ్చిన పదార్థాలను
 గుజ్ఞమునకు ఉపహారంగా భావిస్తాడు.
 ఎవడు అతిథులకు భోజనం చెట్టి,
 మిగిలిన దానిని భక్తిస్తాడి,
 అతడు యజ్ఞాన్ని సంపూర్చి చేస్తాడు.

॥ 9 ॥

మంత్రము .

సిధసం భూత్యః ప్రజాయః

వశుపాం భువతి య ఏవం వేద

॥ 10 ॥

వదము :

ని॒చన్‌మే । భూ॒త్యః । ప్ర॒జా॒యుః ।

వశు॒నా॒ము । భవ॒తి । యుః । ఏ॒వము । వే॒ద

॥ 10 ॥

అసువాదం :

ఈ, విధంగా అతిధిసత్కారం చేసే వాడు
నంపదకు, ప్రజకు, వశుపులకు
అత్యయ్యాన మోతాడు.

॥ 10 ॥

పూ_క్తం-6 (6)

యు॒షి ॥ బ్రహ్మ ॥ దే॒వతయః ॥ అతి॒థి ॥ వి॒ద్యా ॥ ధం॒దమ్మః ॥ 1 అనురీ గా॒యత్రి ॥
2 సామ్యు॒గ్నసుష్టువః ॥ 3, 5 త్రి॒వదాఉట్రీ వంక్తి ॥ 4 ఏ॒కవదా ప్రా॒ణవక్ష
గా॒యత్రి ॥ 6-11 ఆర్పీ బృ॒హత్తి ॥ 12 ఏ॒కవదా అనురీ ఇగక్తి ॥ 13
యూజసీ ప్రి॒ష్టవః ॥ 14 ఏ॒కవదామర్యష్టిక ॥ మంత్రములః ॥ 14 ॥

మంత్రము :

యత్తి॒ క్షత్రా॒రం హ్వయ్య త్యా॒గ ప్రా॒వయ త్యైవ తత్ ॥ 1 ॥

వదము :

యత్తి॒ క్షత్రా॒రము ॥ హ్వయుతి॒ ॥ ఆ ॥ ప్రా॒వయతి॒ ॥ ఏవ ॥ తత్ ॥ 1 ॥

అసువాదం :

ద్వ్యారపాలకుని పిలిచిన వాడు
అధిక్రవణం చేసిన వాడే అవుతాడు.

॥ 1 ॥

మంత్రము :

యత్తి॒ ప్రతిక్షుటోతి॒ ప్రతా॒గ్యప్రా॒వయ త్యైవ తత్ ॥ 2 ॥

పదము

యత్ | ప్రతిష్టశ్నాతోతీ | ప్రతిష్టశ్శావయతి | ఏవ | తత్ || 2 ||

ఆనవాదం ।

ఎవడు నింటాడో అతను ప్రత్యాక్రషణం

చేసినవాడే అపుతాదు.

|| 2 ||

పంక్రము

యత్ | పరివేష్టారః పాత్రహస్తాః

హర్యై దాహరే చ ప్రపద్యసే

చమసాధ్వర్యర్ఘవ ఏవ తే

|| 3 ||

పదము :

యత్ | పరిషేష్టారః | పాత్రషస్తాః |

హర్యై | చ | అహరే | చ | ప్రపద్యసే |

చమసాధ్వర్యర్ఘవః | ఏవ | తే

|| 3 ||

ఆనవాదం :

అతిథులక్కె శూర్యం, అపరం పరివేష్టించిన వారు,

పాత్రహస్తులు మొదత్తైన చారి వద్దకు వెళ్ళారు.

యజ్ఞమునకు చమసాధ్వర్యదే అపుతాదు.

|| 3 ||

పంక్రము :

తేషాం న కశ్న నాహాతా

|| 4 ||

పదము,

తేషామ్ | న | కః | చన | అహాతా

|| 4 ||

అమవాదం :

వారిలో ఎవడూ అయిజకుడు కాదు. || 4 ||

మంగ్రతము :

యద్ వా అతిధిపతి రతిధిన్ పరివిష్టగ్నః సుభోదై

త్యవశ్చ మేవ త దుష్టావైతి

|| 5 ||

వదము :

యత్ | వై | అతిధిష్టవతిః | అతిధిన్ |

పరిష్టవిష్టి | గ్నఃన్ | ఉష్టాదైతి |

అవుష్టాధమ్ | ఏవ | తత్ | ఉష్టాఅవైతి

|| 5 ||

అమవాదం :

ఏగృహాసు అతిథులకు భోజనం పెట్టి

తన ఇంటికి వెదుతాడో, అతను

అవశ్చ సాన్నం చెయిడానికి వెళ్లినట్టే అనుతుంది. || 5 ||

మంగ్రతము :

యత్ సభాగయతి దక్షిణః సభాగయతి

య దనుతిష్ఠత ఉదవస్య త్యైవ తత్

|| 6 ||

వదము :

యత్ | సభాగయతి | దక్షిణః | సభాగయతి |

యత్ | అనుతిష్ఠతే | ఉత్సాహమ్ | ఏవ | తత్

|| 6 ||

అనువాదం.

ఎప్పుడు సమాగతు దోతాడో,
దక్కిఱను ఎప్పుడు నమర్చిస్తాడో,
ఎప్పుడు తన అన్యానం పూర్తిచేస్తాడో,
అప్పుడు అతను యథార్థ రిగా యజ్ఞాన్ని
చేసినవాడే అపుతాడు. || 6 ||

పంక్తము.

న ఉపవాశః హృథివాయం భక్తయ
త్వయవాశత్తస్తస్తిన్ యత్ హృథివాయం విశ్వరూపమ్ || 7 ||

పదము.

నః । ఉపువాశః । హృథివాయమ్ । భక్తయతి ।
ఉపువాశః । తస్తిన్ । యత్ । హృథివాయమ్ । విశ్వరూపమ్
|| 7 ||

అనువాదం:

అతడు ఆదరంతో పిలిచిన అతిథి
భూమిపై ఏదీశంలో ఉపవాశు దోతాడో,
ఏప్పథివిపై విశ్వరూపి యైన అన్నం కలదో,
అక్కడ నిమంక్రతితుడై దానిని భుజిస్తాడు. || 7 ||

పంక్తము:

న ఉపవాశత్తున్తరిషై భక్తయ
త్వయవాశత్తస్తస్తిన్ యద్న్తరిషై విశ్వరూపమ్ || 8 ||

వదము :

నః । ఉపుష్టహశతః । అన్తరిష్టి । భక్తయతి ।

ఉపుష్టహశతః । తస్మిన్ । యత్ । అన్తరిష్టి । విశ్వురూపమ్ ॥ 8 ॥

అసువాదం :

అతను ఆదరంతో పిలిచిన అతిథి

అంతరిక్షంలో ఏ ప్రదేశంలో ఉపహశతు దౌతాడో,

ఏ అంతరిక్షంలో విశ్వరూపి అయిన అన్నం కలదో,

అక్కడ నిమంత్రితుడై దానిని భుజిస్తాదు.

॥ 8 ॥

మంత్రము :

న ఉపుష్టహశతో దివి భక్తయ

త్వుపుష్టహశత స్తస్మిన్ యద్ దివి విశ్వరూపమ్

॥ 8 ॥

వదము :

నః । ఉపుష్టహశతః । దివి । భక్తయతి ।

ఉపుష్టహశతః । తస్మిన్ । యత్ । దివి । విశ్వురూపమ్

॥ 8 ॥

అసువాదం :

అతను ఆదరంతో పిలిచిన అతిథి

ద్వాలోకంలో ఎచ్చట ఉపహశతు దౌతాడో,

ఏ ద్వాలోకంలో విశ్వరూపి అయిన అన్నం కలదో,

అక్కడ నిమంత్రితుడై దానిని భుజిస్తాదు.

॥ 9 ॥

మంత్రము :

న ఉపుష్టహశతో దీవేషు భక్తయ

త్వుపుష్టహశత స్తస్మిన్ యద్ దీవేషు విశ్వరూపమ్

॥ 10 ॥

వదము

నః । ఉప్పటిహరూతః । దేవేషు । భక్తయతి ।

ఉప్పటిహరూతః । తస్మిన్ । యత్ । దేవేషు । విశ్వారూపమ్ ॥10॥

అనువాదం :

అతను ఆదః తో పిలిచిన అతిథి
దేవతలలో ఎక్కడ ఉపహరాతు దౌతాదో,
ఏ దేవతలలో ఒక్కరూపి అయిన అన్నం కలదో,
అక్కడ నిమంతితుడై దానిని భుజిస్తాడు. ॥ 10 ॥

ఎంతము

న ఉపహరాతో లోకేషు భక్తయ

త్వయహరూత త్వస్మిన్ య లోకేషు విశ్వరూపమ్ ॥ 11 ॥

వదము :

నః । ఉప్పటిహరూతః । లోకేషు । భక్తయతి ।

ఉప్పటిహరూతః । తస్మిన్ । యత్ । లోకేషు । విశ్వారూపమ్ ॥11॥

అనువాదం :

అతను ఆదరంతో పిలిచిన అతిథి
లోకాలలో ఎక్కడ ఉపహరాతు దౌతాదో,
ఏ లోకాలలో విశ్వరూపి అయిన అన్నం కలదో,
అక్కడ నిమంతితుడై దానిని భుజిస్తాడు. ॥ 11 ॥

మంత్రము :

న ఉపహరాత ఉపహరాతః

॥ 12 ॥

వదము :

నః । ఉపుచుహూతః । ఉపుచుహూతః

॥ 12 ॥

అసువాదం :

అ విధంగా అదరంతో నిమంత్రితు దైన
అతిథి బహుళ లాభకారి.

॥ 12 ॥

మంత్రము :

ఆహ్నితీమం లోక మాహ్ని త్వయుమ్

॥ 12 ॥

వదము :

ఆహ్నితి । అముమ్ । లోకమ్ । ఆహ్నితి । అముమ్

॥ 13 ॥

అసువాదం 1

అలా అదరంతో పిలిచిన గృహస్తకు
ఇహాలోకం దక్కుతుంది.

అలాగే పరలోకాన్ని కూడా అతను పొందుతాడు. ॥ 13 ॥

మంత్రము :

జ్యోతిష్మృతి లోకాన్ జయతి య ఏవం వేద్

॥ 14 ॥

వదము :

జ్యోతిష్మృతః । లోకాన్ । జయతి । యః । ఏవమ్ । వేద్ ॥ 14 ॥

అసువాదం :

ఈ విషయాన్ని తెలిసిన వాడు
జ్యోతిర్లోకాలను జయిస్తాడు.

॥ 14 ॥

ఇది ఆరవ సూక్తం.

ఇది మూడవ అసువాడం.

ఆనువాకం: 4

మా క్ర ० - 7

యామి: ప్రిహ్యః దేవతః వృషతము || చందనుః 1 ఆర్పీభృహతః 8,8 అనుర్ది
గాయత్రి. 7 ల్రతివదా పిపరికామధ్య నిచ్చర్త గాయత్రి: 8,18 సామ్యు
గాయత్రి: 10 పురథప్తిక: 11,12,17,25 సామ్యుఖ్యప్తిక: 18,22 ఏక
వదాఉటసరి జగతి, 19 ఏకవదాఉటసరి వంకి ఒం యాజణి జగతి;
21 అసుర్యసుష్టవ: 23 ఏకవదాఉటసరి బృహతః 24 సామ్యు భురి
గృహతః: 28 సామ్యు త్రిష్టవ: (అచ్చట చెప్పాలి పాదములు
ద్వివరట): మంత్రములు. ■ 28 ■

వివియోగం:- గోస్తకర్మలో దీనికి వివియోగం. దీని వివరణ ఇవ శాంత, 28వ
మా క్ర 0లో కలదు.

అస్తే అనదుత్పవంలో దీనికి నిరవ్త వావి రథిషుర్మనం,
దానం చేయారి.

ప్రేష్టవృషతం యొక్క లిస్సు లిస్సు అంగములు లిస్సు లిస్సు
దేవతారూపము లగు నన్ను నృషత ప్రకంస ఇందులో కలదు.

మంత్రము:

ప్రవజ్ఞావతిశ్చ వరమేష్టి చ శృఙ్గై
ఇష్ట్ర్యః శిరో అగ్ని ర్తులూటం యముః కృకాటమ్ ■ 1 ■

వదము

ప్రవజ్ఞావతిః । చ । వరమేష్టి । చ । శృఙ్గై ఇతి ।
ఇష్ట్ర్యః । శిరః । అగ్ని । ర్తులూటమ్ । యముః । కృకాటమ్ ■ 1 ■

అమవాసం.

(క+ గోవునకు) ప్రజాపతి, వరమేష్టి శృంగములు.
ఇంద్రుడు శిరస్సు. అగ్ని లలాటము.
యముడు గంగుకోలు

■ 1 ■

మంక్రము :

సోమో రాజు మస్తిష్కోన్

ద్వ్యా తుత్తరహనుః పృథి వ్యాధరహనుః

॥ 2 ॥

వదము :

సోముః | రాజు | మస్తిష్కుః |

ద్వ్యా : | తుత్తరహనుః | పృథివీ | ఆధరహనుః

॥ 2 ॥

అసువాదం :

రాజు సోముడు మస్తిష్కుము.

ద్వ్యాలోకం పై దవద.

పృథివీ క్రింది దవద.

॥ 2 ॥

మంక్రము :

విద్యు జ్ఞిహ్వ్య మరుతో దన్తా రేవతీ

గ్రీవాః కృత్తికా స్కృష్టా మర్మో వహుః

॥ 3 ॥

వదము :

విద్యుత్తి | జ్ఞిహ్వ్య | మరుతో | దన్తాః | రేవతీః |

గ్రీవాః | కృత్తికాః | స్కృష్టాః | మర్మోః | వహుః

॥ 3 ॥

అసువాదం :

మెరుపు జీవ్యా. మరుతులు దంతములు.

రేవతి నక్తత్రము గొంతుక.

కృత్తికలు స్కృంధములు.

సూర్యుడు పై భాగము.

॥ 3 ॥

మంత్రము :

విశ్వం వాయుః స్వగో లోకః

కృష్ణద్రం విధరజి నివేష్టః

॥ 4 ॥

వదము

విశ్వము । వాయుః । స్వఃగః । లోకః ।

కృష్ణము । విధరజి । నివేష్టః

॥ 4 ॥

అనువాదం

నర్వమూ వాయువు. స్వగ్రము దాని కృష్ణద్రం.

ధారకశక్తి వెనుక బాగము.

॥ 4 ॥

మంత్రము

శైంచః క్రోధోత్తరిష్టం పొజస్యం ।

బృహస్పతిః కత్తల్ బృహితిః కికసాః

॥ 5 ॥

వదము

శైంచః । క్రోధః । ఆత్తరిష్టము । పొజస్యము ।

బృహస్పతిః । కత్తల్ । బృహితిః । కికసాః

॥ 5 ॥

అనువాదం ।

శేగ దిని క్రోధము. అంతరిష్టం కుక్కి.

బృహస్పతి మూపురము. బృహితి కికసము.

॥ 5 ॥

మంత్రము .

దేవానాం పత్నీః పృష్ఠయు ఇవసదః వర్షవః

॥ 6 ॥

వదము :

దీవానామ్ | పత్రీః | పృష్టయుః | ఈవునదః | పర్మవః || 6 ||

అశువాదం :

దేవపత్రులు పృష్టములు,
అనుచరులు ప్రక్రియెముకలు.

|| 6 ||

మంత్రము :

మిత్రత్వ వరుణ శ్వాంగో త్వష్టా భార్యమా చ దోషదీ
మహాదీవో భావూ

|| 7 ||

వదము :

మిత్రః | చ | వరుణః | చ | ఆంగో |

త్వష్టా | చ | అర్యమా | చ | దోషదీ ఇతి |

మహాందీవః | భావూ ఇతి

|| 7 ||

అశువాదం :

మిత్రుడు, వరుణుడు భుజములు.
త్వష్ట, అర్యముడు భావూభాగములు.
మహాదీవుడు భావూవులు.

|| 7 ||

మంత్రము :

ఇష్టార్థిదీ భసదీ వాయుః పుత్రుం పవమాతో భాల్యః || 8 ||

వదము :

ఇష్టార్థిదీ | భసదీ | వాయుః | పుత్రుమ్ | పవమాతో | భాల్యః || 8 ||

ප්‍රතිච්ඡල

ఇంద్రవత్తి సువ్యా భాగము.

వాయువు పుచ్చము.

పవమాన వాయువు వాలము.

11 8 11

మంత్రము:

ప్రిప్పు చ క్షత్రం చ క్రోడీ బల మూర్ఖా

三

వదము :

ప్రభవ్యా | చ | కృతమ్ | చ | శోషి ఇతి | ఫలమ్ | ఈరూ ఇతి || 9 ||

అనువాదం :

బ్రహ్మ జాతి, కృతియ జాతి పిరుదులు. బలము తోడలు. || 9 ||

మంత్రము .

ధాతా చ సవితా ద్వార్షివన్నె జడ్పు గన్దర్వ

అప్పరనః కుష్మికా అదితిః శఫ్యాః

10

సద్గురు

ଧାରା । ଚ । ନମିତା । ଚ । ଅସ୍ତ୍ରିଵହୀ । ଜଣେ : । ଗନ୍ଧର୍ଭୀ ।

ఆవురన్సి । కుప్పికాసి । అదితిసి । శఫాసి

10

అనువాదం :

ధాతు, సవిత మోక్కాశు..

గుర్తాలు జంపులు:

అప్పరనులు ఖుర బాగములు.

ଅଧିତ୍ତ ମିଠାଲୁ.

- 10 -

మంత్రము :

చేతో హృదయం యక్క స్నేధా ప్రవతం పురితత్ || 11 ||

వదము :

చేతకః । హృదయము । యక్కత్ । మైధా । ప్రవతము । పురితత్ || 11 ||

అనువాదం :

చెతన దాని హృదయం.

మేధ, యక్కతు (ఇంలేయం)

ప్రవతము దాని హృదయవేష్టనం.

|| 11 ||

మంత్రము :

శ్రుతి కుష్ణి రిరా వసిష్ఠుః పర్వతాః ప్రాశయః || 12 ||

వదము :

శ్రుతి । కుష్ణిః । ఇరా । వసిష్ఠుః । పర్వతాః । ప్రాశయః || 12 ||

అనువాదం :

శ్రుధా కుష్ణి. ఇరా (అన్నము) పెద్దప్రేపు.

పర్వతములు చిన్న పేవులు.

|| 12 ||

మంత్రము :

క్రోధః వృక్షో మున్య ర్మాణ్డో ప్రవతా శేవః || 13 ||

వదము :

క్రోధః । వృక్షో । మున్యః । ర్మాణ్డో । ప్రవతా । శేవః || 13 ||

అసువాదం .

క్రోధము గుదము .

మన్యాపు ఆండములు . వ్రష్టిలు శేఖము .

॥ 18 ॥

మంక్రము ,

నది సూర్తి వర్షస్త్య పత్రయ స్తనా స్తనయుత్తు రూధః॥14॥

వదము :

నది , సూర్తి , వర్షస్త్య , పత్రయః ।

స్తనాః , స్తనయుత్తుః । ఈధః

॥ 14 ॥

అసువాదం :

నది సూర్తనాది .

వర్షాపతులు (మేఘములు) దాస స్తనములు .

గర్జామేఘం పొదుగు .

॥ 14 ॥

మంక్రము :

విశ్వవ్యాచా శ్వర్యాపథయో లోమాని నష్ట్రూఢి రూపము ॥ 15 ॥

వదము :

విశ్వవ్యాపథాః । శర్యా । ణష్ట్రూఢయః ।

లోమాని । నష్ట్రూఢి । రూపము

॥ 15 ॥

అసువాదం :

విశ్వవ్యాపకము చర్యము

ణష్ట్రూఢులు లోమములు .

నష్ట్రూఢములు రూపము .

॥ 15 ॥

మంత్రము :

దేవజనా గుదా మనుష్యుల ఆహ్నార్ణి ఇగ్యతా ఉదరమ్ ॥ 16 ॥

వదము :

దేవః ఇతనాః । గుదాః । మనుష్యులః ।

ఆహ్నార్ణిః । అజ్ఞాః । ఉదరమ్ ॥ 16 ॥

అసువాదం :

దేవజనులు గుదము.

మనుష్యులు ఆంతరములు. (శ్రీపేషులు)

థక్కిక ప్రాణి ఉదరము.

॥ 16 ॥

మంత్రము :

రక్షంసి లోహిత మితరజనా ఉఖధ్యమ్ ॥ 17 ॥

వదము :

రక్షంసి । లోహితమ్ । ఇతరఇతనాః । ఉఖధ్యమ్ ॥ 17 ॥

అసువాదం :

రాక్షసులు రక్తము.

ఇతర జనులు అపక్ష్యాన్నిం.

॥ 17 ॥

మంత్రము :

అశ్రం వీఠి ముళ్లా సిధనమ్ ॥ 18 ॥

వదము :

అశ్రమ్ । వీఠిః । ముళ్లా । సిధనమ్.

॥ 18 ॥

అసువాదం :

అల్భము మేదస్సు. నిధనం మజ్జ.

॥ 18 ॥

మంత్రము .

అగ్నిరాసిన ఉత్థతోఽశ్వినా

॥ 19 ॥

వదము .

అగ్నిః । ఆసినః । ఉత్థతః । అశ్వినా

॥ 19 ॥

అసువాదం :

అగ్ని ఆసనము. అశ్వినీ దేవతలు ఉత్సానము.

॥ 19 ॥

మంత్రము .

ఇష్ట్రీః ప్రాణీ తిష్ఠన్ దక్షిధా తిష్ఠన్ యుమః

॥ 20 ॥

వదము .

ఇష్ట్రీః । ప్రాణీ । తిష్ఠన్ । దక్షిధా । తిష్ఠన్ । యుమః

॥ 20 ॥

అసువాదం :

ఇంద్రుడు దీనికి తూర్పు దిక్కున ఉంటాడు.

యుముడు దక్షిధ దిక్కున ఉంటాడు.

॥ 20 ॥

మంత్రము .

ప్రత్యక్షే తిష్ఠన్ ధాతోదక్షే తిష్ఠ త్వనవితా

॥ 21 ॥

వదము :

ప్రత్యక్షే । తిష్ఠన్ । ధాతా । ఉదక్షే । తిష్ఠన్ । నవితా

॥ 21 ॥

అసువాదం .

వదమాట ధాత ఉంటాడు.

నవిత ఉత్తరాన ఉంటాడు

॥ 21 ॥

మంత్రముః

తృప్తాని ॥ ప్రాత్తః ॥ సోమో ॥ రాజు

॥ 22 ॥

పదముః

తృప్తాని ॥ ప్రాత్తః ॥ సోముః ॥ రాజు

॥ 22 ॥

అనువాదం :

రాజు, సోముడు ప్రాత్త తృప్తములు.

॥ 22 ॥

మంత్రముః

మీత్ర ॥ తఃష్టమాణ ॥ ఆవృత్త ॥ ఆనందః

॥ 23 ॥

పదముః

మీత్రః ॥ తఃష్టమాణః ॥ ఆవృత్తః ॥ ఆనందః

॥ 23 ॥

అనువాదం :

ఆవర్తోకించు వాదు సూచ్యదు.

పరావృత్తము ఆనందము.

॥ 23 ॥

మంత్రముః

యుజ్యమానః ॥ వై శ్వదేవో ॥ యుత్రః

ప్రజాపతి ॥ ర్యముత్రః ॥ సర్వమ్

॥ 24 ॥

పదముః

యుజ్యమానః ॥ వై శ్వదేవః ॥ యుత్రః

ప్రజాపతః ॥ ర్యముత్రః ॥ సర్వమ్

॥ 24 ॥

ఆనువాదం

కళుత్తువాడు వైశ్వదేసుడు.

కలిసినవాడు ప్రజాపతి.

విదివదునది సర్వము.

॥ 24 ॥

మంత్రము :

ఏతద్ వై విశ్వరూపం సర్వరూపం గోరూపము ॥ 25 ॥

వదము :

ఏతత్ | వై | విశ్వఇరూపము | సర్వఇరూపము | గోఇరూపము ॥ 25 ॥

ఆనువాదం :

ఇది నిస్సందేహంగా గోరూపము.

ఇదే సర్వరూపము.

॥ 25 ॥

మంత్రము :

ఉవైనం విశ్వరూపాః సర్వరూపాః

వశవ స్తిష్టి య ఏవం వేద

॥ 26 ॥

వదము :

ఉవై | ఏనము | విశ్వఇరూపాః | సర్వఇరూపాః |

వశవః | తిష్టి | యః | ఏవము | వేద

॥ 26 ॥

ఆనువాదం :

ఈ సంగతి తెలిసినవాడు దీని ముందుంటాడు.

విశ్వరూపులు, సర్వరూపులు, అందరూ

పశువులై సమీపంలో నిలుస్తారు.

॥ 26 ॥

ఇది ఏడవ సూక్తం

సూ త్తం-8

బుమలు : భృగుశు, అంగిరశులు || దేవత : సర్వీశ్వరమయపాకరణమ్ ||
 చందశుః : 1-11, 13, 14, 18-20 అనుష్టావః : 12 అనుష్టావర్గా కళమ్యైతి
 చతువ్యవర్షాష్టికః : 15 విరాచనుష్టావః : 21 విరాచ పథ్యాఖ్యాపాతి : 22
 పథ్యాపంక్తి || మంత్రమలు : || 22 ||

వినియోగం : - శరో రోగాది సర్వచికిత్సలో నః ఆశమాక్తంకో వ్యాధితుని శరీరాన్ని ఆధిమర్హణం చేయాలి. తర్వాత 'పారాఖ్యాం కే' అనే రెండు మంత్రాలకో ఆదిత్యని ఉపతిష్ఠానం చేయాలి.

ఆశ్చే దీనిని అంపచోలింగ గణంలో పకించుట వలన ఆగణ మునకు వలనే దీనికి కూడా సర్వ వ్యాధిచికిత్సలో వినియోగం అనుసంధేయం. దీని వివరణ 2వ కాండ 88వ సూక్తంలో కలదు.

మంత్రము :

శీర్షితిం శీర్షిమయం కర్మశూలం విలోహితమ్ ।

సర్వం శీర్షిక్షయండ తే రోగం బహి ర్మి ర్మి ర్మి న్మియామహే ॥ 1 ॥

వదము :

శీర్షితిమ్ । శీర్షిక్షయమ్ । కర్మశూలమ్ । విలోహితమ్ ।

సర్వమ్ । శీర్షిక్షయమ్ । తే । రోగమ్ ।

బహిః । ర్మి । న్మి న్మి యామహే

॥ 1 ॥

అనువాదం :

శిరశూల, శిరోబాధ, కర్మశూల, రక్తక్షిణత,

సిక్కున్న అన్నిరోగాలను

ఓ రోగి బయటికి ల్తోసివేస్తున్నాము.

॥ 1 ॥

పుంక్రమము :

కర్తృభాగం తే కజ్ఞాపేథ్యః కర్తృశూలం వినల్పుచమ్ ।

సర్వం శీర్షణ్యంఉ తే రోగం బహా ర్మి ర్మిన్త్రియామహే ॥2॥

పదము .

కర్తృభాగమ్ । తే । కజ్ఞాపేథ్యః । కర్తృశూలమ్ । విఉసల్పుకమ్ ।

సర్వమ్ । శీర్షణ్యమ్ । తే । రోగమ్ ।

బహిః । గిః । మున్త్రియామహే

॥ 2 ॥

అసువాదం :

సీచెవులపైన, చెవుల లోపల విశేషభాధ కలిసున్న కర్తృశూలను,
సర్వ శిరోరోగాలను బయటికి త్రోసివేస్తుంచును. ॥ 2 ॥

పుంక్రమము :

యన్ధీ హౌతోః ప్రవ్యవతే యక్షుః కర్తృత ఆస్యతః ।

సర్వం శీర్షణ్యంఉ తే రోగం బహా ర్మి ర్మిన్త్రియామహే ॥3॥

పదము :

యన్ధీ । హౌతోః । ప్రవ్యవయవతే । యక్షుః । కర్తృతః । ఆస్యతః ।

సర్వమ్ । శీర్షణ్యమ్ । తే । రోగమ్ ।

బహిః । గిః । మున్త్రియామహే

॥ 3 ॥

అసువాదం :

వీకారణం వల్ల నైతే చెవుల నుంచి,
ముఖం నుంచి యక్షురోగం ప్రవిసుందే,

అలాంటి సర్వ శిరోరోగాలను
బయటికి త్రైసివేస్తున్నాను.

॥ 3

మంత్రము:

యః కృంతోత్తి ప్రవమోత్త ముఘం కృంతోత్తి హరుషమ్ |
సర్వం శీర్షణ్యండ తే రోగం బహి ర్మి ర్మి త్ర్యత్ర్యియామహే || 4

వదము:

యః | కృంతోత్తి | ప్రవమోత్తమ్ | అస్తమ్ | కృంతోత్తి | హరుషమ్ |
సర్వమ్ | శీర్షణ్యమ్ | తే | రోగమ్ |

బహిః | ర్మిః | మస్త్ర్యియామహే

॥ 4

అసువాదం:

బధిరత్వం, మనుషులకు అంధత్వం
పాపింపజేసే సర్వ శిరోరోగాలను
బయటికి త్రైసివేస్తున్నాము.

॥ 4

మంత్రము:

అజ్ఞథేద ముష్టిష్టయరం విశ్వాషయండ విశల్పకమ్ |

సర్వం శీర్షణ్యండ తే రోగం బహి ర్మి ర్మి త్ర్యత్ర్యియామహే || 5

వదము:

అజ్ఞథేదమ్ | అజ్ఞథ్యయరమ్ | విశ్వాషయమ్ | విశల్పకమ్ |

సర్వమ్ | శీర్షణ్యమ్ | తే | రోగమ్ |

బహిః | ర్మిః | మస్త్ర్యియామహే

॥ 5

ఆసుపాదం .

అంగఫేరల చేయనది, అంగబ్యారము,
సర్వాంగ పిడాశరమైన అస్తి శిరోరోగాలను
బయటిక | తోసివేస్తున్నాము. || ५ ||

మంత్రము :

యస్య భీమః | ప్రతికాశ ఉద్దవేషయతి | పూరుషమ్ |
తక్కునం విశ్వారదం బహిర్మి ర్మస్త్రియామహే || 6 ||

వదము :

యస్య | భీమః | ప్రతికాశః | ఉత్తరవేషయతి | పూరుషమ్ |
తక్కునమ్ | విశ్వారదమ్ | బహిః | స్తిః | మస్త్రియామహో || 6 ||

ఆసుపాదం :

దేని భయంకర దూపం చునిపిని గజగజ లాడస్తుంది,
ఆ సర్వ జ్యోరాలను బయటికి తోసివేస్తున్నాము. || 6 ||

మంత్రము .

య ఉరూ అసునర్పి త్యథో ఏతి గటినికే |
యస్యం తే ఆశ్రమహిత్యో బహిర్మి ర్మస్త్రియామహే || 7 ||

వదము .

యః | ఉరూ ఇతి | అసురసర్పతి |
అథో ఇతి | ఏతి | గటినికే ఇతి |

యక్ష్ము । తే । అన్తః । అజ్జీవ్యః ।

ఖహిః । సిః । మన్త్ర్యియూమహో

॥ 7 ॥

అసువాదం :

తొదలపై వ్యాపించెది,
సాదులకు వ్యాపించెది,
అయిన యక్ష్మరోగాన్ని
సీ అంతరవయవముల నుంచి
బయటికి నెట్టివేస్తున్నాను.

॥ 7 ॥

మంత్రము :

యది కాము దవకము ధృదయూ జ్ఞాయతే పరి ।

హృదో బులాసు మహేషో బహిర్మి ర్మన్త్ర్యియూమహో ॥ 8 ॥

వదము :

యది । కాముత్ । అవఱకాముత్ । హృదయుత్ । కాయతే । పరి ।

హృదః । బులాసుము । అజ్జీవ్యః । ఖహిః । సిః । మన్త్ర్యియూమహో

॥ 8 ॥

అసువాదం :

కామం వల్ల కానీ, కామ హీనత వల్ల కానీ,
ఇతర కారణాల వల్ల కానీ

హృదయం పైభాగంలో ఉత్సవయ్య కఫమును
సీ గుండె నుంచి, ఇతర అంగముల నుంచి

బయటికి నెట్టివేస్తున్నాము.

॥ 8 ॥

మంత్రము :

హరిమాణం తే అజ్ఞైభోగ్యుల ప్రామాన్య రోదరాత్ ।

యక్షుధా మన్మరాత్మనో బహిర్వీర్మాన్యియామహే ॥ 9 ॥

వదము

హరిమాణమ్ । తే । అజ్ఞైభోగ్యః । అప్రామ్యమ్ । అన్నరా । ఉదరాత్ ।

యక్షుఃభామ్ । ఆన్మః । ఆత్మనః ।

బహిః । నిః । మన్మాన్యియామహే

॥ 9 ॥

అనువాదం :

నీ కామిలారోగాన్ని నీ అవయవములనుంచి,

నీ ఉదరంలో నుంచి, జలోదర రోగాన్ని,

లోపల నున్న యక్షరోగ చంరణ మైన గాసిని

బయటకు నెఱివేస్తున్నాను.

॥ 9 ॥

మంత్రము :

అసో బలాసో భవతు మూర్తం భవ శ్యామయ్త ।

యక్షుభాం నర్యైషాం విషం నిర్వహిచ మహం త్వ్యత్ ॥ 10 ॥

వదము :

అసో । బలాసో । భవతు । మూర్తమ్ । భవతు । ఆమయ్త ।

యక్షుభామ్ । నర్యైషామ్ । విషమ్ ।

నిః । ఆవోచమ్ । అహమ్ । త్వ్యత్

॥ 10 ॥

అసువాదం ॥

కశము బయట పడిపోవు గాక !
 ఆమదోషం మూత్రరూపంలో బయటికి పోవు గాక !
 సర్వ యక్కురోగాల విషమును సీలో నుంచి
 నేను బయటికి నెట్లినేస్తున్నాను. ॥ 10 ॥

మంత్రము :

బహి ర్షిలం ని ర్ష్రివతు కాహిబాహం త వోదరాత్ ,
 -
 యక్కుచాం సర్వేషాం విషం ని రవోచ మహం త్వత్ ॥ 11 ॥

వదము :

బహిః । బిలమ్ । నిః । ద్రవతు । కాహిబాహమ్ । తవ్ । ఉదరాత్,
 -
 యక్కుచామ్ । సర్వేషామ్ । విషమ్ ।
 -
 నిః । అవోచమ్ । అహమ్ । త్వత్ ॥ 11 ॥

అసువాదం :

నీ కదుపులో వినవచ్చే సవ్యారి తొలగి పోవు గాక !
 మూత్రనాళిక నుంచి విషం న్నవించి పోవు గాక !
 సర్వ యక్కురోగాల విషమును సీలో నుంచి
 నేను బయటికి నెట్లినేస్తున్నాను. ॥ 11 ॥

మంత్రము :

ఉదరాత్ తే కోమ్మొన్న లాభ్య హృదయా దధి ,
 -
 యక్కుచాం సర్వేషాం విషం ని రవోచ మహం త్వత్ ॥ 12 ॥

వదము :

ఉదరాత్ | తే | క్లోమ్ముః | నాభ్యః | హృదయాత్ | అధి |

యష్ట్ముజామ్ | సర్వేషామ్ | విషమ్ |

నిః | అవోవమ్ | అహమ్ | త్వత్

॥ 12 ॥

అనువదం :

ఉదరం నుంచి, ఉపిరితిత్తుల నుంచి

నాభి నుంచి, గుండె నుంచి

సర్వ యష్ట్మురోగాలకు చెందిన విషాన్ని

నీ నుంచి బయటకు నెట్టివేస్తున్నాను.

॥ 12 ॥

మంత్రము :

మూః సిమానం విరుజ్ స్తి మూర్ఖానం ప్రత్యురణ్ణిః |

అహింస స్తి రానామయా ని ద్ర్వివన్తు బహి రిఘులమ్ | ॥ 13 ॥

వదము :

యాః | సిమానమ్ | విఒరుజ్ స్తి | మూర్ఖానమ్ | ప్రతి | అర్థణ్ణిః |

అహింస స్తిః | అనామయాః | నిః | ద్ర్వివన్తు | బహికి | బిలమ్ || 13 ||

అనువదం :

తలను పగులగొట్టే పీడ,

తలను చిల్చుకొని పోయే నొప్పి

దోషరహితముతై నీకు చెడుపు చేయకుండా

శరీర రంధ్రములలో నుంచి

బయటికి వెళ్ళిపోవుగాక !

॥ 13 ॥

మంత్రము :

యూ హృదయ ముహ్రు త్యాగుతన్వస్తి కీకసాః ।
అహింస స్తి రనామయూ నిర్ద్ర్యవన్తు బహి ర్మలమ్ ॥ 14 ॥

వదము :

యూః । హృదయమ్ । ఉపఃటుష స్తి ।

అనుషుతన్వస్తి । కీకసాః ।

అహింస స్తిః । అనామయూః ।

నిః । ద్రవన్తు । బహిః । బిలమ్ ॥ 14 ॥

ఆనువాదం :

గుండెను చీల్పునవి, ప్రక్కుపెముకలకు
అలుకొనునవి అయిన రోగాలు
సీకు చెదుపు చేయకుండా,
మరోక రోగానికి కారణం కాకుండా
మూర్తాశయం నుంచి బయటికి వచ్చివేయు గాక ! ॥ 14 ॥

మంత్రము :

యూః పార్మైవ ఇవ్రు త్యాగునిష్టస్తి పృష్ఠీః ।
అహింస స్తి రనామయూ నిర్ద్ర్యవన్తు బహి ర్మలమ్ ॥ 15 ॥

వదము :

యూః । పార్మైవ ఇతి । ఉపఃటుష స్తి ।

అనుషునిష్టస్తి । పృష్ఠీః ।

అహింసస్తిః । అనామయాః ।

సిః । ద్రవన్తు । బహిః । బిలమ్

॥ 15 ॥

అసువాదం :

ప్రక్కలను పొడుచుకొని పోవునవి,

ప్రక్కటెముకలను పొడుచుకొని పోవునవి

అయిన వానిని నీకు చెదుపు చేయకుండా

మరొక రోగానికి కారణం కాకుండా చేస్తాను.

మూర్తాశయం నుంచి అవి బయటకు వచ్చి వేయు గాక ! ॥15॥

మంత్రము :

యా స్తిరశ్చై రుప్తర్వ స్తృర్భజీ ర్వష్టాను తే ।

అహింసస్తి రనామయా సి ద్ర్వీవన్తు బహి ర్ధిలమ్ ॥ 16 ॥

వదము :

యాః । తిరశ్చైః । ఉపటబుషస్తి । అర్ఘజీః । వష్టాను । తే ।

అహింసస్తిః । అనామయాః ।

సిః । ద్రవన్తు । బహిః । బిలమ్

॥ 16 ॥

అసువాదం :

వెన్ను దిరిగి పోట్లు పొడుచునవి,

కడుపులో ఉండినవి అయిన అన్నిపీడలు

నీకు చెదుపు చేయకుండా,

మరొక రోగానికి కారణం కాకుండా

మూర్తాశయం నుంచి బయటికి వచ్చి వేయు గాక ! ॥ 16 ॥

మంత్రము :

యా గుదా అనుషర్ప న్యాయార్థి మోహయున్తి చ ।

అపీంసున్తీ రనామయా ని ర్ధృవన్తు బహి ర్పులమ్ ॥ 17 ॥

వదము :

యాః । గుదాః । అనుషర్పన్తి । ఆన్యార్థి । మోహయున్తి । చ ।

అపీంసున్తీః । అనామయాః । నిః । ద్రవన్తు । బహిః । బిలమ్

॥ 17 ॥

అనువాదం :

గుదములో వ్యాపించునవి,

ప్రేగులను మెలివేయునవి

అయిన రోగాలనీ₂

నిన్ను గాయపరచకుండా,

మరొక రోగానికి కారణం కాకుండా,

మూర్తాశయం నుంచి బయటికి వచ్చివేయు గాక ! ॥ 17 ॥

మంత్రము :

యా మజ్జో నీర్థయున్తి పర్మాంషి విరుజన్తి చ ।

అపీంసున్తీ రనామయా నిర్ధృవన్తు బహి ర్పులమ్ ॥ 18 ॥

వదము :

యాః । మజ్జిః । నిఃఒఫయున్తి । పర్మాంషి । విఒరుజన్తి । చ ।

అపీంసున్తీః । అనామయాః ।

నిః । ద్రవన్తు । బహిః । బిలమ్

॥ 18 ॥

అనువాదం :

మూలగులను పీర్చివేయునవి,
కీళ్ళను ఛరిచివేయునవి, అయిన రుగ్గుతలన్నీ
నిన్ను గాయపరవకుండా,
మరొక రోగాన్కి కారణం కాకుండా,
మూర్తిశయం నుంచి బయటకు వచ్చివేయు గాక ! || 18 ||

పంచము :

యే అజ్ఞాని మదయన్ని యక్కుసో రోపణా స్తవ |
యక్కుషాం సర్వేషాం విషం ని రవోచ మహం త్వత్ || 19 ||

వదము :

యే | అజ్ఞాని | మదయన్ని | యక్కుసః | రోపణః | తవే |
యక్కుషాము | సర్వేషాము | విషము |

నః | అవోచము | అహము | త్వత్ || 19 ||

అనువాదం :

ఏ యక్కరోగములు నిన్ను వ్యాకులపరుస్తన్నవో,
నీ అంగములను చలనరహితములగా చేస్తన్నవో,
ఆ సర్వ యక్కరోగాల విషాన్ని నేను నీ నుంచి
బయటకు నెట్టివేస్తున్నాను. || 19 ||

పంచము :

విసల్పస్త్య విద్రథస్త్య వాతీకారస్త్య వాలజీః |
యక్కుషాం సర్వేషాం విషం ని రవోచ మహం త్వత్ || 20 ||

వదము :

విషణువున్యః | విషద్రథన్యః | వాతీషకారన్యః | వా | అలజీః |
యజ్ఞ్మాణామ్ | నర్వైషామ్ | విషమ్ |

నిః | అవోచమ్ | ఆహమ్ | త్వ్యత్ |

॥ 20 ॥

అనువాదం :

పీడలు, వాపులు, కురుపులు, కండకలకలు
వగ్గెరా సర్వ రోగ విషాన్ని నీ నుంచి
బయటకు నెటివేస్తున్నాను.

॥ 20 ॥

మంత్రము :

పాదాభ్యం తే జానుభ్యం క్రోణిభ్యం పరి భంసః |
అనూకా దర్శణీ రుష్మిషభ్యః శీరో రోగ మసినశమ్ |

వదము :

పాదాభ్యమ్ | తే | జానుభ్యమ్ |

క్రోణిభ్యమ్ | పరి | భంసః |

అనూకాత్ | అర్ధజీః | ఉష్మిషభ్యః |

శీరః | రోగమ్ | అనిశమ్

॥ 21 ॥

అనువాదం :

నీ పాదాల నుంచి, మోకాళ్ళ నుంచి,
పిరుదుల నుంచి, మర్మసానాల నుంచి,
నీ వెన్నెముకలో నుంచి, గొంతులో నుంచి,

నీ తలలో నుంచి పొడుచుకొని వచ్చే
నొప్పు లన్నింటినీ నెను నీ తల నుంచి తొలగించి వేసినాను.

॥ 21 ॥

షంత్రము !

సం తే శీర్షః కపాలాని
-జీ - -
హృదయస్థ చ యో విధుః ।
ఉద్య న్యాదిత్య రశ్మిభిః
-జీ శీర్షో రోగ మనిషినశోఽజ్ఞభేద మశికముః

॥ 22 ॥

వదము :

సమ్మ । తే । శీర్షః । కపాలాని ।
- - - -
హృదయస్థ । చ । యుః । విధుః ।
ఉత్సంఘయన్ । అదిత్య । రశ్మిభిః ।
- - - -
శీర్షః । రోగమ్ । అనిషినశః । అజ్ఞాభేదమ్ । అశికముః

॥ 22 ॥

అనువాదం :

నీ కపాల భాగం గట్టిగా నున్నది.
నీ గుండె ఖచ్చితంగా ఆదుతున్నది.
ఉదయస్తున్న సూర్యుడు
ఈ రోగి తలనొప్పులను, ఒంటినొప్పులను
తొలగించు గాక !

॥ 22 ॥

ఇది ఎనిమిదవ మాక్తం
ఇది నాల్గవ అనువాకం.

ఆనువాకం - 5

మా క ० - ९

సాఁచి; బ్రహ్మ ॥ దేవకఱః ఆదిత్యదు, అధ్యత్మము ॥ తండమ్మి; 1.
15,17,19-22 బ్రిష్టవః; 12,14,16,18, జగతి ॥ మంత్రములఁ;

వినియోగం - ఈ ఆనువాకం సలిలగణం లోనిది. కావున దీనికి ఆ;
యోగం అమనంచేయము. దీని వివరణ 1వ కాం
సూక్తంలో కలదు. ఈ సూక్తమంత్రములు కుగ్గేదం,
మండలం, 164 వ సూక్తంలో కలవు.

మంత్రము ॥

అస్త్య వామస్య పరితస్య హోతు-
-
- స్త్య బ్రాతా మధ్యమో అస్త్యశ్చః ।
తృతీయో బ్రాతా మృతప్యష్టో అస్య-
- బ్రావశ్యం విశ్వతిం స్తుతప్తుతమ్

వదము:

అస్త్య । వామస్య । పరితస్య । హోతుః ।
-
- తస్య । బ్రాతా । మధ్యముః । అస్తి । అశ్చః ।
- తృతీయుః । బ్రాతా । మృతప్యష్టః । అస్య ।
- అత్రత । అవశ్యమ్ । విశ్వతిమ్ । స్తుతప్తుతమ్

అమవాదం:

సేవనీయుదు, పాలకుడు అయినటి,
ఆకాశంలో వెలుగొందే ఆదిత్యనకు

మధ్యముదు (వాయువు) సర్వవ్యాపి
అలాంటి బ్రాతృష్టానీయుడు ఉన్నాడు.
అహలి లక్షమైన ఘృతం పృష్ఠము నందు కలవాడు
అతనికి తృతీయ బ్రాతగా ఉన్నాడు,
వారిలో ప్రజలకు పాలకుడు, సప్తపుత్రుడు అయిన
అదిత్యుని నేను సాఙ్కాత్కురించు కున్నాను. || 1 ||

మంత్రము :

సత్త యుష్ణాన్తి రథ మేకచక్ర
మేకో అశ్వో వహతి సత్తనామా ।
త్రినాభి చక్ర మజర మనర్వం
యత్రేమా విశ్వా భువనాధి తత్పుః || 2 ||

వదము :

సత్త । యుష్ణాన్తి । రథమ్ । ఏకఇచక్రమ్ ।
విశ్వః । అశ్వః । వహతి । సత్త ఇనామా ।
త్రిఇనాభి । చక్రమ్ । అజరమ్ । అనర్వమ్ ।
యత్ర । ఇమా । విశ్వా । భువనా । అధి । తత్పుః || 2 ||

అసువాదం :

ఏకచక్ర మైన రథం సప్తాశ్వలతో పూన్చబడి ఉన్నది.
అందులో సత్తనామక మైన ఏకాశ్వం
ఆ రథాన్ని లాగుతుంది.

ఆ చక్రం ప్రతినాథి, అఱర మైనది.

అశిథిల మైనది.

అందులో ఈ విశ్వభువనములు అధివసించి ఉన్నవి. ॥ 2

మంత్రము :

ఇమం రథ మథి యే సత్త తథుః

సత్తచ్చక్రం సత్త వహ న్యాయః ।

సత్త స్వసారో అథి సం నవస్త

యుత్ గవాం సిహితా సత్త నాము

॥ 3

వదము :

ఇమ్మే | రథ్మే | అథి | యే | సత్త | తథుః |

సత్తచ్చక్రమ్మే | సత్త | వహన్మి | అశ్యః |

సత్త | స్వసారః | అథి | సమ్మ | నవస్త |

యుత్ | గవాము | సిహితా | సత్త | నాము

॥ 3

అసువాదం :

ఈ ఆదిత్య మండలాఖ్య మైన రథాన్ని,

ఏ సత్త రథులు అధిష్టించి ఉన్నవో,

ఆ రథం సత్త చక్రములు కలది.

అశ్వములు సత్త సాఖ్యాకములు దానిని వచ్చిస్తున్నవి.

దానికి ఏదుగురు సౌదరీముణులు

(రథులు, లేక బుతువులు) అథిముఖులై వెదుతున్నారు.

ఆరథంలో ఉథయవిధా తైన, స్తుతిరూపా తైన
వాక్యాలు సహ విధముతై సహ స్వదుపముతై
నిహితముతై ఉన్నవి.

॥ 3 ॥

మంత్రము.

కో దదర్శ ప్రథమం జాయమాన-

మధ్యవ్యవస్తాం య దనస్తా లిథర్తి,

భూమ్యా అసురస్త్రీ గాత్మా క్యంస్త్రీత్

కో విద్యాంస ముఖ గాత్ర ప్రష్టు మేతక్

॥ 4 ॥

పదము:

కః । దదర్శ । ప్రథమమ్ । జాయమానమ్ ।

అస్త్రవ్యవస్తామ్ । యత్ । అనస్తా । లిథర్తి ।

భూమ్యః । అసుః । అస్త్రీక్ । ఆత్మా । క్యం । స్త్రీత్ ।

కః । విద్యాంసమ్ । ఉప్తి । గాత్ర । ప్రష్టుమ్ । ఏతక్

॥ 4 ॥

అసువాదం.

ఎవడు తొలుత చూడగలిగినాడు?

సృష్టికి పూర్వం జాయమాన మైన సృష్టిని

సకరీర మైన దానిని అస్తిరకొత మైన, అశరీర మైన

ప్రకృతి, లేక ఉశ్వరాయత్త మైన మాయ

గర్భం వలి తనలో ధరిస్తున్నది.

భూమికి సంబంధించిన (పార్థివ మైన) శరీరం,

ప్రాణం (సూక్షుకరిరం), రక్తము, అత్య -
వినితో సంబంధమైన చెతన ఎక్కడ ఉన్నవి?
విద్యాంసుని దీని యొక్క ఆరణం ప్రశ్నించడానికి
ఏంటిమ్యుడు ముందుకు వస్తున్నాడు? || 4 ||

మంత్రము:

ఇహ ॥ బ్రిఖితు ॥ య ॥ తః ॥ మజ్జ ॥ వేదా
స్థ ॥ వామస్య ॥ నిహితం ॥ పదం ॥ వేః ॥
శీరః ॥ క్షీరం ॥ దుహతే ॥ గావో ॥ అస్య
వప్రిం ॥ వస్తానా ॥ ఉదకం ॥ పదాఖంః || 5 ||

పదము:

ఇహ ॥ బ్రిఖితు ॥ యః ॥ తఃమ్ ॥ అజ్జ ॥ వేద ॥
అస్య ॥ వామస్య ॥ నిహితమ్ ॥ పదమ్ ॥ వేః ॥
శీరః ॥ క్షీరమ్ ॥ దుహతే ॥ గావః ॥ అస్య ॥
వప్రిమ్ ॥ వస్తానాః ॥ ఉదకమ్ ॥ పదా ॥ అమః || 5 ||

అమవాదం:

ఇక్కడ తః చెప్పనున్న తత్త్వాన్ని
త్వరగా వచించు గాక ।
ఎవడి త్రైతే తః సంగతి తెలియునో,
అతని ముందు దృశ్యమాన మైన, వందనయోగ్య మైన
అధిత్యపదం సర్వలకూ గంతవ్యమై నిగూఢంగా ఉంటున్నది.

ఈ అదిత్యుని శిర్ప్రపాయులైన కొన్ని రఘులు
 క్షిరాన్ని దోహనం చేస్తున్నవి. (ఉదఱాన్ని ప్రసవిస్తున్నప్పటి)
 రూపాన్ని ఆద్భుదిస్తూ, అతి విస్తర తేబస్తుతో
 తపీపణిస్తూ ఈయన కొన్ని రఘుల ఉదఱాన్ని
 సృష్టించిన మార్గంలో పాసం చేస్తూ,
 థూమిని నిరుదంగా చేస్తున్నవి.
 దాని స్వచ్ఛాపాన్ని చెప్పవలసింది.

॥ ५ ॥

మంక్రము

పాత్కః వృద్ధామి మనసాటవీషానవ్
 దీవాసా మేనా సిహితా వదాసి ।
 -
 వత్సే బష్టయేఉధి స్తుత తస్తున్
 -
 వి తత్కురే కవయ ణతవా ।

॥ 6 ॥

వదము :

పాత్కః । వృద్ధామి । మనసా । అవీఉషానవ్ ।
 దీవాసాము । ఏనా । సిఉహితా । వదాసి ।
 -
 వత్సే । బష్టయే । అధి । స్తుత । తస్తున్ ।
 -
 వి । తత్కురే । కవయః । ణతవై । ణం ఇతి

॥ 6 ॥

అనువాదం ।

పవనం చేయరగిన (అపరిపక్వమతి సైన) నెను
 మనస్తుతో అతి గహన మైన తత్త్వమును

గ్రహించుటకు ఖశ్చకుడనై ప్రశ్నిష్టున్నాను.
 ఈ సందేహస్వర పదములు దేవతలకు కూడా తెలియరానిని
 సర్వ నివానథూత మైన ఆదిత్యుడు, అధికంగా
 సప్త తంతువులను సిద్ధం చేస్తూ, సప్త సౌముసంస్థలను,
 కపులు, యజమానులు జగద్రూప తిర్యక్తంతువులను
 నేయుటటై ప్రయత్నిష్టున్నారు.

॥ 6 ॥

మంత్రము :

అచీకిత్యాం శ్చకితుష్ట శ్చదక్త

కథిన్ . పృచ్ఛామి విద్వనో న విద్యాన్ ।

వి య తత్తత్తవు షడిమా రణం

స్యాజస్య రూపే కిమపే స్వీదేకమ్

॥ 7 ॥

పదము :

అచీకిత్యాన్ । చికితుష్టః । చిత్తి । అక్త ।

కథిన్ । పృచ్ఛామి । విద్వనోః । న । విద్యాన్ ।

వి । యః । తత్తత్తవుః । షట్ । ఇమా । రణంసిః ।

అజస్య । రూపే । కిమ్ । అపే । స్వీత్ । ఏకమ్

॥ 7 ॥

అషువాదం :

తత్త్వం తెలియక, తెలుసుకొన గోరి

కపులను ఈ తత్త్వవిషయంలో ప్రశ్నిష్టున్నాను.

వేదనార్థమై విద్యాంసుని అధుగుటలేదః.

అజ్ఞానం వ్యలనే అధుగుతున్నాను.

వీపరమేశ్వరుడు స్తంభితుడై ఉన్నాడో,
ఈ ఆరు లోకాలను ఇననాది రహిత మైన
చతుర్యుఖునకు స్వయుషంలో పునరావృత్తి రహిత మైన
సత్యలోకం నిదో ఒకటి ఉన్నది.

॥ 7 ॥

మంత్రము

మాతా వితర్ మృత ఆ బథాజ
ధిత్యగ్రే మనసౌ సం హి జగ్గే ।
సా బీథత్తును గర్వరసా సివీద్దా
నమస్వత్తు ఇదువవాక మీయుః

॥ 8 ॥

వదము :

మాతా । వితర్మే । బుతే । ఆ । బథాజ ।
ధితీ । అగ్రే । మనసౌ । సమ్ । హి । జగ్గే ।
సా । బీథత్తుః । గర్విరసా । సివీద్దా ।
నమస్వత్తుః । ఇతీ । ఉపువవాకమ్ । ఈయుః

॥ 8 ॥

అసువాదం :

సర్వ నిర్మాత్రి అయిన పృథివి,
పాలక మైన ద్వాలోకము ఉద్ఘవించినవి
ఖుతం నిమిత్త భూతంగా
యాగాదిరూపకర్మతో తృప్తిపరుస్తన్నది.
మొదట పిత మనసుతో అభిప్రాయవంత మైన చేతస్సుతో

సంతిష్టమైష్ట్రు ఉంటున్నాడు కదా ।
 ఆ తర్వాత మాత గర్జబంధనేచ్ఛావతియై
 గర్జరనంతో నివిద్ధ అయినది.
 అన్నవంతులై పరస్పరం సంభాషించుకుంటూ
 నన్య సంపదను పొందుతారు.

॥ 8

పంక్రమః

యుక్తా మూతాసీ ధురి దక్షిణాయా
 అతిష్ఠద్ గర్జై వృజసీ ష్వాసః ।
 అమీమేద వత్సో అను గా మపశ్యద్
 విశ్వరూప్యంఒ ప్రిఘ యోజనేఘ

॥ 9 ||

వదమః

యుక్తా । మూతా । ఆసీత్ । ధురి । దక్షిణాయః ।
 అతిష్ఠత్ । గర్జః । వృజసీఘు । అత్తః ।
 అమీమేత్ । వత్సః । అను । గామ్ । అపశ్యత్ ।
 విశ్వరూప్యమ్ । ప్రిఘ । యోజనేఘ

॥ 9 ||

అనువదం :

మాత (ద్యులోకం) అభిమత పూరణ సమర్థ అయిన
 పృథివిని నిర్వహించడంలో యత్క్షయై
 వృష్టికి సమర్థయై ఉన్నది.
 వత్సం మూడు యోజనాలలో
 మేఘరక్షి వాయువులు సంయుక్తం ఉగా

వర్షించే సమయంలో శబ్దిస్తుంది.
విశ్వరూపవతి అయిన భూమిని అనుక్రమంగా
చూస్తుంది (వర్షిస్తుంది.)

॥ 9 ॥

పంచమ.

తిట్టిం మాత్రా త్రీన్ విత్రాన్ తిట్ట
దేక్ ఈర్ధవ్ త్త్వా నే మవ్ గ్గావయున్ ,
మవ్వ్రియున్తే దివో అముష్య వృష్టి
విశ్వవిదో వాచ మవ్విక్వవినాన్మే

॥ 10 ॥

పదమ.

తిట్టనః । మాత్రాః । త్రీన్ । విత్రాన్ । తిట్టత్ ,
వికః । ఈర్ధవ్ః । త్త్వా । న । ఈమ్ । అవ్ । గ్గావయున్ ,
మవ్వ్రియున్తే । దివః । అముష్య । వృష్టి ।
విశ్వఇవిదః । వాచమ్ । అవిశ్వఇవినాన్మే

॥ 10 ॥

ఆమవాదం.

తుత్కస్థానీయు తైన ప్రధానభూతు తైన
అదిత్యదు లేక కాలం
(నస్య వుష్ట్యాది ఉఱ్పుదయుత్తి అయిన) తల్లిని
(లోకత్రయాన్ని), అలాగే మువ్వును తందులను
(అనగా లోకపాలకు తైన ఐగ్ని, వాయు, సూర్యులను)
భరిస్తూ ఉన్నతమై ఉంటున్నది.

దినిని గానిని చెందింప లేరు.

ద్వాలోకం పై గుప్తంగా సంభాషించుకుంటున్న దేవతలు
విశ్వవేదన సమరము, అసర్వవ్యాపిని అయిన చాక్షును
గర్జిత లక్ష్మణ మైన దానిని, ఆదిత్యసతు
సంబంధించిన దానిని సంపతీంచు కుంటుస్వరు. ॥ 10 ॥

మంత్రము:

వళ్ళాపరే చ్రమే పరివర్తుమానే
యస్మీ న్మాతస్తు ర్ఘవనాని విశ్వా ।
తస్య నాష్ట స్తవ్యతే భూరిభారః
సనా దేవ న చ్ఛిద్యతే సనాధిః ॥ 11 ॥

పదము:

వళ్ళాపురే । చ్రమే । పరిషవర్తుమానే ।
యస్మీన్ । ఆటతస్తుః । భువనాని । విశ్వా ।
తస్య । న । అష్టః । తప్యతే । భూరిషభారః ।
సనాత్ । ఏవ । న । చిద్యతే । పునాధిః ॥ 11 ॥

అసువాదం:

ఐదు ఆకులు గల (సంవత్సరాత్మక మైన)

చక్రంలో మరీ మరీ తిరుగుతుండగా

ఆ కాలచక్రంలో విశ్వ భువనములు అంతర్వర్తులై ఉన్నవి.

ఆ చక్రం మధ్యంలో నున్న ఇరును

సకల భువన వహనం చేస్తున్న పృటికి దెబ్బతినడం లేదు.

సనాతనమై సమానాధిక మైన కని థిన్నగండు ॥ 11 ॥

మంత్రము.

వచ్ఛిషాదం పితరం ద్వాదశకృతిం

దివి ఆహుః పరే అర్థే హరిషింఘమ్ ।

ఆధిమేం ఆన్య ఉపరే విష్ణుజీ

సత్తుచ్చక్రమి వదర ఆహు రంగుతమ్

॥ 12 ॥

వదము.

వచ్ఛిషాదమ్ । పితరమ్ । ద్వాదశమితింఘమ్ ।

దివః । ఆహుః । పరే । అర్థే । హరిషింఘమ్ ।

ఆధి । ఇమే । ఆన్యే । ఉపరే । విష్ణుజీ ।

సత్తుచ్చక్రమి । షట్టుఅరే । ఆహుః । అర్పితమ్

॥ 12 ॥

ఆసవాదం :

పంచ బుతువులనే పాదములా కలది,

సర్వులనూ ప్రీతి చెందించునది,

ద్వాదశ మాసములు ఆశ్చర్షిగా గలది,

వృష్టుదక్తతి అయిన సంవత్సరచక్రిం

ద్వ్యాలోకంలో పరార్థంలో అవసితమై ఉన్న దని చెప్పారు.

ఈక మరి కొందరు వేదవాదు లిలా అంటారు.

సత్తువ్యక్తమైన సంవత్సరం (సత్తు అదిత్యులు.

నప్త రశ్ములు అందులో ఆవృత్తము లపుతుంటపి.)

ఏ దృతునులు నాభికి బిగించిన ఆకుల వంటివి.

ఆ నంపత్సర రథంలో ఏఖిధ దర్శనకరు దైన

అదిత్యుడు తదధిను దని చెప్పారు. || 12 ||

మంచ్రము :

ద్వాద్శారం నహి త జ్ఞరాయ

వర్యోర్తి చ్రక్రం వరి ద్వా మృతస్య !

ఆ పుత్రా అగ్నీ మిథునాసో అత్ర

నప్త శతాని వింశతిష్ఠ తస్మః

|| 13 ||

వదము :

ద్వాదుషుఅరమ్ | నహి | తత్త | జరాయ |

వర్యోర్తి | చ్రక్రమ్ | వరి | ద్వామ్ | బుతస్య !

ఆ | పుత్రాః | అగ్నీ | మిథునాసో | అత్ర |

నప్త | శతాని | వింశతిః | చ | తస్మః

|| 13 ||

అనువాదం :

బుతాత్మకు దైన అదిత్యుడు

పునః పునః క్రమజాతిల మైన రథచ్రూణిన్న

పదే పదే త్రిపుతుంటాడు.

ద్వాదుష సంభ్యాక మేషాది రాశ్యాత్మక మైన

ద్వాదుష సంభ్యాక మేషాది రాశ్యాత్మక మైన

రథాంగావయవములతి^ఋ కూడినది ఆ చ్చక్రం.

అది జరాధూపితం కందు.

ఓ అగ్ని ! సర్వదా గమనయుక్తుడ వైన ఏదిత్యా !

ఆ చ్చక్రంలో మిథునభూతము లైన

ఏదు వందల ఇరవై మంది పుత్రులు

(అహోరాత్రరూపులు) ఉన్నారు. || 13 ||

మంచ్రము :

సనేమి చ్చక్ర మజరం వి వావృత

ఉక్తానాయాం దశ యుక్తా పహన్తి !

సూర్యస్త్య చత్తూ రజ్ఞస్త్య శ్యావృతం

యస్మి న్నాత్తస్తు ర్ఘవ్యనాసి విశ్వా

|| 14 ||

పదము .

సునేమి ! చ్చక్రము ! అజర్ము ! వి ! వావృతే !

ఉక్తానాయాము ! దశ ! యుక్తాః ! పహన్తి !

సూర్యస్త్య ! చత్తుః ! రజ్ఞస్త్య ! వితి ! ఆఖవృతమ్ !

యస్మిన్ ! ఆత్తస్తుః ! ధువ్యనాసి ! విశ్వా

|| 14 ||

అసువాదం !

విక ప్రశార బహిర్వ్యలయ సంయుక్త మైన

సంవత్సరాఖ్య చ్చక్రం ఇరారహిత మైనది.

పునః పునః తిరుగునది.

ఉపరి విన్తుత భూమిలో పది మంది ఇంద్రాదులు,
పంచ లోకపాలులు, నిషాదులు, పంచమాదులతో
కూడిన చతుర్యర్ణాలు, దశసంఖ్యాకులు
వారి వారి వృత్తులలో నియుక్తులై దానిని వహిస్తున్నారు.
సర్వ జగత్తును సర్వహిస్తున్నారు.
సూర్యుని యొక్క సర్వ చక్షుస్తానీయ మైన
సూర్యమండలం వృష్టిదంతో
అవృత్తమై వెదుతున్నది.
సర్వ భూతజూతములు ఆ మండలంలో
అర్పితములై (తదధీనములై) ఉన్నవి.

॥ 14 ॥

మంత్రము :

త్రైయః సత్తి స్తాం ఓ మే పుంస అహుః
వశ్య దక్షిణ్య న్న వి చేత దధః ।
కవి ర్యః పుత్రః స తమా చికేత
య స్తా విషాణాత్ స పితు ష్ట్రితాంసత్ ॥ 15 ॥

పదము:

త్రైయః । సత్తిః । తాన్ । ఫిం ఇతిః । మే । పుంసః । అహుః ।
వశ్యత్ । అష్టాంపాన్ । స । వి । చేతత్ । అధః ।
కవిః । యః । పుత్రః । సః । తమ్ । ఆ । చికేత ।
యః । తా । విషాణాత్ । సః । పితుః । ష్ట్రి । అసత్ ॥ 15 ॥

ఆనవదం .

ఆ సూర్య దిధితులు (రశ్మీలు) త్రీఱు, సతులుగా ఉన్నారు
వానినే (ఆ రశ్మీలనే) పురుషులనుగా చెప్పారు.
జూరద్రష్టి సముహేతుడైన ఒక మహాత్ముడు తెలుసుకొంటూదు
అంధుడు (ఆయథార్థదూష మైస సూర్య దృష్టితో)
దానిని తెలుసుకొన లేదు.

వి కవి త్రీపుష్ఠ గూప మైస రశ్మీలు గల
బగ్గెత్తాత ఉన్నాడో, అతడే పుత్రుడు,
ఎవడో ఒకడు వానిని తెలుసుకొన్న పుడు
అతడు తుగ్గి అపుత్తాడు.

ఆరాంతరం :-

ఎవరైతే త్రీత్వాన్ని ఏందిన వారినిగా చెప్పాలో,
వారినే నాకు పురుషులనుగా తత్త్వజ్ఞులు ప్రపాఠిస్తారు
మారి పుత్రుడు అల్పవయస్సుడైనా, జ్ఞాని అయి
రాంత్రాన్ని అవగాహన చేసుకుంటాడు.
అతడు పిత పలె హృజ్య డపుత్తాడు.

॥ 15 ॥

మంగ్రము :

సాకంణానాం నవ్వథ మాహు రేకజం

షడి ద్వమా బుషయో దేవజా ఇతి ।

తేషా మిష్టాని విహితాని ధామశ

స్తోత్రే రేజస్తే వికృతాని రూపశః

॥ 16 ॥

వరము :

సాకమ్ముజానాము । నవ్వథము । ఆహుః । ఏకమ్ముజము ।

షట్ । ఇత్త । యమః । బుషయః । దేవజమః । ఇతి ।

తేషామ్ | ఇష్టాని | విలహితాని | ధాములశః |

స్తోత్రే | రేజునై | విలకృతాని | రూపులశః || 16 ||

ఆసువాదం :

జి ఆదిత్యుని నుంచి సహాత్మనున్న లైన

* సప్త బుతువులలో సప్తమ బుతువుగా

వికోత్తున్నంగా ధాలతత్త్వానిదులు దెప్పారు.

మాసద్వయ రూపము లైన ఆరు బుతువులు, బుమలు,

వారు దేవతల నుండి, అదిత్యుల నుండి కలిగిన వారు

అని చెప్పారు.

ఆ బుతువులలో సర్వ లోకాభిమత మైన

ఆ యూ స్తానములలో వేరువేరుగా స్తాపితములై

రూపభేదంతో వివిధాకృతులలో ఉన్నవై

తదధిష్ఠాత్మక చలిస్తున్నవి.

(ఇగద్వ్యవహారార్థమై పునః పునః

అవర్తనం చెందుతున్నవి.)

|| 16 ||

మంత్రము :

అహః పరేణ పర ఏనాఖపరేణ

పదా పత్నం బింభత్తి గా రుదస్తాత్ |

స్తా క్రదిచి కం స్వి దర్శిం పరాగాత్ |

క్వయి స్వీత్ సూతే నహి యూథి అస్వీన్ || 17 ||

* చైత్రాది ద్వాదశ మాసములు రెండు రెండు కలువగా

ఆరు బుతువు లపూరాయ, అధిక మాసము ఏదవ బుతువు.

వదము.

ఆవః । వరేణ । వరః । వినా । అవరేణ ।

వదా । వత్సమ్ । లిఫ్రథి । గౌః । ఈత్ । అష్టాత్ ।

సా । కడ్రిచి । కమ్ । స్వీత్ । అర్దమ్ । వరా । అగాత్ ।

క్యా । స్వీత్ । సూతే । నహి । యూధి । అస్మిన్ ॥ 17 ॥

అష్వాదం:

గోరూప మైన అహుతితో పోష్య మైన,
వత్సస్తానీయ మైన అగ్నిని అథిదేశంలో
పరశాదద్వయంతో ఆకర్షించి ధరిస్తున్నది.
ఉపరి ప్రదేశంలో ఈ అవరే మైన
పాదద్వయంతో ఆకర్షించి ఆ వత్సమునే ధరిస్తున్నది.
సూర్యుని వైపు ఉత్కర్షిమిస్తున్నది.

ఇలాంటి ఆ అహుతి ఎక్కుడికి వెళ్లినదో తెలియదు.

ఏదో ఘలభాజను దైన పురుషునిక్కె

అరహారంలో వచ్చి తిరికి పోతున్నది.

ఎక్కుడో ఘలము సంపాదిస్తున్నది.

ఇది ఇతర గోవుల వలె మందలో ప్రవనించదు. ॥ 17 ॥

మంత్రము:

ఆవః వరేణ వితరం యో అస్య వే

దావః వరేణ పర వినావరేణ ।

కశీయమునః క ఇష్ట ప్ర వోచద్

దేవం మనః కుతో అధి ప్రపణాతమ్

ఒఽర్కు 1V 27

వదము :

అవః । వరేణ । షితరమ్ । యః । అస్య । వేద ।

అవః । వరేణ । వరః । ఏనా । అవరేణ ।

కవిఇయమునః । కః । ఇహ । ప్ర । వోచత్ ।

దీపమ్ । మనః । తుతః । అధి । ప్రభజాతమ్

॥ 18

ఆశువ్యాదం :

అథస్థితంగా ఉన్న దీని తండ్రిని
(ఈ లోకపాలకు దైన ఆగ్నిని)

పరు దైన ఆదిత్యనితి కలిసి

ఎవ దైతే అన్వకమంగా తెలుసుకుంటాడో

పరస్థితు దైన ఆదిత్యని

పాలకునిగా ఈ ఆగ్నితో కూడా

ఎవ దైతే ఉపాసిస్తాడో, అలాంటి పురుషుడు

కని అయి తన క్రాంతదర్శిత్యాన్ని ఈ లోకంలో

ప్రకటించుకుంటాడు.

ద్వ్యతమాన మైన మనస్సు దేని నుంచి

అధిక్యంతో ఉత్సున్న మాతుండో, అది కూడా దుర్గభం.

(ఈ రెండూ దుర్గభములు అని అర్థం.)

॥ 18

కుంక్రము :

యే ఆర్వాళ్చు స్తాం ఈ వరాచ ఆహు

రేణు వరాళ్చు స్తాం ఈ ఆర్వాచ ఆహుః ।

ఇష్ట్ర్యు యూ చ్రుక్థుః సోమ తాని

ధురా న యుక్తా రజసో వహ్ని

॥ 19 ॥

పదము,

యే । అర్యాశ్వః । తాన్ । ఓం ఇతి । వరాచః । ఆహుః ।

యే । పరాశ్వః । తాన్ । ఓం ఇతి । అర్యాచః । ఆహుః ।

ఇష్ట్ర్యః । చ । యూ । చ్రుక్థుః । సోమ । తాని ।

ధురా । న । యుక్తాః । రజసో । వహ్ని

॥ 18 ॥

అసువాదం:

సూర్య చంద్ర చ్రక్రంలో ఉన్న రశ్ములు,

గ్రహాదులు తత్తుర్ధిభుజ వశంలో

అధోముఖము లపుతున్నవి.

వానినే ఉర్ధ్వముఖము లని కూడా కాలవిదులు చెప్పారు.

ఏవి తొలుత అధోముఖము లని చెప్పారో,

వానినే ఉర్ధ్వముఖము లని కూడా చెప్పారు.

ఓ సౌమదేవా । సిఫు ఇంద్రుడవు.

బండి మిాద వేసిన బమును, దానికి కట్టిన

అక్షాదులు ఏ విధంగా వహిస్తాయో,

అలాగే, మిా చ్రక్రములు ఏ మందల పరిభ్రమణములను

చేస్తున్నవో, అవి లోకమునకు చెందినవి.

॥ 19 ॥

మంక్రమః :

ద్వా సువర్త్రా సుయుక్తా స్తాయూ

సమానం వృక్షం పరి వస్యకాతే ।

తయో రన్యః విప్పలం స్వాద్య

త్ర్యస్తు స్తునోత్తి అభి చాకీతి

॥ 20

వదము:

ద్వ్యా | సుషుప్తా | సుషుయుషా | సుషుయూ |

సమానమ్ | వృష్టమ్ | వరీ | సస్వజూతే ఇతి |

తయోః | అన్యః | విప్పలమ్ | స్వాదు | అత్తి |

అస్తున్ | అన్యః | అభి | చాకీతి

॥ 20 ।

అమువాదం:

శోభన గమనములు గల, సమాన యోగుతైన
సమాన భ్యానము తైన పత్రులు రెండు
సమాన వృష్ణాన్ని ఆక్రయిస్తాయి.

చానిలో ఒకటి పండిన తియ్యటి ఫలాన్ని తింటుంది.

మరొకటి తినకుండా చూస్తూ ఉంటుంది.

(ఇందరి పత్రులు జీవాత్ము, పరమాత్మకు ప్రతీకలని,

వృక్షం దేవామని అధ్యాత్మికార్థం ఇందులో న్యురిస్తుంది.)

॥ 20 ॥

పుంక్రమము:

యస్తున వృష్టి మధ్యదః సుషుప్తా

సీవిక సువత్తి చూధి విస్యే |

తస్య య దాహుః పివ్వలం స్వా ద్వగ్రే

తన్నో న్నుః ద్వః పితరం న వేద

॥ 21 ॥

వదము :

యస్మైన్ | వృక్షి | మధుభాదః | సుభవద్మః |

సిఉవిశన్తే | సువత్తి | చ | అథి | విశ్వే |

తస్య | యత్ | ఆహుః | పివ్వలము | స్వాదు | అగ్రే |

తత్ | న | ఇత్ | నశత్ | యః | పితరము | న | వేద

॥ 21 ॥

అసుఖాదః .

ఆదిత్యుని యందు వృష్టమునందు వలె

సర్వఫలాశ్రయ భూతమై, ఉదకపానం చేసే

సుగమనం గల రశ్ములు రాల్మి లోన ప్రవేశించి,

పునః ప్రభాత సమయంలో ప్రమాణిస్తాయి.

విశ్వోపరిభాగంలో ఆ ఆదిత్యవృక్షానికి చెందిన

పరిపక్వ ఘలాన్ని, మధురమైన దానిని

ఉపాన్నానంతరం తత్త్వవిదులు చెప్పారు.

ఇలాంటి జగత్ప్రతితను ఏ నరుడు ఉపాసింపడో,

అతడు ఆ ఘలాన్ని పొందలేదు.

॥ 21 ॥

షంక్రము :

యక్రా సువద్మా ఆమృతస్య భక్త-

మసిమేషం విదభాషిస్యర్థి ।

వినా విశ్వస్య భువనస్య గోపాః
స మా ధీరః పొక్త ముక్తా వివేశ

॥ 22

వదముః

యత్తు । సుషుప్తాః । అమృతస్య । భక్తమ్ ।

అస్తుమేషమ్ । విదధా । అధిష్టయైరస్తి ।

వినా । విశ్వస్య । భువనస్య । గోపాః ।

సః । మా । ధీరః । పొక్తమ్ । అత్త । ఆ । వివేశ

॥ 22 ॥

అసువాదం :

ఏ ఆదిత్యమండలంలో శోభన గమనము త్రాన
రక్తులు అమృతభాగాన్ని తీసుకుని అనవరతం
జ్ఞానంతో అధిప్రాయ ప్రకటన దేస్తున్నవో,
విశ్వ భువనమునకు స్వామి అయిన, రక్షసుడైన
ఈ ఆదిత్యదు ఎవడైతే ఉన్నాడో,

అతడే పరమేశ్వరుడు, ధీరుడు.

నన్ను అపక్ష బుద్ధిని ఇక్కడ

స్వీకియ మండలంలో ప్రవేశింప జేసున్నాడు.

॥ 22 ॥

ఇది తొమ్మిదవ మాక్తం.

సూక్త ०-10

యాః ప్రహృతి ॥ దేవతలు : ఎద్దు, విరాహి, ఆధ్యాత్మికు; 23 మిత్రావరులు ॥
 చందన్ము : 1,7,14,17,18 ఉగకు . 2,28,27 తురిక ప్రథమ : 8-8,
 8-18,16,18,18,20,22,23,25 28 ప్రథమ : 21 చంపువదాలి శక్యులి :
 24 చతువుడా పురస్కారి ర్ఘురిగతిగతి ॥ మంత్రములు : ॥ 28 ॥

వివియోగం :- శూర్య సూక్తం పతనే దీనికి కూడా వివియోగం.

మంత్రము .

యద్ గాయత్రీ అధి గాయత్ర మహాతం
 తైష్టితం వా తైష్టితా స్నిరత్సత్తత ।
 యద్వ జగ జగ తాయహితం పదం
 య ఇతి తద్ విదు స్తో అమృతత్వ మానసుః ॥ 1 ॥

పదము :

యత్ | గాయత్రీ | అధి | గాయత్రమ్ | అమహాతమ్ |
 తైష్టితమ్ | వా | తైష్టితాత్ | సింహత్సత్తత ।
 యత్ | వా | జగత్ | జగత్ | అమహాతమ్ | పదమ్ |
 యే | ఇతి | తత్ | విదుః | తే | అమృతమ్ | ఆనసుః ॥ 1 ॥

అనువదం :

ప్రధానత్వం ఇచ్చి నర్యోబా స్తుతిస్తున్నందువల్ల
 గాయత్రీ చందనస్తులో గాయత్రీ ఉపస్తిత మైనది.
 అలాగే ద్వితీయత్వం వల్ల ప్రతిష్ఠాపణస్తులో

స్తోమృతయోహేత మైన స్తుతిలో
వాయువును సంపాదించుకున్న వారు దేవతలు .
అలా కాక ఇగతీ భందస్పులో తృతీయ భూత మైన
ద్వాలోకంలో ఆదిత్యాఖ్య మైన పదం ఆహిత మైనది.
ఈ విధంగా స్తానృతయంలో అగ్న్యదులకు
పదాధానం దొరికింది,
దీనిని ఏ నదులు తెలుసుకుంటారో
వారే లమృతత్వాన్ని పొందుతారు,

॥ 1 ॥

మంత్రము :

గాయత్రీణ ప్రతి మిమీతే అర్గ్-
మర్గ్-ణ సామ తైర్షిష్టఫేన వాకమ్ |
వాకేన వాకం ద్వీపద్మ చతుప్పద్మ-
క్షరేణ మిమతే సత్త్వ వాణిః

॥ 2 ॥

పదము :

గాయత్రీణ | ప్రతి | మిమీతే | అర్గ్-మ్ |
అర్గ్-ణ | సామ | తైర్షిష్టఫేన | వాకమ్ |
వాకేన | వాకమ్ | ద్వీపద్మ | చతుప్పద్మ |
అక్షరేణ | మిమతే | సత్త్వ | వాణిః

॥ 2 ॥

అనువాదం :

గాయత్రీ భందస్పుతో అర్ఘన సాధన మైన మంత్రాన్ని
ప్రత్యేకంగా ఉపనిబద్ధం చేస్తారు.

ఆ మంత్రంతో సామమను ఉపనిబద్ధం చేస్తారు.
 త్రిష్టవ్యందస్సుతో నూత్రాన్ని ఉపనిబద్ధం చేస్తారు
 అలాంటి నూక్తంతో అనువాకాన్ని ఉపనిబద్ధం చేసారు.
 పాదర్వయంతో, పాదవతుష్టయంతో
 ఈ అనువాకాన్ని అష్టరబద్ధం చేస్తారు.
 వాగధిష్టాత్ శ్లేవ సప్తఘందస్సులను నిర్మిస్తారు.
 అష్టాష్టర గాయత్రీ, వికాదశాష్టర త్రిష్టవ్,
 న్యాదశాష్టర ఇగతి అని నియమబద్ధం చేస్తారు
 (అష్టరములతో పాదములు, పాదములతో ఘందస్సులు
 నిపతితము లొతాయి. పాదములకు ఘందస్సులకు
 అష్టరం మూలం, కాబట్టి బుక్కునకు, వర్గమునకు,
 నూక్తమునకు, అనువాకాదులకు కూడా
 అష్టరమే మూలం అని భావము.)

॥ 2 ॥

మంత్రము :

జగతా సిస్తుం దివ్యఃస్నాతాయద్
 రథంతరే సూర్యం వర్ణవశ్యత్ ।
 గాయత్రీతస్య సమిథి స్తిష్ఠన ఆహ-
 న్తతో మహ్నా ప్రవ రిరిచే మహిత్య
 ■ 3 ■

వదము.

జగతా । సిస్తుము । దివి । అస్నాతాయత్ ।
 రథమ్యాతరే । సూర్యమ్యే । వరి । అవశ్యత్ ।

గాయత్రిన్యః । సమ్మంతః । తిర్మణః । ఆహుః ।

తతః । మహ్మి । ప్రతః । రిరిచే । మహ్మిత్తాయ ॥ 3 ॥

అహవాదం :

ఇగతి తందోబద్ధ మైన బుక్కలో
ఉత్సున్న మైన సామంగతు

ఖ్రిష్టు సృష్టికాలంలో దానితో ఉదకస్యందరు దైన
అదిత్యుని ద్వ్యలోకంలో స్తంభిథూతుని చేసినాడు.
రథంతర సామంలో స్తంభితు దైన నూర్యుని
ప్రజాపతి పరికించినాడు.

గాయత్రిలో ఉత్సున్న మైన సామమునకు
సమిథలు మూడు విథక్కు లని (పాదత్రతయ మని,
లేదా మంత్రత్రతయ మని చెప్పారు.)

అందువల్ల బలంతో మహాత్మ్వంతో
ఇతర సామములను వేరు వేరుగా నిర్మించినారు. ॥ 3 ॥

మంత్రము :

ఉప హ్యయే సుదుఫూం ధీను మేతాం

సుహస్తో గోధు గుత దోహ దేనామ్ ।

శ్రేష్ఠం సవం స్తవితా సావిష నోఽ-

థీఽశ్రో ఘుర్వ స్తదు మ ప్రత వోచత

పదము :

ఉప । హ్యయే । సుఽదుఫూమ్ । ధీనుమ్ । ఏతామ్ ।

సుఽహస్తః । గోధుత్ । ఉత । దోహత్ । ఏనామ్ ।

॥ 4 ॥

శ్రేష్ఠమ్ | సవమ్ | సవితా | సావిత్తి | నః |

అభిఉభద్ధః | ఘర్మః | తత్ | ఛం ఇతి | సు | ప్ర | వోచత్ || 4 ||

అనువాదం :

(హోత మైన నేను)

ఈ ధేనువును అవ్యానిస్తున్నాను.

ఇది బాగా కీరి మొనగునది.

అంతే కాక ఇలాంటి ఉక్కలక్షణ మైన గోవును

దోహనకుళు దైన దోగ్గ (అద్వయ్యు)

దోహనం చేస్తాడు.

ఇందుకై నర్వానుజాత అయిన పరమేశ్వరుడు

మా ప్రశస్త మైన సోమయాగమును లేదా

కీరమును అనుమతించు గాక !

దీని వల్ల ఘర్మం (ప్రవర్గం) అభిదీప్త మౌతుంది.

అందువల్లనే నోరారా అవ్యానిస్తున్నాను.

|| 4 ||

మంత్రము :

హిజ్కృష్వత్తి వసువత్తి వస్తూనాం

వత్వ మిచ్చత్తి మవ్సాఉభాగ్గాత్ |

దుహముక్షైభ్యం వయో అమ్మైభ్యయం

సా ప్రతాం మహతే శిథగాయ

|| 5 ||

మదము :

హిజ్కృకృష్వత్తి | వసుఉవత్తి | వస్తూనామ్ |

వత్వమ్ | ఇచ్చత్తి | మవ్సా | అభిఉఅగాత్ |

దుహమ్ | అశ్విన్యామ్ | వయుః | అఫూష్టి | ఇయమ్ |

సొ | వర్తకామ్ | మహతే | సొభగాయ

|| 5 ||

అనువాదం :

(ఆ పిలిచిన గోపు)

పొండారం చేస్తూ వత్సము కోసమై

క్షీర, దధి, ఆజ్యాది బహు ధనములకు,

పాలయ్యతి అయిన మనస్సుతో,

వత్సమును అపేక్షిస్తున్న ఆ గోపు వచ్చినది.

ఈ వచ్చిన గోపు అశ్వినిదేవతలకై

క్షీరమును దోహనం చేస్తున్నది.

అలాంటి గోపు మహా సొభాగ్యమునకై

ప్రమథ మగు గాక !

|| 5 ||

మంక్రిమి :

గా రీమీమే దథి వత్వం మిష్టం

మూర్ఖానం హిచ్చిక్కో న్నాత్ వా ।

సృష్టిం మర్మ మథి పావశానా

మిమీతి మాయుం వయతే వయోధిః

|| 6 ||

కదము :

గాః | అమీమేత్ | అథి | వత్వమ్ | మిష్టమ్ |

మూర్ఖానమ్ | హిచ్చి | అక్కింతోత్ | మాత్రమై | కీం ఇథి |

నృక్ష్విషమ్ | ఘర్మమ్ | అభి | వావశానా |
మిమాతి | మాయుమ్ | వయుతే | వయుఃఒభిః

॥ 6 ॥

అమవాదం .

ధేనువు నిమిలితాష్ట మైన వత్సమును
సమాపించి అరుస్తన్నది.
దాని తలను మూర్గొనుట్కె
హింకారం చేస్తన్నది.
ఆ వత్సం వదన్ప్రాంతం
పాల నురుగుతో ఉన్నది.
దానిని మాచి అభిలాష ప్రకౌనగా
మరింతగా అరుస్తన్నది.
ప్రభూత క్షీరముతో వత్సమును
అప్యాయతతో సంతృప్తం చేస్తన్నది.

॥ 6 ॥

మంత్రము :

అయం న శిష్టకే యేన గా రభివృతా
మిమాతి మాయుం ధ్వనా వది క్రితా |
శా చిత్తితిర్మి ర్మి హి చకార మర్త్యన్
విద్య దృవత్తి వ్రతి వ్రవి మాహత

॥ 7 ॥

వదము :

అయుమ్ | సః | శిష్టకే | యేన | గాః | అభిఒవృతా |
మిమాతి | మాయుమ్ | ధ్వనా | అధి | క్రితా |

సా । చిత్తుఁడభిః । సి । హి । చకరీ । మర్త్యున్ ।

విఁద్యుత్ । భవస్తి । ప్రతి । వవిమ్ । కౌహత

॥ 7 ॥

అనువాదం :

ఈ వత్సం అవ్యక్త ధ్వనిని చేస్తున్నది.

ఆ వత్సం తల్లి అయిన ఆపు మట్టు తిరుగుతుంది.

ఆ ఆపు అంభారవం చేస్తుంది.

గోప్తింలో ఉండి అలాంటి థేనువు

ఆ ప్రేమపూర్వక చేష్టలతో

మానవుని అధఃకరిస్తుంది.

(మనుష్యుల కంటె అధికంగా వత్సమును ప్రేమిస్తుంది,)

బహు క్షీరత్వం వల్ల ద్వైతమానయై

తన రూపాన్ని ప్రకాశింప జేస్తుంది.

॥ 7 ॥

మంగ్రము :

అనచ్చుయే తురగాతు జీవ మేషిద్

ద్రువం మధ్య ఆ పస్త్యుఁడొమ్ ।

జీవో మృతస్య చరతి స్వధాభి-

రముర్తో మత్రేణ్ణూ నయోసిః

॥ 8 ॥

భద్రము :

అనక్ । శయే । తురజగాతు । జీవమ్ । ఏషిక్ ।

ద్రువమ్ । మధ్యే । ఆ । పస్త్యుఁడొమ్ ।

జీవః । మృతస్య । చరతి । స్వధాభిః ।
అమర్త్యః । మర్త్యేన । సంయోగిః ॥ 8 ॥

ఆనవదం :

(ప్రాణాపగమనానంతరం ఇందుకు విలక్షణమై)

ప్రాణయుక్తమై, జీవవంతమై స్వవ్యాపారార్థమై
తూర్పగమనంతో అది ఉన్నది.

అవిచలితమై, గృహముల మధ్యలో
సాంబంధమై వలె ఉంటుంది.

మృతశరీరానికి చెందిన జీవుడు

మరణ ధార్మిక మైన శరీరంతో

పూర్వం నమానోత్పత్తిసానుడై

అమరణస్వధావుడు ప్రతిత్కృతము లైన

స్వధాకారపూర్వక అన్నాదులతో వరిస్తుంటాడు. ॥ 8 ॥

మంత్రము .

విధుం ద్వద్మాణం సలిలస్య పృష్ఠే

యువానం సస్తం పలితో జగార ।

దేవస్య వశ్య కావ్యం మహిత్యాల

ద్వా మమార న హ్యః సమాన

వదము :

విధుమ్ । ద్వద్మాణమ్ । సలిలస్య । పృష్ఠే ।

యువానమ్ । సస్తమ్ । పలితః । జగార ।

దీవస్య । వశ్య । కాశ్యమ్ । మహింతాయి ।

అధ్య । మమార్ । సః । షాయః । సము । ఆన

అమవాదం :

సముద్రపీరంపై నున్న విధాతను
సామర్థ్యపేతు దైన యివకు దైన పురుషుని
వృద్ధాష్యం దాచుతున్నది.
ఇలాంటి కాలాత్మకు దైన ఇంద్రుని
మహాత్మోపేత పైన సామర్థ్యాన్ని పరికించండి.
అలాగే వృద్ధాష్యం వచ్చిన వాడు మరణిస్తాడు.
అతడు ఈ రోజు, రెపు చక్కగా సంచరిస్తాడు.

మంత్రము :

య తఃం చకర న సో ఆస్య వేద

య తఃం దదర్శ హిరుగి స్ను తస్మాత్ ।

న మాతు రోధనా పరిభితో ఆస్త-

ర్పుహుప్రకా సిర్కుఱి రా వీచే

॥ 10

వదము :

యః । తమ్ । చకర్ । న । సః । ఆస్య । వేద ।

యః । తమ్ । దదర్శ । హిరుత్ । ఇత్ । సు । తస్మాత్ ।

సః । మాతుః । యోనా । పరిభితః । ఆస్తః ।

బహుంప్రకాః । సిర్కుఱితః । ఆ । విచే

॥ 10

ఆనవదం

వి పురుషుడు పుత్రార్థి అయి రంగర్భమును
నిషైపించెనో, అతడు దీని తత్త్వమును తెలిసికొనడు
ఎవడు తలి గర్జంలో ఉండి చూచెనో అతడు
అత్యంతం అంతరి తు డయ్యే ఉన్నదు కదా!
అలాంటి వాడు తలి యోని లోపల
మాయాపరివృత్తుడై శనేక జన్మల నెత్తుతాడు.
నిరమణ సాధన మైన భూమిని తుదటు ప్రవేశిస్తున్నాడు. ||10||

మంత్రము

అవశ్యం గోపో మసిపద్యమాన
మాచ పరా చ పథిభి శృరత్నమ్ |
స స్తుఫిచిః స విషుచి ర్వసాన
ఆ వరివర్తి భువనే ష్వంతః || 11 ||

పదము

అవశ్యమ్ | గోపామ్ | అసిఇపద్యమానమ్ |
ఆ | చ | పరా | చ | పథిచిః | చరత్నమ్ |
సః | స్తుఫిచిః | సః | విషుచిః | పసానః |
ఆ | వరివర్తి | భువనేము | అత్తః || 11 ||

ఆనవదం.

(నేను)

మృషిప్రకాశాదులతో సర్వలోక రక్షకు దైన,
అశర్వి. iv 28

అవిష్ణు దైన, విచిత్ర మార్గములలో
 అంతరిక్షంలో రాకపోకలు సాగిస్తున్న
 మహానుభావు దైన ఆదిత్యుని పీషించినాను.
 ఆ ఆదిత్యుడు చక్కగా వెళ్లునవి,
 విష్ణుగమనం కలవి అయిన కాంతులను ధరించినవాడై
 భువనముల మధ్యంలో ఉదయా స్తముగాములను
 పునః పునః కల్పిస్తూ ఉంటాడు

॥ 11 ॥

మంత్రము :

ద్వా ర్మః వితా జనితా నాభి ర్త
 బంధు ర్మో మూతా వృథిఫి మహియమ్ ।
 ఉత్తానయో శ్రుమ్యో రోణి రత్త
 ర్తా వితా దుహితు గ్రర్మ మాధాత్ ॥ 12 ॥

వదము :

ద్వాః । నః । వితా । జనితా । నాభిః । అత్ ।
 బంధుః । నః । మూతా । వృథిఫి । మహి । ఇయమ్ ।
 ఉత్తానయోః । చమ్యో ః । యోసిః । అత్సః ।
 అత్ । వితా । దుహితుః । గ్రర్మమ్ । ఆ । అధాత్ ॥ 12 ॥

అమవాశం :

(దీర్ఘ తముడు ఇలా అంటున్నాడు.)
 నాకు ద్వులోకం పిత (పాలకుడు).

నా జన్మకు శారణ మైన వాడు,
నాభిభూతు దైన వాడు.
అందువల్లనే బంధువైన ఈ పృథివి నాకు
మాతృస్తోనీయురాయ
ఉత్సానము లైన వాయువులకు,
భోగసాధనము లైన ద్వావాపృథ్వులకు మధ్యంలో
సర్వభూత నిర్మాచాక్రయ మైన
అంతరిక్షం కలదు.
ఈ అంతరిక్షం సుంచి పిత (సూర్యుడు)
తనకు దూరంగా నున్న భూమికి గర్వాధానం చేస్తున్నాడు

॥ 12 ॥

ఎంక్రము!

పుచ్చామి త్యా వర మనం పృథివ్యః
పుచ్చామి పుష్టి అశ్వస్య రేతః ।
పుచ్చామి విశ్వస్య భువనస్య నాభిం
పుచ్చామి వాచః పరమం వ్యోము

॥ 13 ॥

ఎదము!

పుచ్చామి । త్యా । వరము । అన్తము । పృథివ్యః ।
పుచ్చామి । పుష్టి । అశ్వస్య । రేతః ।
పుచ్చామి । విశ్వస్య । భువనస్య । నాభిము ।
పుచ్చామి । వాచః । పరమము । విశ్వము

॥ 13 ॥

ఆసువాదం :

(ఓ యజమాని ! నిన్ను ప్రశ్నిస్తున్నాను.
 వృథివికి పరాక్రాణ్ణ ఎక్కడ ?
 ఇంకొకటి కూడా ప్రశ్నిస్తున్నాను.
 విశ్వభువనమునకు నాథి ఎక్కడ ?
 వర్షారణుడు, సర్వవాగ్యాపుడు అయిన
 ఆదిత్యుని రెతస్సు ఏమిటి ?
 అలాగే సర్వవాగ్గాతమునకు నిరతిశయమైన
 స్తానం ఏమిటి ?

॥ 13 ॥

మంక్రము :

ఇయం వేదిః పరో అస్తః వృథివ్యా
 - - - -
 అయం సోమో వృష్టిః అశ్విస్య రేతః ।
 - - - -

అయం యుష్టిః విశ్విస్య భువనస్య నాథి-
 ర్షిపోయం వాచః పరమం వ్యోమము

॥ 14 ॥

వదము :

ఇయమ్ । వేదిః । పరీః । అస్తః । వృథివ్యాః ।
 - - - -
 అయమ్ । సోముః । వృష్టః । అశ్విస్య । రేతః ।

అయమ్ । యుష్టః । విశ్విస్య । భువనస్య । నాథిః ।
 - -
 ప్రభహ్య । అయమ్ । వాచః । పరమమ్ । విశ్విస్యము

॥ 14 ॥

ఆసువాదం :

వృథివికి పర్యవసానం ఈ వేదియే.

వర్షారణ మైన ఆదిత్యుని రెతస్సు ఈ సౌమయసాత్మకం.

ఈ యజ్ఞం శ్రూతజ్ఞాతమునకు రాభి
ఈ ప్రజ్ఞాపతి
మంత్రాది రూపము లైన వాక్యాలకు
ఉత్కోష్టి స్థానం

॥ 14 ॥

మంత్రము

న వి జ్ఞానామి యది వేద మస్త్రి
గింధ్యః సంవద్దో మనసా చరామి ।
యదా మాగ్నీ ప్రపథమజా బుత
స్వాదిద్ వాహో అశ్వవే భాగ మస్యః

॥ 15 ॥

పదము

న । వి । జ్ఞానామి । యత్తితివ । ఇదమ్ । అస్త్రి ।
గింధ్యః । సముఖవద్దో । మనసా । చరామి ।
యదా । మా । ఆచారగ్నీ । ప్రపథమజాః । బుతస్యః ।
అత్తి । ఇత్తి । వాహః । అశ్వవే । భాగమ్ । అస్యః

అపవాదం

ఈ విక్ష్య మంతా నేనే,
నేను మూర్ఖచిత్తుడను గనుక
దీనిని వివేదనం చేసి తెలిసికొనలేక పోయాను.
అవిద్యా శామ కర్మలతో బద్దుడనై, మనోయుక్తుడనై
ప్రపంచంలో తిరుగుతున్నాను.

బుతము యొక్క, ప్రథమాన్యేషణ మైన
అనుభవం ఎప్పుడు వచ్చునో
అప్పుడు - అనంతరమే ఈ వాక్కునకు భాగ మైన
శబ్దిలహ్యతో వ్యాప్త మైన బ్రహ్మపదం పొందెదను. 15 "

మంత్రము :

అపోజీ | ప్రాజీతి స్వదయా గృథితిః ॥
మంత్రాయి మంత్రేణా సయోనిః ।
తా | శస్వత్తా | విష్ణుచినా | వియత్తా |
న్యాన్యం చిక్యు ర్ను | ని | చిక్యు రన్యమ్ || 16 ||

వదము :

అపోజీ | ప్రాజీ | ఏతి | స్వదయా | గృథితః |
అమంత్రాయి | మంత్రేనా | సంయోనిః |
తా | శస్వత్తా | విష్ణుచినా | వియత్తా |
ని | అన్యమ్ | చిక్యుః | న | ని | చిక్యుః | అన్యమ్ || 16 ||

అసువాదం :

అమర మైన ఈ ఆత్మ మరణధర్మం కల దేహంతో
సమాన సౌనంలో ఉన్నది.
అన్నోపలక్షీత భాగంతో గృహీతమై
అశుద్ధ కర్మను చేసి అధోగతి పొందుచున్నది.
ఊర్ధ్వలోకములకు పోతున్నది.

“ భూతాత్మ కర్తార్థులు సర్వదా వర్తమానముకై
ఈ లోకంలో సర్వాత గమనము శైన
తత్తత్త త్వలోపథోగానికై లోకాంతరములకు వెదుతున్నావి.
సయిలు భూతాత్మను విశేషించి ఎరుగుదురు.
అన్యమును ఎరుగరు.”

॥ 16 ॥

మంక్రము:

స్తాంశీగర్ణా ఖువనస్య రేతో
విషో స్తిష్టా ప్రదికా విధర్మా
తే ధితిర్థ ర్మనుసా తే వివిషితః
పరిథువః పరి భవస్తి విశ్వతః

॥ 17 ॥

వదము

సత్త | అర్థంగర్ణః | ఖువనస్య | రేతః |
విషోః | కిష్టాన్తి | ప్రథమికా | విషాధర్మా |
తే | ధితిర్థః | మనుసా | తే | వివఃచితః |
పరిథువః | పరి | భవస్తి | విశ్వతః

॥ 17 ॥

అమవాదం:

సత్త సంఖ్యాకము శైన రశ్ములు సంవత్సరార్థంలో
గర్భాస్తాసీయ మైన ఉదికమును ధరించినవై
లోకం యొక్క సారభూతము శైన రశ్ములు
చ్యాపకుడైన ఆదిత్యుని

జగద్దారణ వ్యాపారంలో ప్రతిష్ఠితములై ఉన్నవి.

ఆ ప్రజ్ఞలతో, జగదుపకార కర్తవ్యబుద్ధితో

సర్వత్ర విశ్వమును వ్యాపించి ఉన్నవి.

అవే మేధావికి సర్వత్ర వ్యాపములై ఉన్నవి.

" 17 "

మంత్రము

ఖుచో అష్టరే పరమే వ్యోమమన్

యస్మిన్ దేవా అధి విశ్వే సిమేదుః ।

యస్తు న్న వేద కి మృదా కరిష్యతి

య ఇత్ తద్ విదు స్తో అమీ స మాసతే

" 18 "

పదము :

ఖుచః । అష్టరే । పరమే । విషటమన్ ।

యస్మిన్ । దేవాః । అధి । విశ్వే । సిమేదుః ।

యః । తత్ । న । వేద । కిమ్ । ఖుచా । కరిష్యతి ।

యే । ఇత్ । తత్ । విదుః । తే । అమీ ఇతి । సమ్ । ఆనతే ॥ 18 ॥

అసువాదం :

ఖుగాది చతుర్యోదాష్టరములలో,

ఉత్కులప్త మైన వ్యోమంలో

ఏ పరమాత్మలో విశ్వదేవతలు

అక్షయించి వసిస్తున్నారో,

ఏ మర్యాదూ అలాంటి వేద తాత్పర్య ప్రతిపాద్య మైన

వస్తువును తెలిసికొన లేదు
శూర్యోక్త బుగాది కబ్బాలంతో ఏమి సాధిస్తాడు ?
ఆ ఈ తత్త్వమును తెలిసిన వారే
జ్ఞాతత్త్వ ఉంటారు.

॥ 18 ॥

మంత్రము

బుచి వదం మాత్రయా కల్పయున్నో ?
ర్థర్మేష దాక్షాపు రివ్యు మేజక్త ।
త్రిపాద్ బ్రహ్మ పురురూపం వి తప్సీ
తేన జీవన్ని ప్రదిశ శృతప్రసః

॥ 18 ॥

వదము

బుచి । వదమ్ । మాత్రయా । కల్పయున్నః ।
అర్థమ్ బుచేన । దాక్షాపుః । విశ్వమ్ । ఏజక్త ।
త్రిపాత్ । బ్రహ్మ । పురురూపమ్ । వి । తప్సీ ।
తేన । జీవన్ని । ప్రథమః । చత్రప్రసః

॥ 18 ॥

అనువాదం :

వాంతముల పదాన్ని మాత్రలతో సవర్గం చేస్తారు,
అర్థ మంతంతో ఈ వలనశిల మైన
విశ్వాన్ని సమర్థం చేస్తారు.
ఇలా మాడు పౌరములు గల బ్రహ్మ
బహు రూపములలో ఉంటున్నది.
దాని వలన నాలుగు దిక్కులూ జీవిస్తున్నవి.

॥ 19 ॥

హంత్రము :

సూయవసాద్ భగవతీ హి భూయూ

అథ వయం భగవత్తుః సౌఖ్యము ।

అధి తృణ మహైన్య విశ్వదాసీం

పితు తుద్ధ ముదక మాచరస్తీ

॥ 20 ॥

వదము

సుయవస్తుఅత్ | భగ్వవతీ | హి | భూయూ ।

అథ | వయమ్ | భగ్వవత్తుః | సౌఖ్యము ।

అధి | తృణమ్ | ఆహైన్య | విశ్వుధాసీమ్ ।

పితు | తుద్ధమ్ | ఈదకమ్ | ఆచరస్తీ

॥ 20 ॥

ఆమూరం

అవధ్య మైన ఓ గోవా | నీవు శోభన యువస

తృఛాదులను తిన్నదాన్నమై

ప్రభూత క్షీరాది ధనవతివి కమ్ము.

అనంతరం యజమానుల మైన మేము కూడా

ధనవంతుల వ్యాచాము.

సర్వకాలము లందునూ తృణములను భక్తించు.

సర్వతుః సంవరిస్తూ పరిశుద్ధ మైన

ఉదకమును పానం దెయ్యు.

॥ 20 ॥

మంత్రము :

గో రి స్నిమాయ నలిలాసి తష్ట-
తేయకవది ద్వివది సా చతుష్పది ।
అష్టావది నవవది బిభూత్వామీ
సహస్రాక్షరా భువనస్య వత్సీ
ప్రస్తావః సముద్రా అధి వి క్షరస్తి

॥ 21 ॥

వదము

గో । ఇత్తి । మిమాయ । నలిలాసి । తష్టత్తి ।
విక్షువది । ద్విక్షువది । సా । చతుఃక్షువది ।
అష్టాక్షువది । నవక్షువది । బిభూత్వామీ ।
సహస్రక్షుత్తాక్షరా । భువనస్య । వత్సీః ।
తస్యః । సముద్రాః । అధి । వి । క్షరస్తి

॥ 21 ॥

అసువాదం :

గోవు జలములను సంపాదిస్తూ ఏక పాదిపేతుమై
ద్విపదియై, చతుష్పదియై, అష్టావదియై,
నవవదియై ఈ విధంగా
బహురూపేచ్చతో సహస్రాక్షరయై భువనపంక్తిగా,
సమస్త సముద్రముల సుంచి రసమును స్నింప జేస్తున్నది.

॥ 21 ॥

మంకము :

కృష్ణం నియానం హరయః సువర్జా
 అపో వసానా దివ ముత్పత్తి ।
 త ఆవవృత్త స్తనదనా దృత
 స్యాదిద్ ఘృతేన పృథివిం హృదయః

॥ 22 ॥

మదము :

కృష్ణమ్ । నియానమ్ । హరయః । సువర్జాః ।
 అపః । వసానాః । దివమ్ । ఇత్ । పత్తి ।
 తే । ఆ । ఆవవృత్తన్ । సదీనాత్ । బుతన్యి ।
 ఆత్ । ఇత్ । ఘృతేన । పృథివిమ్ । వి । ఈయః

॥ 22 ॥

అషువాదం :

కృష్ణవరమై నియమహార్వాకంగా సదిదే మేఘాన్ని
 ఉదకహర్త లైన, సువర్జము లైన రక్షులు
 ఉదకములతో నింపుతున్నవి.
 ద్యులోకాన్ని ఉద్దేశించి ఉత్కృష్టిమిస్తున్న
 ఆ రక్షులు ఉదకస్తానం నుంచి క్రిందికి వస్తున్నవి.
 అనంతరం ఉదకంతో పృథివిని
 అర్ధోం చేస్తున్నవి

॥ 22 ॥

పంతుము !

అపాదేతి ప్రపథమా పద్యతీనాం
క స్తద్ వాం మిత్రావరుచా చికేత |

గర్భి భారం భరత్యా చిదస్య
బుతం పిష త్రయ్స్యతం ని పాతి

॥ 23 ॥

పదము

అపాత్ | ఏతి | ప్రపథమా | పత్తిలవతీనామ్ |
కః | తత్ | వామ్ | మిత్రావరుచా | ఆ | చికేత |

గర్భః | భారమ్ | భరతి | ఆ | చిత్ | అస్యాః ||
బుతమ్ | పిష త్రి | అన్యతమ్ | ని | పాతి

॥ 23 ॥

అనువాదం:

ఓ మిత్రావరుణులారా !

మనుష్యాదుల ప్రపథమభాగిని అయిన
పాదరహిత అయిన ఉపన్యా వెదుతున్నాచి.

‘అలాం నే మీ ప్రసిద్ధ ఉర్జ ఏవి? ’ అని
అభిముఖ్యంతో ఎవరికి తెలియును?

ఈ లోక భారం నిర్వ్యాహించే

నీ గర్భస్తితు డైన దిత్యుడు

నిర్వ్యాహిస్తూనే ఉన్నాడు.

సత్యము, జగత్తును ప్రశాశ గమనాది రూపంతో
పూరిస్తున్నాడు.

అన్వుతమును, అంధకారాది గమనాది నిరోధమును
సాకం చెస్తున్నాడు.

॥ 23 ॥

మంత్రము:

విరాద్ వాగ్ విరాద్ పృథివీ

విరాద్ న్నరీష్టం విరాద్ ప్రహసపతిః ।

విరాణ్మాత్యుః సాధ్యానా మధిరాజో బథూవ

తస్య భూతం భవ్యం వశే న మే

భూతం భవ్యం వశే కృణోతు

॥ 24 ॥

వదము

విఒరాద్ | వాక్ | విఒరాద్ | పృథివీ |

విఒరాద్ | అన్తరీష్టమ్ | విఒరాద్ | ప్రహసపతిః |

విఒరాద్ | మృత్యుః | సాధ్యానామ్ | అధిఒరాజః | బథూవ |

తస్య | భూతమ్ | భవ్యమ్ | వశే | నః | మే |

భూతమ్ | భవ్యమ్ | వశే | కృణోతు

॥ 24 ॥

అమవాదం:

విరాట్ము వాక్మృ విరాట్ము పృథివీ.

విరాట్ము అంతరీష్టం విరాట్ము ప్రహసపతి.

విరాట్ము వృత్యువు: విరాట్ము అధినంలోనే

భూత భవిష్యత్తుములు ఉన్నవి.

అది సా వశమై భూత భవిష్యత్తులను నిర్మించు గాణ | ॥ 24 ॥

మంత్రము

శకమయం ధూమ మారా దవశ్యం

విష్ణువత్తా వర ఏనాటవరేణ ।

ఉజ్జ్వలం పృశ్ని మహచత్త పీరా-

స్తాని ధర్మాంశి ప్రథమా న్యాస్త్

॥ 25 ॥

వదము .

శకటమయమ్ । ధూమమ్ । ఆరాత్ । అపశ్యమ్ ।

విష్ణువత్తా । వరః । ఏనా । అవరేణ ।

ఉజ్జ్వలమ్ । పృశ్నిమ్ । అపచత్త । పీరాః ।

స్తాని । ధర్మాంశి । ప్రథమాని । ఆస్త్

॥ 25 ॥

ఆసువాదం .

శప్త గోమయంలో నుంచి వచ్చే పొగు

సమీపంలోనే చూచినాను

వ్యాప్తిమంతు మైన ఈ నికృష్ట ధూమంతో,

తత్కార్షరణభూతు మైన అగ్నిని కనుగొన్నాను.

ఘలా న్నిచే - శుక్రవరవలీరూపంలో నున్న సోమాన్ని

అయి విషయాలలో నెపుడు తైన బుత్యిక్కులు

నంపాదించుకున్నారు.

దానికి సాధనభూతము తైన ధర్మములను

ఉత్కృష్ట మైన వాసిని, ఘలితం కల్పించే వాసిని

నంపాదించుకొన్నారు.

॥ 25 ॥

మంగ్రము :

త్రయః కేశిన బుతుథా వి చక్కతే

నంవత్సరే వవత ఏక ఏషామ్ ।

విశ్వ మనోఽి అభిచష్టే శచీభి-

ర్ధార్జి రేకస్య దదృశే న రూపమ్ ॥ 26 ॥

వదము :

త్రయః । కేశినః । బుతుథా । వి । చక్కతే ।

నమ్మివత్సరే । వవతే । ఏకః । ఏషామ్ ।

విశ్వమ్ । అన్యః । అభిఒచష్టే । శచీభిః ।

ద్రాణః । ఏకస్య । దదృశే । న । రూపమ్ ॥ 26 ॥

అసువాదం,

శేశస్థానియ ప్రకృష్ట రక్షియ క్రము లైన

అగ్ని, ఆదిత్య, వాయవులు ప్రతి బుతువులోను

వివిధ లక్షణ మైన భూమిని చూస్తారు.

వానిలో ఒక దైన అగ్ని నంవత్సరం పూర్తి కాగా

దాహంతో ఓషధి, వనస్పత్యాదులను ఛేదనం చేస్తాడు.

మరొకదైన ఆదిత్యుడు సర్వజగతును

స్వీయప్రకాశ వృష్ట్యాదులతో సర్వీత పరికిస్తాడు.

ఇంకొక దైన వాయవు యొక్క గతి

సర్వులకు కనబడుతుంది.

ఖాని రూపం కనిపించదు.

॥ 26 ॥

మంత్రము :

చక్కారి వాక్ పరిమితా పదాని
తాని విదు రావ్రిష్టుడా యే మనీషిణి ।

గుహో తృతీయి నిహితా సేజీయు స్తి
కురియం వాచో మనుష్యుల వదస్తి || 27 ||

వదము .

చక్కారి । వాక్ । పరిషిమితా । పదాని ।
తాని । విదుః । బ్రాహ్మణాః । యేః । మనీషిణిః ।
గుహో । తృతీయి । నిఒహితా । ని । ఇజీయు స్తి ।

కురియమ్ । వాచః । మనుష్యులః । వదస్తి || 27 ||

అసువారం ॥

నర్వ్య చాక్ర్విషంచమునకు తెందిన
పదములు నాలుగుగా పరిమితము తైనవి.
ఆ పదములను బ్రాహ్మణులు, మేధావులు ఎరుగుదురు.
వాటిలో మూడు, గుహలో నిహితము తైనవి.

అవి చలింపవు. ప్రశాశింపవు.
చాక్కలకు తెందిన నాలుగో దైన పదంతో
మనుష్యులు వ్యవహరిస్తుంటారు. || 27 ||

మంత్రము :

ఇష్ట్వీం మిత్రతం వర్ణం మగ్ని మాహు-
రథో దివ్యః న సుప్రార్థో గరుత్క్షన్ ।

వికం నదీ విషో బహుధా వద

వ్యాగ్నిం యుమం మాతరిశ్యాన మాహుః

॥ 28 ॥

పదము :

ఇష్ట్ర్యమ్ । మిత్రమ్ । వర్షమ్ । అగ్నిమ్ । ఆహుః ।

అథో ఇతి । దివ్యః । సః । సుచప్రభః । గరుత్మాన్ ।

వికమ్ । సత్ । విషోః । బహుచూధా । వద స్తి ।

అగ్నిమ్ । యుమమ్ । మాతరిశ్యానమ్ । ఆహుః

॥ 28 ॥

అనువాదం :

ఈ అదిత్యుని ఇంద్రుడు దని అంటారు.

అలాగే మిత్రుడు అని అంటారు.

వరుణు దని అంటారు.

అలాగే అగ్నిగా వచిస్తారు.

మరిస్తే ఈయననే, దివ్యుడు, సుప్రద్రుడు సైన

గరుత్మంతునిగా చూస్తారు.

ఓక వస్తువునే విప్రులు

బహు రూపాలుగా వచిస్తారు.

అగ్నిగా, యుమునిగా, అంతరిష్టంలోని వాయుతుగా

అయననే అథివరిస్తారు.

॥ 28 ॥

ఇది పదవ సూక్షం.

ఇది బదవ అనువాకం.

ఇది తొమ్మిదన కాండ.

పదవ కౌండ

అనువాకం: 1

సూక్తం - 1

ఐని, ప్రత్యక్షిరసుదు॥ దేవతలు; మంత్రమంలో పేర్కు-న్నవాదు॥ చందను; 1 మహా బృహతీ, 2 విరాళ్లామ గాయత్రి; 3-8,10,11,14,21,26-27, 30,31 అనుష్ఠాన, 1 వర్ణావంత్రి. 12 వంత్రి; 13 ఉర్మిబృహతీ, 15 చతుష్పూర్ణ విరాల్ జగతీ; 16,18 శ్రీష్టవును; 17,24 ప్రస్తారవంత్రి; 10 చతుష్పూర్ణ జగతీ; 20 విరాల్ ప్రస్తారవంత్రి; 22 ద్విషట్టాయుగ్మిక్ (వీకావసానా). 23 త్రివదా భుర్మిక విషమా గాయత్రి; 28 త్రివదా గాయత్రి; 29 సుధై శ్రేణిష్టవుతీ జగతీ; 32 ద్వ్యాష్టష్టంబుల్లాప చంద వదాతి జగతీ॥ మంత్రసులు; ■ 82 ■

వినియోగం... ఈ అర్థసూక్తాన్ని కృత్యాప్రతిష్ఠాతః గజంలో వరించుట వంచ కృత్యానిర్మిరణార్థం శాంత్యదకంలో దీనికి వినియోగం. కృత్య ప్రతిష్ఠాతఃగజం గూర్చి 2వ కాండ, 11వ సూక్తంలో కందు. వినియోగంకరం రూదా అచ్చుట కలదు.

మంత్రము.

యాం కల్పయున్ని వహతౌ వధూ మీవ
విశ్వరూపాం హత్తర్పతాం చికిత్పవః ।
సౌ రా దే త్వప నుదాము ఏనామ్ ॥ 1 ॥

వదము.

యామ్ । కల్పయున్ని । వహతౌ । వధూమ్చుఇవ ।
విశ్వఇరూపామ్ । హత్తర్పతామ్ । చికిత్పవః ।
సౌ । ఆరాతీ । ఏతు । అవ । నుదాముః । ఏనామ్ ॥ 1 ॥

అనువాదం :

ప్రయోక్తలు తమ చేతులతో
విశ్వరూపంగా నిర్మించిన ఈ కృత్య
పెండికై ఆలంకరించిన పెండికూతురు వలె ఉన్నది.
ఈ ఘూర్ణుక ప్రయోగం దూరం నుండే వెళ్లి పోతు గాక |
ఈ ఘూర్ణుక ప్రయోగాన్ని దూరంగా తరిమి వేస్తున్నాము.

॥ 1 ॥

పంచము :

శ్రీర్షణ్యతీ నస్వతీ క్రమిసీ
కృత్యాకృతా సంభృతా విశ్వరూపా ।
సా రా దై త్వప్త నుదాము ఏనామ్ ॥ 2 ॥

వదము 1

శ్రీర్షణ్యమతీ , నస్వతీ , క్రమిసీ ,
కృత్యాకృతా , సమ్బంధుతా , విశ్వమరూపా ।
సా । ఆరాక్త । ఏతు । అప్త । నుదాముః । ఏనామ్ ॥ 2 ॥

అనువాదం :

ఈ ప్రయోగం చేసిన వాదు,
విశ్వరూపిణీగా శిరస్సులతో, ముక్కులతో,
చెవులతో చేసిన కృత్యాకృతా సంభృతా అయిన ఇది
దూరం నుండే వెళ్లిపోతు గాక |
దీనిని మేము దూరంగా తరిమివేస్తున్నాము. ॥ 2 ॥

మంత్రము :

శుద్రకృతా ॥ రాజుకృతా ॥ త్రికృతా ॥ బ్రహ్మాఖీః ॥ కృతా ॥
జాయా ॥ వత్సాయి ॥ నుత్తైవ ॥ కర్తారం ॥ బధ్వైచచుతు ॥ 3 ॥

పదము 1

శుద్రకృతా ॥ రాజుకృతా ॥ త్రికృతా ॥ బ్రహ్మాఖీః ॥ కృతా ॥
జాయా ॥ వత్సాయి ॥ నుత్తైవ ॥ కర్తారమ్ ॥ యన్మి ॥ బుద్ధితు ॥ 3 ॥

అనువాదం :

ఈ ప్రయోగం శుద్రుడు చేసినా,
రాజు చేసినా, త్రీ చేసినా, బ్రాహ్మణుడు చేసినా
మగదు పదలివేసిన భార్య పతి
తనను రూపొందించిన వాని పదకే
తిరిగి వెళ్లి పోను గాంఛ ॥ 3 ॥

మంత్రము :

అనయూహ మోష్టాయి ॥ సర్వాయి ॥ కృతాయి ॥ అయూదుషమ్ ॥
యాం ॥ క్షైత్రై ॥ చక్రు ॥ రాయం ॥ గోఘు ॥ యాం ॥ వాతే ॥ పురుషేఘు ॥
॥ 4 ॥

పదము .

అనయూ ॥ అహమ్ ॥ షిష్ఠాయి ॥
సర్వాయి ॥ కృతాయి ॥ అయూదుషమ్ ॥
యామ్ ॥ క్షైత్రై ॥ చక్రు ॥ యామ్ ॥
గోఘు ॥ యామ్ ॥ వాతే ॥ పురుషేఘు
॥ 4 ॥

ఆసవాదం :

ఈ ఓషధితో ఛైతులో, గోవులలో చేసిన ఈ ప్రయోగాన్ని,
ఆ చేసిన వారి మిాదకే వదలి వేస్తున్నాను.
'ఉత్తతేఱు' అనే ఈ ఓషధితో
ఈ ప్రయోగం పరిపూర్తికాకుండా చేస్తున్నాను. || 4 ||

మంత్రము :

అఘము న్యాఘకృతే శవథః శవధియతే ।

ప్రత్యక్ష ప్రతిప్రహసాంశ్చై యథా కృత్యకృతం హన్త ॥ 5 ॥

పదము :

అఘము । అస్తు । అఘుఽకృతే । శవథః । శవధిఽయతే ।

ప్రత్యక్ష । ప్రతిఽప్రహసాంశ్చై ।

యథా । కృత్యఽకృతము । హన్త ॥ 5 ॥

ఆసవాదం :

ఇతరులకు దెదువు చేయదలచుకున్న వాని మిాదకే
ఆ దెదువు వెళ్లిపోవు గాక ।

శాపాలు పెట్టే వానికే ఆ శాపాలు తగులు గాక ।

ఈ కృత్యాను సిద్ధం చేసిన వాని పైనికి
దీనిని విశరి వేస్తున్నాను.

అది వానినే హతం చేయు గాక ।

|| 5 ||

మంత్రము :

ప్రతిచిన్ ఆగ్జిరసోఽధ్వర్ణో నః షరోహితః ।

ప్రతిచింశి కృత్య అకృత్యమున్ కృత్యకృతః జహి ॥ 6 ॥

వదము:

ప్రతీచినః । ఆజీరణః । అద్భుతః । నః । పురఃపొత్తః ।

ప్రతీచిః । కృత్యః । ఆకృత్యః ।

అమూల్ । కృత్యఃకృతః । జహి ॥ 6 ॥

అనువాదం :

ఘూరుక్ ప్రయోగాలను

ఉపనంచరించేటల్లు చేయుటలోసమర్పుదు,

అంగిరసీ విద్యులో ప్రవీణుడు అయిన

అధ్యక్షుడు మాకు నాయకుడుగా ఉన్నాడు.

ఆ కృత్యులను అతను త్రిప్పికొట్టగలడు.

తనకు చెదును తలపెట్టిన వారిని నాశనం చేయగలడు. ॥ 6 ॥

మంత్రము:

యస్తోవాచ వరేషితి ప్రతికూలముదాయ్యఃమ్ ।

తం కృత్యైభినివర్తన్య మాఃస్మానిచ్ఛా అనాగసః ॥ 7 ॥

వదము :

యః । త్యః । ఉవాచ । పరా । ఇహి । ఇతి ।

ప్రతిఃకూలమ్ । ఇత్యైతయ్యఃమ్ ।

తమ్ । కృత్యై । అభిఃనివర్తన్య ।

మా । అస్మాన్ । ఇచ్ఛః । అనాగసః

॥ 7 ॥

అసువాదం :

నిన్ను తన శతువు పైకి వెళ్లు మని
చప్పే వాని పైనే నీవు ఎదురు తిరుగు.
మమ్ములను వెదకుటకు ప్రయుత్తుంచకు.
మేము ఏ మాత్రం చెదువు చేయసివారము.

(నిరపరాధులము.)

॥ 7 ॥

మంక్రము :

యున్నే పరూంషి సందధ్మా రథస్యోవ ర్ఘృతియా ।
తం గెచ్చ త్ర్యత తేటయను మజ్జత స్తోటయం జనః ॥ 8 ॥

వదము :

యుః । తే । పరూంషి । సముఱదధ్మా ।
రథస్యోబత్తవ । బుధుః । ధియా ।
తమ్ । గెచ్చ । త్ర్యత । తే । అయునమ్ ।
అజ్ఞతః । తే । అయమ్ । జనః

॥ 8 ॥

అసువాదం :

ఓ కృత్యా । ఓర్చి తన బుద్ధివైభవంతో
రథావయవాలను తయారు చేసినట్లు,
నీ ఫూతుక ప్రయోగాలకు చెందిన అవయవాలను,
ప్రయోక్త తయారుచేస్తాడు.
ఆ నిర్మాత వద్దకే అది తిరిగి వెళ్లు గాక ।
ని స్నేరుగని ఈ మనుమ్ములు నిన్ను కొని పోయి
ఆ నిర్మాత వద్దనే వదులుదురు గాక ।

॥ 8 ॥

మంత్రము :

యే త్వా కృత్వాలేభిరే వీద్వలా అభిచారిణః ।
శంఖ్యితదం కృత్వాదూషణం ప్రతివర్త్తు పునఃసరం
తేనే త్వా స్నేహయామసి

॥ १ ॥

పదము .

యే । త్వా । కృత్వా । అటలేభిరే । విద్వలః । అభిఉచారిణః ।
శముఁథు । ఇదము । కృత్వాఁదూషణము ।
ప్రతిఉవర్త్తు । పునఃఉసరము ।
తేనే । త్వా । స్నేహయామసి

॥ १ ॥

అసువాదం :

అభిచార ప్రక్రియలు చేసే వారు
ఓ ధూర్త ఘూర్తకుడా । సీకృత్యను ధరించి ఉన్నారు.
ఈ ఘూర్తుక ప్రయోగానికి చెందిన
ప్రతీకారం చేయదలచిన వారు
శుభసాధన సంపత్తి కలవారు.
అతను ఆ ఘూర్తుక ప్రయోగాన్ని పునః స్వీకరిస్తాడు.
నీవు స్నానం చేసి దీనికి సంబంధించిన
దురితాల నన్నిటినీ పోగొట్టుకో !

॥ १ ॥

మంత్రము :

యద్ దుర్వగాం ప్రస్నపితాం మృతవత్సా ముపేయిము ।
అప్తైతు సర్వం మత్ పాపం ద్రవీణం మోహ తిష్ఠతు ॥ 10 ॥

పదము :

యత్ | దుఃఖగామ్ | ప్రహన్స్మితామ్ |

మృతువత్సామ్ | ఉపమీయిము |

అప్ | వితు | సర్వమ్ | మత్ | పాపమ్ |

ద్రవిణమ్ | మా | ఉప్ | తిష్ఠతు

॥ 10 ॥

అనువాదం :

దుర్ఘగయక్తమై, ప్రస్నపితయై,
దూడ చనిపోయిన ఆపును చేరుకున్నాము.

ఈ మృతపాపం యావత్తూ దూర మగు గాక |
ద్రవ్యం నా పద్దతు పచ్చ గాక |

॥ 10 ॥

పంచము :

యత్ | తే | పితృభోగ్ | దదతో యజ్ఞే వా నామ జగ్నిషుః |

సందేశ్యతీతి సర్వస్మాత్ | పాపా దిమా ముఖ్యాన్త త్వాషధీః

॥ 11 ॥

పదము :

యత్ | తే | పితృభోగ్ | దదతో |

యజ్ఞే | వా | నామ | జగ్నిషుః |

సముచ్చదేశ్యాంతి | సర్వస్మాత్ | పాపాత్ |

ఇమాః | ముఖ్యాన్త | త్వా | షషధీః

॥ 11 ॥

అనువాదం :

ఓ మనుష్యా! పితురుల కిస్తున్న సమయంలో,
యజ్ఞంలో ఇస్తున్న సమయంలో
నీ పేరు గ్రహిస్తారు.
ఈ ఒపథులు సర్వాపముల నుంచి
నిన్న విముక్తుని చేయు గాక! || 11 ||

పంక్రమ .

దేవైనసాత్ పిత్రాయ నామమగాపోత్

సందేశాయిదభిసిష్ట్యుతాత్ |

ముఖ్యాన్త త్వా వీరుధో వీరేయై

బ్రహ్మాణ బుగ్మిః పయన బుషీణామ్

|| 12 ||

పదము :

దేవయినసాత్ | పిత్రాయ్త్ | నామయమగాపోత్ |

సమ్యిదేశాయిత్ | అభియిష్ట్యుతాత్ |

ముఖ్యాన్త్ | త్వా | వీరుధో | వీరేయై

బ్రహ్మాణ | బుక్మియిః | పయసా | బుషీణామ్

|| 12 ||

అనువాదం :

ఓ మానవుడా! ఒపథులను నీ వద్ద నుంచి,
నీ దేవసంబంధ మైన - పితృసంబంధమైన
పాపముల నుంచి, అవమానించే పాపం నుంచి

జ్ఞానబలంతో, మంత్రక్రితో,
బుమల శ్చీరంతో నిన్న విముక్తుని చేస్తున్నాను. ॥ 12 ॥

మంత్రము :

యథా వాత శ్చ్యవయతి
భూమ్యః రేణు మత్తరిష్టా చ్ఛాధమ్ ।

వివా మతి సర్వం దుర్భాతం

ప్రిహ్మానుత్త మహాయతి ॥ 13 ॥

పదము :

యథా । వాతః । శ్యవయతి ।

భూమ్యః । రేణుమ్ । అత్తరిష్టాతి । త । అధమ్ ।

వివ । మతి । సర్వమ్ । దుఃఖభాతమ్ ।

ప్రిహ్మానుత్తమ్ । అప । అయతి ॥ 13 ॥

అసవాదం :

వివిధంగా వాయువు భూమి నుంచి
ధూతిని రెపి, అంతరిక్షంలోని వేషూల వద్దతు

ఉత్కుమింప జేస్తుంది,

ఆ విధంగా సర్వ దుర్భావాలను

జ్ఞానం ద్వారా అపాకరిస్తున్నాను. ॥ 13 ॥

మంత్రము :

అప క్రాము నానుదత్తి వినద్ధా గర్జభిష ।

కర్తృవ్యాన్ నక్షస్వేతో నుత్త ప్రిహ్మాదా కీర్యాంవతా ॥ 14 ॥

వదము :

అప । క్రాము । నానుదత్తి । విషణుడై । గుర్దిభీటివ ।
కర్తవ్యాన్ । నష్టస్వ । ఇతః । నుత్తా । లబహ్యాజా । వీర్యాలవతా
॥ 14 ॥

అసువాదం :

కట్టి విదిచిన గార్దభం వలె
ఓండ్ర పెదుతూనే దూరం వెళ్లిపో.
వీర్యవంతు దైన జ్ఞానితి
ఈ కృత్యను వేరుపరచి వేస్తున్నాను. ॥ 14 ॥

మంత్రము .

అయం పథాః కృత్యైతి త్వా నయామో-
భిప్రహితాం ప్రతి త్వా ప్ర హిష్టుః ॥
తేనాభి యాహి భజ్ఞ త్యనస్వతీవ
వాహిసీ విశ్వరూపా కురూటిసీ
॥ 15 ॥

వదము :

అయమ్ । పథాః । కృత్యై । ఇతి । త్వా । నయామః ।
అభిప్రహితామ్ । ప్రతి । త్వా । ప్ర । హిష్టుః ।
తేన । అభి । యాహి । భజ్ఞతి । అనస్వతీటివ ।
వాహిసీ । విశ్వరూపా । కురూటిసీ
॥ 15 ॥

అనువాదం :

ఓ కృత్యా । ఈ మార్గం నిన్ను
దూరం కొని బోగలదు,
ఇలా కొని బోతున్న నిన్ను మేము
వెనుకకు తెచ్చుకో దలచుకున్నాము.
అతనితో పాటూ భుజిస్తూ, విశ్వరూపవై
సరస్వై, భయంకరంగా ఫోషించే సేన వలె వెళ్లితో ॥ 15

మంత్రము :

వరాక్తి తే జోయైతి రఘం తే
అర్య గన్యక్రమస్తు దయనా కృణమ్య ।
వరేణిహి నవతిం నావ్యాతీ అతీ
దుర్గాః ప్రియత్యా మా క్షణిష్ఠాః వరేణి ॥ 16 ॥

వదము :

వరాక్తి । తే । జోయైతిః । అవధము । తే ।
అర్యక్తి । అన్యక్రతి । అస్తుక్తి । అయునా । కృణమ్య ।
వరేణి । ఇహి । నవతిము । నావ్యాతీ । అతీ ।
దుర్గాః । ప్రియత్యాః । మా । క్షణిష్ఠాః । వరా । ఇహి ॥ 16 ॥

అనువాదం :

ఓ కృత్యా । నీవు తిరోగమించుట్టె ఒక జోయైతి వెలుగుతున్నది.
నీ విశ్వదశకు రావడానికి ఏ మార్గమూ కనుపించదు.
కాబట్టి నీవు మరొక మార్గాన్ని చూచుకో.

నివు నదుల నెన్నిటినో దాటి
దూరంగా వెళ్లిపించి.
మమ్ముల నెవ్వరినీ హింసించ వద్దు.
దూరంగా పారిపోయి | || 16 ||

మంత్రము.

వాత ఇవ వృక్షాన్ ని మృజిహి పాదయ
మా గా మశ్యం పురుష ముచ్చిష ఏషామ్ |
క్రత్వాన్ నివృత్యేతః కృత్యేచ్చ్రప్రణాస్త్వయు తోధయ || 17 ||

పదము:

వాతఃఇషివ | వృక్షాన్ | ని | మృజిహి | పాదయ |
మా | గామ్ | అశ్యమ్ | పురుషమ్ | ఇతి | శిషః | ఏషామ్ |

క్రత్వాన్ | నిచ్చవృత్యు | ఇతః |

కృత్యే | అచ్చ్రప్రణఃచ్చాయు | తోధయ || 17 ||

అషువాదం |

ఓ కృత్యు ! గాలి వృష్టాలను వరె
ఈ చ్రపయోగకర్తలను పదగొట్టి, నాకనం చెయ్యి.
వారి గోవును, అశ్వాన్ని, పనిచానిని
ఎవరినీ మిగల్చి వద్దు.

ఇవ్వట నుంచి వెనుదిరిగి సంతతి నాశాన్ని,

కృత్యును చ్చేరెపించిన వారిని చ్చేరెపించు.

వారిని నిస్సంతులుగా చెయ్యి.

|| 17 ||

అషువ్. iv 30

మంత్రము :

యాం తే బ్రహ్మిషి యాం శ్వాసే
 ఛైకై కృత్యాం వలగం వా నిచభున్మః ।
 అగ్ని వా త్వా గార్భపత్యైభిచేరుః
 పొకం సత్తం ధిరతరా అనాగసమ్ ॥ 18 ॥

వదము :

యామ్ । తే । బ్రహ్మిషి । యామ్ । శ్వాసే ।
 ఛైకై । కృత్యామ్ । వలగమ్ । వా । నిఉచభున్మః ।
 అగ్ని । వా । త్వా । గార్భపత్యై । అభిఉచేరుః ।
 పొకమ్ । సత్తమ్ । ధిరతరాః । అనాగసమ్ ॥ 18 ॥

అస్తవాదం :

ఓ ఘూరుక ప్రయోగమా । ధాన్యంలో,
 శ్వాసంలో, దెనిలో, నిన్ను పూడ్చి పెట్టినారు.
 గార పత్యాగ్నిలో అభిచార కర్మ దెసినారు.
 నీత్త పవిత్రమవై, నిష్టాపి వైన తర్వాత
 ధూర్తలోకాన్ని, అభిచారక్రియకు
 పాల్పుడిన వారిని బలహీనులను చెయ్య.

॥ 18 ॥

మంత్రము :

ఒపాహృత మనుషుద్ధం నిథాతం
 వైరం త్వా ర్య న్యవిదామ కర్త్ర్యమ్ ।

త దేతు యత ఆశ్వరం

త్రాశ్వ ఇవ వివరతాం

హన్తు కృత్యాకృతః ప్రణమ్

॥ 19 ॥

వదము .

ఉపటము | అనుషైద్ధము | నిష్ఠాతము |

వైరము | కృపి | అను | అవిదాము | కర్తృము |

తత్తు | ఏతు | యతః | ఆశ్వరతము |

తత్తు | అశ్విషుభివి | వి | వర్తతమ్

హన్తు | కృత్యాకృతః | ప్రథమ్

॥ 19 ॥

అమవాదం .

కొని వచ్చి తిరిగి వెళ్లిపోయినది_భూమిలో పూడ్చి పెట్టినది_
వైరరూపి అయిన వినాశక వస్తువును మేము తెలుసుకున్నాము.
దాని నెక్కడ నుంచి తెచ్చినారో అక్కడికే అది వెళ్లిపోని |

గుర్రం వలె అది పరుగతనీ |

అధిచార | పయోగం చేసే మనమ్యుల

సంతానాన్ని నాశం చేయనీ |

॥ 19 ॥

మంత్రము :

స్వాయమసౌ అసయుః సత్తి నో గ్రుహే

విద్యుత్తి కే కృత్యై యతిథా వర్యాంషి |

* త్రీష్మైవ వరహితోఽక్షత్తే కి మిహేచ్చసి

॥ 20 ॥

వదము :

నుఱైయసాః । అసయుః । నుఱై । నః । గృహై ।
 విద్య । తీ । కృత్య । యతిథా । పర్మాంషి ।
 ఉత్ । తిష్ఠ । ఏవ । వర్మ । ఇహి । ఇతః । అజ్ఞాతే ।
 తిమ్ । ఇహ । ఇచ్ఛస్మి ॥ 20

అసుపాదం :

ఉత్తమ లోహాంతో తయారు చేసిన
 కర్తులు మా ఇంట ఉన్నవి.
 ఓ కృణ్య । నీకి శైక్షిద ఉన్నవో మాకు తెలుసు.
 ఎట్లా నిన్ను వధింప వరెనో తెలుసు.
 నిలుచున్న పొట్లునే ఇక్కడ నుంచి దూరంగా వెళ్లిపి.
 ఓ అజ్ఞాత మారణ ప్రయోగమా ।
 నీ కిక్కడ కావలసిన దేమున్నది ? ॥ 20 ॥

మంత్రము :

గ్రీవాస్తే కృత్య పాదా దాసీ కర్తావ్యమి నిర్ద్ర్యవ ।
 ఇష్టార్థగ్ని అస్మాన్ రష్టతాం యో ప్రజాసాం ప్రజావత్తి ॥ 21 ॥

వదము :

గ్రీవాః । తీ । కృత్య । పాదా । ద ।
 అవీ । కర్తావ్యమి । నిః । ద్రదవ ।

ఇష్టార్గిన్ ఇతి । అస్యాన్ । రష్టతామ్ ।
యో । ప్రవుచానామ్ । ప్రవుచావత్తి । ఇతి । ప్రవుచావత్తి ॥ 21 ॥

ఆనువాదం :

ఓ కృతాయ్ ! నీ తలను, పాదాలను అందిస్తాను.
బయటికి వెళ్లిపో.

ఇంద్రాగ్నులు ముఖ్య రక్షింతులు గాళ !
పారు సంతానాన్ని, సంతానవతులను రక్షిస్తారు. ॥ 21 ॥

మంగ్రము :

సోమో రాణ్ణాంధిపా మృదితా చ
భూతస్య నః పతియో మృదయన్మ ॥ 22 ॥

పదము :

సోముః । రాణ్ణాంధిపాః । మృదితా । చ ।
భూతస్య । నః । పతియుః । మృదయన్మ ॥ 22 ॥

ఆనువాదం :

రాజు సోముడు మాకు సుఖము నిచ్చు గాళ !
భూతపతులు మాకు సుఖము నిత్తురు గాళ ! ॥ 22 ॥

మంగ్రము :

భవాశరాయ పస్యతాం పాపకృతే కృత్యకృతే ।
దుష్టుగృతే విద్యుత్తం దీవహైతిమ్ ॥ 23 ॥

వదము :

భవాశర్వు । అస్యతామ్ । పొషుకృతి । కృత్యుకృతి ।
దుఃకృతి । విషద్యుతమ్ । దీపుహేతిమ్

॥ 23 ॥

అశువదం :

భవుడు, కర్మదు, దేవతల అయిథ మైన
విద్యుతును కృత్య కోనమై
ఆ పాపిష్టురాలి పైనిషే వినరుదురు గాక !

॥ 23 ॥

మంక్రము :

యద్యైయథ ద్వివది చతుష్పది
కృత్యుకృతా నంథుతా విష్యరూపా ।
సేతుష్టావది భూత్యు వునః పరేషా దుష్టునే

॥ 24 ॥

వదము :

యది । ఆఒఱయథ । ద్విఒవది । చతుఃఒవది ।
కృత్యుకృతా । నముకుథుతా । విష్యుకురూపా ।
సౌ । ఇతః । అష్టుఒవది । భూత్యు ।
వునః । వర్తా । ఇషా । దుష్టునే

॥ 24 ॥

అశువదం :

మారజుపయోగం సిద్ధమై,
అనేక మరజాలకు కారణమై,

ద్విపాద - చతుష్పాద ప్రాణుల మైన
మా వద్దకు రాసి ।

ఈ దుఃఖార్థిణి అయిన కృత్య
అష్టాపది అయి అతి శిఘ్రగమనంతో
తిరోగమించు గాక ।

॥ 24 ॥

మంత్రము.

అభ్యుత్తమ్ స్వారంకృతా సర్వం భర్త్తి దురితం పరేహి ।

శాసీహి కృత్యై కర్తారం దుహిశేవ వితరం స్వమ్ ॥ 25 ॥

షఠము:

అభ్యుత్తమ్ । ఆభ్యుత్తమ్ । సుభ్యుత్తమ్ ।

సర్వమ్ । భర్త్తి । దుఃఖాత్మమ్ । వర్మ । ఇహి ।

శాసీహి । కృత్యై । కర్తారమ్ । దుహితాయిషివ । వితరమ్ । స్వమ్

॥ 25 ॥

అసువాదం:

అభ్యుంగనం చేసుకొని, అలంకరించుకొని,
సంశోభితవై, దుర్భాగ్య నన్నిటిని తీసుకొని
దూరంగా వెళ్ళిపో.

శూతురు తన తండ్రి సెరిగినట్లు
నిన్ను ప్రయోగించిన వానిని
సితు ఎరుగుదువు కదా ।

॥ 25 ॥

మంత్రము

పరేహి కృత్యై మా తిష్ఠో విధస్యైవ వదం నయ ।

మృగః న మృగయు త్వం నత్వా నికర్తు మర్తుతి ॥ 26 ॥

వదము :

పరా । ఇహి । కృత్యై । మా । తిష్ఠి ।

విద్ధిస్యైతః । వదము । నయ ।

మృగః । సః । మృగయుః । త్వము ।

న । త్వా । సిక్తర్తము । అర్థా

॥ 26 ॥

అసువాదం :

ఓ కృత్యా । దూరంగా వెళ్లించి, ఇశ్వర ఉండ వద్దు,

దెబ్బ తిన్న మృగం అడుగులను గుర్తించి

వేటగాదు వెళ్లునటు వెళ్లు.

వాదు మృగము, నీపు వేటగాదివి,

ఇతనిని ఖండించడానికి నిపు అర్థు రాలవు కావు. || 26 ||

మంత్రము :

ఇత హస్తి హర్యసినం ప్రత్యాదాయాహర ఇష్ట్వా ।

ఇత హర్యస్య సిష్టుతో సి హత్యపరః ప్రతి ॥ 27 ॥

వదము :

ఇత । హస్తి । హర్యస్యాసినము ।

ప్రతిష్టాఅదాయ । అపరః । ఇష్ట్వా ।

ఇత । హర్యస్య । సిష్టుతః । సి । హస్తి । అపరః । ప్రతి ॥ 27 ॥

అసువాదం :

బయట కూర్చున్న వీరుని మరొక క్రతువీరుడు వట్టుకొని
బాణంతో కొదుతాడు.

వాడు చనిపోతున్నప్పటికీ ఇంకొకదు
వానిని పీరిస్తూనే ఉంటాడు.

॥ 27 ॥

మంగ్రము

వితద్ది శ్రుతి మే వచోభద్ధిహి యత వియథ ।

య స్తోవ చకార తం ప్రతి

॥ 28 ॥

వదము.

వితత్తి । హి । శ్రుతి । మే । వచః ।

అథ । ఇహి । యతః । ఆఖయథ ।

యః । శ్రువ్యి । చకార్ । తమ్ । ప్రతి

॥ 28 ॥

ఆశువాదం ।

ఈ నా మాటలు నీవు విను.

ఎక్కడి నుంచి వచ్చితివో అక్కడకే వెళ్లు.

ని నైవదు సిద్ధం చేసినాడో వాని పైనికే వెళ్లు.

॥ 28 ॥

మంగ్రము

అనాగోహత్రాణ ఐ భిమా కృత్యై

మా నో గా మశ్వం పురుషం వధిః ।

యుగ్రత్యుత్రాసి నిహితా రక్తస్తోవ-

క్షావయామసి వర్జ్ఞా లభ్యియసి భవ

॥ 28 ॥

వదము :

అనాగులుక్కాయి । వై । భీము । కృత్యై ।
 మూ । నః । గాము । అశ్వము । పురుషము । వధిః ।
 యత్కుయత్కు । ఆసి । సిలుహితా । తతః । క్యాయి ।
 ఉత్తి । స్తావయూమసి । వర్ణాత్ । లఘుయసి । ఇవ
 || 28 ||

అసువాదం :

ఓ కృత్యై । సీతు నిరపరాథులను వధించే
 థయింకర మైన దానపు.
 మూ గోతును, అశ్వాన్ని, పనివానిని వధించ వద్దు.
 సీవెక్కడెక్కడ ఉన్నావో, అశ్వ డశ్చడ నుంచి
 నిన్ను బయటకు తీసి తరిమి వేస్తున్నాము.
 సీతు ఆకుల కంటె తేలి తైన దానవై వెళ్లిపో. || 28 ||

మంత్రము :

యది స్త తమసావృతా జాలేనాఖిహితా ఇవ ।
 నర్వః సంబుఫ్యేతః కృత్యాః పునః కృత్రేణ ప్రహిత్యసి॥30॥

వదము :

యది । స్త । తమసా । ఆఒవృతా । జాలేన । అఖిహితాః ఇవ ।
 నర్వః । సముఖులువ్య । ఇతః । కృత్యాః ।
 పునః । కృత్రేణ । ప్రహ । హిత్యసి
 || 30 ||

అసువాదం .

జాలంతో కప్పబడినట్లుగా
సీవు అంధకారంతో ఆవృత్తవై ఉంటే,
ఈ ఫూతుక ప్రయోగా లన్నీ తొలగించి
ఇక్కడ నుంచి మెల్లగా దారి పట్టు.
లిరికి నీ కర్త మిాదికి నేన్ను పంపుతున్నాము. || 30 ||

మంక్రము

కృత్యాకృతో వలగినోటథిరిషిష్టారిణః ప్రతామ్ |
మృదీహి కృత్యే మోచ్చిషోటమూన కృత్యాకృతో జహింశి |
వదము.

కృత్యాటకృతః | వలగినః | అథిఉనిషిష్టారిణః | ప్రతామ్ |
మృదీహి | కృత్యే | మా | ఉత్ | శిషః |
అమూన | కృత్యాటకృతః | జహి | ■ 31 ■

అసువాదం :

ఓ కృత్యా | కృత్య చేసిన బలశారి, దుష్టుదు
ప్రాజలను నాశం చేస్తుంటాడు.
అలాంటి వారిని ఫూతకులలో ఉకరిని కూడా
మిగల్చుకుండా చంపివెయ్యా. || 31 ||

మంక్రము .

యథా నూర్యో ముచ్యతే రమన స్వరి
రాత్రిం జహి త్వయహనశ్చ కేతూన్ |

వివాహం సర్వం దుర్యుతం
 కర్తృం కృత్యకృతా కృతం
 మస్తివ రక్త దురితం జహమి

॥ 82

వదము:

యుథా । సూర్యః । ముచ్యతే । తమసః । వరి ।
 రాత్రిము । జహమి । ఉషనః । చ । కైతూన్ ।
 వివ । అహము । సర్వము । దుఃఖాతము ।
 కర్తృము । కృత్యాకృతా । కృతము ।
 మస్తిఃభవ । రజః । దుఃఖతము । జహమి

॥ 82

అమవాదం:

సూర్యుడు అంధకాలాన్ని చీల్పుకొని బయటికి వచ్చి,
 రాత్రిని, ఉషః కిరణాలను వదలి వేస్తాడు.
 అలాగే నెను కృత్యాకృతము లైన దుర్యుతములను
 తొలగించుకొని, ఏనుగు పోతూ పోతూ
 తన దుమ్మును విదలి వేసినట్లుగా
 నా త్రయువు దుష్టకర్మలను దూరం చేసివేస్తాను.

॥ 82 ।

ఇది మొదటి సూక్తం

సూ క్రం-2

శుషిః నారాయణదు ॥ దేవతలు : పురుషుడు : బ్రహ్మాప్రకాశనమ్ (81, 82
సాక్షత్తు బ్రహ్మాప్రకాశిసులు) ॥ చందన్సుః 1-4, 7, 8 బ్రిష్టువః 6, 9, 10,
12-27, 20-33 అస్తువః 8, 11 ఐగి. 28 థరి గుణాక్తి ॥
మంత్రములు . ॥ 83 ॥

వినియోగం - రః సూక్తంలో పురుషుని మాహాత్మ్యం చెప్పబడినది. ఆతని ధన్య
ధన్య అవయవములను ఏ ఏ దేవతలు చేసినా రసునది ప్రకౌత్తర
రూపంగా వర్ణించబడినది.

యజ్ఞాలంవటు తైన సాంప్రదాయకు తై కే దీనిని పురుషమేధంలో
వినియోగిస్తారు. పురుషమేధంలో స్నానాలంకృతమై పదరిపెట్ట
బడిన పురుషపశువును రః అర్థసూక్తంతో ఆనుమంత్రిస్తారు.

ఆస్తి శనైళ్పర గ్రగ్రా దేవక్య హవిరాస్యహామంలోను,
సమిద్వాన, ఉపస్థితములలోను దీనికి వినియోగం.

మంత్రము .

కైన పార్చి ఆభ్యతే పురుషస్య
- - - - -

కైన మాంసం సంభృతం కైన గుల్మా

కైనాగ్రారీః పీశసీః కైన భాని

కైనోచ్చుష్టా మధ్యతః కః ప్రేతిష్ఠామ్

॥ 1 ॥

పదము

కైన , పార్చి ఇత్తి , ఆభ్యతే , ఇత్యాఖంభ్యతే , పురుషస్య ,

కైన , మాంసమ్ , సమ్మంభృతమ్ , కైన , గుల్మా ,

కేను । అభ్యర్థిః । వేషస్తిః । కేను । థాసీ ।

కేను । ఉత్తీర్ణశ్చో । మధ్యతః । కః । ప్రతిష్ఠామ్ ॥ 1 ॥

అసువాదం ।

ఈ పురుషుని గుదిగాళ్ను చేసిన దెవరు ?

ఇతనికి మాంసాన్ని దేకూర్చున దెవరు ?

ఇతని గుల్మములను నిర్మించిన వా రెవరు ?

ఈన దేలిన దెత్తివేళ్ను సిద్ధపరచిన దెవరు ?

పాదాల క్రింది చర్మాన్ని కర్మించిన దెవరు ?

మధ్యాస్తానంలో ఇతనిని ప్రతిష్టించిన దెవరు ? ॥ 1 ॥

మంత్రము ।

కస్మా నున్న గుల్మా వథరా అకృణ్య-

న్నాష్టివన్తా వత్తర్తా పూరుషస్త్య ।

జష్టే సిర్బుత్య న్యందధుః క్యం స్వి-

శ్చానునోః సంధి క త చికిత

॥ 2 ॥

మదము ।

కస్మాత్ । ను । గుల్మా । అథరా । అకృణ్యన్ ।

అష్టివన్తా । ఉత్తీర్ణా । పురుషస్త్య ।

జష్టే ఇతి । సిర్బుత్య । సి । అదధుః । క్యం । స్విత్ ।

శానునోః । సంధి ఇతి సముంధి । కః । ఓం ఇతి । తత్ । చికితః ॥

అనువాదం .

ఇతని క్రింద నున్న గుల్ఫములను చేసిన దెవరు ?

ఈ పురుషుని మోకాలిచిప్పలను చేసిన దెవరు ?

ఇతని పిక్కలను వేరు వేరుగా చేసి,

ఇలా నంఘుటిత పరచిన దెవరు ?

మోకాలి కీళ్ళను ఇతపరచిన దెవరు ?

॥ 2 ॥

మంగ్రము ।

చతుర్ష్వయం యుజ్యతే సంహితా న్తం

శానుభ్యా మూర్ఖ్వం శిథిరం కట్టన్మే ।

క్రోధి యదూరూ క ఉ త జ్ఞాన

యూభ్యాం కుసీన్తం సుచ్చం బథూవ

॥ 3 ॥

వదము

చతుర్ష్వయము । యుజ్యతే । సంహితా న్తము ।

శానుభ్యము । ఊర్ఖ్వము । శిథిరము । కట్టన్మే ।

క్రోధి ఇతి । యత్ । ఊరూ ఇతి । కః । ణం ఇతి । తత్ । ఇషానః

యూభ్యము । కుసీన్తము । సుచ్చం చ్చము । బథూవ

॥ 3 ॥

అనువాదం :

నాలుగు విధాల కదపట ఇత పడి

మోకాళ్ళ పైన నున్న కబంధాన్ని మోజించిన దెవరు ?

పరుమలను, తొడలను చేసిన దెవరు ?

వాటి పైన కఠుపును దృఢంగా ఏర్పురచిన దెవరు ? ॥ 8 ,

సుంత్రము :

కతి దీవాః కతమే త ఆనన్

య ఉరో గ్రీవా శ్శిత్యః హరుషస్య ।

కతి స్తనో వ్యాఘదధుః కః కథోదా

కతి స్తుష్టాన్ పృష్టి రచిన్యన్

॥ 4 .

సదము :

కతి । దీవాః । కతమే । తే । ఆనన్ ।

యేః । ఉరో । గ్రీవాః । చిత్యః । హరుషస్య । కతి ।

స్తనో । వి । ఆదధుః । కః । కథోదా ।

కతి । స్తుష్టాన్ । కతి । పృష్టిః । ఆచిన్యన్

॥ 4 .

అనువాదం :

ఎంత మంది దెవతలు ఈ పురుషుని వక్షస్తునాన్ని,

గళమును ఒక చోట చెర్చినారు ?

ఎంత మంది స్తనములను సిద్ధపరచినారు ?

ఇతని మోచేతులను చేసిన దెవరు ?

ఎంత మంది కలిసి ఇతని ప్రక్కాశముకలను,

ఖుజస్క్రంధములను సిద్ధపరచినారు ?

॥ 4 .

పంత్రము:

కో అన్య బాహూ సమభరద్

శీర్ఘంల కరవా దితి ।

అంసొ కో అన్య తద్ దేవః

కుస్తై అధార్ దధౌ

॥ 5 ॥

వదము

కః । అన్య । బాహూ ఇతి । నము । అభరత్ ।

శీర్ఘంము । కరవాత్ । ఇతి ।

అంసొ । కః । అన్య । తత్ । దేవః ।

కుస్తై । అధి । ఆ । దధౌ

॥ 5 ॥

అనువాదం.

పరాక్రమించుటకై ఇతని బాహువులను

నమకూర్చిన వా దెవరు?

వి దేవుడు ఇతని భుజశిరస్సులను

ఇలా సంయోగింప జేసినాడు?

॥ 5 ॥

పంత్రము:

కః నవ్త భాని వి తత్ర శీర్ఘి

కర్మ విషో నాసికై చష్టి ముఖమ్ ।

•పర్వ. IV 31

యేషాం పురుత్రా విజ్యయన్య మహ్యసి
చకుష్ణాది ద్వివద్ధి యత్తి యామమ్

॥ 8 ॥

పదము ।

ఈ । సప్త । ఖానీ । వి । తత్త్వ । శీర్షాది ।
కథ్మి । ఇమో । నాసికై ఇతి । చక్షుది ఇతి । ముఖమ్ ।
యేషామ్ । పురుత్రా । విషయన్య । మహ్యసి ।
చకుష్ణాదాః । ద్విషయదః । యత్తి । యామమ్

॥ 8 ॥

అమవాదం :

తలలో సప్త రంగ్రాలను తొలచిన దెవరు ?
ఈ దెవులు, ముక్కులు, కనులు,
ముఖము చేసిన దెవరు ?
నీ అపార క్రిచెత సర్వదిక్కులా ద్విపాత్రులు,
చకుష్ణత్తులు వివిధ మార్గాలలో సంచరిస్తున్నవి ?

॥ 6 ॥

మంత్రము :

పున్స్త్వర్షి తిష్ఠ్వ మధాతి పురుచి-
మధా మహి మథి క్రాయ వాహమ్ ।
న ఆ వేరివర్తి భువనే ష్వాస రథిః
వసానః క క త చ్ఛిష్టేత

॥ 7 ॥

వదము .

హన్సోయి । హి । చిహ్నోమ్ । అద్భాత్ । శురూధీమ్ ।
 అధ్ । మహిమ్ । షథి । శ్రీగ్రాయ । వాచ్మ్ ।
 నః । ఆ । వరివర్తి । భువనేషు । అన్తః । అవః ।
 వసీనః । కః । ఓం ఇతి । తత్ । చిత్తిత
 ॥ 7 ॥

అసుపాదం .

బహు చలన శీల మైన నాలుకను
 దవడల నదుమ నిలిపిన దెవరు ?
 దానిపై మహా ప్రభావ సంపన్న మైన
 చాణిని నిలిపిన దెవరు ?
 సర్వ కర్మధారణం చేసే భువనముల నదుమ
 గుప్తమై ఉన్న దేదో దాని నెవ రెరుగుదురు ?
 ॥ 7 ॥

మంత్రము

మస్తిష్మ్య మస్య యతమో లలాటం
 కత్తాటికం ప్రపథమో యః కపాలమ్ ।
 చిత్యా చిత్యం హన్సోయి । హరుషస్య
 దివం రుహు కతమః స దేవః
 ॥ 8 ॥

వదము .

మస్తిష్మ్యమ్ । అస్య । యతమః । లలాటమ్ ।
 కత్తాటికమ్ । ప్రపథమః । యః । కపాలమ్ ।

చిక్ష్య | చిత్యమ్ | హన్యోః | హరుషస్య |

చివహ్ | రురోహ | కతమః | సః | దేవః

॥ 8 ||

అశుభాదం :

ఈ పురుషుని మస్తిష్కాన్ని, లలాటాన్ని,

తల వెనుకభాగాన్ని, కపాలాన్ని, దవరలను,

ఈ విధంగా మొదటను తయారు చేసి

ద్యులోకంలో వదలిన దేవు దెన్నువ వాదు?

॥ 8 ||

మంత్రము :

ప్రైయాప్రైయాఽః బహులా స్వప్నం సంచాధతస్తర్యుః |

అన్మా నుగ్రో న్మాంశ్మ్ర రస్మాద్ వహతి హరుషః ॥ 9 ||

వదము :

ప్రైయఃఅప్రైయాఽః | బహులా |

స్వప్నమ్ | సంచాధఃతస్తర్యుః |

అఽన్మాన్ | అుగ్రః | న్మాన్ | చ |

కస్మాత్ | వహతి | హరుషః

॥ 9 ||

అశుభాదం :

ప్రైయమును, అప్రైయమును, స్వప్నమును,

నీరను, బాధలను, అనందాన్ని,

ప్రచండతను ఎందుకై ఈ పురుషుడు వహిస్తున్నాడు? ॥ 9 ||

పంత్రము.

ఆర్తి రవర్తి ర్షీర్బయుతిః కుతో ను పురుషేచమతిః ।

రాద్రిః సమృద్ధి రవయ్యాద్రి ర్షుతి రుదితయః కుతః ॥ 10 ॥

పదము:

ఆర్తిః । అవర్తిః । సింహయుతిః ।

కుతః । ను । పురుషే । ఆమతిః ।

రాద్రిః । సమూచయుద్ధిః । అవిచయుద్ధిః ।

మతిః । ఉత్సాతయః । కుతః ॥ 10 ॥

అనువాదం:

ఆర్తి, ఆకలి, రుగ్మత, కుమతి పురుషనిలో

ఎక్కడ నుంచి వస్తున్నవి?

పూర్వ త్వం, సమృద్ధి, అహినత, వృద్ధి-

ఇన్నీ పురుషని కెక్కడ నుంచి లభిస్తున్నవి? ॥ 10 ॥

పంత్రము:

కో అస్మి న్యాషో వ్యందధాత్ విమూవృతః

పురూపకః సిస్థునృత్యయ జాతః ।

తీవ్రా అరుడా లోహానీ స్త్రామధూమ్రా

ఊర్ధ్వా అవాద్రిః పురుషే తిరశీపి: ॥ 11 ॥

వదము :

కః । అస్మిన్ । ఆహః । వి । అదధాత్ । విషుఉవృత్తః ।

వురుఉవృత్తః । సిష్టుఉస్పుత్తాయ । శాతాః ।

త్తివ్రాః । ఆరుచాః । లోహిస్మిః । తామ్రుఉభూమ్రాః ।

ఉర్ధ్వాయః । అహాచిః । పురుషే । తిరశ్శీః

॥ 11 ॥

అమవారం ॥

ఈ మనుమ్యనిలో వికేష నందరణ శీలము,
యథేష్టా సందరణ శీలము,
నది ప్రపాహానికి అనుకూలంగా తయా రైనవి.
ఎగ్ర నైనవి, తేత ఎయపు రంగు కతిగి, అన్ని వైపులా
పైనికి క్రిందికి పరువెత్తే ఈ నదులు
ప్రపాహించెలా దేసిన దెవరు ?

॥ 11 ॥

మంగ్రము :

కో అస్మిన్ రూప మందధాత్

కో మహ్మాన్ చ నామ్ చ ।

గాతుం కో అస్మిన్ కః కేతుం

క శ్వర్పత్తాధి హరుషే

॥ 12 ॥

వదము :

కః । అస్మిన్ । రూపమ్ । అదధాత్ ।

కః । మహ్మాన్ మ్ । చ । నామ్ । చ ।

గాతుమ్ | కః | అస్మిన్ | కః | కేతుమ్ |

కః | చరిత్రాణి | శురుషీ

॥ 12 ॥

ఆనువాకం .

ఇతనికి రూప మిచ్చిన దెవరు ?

ఇతనికి పేరు పెట్టిన దెవరు ?

ఇతనికి మహిమను చేకూర్చిన దెవరు ?

ఇతనికి చైత్రనవ్యం, కదలిక చేకూర్చిన దెవరు ?

ఈ పురుషునకు పాదములు నమకూర్చిన దెవరు ? ॥ 12 ॥

మంత్రము |

కో అస్మిన్ ప్రాణ మువయక్

కో అపానం వ్యానము |

సమాన మస్మిన్ కో దేవో²

ధి శిక్రాయ శురుషీ

॥ 13 ॥

వదము .

కః | అస్మిన్ | ప్రాణమ్ | అవయక్ |

కః | అపానమ్ | విభజనమ్ | ఓం ఇథి |

సమ్మంతమ్ | అస్మిన్ | కః | దేవః |

అధి | శిక్రాయ | శురుషీ

॥ 13 ॥

అనువాదం :

ఇతనికి ప్రాణం పోసినవా దెవరు ?
 ఇతనిలో అపాన, వ్యాసములను నింపిన దెవరు ?
 ఈ పురుషునిలో ఇతనితో పొట్టు
 అధివసిస్తున్న దేవు దెవరు ?

॥ 18 ॥

మంగ్రము :

కో ఆస్మిన్ యజ్ఞ ముదధా -
 దీకో దీవోఽర్ హృదయిసే ।
 కో ఆస్మి న్యుక్యం కోన్సుక్యం
 తుతో మృత్యుః తుతోమృతమ్

॥ 14 ॥

వదము :

కః । ఆస్మిన్ । యజ్ఞమ్ । ఆదధార్ ।
 ఏకః । దీవః । అధి । హరుసే ।
 కః । ఆస్మిన్ । స్తుత్యమ్ । కః । ఆన్సుతమ్ ।
 తుతః । మృత్యుః । తుతః । ఆమృతమ్

॥ 14 ॥

అనువాదం :

ఏ ఒక్క దేవుడు ఈ పురుషునిలో
 యజ్ఞాస్మి నిలిపినాడు ?
 ఇతనిలో సత్యమును నిలిపినవా రెవ్యరు ?
 ఇతనిలో అన్సుతమును నిలిపిన దెవ్యరు ?

ఎచ్చుట నుండి మృత్యువు వచ్చినది ?
ఎచ్చుట నుండి అమృతత్వం సంపూర్ణిస్తున్నది ? || 14 ||

హంక్రమ

కో ఆసైనై వాసః పర్యదధాత్

కో అస్యాయు రకల్పయత్

బలం కో ఆసైనై ప్రాయచ్ఛత్

కో అస్యాకల్పయ జ్ఞవమ్

|| 15 ||

వదము

కః | అసైనై | వాసః | పరి | అదధాత్ |

కః | అస్య | ఆయుః | అకల్పయత్

బలమ్ | కః | అసైనై | ప్రతః | అయచ్ఛత్

కః | అస్య | అకల్పయత్ | జవమ్

|| 15 ||

అస్మాదం :

ఎవ దీతనికి బట్టులు కప్పినాడు ?

ఇతనికి ఆయుస్సును నంకల్పించిన దెవరు ?

ఇతనికి బల మిచ్చిన దెవరు ?

ఇతనికి జవమును కల్పించిన దెవరు ?

|| 15 ||

హంక్రమః

కేనాభిః అస్యతనుత

కేనాహ రకరోద్ రుచే ।

ఉషనం కైనానైవైన
— — —

కైన సాయంత్రవం దదీ

॥ 16 ॥

వదము :

కైన । ఆహః । అను । అతనుత ।

కైన । ఆహః । అకరోత్ । రుచే ।

ఉషనము । కైన । అను । ఏన ।
— — —

కైన । సాయమ్యుభవము । దదీ

॥ 16 ॥

అమువాదం :

ఎవరి ద్వారా ఇతము తనలోని ఉదకములను
ప్రవహింప జేసినారు ?

ఎవరు దినమును ప్రకాశింప జేసినారు ?

ఉషన్మును వెలిగించిన దెవరు ?

సాయంత్రాలాన్ని సమకూర్చున దెవరు ?

॥ 16 ॥

మంత్రము :

కో అస్మిన్ రైతో న్యుభద్రాత

తన్నురా తాయకా మితి ।

మేధాం కో అస్మి న్నధ్యహ్మాత

కో బ్రాహం కో నృతో దధా

॥ 17 ॥

వదము .

కః । అస్మిన్ । రేతః । ని । అదధాత్ ।

తన్తుః । ఆ । శాయకామ్ । ఇతి ।

మేధామ్ । కః । అస్మిన్ । అధి । షాహత్ ।

కః । షాంమ్ । రః । నృతః । దధ్

॥ 17 ॥

శస్తువాదం ॥

ప్రజాతంతువు చలిస్తూ ఏవదానికి

ఇతనిలో వీర్యమును పెట్టిన వా రెవరు ?

ఇతనిలో మెదదును లగ్గం చేసిన దెవరు ?

ఇతనిలో చాణిని నింపిన దెవరు ?

ఇతనిలో నృత్యాన్ని నిలిపిన వా రెవరు ?

॥ 17 ॥

మంక్రము .

కైసేమాం భూమి హర్షిక్

కైన వర్యభవద్ దివమ్ ।

కైనాథి మహ్ని వర్యతాన్

కైన కర్మాండి హరుషః

॥ 18 ॥

వదము .

కైన । ఇమామ్ । భూమిమ్ । షార్షిక్ ।

కైన । వరి । అభవత్ । దివమ్ ।

కైన । అథి । మహ్ని । పర్వతాన్ ।

కైన । కర్మాడి । పురుషః

॥ 18

ఆశుషాదం :

ఈ భూమిని ఆచ్ఛాదించిన దెవరు ?

ద్వాలోచాన్ని వ్యాపించిన దెవరు ?

ఎవరు తన మహాత్మ్యంతో పర్వతములను

అధిగమించినారు ?

పురుషుడు ఎందుతో కర్మలు చేస్తున్నాడు.

॥ 18

పంత్రము :

కైన పర్వతాన్ । మన్మేఖి

కైన సోమం విచక్షణమ్ ।

కైన యజ్ఞం చ త్రిధాం చ

కైనాస్నిన్ సిహితం మనః

॥ 18.1

వదము :

కైన । పర్వతాన్మేం । అను । ఏతి ।

కైన । సోమమ్ । విఒచక్షణమ్ ।

కైన । యజ్ఞమ్ । చ । త్రిధామ్ । చ ।

కైన । అస్నిన్ । సిఒహితమ్ । మనః

॥ 18.1

అనువాదం .

పర్షణ్యదు ఎవరి వల్ల ప్రాప్తిస్తున్నాడు ?
విలఫ్ఱం మైన శోభారసం త్రాగిన దెవరు ?
యజ్ఞాన్ని, క్రత్న పొందిన వా రెవరు ?
ఈ పురుషునిలో మనస్సును కల్పించిన వా రెవరు ? ॥ 19 ॥

మంకిము

కేన క్రోత్తియ మాబోంతి

కేనేమం పరమేష్టినమ్ ।

కేనేము మగ్నిం పూరుషః

కేన సంవత్సరం మమే

॥ 20 ॥

వదము :

కేను । క్రోత్తియమ్ । ఆబోంతి ।

కేను । ఇమమ్ । పరమేష్టినమ్ ।

కేను । ఇమమ్ । అగ్నిమ్ । పూరుషః ।

కేను । సముఖవత్సరమ్ । మమే

॥ 20 ॥

అనువాదం .

ఎవరు క్రోత్తియునితో నమావిష్టు లోఖారు ?
ఎవరి కి పరమాత్మ లభ్యదు ?
ఈ పురుషుడు ఎవరితో ఈ అగ్నిని సాధించుకున్నాడు ?
ఎవరు సంవత్సర కాలాన్ని పరిగణిస్తారు ? ॥ 20 ॥

సంక్రము :

ఖ్రమ్మ ॥ క్రోత్తియ మహోతి
 ఖ్రమ్మమం పరమేష్టినమ్ ।
 ఖ్రమ్మమ మగ్నిం హర్యణి
 ఖ్రమ్మ సంవత్సరం మమే

॥ 21 ॥

షడము :

ఖ్రమ్మ ॥ క్రోత్తియమ్ । అపోతి
 ఖ్రమ్మ ॥ ఇమమ్ । పరమేష్టినమ్ ।
 ఖ్రమ్మ ॥ ఇమమ్ । అగ్నిమ్ । పరుషః ।
 ఖ్రమ్మ ॥ సముచచత్సరమ్ । మమే

॥ 21 ॥

అసువాదం :

క్రోత్తియదు ఖ్రమ్మను పొందుతాడు.
 ఖ్రమ్మ పరమేష్టిని తెఱునుకుంటాడు.
 పురుషుడు ఖ్రమ్మ ద్వారా ఈ అగ్నిని తెఱునుకుంటాడు.
 ఖ్రమ్మ సంవత్సరాన్ని గట్టిస్తాడు.

॥ 21 ॥

సంక్రము :

కేన దేవాం అను క్రియతి
 కేన ద్వావజుని ర్యాశః ।

కినేద మన్య న్నష్టతం
కిన సత క్షత ముచ్యతే

॥ 22 ॥

వదము

కేను । దీవాను । అను । క్షియతి ।
కేను । దైవభజనీః । విశః ।
కేను । ఇదము । అన్యత్త । నష్టతము ।
కేను । సత । క్షతము । ఇచ్యతే

॥ 22 ॥

అస్తవాదం :

దేవతలకు అనుకూలంగా ఎవరు అనుష్టిపిస్తాడు ?
దివ్యజనులను ప్రజలకు అనుకూలుగా చేసే దెవరు ?
ఉత్తమ ఛాత్రులు ఎవరికి తెలును ?
ఛాత్రుం కాని దానిని పేరొకైనే దెవరు ?

॥ 22 ॥

మంత్రము :

ప్రమ్మ దీవాం అను క్షియతి
ప్రమ్మ దైవభజనీ ర్యశః ।
ప్రమ్మ మన్య న్నష్టతం
ప్రమ్మ సత క్షత ముచ్యతే

॥ 23 ॥

వదము :

బ్రిహ్ము । దీవాన్ । అను । శ్లోయాతి ।

బ్రిహ్ము । దైవఃషణిః । విషః ।

బ్రిహ్ము । ఇదమ్ । అన్యత్ । నష్టత్రమ్ ।

బ్రిహ్ము । సత్ । త్రత్రమ్ । ఇచ్యతే

॥ 23

అసావాదం :

బ్రిహ్ము దేవతలకు అనుకూలంగా అనుష్టాపిస్తాదు.

బ్రిహ్ము దివ్యజనులను ప్రపటలకు అనుకూలంగా చేస్తాదు.

బ్రిహ్మునే సత్క్రాత్రం అంటారు.

బ్రిహ్ము కానిది షాత్రం ఆదు..

॥ 23

మంత్రము :

కేసేయం భూమి ర్యాహితా

కేవ ద్వార్య రుత్రరా హితా ।

కేసేద మూర్ఖ్యం తిర్యక్ చూ-

న్తరిష్టం వ్యాపో హితమ్

॥ 24

వదము :

కేను । ఇయమ్ । భూమిః । విషహితా ।

కేను । ద్వార్యః । ఇత్కర్తరా । హితా ।

శేని । ఇదమ్ । ఉర్వామ్ । తిర్యక్ । చ ।

అన్తరీక్షమ్ । వ్యచ్ఛి । హితమ్

॥ 24 ॥

అసువాదం :

ఈ భూమి నిలా విశిష్టరూపంలో ఏర్పరచిన దెవరు?

ద్వాలోకాన్ని పైన ఉంచిన దెవరు?

ఈ అంతరిక్షాన్ని పైన పెట్టిన థెవరు?

ప్రకృతిగా క్రిందుగా పెట్టిన దెవరు?

॥ 24 ॥

మంత్రము.

బ్రహ్మా భూమి ర్యాహితా

బ్రహ్మ దౌత్ర రుత్తరా హితా ।

బ్రహ్మాద మూర్ఖయం తిర్యక్ చా-

న్తరీక్షం వ్యచ్ఛి హితమ్

॥ 25 ॥

పదము.

బ్రహ్మా । భూమిః । విఒహితా ।

బ్రహ్మ । దౌత్రః । ఉత్తరేతరా । హితా ।

బ్రహ్మ । ఇదమ్ । ఉర్వామ్ । తిర్యక్ । చ ।

అన్తరీక్షమ్ । వ్యచ్ఛి । హితమ్

॥ 25 ॥

అసువాదం :

ఈ భూమి నిలా విశిష్టరూపంలో

ఏర్పరచిన వాడు బ్రహ్మ.

ప్రిహ్న ద్వ్యలోకాన్ని పైన ఉంచిన వాడు.
ఈ అంతరిక్షాన్ని పైన, క్రింద, ప్రక్కల
ఉంచిన వాడు ప్రిహ్న.

॥ 25 ॥

మంగ్రము ।

మూర్ఖాను మన్య సంసీహ్వా-
థర్వ హృదయం చ యత్ ।
మస్తిష్కా దూర్ధవః పైర్యదయత్
వహమానోథి శీర్ఘతః

॥ 26 ॥

పదము ।

మూర్ఖానుమ్ । ఆస్య । సముంసివ్య ।
అథర్వ । హృదయమ్ । చ । యత్ ।
మస్తిష్కాత్ । ఓర్ధవః । ప్రస్తరయత్ ।
వహమానః । అథి । శీర్ఘతః

॥ 26 ॥

అసువాడం :

ఈ పురుషుని కిరస్సు, హృదయము,
అందరి అంతర్యము
అథర్వమహర్షి ఏర్పరచినాడు.
వహమానుని (ప్రాణాన్ని) శీర్ఘం లోపల
మస్తిష్కం పైన ఉండునట్లు ప్రసేరించినాడు.

॥ 26 ॥

పంతుము

తద్ వా అథర్వణః శిరో

దేవకోశః సముచ్చితః ।

తత్ ప్రాణః అభి రక్తతి

శిరో అన్న మథో మనః

॥ 27 ॥

పదము

తత్ । వై । అథర్వణః । శిరః ।

దేవటకోశః । సమ్మటచుభితః ।

తత్ । ప్రాణః । అభి । రక్తతి ।

శిరః । అన్నమ్ । అథో ఇతి । మనః

॥ 27 ॥

అమవాదం .

అథర్వణుడు శిరస్సును సురక్షతంగా ఉంచినాడు.

అది దేవతల నిధి వంటిది.

ఆ శిరస్సు ప్రాణం, అన్నం.

మనస్సును కూడా అదే అభిరక్తిస్తంది.

॥ 27 ॥

పంతుము :

ఔర్ధోవ్ ను సృష్టాతి స్తిర్యాట్ ను సృష్టాః

సర్వ దిశః పురుష ఆ బభూవాంశి ।

పరం యో బ్రిహ్మణో వేద-

యస్యః పురుష ఇచ్యతే

॥ 28 ॥

పదము :

ఓర్ధ్వః । ను । సృష్టిః । ఇర్యతే । ను ।

సృష్టిః । సర్వః । దిక్షః । పురుషః । ఆ । బథూవాంశి ।

పురుషః । యః । బ్రిహ్మణః । వేదః ।

యస్యః । పురుషః । ఇచ్యతే

॥ 28 ॥

అసువాదం :

పురుషుడు నిలువుగా సృష్టింపబడినాడు.

అద్దుగాను, అలాగే సృష్టి అయినాడు.

పురుషుడు సర్వదిక్కులూ అయి ఉన్నారు.

బ్రిహ్మాపురుషును ఎరిగిన వానిని

'పురుషుడు' అంటారు.

॥ 28 ॥

మంత్రము :

యో వై శాం బ్రిహ్మణో వేదా-

మృతీసావృతాం పురుషః ।

తన్నైన బ్రిహ్మ చ బ్రాహ్మణైనై

చట్టః బ్రాహ్మం బ్రాహ్మం దదుః

॥ 28 ॥

వదము .

యః । వై । శాము । బ్రిహ్మణః । వేద ।

అమృతీన , ఆంవృతాము । పురము ,

తస్మై । బ్రిహ్మః । చ । బ్రాహ్మః । చ ।

చట్టః । ప్రాణము । ప్రిష్టజాము । దద్మః

॥ 28 ॥

అసువాదం .

అమృతత్వ ప్రపూర్వు దైన బ్రిహ్మ

తన్నానరించి ఉన్న పురాస్న తెలుసుకుంటాదు.

ఎవరైతే అమృతత్వం ద్వారా పరిపూర్వుదై

బ్రిహ్మపురాస్న తెలుసుకుంటాడో,

అతనికి బ్రిహ్మ , ఇతర దేవతలు

చత్రువులను , పొళాన్ని , ప్రజలను ప్రసాదిస్తున్నారు. ॥ 29 ॥

మంగ్రము :

న వై శం చట్ట ర్జుపోతి

న పొడో జరసః పురా ।

పురం యో బ్రిహ్మాడో వేద

యస్మాః పురుష ఇచ్యుతే

॥ 30 ॥

వదము

న । వై । శము । చట్టః । జహోతి ।

న । ప్రాణః । జరసః । పురా ।

పురము । యుః । బ్రిహ్మణః । వేద ।

యస్త్యః । పురుషః । ఉచ్చారః

॥ 30 ॥

అనువాదం :

ఎందువల్ల పురుషు దంటామో,
అతను బ్రిహ్మను, పురాస్త్ర ఎరుగును.
అతనిని వృద్ధాప్యాసికి ముందు దృష్టి గాని,
ప్రాణం కాని వదలిపెట్టడు.

॥ 30 ॥

పుంజ్రము :

అష్టాచ్చర్క్రా నవద్వారా

దీవానాం పూ రయోధ్యః ।

తస్యాం హిరణ్యయుః కోశః

స్వగో జోయితిషాపుతః

॥ 31 ॥

వదము :

అష్టాచ్చర్క్రా । నవచ్ఛద్వారా ।

దీవానామ్ । పూః । అయోధ్యః ।

తస్యాము । హిరణ్యయుః । కోశః ।

స్వచ్ఛగః । జోయితిషా । ఆచుపుతః

॥ 31 ॥

అనువాదం :

అష్ట చ్ఛర్కములు కలది, నవ ద్వారములు కలది
అయిన అయోధ్య (నిర్భేద్య మైనది) దేవతల పురం.

అందులో హిరణ్యాను నిధి కలదు.

తేజాపుర్వార్థ మైన స్వర్గం అక్కడే ఉన్నది. || 31 ||

చంక్రము .

తస్మిన్ హిరణ్యాయే కోశి

శ్రీఒరే శ్రీప్రతిష్ఠితే ।

తస్మిన్ యద్ యథ మాతృన్యం

తద్ వై శ్రీహృవిదో విదుః

|| 32 ||

వదము

తస్మిన్ । హిరణ్యాయే । కోశి ।

శ్రీఒరే । శ్రీప్రతిష్ఠితే ।

తస్మిన్ । యత్ । యథమ్ । ఆత్మన్యంవత్ ।

తత్ । వై । శ్రీహృవిదో । విదుః

|| 32 ||

అష్వాదం :

మూడు అకులు కలిగి,

మూడు కేంద్రములలో స్థిరమై

అందులో హిరణ్యాయ కోశం ఉంటుంది.

ఆ తేజస్వి అయిన కోశంలో

అత్మవంతు దైన యత్పుషుంటాడు.

వానినే శ్రీహృవిదులు శ్రీహృగా

తెలుసుకుంటారు.

|| 32 ||

మంత్రము :

ప్రవ్రథాజిమూనాం హరిణీం
యశసౌ సంపరీవృత్తామ్ ।
పురో హిరణ్యయాం బ్రహ్మ
వివేషాహరాణతామ్

॥ 32 ॥

పదము :

ప్రప్రవ్రథాజిమూమ్ । హరిణీమ్ ।
యశసౌ । సముహపరివృత్తామ్ ।
పురో । హిరణ్యయామ్ । బ్రహ్మ
ఆ । వివేష । అహరాహరాణతామ్

॥ 33 ॥

అనువాదం ।

ప్రకాశమూన మైనది, దుఃఖపరిహారక మైనది,
యశపరిపూర్ణ మైనది, ఎన్నదూ పరాజయ
మెరుగనిది అయిన ఆ పట్టణంలో
బ్రహ్మ అవిష్టుచై ఉన్నాడు.

॥ 33 ॥

ఇది రెండవ సూక్తం.

ఇది మొదటి అనువాకం.

అనువాకం : 2

మా త్రం - 3

యెసి ॥ అతర్యుడు ॥ దేవతలు : వరణమణి, వనస్పతి ॥ చందులు : 1,4,5,7,9,
10,12 అసుష్ఠువు : 2,8,10 ఖరిక్ క్రిష్టువు : 8,18,14 వర్ణావంత్రి : 11,
18 ఖరిగుష్ఠువు : 16,17-25 చంగుదా ఆగతీ ॥ మంగ్రములు : ॥ 25 ॥

వినియోగం : - ఈ సూక్తంలో వరణ మనే పేరు గం మణి ప్రశాంతము, పీర్యమూ,
కృతుకయి సామర్థ్యమూ, ధానిని ధరించిన వారికి సర్వ దుఃఖ
వరిహారణమూ వర్తించబడినవి. ధానిని అసునరించే సాంప్రదాయ
తలు దీనిని వినియోగిస్తారు.

కృతుకయాదికాముడు ఈ ఆర్తసూక్తంకో పేరుగులోను, శేనే
లోను మూర్ఖుడు రాత్ర అంచిన వరణమణి ఆధిపంత్రించి కట్టు
కొన వశేను.

అట్లే ఆధయాత్మ మహాంతిలో వరణమణింధనంలో కూడా
దీనికి వినియోగం.

మంగ్రము

అయం మే వరణో మణిః

సపత్నుష్టయుదో వృజో ।

తేనా రథస్య త్వం శక్తున్

ప్ర మృఢిషి దురస్యతః

॥ 1 ॥

పదము

అయమ్ । మే । వరణః । మణిః ।

సపత్నుష్టయుః । వృజో ।

తేను । ఆ । రథస్వి । త్వమ్ ।

కృతున్ । ప్రపాతి । మృజిహి । దురస్వతః

॥ 1 ॥

అసువాదం :

ఈ నా వరణమణి కృతుడ్యయ సమర్థ మైనది.

దీని సహాయంతో నీను నీ కృతునులను నాశం చెయ్య.

నీ యెడ దురుదైశం కలవారిని నాశం చెయ్య. ॥ 1 ॥

మంత్రము :

ప్రైణా నృగంజిహి ప్రపాతా రథస్వి

మణి స్తోత్రీ అస్తు పురాతా పురస్తాతి ।

అవారయున్త వరజిన దీవా

అభ్యాసార మసురాణాం శ్వఃశ్వః

॥ 2 ॥

వదము :

ప్రపాతి । ఏనాన్ । శృంజిహి । ప్రపాతి । మృజా । ఆ । రథస్వి ।

మణిః । తే । అస్తు । పురఃఖాతా । పురస్తాతి ।

అవారయున్త । వరజిన । దీవాః ।

అభ్యాసారమ్ । అసురాణామ్ । శ్వఃశ్వః

॥ 2 ॥

అసువాదం :

వారిని ఖండించు, పొతి పెట్టు నళింప జెయ్య.

ఈ మణి నీ ముందు అగ్నిసరంగా ఉండని.

అనురుల అనుదిన అత్యాచారాలను
దేవతలు ఈ వరణమణితో నివారింతురు గాక | || 2 ||

పంచమః :

అయిం మడి ర్వరకో విశ్వఫేవజః
-
సహస్రాష్టో హరితో హిరణ్యయుః |
న తే శత్రూ నథరాన్ పాదయూతి
-
హర్వ స్తాన్ దభుషి ర్మే త్యా ద్వివస్తి || 3 ||

వదమః :

అయమ్ | మడిః | వరణః | విశ్వఉఫేవజః |
-
సహస్రాష్టాన్ | హరితః | హిరణ్యయుః |
నః | తే | శత్రూన్ | అథరాన్ | పాదయూతి |
-
హర్వః | తాన్ | దభుషి | ర్మే | త్యా | ద్వివస్తి || 3 ||

అసువాదం:

ఓషధులకు సారథూత మైనది ఈ వరణమణి
సర్వ రోగములకు బొపథ మైనది.
వేయి కళ్యా, పచ్చని పూలు, దుఃఖహరణ శిలము లైనని
సునర్మయక్త వైన ఈ మణి స శత్రువులను
అధఃపాతం చెయ్యానీ!
సమైవరు ద్వైపిస్తారో వారిని దెబ్బతిసి | కిందువరము. || 3 ||

మంత్రము :

అయం తే కృత్యాం వితకాం

పొరుషీయా దయం భయాత్ ।

అయం త్వా సర్వస్నాత్ పాపాద్

వరణో వారయివ్యతే

॥ 4 ॥

పదము :

అయమ్ । తే । కృత్యమ్ । విషటకమ్ ।

పొరుషీయాత్ । అయమ్ । భయాత్ ।

అయమ్ । త్వా । సర్వస్నాత్ । పాపాత్ ।

వరణః । వారయివ్యతే

॥ 4 ॥

అనువాదం :

ఈ వరణమణి నిన్న చుట్టుముట్టిన

కృత్యాప్రయోగం నుంచి,

మానవ భయకారణం నుంచి,

సర్వ పాపముల నుంచి నిన్న కాపాదుతుంది.

॥ 4 ॥

మంత్రము :

వరణో వారయాకా అయం దీవో వనస్పతిః ।

యుక్తో యో అస్మి న్నావిష్ట

స్తుము దీవా అభివరన

॥ 5 ॥

వదము !

వరణః । వారయూత్తై । అయము । దీవః । వనస్పతిః ।

యక్షుః । యః । అస్మిన్ । ఆచవిష్టః ।

తము । ఓం ఇతి । దీవః । అపీవరన్

॥ ५ ॥

అమవాదం .

వనస్పతి దేవస్యరూప మైనది

తం వరణముణి నర్వ్య దుఃఖ నివారక మైనది.

వి యక్షరోగం ఇతనిలో ప్రవేశించి ఉన్నదీ,

దానిని దేవతలు ఇతని నుంచి నివారిస్తున్నారు.

॥ ६ ॥

మంక్రము ,

స్వప్నం సుష్ట్రాయ యది వశ్యసి పొపం

మృగః స్నాతిం యతి ధావా దజ్ఞాము ।

వరిక్షవా చ్ఛకుసేః పొవవాదా-

దయం మణి ర్వీరథో వారయుష్యతే

॥ ६ ॥

వదము

స్వప్నము । సుష్ట్రాయ । యది । వశ్యసి । పొపము ।

మృగః । స్నాతిము । యతి । ధావాత్ । అజ్ఞాము ।

వరిక్షవాత్ । శతసేః । పొవివాదాత్ ।

అయము । మణిః । వరణః । వారయుష్యతే

॥ ६ ॥

అషువాదం :

నిదిస్తూ స్వప్నంలో పాపదృక్కాయన్ని చూస్తే,
అయోగ్య గతిలో ఎవరైనా పరువెత్తితే,
కశున పక్షి అరిస్తే, నిందాకళములను వింపే,
అలాంటి పాపా లన్నిటిని
ఈ వరణమణి నిపారణ చేస్తుంది.

॥ 6 ॥

పుంక్రము :

అర్పాత్కాయ స్తోవ నిర్బుత్కాయ

అభిచారా దథో థయాత్ ।

మృతో రోషియసో వధాద్

వరణో వారయిష్యతే

॥ 7 ॥

పదము :

అర్పాత్కాయః । కాయః । నిర్బుత్కాయః ।

అభిషారాత్ । అథో ఇతి । థయాత్ ।

మృతోఽయః । రోషియసః । వధాత్ ।

వరణః । వారయిష్యతే

॥ 7 ॥

అషువాదం :

కృతు థయం నుంచి, నిర్బుతి థయం నుంచి,
అభిచార థయం నుంచి, ఇతర థయాల నుంచి,
థయానక మైన మృత్యువథ నుంచి
ఈ వరణమణి నికు రక్షణ కల్పిస్తుంది.

॥ 7 ॥

మంత్రము :

య స్నే మాతా య స్నే నీతా బ్రాతరో
 య చ్ఛ మే స్వా య దీన శ్చకృమా వయమ్ |
 తతో నః వారయిష్యకైయం దీవో వనన్మతః ॥ ८ ||

పదము :

యత్తి । మే । మాతా । యత్తి । మే । నీతా । బ్రాతరః ।
 యత్తి । చ । మే । స్వాః । యత్తి । ఏనః । చకృమా । వయమ్ |
 తతః । నః । వారయిష్యతే । ఆయమ్ । దీవః । వనన్మతః ॥ ८ ||

అమవాసం :

మా తల్లి చేసిన పాపం,
 మా తండ్రి చేసిన పాపం,
 మా సోదరుడు చేసిన పాపం,
 మా ఆప్తజనులు చేసిన పాపం,
 మేము చేసిన పాపం తా పాపాల
 నస్నిటి నుంచి తా వనన్మతి దేవత
 మాకు రష్టణ కల్పిస్తుంది. ॥ ८ ||

మంత్రము :

వరణైన బ్రహ్మధితా బ్రాత్యవ్యా మే నబ్దవః ।
 అనూర్దం రక్తః అప్యగ్నస్తే యన్యధమం తమః ॥ ९ ||

పదము :

వరజీని । ప్రమ్యధితా ॥

ప్రాత్మవ్యాఘా । మే । సుబ్రహ్మవః ॥

అసూర్తమ్ । రజి । అపి । ఆగుః ॥

తే । యున్తు । అధమ్ము । తము ॥

॥ 8 ॥

అసువాదం :

మా బంధువులు, మా శక్తువులు
వరజమణి ద్వారా గందరగోళం చెందితే,
అంధారమయ, ధూఢిమయ స్తానానికి వెడతారు,
అధమ తిమిరంలో పడి పోతారు.

॥ 9 ॥

మంత్రము :

అర్పిష్టుహ మర్పిష్టుగు రాయుష్మాన్ న్యర్వహరువః ॥

తం మాయం వరణి మణిః

వరి పాతు దిశి దిశః

॥ 10 ॥

పదము :

అర్పిష్టః । అహమ్ । అర్పిష్టుగుః ॥

అయుష్మాన్ । సర్వుషురువః ॥

తమ్ । మా । ఆయమ్ । వరణి । మణిః ॥

వరి । పాతు । దిశః దిశః

॥ 10 ॥

అసువాదం :

నేను అవినాశిని. అవినాశ వస్తువులను బొందువాడను
దీర్ఘయుష్టంతుడను.
సమన్త పురుష సంయతుడను.
ఈ వరణమణి సర్వ దిక్కుల నుంచి నన్ను రష్టించు గాక ! ॥10॥

మంగ్రవము :

అయం మే వరణ ఉరసి
— — —
రాజు దేవో వనస్పతిః ।
న మే శత్రువున్ వి బాధాతా-
మిష్టోర్ దస్సుయైవానురావు

॥ 11 ॥

వదము .

అయమ్ । మే । వరణః । ఉరసి ।
— — —
రాజు । దేవః । వనస్పతిః ।
నః । మే । శత్రువున్ । వి । బాధామ్ ।
ఇష్టోర్ । దస్సుయైవానురావు ॥ 11 ॥

అసువాదం :

ఈ వరణమణి, వనస్పతి దేవుడు,
నా వష్టస్థులంపై విరాజిలుతున్నాడు.
ఇంద్రుడు దస్సులను, అనురులను వలె
ఈ మణి నా శత్రువులను బాధించు గాక ! ॥ 11 ॥

మంత్రము :

ఇమం తీథర్యి వరణ
మాయుష్మాన్వతశారదః ।
న మే రాష్ట్రం చ క్షత్రం చ
పశు నోజశ్చ మే దధత్ ॥ 12 ॥

వదము :

ఇమమ్ । తీథర్యి । వరణమ్ ।
అయుష్మాన్ । శతశారదః ।
నః । మే । రాష్ట్రమ్ । చ । క్షత్రమ్ । చ ।
పశున్ । నోజః । చ । మే । దధత్ ॥ 12 ॥

అమవారం :

ఈ వరణమణిని నేను ధరిస్తున్నాను.
అయుష్మంతుడను, శతాయుష్మదను అపుతున్నాను.
అది నా రాష్ట్రాన్ని, కౌత్రాన్ని, పశుపులను,
ఓంజన్మను నాకై ధరిస్తున్నది. ॥ 12 ॥

మంత్రము :

యథా వాతో వనస్పతిన్
సృష్టాన తన క్రోషసా ।
వివా సవత్స్మాన్ మే శిఖి

హూర్యోన్ శాతాం ఉతావరాన్

వరణ స్తోవుథి రక్షతు

॥ 13 ॥

పదము.

యథా । వాత్సః । వనస్పతిన్ ।

వృక్షాన్ । భనత్తి । ఓషిసిం ।

ఏవ । సంబత్కూన్ । మే । భజి ।

హూర్యోన్ । శాతాన్ । ఉత । అవరాన్ ।

వరణః । త్వా । అథి । రక్షతు

॥ 18 ॥

అనువాదం.

వాయువు అతి వేగంతో చెటుము, తీగలను

పడగొట్టునట్టు, నాటు హూర్యోజుతు లైన

ఉత్తరజుతు లైన క్రతువులను వరణమణి పడగొట్టు గాక ।

ఈ వరణమణి నిన్ను రక్షించు గాక !

॥ 18 ॥

మంక్రము:

యథా వాత శ్వాగ్నిశ్వ

వృక్షాన పాపతో వనస్పతిన్ ।

ఏవా సంబత్కూన్ మే పాపి

హూర్యోన్ శాతాం ఉతావరాన్

వరణస్తోవుథి రక్షతు

॥ 14 ॥

వదము :

యథా । వాతః । చ । అగ్నిః । చ ।
 వృష్టాన్ । శ్చాతః । వనస్పతిన్ ।
 వివ । స్తువక్తున్ । మై । శ్చాపి ।
 హర్యాన్ । జాతాన్ । ఉత । అపరాన్ ।

వరణః । క్యా । అథి । రక్షతు

॥ 14 ॥

అసువాదం :

వాయువు, అగ్ని కుగరిసి వనస్పతులను,
 వృష్టములను ధ్వంసం చేసినట్టు
 ఈ మణి నాకు హర్యజాతు లైన,
 ఉత్తరజాతు లైన శ్క్రుపులను ధ్వంసం చేయు గాక ।
 ఈ వరణమణి నిన్ను రక్షించు గాక ।

॥ 14 ॥

మంత్రము :

యథా వాతేన ప్రష్టిషా వృష్టాః శేరే న్యాంపితాః ।
 వివా సవక్తుం స్త్వం మమ ప్ర షిష్టిషిః న్యాంపయ
 హర్యాన్ జాతాం ఉతాపరాన్ వరణస్త్వాం రక్షతు ॥ 15 ॥

వదము :

యథా । వాతేన । ప్రష్టిషాః । వృష్టాః । శేరే । న్యాంపితాః ।
 వివా । స్తువక్తున్ । త్వమ్ । మమ । ప్ర । షిష్టిషిః । ని । అర్పయ

పూర్వాన్ | శూతాన్ | ఉత్త | అవరాన్ |

వరణః | త్వా | అథి | రష్టతు

॥ 15 ॥

అనువాదం

వాతంతో ధ్వంస మైన వృష్టాల వలె

పడిపోయిన నా శక్తువులను

వరణమచి పదగొట్టు గాక !

నాకు పూర్వజ్ఞాతులు, పరజ్ఞాతులు అయిన

శక్తువులను ఈ, వరణమచి పదగొట్టు గాక !

ఈ మచి సిన్ను రష్టించు గాక !

॥ 15 ॥

మంత్రము.

తాం త్వం ప్ర చింతి వరణ

పురా దిష్టాత్ పురాయుషః ।

య ఏనం వశము దిష్టాత్

యే బాస్య రాష్ట్రదిష్టవః

॥ 16 ॥

పదము

తాన్ | త్వమ్ | ప్ర | చింతి | వరణ |

పురా | దిష్టాత్ | పురా | ఆయుషః |

యే | ఏనము | వశము | దిష్టాత్ |

యే | చ | ఆస్య | రాష్ట్రముదిష్టవః

॥ 16 ॥

అనువాదం :

ఓ వరణమణి । పశుపులకు
 ఏ దైతే ఘాతుక మారుంది,
 ఎవ రైతే రంపు ఘాతకు లైన శ్రుతు లపుతూర్గి
 ఓ వరణమణి । వార్ష ఆయుస్సులను
 మొదటే క్షిణింప జేసి, తరువాత చారిని
 నిశ్చిత నమయంలో భిన్నాభిన్నం చెయ్యి.

॥ 16 ॥

మంత్రము :

యథా సూర్యః అంధాతి
 యథా ఉస్మిన్ శేష అహితమ్ ।
 ఏవా మే వరణో మయః
 క్రిం థాతిం ని యచ్ఛతు
 తేజసా మా నముష్టతు
 యశసా నమునత్తు మా

॥ 17 ॥

వదము :

యథా । సూర్యః । అంధాతి ।
 యథా । అస్మిన్ । తేజః । అహితమ్ ।
 ఏవ । మే । వరణః । మయః ।
 క్రింతమ్ । థాతిమ్ । ని । యచ్ఛతు ।

తేజసా । మా । నమ్మ । ఉక్కలు ।

యశసా । నమ్మ । అనక్కు । మా

॥ 17 ॥

ఆపవాదం.

నూర్యు దెలా ప్రపాశిస్తున్నాడో,
అతనిలో తేజస్సు ఎలా సిహితమై ఉన్నదో,
అలాగే ఓ వరణమణి । సీవు కీర్తిని
బక్ష్యర్యాన్ని ప్రపాదించు.
తేజస్సుతో నన్ను సంయత్తుని చెయ్య
నన్ను యశస్సుని చెయ్య.

॥ 17 ॥

పంచమ.

యథా యశ బ్రహ్మమ స్వాదిత్యే చ నృచక్షసి ।

ఏవా మే వరదో మణిః కీర్తిం భూతిం ని యచ్చతు

తేజసా మా నముక్కతు యశసా నమునక్కతు మా

॥ 18 ॥

పదము

యథా । యశః । బ్రహ్మమసి । ఆదిత్యే । చ । నృఉచక్షసి ।

ఏవ । మే । వరణః । మణిః । కీర్తిము । భూతిము । ని । యచ్చతు

తేజసా । మా । నమ్మ । ఉక్కలు । యశసా । నమ్మ । అనక్కు । మా

॥ 18 ॥

అనువాదం:

ఏ విధంగా యశస్వి చందుని యందు, సృచత్తు వైన
అదిత్యుని యందు నిహితమై ఉన్నదో,
అలాగే ఓ వరణమణి | నాకు కిర్తిని
బ్రహ్మర్యాన్ని ప్రసాదించు.
నన్ను తేజస్వుతో సంయుక్తుని చెయ్య.
నన్ను యశస్విని చెయ్య.

॥ 18 ॥

మంత్రము:

యథా యశః పృథివ్యాం యథా ఽస్మిన్ జాతవేదసి |
ఏవా మే వరదో మణి: కిర్తిం థూతిం ని యత్పత్తు
తేజసౌ మూ సముష్టతు యశసౌ నమస్తు మా ॥ 18 ॥

పదము:

యథా | యశః | పృథివ్యామ్ | యథా | అస్మిన్ | జాతఽవేదసి |
ఏవ | మే | వరదః | మణి: | కిర్తిమ్ | థూతిమ్ | ని | యత్పత్తు |
తేజసౌ | మూ | నమ్ | ఇష్టతు | యశసౌ | నమ్ | అనట్టు | మా
॥ 18 ॥

అనువాదం:

ఎలా యశస్వి పృథివి యందు,
జాతవేదుని యందు నిహితమై ఉన్నదో,
అలాగే ఓ వరణమణి | సితు నాకు
కిర్తిని బ్రహ్మర్యాన్ని ప్రసాదించు.
నన్ను తేజస్వుతో సంయుక్తుని చెయ్య.
నన్ను యశస్విని చెయ్య.

॥ 19 ॥

మంత్రము

యథా యశః కన్యాచయాం

యథాచస్మి త్వంభకే రథి ।

వివా మే వరణః మచిః

కీర్తిం భూతిం సి యుచ్చతు

తేజసా మా నముష్టతు

యశస్మా నమంత్కు మా

॥ 20 ॥

పదము,

యథా । యశః । కన్యాచయామ్ ।

యథా । అస్మిన్ । నమ్యాభకే । రథి ।

వివా మే వరణః మచిః ।

కీర్తిమ్ । భూతిమ్ । సి । యుచ్చతు ।

తేజసా । మా । నమ్యి । ఉష్టతు ।

యశస్మా । నమ్యి । అన్తక్తు । మా

॥ 20 ॥

అనువాదం.

ఎలా యశన్న కన్య యందు,

నంసిద్ధ మైన రథము నందు నిహాతమై ఉన్నదో,

అలాగే ఓ వరణమజి । సిపు నాకు

కీర్తిని, ఐశ్వర్యాన్ని ప్రసాదించు.
నన్న తేజస్వుతో నంయుక్తుని చెయ్యి.
నన్న యశస్విని చెయ్యి.

॥ 20 ॥

మంత్రము :

యథా యశః సౌమిహి
మధుషరేగై యథా యశః ।
ఏవా మే వరణో మణి :
కీర్తిం భూతిం ని యచ్ఛతు
తేజస్సా మా సముష్టతు
యశస్సా సమునక్తు మా

॥ 21 ॥

పదము :

యథా । యశః । సౌమిహి
మధుషరేగై । యథా । యశః ।
ఏవ । మే । వరణి । మణి ।
కీర్తిమ్ । భూతిమ్ । ని । యచ్ఛతు ।
తేజస్సా । మా । సమ్ । అష్టతు ।
యశస్సా । సమ్ । అనక్తు । మా

॥ 21 ॥

అనువాదం.

ఎలా యశస్వి సోమపాయి యందు,
మధుపర్మము నందు నిహితమై ఉన్నదో,
అలాగే ఓరణమణి | నీవు నాకు
కీర్తిని, బత్యర్యాన్ని ప్రసాదించు.
నన్ను తేజస్వుతో సంయతుని చెయ్యి.
నన్ను యశస్విని చెయ్యి.

॥ 21 ॥

మంత్రము :

యథా యశో²గ్నిహా³తే
వషట్కూరే యథా యశః |
ఏవా మే వరణో మణి:
కీర్తిం భూతిం సి యచ్ఛతు
తేజస్సా మా సముష్టతు
యశస్సా సమనత్తు మా

॥ 22 ॥

వదము :

యథా | యశః | అగ్ని²హా³తే |
వషట్²కారే | యథా | యశః |
ఏవ | మే | వరణః | మణి: |
కీర్తివ్యు | భూతిమ్యు | సి | యచ్ఛతు |

తేజసా । మా । సమ్ । ఉష్టతు ।

యశసా । సమ్ । అనత్తు । మా

॥ 22 ॥

అనువాదం :

ఏలా యశస్సు అగ్నిహాత్మము నందు,
వషట్కూరము నందు నిషోతమై ఉన్నది,
అలాగే ఓ వరణమణి । నీవు నాకు
కీర్తిని, ఐశ్వర్యాన్ని । పసాదించు.
నన్ను తేజస్సుతో నంయత్తుని చెయ్యి.
నన్ను యశస్విని చెయ్యి.

॥ 22 ॥

మంత్రము :

యథా యశః యజుమానే

యథాఃస్నిన్ యజ్ఞ ఆహితమ్ ।

ఏవా మే వరణో మడిః

కీర్తిం భూతిం ని యచ్ఛతు

తేజసా మా సముష్టతు

యశసా సమనత్తు మా

॥ 23 ॥

వదము :

యథా । యశః । యజుమానే ।

యథా । అస్నిన్ । యజ్ఞి । ఆహితమ్ ।

ఏవ | మే | వరణః | మచ్ఛిః |
 - - - -
 కీర్తిమ్ | భూతిమ్ | ని | యుచ్చతు |
 -
 తేజసా | మా | సమ్ | ఉష్టతు |
 -
 యుశసా | సమ్ | అనుత్తు | మా

॥ 23 ॥

అసువాదం:

ఎలా యుశన్న యజమానుని యందు,
 యజ్ఞము నందా ఆహిత్యమై యున్నదో,
 అలాగే కీ వరణమచ్ఛి | నివు నాకు
 కీర్తిని, బ్రహ్మరాయస్ని ప్రసాదించు.
 నన్న తేజస్సుతో నుయుత్తుని చెయ్య
 నన్న యుశస్యాని చెయ్య.

॥ 28 ॥

పంక్రమః:

యథా యుశః ప్రవసాపత్తా
 -
 యథాస్మిన్ వరమేష్టిని |
 -
 ఏవా మే వరదో మచ్ఛి:
 -
 కీర్తిం భూతిం ని యుత్పతు
 -
 తేజసా మా సముష్టతు
 -
 యుశసా సమనుత్తు మా

॥ 24 ॥

వదము :

యథా । యశః । ప్రశాంతతా ।
 యథా । ఆస్నైన్ । వరమేషణీగి ।
 ఏవ । మే । వరణః । మణిః ।
 కీర్తిమ్ । భూతిమ్ । ని । యచ్ఛతు ।
 తేజసా । మా । సమ్ । ఉధృతు ।
 యశసా । సమ్ । ఆనత్తు । మా

॥ 24 ॥

అస్వాదం :

ఎలా యతస్సు ప్రజాపతి యందు,
 వరమేషి యందు ఆహితమై ఉన్నదో,
 అలాగేం వరణమజీ । నిష్ఠ నాలు
 కీర్తిని ఐక్యర్యాన్ని ప్రసాదించు.
 నన్ను రేణస్సుతో సంయత్తుని చెయ్య.

॥ 24 ॥

మంత్రము :

యథా దేవే ష్వామ్యుతం యత్తైష సత్య మాహితమ్ ।
 ఏవ । మే । వరణో । మణిః ।
 కీర్తిం భూతిం ని । యచ్ఛతు ।
 తేజసా । మా । సముద్ధతు ।
 యశసా । సమునత్తు । మా

॥ 25 ॥

వదము !

యథా । దీవేషు । అమృతమ్ ।

యథా । విషు । సత్యమ్ । ఆఖితమ్ ।

వివ । మే । వరణః । మంచి ।

కీర్తిమ్ । భూతిమ్ । ని । యువ్వతు ।

తేజస్సా । మా । సమ్ । ఉష్టతు ।

యశస్సా । సమ్ । ఆనక్తు । మా

॥ 25 ॥

అసువారం.

ఎలా దేవతల యందు,

అమృతము నందు, సత్యము

అహితమై ఉన్నదో,

అలా ఈ నా వరణమణి నాకు

కీర్తిని, ఐశ్వర్యాన్ని, ప్రసాదించు గాక !

తేజస్సుతో నన్ను సంయోగించు గాక !

యక్షస్సుతో నన్ను సంయుక్తుని చేయు గాక !

॥ 25 ॥

ఇది మాడవ సూక్తం.

సూ కొ-4

ఖమి; గదుక్కుంతదు; దేవత; సర్వవిషాపాకరణమి; భండస్సు; 1 వభ్యాసంతి;
 2 బ్రిహదా యమధార్మ గాయత్రి; 8,4 వభ్యాసాహాతి; 5-7,9-11,18-
 16,17-20,22,24,25 అముష్టవువు; 8 ఉషిగుర్వా పరా బ్రిష్టవు; 12 తురగీ
 యత్రి; 18 బ్రిహదా ప్రతిష్ఠా గాయత్రి; 21 కమ్ముక్కుసుష్టవువు; 28
 బ్రిష్టవువు; 28 సంగ్రా బ్యాహాతిగుర్వా కమ్ముత్తి భుర్గీ బ్రిష్టవువు।
 మంత్రములఁ;

| 26 |

వివియోగం:- ఈ సూక్తంలో నానావిధ సర్వములు, వాటి విశములు, వాటి ప్రతిశారములు చెన్నందినవి.

విష తైషః్య కర్మలో ఈ ఆశ్రమాక్తానితి సాగ్గివ కాండలోని
 అరవ నూక్తంలో వలెనే వివియోగం.

ఆదే కర్మలో దీనితో సైద్ధాన్యి (కింక విశిష్టాన్యి ఏంది ఆశి
 మంత్రించి ఉది బొఱనప్రేరితో ఉది నాసికాపుటంలో వేయారి,

అంటే సర్వభయ నివారణకై దీనితో శ్వేతవఞ్చ వేషిత సైన
 సైద్ధాన్యి అధిషంత్రించి, సర్వభయ మున్ను చోట పారిపెట్టారి
 -ఆని కేళవుడు అన్నాడు.

సర్వభయ మున్ను ఇంటిలో సైద్ధాన్యి వపుంలో ఇంధించి
 ఉంచారి - ఆని దారిఱడు చెప్పేసు.

శంకావిష తైషఃకర్మలో 'అంగాదంగాన' (26) ఆనే
 మంత్రంతో సర్వదష్టవి రెస్సు మంది ఆరికాళ్ళ వరకూ చేతికా
 విషమారి.

ఆదే కర్మలో 'అరే అభూత' (28) ఆనే మంత్రంతో
 ఉఱ్ఱకాన్యి (కారిభిని) కార్పి, అధిషంత్రించి తరువాత విష
 ప్రసారించి చూచి దాని ఎదుం వడవేయారి. సర్వం కవణించి
 వటంలో ఎటు నుంచి కరచినదో ఆటు వైపు ఉఱ్ఱకాన్యి విషం
 వేయారి.

ఖండకము.

ఇష్ట్ర్యుష్ట్ ల్రవ్ఫుమో రథ్ఫో

దీవానా మహరో రథ్ఫో

వరుణస్య తృతీయ ఇత్తి.

అష్టీనా మహమా రథ్ఫో

శ్రీసు మార్త్ర దధ్మార్థత్

॥ 1 ॥

పదము

ఇష్ట్ర్యుష్ట్ | ల్రవ్ఫుముః | రథ్ఫః |

దీవానామ్ | అహరః | రథ్ఫః |

వరుణస్య | తృతీయః | ఇత్తి |

అష్టీనామ్ | అహరమా | రథ్ఫః |

శ్రీసుమ్ | ఆర్త్తి | అథ | అర్థత్

॥ 1 ॥

అనువాదం:

ల్రవ్ఫుము రథం ఇంద్రునిది.

రెండవ రథం దేవతలది.

తృతీయ రథం వరుణునిది.

సర్వముల రథం ఉడ్డటిది.

విదో ఒక సుంభాసికి కొట్టుకొని

అది క్రంద పది వినష్ట మాతుంచి.

॥ 1 ॥

మంత్రము :

దర్శి శోచి స్తరూణక
మశ్వన్య వారః తురుషన్య వారః ।

రథస్య లభురమ్

॥ 2 ।

పదము :

దర్శి । శోచి । తరూణకమ్ ।

అశ్వన్య । వారః । తురుషన్య । వారః ।

రథస్య । లభురమ్

॥ 2 ।

అస్తవాదం :

కుశలు, దర్శలు, లేత దర్శలు

గురం తోకను ఈల్చివేస్తాయి.

అలాగే రథంలో కూర్చునే పిరం దగ్ధమైపోతుంది.

॥ 2 ।

మంత్రము :

అవ శ్వేత పదా జహి

హర్యేణ చావరేణ చ ।

ఉదహృతమివ దార్యహినా

మరసం విషం వార్యగ్రమ్

॥ 3 ॥

పదము :

అవ । శ్వేత । పదా । జహి ।

హర్యేణ । చ । అవరేణ । చ ।

ఉద్ధవతమ్ 2 ఇవ । దారు । అహినామ్ ।

అరనమ్ । విషమ్ । వాః । ఉగ్రమ్

॥ 3 ॥

ఆశవాదం,

ఓ శ్వేత చౌషథి ।

శూర్పోత్తర దిశల నుంచి చిష్టాన్ని నాశం చెయ్య.

ఇందుతో ఉగ్ర మైన విషం హూడా సీరన మౌతుంది.

సీటిలో వేసిన క్రూరవలె విషం విరిగి పోతుంది.

॥ 3 ॥

మంక్రము

అరంఘుషో నిము శోఘన్యజ్య తున్ రఘువిత్ ।

ఉద్ధవతమివ దా ర్యాహీనా మరనం విషం వా ర్యాగ్రమ్ ॥ 4 ॥

పదము,

అరమ్ 2 ఘుషః । సి 2 మజ్య ।

ఉక్తమజ్య । తున్ః । అప్రుబ్రిత్ ।

ఉద్ధవతమ్ 2 ఇవ । దారు । అహినామ్ ।

అరనమ్ । విషమ్ । వాః । ఉగ్రమ్

॥ 4 ॥

ఆశవాదం:

గట్టిగా శభిస్తూ సీటిలో ముసిగి తెలుతూ అన్నది:

సీటిలో తెలే క్రూరవలె సర్దు విషం

ఉగ విషం సీరన మౌతుంది.

॥ 4 ॥

షంక్రమః

పైదోవ్ హ్ని క్తస్తరీలం

పైద్వః శ్విత్ ముతాసితమ్ ।

పైదోవ్ రథర్వ్యః శిరః

సం తిథేద వృద్ధాక్యః

॥ ५ ॥

వదముః

పైద్వః । హ్ని । క్తస్తరీలమ్ ।

పైద్వః । శ్వితమ్ । ఉతః అసితమ్ ॥

పైద్వః । రథర్వ్యః । శిరః ।

సమ్ । తిథేద । వృద్ధాక్యః

॥ ५ ॥

అష్వాదం :

పైద్వ మనే అశ్వం క్తస్తరీల మనే
సర్వాన్ని చంపివేస్తుంది.

పైద్వం తెల్లనిది, నల్లనిది.

అది సర్వ రథనాభిని (తేంద్రాన్ని)

రెందుగా చీర్చివేస్తుంది.

॥ ६ ॥

షంక్రమః

పైద్వ ప్రమో ప్రవథమో

ను త్వా వయ మేముసి ।

అహీన్ వ్యాఖ్యతాత్ పథో

యేన స్నా వయ మేమని

॥ 6 ॥

వదము.

ప్రైద్వ | ప్ర | ఇహి | ప్రతమః |

ఆను | త్యా | వయమ్ | ఆ | తమని |

అహీన్ | వి | అస్యతాత్ | పథః |

యేన | స్నా | వయమ్ | ఆఖమని

॥ 6 ॥

తసువాదం :

ఓ ప్రైద్వమా | ముందు నీపు వెళ్లు.

నీ పెనువెంట మేము వత్తుము.

మే మే మార్గంలో పోతామో,

ఆ మార్గం నుంచి సర్పములను దూరం చెయ్య.

॥ 6 ॥

మంత్రము :

ఇదం ప్రైద్వ అణాయ తేద మస్య పరాయణమ్ |

ఇమా న్యర్యతః పదాఖహిష్మాయ వాజిసీవతః

॥ 7 ॥

వదము.

ఇదమ్ | ప్రైద్వః | అణాయత |

ఇదమ్ | అస్య | పరాఖాయనమ్ |

ఇమాని । అర్యతః । పదా ।

అహింఘ్న్యః । వాచినీంవతః

॥ 7 ॥

అసువాదం ।

ఇక్కడ పైద్వం ఇనించినని.

ఇని దాని పరమ స్తానము.

బలవత్తర మైన సర్వజాకకము యొక్క

పదచిహ్నము లివి.

సర్వ విధ్వంసక హాయ పదపంత్తు లివి.

॥ 7 ॥

మంత్రము ।

సంయతం న వి ష్ట్రురక్త

వ్యాత్తం న సం యుమత్ ।

అస్మిన్ క్షైతి ద్వావహి

శ్రీ చ పుమాంత్సు తా పుథా వరసా

॥ 8 ॥

పదము :

సముంయతమ్ । న । వి । స్ప్రరక్త ।

వింతమ్ । న । సమ్ । యుమత్ ।

అస్మిన్ । క్షైతి । ద్వా । అహి । ఇతి ।

శ్రీ । చ । పుమాన్ । తా । తో । ఉతో । అరసా

॥ 8 ॥

ఆమవాదం :

సంయత మైన సర్వముఖం తెరవదు,

తెరిస్తే మూత పడదు.

ఈ కైత్రితంలో రెండు సర్వము లున్నవి

అందులో ఒకటి మొగది. ఒకటి అదుది.

అవి రెండూ సారహినము లగు గాక |

॥ 8 ||

మంత్రము !

అరసాను ఇహిహియో యే అ నీ యే చ దూరకే |

ఘనేన ఘన్ని వృశ్చిక మహిం దశ్మే నాగతము |

పదము

అరసానుః | ఇవు | అహియుః | యేః | అ నీః | యేః | చ | దూరకే |

ఘనేన | ఘన్ని | వృశ్చికము | అహిము | దశ్మేను | ఆగతము || 8 ||

అమవాదం

ఇక్కడి కేది దగ్గరో, ఏది దూరమో

అవి రెండూ సారహినము లగు గాక |

దుడ్మక్రతో తేలను చంపివేస్తున్నాను.

వచ్చి సర్పాన్ని క్రతో ఓదుతున్నాను.

॥ 9 ||

మంత్రము !

అఘాశ్వ స్నేధం భీషజ ముఖయోః స్వజస్థ చ |

ఇన్నో మేహి మఘాయన్త మహిం పైదో ఆరఘయత్ || 10 ||

వదము :

అఫు2అశ్వస్య | ఇదమ్ | ఫేషిమ్ |

ఉథయోః | స్వజస్య | చ |

ఇవ్యః | మే | అహిమ్ | అఫు2యస్తమ్ |

అహిమ్ | పైద్వః | అరస్తయత్

॥ 10 ॥

అనువాదం :

అఫుశ్వము, స్వజము అను రెండింటికి ఇదే బొపథము.

ఇంద్రుడు నాషైన పదుతున్న సర్పాన్ని చంపినాడు.

పైద్వం సర్పాన్ని వినష్టం చేస్తుంది.

॥ 10 ॥

మంత్రము :

పైద్వస్య మన్మహే వయం స్తిరస్య స్తిరధామ్మః |

ఇమే వశా వృద్ధాకవః ప్రవదిధ్యత ఆసతీ

॥ 11 ॥

వదము :

పైద్వస్య | మన్మహే | వయమ్ | స్తిరస్య | స్తిరధామ్మః |

ఇమే | వశా | వృద్ధాకవః | ప్రవదిధ్యతః | ఆసతీ

॥ 11 ॥

అనువాదం :

స్తిరము, నిశ్చలము అయిన స్తాసం కల

పైద్వ మహిమను మేము మననం చేస్తున్నాము.

దీని వెనుక సర్పముల (పృదాకుశుల) మాస్తా

దూరంలో నిలిచి ఉంటాయి.

॥ 11 ॥

మంత్రము:

నష్టానవో నష్టవిషో హతా ఇస్తేణ వ్యక్తిచా ।
జఘా నేస్తోర్చి జఖ్మిమా వయమ్ ॥ 12 ॥

వదము

నష్టులునవః । నష్టులువిషాః । హతాః । ఇస్తేణ । వ్యక్తిచా ।
జఘాను । ఇస్తోః । జఖ్మిము । వయమ్ ॥ 12 ॥

అనువాదం.

నష్టానువులై, నష్ట విషములై
వ్యజాయుధధారి అయిన ఇంద్రునిచే
నిహతములై మరణించినవి.
వాటిని మేము కూడా చంపుతున్నాము ॥ 12 ॥

మంత్రము

హతా స్తిరశ్చిరాజయో సిపిష్టానుః పృదారవః ।
దర్శిం శరీకతం శ్యిక్తం దుర్బేష్యసితం జహి ॥ 13 ॥

వదము:

హతాః । స్తిరశ్చిరాజయుః । సిలువిష్టానుః । పృదాకవః ।
దర్శింము । శరీకతము । శ్యిక్తము । దుర్బేషుః । అసితము । జహి॥ 13 ॥

అనువాదం.

స్తిరశ్చిరాజము లనే సర్వములు హతము లైనవి.
పృదాకు సర్వములు ఖండ ఖండా లైనవి.

దర్శ, కరికతు, క్వితము లనే
సర్వవిశేషాలను కాలసర్పాలను (సల్లపాములను)
దర్శిలలో వధించు.

" 18 "

మంత్రము ;

కె రాతికా తుమారికా సకా ఖనతి భేషజమ్ ।

హిరణ్యయాథి రక్తఫలి గీర్మిజా ముప సానుమ

14

వదము !

కై రాతికా | కుమారికా | సకా | ఖనతి | భేషజమ్ |

పీరణ్ణయ్యాచిః । అభ్యుచితిః । గరిషామ్ । ఈవే । సొనుషు ॥ 14 ॥

ಅನುವಾದಂ ॥

శాస్త్ర శిఖించిన ప్రమాదాల విషయం

గిరి సానువులలో ఔషధమును సిద్ధపరుస్తున్నది.

11 14 11

మంత్రము:

ఆయుముగన్ యువా భిషక్ పృశ్నిహపరాణతః ।

న పై స్వయం జమ్మున ఇథియో రవ్వుపుకుండ చ ॥ 15 ॥

೨೫೪

ఆ : అయిము : అగన్ : యుపా : లిషక్ :

వృక్షిలు | అపరాంజితః |

నః । వై । స్వజస్తు । జమ్మునః ।

అధ్యాత్మ వృష్టికస్తు | చ

15

అనువాదం :

ఈ సర్వనాశక మైన తరుణ అపరాజితంతో
బోషధం సిద్ధ వౌతున్నది.
ఆదే నిజంగా స్వయం మనే సర్వములకు
వృషికములకు కూడా వినాశకర మైనది. || 15 ||

మంత్రము .

ఇస్తోర్చు మేహి మరణయ స్తుతిశ్వ వరుణశ్వ .

వాతాపర్య నోయభా ■ 16 ■

పదము :

ఇస్తోర్చుః । మే । అహిమ్ । అరణ్యయత్ । మిత్రతః । దు । వరుణః । చ

వాతావర్జనాయః । ఉభా ■ 16 ■

అనువాదం

ఇంద్రుడు, మిత్రుడు, వరుణుడు
నా పదకు వచ్చి సర్వములను ధ్వంసం చేస్తున్నారు.
అలాగే వాయువర్జన్యులుకూడా
సర్పాలను ధ్వంసం చేస్తున్నారు. || 16 ||

మంత్రము .

ఇస్తోర్చు మేహి మరణయత్ వృద్ధాకుం చ వృద్ధాక్యమ్ ।

స్వయం తిరశ్చిరాశిం కస్త్రిలం దకోనసిమ్ ■ 17 ■

పదము :

ఇస్తోర్చుః । మే । అహిమ్ । అరణ్యయత్ ।

వృద్ధాకుమ్ । చ । వృద్ధాక్యమ్ ।

స్వజమ్ । తిరశ్చురాజమ్ ।

కసర్టిలమ్ । దశోనసిమ్

॥ 17 ॥

ఆసువాదం :

పృదాకువు, పృదాక్ష్య, స్వజ, తిరశ్చురాజి,
కసర్టిల మొదతైన సర్వజాతులను
ఇంద్రుడు నంహారిస్తున్నాడు.

॥ 17 ॥

సంగ్రమము :

ఇస్తోర్మి జఘూన ప్రథమం జనితార్ మహే తవ ।

తేషాము తృప్తయ్యమాణానాం కః స్వీత్ తేషా మసద్ రసః ॥ 18 ॥

పదము :

ఇస్తోర్మి । జఘూన । ప్రథమమ్ ।

జనితారమ్ । అహే । తవ ।

తేషామ్ । కీం ఇతి । తృప్తయ్యమాణామ్ ।

కః । స్వీత్ । తేషామ్ । అసత్ । రసః

॥ 18 ॥

ఆసువాదం :

ఓ నర్పుమా । నిన్ను ముందుగా ఉత్సాదకు దైన
ఇంద్రుడు చంపుతున్నాడు.

అలా నాకం చెయుదంలో వాని రస మేదైనా
మిగిలి ఉపే అది కూడా పోతుంది.

॥ 18 ॥

మంత్రము

సం హి శ్రీ ష్టోగ్రగ్రథం

బ్రాజ్యోష్టు ఇవ కర్యరమ్ |

సింహే ర్ఘృథ్యం పరేత్య

వ్యాసిజ మహే ర్యైషమ్

॥ 18 ॥

పదము :

సమ్ | హి | శ్రీరాణి | అగ్రగ్రథమ్ |

బ్రాజ్యోష్టుఇవ | కర్యరమ్ |

సింహే | మధ్యమ్ | పరాఇత్య |

వి | అసిజమ్ | అహేః | విషమ్

॥ 19 ॥

అసువాదం :

నేను పాముల పడగలను పట్టుకొంటున్నాను.

చెస్తు నది గహ్వార మధ్యభాగం వరకు వెళ్లి

తిరిగి వచ్చునట్టుగా నేను కూడా

నర్ప విషాన్ని లనేక విధాలుగా

విసప్పం చేస్తున్నాను.

॥ 19 ॥

మంత్రము .

అహేన్నాం నర్యేషాం విషం

పరా వహన్తు సింహేవః |

వుతా స్తిరశ్చిరాజయో

సిపిష్టాన్సః వృద్ధాకవః

॥ 20 ॥

వదము :

ఆహీనామ్ । సర్వైషామ్ । విషమ్ ।

వర్ణా । వహన్తు । సిస్థవః ।

వుతాః । తిరశ్చిరాజయుః ।

సిఉపిష్టాన్సః । వృద్ధాకవః

॥ 20 ॥

ఆసవదం :

సర్వసర్వవిషమును నదీప్రవాహాలు దూరంగా కొనిపోతుగాక !

తా విధంగా తిరశ్చిరాజి, పృదాకు జాతులకు చెందిన

సర్వ సర్వములు ఖండితము లైనని.

॥ 20 ॥

సంప్రము :

ఓషధినా మహం వృణ

ఇర్వ్యరీవ సాధుయూ ।

నయూ మృగ్యర్వతీరివాహౌ

సిరైతు తే విషమ్

॥ 21 ॥

వదము :

ఓషధినామ్ । ఆహమ్ । వృణి ।

ఇర్వ్యరీఃఇవ । సాధుఃయూ ।

నయామి । అర్యతీఃఒళవ । అహో ।

నిఃఒళతు । తే । విషమ్

॥ 21 ॥

అసువాదం.

నేను ఓషధులను భూమిపై
ధాన్యం పండించినటుగా
పండిస్తున్నాను.
వాసిని కొనిపోతున్నాను
ఓ సర్వమా । ని విషం
దూరంగా వెళ్లిపోవు గాం ।

॥ 21 ॥

మంత్రము:

య దుగ్గు సూర్యై విషం
పృథివ్యా మోషధిషు యత్ ।

కాస్తావిషం కనక్కుకం

నిరై తైవతు తే విషమ్

॥ 22 ॥

వదము ।

యత్ । అగ్గు । సూర్యై । విషమ్ ।

పృథివ్యామ్ । ఓషధిషు । యత్ ।

కాస్తాఽవిషమ్ । కనక్కుకమ్ ।

నిఃఒళతు । ఆ । ఏతు । తే । విషమ్

॥ 22 ॥

అనువాదం :

అగ్నిలో, పృథివిలో, ఓషధులలో ఉన్న విషం,
అలాగే కాంద విషం, కనక్కుక విషం,
సీ విషం కూడా నిశ్చైషంగా వినష్ట మగు గంక ! || 22 ||

మంత్రము :

యే అగ్నిషా ఓషధిషా అహోనాం
యే అప్సుషా విద్యుత్ ఆఖథూవుః ।
యేషాం జూతాని లహుధా మహాగ్ని
తేథ్యః స్తరేప్తథ్యః నమసా విధేమ || 23 ||

పదము :

యే । అగ్నిఉజూః । ఓషధిఉజూః । అహోనామ్ ।
యే । అప్పుఉజూః । విఉద్యుత్ । ఆఉఖథూవుః ।
యేషామ్ । జూతాని । లహుఉధా । మహాగ్ని ।
తేథ్యః । స్తరేప్తథ్యః । నమసా । విధేమ || 23 ||

అనువాదం :

అగ్నిలో ఉత్సున్న మైనవి, ఓషధులలో ఉత్సున్న మైనవి,
జలములలో ఉత్సున్న మైనవి,
విద్యుత్తులో ప్రశట్టితము లవుతున్నవి -
ఇలా నానావిధాలుగా ఉత్సున్నము లయ్యే
సర్పములకు మేము నమస్కరిస్తున్నాము. || 23 ||

మంత్రము :

తాది నామాసి కన్యా २

మృతాచీ నామ వా అసి ।

అధన్వదేన తే పద

మా దదే విషదూషణము

॥ 24 ॥

పదము ,

తాది । నామ । అసి । కన్యా २ ।

మృతాచీ । నామ । వై । అసి ।

అధఃఖపదేన । తే । పదము ।

అ । దదే । విషఖదూషణము

॥ 24 ॥

అనువాదం :

తాది, మృతాచి అను కన్యల పేర్లు గల
చిషథి ఒకటి ఉన్నది.

క్రింద నున్న విషనాశక మైన భాగంతో పాటు
నీపదాన్ని ఓ చిషథి । నేను

స్వాయత్రం చేసుకుంటున్నాను.

॥ 24 ॥

మంత్రము :

అగ్గాదగ్గాత్ ప్ర చ్ఛావయ

మృదయం పరీ వర్షయ ।

ఆఫర్మ. 17 35

అధి విషణ్య యత తేకో²

వాచినం తదేతు తే

॥ 25 ॥

వదము:

అగ్గాత్² అగ్గాత్ | ప్ర | చ్యవయ |

హృదయము | పరి వర్జు |

అధి విషణ్య | యత | తేషి |

అవాచినము | తత్ | వితు | తే

॥ 25 ॥

అనువాదం:

(ఓషధులాలా |) అంగాంగాల నుండి,

ప్రతి అవయవం నుంచి విషాన్ని దూరం చేసి,

హృదయం నుంచి పరివర్జించు.

విషతేజస్సు ఏ దైతే ఉన్నదో,

అది నా తరీరం నుంది, క్రింది భాగం నుంది

దూరంగా వెళ్లిపోవు గాథ |

॥ 25 ॥

మంక్రము:

ఆరే అభూద విష ముర్దాద

విషే విష ముప్రొ గపే |

అగ్ని ర్యవ ముహై ర్య రథాత్

సోమో ని రథయాత్ |

దంప్తిర మన్యగాట

విష మహి రమృత

॥ 26 ॥

పదము!

ఆరే! అభూత్! విషమ్! అర్థ్!

విషే! విషమ్! అప్రొక్! అపీ!

అగ్ని! విషమ్! అహో! సి! అధాత్!

సోమః! సి! అనయాత్!

దంప్తిరమ్! అను! అగాత్!

విషమ్! అహో! అమృత

॥ 25 ॥

అసువాదం:

విషం దూర మయినది

విషం వెళ్లిపోయినది.

విషంలో విషం నమ్మితిమై విషరహిత మైనది.

సర్వవిషాన్ని అగ్ని దూరం చేస్తున్నాదు.

సోమ బొప్పది విషాన్ని దూరం చేస్తున్నది.

కరచే సర్వవిషం దాని నసునరించి వెళ్లిపోతున్నది.

సర్వం తనిపోయినది.

॥ 26 ॥

ఇది వాల్వ మాక్రం

ఇది రెండవ అనువాకం

అనువాధం : 3

సూ. ५० - ५

ఖమలు:- 1-24 సిస్తదీపుడు; 26-30 కాళయడు; 37-41 బ్రహ్మ; 42-50 విషాఘుడు॥ దేవతలు: 1-24 ఆదః; 26-41 మంత్రములో పేర్కున్నవారు; 42-50 వ్రణావతి॥ భందన్ను; 1-5 త్రిపద శరోభక్తి కటుమ్మకిగర్ణ వంక్రి! 8 చతుష్పుదా ఇగకిగర్ణ ఇగకి; 7-14 వణ్ణపదా విపరీత పాదలష్టు బృహతి (11,14 వణ్ణ వంక్రి); 16-21 దశపద లైష్ట్రిష్టుగ్రాంతిధృతి; (18,20.కృతి); 22,23,42,43,45-47 అనుష్ఠాన; 24 త్రిపద విరాద గాయత్రి; 26-35 జయుదా యథాకురం శక్వ్యర్థాతిక్యరీ; 38 వణ్ణపదాతిక్యర్థాతిగత గర్ణ్యాతిష్టి; 87 విరాద పురస్తాద బృహతి; 88 పురణిష్టి; 89,41 ఆశ్చీగాయత్రి; 40 విరాద విషమా గాయత్రి; 44 త్రిపద గాయత్రిగర్ణ్యాతిష్ఠవి; (48,49) 60 త్రిష్టవ్॥ మంత్రములు,

1 50 n

వినియోగం:- అధిచార కర్మలో దీనికి వినియోగం.

మంత్రము:

ఇష్ట్ర్యస్త్ర్యజ్ఞ శైవ్యైష్ట్ర్య సహ శైవ్యైష్ట్ర్య ఉలం

శైవ్యైష్ట్ర్య బీర్యం! శైవ్యైష్ట్ర్య నృషుం తత్!

తిష్టవే యోగాయ బ్రహ్మయోగై రోవ్ యునట్టు 1 1

పదము:

ఇష్ట్ర్యైష్ట్ర్య! బీఱ్య! తత్! ఇష్ట్ర్యైష్ట్ర్య! నహః! తత్! ఇష్ట్ర్యైష్ట్ర్య! ఉలమ్

తత్! ఇష్ట్ర్యైష్ట్ర్య! బీర్యమ్! తత్! ఇష్ట్ర్యైష్ట్ర్య! నృషుమ్! తత్!

తిష్టవే! యోగాయ! బ్రహ్మయోగై! వః! యునట్టు 1 1

ఆనవాదం

నీవు ఇంద్రుని ఓజస్సుపు.
 ఇంద్రుని శత్రువరాథవన శక్తివి.
 ఇంద్రుని బలానివి. ఇంద్రుని పరాక్రమానివి.
 ఇంద్రుని లక్ష్మీరాయానివి.
 నిన్ను విజయప్రాప్తి కార్యంలో
 క్రుష్ణయోగములతో సంయత్తం చేస్తున్నాను. || 1 ||

పంత్రము.

ఇవ్విస్తొట్ట సైంప్రేస్త నహ సైంప్రేస్త బలం
 సైంప్రేస్త పీర్యం! సైంప్రేస్త నృష్టం భు!
 తీష్టవే యోగాయ క్రుష్ణయోగై రో యునట్టి || 2 ||

పదము:

ఇప్ప్రేస్త | ఓజః | భు | ఇప్ప్రేస్త | నహః | భు | ఇప్ప్రేస్త | బలమ్
 భు | ఇప్ప్రేస్త | పీర్యమ్ | భు | ఇప్ప్రేస్త | నృష్టమ్ | భు |
 తీష్టవే | యోగాయ | క్రుష్ణయోగై | వః | యునట్టి || 2 ||

ఆనవాదం:

నీవు ఇంద్రుని ఓజస్సుపు.
 ఇంద్రుని శత్రువరాథవన శక్తివి.
 ఇంద్రుని బలానివి. ఇంద్రుని పరాక్రమానివి.
 ఇంద్రుని లక్ష్మీరాయానివి.
 నిన్ను విజయప్రాప్తి కార్యంలో
 క్రుష్ణయోగములతో సంయత్తం చేస్తున్నాను. || 2 ||

మంత్రము :

ఇష్ట్రీశోఽజు శైష్ట్రీస్త్రు సహు శైష్ట్రీస్త్రు బలం ।
 శైష్ట్రీస్త్రు పీర్యం । శైష్ట్రీస్త్రు నృష్టుం శై ।
 జీష్టవే యోగా యేష్ట్రీ యోగై రోవ్ యునశ్చి ॥ 3 ॥

వదము :

ఇష్ట్రీస్త్రు । విషః । ఫు । ఇష్ట్రీస్త్రు । సహః । ఫు । ఇష్ట్రీస్త్రు । బలము
 ఫు । ఇష్ట్రీస్త్రు । పీర్యము । ఫు । ఇష్ట్రీస్త్రు । నృష్టుము । ఫు ।
 జీష్టవే । యోగాయ । ఇష్ట్రీఒయోగైః । వః । యునశ్చి ॥ 3 ॥

ఆశువాదం :

నిషు ఇంద్రుని ఓఱస్సువు.
 ఇంద్రుని శక్రుపరాభవన శక్తివి.
 ఇంద్రుని ఐలానివి. ఇంద్రుని పరాక్రమానివి.
 ఇంద్రుని ఐశ్వర్యానివి.
 నిస్సు విషయుష్టాపి కార్యంలో
 ఇంద్రయోగములతో సంయుక్తం చేస్తున్నాను. ॥ 3 ॥

మంత్రము :

ఇష్ట్రీశోఽజు శైష్ట్రీస్త్రు సహు శైష్ట్రీస్త్రు బలం
 శైష్ట్రీస్త్రు పీర్యం । శైష్ట్రీస్త్రు నృష్టుం శై ।
 జీష్టవే యోగాయ. సోమయోగై రోవ్ యునశ్చి ॥ 4 ॥

వదము :

ఇస్త్రీస్య | ఛిజ్ఞి | శ్వ | ఇస్త్రీస్య | సహః | శ్వ | ఇస్త్రీస్య | లలమ్ |
శ్వ | ఇస్త్రీస్య | పీర్యమ్ | శ్వ | ఇస్త్రీస్య | నృష్టమ్ | శ్వ |
జీష్టవే | యోగాయ | సోముయోగై | వః | యునశ్చి || 4 ||

అపవాదం :

నీపు ఇంద్రుని ఓజస్సును.

ఇంద్రుని శక్తుపరాథవన శక్తివి.

ఇంద్రుని బలానివి. ఇంద్రుని పరాక్రమానివి.

ఇంద్రుని తశ్చర్యానివి.

నిన్న విజయప్రాప్తి కార్యంలి

సోమయోగములతో సంయక్తం చేస్తున్నాను.

|| 4 ||

సంక్రమ .

ఇస్త్రీసోయజ్ సేస్త్రీస్య సహ సేస్త్రీస్య బలం
సేస్త్రీస్య తిర్యం | సేస్త్రీస్య నృష్టం జ్ఞ |
జీష్టవే .యోగాయాపుయోగై రో యునశ్చి || 5 ||

వదము,

ఇస్త్రీస్య | ఛిజ్ఞి | శ్వ | ఇస్త్రీస్య | సహః | శ్వ | ఇస్త్రీస్య | లలమ్ |
శ్వ | ఇస్త్రీస్య | పీర్యమ్ | శ్వ | ఇస్త్రీస్య | నృష్టమ్ | శ్వ |
జీష్టవే | యోగాయ | అప్పుయోగై | వః | యునశ్చి || 5 ||

ఆసువాదం :

నీవు ఇంద్రుని ఓజస్వువు.
 ఇంద్రుని శక్తుపరాథవన శక్తివి.
 ఇంద్రుని బలానివి, ఇంద్రుని పరాక్రమానివి.
 ఇంద్రుని బశ్వర్యానివి.
 నిన్ను విజయప్రాప్తి కార్యంలో
 బలాది యోగములతో సంయక్తం చెస్తున్నాను. || ५ ||

మంత్రము :

ఇష్ట్రీస్యాజు ఫైష్ట్రీస్య సహ ఫైష్ట్రీస్య బలం
 ఫైష్ట్రీస్య పీర్యం । ఫైష్ట్రీస్య నృష్టం తత్ ।
 జిష్టవే యోగాయు విశ్వాసి మా భూతా
 స్యప్తి తిష్ఠన్తు యుక్తము ఆవ తత్ || 6 ||

వదము :

ఇష్ట్రీస్య । కిషః । తత్ । ఇష్ట్రీస్య । సహః । తత్ । ఇష్ట్రీస్య । బలము
 తత్ । ఇష్ట్రీస్య । పీర్యము । తత్ । ఇష్ట్రీస్య । నృష్టము । తత్ ।
 జిష్టవే । యోగాయు । విశ్వాసి । మా । భూతాసి ।
 ఉవ । తిష్ఠన్తు । యుక్తః । మే । ఆపః । తత్ || 6 ||

ఆసువాదం :

నీవు ఇంద్రుని ఓజస్వువు.
 ఇంద్రుని శక్తుపరాథవన శక్తివి.

ఇందుని బలానివి. ఇందుని పరాక్రమనివి.
ఇందుని బశ్యర్యానివి.
విజయప్రాప్తి కొరకై సమస్త
భూతభాతము నీ వద్దకు వచ్చు గాక !
ఓ జలములారా ! నాతో నంయిక్తం కండు.

॥ 6 ॥

పంక్రమః

అగ్ని ర్మాగ ఫ్తి ।

ఆపాం తుక్ర మాచో

దీపి ర్వ్యర్షు అస్మాను ధత్త ।

వజ్ఞావతే ర్వ్య ధామ్మా?

శైవ లోకాయ సాదయే

॥ 7 ॥

పదముః

అగ్నిః । భాగః । ఫ్తి ।

ఆపామ్ । తుక్రమ్ । ఆవః ।

దీపిః । వర్షః । అస్మాను । ధత్త ।

వజ్ఞామహతేః । వః । ధామ్మా ।

అశైవః । లోకాయ । సాదయే

॥ 7 ॥

అసువాదం.

సీవు. అగ్నిలో భాగమవు.

దివ్య జలములారా ! మాలో తేజస్సును నింపండి.

మిారు జలములకు పీర్యము వంటి వారు.
ప్రభావతి స్తానము నుంచి వస్తున్నారు.
మా లోకంలో మిాకై సిర స్తానాన్ని కలిపున్నాను. ॥ 7 ॥

పంక్రము :

ఇష్ట్ర్యస్య భాగ స్త ।
అపొం తుక్ర మాచో
దేహి ర్వరో అస్మాను ధత్త ।
వ్రజావతే ర్వో ధామ్ము 2
శైన్ లోకాయ సాదయే ॥ 8 ॥

పదము :

ఇష్ట్ర్యస్య । భాగః । స్త ।
అపొమ్ । తుక్రమ్ । ఆపః ।
దేహిః । వర్గః । అస్మాను । ధత్త ।
వ్రజాఽవతేః । వః । ధామ్ము ।
అశైన్ । లోకాయ । సాదయే ॥ 8 ॥

ఆసువాదం :

నీవు ఇంద్రునిలో భాగమవు.
దివ్య జలములారా ! మాలో తేజస్సును నింపండి.
మిారు జలములకు పీర్యము వంటి వారు.

ప్రజాపతి సానము నుంచి వస్తున్నారు.

మా లోకంలో మిహకై స్థిర సానాన్ని కల్పిస్తున్నాను. ॥ 8 ॥

వంతము:

సోమయ్య భాగ శ్వస్తి ।

అపాం శుక్ర మాచో

దేవీ ర్వరోచ్చ అస్మాసు ధత్త ।

ప్రజాపతే ర్వై ధామ్యుః

సైన్మై లోకాయు సాదయే

॥ 9 ॥

వదము:

సోమయ్యి । భాగః । శ్వస్తి ।

అపామ్ । శుక్రమ్ । ఆపః ।

దేవీః । వర్షః । అస్మాసుః । ధత్త ।

ప్రజాః పతేః । వః । ధామ్యుః ।

అసైన్మై । లోకాయు । సాదయే

॥ 9 ॥

ఆనువాదం:

నీవు సోమునిలో భాగమవు.

దివ్య జలములారా । మాలో తేజస్వును నింపండి.

మిహరు జలములకు పీర్యము వంటి వారు.

ప్రజాపతి సానము నుంచి వస్తున్నారు.

మా లోకంలో మిహకై స్థిర సానాన్ని కల్పిస్తున్నాను. ॥ 9 ॥

పుంక్రమము :

వరుణస్య భాగ శ్త ।
 అపొం శుక్ర మాచో
 దీపి ర్వరోః అస్మాను ధత్త ।
 ప్రజాపతి ర్వై ధామ్మా २
 ఆస్త్రై లోకాయ సాదయే

॥ 10 ॥

పదము :

వరుణస్య । భాగః । శ్త ।
 అపొమ్ । శుక్రమ్ । ఆపః ।
 దీపిః । వర్షః । అస్మాను । ధత్త ।
 ప్రజాపతిః । వః । ధామ్మా ।
 ఆస్త్రై । లోకాయ । సాదయే

॥ 10 ॥

అమవాదం :

నీపు వరుణునిలో భాగమహు.

దివ్య జలములారా । మాలో తేజస్సును నింపండి.

మిారు జలములకు పీర్యము వంటి వారు.

ప్రజాపతి స్థానము నుంచి వస్తున్నారు.

మా లోకంలో మిాకై స్థిర నివాసాన్ని కల్పిస్తున్నాను. ॥ 10 ॥

మంత్రము :

మిత్రావరుణయో ర్ఘగ శ్చ ।
 అపాం తుక్ర మాపో
 దీపి ర్వరోః అస్మాను ధత్త ।
 ప్రశాపతే ర్వై ధామ్మా 2
 ఆస్త్రై లోకాయు సాదయే

॥ 11 ॥

పదము .

మిత్రావరుణయోః । భ్రగః । శ్చ ।
 అపామ్ । తుక్రమ్ । ఆపః ।
 దీపిః । వర్ఘః । అస్మాను । ధత్త ।
 ప్రశాపతేః । వః । ధామ్మా ।
 ఆస్త్రై । లోకాయు । సాదయే

॥ 11 ॥

ఆనుషాదం :

సీతు మిత్రావరుణులలో భాగమవు.

దివ్య జలములారా । మాలో తేజస్వును నింపండి.

మిారు జలములకు పీర్యము వంటి వారు.

ప్రఖాపతి స్థానము నుంచి వస్తున్నారు.

మా లోకంలో మిాక్షై స్థిర స్థానాన్ని కల్పిస్తున్నాను. ॥ 11 ॥

మంత్రము :

యుముస్యు భాగ ష్ట ।
 అపాం శ్లక్ మాప్రి ॥
 దేవీ ర్వరోః అస్మాను ధత్త ।
 ప్రజాపతి ర్వై ధామ్ము ॥
 ఆశ్లై లోకాయ సాదయే

॥ 12 ॥

వదము :

యుముస్యు । భాగః । ష్ట ।
 అపామ్ । శ్లక్రమ్ । అపః ॥
 దేవీః । వర్ణః । అస్మాను । ధత్త ।
 ప్రజాపతేః । వః । ధామ్ము ॥
 ఆశ్లై । లోకాయ । సాదయే

॥ 12 ॥

అష్టవాదం :

సీవు యమునిలో భాగమవు.

దివ్య జలములారా । మాలో తేజస్సును నింపండి.

మిారు జలములకు పీర్యము వంటి వారు.

ప్రజాపతి స్తానము నుండి వస్తున్నారు.

మా లోకంలో మిాకై స్తిర నిపాసాన్ని కల్పిస్తున్నాము. ॥12

ంచ్చకము.

ఁత్వాడాం భాగ న్థి ।

ఁపాం త్వక మాపో

ఁచి ర్వరోన్ అస్సాను ధత్త ।

పజాపతే ర్వై ధామ్మాల్

ఁన్న లోకాయ సాదయే

॥ 13 ॥

దము,

ఁత్వాడామ్ | భాగః | న్థి |

ఁపామ్ | త్వర్మ్మ్ | ఆపః |

ఁచిః | వర్షః | అస్సాను | ధత్త |

పజాలపతేః | వః | ధామ్మా |

ఁన్నై | లోకాయ | సాదయే

॥ 13 ॥

ఁసువాదం.

నీవు పితరులలో భాగమవు.

దివ్య జీలములారా |

మాలో తేజస్సును నింపండి.

మిారు జీలములకు పీర్యము వంటి వారు.

ప్రశాపతి స్తానము నుంచి వస్తున్నారు.

మాలోకంలో మిాకై స్తిర స్తానాన్ని కల్పిస్తున్నాము. ॥13॥

మంత్రము :

యుముస్య భాగ ష్ట ।
 అపొం శుక్ర మార్గః
 దేహి ర్వోప్ అస్మాసు ధత్త ।
 ప్రహాపతీర్వో ధామ్మాః
 ఆసై లోకాయ సాదయే

॥ 12 ॥

వదము :

యుముస్య । భాగః । ష్ట ।
 అపొమ్ । శుక్రమ్ । ఆపః ।
 దేహిః । వర్షః । అస్మాసు । ధత్త ।
 ప్రహాపతీః । వః । ధామ్మా ।
 ఆసై । లోకాయ । సాదయే

॥ 12 ॥

అష్టవాడం :

నివు యుమునిలో భాగమవు,
 దివ్య జలములారా । మాలో తేజస్సును నింపండి,
 మిారు జలములకు పీర్యము వంటి వారు.
 ప్రహాపతి స్తానము నుంచి వస్తున్నారు,
 మాలోకంలో మిక్కె స్తిర నివాసాన్ని కర్మిస్తున్నాము. ॥12

సంక్రమ.

త్వాచాం భాగః ।
పొం శుక్ర మాచో
ప్రి ర్వరోన్ ఆస్మాను ధత్తః ।
పజాపతే ర్వై ధామ్యుణ
నై లోకాయు సాదయే

॥ 13 ॥

దమ,

త్వాచామ్ । భాగః । స్తః ।
పొమ్ । శుక్రమ్ । ఆపః ।
ప్రిః । వర్షః । ఆస్మాను । ధత్తః ।
పజాణపతేః । వః । ధామ్యుణ
నైనై । లోకాయు । సాదయే

॥ 13 ॥

సువాదం:

సీపు పితరులలో భాగమవు.

దివ్య జలములారా ।

మాలో తేజస్సును నింపండి.

మిారు ఇలములకు పీర్యము వంటి వారు.

ప్రజాపతి స్తానము నుంచి వస్తున్నారు.

మా లోకంలో మిాక్రై స్తిర స్తానాన్ని కల్పిస్తున్నాము. ॥13॥

మంక్రమః

దేవస్య సవితు ర్ఘగ ఫు ।
 అపోం శ్రుత మాహిః
 దేవి ర్వర్ణు ఆస్మాను ధత్త ।
 ప్రజాపతి ర్వై ధామ్మా २
 ఆస్మై లోకాయ సాదయే

॥ 14 ॥

పదముః

దేవస్య । సవితుః । ధాగః । ఫు ।
 అపోమ్ । శ్రుతమ్ । ఆపః ।
 దేవిః । వర్ణః । ఆస్మాను । ధత్త ।
 ప్రజాషాపతిః । వః । ధామ్మా ।
 ఆస్మై । లోకాయ । సాదయే

॥ 14 ॥

అమవాసం :

నీవు సవిత్రుదేవునిలో ధాగమవు.

దివ్య జలములారా । మాలో తేజస్వును నింపండి.

మిారు జలములకు పీర్యము వంటి వారు.

ప్రజాపతి స్థానము నుంచి వస్తున్నారు.

మా లోకంలో మిాక్షై స్థిర నివాసాన్ని కర్మిస్తున్నాము. ॥ 14 ॥

పంక్రము .

యో వ ఆపోఽపొం భాగో
 ప్నీ! సర్వజ్ఞాపోఽ దేవయజనః ।
 ఇదం త మతి సృజామి
 తం మాభ్యవనిక్షి ।

తేన త మధ్యతిసృజామో
 యోఽస్మాన్ ద్వైషి యం వయం ద్విష్టః ।
 తం వధియం తం సృష్టియూనేన
 బ్రహ్మాఽనేన కర్మాఽనయూ మేనాయ ॥ 16 ॥

వదము .

యః । వః । ఆవః । ఆపామ్ : భాగః ।
 అవ్యాసు । అన్తః । యజప్యః । దేవః యజనః ।
 ఇదమ్ । తమ్ । అతి । సృజామి ।
 తమ్ । మా । అథిఽఅవనిక్షి ।
 తేన । తమ్ । అథిఽఅతిసృజామః ।

యః । అస్మాన్ । ద్వైషి । యమ్ । వయమ్ । ద్విష్టః ।

తమ్ | వథేయమ్ | తమ్ | స్తుషియు | అనేన్ |

బ్రిహ్మాచా | అనేన్ | కర్మాచా | అనయూ | మేన్యా

|| 15 ||

అష్వాదం!

ఓ జలములారా | మారు జలములో భాగములు.

జలంలో అంతర్తంగా ఉండి, యజ్ఞకర్మలో

భాగం బొంది దేవతల కోస్తుమై

యజన రూపం బొందుతున్నారు.

నెను మాక్త దానిని సృష్టిస్తున్నాను.

దానిని తిరస్కరించకండి.

దానిని దూరం చేయకండి.

మమ్ములను ద్వేషించే వానిని,

మా ద్వేషానికి పొతు దైన వానిని,

ఈ బ్రిహ్మతో, ఈ కర్మతో, ఈ ఇచ్ఛతో వధిస్తున్నాను.

వానిని నాశం చేస్తున్నాను.

|| 15 ||

మంత్రము:

యో వ అటోఽహా మూర్ఖి

రఘ్వీ! తర్వాజ్ఞాష్టోఽ దేవయజునః |

ఇదం త మతి సృజామి

తం మథ్యవసిక్షి !

తేన త మథ్యతిసృజామో

యోతిస్తున్ ద్వేష్టి యం వయం ద్వ్యాప్తః |

తం వధియం తం స్తుష్టియానేన
 బ్రహ్మాండానేన కర్మాండానయా మేఘా
 || 16 ||

పదము :
 యః । వః । ఆవః । అపామ్ । ఉర్మిః ।
 అవ్యైను । అన్తః । యజ్ఞవ్యైః । దేవైయజ్ఞనః ।
 ఇదమ్ । తమ్ । అతిః । సృజామి ।
 తమ్ । మా । అభింబాలన్నిష్టి ।
 తేన్ । తమ్ । అభింబాలిష్టిసృజామః ।
 యః । అశ్వాన్ । ద్వైషి । యమ్ । వయమ్ । ద్విష్టః ।
 తమ్ । వధియమ్ । తమ్ । స్తుష్టియు । ఆనేన్ ।
 బ్రహ్మాండా । అనేన్ । కర్మాండా । అనయా । మేఘా
 || 16 ||

అసువాదం :

జలాంతరతమ్ము తైన తరంగములు మిారు.
 జలంలో అంతరతంగా ఉండి,
 యజ్ఞకర్మలో ఖాగం పొందే దేవతల కోస్తమై
 యజన రూపం పొందుతున్నారు.
 నేను మిాకై దానిని సుష్టినున్నాను.
 దానిని తిరస్కరించకండి.
 దానిని దూరం చేయకండి.

మమ్ములను దైవపించె వానిని,
మా దైవపానికి ప్రాతు క్రైన వానిని తం బ్రహ్మతో,
తం కర్మతో, తం ఇష్టతో వధిస్తున్నాను.
వానిని నాకం చేస్తున్నాను.

॥ 16 ॥

పుంక్రమము ||

యో వ ఆశ్రీఒపాం వతోన్త
పవ్య1 న్తర్యజ్ఞియ్య2 దేవయజుంసః ।
ఇదం త మత్త సృజామి
తం మాభ్యవనిక్షి ।

తేన తమభ్యతిసృజామో
యోతిస్మాన్ ద్వైష్టి యం వయం ద్వైష్ముః
తం వధియం తం స్తుష్టియూనేన
బ్రహ్మజ్ఞానసేన కర్మజ్ఞానయూ మేన్య

॥ 17 ॥

పదము:
యః । వః । ఆపః । అపామ్ । వత్సః ।
అవ్యేను । అస్తః । యుజుష్యుః । దేవః యజుంసః ।
ఇదమ్ । తమ్ । అథి । సృజామి ।
తమ్ । మా । అథిఽపసిక్షి ।

తేనీ | తమ్ | అభిఉత్తిసృజామః |

యః | అస్తున్ | ద్వైష్టి | యమ్ | వయమ్ | ద్వైష్టిః |

తమ్ | వధియమ్ | తమ్ | స్తుష్టియు | అనేనీ |

బ్రహ్మాజా | అనేనీ | కర్తృజా | ఆనయా | మేనాయ

॥ 17 ॥

ఆశువాదం :

మిారు జలములకు వత్సములు.

జలంలో అంతర్గతంగా ఉండి, యజ్ఞ కర్తృలో

భాగం పొందే దేవతల కోసమై

యజన రూపం పొందుతున్నారు.

నేను మిాక్తి దానిని సృష్టిస్తున్నాను.

దానిని తిరస్కరించకండి.

దానిని దూరం చేయకండి.

మమ్ములను ద్వేషించే దానిని

మా ద్వైషానికి ప్రాతు దైవ వానిని,

ఈ బ్రహ్మతో, ఈ కర్తృతో,

ఈ ఇష్టతో వధిస్తున్నాను.

వానిని నాశం చేస్తున్నాను.

॥ 17 ॥

మంక్రమః :

యో వ అశోఖాం పృష్ఠాఽ

ప్రవ్యాతర్క్షాషియ్యా దేవయజ్ఞనః |

ఇదం త మతి సృజామి

తం మాభ్యవరిక్తి ।

తేన త మభ్యతిసృజామో

యోతిస్మాన్ . దైష్టి యం వయం ద్విష్టః ।

తం వధియం తం స్తుష్టియానేన

ఖ్రమ్మజ్ఞానేన కర్మజ్ఞానయా మేన్య

॥ 18 ॥

వదము :

యః । వః । ఆపః । అపీమ్ । వృషభః ।

అప్యును । అస్తః । యజ్ఞమ్యుః । దేవుయజ్ఞః ।

ఇదమ్ । తమ్ । అతి । సృజామి ।

తమ్ । మా । అభిఉఅవరిక్తి ।

తేన । తమ్ । అభిఉఅతిసృజాముః ।

యః । ఆస్మాన్ । దైష్టి । యము । వయము । ద్విష్టః ।

తమ్ । వధియము । తమ్ । స్తుష్టియ । ఆనేని ।

ఖ్రమ్మజ్ఞా । ఆనేని । కర్మజ్ఞా । ఆనయా । మేన్య

॥ 18 ॥

అనువాదం :

మిారు జలాన్ని వర్షించే మేఘములు.

జలంలో అంతర్గతంగా ఉండి, యజ్ఞకర్మలో

భాగం పొందే దేవతల కోసమై
యజన రూపం పొందుతున్నారు.
నేను మిక్కె దానిని సృష్టిస్తున్నాను.
దానిని తిరస్కరించకండి. దానిని దూరం చేయకండి.
మమ్ములను ద్వేషించే వానిని,
మా ద్వేషానికి పాత్రు దైన వానిని
తంబువ్వతో, తంకర్మతో
తం ఇచ్ఛతో వధిస్తున్నాను.
వానిని నాశం చేస్తున్నాను.

॥ 18 ॥

మంత్రము:

యో వ ఆహోఽపాం హిరణ్యగర్భాత్

ప్నయీన్తర్యజుషోఽు దేవయజనః ।

తదం త మతి సృజామి

తం మథ్యవస్తి ।

తేన త మథ్యతిసృజామో

యోతిస్మాన్ ద్వేషై యం వయం ద్వైవ్యః ।

తం వధియం తం స్తుపియానేన

త్రిపుష్టానేన కర్మానయా మేనాయ

॥ 19 ॥

వదము:

యః । వః । అవః । అపామ్ । హిరణ్యాగర్భః ।

ఆప్తఃను । అస్తః । యజుష్యః । దేవఃయజనః ।

ఇదమ్ | తమ్ | అతి | సృజామి |

తమ్ | మా | అభిషైలినిక్షి |

తేన్ | తమ్ | అభిషైలినిక్షిసృజామః |

యః | అస్మాన్ | ద్వైషై | యమ్ | వయమ్ | ద్వైష్ము |

తమ్ | వధియమ్ | తమ్ | స్తుషైయి | అనేన్ |

బ్రిహమ్మాచా | ఆనేన్ | కర్మాచా | అనయా | మేన్యా || 19 ||

అసువాదం |

మిారు ఇలములకు పొరణ్యగర్భులు,

జలంలో అంతర్గతంగా ఉండి,

యజ్ఞకర్మలో భాగం పొందే దేవతల కోసమై

యజన రూపం పొందుతున్నారు.

నేను మిాక్రై దానిని సృష్టిస్తున్నాను.

దానిని తిరస్కరించకండి. దానిని దూరం చేయకండి.

మమ్ములను ద్వైపించే వానిని

మా ద్వైమౌనికి పొత్తు డైన వానిని

ఈ బ్రిహమ్మతో, ఈ కర్మతో

ఈ ఇష్టతో వధిస్తున్నాను.

వానిని నాశం చేస్తున్నాను.

|| 19 ||

మంత్రమః :

యో వ అపోషిషా మాన్య వృష్టి

రివోషివోవ్రివోవ్రిర్యజ్ఞిషోవ్రి దేవయజీనః |

ఇదం త మతి సృజామి
 తం మాఘ్యవనిక్కి ।
 తేన త మథ్యతినృజామో
 యోతిస్మాన్ ద్వైష్టి యం వయం ద్విష్టః ।
 తం వథేయం తం సృష్టియానేన
 బ్రహ్మాండానేన కర్మాండయా మేన్య ॥ 20 ॥
 పదము.
 యః । వః । ఆపః । ఆపామ్ । ఆశ్చా । పృష్టః ।
 దివ్యః । ఆప్తఃసు । ఆపః । యజ్ఞఃప్రాపః । దీపఃయజ్ఞః ।
 ఇదమ్ । తమ్ । ఆతి । సృజామి ।
 తమ్ । మా । ఆధింఅవనిక్కి ।
 తేన్ । తమ్ । ఆధింఅతినృజాము ।
 యః । ఆస్మాన్ । ద్వైష్టి । యమ్ । వయమ్ । ద్విష్టః ।
 తమ్ । వథేయమ్ । తమ్ । సృష్టియ । అనేన్ ।
 బ్రహ్మా । ఆనేన్ । కర్మా । అనయా । మేన్య ॥ 20 ॥
 అష్టాదం 1
 మిఱ జలంలో జలచిత్త శిలారూపులు.
 జలంలో అంతర్గతంగా ఉండి, యజ్ఞకర్మలో

భాగం పొందే దేవతల కోనమై
 యజన రూపం పొందుతున్నారు.
 నేను మిక్కె దానిని నృషిష్టన్నాను.
 దానిని తిరస్కరించకండి.
 దానిని దూరం చేయకండి.
 మమ్ములను ద్వైషించే వానిని,
 మా ద్వైషానికి పొతు దైన వానిని
 ఈ బ్రహ్మతో, ఈ కర్మతో
 ఈ ఇచ్ఛతో వధిష్టన్నాను.
 వానిని నాశం చేస్తున్నాను.

॥ 20 ॥

మంత్రము:

యే వ ఆహోరపామగ్నయోర్
 వ్యవీహర్యజుష్యాదేవయజ్ఞాః ।
 ఇదం కా నతి నృజామి
 కాన్ మాహ్యవసిష్టి ।

తై స్త మథ్యతినృజామో
 యోతిస్తాన్ దేవైషి యం వయం ద్విష్టః ।
 ఈ వధియం ఈ త్స్తైషియానేన
 బ్రహ్మామానేన కర్మామానయా మేవాః ॥ 21 ॥

పదము ।

యే । వః । ఆపః । ఆపామ్ । ఆగ్న్యః ।

అవ్యాను । అవ్త్రః । యజ్ఞాయైః । దీపాయజ్ఞానః ।

ఇదమ్ । తాన్ । అతి । సృజామి ।

తాన్ । మా । అభిష్టాపనిషి ।

తైః । తమ్ । అభిష్టాపతిసృష్టామః ।

యః । ఆస్మాన్ । ద్వైష్టి । యమ్ । వయమ్ । త్విష్టః ।

తమ్ । పథియమ్ । తమ్ । స్తుప్తియ । ఆనేసి ।

ప్రిష్ట్వాణి । ఆనేసి । కర్మాణి । అనయా । మేనాణి ॥ 21 ॥

అష్వాదం :

మిారు జలములో అగ్నులు.

జలంలో అంతర్తంగాణండి,

యజ్ఞకర్మలో భాగం పొందే దీపతల కోసమై

యజన రూపం పొందుతున్నారు.

నేను మిాతై దానిని సృష్టిస్తున్నాను.

దానిని తిరస్కరించకండి.

దానిని దూరం చేయకండి.

మమ్ములను ద్వైషించే వానిని

మా ద్వైషానికి పాక్రు దైన వానిని

ఈ ప్రిష్ట్వతో, ఈ కర్మతో, ఈ ఇచ్ఛతో

వధిస్తున్నాను. వానిని నాశం చేస్తున్నాను.

॥ 21

మంత్రము :

య దర్శాచినం త్రైషయుణా-

దన్పతం కిం చోదిము ।

ఆశో మా తస్మాత్ సర్వస్మాద్

దురితాత్ పా న్వంహసః

॥ 22 ॥

పదము :

యత్క । అర్థాచినమ్ । త్రైషయునాత్ ।

ఆన్పతమ్ । కిమ్ । చ । ఉందిము ।

అహః । మా । తస్మాత్ । సర్వస్మాత్ ।

దుఃఖతాత్ । పాస్తు । అంహసః

॥ 22 ॥

ఆశువాదం :

మూడెళ్ళకు లోపల అనత్యభాషణ మేదైనా చేసి ఉంటే,

ఆ సర్వ దురితముల నుంచి ఇలం నన్ను

విమోచనం చెందించు గాక ।

॥ 22 ॥

మంత్రము :

సముద్రం వః ప్ర హంహోమి

స్వాం యోని మహితన ।

అర్పణః సర్వషయసో

మా చ నః కిం చనామమక్

॥ 23 ॥

పదము :

సముద్రమ్ | వః | ప్ర | హింసోమ్ |

స్వామ్ | యోసిమ్ | అపీ | ఇతన్ |

అరిష్టాః | సర్వులహయనః |

మా | చ | నః | కిమ్ | చన | ఆమమత్

॥ 23 ॥

అమవాదం .

ఓ ఉదక దేవతలారా | మిమ్ములను నేను
సముద్రానికి పంపుతున్నాను.

మియ మియ జనన స్తాసానికి వెళ్ఁంది.

ఆయుర్దాయ మున్నంత వరకు

అరిష్టములు రాకుండు గాళ |

మమ్ములను ఏ రక మైన రుగ్గుతా పీడింప కుండు గాళ | ॥23॥

మంత్రము :

అరిప్రొ అపో అపే రిప్ర మున్నత్ |

ప్రొన్న దేసో దురితం నుప్రతీతః

ప్ర దుష్టవ్యవ్యం ప్ర మలం వహన్తు

॥ 24 ॥

పదము :

అరిప్రొః | అవః | అపే | రిప్రమ్ | అన్నత్ |

ప్ర | అన్నత్ | ఏనః | దుఃఖితమ్ | నుప్రతీతః |

ప్ర | దుఃఖస్వయవ్యమ్ | ప్ర | మలమ్ | వహన్తు

॥ 24 ॥

అమువాదం :

జలం నిర్మిష మైనది.

మా అందరి దోషములను దూరీకరించు గాక !

ఉత్తమ రూపం కల జలం మా అందరి పాశములను,

మాలిన్యములను దూరీకరించు గాక !

దుస్సువ్యప్త ఫలితాల మాలిన్యాన్ని

కొట్టుకొని పోవునట్లు చేయ గాక !

॥ 24 ॥

మంత్రము :

విష్ణోః ॥ క్రమేషుః సహత్యుః

పృథివీసంకీర్తిఃగ్నితేషాః ॥

పృథివీ మను వి ॥ క్రమేషుః

పృథివ్యాఘ్రం నిర్వుక్తామో

యోఽస్యాన్ దేవ్యి యం వయం ద్విష్టః ॥

న మా జీవిత తం ॥ ప్రాణః ॥ జహము

॥ 25 ॥

వదము :

విష్ణోః ॥ క్రముః ॥ అసీ ॥ సహత్యుః

పృథివీసంకీర్తః ॥ అగ్నిః

పృథివీముః ॥ అను ॥ వి ॥ క్రము ॥ అహము

పృథివ్యాఘ్రః ॥ తము ॥ నిః ॥ భక్తము

యః । అస్మాన్ । దైవిణ్ణి । యమ్ । వయమ్ । ద్విష్టః ।

సః । మా । జీవితి । తమ్ । ప్రాణః । జహంతు ॥ 25 ॥

ఆసువాదం ।

నితు విష్ణువు పదపంక్తివి.

శత్రు సంహరకమవు.

శత్రువుపై తేజోవంతమై

అగ్ని సమాన ప్రతాపశాలివి.

నేను పృథివైపై పరాక్రమిస్తున్నాను.

దానిని పృథివీనుంచి తొలగిస్తున్నాను.

ఎవ దైతే మమ్ములను ద్వేషిస్తాడో,

మే మేవని నైతే ద్వేషిస్తున్నామో,

వారు జీవింప కుందు గాక ।

వానిని ప్రాణములు పదిలివేయు గాక ॥ 25 ॥

పంత్రము .

విష్ణోః క్రమోఽసి సహత్తుపో-

నృరిక్షనంకీతో వాయుతేశాః ।

అ నృరిక్ష మను వి క్రమోఽహ

మనృరిక్షత్ తం నిర్మికామో

యోఽస్మాన్ దైవిణ్ణి యం వయం ద్విష్టః ।

న మా జీవితి తం ప్రాణః జహంతు

॥ 28 ॥

పదము :

విష్టిః । క్రమః । అసి । నవత్నుచుః ।

అన్తరిక్షంసంశితః । వాయుచైజాః ।

అన్తరిక్షము । అను । వి । క్రము । అహము ।

అన్తరిక్షాత్ । తము । సిః । భజామః ।

యః । అస్మాన్ । ద్వైషి । యము । వయము । ద్విష్టుః ।

సః । మా । ఛిభిత్ । తము । ప్రాణః । జహంతు

॥ 26

అమువాదం :

నీపు విష్టువు పదపంక్తిని.

క్రతు సంహరకమవు.

క్రతువుపై తేజోవంతుదనై

అంతరిక్షంలో తేజస్వీ అయి,

వాయుతేజస్సుతో సంయుతుదనై

నేను అంతరిక్షంపై పరాక్రమిస్తున్నాను.

అంతరిక్షం నుంచి వానిని నెట్టివేసున్నాను.

ఎవ దైతే మమ్ములను ద్వైషిస్తాడో,

మే మెవనిని ద్వైషిస్తున్నామో,

వాదు జీవించ కుండు గాక !

వానిని ప్రాణములు వదలివేయు గాక !

॥ 26

మంక్రము ।

విష్టిః । క్రమోఽసి । నవత్నుచు

ద్వాన్యంశితః । సూర్యతేజాః ।

దివ మను వి క్రమేచం
 దివ న్తం సిర్పుజామో
 యోఽస్మాన్ ద్వైష్టి యం వయం ద్వీష్మః ।
 న మా తీవీత తం ప్రాణః జహాతు

॥ 27 ॥

పదము

విష్టోః । క్రమః । అసి । సపత్నుచం ।
 ద్వ్యాచసంశితః । సూర్యుచకేణః ।
 దివము । అను । వి । క్రమే । అహము ।
 దివః । తమ్ । సిః । భామః ।
 యః । అస్మాన్ । ద్వైష్టి । యమ్ । వయమ్ । ద్వీష్మః ।
 నః । మా । తీవీత । తమ్ । ప్రాణః । జహాతు

॥ 27 ॥

అపువాడం ।

నీవు విష్టువు పదవంక్రి.
 శక్తు సంహరకమవు. శక్తువుపై తెణోవంతుడనై,
 ద్వ్యాలోకంలో తెఱసియై,
 సూర్యుని తెఱస్సుతో నంయతుడనై
 నేను ద్వ్యాలోకంలో పరాక్రమిస్తున్నాను.
 ఈ ద్వ్యాలోకం నుంచి శక్తువును నెట్టివేస్తున్నాను.
 ఎవ దైతే మమ్మలను ద్వేషిస్తుడో,
 ఒకర్ణ । ॥ 37 ॥

యః । అస్మాన్ । ద్వైష్టి । యమ్ । వయమ్ । ద్వైష్టః ।

నః । మా । జీవితః । తమ్ । ప్రాణః । జహంతు

॥ 27 ॥

అమవాదం :

నీవు విష్టుతు పదపంక్తిని. శత్రు సంచారకమవు.

శత్రువుపై తెణోవంతుదనై, దిక్కులలో తెబస్యానై,

వాయుతేజస్యుతో సంయుతునై

నేను దిక్కులలో పరాక్రమిస్తున్నాను.

దిక్కుల నుండి శత్రువును నెటివేస్తున్నాను.

ఎవ దృతే మమ్ములను ద్వైషిస్తాండో,

మే మేవనిని ద్వైషిస్తామో, వారు జీవించకుండు గాక !

వానిని ప్రాణములు పదలివేయు గాక !

॥ 28 ॥

మంక్రమః :

విష్టోః ప్రమోఽసి సపత్నుహ

శుక్రంశితః సాముతేషాః ,

శుద్ధోఽను వి ప్రమేఽహ

ముగ్ధం తం సిర్పుజామో

యోతీస్మాన్ ద్వైష్టి యం వయం ద్వైష్టః ।

న మా జీవితః తం ప్రాణః జహంతు

॥ 30 ॥

పదమః :

విష్టోః । ప్రముః । అసి । సపత్నుఽహః ।

శుక్రంశితః । సాముఽహః ।

యుచః । అను । వి । క్రమేణ । అహమ్ ।
 బుక్కులభ్యః । తమ్ । సిః । భజామః ।
 యః । అస్తున్ । ద్వైషి । యమ్ । వయమ్ । ద్వైషుః ।
 సః । మా । ఛీటిక్ । తమ్ । ప్రాణః । జహంతు ॥ 30 ॥

అష్వాదం :

నీవు విష్టువు పదపంక్తి వి. శక్తు సంహారమవు.
 శక్తువుపై తేజోవంతుడవై, బుగ్గేద జ్ఞాన తేజస్వి వయ,
 సామతేజస్సుతో సంయతుడవై
 బుక్కులలో పరాక్రమిస్తున్నావు.
 బుక్కుల నుండి శక్తువును నెటివేస్తున్నావు.
 ఎవ ద్వాతే మమ్ములను ద్వైషిస్తాదో,
 మే మేవనిని ద్వైషిస్తామో, వాడు ఛీటింతకుండు గాక !
 వానిని ప్రాణములు వదలివేయు గాక ! ॥ 30 ॥

మంక్రము :

విష్టోః క్రమోఽని సవత్సుషో
 యజ్ఞసంశిక్తో బ్రహ్మశేషః ।
 యజ్ఞ మను వి క్రమేహం
 యజ్ఞాంత తం సిర్పుక్షామో
 యోఽస్తున్ ద్వైషి యం వయం ద్వైషుః ।
 న మా ఛీటిక్ తం ప్రాణో జహంతు ॥ 31 ॥

పదము:

విష్ణోః । క్రమోః । అసి । సవత్నుఉహః ।
 యజ్ఞుఉనంశితః । బ్రహ్మాండికాః ।
 యజ్ఞమ్ । అను । వి । క్రమేః । అహమ్ ।
 యజ్ఞాతి । తమ్ । నిః । భజాముః ।
 యః । అస్మాన్ । ద్వైషి । యమ్ । వయమ్ । ద్విష్టుః ।
 సః । మా । జీవితః । తమ్ । ప్రాణః । జహంతు

॥ 31 ॥

అనువాదం:

నీవు విష్ణువు పదపంక్తివి.
 శక్రు సంహరకమవు. శక్రుపుష్టి తేజోవంతుదవై,
 యజ్ఞ తేజస్స్య వయి, బ్రహ్మతేజస్సుతి
 సంయుతుదవై యజ్ఞములలో పరాక్రమిస్తున్నావు.
 యజ్ఞముల నుండి శక్రుపును నెట్టివేస్తున్నావు.
 ఎవ దైతే మమ్ములను ద్వైషిస్తాదో,
 మే మెవనిని ద్వైషిస్తామో, వాచు జీవించకుండు గాక!
 వానిని ప్రాణములు వదలివేయు గాక!

॥ 31 ॥

మంత్రము:

విష్ణోః క్రమోఃసి సవత్ను
 హాహధిసంశితః నొముతేకాః ।
 ఓషధి రను వి క్రమేఃహ

మోషధిత్య త్రం నిర్విజామో
 యోఽస్యాన్ ద్వేష్టి యం వయం ద్విష్టః ।
 న మా జీవీత్ తం ప్రాణః జివాతు ■ 32 ■

పదము .

విష్టోః । క్రముః । అసి । సహత్వంశః ।
 తిషధిలనంశితః । సోముంజేణః ।
 ఉష్టధిః । అను । వి । క్రమే । అహమ్ ।
 తిషధిత్యః । తమ్ । రిః । భజామః ।
 యః । అస్యాన్ । ద్వేష్టి । యమ్ । వయమ్ । ద్విష్టః ।
 సః । మా । జీవీత్ । తమ్ । ప్రాణః । జివాతు ■ 32 ■

అసువాదం .

నీపు విష్టువు పరాక్రమానివి. శక్తు సంహారకుడవు.
 శక్తువుపై తేజోవంతుడవై, ఓషధులలో తేజస్వి వయి,
 సోమతేజస్సుతో నంయుతుడవై
 ఓషధులలో పరాక్రమిష్టున్నావు.
 ఓషధుల సుండి శక్తువును నెట్టివేస్తున్నావు.
 ఎవ దైతే మమ్ములను ద్వేషిస్తాడో,
 మే మెవనిని ద్వేషిస్తున్నామో, వాడు జీవించకుండు గాళ ।
 వానిని ప్రాణములు వదలివేయు గాళ । ■ 32 ■

మంత్రము :

విష్ణోః క్రమోఽసి నవత్నమో
 వృండంశితో వరుణతేజాః ।
 అభోఽను వి క్రమోఽహ
 మద్మంత్రం నిర్మిజామో
 యోఽస్తాన్ దీవ్యష్టి యం వయం ద్విష్టుః ।
 స మా ఛిట్టిత తం ప్రాణశో జిహతు

॥ 33 ॥

వదము :

విష్ణోః । క్రమోః । అసి । నవత్నమో
 అవృండంశితః । వరుణంతేజాః ।
 అవః । అను । వి । క్రమేః । అహము ।
 అత్కుథ్యః । తమ్ । సిః । థజాముః ।
 యః । ఆస్తాన్ । దీవ్యష్టి । యమ్ । వయమ్ । ద్విష్టుః ।
 సః । మా । ఛిట్టిత । తమ్ । ప్రాణః । జిహతు

॥ 33 ॥

ఆమవాదం :

నీవు విష్ణువు పరాక్రమానివి,
 శత్రు సంఖారకుదవు, శత్రువుపై తేజోవంతుదవై,
 జలములలో తేజస్స్య వయి,

వరుణ తేజస్వుతో సంయతుడవై
 ఇలములలో పరాక్రమిస్తున్నాము.
 ఇలముల నుండి శత్రువును నెట్టివేస్తున్నాము.
 ఎవ దైతే మమ్మలను ద్వేషిస్తాడో,
 మే మువనిని ద్వేషిస్తామో వాడు జివించకుండు గాళ!
 వానిని ప్రాణములు వదలివేయు గాళ! ॥ 33 ॥

మంక్రము.

విష్ణోః క్రమేషి సపత్నువో
 కృషిసంశితోఽన్నతేజాః ।
 కృషి మను వి క్రమేషివం
 కృష్ణ ప్రం సిర్పుజామో
 యోతిస్తాన్ ద్వేష్టి యం వయం ద్వీష్మః ।
 న మా జిథిక తం ప్రాణో జిష్ఠతు ॥ 34 ॥

వదము:

విష్ణోః । ప్రముః । అసి । సపత్నువో ।
 కృషిషిష్టః । అన్నతేజాః ।
 కృషిముః । అను । వి । క్రమేషి । అహము ।
 కృష్ణః । తము । సిః । భజాముః ।

యః । అస్మాన్ । ద్వైషి । యమ్ । వయమ్ । ద్వైషుః ।

సః । మా । జీవితి । తమ్ । ప్రాణః । జహంతు

॥ 34 ॥

అనువాదం :

స్తు విష్ణువు పదవంక్రితి.

శత్రు నంహారకుధను. శత్రువుపై తేజోవంతుదవై,

కృపితో తేజస్వివై, అన్నతేజస్సుతో నంయుతుదవై

కృపితో పరాక్రమిస్తున్నాపు.

కృపి నుండి శత్రువును నెట్టివేస్తున్నాపు.

ఎవ ద్వాతే మమ్ములను ద్వైషిస్తాదో,

మే మెవనిని ద్వైషిస్తున్నామో,

వాదు జీవించకుండు గాక ।

వానిని ప్రాణములు వదలివేయు గాక ।

॥ 34 ॥

మంక్రిమి :

విష్ణోః క్రమోఽసి నవత్నమః

ప్రాణసంకితః పురుషతేజః ।

ప్రాణమును వి క్రమోఽమం

ప్రాణాత్ తం గిర్మణమో

యోతిస్మాన్ ద్వైషి యం వయం ద్వైషుః ।

న మా జీవితి తం ప్రాణో జిహు

॥ 35 ॥

వదము .

విష్ణోః । క్రమః । అసి । సపత్నుఁహః ।
 — — —
 ప్రాణఁసంశితః । పురుషఁతేజః ।
 — — —
 ప్రాణము । అను । వి । క్రమీ । అహము ।
 — — —
 ప్రాణాత్ । తము । నిః । భక్తమః ।
 — — —
 యః । అస్మాన్ । ద్వైష్టి । యము । వయము । ద్వైష్టుః ।
 — — —
 సః । మా । జీవిత్ । తము । ప్రాణః । జహం
 — — —

॥ 35 ॥

అనువాదం .

నీపు విష్ణువు పదపంక్తి వి.
 శత్రు సంహారచుడవు. శత్రువుపై తేజోవంతుడవై,
 ప్రాణతేజస్యివై, పురుషతేజస్యాః సంయతుడవై
 ప్రాణములలో పరాక్రమిస్తున్నావు.
 ప్రాణముల సుంది శత్రువులను నెట్టివేస్తున్నావు.
 ఎవ ధైతే మమ్ములను ద్వైషిస్తాః,
 మే మెవనిని ద్వైషిస్తున్నామో, వాడు జీవించకుండు గాక !
 వానిని ప్రాణములు వదలివేయు గాక !

॥ 35 ॥

మంత్రము !

కీత మస్మాక ముద్గీన్న మస్మాక
 — — —
 మథ్యఁష్టాం విష్ణుః పృత్నా అరాత్మః ।
 — — —
 ఇద మహా మాముష్ణ్యయి

స్తోముష్టోః పుత్రతస్య వర్షు తేజః

ప్రాణ మాయు ర్షి వేష్టయూ

మీద మీన మధురాళ్మిం పొదయూమి

॥ 36 ॥

వదము:

శితమ్ | అస్మాకమ్ | ఉత్సథిన్నమ్ | అస్మాకమ్ |

అథి | అస్తామ్ | విష్టోః | పృతనాః | అర్థః |

ఇదమ్ | అహమ్ | ఆముష్టోయుణస్య |

ఆముష్టోః | పుత్రతస్య | వర్షుః | తేజః |

ప్రాణమ్ | ఆయుః | ని | వేష్టయూమి |

ఇదమ్ | వినమ్ | అధరాళ్మిం | పొదయూమి

॥ 36 ॥

అశువాదం:

మేము విజయం చెందినాము. ఇది మా ప్రభావము.

సర్వ శత్రునేన, సమస్త వైరివర్గము వరాస్త మైనది.

నేను ఇక్కడ ఈ గోత్రానికి చెందిన

ఈ తల్లికి పుత్రుడైన వానికి

వర్షున్ను, తేజున్ను, ప్రాణము, ఆయున్న

సంహృదంగా సమర్పిస్తున్నాను.

ఈ విధంగా నేను శత్రువును క్రిందికి వదవేస్తున్నాను. ॥ 36 ॥

మంత్రము :

సూర్యస్యావృత మన్మావర్తై

దక్షిణా మన్మావర్తమ్ ।

సా మే ద్రవిణం యచ్ఛతు

సా మే బ్రాహ్మణవర్పనమ్

॥ 37 ॥

పదము :

సూర్యస్య । ఆఒవర్తమ్ । ఆనుఒఆవర్తై ।

దక్షిణామ్ । అను । ఆఒవర్తమ్ ।

సా । మే । ద్రవిణమ్ । యచ్ఛతు ।

సా । మే । బ్రాహ్మణఒవర్పనమ్

॥ 37 ॥

అసువారం ॥

సూర్యుని అవర్తనం దక్షిణాన్ని అనుసరిస్తున్నది.

నేను దానికి అనుకూలుడనై వెదుతున్నాను.

అది నాకు ధన మిచ్చ గాక !

నాకు బ్రాహ్మణ వర్పను నిచ్చ గాక !

॥ 37 ॥

మంత్రము :

దికో జ్యోతిష్మృతి రథ్యావర్తై ।

తా మే ద్రవిణం యచ్ఛత్తు

తా మే బ్రాహ్మణవర్పనమ్

॥ 38 ॥

వదము :

దిః । శ్యోతిష్మృతిః । అధికాపత్రే ।
 కాః । మే । ద్రవీణమ్ । యచ్ఛన్తు ।
 కాః । మే । బ్రాహ్మణభవర్ణసమ్

॥ 38 ॥

అసువాదం :

తేణోనిపుఱు లైన దిక్కుల వేషు సెను వెదుతున్నాను.

నాకు అది ధనాన్ని బ్రాహ్మణ వర్చస్సు నిచ్చు గాక ॥ 38 ॥

మంత్రము :

సప్తముషి సభ్యవత్రే ।
 తే మే ద్రవీణం యచ్ఛన్తు
 తే మే బ్రాహ్మణభవర్ణసమ్

॥ 38 ॥

వదము :

సప్తముషిన్ । అధికాపత్రే ।
 తే । మే । ద్రవీణమ్ । యచ్ఛన్తు ।
 తే । మే । బ్రాహ్మణభవర్ణసమ్

॥ 39 ॥

అసువాదం :

సప్తముషిలకు అనుకూలంగా వెదుతున్నాను.

అది నాకు ధనాన్ని బ్రాహ్మణ వర్చస్సును ఇచ్చు గాక ।

॥ 39 ॥

పంక్రము:

బ్రిహ్మ భాగవతే ।
 త నేనై ద్రవిణం యచ్ఛతు
 త నేనై బ్రాహ్మణవర్ణసము

॥ 40 ॥

పదము:

బ్రిహ్మ । అభిషామవతే ।
 తత్త్వి । మే । ద్రవిణము । యచ్ఛతు ।
 తత్త్వి । మే । బ్రాహ్మణమవర్ణసము

॥ 40 ॥

అమవాశం :

బ్రిహ్మ ననునరించి నేను వెడుతున్నాను.
 అది నాకు ధనమును ఇచ్చు గాక !
 అది నాకు బ్రాహ్మణ వర్ణమును నిచ్చు గాక !

॥ 40 ॥

పంక్రము:

బ్రాహ్మణం అభాగవతే ।
 తే మే ద్రవిణం యచ్ఛత్తు
 తే మే బ్రాహ్మణమవర్ణసము

॥ 41 ॥

పదము:

బ్రాహ్మణాన్ । అభిషామవతే ।

తే । మే । ద్రవిషమ్ । యుచ్ఛన్తు ।

తే । మే । బ్రాహ్మణిలవర్ఘనమ్

॥ 41 ॥

అపుషాదం :

బ్రాహ్మణులకు అనుకూలంగా వెదుతున్నాను.

వారు నాకు ధనము నిత్తురు గాక ।

వారు నాకు బ్రాహ్మణ వర్ఘన్ను నిత్తురు గాక ।

॥ 41 ॥

మంత్రము :

యం వయం మృగయామహౌ

తం వధై త్సృణవామహౌ ।

వ్యాత్తే పరమేష్టినో

బ్రాహ్మణాపీపదాము తమ్

॥ 42 ॥

వదము :

యమ్ । వయమ్ । మృగయామహౌ ।

తమ్ । వధై ॥ । త్సృణవామహౌ ।

విఒత్తే ॥ । పరమేష్టినః ॥ ।

బ్రాహ్మణా ॥ ॥ ॥ అపీపదాము ॥ తమ్

॥ 42 ॥

అపుషాదం :

దేనిని మేము అస్వేపిస్తున్నామో,

అది మా మారణాయధాలతో తలవంచు గాక ।

మా మంత్రంతో అది పరమేష్టి వివృత ముఖంలో

పదునట్టు చేస్తున్నాము.

॥ 42 ॥

మంత్రము :

వై శ్వానరస్య దంష్టార్థాయం
 పేతి త్రం సమధా దభి ।
 ఇయం తం పొన్న శ్వాహంతి�
 సమిద్ దీపి సహియసీ

॥ 43 ॥

పదము :

వై శ్వానరస్య । దంష్టార్థామ్ ।
 పేతిః । తమ్ । సమ్ । అధార్తి । అభి ।
 ఇయమ్ । తమ్ । పొన్నతు । ఆముతిః ।
 సమ్మాతిః । దీపి । సహియసీ

॥ 43 ॥

అనువాదం :

వై శ్వానరుని దంష్టలలో ఉత్సవు మైన
 ఏ ఖడ్డం ఉన్నదీ, దానిని నాశం చేసి
 ఈ సమిధలను, యజ్ఞంలో సమర్పిస్తున్నాము.
 ఇది శత్రువులను దూరం చేయడానికి సమర్థ మైనది. ॥ 43 ॥

మంత్రము :

రాత్రో వరుణస్య బ్రహ్మోఽసి ।
 సోతిము మాముష్యాయః
 మముష్యః త్రత మన్మే ప్రాజే బధాన
 శతర్య. iv 38

॥ 44 ॥

వదము :

రాజ్ఞః । వరుణస్య । బ్రహ్మః । అసీ ।

సః । ఆముష్ము । ఆముష్మాయితము ।

అముష్మ్యః । పుత్రము । ఆస్నే । ప్రీణే । బ్రాహ్మను ॥ 44 ॥

ఆమవాడం :

నీవు వరుణరాజు బంధనములలో వడిపోయినావు.

అతడు ఈ గోత్రంలోని మాతాపుత్రులను

అన్నప్రీతములకై బంధిస్తున్నాడు.

॥ 44 ॥

మంక్రము :

యత్ తే అస్నం భువన్పత

అష్టియత్తి వృథిషీ మను ।

తస్య న స్త్ర్యం భువన్పతే

సంప్రయద్వి ప్రశావతే

॥ 45 ॥

వదము :

యత్ । తే । అస్నము । భువః । వతే ।

అష్టియత్తి । వృథిషీము । ఆను ।

తస్య । నః । క్యము । భువః । వతే ।

సమ్మింప్రయద్వి । ప్రశావతే ।

॥ 45 ॥

అనువాదం :

ఓ భూమిపతీ! నీ అన్నం
పృథివిపై నున్నది.
ఓ ప్రజాపతీ! ఆ అన్నానీ
మాకు ప్రదానం చేయ్య.

॥ 45 ॥

చంత్రము :

ఆపో దివ్యా అచాయిషం
- - - -
రసేన స మపృష్టుహి ।

పయుశ్యా నగ్న ఆగమం
తం మా సం సృజ వర్ణసా

॥ 46 ॥

పదము :

అవః । దివ్యః । అచాయిష్మ్ ।
- - - -
రసేన । సమ్ । ఆపృష్టుహి ।

పయుశ్యాన్ । ఆగ్ని । ఆ । ఆగమమ్ ।
తమ్ । మా । సమ్ । సృజ । వర్ణసా

॥ 46 ॥

అనువాదం :

ఓ దివ్య జలములారా । మిమ్ములను యాచిస్తున్నాను.
మమ్ములను రసనంయుక్తులను చేయండి.
ఓ ఆగ్ని । నేను రసంతోపాటూ వస్తున్నాను.
నన్న తేజస్సంయుక్తసిగా చేయ్య.

॥ 46 ॥

మంత్రము :

సం ము₂గైన్ వర్షసా సృజ

నం ప్రషయూ స మాయుషా ।

విద్యు రై ఆస్య దేవా

ఇష్టో విద్యాత్ సహ బుషిథిః

॥ 47 ॥

పదము :

సమ్ | మా | అగైన్ | వర్షసా | సృజ |

సమ్ | ప్రషయూ | సమ్ | ఆయుషా |

విద్యు : | మే | ఆస్య | దేవా : |

ఇష్టో : | విద్యాత్ | సహ | బుషిథిః

॥ 47 ॥

ఆసువాదం :

ఓ అగైన్ | నన్ను తెజస్సంయుక్తుని చెయ్య.

సంతానంతో ఆయుస్సుతో నంయోజనం చేసే

దేవర నా భావమును ఎరుగును.

ఇంద్రునటు, బుషులకు కూడా

ఈ విషయం తెలియును,

॥ 47 ॥

మంత్రము :

య దగైన్ ఆస్య మిథునా శపితో

య భ్రూవ సృష్టం ఇనయ వ్ర రేభా : |

మన్మోహనునః శరవ్యాం జాయతే యా
తయా విధ్య హృదయే యాతుధానాన్ ॥ 48 ॥

వదము.

యత్ | ఆగైన్ | ఆద్య | మిథునా | శపాతకః |
యత్ | వాచః | తృష్ణమ్ | జనయత్త | రేభాః |
మన్మోహః | మనసః | శరవ్యాం | జాయతే | యా |
తయా | విధ్య | హృదయే | యాతుధానాన్ ॥ 48 ॥

అమువాదం

ఓ అగై | ఏది నెడు
జత చేరి తెప్పిస్తున్నదో,
ఏ వక్త వాగ్దోషాన్ని కల్పిస్తున్నాడో,
ఎవరి క్రోధం మనశ్శల్యంగా పరిషమించినదో,
దానితో యాతుధానుల
, హృదయవిదారణం చెయ్య. ॥ 48 ॥

మంత్రము.

వరా శృంజిషి తపసా యాతుధానాన్
వరాంగైన్ రష్టో హరసా శృంజిషి ॥
వరాంరిషిషా మూరచేవాం శృంజిషి
వరాంసుతృపః శోశుచతకః శృంజిషి ॥ 49 ॥

వదము :

వరా । శృంగీహి । తస్మా । యాతుభానాన్ ।

వరా । అగ్ని । రఘు । హరసా । శృంగీహి ।

వరా । అర్పిషా । మూర్ఖదేవాన్ । శృంగీహి ।

వరా । అసుభతృపః । శోభదతః । శృంగీహి

॥ 48 ॥

అనువాదం :

యాతుభానులను తపస్సుతో దూరం చేసి
ఓ అగ్ని । రాఘులను నీ బలంతో దూరికరించు,
నీ జ్వలతో మూర్ఖులను దూరం చెయ్య.
ఇతర ప్రాణులపై తృప్తి దెండే వారికి
శోకం కల్పించి, దూరంగా పారచిలు.

॥ 48 ॥

మంత్రము :

అపో ముష్టై వజ్రం ప్ర హరామి

చతుర్ముషిం శీర్షభిద్యాయ విద్యాన్ ।

సో అస్యాధ్యాసి ప్ర శృంఘతు సర్వ

త స్నేహి దేవా అను శాసన్తు విశ్వే

॥ 50 ॥

వదము :

అపోమ్ । అష్టై । వజ్రమ్ । ప్ర । హరామి ।

చతుర్ముషిమ్ । శీర్షభిద్యాయ । విద్యాన్ ।

ని | అన్య | అజ్ఞాని | ప్ర | శృంగారు | సర్వ |
 తత్ | మే | దీవాః | అను | జూన్మత్తు | విశ్వై || 50 ||

అనువాదం:

వేత్త నైన నేను దీని శీర్ఘఫేదనమునక్క
జలచరాలను నాశం చేసే

వజ్రాన్ని ప్రయోగిస్తున్నాను.
అది దీని సర్వాంగాలను భేధించు గాక !
ఈ నా చెప్పను విశ్వైదేవులు
అనుమతింతురు గాక !

|| 50 ||

ఇది బద్రవ నూక్తం.

పూర్తి 6

యామి; బృహస్పతి॥ దేవతలః వనస్పతి; పారమణి; ३ అష్టాదేవత॥ ఛందమ్పు:
 1,4,21 గాయత్రి; 2,8,18,19,22,28-30,32-34 అమృతః ५,31
 వంచుడా జగతి; ६ సవ్తవదా విరాచ శక్తి; 7-9 అష్టవదాటిః १०
 నవదాధృతి; 11,20,23-27 వంశవంతి; 12-27 త్ర్వయసానా
 (:సవ్తవదా) శక్తి; ३५ వంశవదాటను (త్ర్వయ)షుగ్గార్ణా జగతి;
 మంత్రములఁ : ३५ ||

వివియోగం:- ఇదిరక్తాష్ట పారివికార మైని క్రతునాశనార్థం, సర్వకామా
వాత్సల్య బంధించుటలో దీనికి వివియోగం.

అష్టే వశయాగంలో వృక్షుమాన యూపాసమంత్రంలో
దీనికి వివియోగం.

అష్టే పార్శ్వ మహాంతిలోను, ఇదిరపాఠ మణిబంధనం
లోను దీనికి వివియోగం.

మంత్రము :

అరాతీయో ర్ఘృత్యవ్యస్య

దుర్గార్థో ద్విషతః శిరః ।

అపీ వృగ్వమ్యాజిసా

॥ 1 ॥

పదము :

అరాతీటయోః । భ్రాత్యవ్యస్య ।

దుఃఖపుర్ధః । ద్విషతః । శిరః ।

అపీ । వృగ్వమి । టిజసా

॥ 1 ॥

అమవాసం :

కృతుపుల, తైరుల, దుష్టహృదయుల,

ద్వేషుల శిరస్సును ఓజస్సుతో తెగవేసున్నాను.

॥ 1 ॥

మంత్రము :

వర్ణ మహ్య మయం మడిః

శాలా క్షాతః కరిష్యతి ।

పూర్ణో మధ్యైన మాగమద్

రనీన నహ వర్ణసా

॥ 2 ॥

పదము :

వర్ణ । మహ్యమ్ । అయమ్ । మడిః ।

శాలాతి । క్షాతః । కరిష్యతి ।

పూర్ణః । మానైని । మా । ఆ । అగమక్ ।
రసేన । నహ । వర్షసా

॥ 2 ॥

అసువాదం.

నాగేటి కృయ సుంది సిద్ధపరచిన తి మణి
మాకు కపచం వలె రక్షక మౌతుంది.
మంథన శక్తితో, రసంతో, వర్షస్మృతో
సంయుక్తమై పూర్ణ మైన తి మణి నాకు లభించినది. ॥ 2 ॥

మంత్రము :

యక్తి క్యా శిక్యః వరాఖమధిక
తక్ష మానైన వాస్య ।
ఆప స్తావ తస్మా క్షివలాః

వనమ్తు కుచయః కుచిము

॥ 3 ॥

వదము :

యక్తి । క్యా । శిక్యః । వరాఖమధిక ।
తక్ష । మానైన । వాస్య ।

ఆపః । క్యా । తస్మాక్త । క్షివలాః ।

వనమ్తు । కుచయః । కుచిము

॥ 3 ॥

అపసాదం.

కుశల మైన రక్షక మైన ఇది
శత్రుయుక్త మైన చెతితో కొదుతున్నది

దీనికి ఓివ నిచ్చే పరిశుద్ధ జలం
పరిశుద్ధద వైన నిన్ను పవిత్రుని చేయు గాక | ॥ 3 ||

మంగ్రము:

హిరణ్యమృన్ గయం మచ్చి:
శ్రుద్ధం యజ్ఞం మహా దధత్ |
గృహే వనతు నోర్మిథి: ॥ 4 ||

వదము:

హిరణ్యమృన్త్ | అయమ్ | మచ్చి |.
శ్రుద్ధమ్ | యజ్ఞమ్ | మహమ్ | దధత్ |
గృహే | వనతు | నః | అతిథి: ॥ 4 ||

ఆశవాదం:

ఈ మచ్చి హిరణ్యయమాల.
శ్రద్ధ, భక్తి, యజ్ఞ మహాత్మయములు కలది.
మూర్ఖం ఇంటిలో అతిథి వలె ఉండు గాక | ॥ 4 ||

మంగ్రము:

తస్మై ఫురుతం సురాం మ
ధ్వన్నమన్నం క్షదామహే |
న నః వితేవ వుత్తేష్యః
ప్రేయఃప్రేయ శ్చిక్షుతు

థూయోథూయః శ్వాశోఽ

దీవేషోఽ మణి రేత్య

॥ 5 ॥

వదము

తన్నైన్ని । ఘృతమ్ । సురామ్ । మధు ।

అన్నమ్లాఅన్నమ్ । త్వదామహే ।

సః । నః । వితాంశివ । తుత్రేష్యః ।

శ్రేయఃలాశ్రేయః । చికిత్సతు ।

థూయఃలాథూయః । శ్వాశలాశ్వాః ।

దీవేష్యః । మణిః । ఆంశత్య

॥ 5 ॥

అమవాసం .

దానికై అజ్యం, సుర, మధుతు అన్నం నివేదిస్తున్నాము.

అది మాకు పిలులకు తండ్రి వశి

శ్రేయస్సను సమకూర్చు గాక ।

ఈ మణి దేవతల సుంచి ఇక్కడకు వచ్చి

వదే వదే ప్రతిదినము మాకు సుఖము నిచ్చు గాక । ॥ 5 ॥

మంక్రము

య మంధ్యాద లృహస్సం

ర్ముదిం శాలం ఘృతక్కుత

ముగ్రం త్రదిర మూజిషి ।

త మగ్నిః ప్రత్యముశ్వత
 సో అనైన్ దుష ఆజ్యం
 థూయోథూయః శ్వసిశ్వ
 సైన త్వం ద్విషతో జహి

॥ 61

వదము :

యమ్ | అష్టాన్తి | బృహన్స్పతి |
 మచిమ్ | ఛాలమ్ | మృకుశుతమ్ |
 ఉగ్రమ్ | ఖదిరమ్ | జిజినీ |
 తమ్ | అగ్నిః | ప్రతి | అముశ్వత |
 సః | అనైన్ | దుహి | ఆజ్యమ్ |
 థూయః థూయః | శ్వః శ్వః |
 తేనీ | త్వమ్ | ద్విషతః | జహి

॥ 61

అనువాదం :

ఛాలము (నాగెటి క్ర్యు) నందు పుట్టినది,
 మృతాన్ని ప్రసవించునది, ఖదిర వృక్షంతో చేసినది,
 ఉగ్ర మైనది, అయిన తః మచిని
 బలవుధి కోసమై బృహస్పతి కట్టుకొన్నాడు.
 దినిని అగ్ని నాటు ఇచ్చినాడు.

దినిపై ప్రసతిదినము పదె పదె ఆజ్ఞాన్ని నమర్చిస్తున్నాము.

దినితో నివు శత్రువులను నిర్ణించు. || 6 ||

పంక్రము.

య మంధాన్వద్ బృహస్పతి ర్ఘతిం

శాలం మృతశ్చుత ముగ్రగం ఖదిర మాఱసే ।

త మిష్ట్ర్యిః ప్రత్యముశ్చ

తాణసే పీర్యాచయ కమ్ ।

స్తో అస్త్రై లల మిద్ దుహే

థూయోథూయః శ్వాశ్వ

సైన త్వం ద్వివతో జహే

|| 7 ||

పదము :

యమ్ । అంధాన్వత్ । బృహస్పతిః । మడిమ్ ।

శాలమ్ । మృతశ్చుతకమ్ । ముగ్రమ్ । ఖదిరమ్ । తేణసే ।

తమ్ । ఇష్ట్ర్యిః । ప్రతిః । అముశ్చుత్ ।

షిషసే । పీర్యాచయ । కమ్ ।

స్తః । అస్త్రై । లలమ్ । ఇత్ । దుహే ।

థూయః 2 థూయః । శ్వాశ్వః ।

తేని । త్వమ్ । ద్వివతః । జహే

|| 7 ||

అనువాదం:

దీనిని బృహస్పతి ధరించినాడు.

శాంతము నందు పుట్టినది ఇది.

శృంగారాన్ని ప్రవించునది, ఖదిర వృక్షంతి^o చేసినది,
ఉగ్ర మైనది అయిన ఈ మణిని

బలవృథి కోసమై బృహస్పతి కట్టుకొన్నాడు.

దీనిని ఇందుడు నాకు ఇచ్చినాడు.

ఇందుతో ఓంజన్మును, వీర్యమును, సుఖమును పొందును గాఁ
ఇది బలమును దోహనం చేయు గాళ |

పదె పదె దీనిపై ఆజ్ఞాన్ని నమర్పిస్తుంచును.

దీనితో సివు కృత్రములను నిర్మించు.

॥ 7

మంత్రము:

య మంధ్యార్ బృహస్పతి ర్ఘతిం

శాంతం మృతశ్వర్త ముగ్రం ఖదిర మోషిసే |

తం సోమః ప్రత్యముజ్ఞర

మహే క్రోత్తాయ చక్షసే |

సా అన్నై వర్ణ ఇద్ దుహే

భూయోభూయః శ్వాశ్వ

స్తోవ త్వం త్విష్టతో షహే

పదము:

యము | అంధ్యార్ | బృహస్పతిః | మణిము |

శాంతము | మృతశ్వర్తము | ఉగ్రము | ఖదిరము | షహిసే |

॥ 8

తమ్ | సోమః | ప్రతి | అముళ్గత |
 మహి | కోల్కాయ | చక్కనే |
 సః | అస్త్రై | వర్ణః | ఇతి | దుహే |
 థాయః 2 థాయః | శ్వః 2 శ్వః |
 తేన | త్వమ్ | ద్వివతః | జహి

॥ 8 ॥

అసువాదం :

ఫాఁము నందు పుట్టినపి, ఘృతాన్ని ప్రవించునది,
 ఖదిర వృక్షంతో చేసినది, ఉగ్ర మైనది అయిన
 ఈ మణిసే బలచృఢి కోసమై బృహస్పతి కట్టుకొన్నాడు.
 దీనిని సోముడు నాకు ఇచ్చినాడు.

అది ఓజస్సును, వీర్యమును, సుఖమును ఇచ్చు గాక !
 నాకు కోతమును, దృష్టిని సమకూర్చు గాక !
 ఇది వర్షస్సును దోహనం చేయు గాక !
 పదె పదె దీనిపై అజ్ఞాన్ని సమర్పిస్తున్నాము.
 దీనితో నీవు క్రతువులను నిర్మించు.

॥ 8 ॥

పంక్రము

య మఁధ్మాద్ బృహస్పతి ర్మాచిం
 ఫాలం మృతశ్చ ముగ్రం ఖదిర మోషసే |
 తం సూర్యః ప్రత్యముళ్గత
 తే స్నేహా అంజయద్ విశః |

ನೋ ಅಪ್ಪೆನ್ನು ಭೂಃ ಮಿದ ದುಹೇ

శూయోశూయః శ్వాశ్వ

ప్రమాద వ్యాపక జీవి

పరమ |

యుమ్ | అంధాక్రుతి | లృహన్వితిః | మణిమ్ |

ఫాలమ్ | మృతశృతమ్ | ఉగ్రమ్ | ఖదిరమ్ | కీఱనే |

తము | సూర్యుడి | ప్రవర్తి | అముళ్లుత |

కైను | ఇమూసు | అణయుక్తు | దిశుః |

నః । అస్త్రై । థూరిము । ఇతి । దుష్టా ।

ఫూయః 2 ఫూయః 1 క్ర్యః 2 క్ర్యః 1

తెని | క్వము | ద్విషతః | జపి

శ్రవణం

ఫాలము నందు పుట్టినది, ఘృతాన్ని స్వరించునది,
బదిర వుకంటో చెపినది. తాగ మెవడి

ఫలు ప్రశ్నల దస్తావేగం, తొలి మునుదు
అయిన ఈ మణిని లులవుది కోసమే

పుష్టి కట్టకొన్నాడు.

సూర్యదు దినిని నా కిచిసారు,

ఇది దిక్కులను ఇయిస్తున్నది.

ఇది మాత్రా లక్ష్యర్థాన్ని దోహనం చేసున్నది
పేరీ కషా లేదా వాయిదా కుటుంబాలలో

పదె పదె దినిపై అఖ్యాన్ని నమర్చి
దినితో సీత కాతువులను నిరించు.

8

8

18

మంత్రము :

య మంత్రాద్ బృహస్పతి ర్వడిం
 ఘాలం ఘృతశ్వత ముగ్రం ఖదిర మోజనే ,
 తం విశ్రత చ్ఛాష్ట్రమా మచి మనురాణాం
 పరోజయద్ దానవానాం హిరణ్యయాః ।

సో అసైన్ క్రియ మిద్ దుహే

భూయోభూయః శ్వాశ్వా

సైన త్వం ద్విషతో జహే

॥ 10 ॥

పదము

యమ్ | అంధాక్త | బృహస్పతిః | మశమ్ |

ఘాలమ్ | ఘృతశ్వతమ్ | అగ్రమ్ | ఖదిరమ్ | ఖజనే |

తమ్ | విశ్రత | చ్ఛాష్ట్రమాః | మచిమ్ | అనురాణామ్ |

పరః | అజయత | దానవానామ్ | హిరణ్యయాః |

నః | అసైన్ | క్రియమ్ | ఇతి | దుహే |

భూయఃఉభూయః | శ్వాశ్వాశ్వాః |

తైన | త్వమ్ | ద్విషతః | జహే

॥ 10 ॥

ಅನುವಾದಂ

బృహస్పతి ధరించిన ఫాలనిర్మిత మైన మణి,
 అడవ సంబంధ మైనచి, ఘృతాన్ని ప్రవించునది
 అయిన ఈ మణి సాకు ఒబుసును కల్పించు గాళ |
 ఈ మణిని ధరించిన చంద్రుడు
 అనురుల, దానవుల, సువర్ణరూపులను పరాజితిం చేసినాడు.
 అది ఆయునకు సౌభాగ్యాన్ని ఇచ్చినది.
 పదే పదే ప్రతిష్ఠినము దీసిపై అజ్ఞాన్ని సమర్పిస్తున్నాము.
 దినితో నీపు శక్తువులను నిరించు. || 10 ||

మంత్రము

య మట్టాడ్ బృహన్పతి

ర్యాతాయ మటి మాకవే ।

సో అన్నె వాటినం దుహే

ఫూ యో ఫూ యు : శ్వాసమ్

సైన త్వం ద్వివతో జపి

11

వదము :

య్యము | అట్టధ్వర్తులు | బృహన్స్పృతిలు |

వాతాయ | మడిము | ఆశవే |

నః । అస్తు । వాణింము । దుహే ।

థుయిస్ 2 థుయిస్ । శ్వీస్ 2 శ్వీస్ ।

తేను | త్వము | ద్విషతః | జహి

u 11 i

ఆనవాదం :

బృహస్పతి వాయుదేవాసుగ్రహమై
ఈ మణిని ధరించినాడు.
వాయువు శక్తియకు దైనాడు.
అతడు ఇతనికి అశ్వముల నిస్తున్నాడు.
పదె పదె ప్రతిదినము దీనిపై ఆజ్యాన్ని సమర్పిస్తున్నాము.
దీసతో నీవు శక్తువులను నిరీంచు. " 11 "

మంత్రము :

య మంధ్యాద్ బృహస్పతి
ర్యాతాయ మణి మాశవే ।
తే నేమాం మణినా కృషి
మశ్వినా వథి రథతః ।
న భిషగ్యాం మహా దుహౌ
థూయోథూయః శ్వః శ్వ
సైన త్వం ద్విషతో జహి " 12 "

వదము .

యమ్ | అంధ్యాద్ | బృహస్పతిః |
వాతాయ | మణిమ్ | ఆశవే |
తేన్ | ఇమామ్ | మణినా | కృషిమ్ |

అశ్వినో । అభి । రక్షతః ।

సః । ధిష్టుల్భాయ్ము । మహా । దుహే ।

భూయఃల్భాయః । శ్వఃల్భశ్వః ।

తేను । త్వమ్ । ద్విషతః । జహి

॥ 12 ॥

అసువాదం ।

వాయుదేవానుగ్రహాధ్యమై బృహస్పతి
తం మజీని ధరించినాడు.

దాసితో అశ్వనీదేవతలు ఇతని కృపిని రక్షిస్తున్నారు.
ఈ వైద్యులు ద్వారా తేజస్సుచూ, అన్నాస్తు ఇస్తున్నాడు.

పదే పదే ప్రతిదినము దిస్పై అశ్వనీన్ని సమర్పిస్తున్నాము.
దీసితో నీవు శక్రువులను సిర్పించు.

॥ 12 ॥

మంత్రము :

య మబ్దాన్ బృహస్పతి

ర్యాతాయ మజీ మాశవే ।

తం బిశ్రతి నవితా మజీం

తేనేద మజయత స్వః ।

నో ఆసైన్ సూన్మాం దుహే

భూయోభూయః శ్వఃశ్వ

తేను త్వం ద్విషతో జహి

॥ 13 ॥

వరము :

యమ్ | అబ్దాన్త్ | బృహస్పతిః |

వాతాయ | మజీమ్ | ఆశవే |

తమ్ | బిశ్రత్ | నవితా | మజీమ్ |

తేన | ఇదమ్ | అజయత్ | స్వేషః |

సః | అసైన్ | సూన్మతామ్ | మహో |

భూయఃఽభూయః | శ్వఃఽశ్వః |

తేన | త్వమ్ | ద్విషతః | జహి

॥ 13 ॥

అమవాదం :

వాయుదేవుని అస్తుగహోర్మమై బృహస్పతి

ఈ మజీని ధరించినాడు.

దానిని ధరించి సవిత స్వీయ ప్రకాశన్ని వొందినాడు.

అతడు దినికై సత్యాన్ని ప్రసాదిస్తున్నాడు.

పదే పదే ప్రతిదినము దీపై ఆజ్యాన్ని సమర్పిస్తున్నాము.

దినితో నీవు శతువులు స్థిజించు.

॥ 13 ॥

మంత్రము .

య మబ్దాన్ద్ | బృహస్పతి

ర్యాతాయ మజీ మాశవే |

త మాచిః బిశ్రత్తి ర్యజీం

సదా ధావ న్యుక్కితాః ।

న ఆహ్వైమృత మిద్ దుషో

థూయోథూయుః శ్వసిత్వ

సైన త్వం ద్విషతో జహి

॥ 14 ॥

వదముః

యమ్ | అష్టావ్త్తిక్ | బృహస్పతిః |

వాతాయు | మండిమ్ | ఆశవే |

తమ్ | ఆపో | బింధతిః | మండిమ్ |

సదా | ధావన్తి | అక్షితాః |

సః | ఆఖ్యః | అమృతమ్ | ఇత్ | దుషో |

థూయుఃథూయుః | శ్వసిత్వః |

శైన | త్వమ్ | ద్విషతః | జహి

॥ 14 ॥

అసువాదం:

బృహస్పతి వాయుదేసుని అసుగ్రవోరమై

ఈ మండిని ధరించినారు,

ఈ మండిని ఇలదేనతలు ధరించినారు.

అందుతో అవి అక్షతమై సదా పరువెత్తుతున్నవి.

అవి ఈతనికై అమృతాన్ని ప్రసాదిస్తున్నవి.

పదే పదే ప్రతిదినము దీనిషై
అజ్ఞానిన్న సమర్థస్తున్నాము.
దీనితో నీవు శక్తువులను నిరించు.
జ

॥ 14 ॥

మంక్రము :

య మబ్దాన్ బృహస్పతి
ర్వాతాయ మటి మశవే ।
తం రాజు వరుణో మటిం
ప్రత్యముళ్త శంఖవమ్ ।
సో అషైన్ సత్యమిద్ దుహో
భూయాభూయః శ్వసిశ్వ
సైన త్వం ద్విషతో జహి

॥ 15 ॥

వదము :

యమ్ । అబ్దాన్తి । బృహస్పతిః ।
వాతాయ । మటిమ్ । ఆశవే ।
తమ్ । రాజు । వరుణి । మటిమ్ ।
ప్రతి । అముళ్త శమ్భవమ్ ।
సః । అషైన్ । సత్యమ్ । ఇత్త । దుహో ।

భూయః २ భూయః । శ్వః २ శ్వః ।

తేను । త్వమ్ । ద్వివ్యతః । జహి

॥ 15 ॥

అషువాదం :

బృహస్పతి వాయుదేవాను | గవోర్ధమై

తః మజీని ధరించినాదు.

తః సుఖాయి అయిన మజీని

రాజు వరుణుడు వదలవేస్తున్నాడు.

అయస్ ఇతనికై నత్యాన్ని | పసాదిన్నాడు.

పదె పదె ప్రతిదినము దీనిపై

అజ్యాన్ని సమర్పిస్తున్నాము.

దీనితో నితు శక్తువులను నిర్జించు.

॥ 15 ॥

మంత్రము :

య మటధ్యాద్ బృహస్పతి

ర్యాకాయ మజీ మాశవే ।

తం దేవా లిథతో మజిం

సర్వం ల్లోకాన్ యుధాజీయన్ ।

స వీథో కొ మిద్ దుషో

భూయోభూయః శ్వఃశ్వ

తేన త్వం ద్వివ్యతః జహి

॥ 16 ॥

వదము

యమ్ | అబధ్యాత్ | బృహస్పతిః |

వాతాయ | మణిమ్ | ఆశవే |

తమ్ | దేవాః | బిభ్రతః | మణిమ్ |

సర్వాన్ | లోకాన్ | యుధా | అజయన్ |

సః | ఏఖ్యః | జితిమ్ | ఇత్ | దుషీః |

భూయఃఉభూయః | శ్వఃఉశ్వః |

తేన | త్వమ్ | ద్విషతః | జహి

॥ 16 ॥

ఆనువాదం :

బృహస్పతి వాయుదేవుని అనుగ్రహమై
ఈ మణిని ధరించినాడు.

ఈ మణిని దేవతలు ధరించినారు.

యుద్ధంలో సర్వలోకాలను జయించినారు.

అది ఇతనికి విజయాన్ని ప్రసాదిస్తున్నది.

పదే పదే ప్రతిదినము దీనిపై ఆజ్యాన్ని సమర్పిస్తున్నాము
దీనితో నీవు శ్రుతువులను నిర్జించు.

॥ 16 ॥

మంత్రము .

య మబధ్యాద్ బృహస్పతి

ర్యాతాయ మణి మాశవే |

తమిమం దేవతా మణిం

ప్రత్యముళ్విత శంఖవీము ।

న ఆథ్యో విశ్వమిద్ దుహో

థూయో థూయః శ్వఃశ్వ

తైన త్వం ద్విషటో జహో

॥ 17 ॥

వదము :

యము । అణ్ఠాత్ । బృహస్పతిః ।

వాతాయ । మణిము । ఆశవే ।

తము । ఇముము । దేవతాః । మణిము ।

ప్రతి । అముళ్విత । శముఽథువము ।

సః । ఆథ్యః । విశ్వము । ఇత్ । దుహో ।

థూయః 2 థూయః । శ్వః 2 శ్వః ।

తైన । త్వము । ద్విషటః । జహో

॥ 17 ॥

అనువాదం :

బృహస్పతి వాయుదేవుని అనుగ్రహాగ్రమై

ఈ మణిని ధరిస్తున్నాడు.

సుఖ్వపద మైన ఈ మణిని దేవతలు,

ప్రతివిషోచనం చేసినారు.

అది వీరికి సర్వ సుఖాలను ప్రసాదిస్తున్నది.

పదే పదే ప్రతిదినము దీనిపై ఆజ్ఞాన్ని సమర్పిస్తన్నాము.
దీనితో నీను శత్రువులను నిర్జించు || 17 ||

మంత్రము :

బుతవ స్త మబధ్న

తా రవా స్త మబధ్నత ।

సంవత్సర త్తం బద్ధావ

సర్వం భూతం వి రక్షి

|| 18 ||

పదము :

బుతవః । తమ్ । అబధ్నత ।

ఆ రవాః । తమ్ । అబధ్నత ।

సముచ్చవత్సరః । తమ్ । బద్ధావ ।

సర్వమ్ । భూతమ్ । వి । రక్షి

|| 18 ||

అనువాదం :

బుతువులు దీనిని ధరించినవి.

ఆర్తవ మైన పదార్థం దీనిని ధరిస్తున్నది.

సంవత్సరం దానిని ధరించి

సర్వ భూతజాతమును రక్షిస్తున్నది.

|| 18 ||

మంత్రము :

అ న్నరేశా అబధ్నత

ప్రదిశ స్త మబధ్నత ।

ప్రజాపతినృష్టిః మచి

దీపతో మేఘరాం అకః

॥ 18

వదము :

ఆన్మికదేశః । అభధ్వత ।

ప్రపంచః । తమ్ । అభధ్వత ।

ప్రజాపతినృష్టః । మచిః ।

దీపతః । మై । అధరాన్ । అకః

॥ 19

అనువదం :

విదిశలు దీనిని ధరించినవి.

దిక్కులు దీనిని ధరించినవి.

ప్రజాపతి నిర్మించిన ఈ మచి

మా శత్రువులను అధఃకరించు గాప ।

॥ 19

మంత్రము :

అధర్యాంతః అభధ్వ

శాధర్వాం అభధ్వత ।

తై రైదినో అగ్గిరసో

దస్యునాం విభిదుః పుర

సైన త్వం దీపతో జహి

॥ 20

వదము .

అథర్వణః । అబధ్నత ।

అథర్వణః । అబధ్నత ।

తైః । మేదినః । అజీరనః ।

దస్యానామ్ । బిభిదుః । పరః ।

తేన । త్వమ్ । ద్విషతః । జహి

॥ 20 ॥

ఆనవాడం .

అథర్వ సంతానం దీనిని కట్టుకొన్నది.

అథర్వణకులు దీన్ని కట్టుకున్నారు.

వారు బలవంతులై అంగిరసుల శక్తువుల

సగరములను భేచిస్తున్నారు.

దీనితో శక్తువులను పరాన్తం చెయ్యి.

॥ 20 ॥

మంత్రము :

తం ధాతా ప్రత్యముఞ్చత

స భూతం వ్యాకల్పయత్ ।

తేన త్వం ద్విషతో జహి

॥ 21 ॥

వదము :

తమ్ । ధాతా । ప్రతి । ఆముఞ్చత ।

సః । భూతమ్ । వి । ఆకల్పయత్ ।

తేను । త్వమ్ । ద్విషతః । జహి-

॥ 21 ॥

అసువాదం ।

దీనిని విధాత ధరించినాడు.

అతను భూతహాతమును సృష్టించగలిగినాడు.

ఆ బలంతో నీవు శత్రువులను పరాస్తం చెయ్య.

॥ 21 ॥

షంక్రము :

య మంధ్యాద్ బృహస్పతి

దేవేష్ఠో అసురాష్టితమ్ ।

స మాఖయం మణి రాగమద్

రసీన సహ వర్ణసా

॥ 22 ॥

వదము :

యమ్ । అంధ్యాత్ । బృహస్పతిః ।

దేవేష్ఠో । అసురాష్టితమ్ ।

సః । మా । అయమ్ । మణిః । ఆ । అగమత్ ।

రసీన । సహ । వర్ణసా

॥ 22 ॥

అసువాదం ।

బృహస్పతి దీనిని ధరించినాడు.

అసుర వినాశకు లైన దేవతలమై

బృహస్పతి ధరించి ఉన్నాడు.

ఈ మణి నా వద్దకు వచ్చినది.

తేజస్వను కొనివచ్చినది.

॥ 22 ॥

మంత్రము :

య మబ్దాత్ బృహస్పతి-

దేవేశ్యై అసురాక్షితిమ్ ।

స మాయం మణి రాగమత్

సహ గోభి రజావిభి

రస్సైన ప్రజయా సహ

॥ 23 ॥

వదము :

యమ్ । అబ్దాత్ । బృహస్పతిః ।

దేవేశ్యః । అసురముక్షితిమ్ ।

సః । మా । అయమ్ । మణిః । ఆ । అగమత్ ।

సహ । గోభిః । అజావిఉభిః ।

అస్సైన । ప్రజయా । సహ

॥ 23 ॥

ఆసువారం :

బృహస్పతి దీనిని ధరించినాడు.

అసుర వినాశకు లైన దేవతలకై

బృహస్పతి ధరించి ఉన్నాడు.

గోపులతో, మేకలతో, అన్నంతో, నంతానంతో పాటు
ఇది నా వద్దకు వచ్చినది.

॥ 23 ॥

మంత్రము :

య మంధాన్వద్ లృహస్పతి-

దేవేష్ట్యై అనురక్షితిమ్ ।

స మాంయం మండి రాగమత్

సహ ప్రిహియవాభ్యం

మహాసా భూత్యా సహ

॥ 24 ॥

పదము :

యమ్ । అబధ్యాత్ । లృహస్పతిః

దేవేష్ట్యః । అనురక్షితిమ్ ।

సః । మా । అయమ్ । మండి । ఆ । అగమత్ ।

సహ । ప్రిహింయవాభ్యమ్ ।

మహాసా । భూత్యా । సహ

॥ 24 ॥

అసువాదం ॥

బృహస్పతి దినిని ధరించినాడు.

అనుర వినాశకు తైన దేవతలమై

బృహస్పతి ధరించి ఉన్నాడు.

ప్రిహియవలతో, బ్రహ్మర్యంతో పాటు మా వద్దకు వచ్చినది.

॥ 24 ॥

మంగ్రుతము.

య మబ్దాన్ బృహస్పతి-

దేవేభోయి అసురాష్టిమ్ ।

స మాటయం మజీ రాగమ-

నృథో ర్షుతస్య ధారయా

కీలాలేన మజీః సహ

॥ 25 ॥

పదము:

యమ్ । అబ్దాత్ । బృహస్పతిః ।

దేవేభ్యః । అసురాష్టిమ్ ।

సః । మా । అయమ్ । మజీః । ఆ । అగమత్ ।

మథోః । నృతస్య । ధారయా ।

కీలాలేన । మజీః । సహ

॥ 26 ॥

అసువాదం:

బృహస్పతి దీనిని ధరించినాడు.

అసుర వినాశకు తైన దేవతలకై

బృహస్పతి ధరించి ఉన్నాడు.

ఈ మజీ మధువుతో, ఘృతధారతో

మధురస ధారలతో మా వద్దకు వచ్చినది.

॥ 27 ॥

సుంక్రము :

య మఱధ్యాద్ లృహస్పతి-

దీవేభ్యో అసురాష్టితిమ్ ।

స మూర్ఖయం మచీ రాగము

దూర్ఘయూ వయసా సవు

ద్రవీజేన శ్రీయూ సవు

॥ 26 ॥

సదము

యమ్ । అబ్ధాన్తి । లృహస్పతి ।

దీవేభ్యో । అసురాష్టితిమ్ ।

సః । మూ । అయమ్ । మచీః । ఆ । అగమత్ ।

దూర్ఘయూ । వయసా । సవు ।

ద్రవీజేన । శ్రీయూ । సవు

॥ 26 ॥

అసువాదం ।

లృహస్పతి దీనిని ధరించినాడు.

అసుర వినాశకు తైన దేవతలక్కు

లృహస్పతి ధరించి ఉన్నాడు.

ఈ మచీ క్షీరంతో, ధనంతో,

ఇశ్వర్యంతో పాటు

నా వదకు వచ్చినది.

॥ 26 ॥

మంత్రము .

య మంధ్యాద్ బృహన్సుతి-

దీవేశోఽ అసురాష్టిము ।

న మా॒యం మణి రా॑గమత్

తేజసా॑ త్వష్టా॒ సహ

యశసా॑ కీర్త్యా॒ సహ

॥ 27 ॥

వదము ,

యము । అంధ్యాత్ । బృహన్సుతిః ।

దీవేశ్యః । అసురా॒ష్టిము ।

సః । మా । అయమ్ । మణిః । ఆ । అగమత్ ।

తేజసా॑ త్వష్టా॒ సహ ।

యశసా॑ కీర్త్యా॒ సహ

॥ 27 ॥

అమవాదం

బృహన్సుతి తః మణిని ధరించినాడు.

అసుర వినాశకు శైన దేవతలాయి

బృహన్సుతి ధరించి ఉన్నాడు.

ఆ మణి తేజస్సుతోను, ప్రకాశంతోను,

యశస్సుతోను, కీర్తితోను కలిసి

నా వద్దకు వచ్చినది.

॥ 27 ॥

మంత్రము :

య మంధాన్వద్ బృహస్పతి-

దేవేషోఽ అసురషైతిమ్ ।

స మాటయం మణి రాగమత్

సర్వాభి ర్యాతిథిః సహ

॥ 28 ॥

పదము :

యమ్ । అంధాన్తి । బృహస్పతిః ।

దేవేషోఽ అసురషైతిమ్ ।

సః । మా । అయమ్ । మణిః । ఆ । అగమత్ ।

సర్వాభిః । థూతిభిః । సహ

॥ 28 ॥

అసువాదం :

బృహస్పతి ర్య మణిని ధరించిశాండు.

అసుర వినాశకు తైన దేవతలతై

బృహస్పతి దీనిని ధరించిశాండు.

ఆ మణి సర్వైవ్యర్యాలతో పొటు

నా వద్దకు వచ్చినది.

॥ 28 ॥

మంత్రము :

త మిమం దీవతా మణిం

మహాం దదతు హష్టన్మే ।

అభిభుం క్షత్రవర్ధనం

సహత్నదమ్మనం మజిమ్

॥ 29 ॥

పదము :

తమ్ | ఇమ్మ్ | దీవతాః | మజిమ్ |

మహ్యమ్ | దదతు | పుష్టయే |

అభిఒభుం | క్షత్రఒవర్ధనమ్ |

సహత్నుఽదమ్మనమ్ | మజిమ్

॥ 29 ॥

అనువాదం :

ఈ మజిని దేవతలు నాకు

పుష్టయై ప్రసాదింతురు గాక !

ఈ మజి శత్రునాశకము,

క్షత్రతేజాన్ని అధికం చేయునది,

శత్రువిధ్వంసనం చేయునది.

॥ 29 ॥

పంక్రము :

బ్రహ్మా తేజసా సహ

ప్రతి ముఖ్యమి మే శివమ్ |

అసహత్నః సహత్నః

సహత్నాన్ మేఽథరాం అకః

॥ 30 ॥

పదముః

బ్రహ్మాదా । తేజసౌ । సహ ।

ప్రతి । ముఖ్యమి । మే । శివము ।

అనవత్సుః । సవక్కుఁషః ।

సువక్కున్ । మే । ఆధీరాన్ । అక్షః

॥ 30 ॥

అసువాదంః

బ్రహ్మతో తేజస్సుతో పాటు

కల్యాణశారి యైన రా మణి

ధారణం దేస్తుస్వాను.

రా మణి శత్రురహితము,

శత్రుఫూతుకము అయినది,

ఇది నా శత్రువును అధఃకరస్తుంది.

॥ 30 ॥

మంత్రముః

ఉత్తరం ద్వ్యావతో మా మయం

మణిః కృండాతు దీవకాః ।

యస్య లోకా ఇమే త్రయః

పయో దుగ్ధ ముపాసేతి ।

స మాఁయ మథి రోహతు

మణిః సైషోఽయ మూర్ఖతః

॥ 31 ॥

పరమ :

ఉత్తరమ్ | ద్విషతః | మామ్ | అయమ్ |

మణిః | కృఢోతు | దేవంజాః |

యన్యః | లోకాః | ఇమే | తయః |

పయుః | దుగ్దమ్ | ఉపంశతే |

సః | మా | అయమ్ | అధి | రోహతు |

మణిః | శైలిష్టాయ | మూర్ఖతః

॥ 31 ॥

అమవాదం :

ఈ దేవతాజనిత మైన మణి నన్ను

శక్తువుల కంటె అధిక స్తిలిః ఉంచు గాక!

దీని దుగ్గాన్ని మూడు లోకాలు ఉపాసిస్తున్నవి.

ఈ మణి నన్ను ఉత్కూప్త సాహాన్ని

అధిరోహింప జేయు గాక!

॥ 31 ॥

మంత్రము :

యం దేవాః వితరో మనష్యాః

ఉపశివస్తి సర్వదా |

న మా యవాధి రోహతు

మణిః శైలిష్టాయ మూర్ఖతః

॥ 32 ॥

వదము :

యమ్ | దేవాః | పితరుః | మనుష్యులు ॥

ఉపటివస్తి | నర్వదా |

స్తః | మా | ఆయమ్ | అధి | రోహతు |

మడిః | శైవిష్ణుయు | మూర్ఖతః

॥ 32 ॥

అనువాదం :

దేనిపై దేవతలు, పితరులు, మనుష్యులు
నర్వదా ఉపటివనం చేస్తున్నారో,
ఆశైవిష్ణు స్తానమున, నన్ను అధిరోహింప జేయు గాక! ॥ 32 ॥

మంత్రము :

యథా బీజి ముర్వురాయాం

కృష్ణి శాలైన రోహతి |

వివా మయి ప్రజా వశవో-

న్ను మన్నం వి రోహతు

॥ 33 ॥

వదము :

యథా | బీజిము | ఉర్వురాయాము |

కృష్ణి | శాలైన | రోహతి |

వివా | మయి | ప్రజా | వశవి |

అన్నములిఅన్నము | వి | రోహతు |

॥ 33 ॥

అనువాదం :

నాగేటితో దున్నిన భూమిలో విత్తిన
విత్తనం ఏ విధంగా అంకురిస్తూదో,
అలాగే సత్తానం, పశువులు, అన్నము
మొదలైనవి నాకై ఉత్సవము లగు గాక ! || 33 ||

ఎంతము :

యస్తై త్వా యజ్ఞవర్ధన
మచే ప్రత్యముచం శివమ్ |
తం త్వం శతదక్షిణ
మచే కై ర్షిష్టాయ జీవ్యతాత్ || 34 ||

పదము .

యస్తై | త్వా | యజ్ఞవర్ధన |
మచే | ప్రతిఱిముచమ్ | శివమ్ |
తమ్ | త్వమ్ | శతదక్షిణ |
మచే | కై ర్షిష్టాయ | జీవ్యతాత్ || 34 ||

అనువాదం :

ఓ యజ్ఞవర్ధనమణి ! సీతు శుభపద మైన
మచే వని నేను ధరించినాను.
నూరు విధాల దక్షిణ నిచ్చే ఓ మణి !
సీతు ప్రశ్నత్వమునకై వృద్ధిపొందుదును గాక ! || 34 ||

పంక్రము :

ఏత మిధ్యం సమాహితం
సూషణో అగ్ని ప్రతి వర్గ హోమేః ।

తస్మైన విదేమ నుమతిం

స్వస్తి ప్రజాం చట్టః వశా

ప్రమించే జ్ఞాతవేదసీ ప్రలఘ్యా

॥ 85 ॥

పదము :

ఏతము । ఇధ్యము । సముంతము ।

సూషణః । అగ్ని । ప్రతి । వర్గ । హోమేః ।

తస్మైన । విదేమ । నుమతిము ।

స్వస్తి । ప్రమాము । చట్టః । వశాన్ ।

సముంచ్ఛే । జ్ఞాతమైదసీ । ప్రలఘ్యా

॥ 85 ॥

అనువాదం :

ఓ అధ్య । ప్రదీప్త మైన ఇంధనములతో నిస్సు సేవిస్తున్నాను.
హోమ సావనములతో నమృద్ధుడతు కా.

అలాగే । ప్రదీప్త మైన అగ్ని యంద.

జ్ఞానంతో ఉత్తుమ బుద్ధితో, కల్యాణకర మైన

సంతూషంతో, దృష్టిని, పశునులను ఓంగురుము గాక ॥ 85 ॥

ఇది ఆరచ సూక్తం.

ఇది మూడవ అనువాదం.

అనువాకం : 4

పూ_క్రం - 7

ఱుమి: అథర్వదు ॥ దేవతలు: స్క్రమ్యుడు; అధ్యాత్మమ్ ॥ చందుస్మి: 1
 విరాద్ జగతీ, 2,8 భురిక్ ల్రిష్టవ్: 8-8,8,38,42,43 ల్రిష్టవ్: 7,14
 పరోష్టక్: 10,14,18,18,19 ఉపరిష్టాద్ బృహతీ: 11,12 15,20,22,38
 ఉపరిష్టాజ్ఞోఽత్రగతీ: 11 షట్పుదా జగతీ: 21 బృహతీ గ్రాంటమష్టవ్
 28-30,37,40 అసుష్టవ్: 31 మధ్యే జ్యోతిరగతీ: 32,34,38 ఉపరి
 షాద్ విరాద్ బృహతీ: 33 పరా విరాదమష్టవ్ 35 చతుష్పుదా జగతీ:
 41 ఆర్షీ ల్రివదా గాయత్రీ: 44 ద్వివదాఉత్కృష్టమష్టవ్ లేక వంచవదా
 నిశ్చర్ ఉదపంక్తి (ఏకావసానా) ॥ మంత్రములు: || 44 ||

వినియోగం - ఇది స్క్రమ్య సూక్తము. స్క్రమ్యుడు బ్రిహత్తై కంటె కూడ
 ముందు వాడైన సనాతనతమ దేవుడు. ఇందువలననే ఆతనికి
 ‘జ్యోతిర్ బ్రిహత్తై’ అని పేరు గలదు. ఆతని యందే జగత్తంతా
 ఇమిది ఉన్నది. ఈ విశ్వమంతా ఆతనిచే అవేష్టితమై యున్నది.
 విరాటు కూడా ఆతని యందే సమాహితుడై ఉన్నదు. ఆతని
 యందే దేవాదు లందరూ సమాహితురై ఉన్నారు. ఇత్యాది విషయ
 ములు ఇందు వషితము లైనవి.

మంత్రము:

కస్మి నృజీ తపోః అస్యాధి తిష్ఠతి
 కస్మి నృజీ బుత మస్యధ్యహితమ్ ।
 క్ష్వం ప్రతం క్ష్వం ప్రక్షాంస్య తిష్ఠతి
 కస్మి నృజీ సత్య మస్య ప్రతిష్ఠితమ్ || 1 ||

పదము :

కస్తున్ | అజ్జే | తపః | అస్య | అథ | క్రిష్టి |

కస్తున్ | అజ్జే | బుతమ్ | అస్య | అథ | ఆశితమ్ |

క్వ2 | వ్రతమ్ | క్వ2 | క్రిష్టా | అస్య | క్రిష్టి |

కస్తున్ | అజ్జే | సత్యమ్ | అస్య | ప్రతిష్టితమ్ || 1 ||

అసువాదం :

రు పురుషుని ఏ ఐంగంలో తపస్యక్తి నిహితమై ఉన్నది?

ఇతసు ఏ ఆగంలో యుథం ఉన్నది?

ఇతని క్రిద్రు, వ్రతం ఎండ్రుడ ఉన్నది?

ఇతసు ఏ ఐంగంలో సగ్యం ప్రాణితమై ఉన్నది? || 1 ||

పంచము :

కస్తు దభాద్ దిష్ట్యకే ఆగ్ని రస్య

కస్తు దభాద్ వవకే మాతరిశ్య |

కస్తు దభాద్ వి మిమిశేషా చప్పుమా

మహ స్క్రమమ్యస్య మిమానో ఆజ్గుమ్

|| 2 ||

పదము

కస్తుత్ | అజ్గాత్ | దిష్ట్యకే | ఆగ్నిః | అస్య |

కస్తుత్ | అజ్గాత్ | వవకే | మాతరిశ్య |

కస్తుతి । అగ్గాత్ । వి । మిమీశే । అధి । చస్ట్రిమాః ।
మహః । స్క్వాప్ణింధ్య మిమాసః । అజ్ఞమ్
॥ 2 ॥

అనుబంధం 1

ఇత ఏతా గం చి అక్కి । ప్రాప్తి మోతుక్కుట?
వింగ త చి వాస్యాశా వీల్కుక్కుట?
వింగగా సాయాది చంగుడూ సాయాశిరు దొతుక్కుట?
రా మహః * స్క్వాప్ణింధ్య చ. ఒన వింగం ప్రమాపం మ్యు-ని ।
॥ 3 ॥

ఛంద్రము :

కస్తు న్నాజే తిష్ఠతి భూమి రంధ్య
కస్తు న్నాజే తిష్ఠత త్తస్తిష్ఠమ్ ।
కస్తు న్నాజే తిష్ఠత క్షాపొతా ద్వ్యః
కస్తు న్నాజే తిష్ఠత త్తరం దివః
॥ 3 ॥

వదము

కస్తున్ । అజ్ఞే । తిష్ఠతి । భూమిః । ఆస్య ।
కస్తున్ । అజ్ఞే । తిష్ఠతి । ఆస్తిష్ఠమ్ ।
కస్తున్ । అజ్ఞే । తిష్ఠతి । ఆస్యపొతా । ద్వ్యః ।
కస్తున్ । అజ్ఞే । తిష్ఠతి । ఈత్తిష్ఠమ్ । దివః
॥ 3 ॥

— స్క్వాప్ణింధ్యః । వింగారఘార స్క్వాప్ణిన ససాంస దేతుణు ॥

అనుపాదం :

స్క్రంథుని ఏ అంగంలో భూమి ప్రపటిష్ఠితమై ఉన్నది?
ఏ అంగంలో అంతరిక్షం ఉన్నది?
ఏ అంగంలో ఆహాత మైన ద్వారా కం ఉన్నది?
ఏ అంగంలో ఉత్సవపై ద్వారా కభాగ మున్నది? || 8 ||

మంత్రము :

క్ష్వै ప్రేప్నేన్ దీవ్యత ఉర్ధ్వై అగ్నిః

క్ష్వै ప్రేప్నేన్ పవతే మాతరిశ్వాః ।

యత్త్ర ప్రేప్నస్తి రథియ న్యావృతః

స్నామ్యం తం బ్రహ్మాహి కతమః స్వి దీవ సః || 4 ||

పదము :

క్ష్వै । ప్రేప్నేన్ । దీవ్యతే । ఉర్ధ్వై । అగ్నిః ।

క్ష్వै । ప్రేప్నేన్ । పవతే । మాతరిశ్వాః ।

యత్త్ర । ప్రేప్నస్తిః । అర్థియస్తి । ఆచవృతః ।

స్నామ్యమ్ । తమ్ । బ్రహ్మాహి । కతమః । స్విక్ । ఏవ । సః || 4 ||

అనుపాదం :

ఉర్ధ్వాగ్ని దేనిని చూస్తూ ప్రపాతిస్తున్నాదు?

వాయవు ఎటు చూస్తూ వీచుతున్నాదు?

ఎక్కడ దృష్టి సుంచి రాజలప్రవాహం ప్రవరహిసున్నది?

ఈ సర్వాధారక స్క్రంథుని గూర్చి నాకు తెరియజేస్తు?

ఎన్నవ వా దీయన?

|| 4 ||

పంక్రము

కృతమాసాః ర్య2 యుర్మి మాసాః

సంవత్సరేణ నహ సంవిదానాః ।

యక్తి య వ్యవృతతో యక్తిర్తవాః

స్నామ్యం తం ప్రసాది రతమః స్వదేవ నః ॥ 5 ॥

పదము

క్ష్వం । ఆర్థక్షమాసాః । ర్య2 । యుర్మి । మాసాః ।

సమ్మంవత్సరేణ । నహ । సమ్మంవిదానాః ।

యక్తి । యుర్మి । యుర్మి । యక్తి । ఆర్థవాః ।

స్నామ్యమ్ । తమ్ । ప్రసాది । రతమః । స్వక్తి । ఏవ । నః ॥ 5 ॥

అస్తాదం :

పదములు, మాసములు, సంవత్సరములలో పాటు కలిసి
ఎక్కడ దెక్కడ ప్రసంగిత మౌతుస్తువి?

ఎక్కడ యురుతులు, ఎక్కడ యుతుసముక్కున్న పదార్థం
సంచరస్తుస్తుచుపుః?

ఆ స్నాంఖుస్త గూర్చి నాటు తెలియజెప్పు.

ఎన్నున చా దీయన?

॥ 5 ॥

పంక్రము:

క్ష్వి ప్రవేష్టి యువక్తి విధూపే

అహోర్మతే క్రదేవకః సంవిదానే ।

యత్త ప్రేష్టస్తి రథియ న్యాయః

స్నేహముం తం గ్రూహి రతమః స్వదీవ నః ॥ 6 ।

పదము :

క్వా । ప్రేష్టస్తి ఇతి ప్రుషప్రేష్టి ।

యువతి ఇతి । విరూపే ఇతి ।

విషరూపే । అహోరాత్రే ఇతి ।

ప్రదవతః । సంవిదానే ఇతి । సమ్మిలవిదానే ।

యత్త । ప్రుషప్రేష్టిః । అభ్యిషయత్తి । ఆపః ।

స్నేహముమ్ము । తమ్ । గ్రూహి । రతమః । స్వదీక్రియ । ఏవ । నః ॥ 6 ।

అనువాదం :

ఏ లఙ్గొన్ని పెట్టుకొని వియద్ధ రూపవతులు

(అహోరాత్రములు) కలసి వెదుతున్నవి ?

దేనిని లక్ష్యంగా దేసుకొని ఇలం ప్రవహిస్తున్నది ?

ఆ స్నేహముని గూర్చి నాకు తెలిగా ఉప్పు ? ॥ 6 ।

మంక్రము ।

యస్య త్తుష్టావ్ ప్రతాపతి-

రోకా వైర్యం అధారయత్ ।

స్నేహముం తం గ్రూహి రతమః స్వదీవ నః ॥ 7 ॥

పదము :

యుస్కెన్ | స్తుధ్వాన్ | ప్రశ్నా 2
 లోకాన్ | నంగ్వాన్ | అధారయక్ |
 స్కుమ్భమ్ | తమ్ | ప్రశ్నాహీ | కతమ్ | స్వీక్ | ఏవ | నః || 7 ||

ఆనువాదం :

ఎవరి సాధారంగా దేనుకొని | పజాపతి
 సర్వలోకాలను భరిస్తున్నాడు ?
 ఆ స్కుంథుని గూర్చి లాకు చెలియజెప్పు,
 ఎన్నువ వా ధాయాన ?

|| 7 ||

దంక్రికము :

యక్ | పరమ మువమం యచ్చె మధ్యమం
 ప్రశ్నాపత్తి | సన్మస్తి విశ్వరూపమ్ |
 కియతా స్కుమ్భః | ప్ర | వివేష | కత
 య న్న | ప్రాపితక్ | కియక్ | కద | బథూవ || 8 ||

పదము :

యక్ | పరమమ్ | అవమమ్ | యక్ | చ | మధ్యమమ్ |
 ప్రశ్నాపత్తి | సన్మస్తి | విశ్వరూపమ్ |
 కియతా | స్కుమ్భః | ప్ర | వివేష | కత |
 యక్ | న | ప్రశ్నాపత్తి | కియక్ | కత | బథూవ || 8 ||

అశువాదం :

ఏది నర్వీ శైష్ట మైనది ? ఎ. శైష్ట మైనది ?
 ఏది మధ్యమ మైనది ? ఉ. ఎక్ష్వరూపాన్ని
 ప్రఖాపతి ఉత్సృతి చేసిసాదు,
 వానిలో ఈ స్క్రంభదు దేనిలో ప్రవేశించినాదు ?
 దేనిలో ప్రవేశించ లేదు ? ఎన్నవ వా ధాయన ? ॥ 8 ॥

మంగ్రవము :

కియుతా స్క్రమ్మః ప్ర వివేశ భూతం
 కిముద్ భవిష్య ద్వన్యాశమేషణ్య ।
 ఏకం య దట్ట మర్కృణౌత్ సహ్వనథా
 కియుతా స్క్రమ్మః ప్ర వివేశ త్క్ర ॥ 8 ॥

పదము :

కియుతా । స్క్రమ్మః । ప్ర । వివేశ । భూతము ।
 కియుత్ । భవిష్యత్ । అనుష్టాయే । అస్య ।
 ఏకమ్ । యత్ । అట్టమ్ । అకృణౌత్ । సహ్వన్యథా ।
 కియుతా । స్క్రమ్మః । ప్ర । వివేశ । త్క్ర ॥ 8 ॥

అశువాదం :

ఈ స్క్రంభదు భూతకాలిక విక్షంతః
 ఏ అంశంతో ప్రవేశించినాదు ?
 ఎన్నవ అంశం భవిష్యత్తులో

ఉత్సవుమయ్యే విశ్వంలో ప్రవేశిస్తుంది?

ఒక అంగం వేయి విధాల

వర్తమాన కాలంలో ప్రకటిత మైనది.

వానిలో దేనిలో స్క్రంభుదు ప్రవేశించినాడు?

॥ 9 ॥

మంత్రము:

యుత్త్ర లోకాంశు కోశాం

ర్ఘుషో బ్రహ్మ జన్మ విదుః ।

అస్త్వ యుత్త్ర సచ్చాన్తః

స్క్రమ్మం తం బ్రహ్మాహి

కతముః స్వదేవ సః

॥ 10 ॥

వదము:

యుత్త్ర | లోకాన్ | చ | కోశాన్ | చ |

అపః | బ్రహ్మ | జన్మః | విదుః |

అస్త్త్ర | చ | యుత్త్ర | సత్త్ర | చ | అన్తః |

స్క్రమ్మం | తమ్ | బ్రహ్మాహి |

కతముః | స్వత్త్త్ర | వివ | సః

॥ 10 ॥

అసువాదం:

ఎందులో సర్వలోకములు, కోశములు ఉన్నవి?

ఎక్కడ జలము, బ్రహ్మ ఉన్నవి?

వానిని లోకు శెలా తెలు నుటుంటున్నారు? నత్తు, అనత్తు ఎక్కుడ మిర్చితము శాతున్నవి? ఆ స్క్ర్యూఫుని గురించి నాకు విశదీకరించు. ఎన్నవ వా డాయన?

H 10

మంత్రము:

య్యక్త తపః పరాక్రమ్య
 ప్రవతం ధారయు త్వయత్తరమ్
 యుతం చ య్యక్త ప్రశ్నా
 దాశో ప్రబ్రహ్మ నమహితాః
 న్యమ్యం ఈం ప్రమహి

11

వదము : 1

యుక్తి । తపః । వర్షాలక్రమ్యః ।
వ్రతమ్ । ధూరయుతి । ఉత్సవరమ్ ।
శుతమ్ । దు । యుక్తి । ప్రశ్నా । దు ।
ఆపః । ప్రిష్టు । సముద్రాపితాః ।
స్నేహమ్యమ్ । తమ్ । ప్రశ్నాపితాః ।
కతమ్ । స్వీకరితి । ఏవ । నః

1

అనువాదం :

ఏ అధారంతి పరాక్రమించి తపస్సు
ఉచ్చతర ప్రతమును పాలిస్తున్నది ?
ఎక్కడ ప్రతము, క్రద్ద, జలములు, బహ్య
సమాపొతములై ఉన్నవి ?
ఆ స్వాయథార స్క్రంభుని గూర్చి నాకు వివరించు.
ఎన్నవ వా దాయని ?

॥ 11 ॥

మంత్రము :

యస్మిన్ భూమి రాత్రిక్షం
ద్వా ర్యస్మిన్ న్నధాత్రహితా ।
యత్క్రాగ్ని శ్వాస్యమః సూర్యః
వాత స్తివ్ న్యాయర్పితాః
స్నమ్యం తం క్రూహి
కతమః స్వీదేవ నః

॥ 12 ॥

వదము :

యస్మిన్ । భూమిః । ఆత్రిక్షమ్ ।
ద్వాః । యస్మిన్ । అధి । ఆమ్రహితా ।
యత్క్రి । అగ్నిః । చస్యమః । సూర్యః ।
వాతః । తివ్యస్తి । అర్పితాః ।

న్నమ్ముమ్ | తమ్ | గ్రహాహి |

తతముః | స్వీక్రి | ఏవ | నః

అసువాదం :

ఎందులో భూమి, అంతరిక్షం, ద్వాలోకం
అధ్యాహితములై ఉన్నవి?

ఎక్కడ అగ్ని, చందులు, సూర్యుడు, వాయువు
ఆక్రయించి ఉన్నాడు?

ఆ స్క్రంథుని గురించి సాకు తెలియజేప్పు.
ఎన్నవ వా ధాయన?

మంత్రము :

యన్య త్రయస్మింశద్ దేవా

అజ్ఞి నర్యై నమాహితాః |

న్నమ్మం తం గ్రహాహి

తతముః స్వదేవ నః

పదము :

యన్య | త్రయఃఒక్రింశత్ | దేవాః |

అజ్ఞి | నర్యై | నమ్మంఅహితాః |

న్నమ్ముమ్ | తమ్ | గ్రహాహి |

తతముః | స్వీక్రి | ఏవ | నః

ఆసవదం :

ఎవని అంగంలో ముచ్చై ముగ్గులు దేవతలు
నమాచిరుతై ఉండురి,
ఆ స్కృతంభుని గురించి నాను తెరియచ్చామి.
ఎన్నవ వా ధాయన ?

॥ 18 ॥

శంక్రమణ :

యుక్తి బుషయః । ప్రథముకా
బుధః । సాము । యజుర్ ర్మణి ।
వికర్షి ర్ఘస్త్మి నాన్మర్పతః
స్నముం తం । ప్రమాణి
కతమః । స్వదేవ నః

॥ 14 ॥

వదము :

యుక్తి । బుషయః । ప్రథముకా ।
బుధః । సాము । యజుర్ । మణి ।
వికర్షబుణి । యస్త్మన్ । ఆర్పతః ।
స్నముము । తము । ప్రమాణి ।
కతమః । స్వదేవ । వివ । నః

॥ 14 ॥

ଅନୁବାଦ ।

ఎక్కడ ప్రథమంగా శైన బుమలు,
బుమలు యజర్వేదమలు, ఆధ్ర్వర్వేదము ఉన్నవి?
ఎవరిపై ఒక ముఖ్య - బుమి ఆధారపడి ఉన్నాడు?
ఆ స్క్రంథుని గూర్చి నాకు తెలియ కిష్టాలు.
ఎన్నవ కా దాయన?

14

మంత్రము :

యక్కామృతం చ మృత్యుశు

పరుషీంధి నమాశ్చతే ।

నముద్దో యస్య నాడ్యాః

పురుషీంది సమాప్తిః

స్కూల్సు ४० తం క్రొఫ్

పత్రమః స్వదీవ నః

888

యక్క | అమృతము | చ | మృత్యు | చ |

పురుషే । అద్ది । సమాప్తికి తీర్చి సమ్మానప్రాప్తి ।

సముద్రః । యున్ధః । నాద్యః ॥

పురుషే | అదీ | సమ్మిలిషోతాః |

స్వామ్యమ్ | తమ్ | ప్రసాదిం |

రత్నమః । స్వీకరితః । ఏవ । నః

13

అసువదం :

ని పురుషసిలో అచ్ఛాగత్వము, మృత్యును
సమాపీతము వైనని?
దేసి సాండ ఐ సముద్రముయ?
ని పుగామని శరీరంలో అవి ఉన్నని?
ఆ స్క్రాథుని గూర్చి సాకు వివరించు.
ఎన్నున చా ధాయన?

" 15 "

మంత్రము :

యున్ధ చత్తస్మి ప్రవదిః
లాద్యః స్తివ్యాహ్రి ప్రవథమః ।
యుత్థి యుత్త పర్మాచ్ఛాస్మః
స్తుమ్మం రం ప్రసూహి
చత్రమః స్వదేవ నః

" 16 "

షఠము :

యున్ధః చత్తస్మః | ప్రవదిః |
లాద్యః | ప్తివ్యాహ్రి | ప్రవథమః |
యుత్థి | యుత్త | పర్మాచ్ఛాస్మః |
స్తుమ్మమ్ | రమ్ | ప్రసూహి |
చత్రమః | స్వదేవ | వివ | నః

" 16 "

అమవాసం :

నాయగు ప్రధాన దిక్కులు ఎవని నాడి రూపంలో ఉన్నవి?
ఎక్కడ యజ్ఞం పరాక్రమిస్తున్నది?
ఆ స్క్రంథుని గూర్చి నాకు విపరించు.
ఎన్నవ వా చాయన ?

॥ 16 ॥

షంక్రమః ।

యై పురుషే బ్రహ్మ విదు
తై విదుః పరమేష్టినమ్ ।
యో వేద పరమేష్టినం
యశ్చ వేద ప్రశాపతిమ్ ।
శైవం యై బ్రాహ్మణం విదు
తై స్క్రమ్మ మనుసంవిదుః

॥ 17 ॥

పదము ।

యై । పురుషే । బ్రహ్మ । విదుః ।
తై । విదుః । పరమేష్టినమ్ ।
యః । వేద । పరమేష్టినమ్ ।
యః । దు । వేద । ప్రశాపతిమ్ ।
శైవమ్ । యై । బ్రాహ్మణమ్ । విదుః ।
తై । స్క్రమ్మమ్ । అనుషసంవిదుః

॥ 17 ॥

ఆశువాదం ।

ఏ పుగుమలు బ్రహ్మను తెలుసుకొన్న వారి
వారిం పరమేష్టిని గూర్చి కూడా తెలుసు.
ఎవనికి పరమేష్టిని గూర్చి తెలుసునో,
ఎవనికి ప్రభాపలిని గూర్చి తెలుసునో,
ఎవనికి శైవ్యప్రభాప్రభుని గూర్చి తెలుసునో
పారికి ఆ స్క్రంధుని గూర్చి చాగా తెలుసును.

॥ 17 ॥

కుంప్రము ।

యున్ధ ॥ శిరో ॥ వైగ్యానర-

శృంగు ॥ రథీరసోఽథవన్ ।

అభోని ॥ యున్ధ ॥ యూతవః ॥

స్నేహుం ॥ తం ॥ బ్రహ్మాహి

కతమః ॥ స్వేదివ ॥ నః ॥

॥ 18 ॥

పదము .

యున్ధ ॥ శిరః ॥ వైగ్యానరః ॥

చథ్మః ॥ అథీరసః ॥ అథవన్ ।

అభోని ॥ యున్ధ ॥ యూతవః ॥

స్నేహుమ్ ॥ తమ్ ॥ బ్రహ్మాహి ॥

కతమః ॥ స్వేక ॥ వివ ॥ నః ॥

॥ 18 ॥

అనువాదం ।

ఎవరి శిరము వైశ్వానరాగ్ని యో,
 ఎవని కన్నులు అగ్నిరనములో,
 ఎవని అంగములు రాష్ట్రములో ఆ స్క్రంభుని గూర్చి చెప్పు,
 ఎన్నున వా దాయున ?

॥ 18 ॥

సుప్రతము :

యస్య బ్రిహ్మముఖ మూర్ఖు
 రిహ్యం మధురకా ముత ।
 విరాజ మూర్ఖో యస్యముః
 స్నామ్యం తం బ్రిహ్మాపి
 కతమః స్వదేవ నః

॥ 18 ॥

పదము :

యస్య । బ్రిహ్మముఖమ్ । ఆముఖమ్ । ఆముఖమ్ ।
 జిహ్వమ్ । మధురకామ్ । ఇత ।
 విషరాజమ్ । ఇథి । యస్య । ఆముఖమ్ ।
 స్నామ్యమ్ । తమ్ । బ్రిహ్మాపి ।
 కతమః । స్వదేవ । ఏవ । నః

॥ 18 ॥

అనువాదం :

ఎవరి ముఖాన్ని ప్రాచ్యగా దెబ్బారో,
ఎపరి టిప్పాను మధుకశ అంటారో,
దేవి దుగ్గాళయుగ (పించుగు) విరాయ్యారూపమో,
ఆ స్కృతభుసి గూర్చి దెప్పు.
ఎన్నుప చా దాయున ?

॥ 19 ॥

సంక్రమణ :

యస్తు దృఢీ అహితధన
యజు ర్యస్తు దహితధన ।
సామాని యుస్య తోమా
స్యథర్వాల్మీరసో ముఖం
న్నమముం తం క్రూహి
కతమః స్వదీన నః

॥ 20 ॥

పదము :

యస్తుక్ । బుచ్ఛి । అవులుతధన ।
యజుః । యస్తుక్ । అవులుతధన ।
సామాని । యుస్య । లోమాని ।
అథర్వాల్మీరసో । ముఖము ।

న్నుమృష్టి । తమ్ । గ్రహాహీ ।

కతను । స్వీక్రి । ఏవ । నః

॥ 20 ॥

ఆనువాదం ।

వేని నుంచి యుక్తులు వీర్పుదినవో,
వేని నుంచి యజున్ను వీర్పుదినదో,
వేని లోపములు సామములో,
వేని ముఖం ఆథర్వ, ఆంగిరసులో,
అ స్క్రంథుని గూర్చి దెప్పు. ఎన్నవ చా ధాయన ? ॥ 20 ॥

మంత్రము :

అనద్భుతాం ప్రతిష్ఠస్తిం

పరమ మీవ జనా విదుః ।

ఇతి న న్నున్యస్తేచవరే

యే తే శాఖా ముహిస్తకే

॥ 21 ॥

ఫదము :

అనక్రుతాహామ్ । ప్రతిష్ఠస్తిమ్ ।

పరమమ్యుచువ । జనాః । విదుః ।

ఇతి ఇతి । నత । మున్యస్తే । అవరే ।

యే । తే । శాఖామ్ । ఉపానుతే

॥ 21 ॥

ఆమవాదం :

అసత్తు నుండి ఉర్జన్న మైన ఒక స్థిర శాఖ ఉన్నది.
దాసిన మనుష్యగస పరప క్రేష్ట రత్నంగా భావిస్తారు,
ఇతరుల దాసిన సగ్గుగా భావిస్తారు.
ఆ జాఖను వారు ఉపాసిస్తారు.

॥ 21 ॥

పంచము :

యుక్తాదితాగ్యాసు ర్యుద్రాసు

వస్తవ్య సమాహితాః ।

థూతం చ యుక్త థవ్యం చ

నర్యై గోత్రాః ప్రవిష్టికాః

న్నమ్యం తం క్రమాస్

కతమః స్వదీవ నః

॥ 22 ॥

షషము :

యుక్త | అదితాగ్య | చ | ర్యుద్రాః | చ |

వస్తవః | చ | సమ్మాపితాః |

థూతము | చ | యుక్త | థవ్యము | చ |

నర్యై | గోత్రాః | ప్రవిష్టికాః |

న్నమ్యమ్యము | తము | క్రమాస్

కతమః | స్వదీవ | ఏవ | నః

॥ 22 ॥

అసువాదం :

ఎక్కడ ఆదిత్యుడు, రుద్రుడు, వసుశులు
సహస్రారులై ఉన్నారా,
ఎక్కడ భూత భవిష్య ద్వారా మానములు ఉన్నవో,
ఎక్కడ సర్వలోకములు ప్రతిష్టిరుములై ఉన్నవో,
ఆ స్వాధారభూత స్కుంథుని గూర్చి దేప్య.
ఎన్నవ వా దాయన? ■ 22

మంత్రము :

యస్త్య త్రయుస్మీంశక్ దీవా
నిధిం రక్షస్త్సి సర్వదా।
నిధిం త ముద్య కో వేద
యం దీవా అథిరక్షథ ■ 23

పదము :

యస్త్య | త్రయుఃష్ట్రమింశక్ | దీవాః |
నిధిమ్ | రక్షస్త్సి | సర్వదా |
నిధిమ్ | రమ్ | అద్య | కః | వేద |
యమ్ | దీవాః | అథిష్రమింశథ ■ 23

అసువాదం :

ముపై ముగురు దేవతలు ఎవరి నిధిని
సర్వదా రక్షిసుంటారో,
ఓ దీవా | సీతు దేనిని రక్షిసుంటావో,
ఆ నిధిని ఇప్పుడు ఎవ రెరుగుదురు? ■ 28

మంగ్రము

యైత్ దేవా బ్రిహ్మవిదో

బ్రిహ్మ జ్యోతిష్ ముఖీలతే ।

యో వై శాన్ విద్యాక్ బ్రిహ్మణం

న బ్రిహ్మ వేదితా స్వాక్

॥ 24 ॥

పదము

యుక్తః । దేవాః । బ్రిహ్మిలవిదుః ॥

బ్రిహ్మః । జ్యోతిష్ముః । బ్రిహ్మామిలతే ।

యః । వై । శాన్ । విద్యాక్ । బ్రిహ్మామిలతే ।

నః । బ్రిహ్మః । వేదితా । స్వాక్

॥ 24 ॥

అమసదం ।

ఎత్క్రుద బ్రిహ్మవేత్తలు జ్యోతిష్ బ్రిహ్మాను

ఉపాసిన్నుంటారో, చారు నిశ్చయముగా

పానిని ప్రర్థణంగా తెలుసుకోగలరు,

అల్భా తెఱుసుకున్నవారు బ్రిహ్మ అతులాదు.

॥ 24 ॥

మంగ్రము ।

బ్రిహ్మాన్ నామ రే దేవా

ర్మేషితః వరి జత్తిరే ।

వికం తదఃం న్నమ్మసిః-

సదాహుః పరో జనాః

॥ 2

పదముః

స్తుతః | నాము | కే | దీవాః |

యై | అస్తుః | పరి | జత్తిరే |

విక్తుః | తత్ | అజ్ఞమ్ | న్నమ్మసిః |

అస్తుః | ఆహుః | పరః | జనాః

॥ 21

అమవాదం :

ఆ దేవతలు ప్రసిద్ధులు,

ఎవరు అస్తు నుంచి ఉత్సవు మైనారి,

పారు స్కంభుని ఒక అంగమై ఉన్నారు,

జ్ఞానులు వానిని అస్తుగా ప్రేష్ట మైన వానిగా పేర్కొంటా

॥ 22

మంత్రముః

యుత్ న్నమ్మః ప్రేజనయున

వుర్మాణం వ్యవర్తయుత్ |

వికం తదఃం న్నమ్మసిః

వుర్మాణ మనుసంవిదుః

॥ 23

పదముః

యత్ర | స్నామ్యః | ప్రమాజనయన్ |
 పురాణము | విషాదవ్రథయత్ |
 వికము | తత్త్త్వము | అజ్గము | స్నామ్యస్య |
 పురాణము | అనుష్ఠానపీదుః

॥ 26 ॥

అనువాదం :

ఎక్కడ స్నాంభోత్పత్తి జరిగినదో,
 పురాణములు ఎక్కడి నుంచి వివరితము రైనవో,
 అలాంటి స్నాంభునకు చెందిన ఏకాంగమును
 పురాణ మైన దానినిగా ఎఱుగుదురు.

॥ 26 ॥

మంత్రము :

యస్య తయుష్ట్రింశద్ దేవా
 అజ్జి గాత్రా విఫేసిరే |
 తాన్ వై తయుష్ట్రింశ దేవా -
 నేకే బ్రహ్మవిదో విదుః

॥ 27 ॥

పదము :

యస్య | తయుష్ట్రింశత్ | దేవాః |
 అజ్జి | గాత్రా | విషాదవ్రథయత్ |

తాన్ | వై | ప్రయుః క్రింశక్తి | దీపాన్ |

విక్తి | బ్రిహమ్మాచవిద్ధి | విదుః

అసువాదం,

ఎనని శరీరంలో, అవయవాలలో
ముపై ముగ్గురు దేవతలు రిథక్తులై ఉన్నారో,
ఆ ముపై ముగ్గురు దేవతలను,
వీక్ బ్రిహమ్మావిదులు ఎనుగుదురు.

షంక్రమి:

పొరణ్యగర్భం పరమ

మనక్కుద్యం జనా విదుః |

స్నము త్వదగ్రీ ప్రసిద్ధు

దిరణ్యం లోకే ఆన్తరా

పరమి:

పొరణ్యగర్భమ్ | పరమమ్ |

అనతికంద్యమ్ | జనాః | విదుః |

స్నముః | తత్ | అగ్రీ | ప్రతి | అసిచ్ఛుక్తి |

పొరణ్యమ్ | లోకే | ఆన్తరా

అసువాదం,

అనులు పొరణ్యగగ్మని పరమశైఖమనిగా ఎనుగుదురు.

లోకంతరంలో మొదట సర్వాధార మైన శక్తి ఉన్నది.

అది పొంణ్యగర్భంగా సిర్పిత మైనది.

పంత్రము :

స్నేహి లోకః స్నేహి తపః

స్నేహిఉద్యుత మహితమ్ ।

స్నేహి త్వా వేద ప్రత్యక్ష-

మిస్టేర్వాం సమహితమ్

॥ 29 ॥

వదము .

స్నేహి | లోకః | స్నేహి | తపః |

స్నేహి | అధి | బుతమ్ | ఆఉహితమ్ |

స్నేహి | త్వా | వేద | ప్రతిఉష్టమ్ |

ఇస్టేర్వామ్ | సమ్ఉహితమ్

॥ 29 ॥

ఆనవాదం :

స్క్రంథం సర్వలోకములకు ఆధారభూత మైనది.

దాని మిాద ఆధారపడే లోకము లస్తి ఉన్నవి.

అందులోనే తపస్సు ఉన్నది.

దాని మిాదనే బుతం ఆధారపడి ఉన్నది.

చిస్కంభా ! నేను నిన్న ప్రశ్నక్షంగా ఎరుగుదును.

సిలోనే సర్వమూ సమహితమై ఉన్నది.

॥ 29 ॥

పంత్రము :

ఇస్టేలోక ఇస్టేతప

ఇస్టేఉద్యుత మహితమ్ ।

తివ్వీం క్ర్యా వేద ప్రకృష్టం

న్నమైపు నర్వం ప్రతిష్ఠితము

॥

పదము :

తివ్వీ | లోతా | తివ్వీ | తపః |

తివ్వీ | అధి | బుతము | ఆచాతము |

తివ్వీము | క్ర్యా | వేద | ప్రతిష్ఠాతము |

న్నమైపు | నర్వము | ప్రతిష్ఠితము

॥ १

ఆసవాదం :

ఇంద్రునిలో తపమ్ము, బుతము నిశాతములై ఉన్నది.

ఓ ఇంద్రా | సిన్ను సేను ప్రకృష్టంగా ఎరుగుదును.

స్క్రంథుని యందే సర్వమూ ప్రతిష్ఠాతమై ఉన్నది. ॥ १

కుంప్రము :

నామ నామ్ము కోహచీతి

పురా సూర్యాక్తి పురోషసః |

యద్జః ప్రతిథమం సంబంధావ

న హ తం స్వరాజ్య మియాయ

యస్మాన్మాన్యత పర మస్తి భూతము

॥ १

వదము :

నాము | నామ్ము | జోహాబీతి |
 పురా | సూర్యాత్ | పురా | ఉషన్సి |
 యత్ | అజః | ప్రథమమ్ | సమ్మంబభూవి |
 నః | హ | తత్ | స్వ్యంరాజ్యమ్ | ఇయాయు |
 యస్యాత్ | న | అన్యాత్ | పరమ్ | అస్తి | భూతమ్ || 31 ||

అసువాదం :

సూర్యుని కంటె ముందు, ఉషన్ను కంటె ముందు
 ఈశ్వర యశోగానం జరుగుతున్నది.
 ఎప్పుడు యజ్ఞం ప్రథమంలో సముద్రాత మైనదో,
 అప్పుడే అది స్వారాజ్యమును పొందినది.
 దాని కంటె అన్య మైన గొప్పది మరొకటి లేదు, || 31 ||

మంత్రము :

యస్య భూమిః ప్రమా
 న్తరిష్ట ముతోదరమ్ |
 దివం యశ్చాప్రే మూర్ఖానం
 తన్నైన్న జ్యోషాయ ప్రిహ్యాండే నమః || 32 ||

వదము :

యస్య | భూమిః | ప్రమా |
 అన్తరిష్టమ్ | ఉత్ | ఉదరమ్ |

దివుము । యుః । చక్రే । మూర్ఖానుము ।
 తస్మై । జీవ్యష్టాయు । గ్రహ్మసే । నమః ॥ 32 ॥

అసువాదం :

దాని భూమి ప్రమ (సత్యజ్ఞానము), దాని ఉదరం అంతరిక్షం,
 ద్వాలోకం దాని శీర్ఘం.
 అలాంటి జీవ్యష్టాయు గ్రహ్మాకు నమస్కారం, ॥ 32 ॥

పంచ్రము :

యుస్థి సూర్యః శుభు
 శుభ్రమాసు వున్మావః ।
 అగ్నిం య శుభ్ర ఆస్థయం!
 తస్మై । జీవ్యష్టాయు । గ్రహ్మసే । నమః ॥ 33 ॥

పదము :

యుస్థి । సూర్యః । చథుః ।
 చశ్వర్మాః । చ । వున్మావః ।
 అగ్నిము । యుః । చక్రే । ఆస్థయుము ।
 తస్మై । జీవ్యష్టాయు । గ్రహ్మసే । నమః ॥ 33 ॥

అసువాదం :

ఎవరికి సూర్యుడు స్తుతమో, పునః పునః చంద్రుడు
 సవనవో స్తుపితుడై ఉ టూడో, ఎవరు అగ్నిని వదనముగా
 చెయుటున్నాడో ఆ జీవ్యష్టాయు గ్రహ్మాకు నమస్కారం, ॥ 34 ॥

మంత్రము :

యన్య వాతః ప్రాణాపానో
చక్క రజీరసోఽభవన్ ।
దిశో యశ్చప్రకే ప్రజ్ఞానీ-
తస్మై జ్యేష్ఠాయ బ్రిహ్మణే నమః

॥ 34 ॥

వదము :

యన్య । వాతః । ప్రాణాపానో ।
చక్కః । అజీరసః । అభివన్ ।
దిశః । యః । చప్రకే । ప్రభజ్ఞానీః ।
తస్మై । జ్యేష్ఠాయ । బ్రిహ్మణే । నమః

॥ 34 ॥

అసువాదం ॥

వేనికి ప్రాణాపానములు వాయువులో,
నైతము అంగిరసులో,
దిక్కులు ప్రజ్ఞాసాధనములో,
ఆ జ్యేష్ఠ బ్రిహ్మకు నమస్కారం.

॥ 34 ॥

మంత్రము :

స్నేహా దాధార ద్యావాపృథివి ఉథే
ఇమే స్నేహా దాధా రోర్యైనరిష్టము ।

స్నేహై దాధార ప్రదిశః ష దుర్వీ
స్నేహై ఇదం విశ్వం ఖువున మా విషేష
|| 35 ||

పదము:

స్నేహై । దాధార । ద్యావాపృథివి ఇతి । ఇథే ఇతి ।
ఇమే ఇతి । స్నేహై । దాధార । ఉరు । ఆన్తప్రష్టమ్ ।
స్నేహై । దాధార । ప్రథమిశ్శః । ఏన్ । ఉర్వీః ।
స్నేహై । ఇదమ్ । విశ్వమ్ । ఖువునమ్ । ఆ । విషేష
|| 35 ||

అమవాసం:

స్కంఠం ద్యావాపృథ్యులను భరిస్తున్నది.
స్కంఠం విస్తృత మైన అంతరిష్టాన్ని మోస్తున్నది.
ఈ స్కంఠమే ఆరు ప్రధాన దిక్కులను భరించినది.
ఇదే నర్వ ఖువునములలోనూ ప్రవేశించి ఉన్నది. || 35 ||

సంగ్రహము:

యః శమాక్త తవరో జాతః
తో త్వర్వా త్వమానశే ।
సౌమం యశ్వికై శైవలం
త్వైనై క్షేత్రాయు ప్రమ్మాదై నమః
|| 36 ||

పదము.

యః । గ్రహమాత్ । తపసః । భారతః ।

లోకాన్ । నర్యాన్ । నమ్మితానశీ ।

సౌముము । యః । చ్ఛ్రే । కైవలము ।

తన్నై । ష్ట్రేష్టాయ । గ్రహమ్మాంశి । నమృః

॥ 36 ॥

అసుపాదం ।

తప్ప్రశ్నను దేశ లఖప్రైరమై
సర్వాలోకశాలసః వ్యాపింది, శేవలం
సిముస ఏష్టాత ఉత్తమ జౌషధ రూపంగా
చెసిన ఆ త్యాప్తి బిభూతులు నమస్కారం.

॥ 36 ॥

మంక్రమము.

కథం భాతః సేతయః

కథం న రముతే మునః ।

ఓ మాహః సుత్యం ప్రైవ్యస్తి

ర్ముతయస్తి కదా చన

॥ 37 ॥

పదము:

కథము । భాతః । న । ఇలయః ।

కథము । న । రముతే । మునః ।

కీము । అప్సః । నత్యము । ప్రతిష్టాచప్పస్తిః ।

న । ఇలయు స్తి । కదొ । చన

॥ 37 ॥

అషువాదం ॥

పాయువు స్తిరంగా ఉండ దెందువల్ల ?

మనస్సు ఎందుకు సంతుష్టమై ఉండదు ?

నత్య ప్రాప్తిని ఇచ్ఛగించే ఉదకములు

స్తిరంగా ఉండ వెందుకు ?

॥ 37 ॥

షంక్రము :

మహాద్ యథం ఖువనస్య మధ్య

తప్సి ప్రాతం సర్విలస్య పృష్ఠే ।

తస్మిన్ ప్రథయస్తే య ఇ శే త దీవా

పృష్ఠస్య స్వాస్థః పరిత్ ఇవ శాఖః

॥ 38 ॥

శదసు :

మహాత్ । యథము । ఖువనస్య । మధ్య ।

తప్సి । ప్రాతము । సర్విలస్య । పృష్ఠే ।

తస్మిన్ । ప్రథయస్తే । యై । ఓం ఇం । శే । త । దీవాః ।

పృష్ఠస్య । స్వాస్థః । పరిత్ ఇవ । శాఖః

॥ 38 ॥

ఆశువాదం :

థలపన చూస్తుంటో ఒక గొప్ప యి బ్రు దున్నాదు.
అధిర ఆశానీన్న ఉర్మిగి క్రాంతిభాదు
జలగ పుష్టిభాగంలో ఉన్నాలు.
ఆయన న్యాశ్రయించి కొండగ దీరశ యస్సారు.
ఒక స్విన్ స్క్రూఫాస్సిన్ ఇంజియించి
చుట్టూ శాగి లంస్క్రూఫ్యూగా వా దున్నారు.

॥ 38 ॥

మంగళము :

యన్నై హస్తాఖ్యం పొదాఖ్యం
వాదా ల్రోక్రైష చట్టషా ।
యన్నై దేవా । నదా । బరిం
వ్రయచ్చన్నై విముక్తేచుకం స్కుమ్మం
కం ల్రూహి రక్తమః స్వీదేవ నః

॥ 39 ॥

పదము :

యన్నై । హస్తాఖ్యము । పొదాఖ్యము ।
వాదా । ల్రోక్రైష । చట్టషా ।
యన్నై । దేవా । నదా । బరిము ।
వ్రయచ్చన్నై । విషుక్తే । అముకము । స్కుమ్మము ।
కము । ల్రూహి । రక్తమః । స్వీత్ । వివ । నః

॥ 39 ॥

అసువాదం :

దేతులు, కాళ్లు, వాక్లు, క్రోతుము, చత్తువులు
దేవతలు అపరిమిత మైన ఉపహారంలో
ఎందుకు వాసకి ప్రోద్యగులం దేస్తున్నారు?
దీనికి సర్వాధార మైనది స్వంభూతుమని తెప్పి,
అది ఎన్నవదో కూడా చెప్పంది. ॥ 30 ॥

మంక్రము :

అప తస్య హతం తమో
--
వ్యాపుత్తః న పొవ్వునా ।
సర్వాది తస్యైన శ్వేతింషి
యూని ప్రతిథి ప్రవజాపతా ॥ 40 ॥

పదము:

అపు । తస్యై । హతము । తమో ।
విషాపుత్తః । నః । పొవ్వునా ।
సర్వాది । తస్యైన । శ్వేతింషి ।
యూని । ప్రతిథి । ప్రవజాపతా ॥ 40 ॥

అసువాదం :

దాని అజ్ఞానం అపకృత మైనది.
పాపంలో వ్యాపుత మైనది.
ఏ మూడు క్షోతు లైతె ఉన్నవో,
అవన్నీ ఆ ప్రజాపతిలోనే ఉన్నరి. ॥ 40 ॥

మంత్రము :

యో వేతనం హిరణ్యయం
శిష్టనం సలిలే వేద్ ।
స వై గుహ్యః ప్రజాపతిః

॥ 41 ॥

వదము :

యః । వేతనమ్ । హిరణ్యయమ్ ।
శిష్టనమ్ । సలిలే । వేద్ ।
సః । వై । గుహ్యః । ప్రజాపతిః

॥ 41 ॥

అనువాదం

సలిలంలో హిరణ్యయ మైన నాచుగా ఉన్న దానిని
ఎరిగిన వాడే గుహ్యప్రజాపతి అవుతున్నాడు. ॥ 41 ॥

మంత్రము :

తన్త్రీ మేకే యువతి విరూపే
అభ్యాక్రమం వయతః షణ్మయూభమ్ ।
ప్రాణ్య తన్త్రీం స్తిరతే ధత్తే అన్యా
నావ వృష్టతే న గమతో ఆన్త్రేమ్

॥ 42 ॥

వదము :

తన్త్రీమ్ । ఏకే ఇతి । యువతి ఇతి । విరూపే ఇతి విరూపే ।
అభ్యాక్రమమ్ । వయతః । షణ్మయూభమ్ ।

ప్ర । అన్య । కస్తున్ । ఓరకీ । ధక్షి । ఆన్య ।
న । అప్ । వృజ్ఞాకీ ॥ 41 ॥ న । గమత । అస్తమ్ ॥ 42 ॥

అసుపాదం :

ఇద్దను విరుద్ధ రూపవతులు, అరు మయోఖములు గల
గూడును అల్లురున్నారు.

అందులో ఒకటి దాచాలను తీస్తూ ఉంటుంది.

ఇంకొకటి అల్లుతుంటుంది.

వాటికి విక్రాంతి లేదు

ఈ అల్లిక ఎన్నటికి ముగియుదు. ॥ 42 ॥

మంప్రము :

తయో రఘం పరినృత్యున్మోరివ
న వి జానామి యతరా పరస్తాత
పుమ్మ సేనద వయ కుద్దెగ్గుణత్త
పుమ్మ సేనద వి జథా రాథి నాకీ ॥ 43 ॥

పదము :

తయోః । అహమ్ । పరినృత్యున్మోరివ ॥ 42 ॥
న । వి । జానామి । యతరా । పరస్తాత ।
పుమ్మన్ । వినద్ । వయతి । ఇత్ । గ్గుణత్త ।
పుమ్మన్ । వినద్ । వి । జథార అథి । నాకీ ॥ 43 ॥

అసువాదం!

నర్తకిముఖుల వలె వా రిద్గులో ఎవరు
అవలి వార్త లాకు తెలియదు
దీనిని ఒక పుగుముడే ఆల్లుతున్నాచా?
ఇంకాకడు దీనిని నిబుపుతున్నాచా?
స్వర్గంలో దీనిని సలపెట్టుతున్నాచా? || 43 ||

పంక్రష్మ.

ఇమే మయ్యాఖా ఉప తన్తుథు రివం
- - - -
సామాని చక్రు స్వర్గరాణి వాతవే || 44 ||

పదము

ఇమే! మయ్యాఖా! | ఉవు! | తన్తుథు! | దివము!
- - - -
సామాని! | చక్రు! | స్వర్గరాణి! | వాతవే || 44 ||

అసువాదం!

రా మయ్యాఖములు ద్వ్యలోకాన్ని ఆక్రయించి ఉన్నవి.
సామమును లల్లుట్టుకై తంతుజాలము ఎలా
సిద్ధ మాతున్నది? || 44 ||

ఇది ఏదవ మాత్రం.

సూర్యం - 8

షుమి: రుర్మదు || దేవత: ఆధ్యార్మను || రండస్య: 1 దచరిష్టాద విరాద
ఖృష్ణ: 2 బృహంగర్మాటసుష్టువ: 3,4,8,9,13,18-18 24,28,35,38,
10,14 క్రిష్టవ: 6 భంగసుష్టువ: 8,14,18-21,28,26,28,31-34,37,
38,41,48 అసుష్టువ: 7 చరాంఘార: 10 అసుష్టుగ్రాం క్రిష్టవ: 11
ఖగ్ర: 12 శురోంఘార: 13 క్రిష్టుగ్రాంటట్లీ వంత: 16,27 దురిగ్గు
ఘార: 22 పురంజిక: 28 ద్వ్యాష్టిగర్మాటసుష్టువ: 30 డుర్క క్రిష్టవ:
39 బృహంగర్మా క్రిష్టవ: 42 (క్రిస్తవ) విఱవ గాయత్రి
వంగ్రములి ॥ 44 ॥

రివియోగం:- ఇది తూర్ప స్కుమ్మిదేవతక మైన సూర్యమే. దీనిలో తూర్ప
స్కుమ్మిని క్రిష్టుర్వయి, క్రిష్టుర్వయి, సభ్వాక్రయ రూబర్వయ
వర్షిర మైనవి.

మంగ్రము:

యో భూతం చ భవ్యం చ
నర్వం యుష్మాధికిష్టం
స్వీర్యన్య చ కేవలం తస్మై
క్షీష్టాయ బ్రిహ్మాండే నమః ॥ 1 ॥

పదము:
యుః | భూతమ్ | చ | భవ్యమ్ | చ |
నర్వమ్ | యుః | చ | అధికిష్టం |
స్వీర్యః | యన్య | చ | కేవలమ్ | తస్మై |
క్షీష్టాయ | బ్రిహ్మాండే | నమః ॥ 1 ॥

ఆసువాదం :

భూత భవిష్య ద్వారమానాలకు
అధికోతయై ఎవ దుఃఖుడు ?
ఎవని స్వరూపం కేవలం ప్రకాశమయ స్వరూప మైనది ?
అలాంటి జ్యోష్ట్ర బ్రహ్మకు నమస్కారం. || 1 ||

పంక్రము :

స్నేహై నేమే విష్ణుబితే
ద్వోష్ట భూమిశ్చ తిష్ఠతః ।
స్నేహై ఇదం సర్వ మాత్రమైనద్ద
యత్ ప్రాణ స్నీమిషచ్చ యత్ || 2 ||

పదము :

స్నేహైను । ఇమే ఇతి । విస్తభితే ఇతి విష్టభితే ।
ద్వోః । చ । భూమిః । చ । తిష్ఠతః ।
స్నేహై । ఇదమ్ । సర్వమ్ । ఆత్మనుఱవత్ ।
యత్ । ప్రాణత్ । సింమిషత్ । చ । యత్ || 2 ||

ఆసువాదం :

ఈ స్క్రంథము నాళ్ళయించే ద్వ్యాలోకం పృథ్వీలోకం ఉన్నవి.
ప్రాణధారణ చేయునవి, రెప్ప లల్లార్చునవి
అయిన దైత్యవంత మై సర్వమూ స్క్రంథ నిష్ఠములే ! || 2 ||

షంక్రమము :

త్రిస్తా హు ప్రవక్తా అక్కాయ మాయన్
 న్యిన్యా అర్ణు మథిత్తు విశన్తు ।
 బృహన్ హు తస్తా రషిన్ విమూన్
 హరిత్ హరిదీ రా వివేష

॥ 3 ॥

పదము :

త్రిస్తా ॥ హు ॥ ప్రవక్తా ॥ అక్కాయమ్ ॥ ఆయన్ ॥
 న్యి ॥ అన్యా ॥ అర్ణుమ్ ॥ అథిత్తః ॥ అవిశన్తు ॥
 బృహన్ ॥ హు ॥ తస్తా ॥ రషిన్ ॥ విఉమూన్సః ॥
 హరితః ॥ హరిదీః ॥ ఆ ॥ వివేష

॥ 8 ॥

అనువాదం :

మూరు రకాల ప్రషయ అశ్వికమణం చేసి ఉన్నారు.
 ఒక రకం సత్యగుణ ప్రజ నూర్యని పొందినది.
 రెండవ రకం రజఃపూరిత మైన ప్రజ రణోలోకంలో ఉన్నది.
 మూడవ రకం హరిద్వర్షంలో ప్రవేశించి ఉన్నది.

॥ 8 ॥

షంక్రమము :

ద్వాదశ ప్రవధయ బృక్త మేరం
 ల్రీది నభాయన్సి క క ర ద్వికేర ।

త్రైహతా త్రైదీ శతాని శజ్యవః
ష్ట్రోష్టు థీలా అవిచాచలా యే || 4 ||

పదము :

ద్వాదశ । ప్రశ్నధయుః । చక్రమ్ । విక్రమ్ ।
త్రైదీ । నభ్యారి । కః । ణం ఇతి । తత్ । చికైత ।
తత్త । ఆఒహతాః । త్రైదీ । శతాని । శజ్యవః ।
ష్ట్రోష్టు । చ । థీలాః । అవిఒవాచలాః । యే || 4 ||

అనువాదం.

పంచ్రెందు అకులు, ఒక చక్రము,
మూడు నాభులు—పీని అంతర్యం తెలిసిన వా రెపరు?
ఆ చక్రంలో మూడు వందల ఆరు చీలలు కొట్టి ఉన్నావి.
అవి కదల్చగలవి కాదు. || 4 ||

మంత్రము :

ఇదం సవిత ర్వ్య జానిహి
షడ్ యమా విక్ వికజః ।
తస్మైన హపిత్వ మిచ్చునై
య వీషా మేక్ వికజః || 5 ||

వదము:

ఇదము | నవితః | వి | ఆసీషి |
 - - - - -
 షద్ | యుమూరి | ఏకః | విరుద్ధః |
 తస్మిన్ | హు | అప్పిక్యము | ఇచ్ఛన్తే |
 యుః | విష్ణుము | ఏకః | ఏరుధః

॥ ५

ఆనవాదం:

ఓ సవితా | దీనిని సిఫ్ర తెలుసుకో,
 ఆరు ఇతరలలో ఒకటి ఉండరిగా ఉన్నారు
 అలా ఉండరిగా ఉన్న దానిలో సశ్శమంగా
 ఇతరపరచుటకు ఇదు గిస్తున్నారు.

॥ ६

మంత్రము:

ఆవిః స స్తుపీతం గుహ
 ఇర న్యాము మహాక పదము |
 తక్షిదం సర్వ మార్పిక
 మేషత ప్రైణత ప్రతిష్ఠితము

॥ ७

పదము:

ఆవిః | సత్ | సింహితము | గుహ |
 ఇరత్ | హాము | మహాత | పదము |
 తక్ర | ఇదము | సర్వము | అర్పితము |
 విషత్ | ప్రైణత్ | ప్రతిష్ఠితము

॥ ८ ॥

ఆనువాదం :

గుహలో ప్రసిద్ధ స్తాన మొకటి కలదు.
అది ప్రకటించుటకు సన్నిహితమై ఉన్నది.
ఏది షైతణ్యవంతము ప్రాణవంతము
అయి ఉన్నదో, దానిలో సర్వమూ ప్రతిష్టితమై ఉన్నది. ॥6॥

మంగ్రము :

వికచక్రం వర్తత వికనేమి
సహప్రాణ్యరం ప్రపురో ని పశ్చ ।
అర్థేన విశ్వం భువనం జజాన
యద్స్తాయ్యర్థం క్యు1 తద్ బభూవ ॥7॥

వదము :

వికుచక్రము । వర్తతే । వికునేమి ।
సహప్రాప్తాయ్యరమ్ । ప్రపురః । ని । పశ్చ ।
అర్థేన । విశ్వమ్ । భువనమ్ । జజాన ।
యత్ । అస్య । అర్థమ్ । క్యు2 । తత్ । బభూవ ॥7॥

ఆనువాదం :

ఒక చక్రం, ఒక నేమి (చుణానికి చుట్టూ వేసే కమ్మ) ఉన్నవి.
వేయి అంచులవి ముందు, వెనుక ఉన్నవి.
దాని అర్థభాగంతో సర్వభువనము జనించినది.
ఆ అర్థభాగం ఇక్కడ ఉన్నది. ॥7॥

మంత్రము :

వళ్ళవాహి వహ త్యగ్రి మేషాం
ప్రష్టయో యుక్తా ఆనుసంవహన్తి ।
ఆయాత మన్య దద్వాశి న యూతం
వరం సేదియూచవరం దపీయః ॥ 8 ॥

పథము :

వళ్ళువాహి । వహతి । ఆగ్రమ్ । ఏషామ్ ।
ప్రష్టయః । యుక్తః । ఆనుచసంవహన్తి ।
ఆయాతమ్ । ఆన్య । దద్వాశి । న । యూతమ్ ।
వరమ్ । సేదియః । అవరమ్ । దపీయః ॥ 8 ॥

అమవాసం :

శినిలో వంచవాహి ముందున్నది.
మిగత గుణములు దానిని చక్కగా ఎత్తుకొని పోతున్నది.
ఇది చరించక పోవదము దూస్తున్నాము.
అచి చరించదము లేదు,
ఒకటి బహు దూరములో నున్నది.
ఒకటి బహు సమాపనులో నున్నది. ॥ 8 ॥

మంత్రము :

తిర్యగ్రీల క్షుమున త్తార్థ్యకుధ్వ -
న్తస్మిన్. యుక్తః సిహితం విశ్వరూపమ్ ।

తదానత బుష్యః స్త సాకం

యే అస్య గోపా మహతో బభూవుః

॥ 9 ॥

వదము:

తిర్యక్కటబిలః । చమనః । ఊర్ధ్వటబుధ్వః ।

తస్మిన్ । యః । నిటహితమ్ । విశ్వటరూపమ్ ।

తత్ । ఆసతీ । బుష్యః । స్త । సాకమ్ ।

యే । అస్య । గోపాః । మహతః । బభూవుః

॥ 9 ॥

ఆనువాదం :

తిర్యక్కాథమైన బిలం ఊర్ధ్వంగాను, పృష్ఠాగంలోను ఉన్నది.
అందులో విశ్వరూపమైన యశన్న నిహితమై ఉన్నది.

యానితో పాటూ సప్తరులు ఉపస్థితులై ఉన్నారు.

చారే ఈ గొప్పతసానికి సంరక్షకులై ఉన్నారు.

మంత్రము:

యా పురస్తాద్ యుజ్యతే యా చ పూడ్

యా విశ్వతో యుజ్యతే యా చ సర్వతః ।

యయా యుజ్ఞః ప్రాణ్ శాయతే శాం

త్యా పృచ్ఛామి కతమా సర్వామ్

॥ 10 ॥

పదము :

యూ । శురస్తాత్ । యుష్టాత్ । యూ । చ । వశ్వాత్ ।

యూ । విశ్వతః । యుష్టాత్ । యూ । చ । సర్వతః ।

యయూ । యుష్టః । ప్రోణ్ట । శాయతే । కాణ్మ ।

త్వా । వృధ్వామి । కతమా । సా । యుదామ్

॥ 10 ॥

అనువాదం :

ఏది నుండు సంయోజితమై ఉన్నది,
ఏది వెనుక సంయుక్తమై ఉన్నది,
ఏది నలుదిక్కులా సంయోజితమై ఉన్నది,
ఏది సర్వతః సంయోజితమై ఉన్నది,
దేవిలో యుష్టం హూర్వం ఉత్సన్న మైసది,
ఆ విషయమై నేను నిన్ను ప్రశ్నిస్తున్నాను.
యుక్కులలో అది ఎన్నవది ?

॥ 10 ॥

పంక్రము :

య దీషతి పత్తతి యచ్చ తిష్ఠతి

ప్రోణ దప్రోణ స్నిమిష చ్చ యద భవత్

తద్ దాధార వృథిషిం విశ్వరూపం

తత్ సంభూయ భవ శ్యోక మైవ

॥ 11 ॥

పదము :

యత్ । ఏషతి । పత్తతి । యత్ । చ । తిష్ఠతి ।

ప్రోణత్ । అప్రోణత్ । స్నిమిషత్ । చ । యత్ । భవత్ ।

తక్ | దాధార | వృథిభిమ్ | విశ్వంరూపమ్ |

తక్ | సముందుయ్ | ధవతి | ఏరమ్ | ఏవ

॥ 11 ॥

ఆనవదం ।

ఏం చలిస్తున్నదీ^१, ఏం పదురున్నదీ^२,

ఏం నిలబడి ఉన్నదీ^३, ఏం క్రాంతిసంతమై ఉన్నదీ^४,

ఏది ప్రాణరహితమై ఉన్నదీ^५, ఏం కనురష్ట లల్లాగ్నితున్నదీ^६,

ఏది లదీ^७, ఏ విశ్వగా ఏ అయిన సత్యం

పృథివీధారణ చేస్తున్నదీ^८- ఇవన్నీ కరిసి

జంచే అస్తున్నది.

॥ 11 ॥

మంగ్రము

అన్నం వితతం పురుంగ్రామ -

న్నత మంత్రవ ద్వా సమ్మిస్తి ।

శి నాకపాల శ్వరం విరిశ్వన

విద్యాన్ భూత ముత భవ్యమన్య

॥ 12 ॥

పదము.

అన్నమ్ | వింతతమ్ | పురుంగ్రా |

అన్నమ్ | అన్నంవక్ | చ | సమ్మిస్తి ఇతి నముంతమ్సై ।

శి ఇతి | నాకంపాలః | చరం | విందిశ్వన్ |

విద్యాన్ | భూతమ్ | ఇత | భవ్యమ్ | ఆన్య

॥ 12 ॥

అష్టవాదం :

ఏది అనంతమో, ఏది పయదిక్కులా విన్నెతమో,
ఏని అనంతము, సాంతము కలిసి
ఒక దానితో ఒకటి ఏకిత మౌరున్నవో
ఈ భూతభవిష్యద్వర్తమాన ఈ శాశ్వతము లైన
వానిని గూర్చి విచిత్ర దేశ్మూ
విద్యాంసులు నాకపాయలైన చరిస్తున్నారు. || 12 ||

మంత్రము :

ప్రశాపతి శురం గర్భి అత్త -
రద్మశ్యమానో ఖమధా వి శాయకి ।
అర్థిన విశ్వం భువనం జకాన
య దశ్యదం కతమః న శైకుః || 13 ||

పదము :

ప్రశాపతి । శరం । గర్భి । అత్తః ।
అద్మశ్యమానః । ఖమధా । వి । శాయకి ।
అర్థిన । విశ్వము । భువనము । జకాన్ ।
యత్ । అశ్వము । అర్థము । కతమః । నః । శైకుః || 13 ||

అష్టవాదం :

ప్రశాపతి అద్మశ్యమానుశ్శ గర్భంలో సంచరిస్తున్నాడు.
ఖమధా ఉత్పన్న మౌరున్నాడు.

లర్ణాగంతో నర్వాథవనములను సృష్టించినాడు.

మిగత లర్ణ మేదో దానికి ఎడ్డిక మేమిటి?

॥ 13 ॥

మంగ్రము:

ఓర్ధ్వం భర్త్త ముదకం

కుమ్మేసీ వోదహర్యమ్

వశ్యోన్తి నర్వై చథ్మిం

న నర్వై మనుసా విదు:

॥ 14 ॥

పదము.

ఓర్ధ్వము | భర్త్తము | ఉదకము |

కుమ్మేసుంబవ | ఉదుంహర్యుంకు |

వశ్యోన్తి | నర్వై | చథ్మిం |

న | నర్వై | మనుసా | విదు:

॥ 14 ॥

అష్టవాడం:

కుంభాన్ని సిర్పుతో నింపి పైకి దెదుకొనునట్లు,

సర్వులు తమ కర్మతో చూస్తున్నారు.

కానీ చారి మనస్సును కేమో తెరియదు.

॥ 14 ॥

మంగ్రము:

దూరే పూర్ణోన వనకి

దూర ఉన్నేన హియతి |

మహదీ యుషం భువనస్య మధ్య
తస్మై లిం రాష్ట్రభృతో భరతి

॥ 15 ॥

పదము:

దూరే । హృదైన । వనః ।

దూరే । ఉనేన । హీయకే ।

మహతో యుషమ్ । భువనస్య । మధ్యై ।

తస్మై లింము । రాష్ట్రీభరతః । భరతి

॥ 15 ॥

అనువాదం:

పూర్వ మైనప్పటికి దూరంలో ఉండున్నది.

నూగ్యన మైనప్పటికి దూరంలో ఉండున్నది.

భువనమధ్యంలో ఒక మహాయుషు దున్నాదు.

అతనికై రాష్ట్రపొలకులు బలిని ఇస్తున్నారు.

॥ 15 ॥

పంచము:

యతః సూర్యై ఇది

తయత్తం యత్త త గచ్ఛతి ।

తదీవ మన్మేఘం శైఖం

తదు నా కైం కిం చన

॥ 16 ॥

పదము

యుత్తిః । సూర్యోః । ఇక్కువితి ।

శస్త్రము । యుక్తి । చ । గచ్ఛతి ।

కతి । వివ । మసైణి । అహము । జ్యైష్ట్రము ।

కతి । ణిం ఇతి । న । అతి । ఏతి । కిము । చన
॥ 16 ॥

అసువాదం ।

ఎక్కుడ నుంచి సూర్యుడు ఉదయస్తున్నాడు ?

ఎక్కుడ శస్త్రమిస్తున్నాడు ?

“యసే శ్రీము ధని సేసు తలపోస్తున్నాను.

అతనిని ఖుండిన వా రఘు ॥ లేరు.

॥ 16 ॥

పంక్రము :

మే అర్యాద్ మధ్య ఇత వా పురాణం

వేదం విద్యాంస మథితో వద్దిసి ।

శదిక్య మైవ కి పం వద్దిసి సర్వే

శగ్గిం ద్వీతియం ప్రతివృత్తం చ హంసము

॥ 17 ॥

పదము .

మే । అర్యాద్ । మధ్యై । ఇత । వా । పురాణము ।

వేదము । విద్యాం సము । అథితిః । వద్దిసి ।

ఆదిత్యము । వివి । శే । వరీ । వద్దన్ని । నర్యై ।

అగ్నిము । ద్వితీయము । త్రించుతము । చ । హంసము ॥ 17 ॥

అసువాదం :

వెనుకగాను, మధ్యలోను ఉన్నవానినిగా, పురాతనునిగా,

వేదవేత్తలు ఆయనను ప్రశంసిస్తున్నారు.

వా శృందరుం ఆదిత్యునే ప్రశంసిస్తున్నారు.

రెందవ వానినిగా అగ్నిసి,

మూర్దవ దానినిగా హంసను కీర్తిస్తున్నారు.

॥ 17 ॥

హంత్రము :

సుహృద్మాష్ట్రం వియతా వస్య వస్య

హరే ర్భూంశన్య వత్తః స్వగ్రము ।

స దేవా త్విర్యా నురీ స్యవద్య

సంవశ్యన్ యూతి ఖవనాని విశ్వ

॥ 18 ॥

వదము :

సుహృద్మాష్ట్రము । విషయతా । ఆస్య । వస్య ।

హరే । హంసస్య । వత్తః । స్విగ్రము ।

సః । దేహాన్ । సర్వాన్ । ఇర్సి । ఇవ్వద్య ।

సమ్మివశ్యన్ । యూతి । ఖవనాని । విశ్వ

॥ 18 ॥

అనువాదం :

ఈ చాంస స్వర్గం సుంచి వస్తున్నది.
వాని రెండు రెక్కులూ వేయి రోజులు
ఏన్నాళుపై ఉంటాయి.
ఆయన సర్వదేవతలను తన వశఃస్తలంలో ఉంచుకొని,
సమస్త భువనములను వీక్షిస్తూ వెదుతున్నాడు. || 18 ||

పంచము .

సత్యే నోర్ధ్వయి స్తవతి
బ్రహ్మాచార్యాజీ వి పశ్యతి ।
ప్రాణేన తిర్యక్ ప్రాణతి
యస్త్వేన జ్యేష్ఠ మథి శ్రితమ్ || 19 ||

పదము :

సత్యేన । ఉర్ధ్వయి । తపతి ।
బ్రహ్మా । అర్యాజీ । వి । పశ్యతి ।
ప్రాణేన । తిర్యక్ । ప్రతి । అనతి ।
యస్త్వేన । జ్యేష్ఠమ్ । అథి । శ్రితమ్ || 19 ||

అనువాదం :

సత్యంతో పాటు ఉర్ధ్వంగా వెలిగిపోయే
బ్రహ్మా క్రిందికి చూస్తున్నాడు.
ప్రాణంతో ప్రక్కకు, లడ్డుగా చూస్తున్నాడు.
ఆయన లోనే శ్రేష్ఠ బహ్య అధిపించై ఉన్నది. || 19 ||

మంత్రము :

యో వై తే విద్యా దరహి
యాభ్యం సిర్పుథఃతే వను ।
న విద్యాన్ జ్యేష్ఠం మన్మశత
న విద్యాత్ బ్రాహ్మణం మహాక ॥ 19

పదము :

యః । వై । తే ఇతి । విద్యాత్ । అరహి ఇతి ।
యాభ్యము । సిర్పుథఃతే । వను ।
నః । విద్యాన్ । జ్యేష్ఠము । మన్మశత ।
నః । విద్యాత్ । బ్రాహ్మణము । మహాక ॥ 20

అమువాదం :

ఈ రెదు అరణములను తెలిసినవాదు
దేసితో వనునిర్మాణం దేస్త్రాధో, ఏ విద్యాంసుదు
జ్యేష్ఠ బ్రాహ్మను ఎఱిగినవాదు.
అంతేకాక మహాద్వారాను కూడా ఎఱిగినవాదు, ॥ 20

మంత్రము :

అపా దగ్రి న మథవక
సో అగ్రి స్వీ! రాథరక ।

వతుష్టాద భూత్యా తోగ్యః

నర్వ మాదత్త తోజనమ్

॥ 21 ॥

ఇదము.

అపాత్ | అగ్రీ | సమ్ | అథపత్ |

స్త | అగ్రీ | స్త 2 | ఆ | అథరత్ |

చక్తిశాత్ | భూత్యా | తోగ్యః |

సర్వమ్ | ఆ | అదత్త | తోజనమ్

॥ 21 ॥

అనుబంధం:

ప్రారంభితః సారుహిత షైన అత్య చక్కటే ఉండినది.

అది ప్రారంభితః స్వాయానందం అనుభవిస్తూ ఉండినది.

అదే చతుష్టార్తుగా తోగ్యముగా మారి

నర్వ అవారమును ప్రాందసాగింది.

॥ 21 ॥

మంగ్రము:

తోగ్య అవ దథో

అన్నమదద్ బహు |

యో దీవ ముత్తరావున్

ముషిస్త్తె సన్నతనమ్

॥ 22 ॥

పదము :

భోగ్యః । భషక్ । అధో ఇతి ।
 అన్నము । అదక్ । బహు ।
 యః । దేవము । ఇతరచువన్తుము ।
 ఇప్పటాస్తు । సనాతనము ॥ 2

అనువాదం :

అది భోగ్య ప్రైవది.
 అధకంగా ఆహాస్తు తసుకొస తొచ్చినది.
 సనాతనుడు, శైఘ్రము ఇయన దేఖిసి ఉపాసిస్తున్నది. ॥

మంత్రము :

సనాతన మేన మాహం
 రుతాద్య స్తోత్ తునర్షవః ।
 అహోరాత్రే ప్రవ కార్యేతి
 అనోఽ అన్యస్త్య రూపయోః ॥ 21

పదము :

సనాతనము । ఏనము । ఆహః ।
 ఇతి । అద్యః । స్తోత్ తునఃఇనవః ।
 అహోరాత్రే ఇతి । ప్రవ । కార్యేతి ఇతి ।
 అన్యః । అన్యస్త్య । రూపయోః ॥ 23

శుభవాదం

ఇతనినే నసూరును దంటూరు,
అతను పున్మి పున్మి సవనకోష్టమ ఛాతామ,
పడస్ఫురు రూపములు “హారాతములుగా జనించినవి. ॥ 23 ॥

ఒంక్రమః ।

ఈం సహవర్ణ మయుతం న్యాయర్ఘ్యద -

మనంథైయం స్వ మస్మిన సింప్రము ।

కదస్య ఘ్ను స్తుతిపశ్చత వివ

కస్మాద్ దేవో రోచత ఏవ ఏకత

॥ 24 ॥

పదము ।

ఈంము । సహవర్ణము । ఇయుతము । సింయుదము ।

అనముయైయము । స్వము । ఆస్మిను । సింప్రము ।

ఈం । ఆస్మి । ఘ్నుస్తుతి । ఆధియశ్చతః । ఏవ ।

కస్మాత్ । దేవః । రోచకై । ఏవః । ఏకత

॥ 24 ॥

అశుభవాదం ।

నూరు, వెచ్చు, పదివేలా, లక్ష్మి-ఇలా అసంఖ్యాక
తత్క్షములు అందులో ఉన్నవి.

దానిని చూస్తూనే ఆ సహ్యాదరికి ఇఘూతగ కల్పిస్తుంది.

అందువల్ల కా దేవుడు దీనిని గ్రహించి జేస్తున్నాడు. ॥ 25 ॥

సంగ్రహము :

భాలూ దీర్ఘ మచ్ఛియన్న
ముత్తైకం సేవ దృశ్యశే ।

తతః వరిష్టాశియసి
దేవతా సా మమ ప్రియూ

॥ 25 ॥

పదము :

భాలూత్ | ఏకమ్ | అచ్ఛియుఃక్రమ్ |
ఉత్ | ఏకమ్ | నట్టావ | దృశ్యశే ।
తతః | వరిష్టాశియసి ।
దేవతా | సా | మమ | ప్రియూ

॥ 25 ॥

ఆశ్వాసం :

అది శేషముల కంటె నూత్స్స మైనది,
దూరానికి కనిపించనిది.
అందులో సుంచి రెండింటని ఆరింగనం దేసుటునే
దేవత ఉత్సున్న మైనది,
అది సాకు ప్రియు మైనది.

॥ 25 ॥

సంగ్రహము :

ఇయం కల్పా ష్టోషరా
మర్త్యస్థాముతా గృహే ।

యన్నై కృతా శయే న

య శ్వర్ణర జసార నః

॥ 26 ॥

పదము!

ఇయము । కల్యాణి । ఆజర్ణ ।

మర్యాదన్య । ఆమృతా । గృహే ।

యన్నై । కృతా । శయే । నః ।

యః । చరార్త । జసార్త । నః

॥ 26 ॥

అసువాదం!

ఇది కల్యాణపదము, బారహితము అయిది.

మర్యాద ఇంటిలో అషుక పైనదిగా ఉన్నది.

దేవులై ఇని ఏర్పడిదో అది గ్రాహ్య మారున్నది.

ఏని చెసెనో అని వృద్ధత్వం పొంద తున్నది.

॥ 26 ॥

సంక్రమణ:

త్వం త్రీ త్వం తుమా నసి

త్వం తుమార ఇత వా తుమారి ।

త్వం జీర్ణో ద్రథైనే వాచ్చసి

త్వం కూతో భవసి విశ్వతోముఖః

॥ 27 ॥

పదము:

త్వమ్ | త్రీ | త్వమ్ | శుమాన్ | అసి |

త్వమ్ | తుమారః | ఇతః | వా | తుమారి |

త్వమ్ | త్తీర్థః | ద్వాషైన్ | వ్యాఘ్రసి |

త్వమ్ | జాతః | భవసి | విక్ష్యతః 2ముఖః

॥ 27 ॥

అసువాదం:

నీపు త్రీవి, నీపు పుః మదవు.

నీపు కమాగుదసు, నీపె గ వూరిలి.

నీపు వృథుచవు. క్రారః ధ్యా కొస రదు సుంటాసు

నీపు పుట్టినవాదసు, కోస్తాపః బుదవు అసురుంగుసు. ॥ 27 ॥

మంత్రము:

ఉత్తైషాం వితోక వా తుత్ర విషా-

ముత్తైషాం జ్యైష్మ ఇత వా రసిష్మః |

వికో వ ద్రివో మనసి లప్పేష్మః

వ్రతమో జాతః స గ గడ్చ అన్మః

॥ 28 ॥

పదము:

ఇత | విషామ్ | విషా | ఇత | వా | తుత్రః | విషామ్ |

ఇత | విషామ్ | జ్యైష్మః | ఇత | వా | రసిష్మః |

విరః । హ । దీవః । మనసి । ప్రషువిష్టః ।

ప్రథమః । జూతః । నః । మిం ఇతి । గర్భః । అన్తః

॥ 26 ॥

అనువాదం:

దీని ఇగుతుడు చీరా దీని పుత్రుడు,

దనిలొ జ్యేష్ఠుడు కేఽ ఈస్థితురు -

ఇన్నీ అయిన దేర్ఘదు మనసులో ప్రవేశించినాడు

ముదట పుట్టిసినాడు గర్జాలోనే ఉన్నాడు.

॥ 28 ॥

పంచమి

పూర్ణాత్ పూర్ణ ముదచతి

పూర్ణం పూర్ణేన సింధుతే ।

ఇతో త దద్య విద్యాము

యత స్తుత పరిషిష్యతే

॥ 29 ॥

పదము

పూర్ణాత్ । పూర్ణమ్ । ఇత్ । అచతి ।

పూర్ణమ్ । పూర్ణేన । సింధుతే ।

ఇతో ఇతి । ఇత్ । అద్య । విద్యాము ।

యత్ । తత్ । పరిషిష్యతే

॥ 29 ॥

ఆశువాదం :

శూర్షం నుంది శూర్షం ఉద్ధవించినది.
శూర్షం శూర్షం ద్వారా ఖాలువారుతున్నది.
జప్యుదు మనకు తెఱసు అది ఎక్కడ నుంది
ఖాలువారుతున్నది.

॥ 28 ॥

షంక్రము :

విషా సనత్త్మి సన మేవ జా
తైషా తురాదీ వరి సర్వం లభువ ।
మహి దేవ్యాపగో విభాతి
సై కైనై కైన మిషుతా వి చ్ఛమై

॥ 30 ॥

షదము :

విషా | సనత్త్మి | సనము | ఏవ | జాతా |
విషా | తురాదీ | వరి | సర్వము | లభువ |
మహి | దేవి | ఉషనః | విభాతి |
సా | వికైనయవికైన | మిషుతా | వి | చ్ఛమై

॥ 30 ॥

ఆశువాదం :

ఇది సనాతన శక్తి . సనాతనటాలం నుంది ఉన్నది.
ఈ సురూతన శక్తి అన్నిటినీ చ్యాపిస్తున్నది.
ఈ షాహాదేవి ఉషన్సును ప్రశాశింప తీసున్నది.
అది ఏకంగా ఏకంగా ఉండి ప్రాణులలో పాటు
దైత్యవంత వోరున్నది.

॥ 30 ॥

మంగ్రము;

అవి రైవీ నాము దేవతరే నాన్ని పరివృత్తా ।
తస్య రూపే జేమే వృక్షా హరితా హరితప్రసః ॥ 31 ॥

వదము;

అవిః । వై । నాము । దేవతా । బుధేను । ఆన్ని । పరీవృత్తా ।
తస్యః । రూపేణ । ఇమే । వృక్షః । హరితః । హరితప్రసః ॥ 31 ॥

అసువాడం;

'రఘు రఘ్యి' ఉనే దేవత ఒకటి ఉన్నది.
అది బుతంతి పరివృత్తయై ఉన్నది.
దాని రూపంతి రావృక్షములన్నీ
హరితములై, హరిత హరములై ఉన్నవి. ॥ 31 ॥

మంగ్రము;

అన్ని నన్నిం న జివా-
తణ్ణి నన్నిం న పశ్యః ।
దేవస్య వశ్య రావశ్యం
న ముమూర్ న తీర్యః

॥ 32 ॥

వదము,

ఆన్తి । నన్తము । న । ఇష్టి ।

ఆన్తి । నన్తము । న । వశ్యి ।

దీవశ్యి । వశ్యి । కావశ్యము ।

న । మమార । న । తీర్ణి

॥ 32 ॥

అనుబాదం:

దానిని సమీపించినా అది వదలదు.

సమీపించినా అది చూడదు.

ఈ దేవుని కావాగ్యాన్ని పరికించు.

అది మరణించదు. తీర్ణం కాదు

॥ 32 ॥

మంత్రము

అహూర్యై ఛేషితా వాచ-

స్తో వదస్తి యథాయుథము ।

వదస్తి ర్ఘృత గచ్ఛస్తి

ఈ దాహు ప్రాణహృతం మహా

॥ 33 ॥

వదము:

అహూర్యై । ఇష్టి । వాచః ।

కా । వదస్తి । యథాఖయుథము ।

పదస్తిః । యుత్రి । గప్పితి ।

తత్ । అహుః । ద్రాహ్మణమ్ । మహత్

॥ 83 ॥

ఆనువాదం ।

శూర్యో విమా లేవు.

ఈ దేవత ప్రపేరించిన మార్గాలే ఉన్నవి.

అని యథాతథంగా పలుకుతున్నవి.

అలా పలుకుతూ ఎక్కురికి పెదుతున్నవో

దానినే మహాబ్రహ్మగా వాకొంటారు.

॥ 38 ॥

పంక్రము :

యుత్ర దీవాశ్వ మనుషోగ్ 2-

శ్వరా నాథావివ క్రితాః ।

అపీం శ్వా పుష్పం పృథ్వామి

యుత్ర ర న్యాయయా హితమ్

॥ 84 ॥

భద్రము ।

యుత్ర । దీవా । చ । మనుషోగ్ 2- ।

చ । అరాః । నాథోగ్రథవ । క్రితాః ।

అపీము । శ్వా । పుష్పము । పృథ్వామి ।

యుత్ర । తత్ । మాయయా । హితమ్

॥ 34 ॥

అనువాదం :

దేవతలు, మనుష్యులా
 నాథి (తృతమునకు మధ్యలో నుండు కుండ) ని
 ఆశ్రయించుకొని ఉండే ఆమల వలె
 ఆశ్రయించుకొని ఉన్నారు.
 జల తల్లున్ని గూర్చి నిన్ను ప్రతీస్తుశ్శాసు.
 నేను దాని మాయతో ఆచ్ఛాదితుచ్చనై ఉంచును. ॥ 84 ॥

పంక్రము :

యేథి రావ్త ఇషితః ప్రవాః
 యే దద్సై వళ్ళ దిశః స్తుధింధిః ।
 య ఆహుతి మత్యసున్యన్త దేహః
 అపోం సేకారః కతమే శ ఆనన్ద
 ॥ 35 ॥

పదము :

యేథిః । వాతః । ఇషితః । ప్రవ్రాః ।
 యే । దద్సై । వళ్ళ । దిశః । స్తుధింధిః ।
 యే । ఆహుతిమే । అశ్చామయ్యన్త । దేహః ।
 అపోమ్ । సేకారః । కతమే । శి । ఆనన్ద
 ॥ 35 ॥

అనువాదం :

దేని ప్రేరణతో వాయువు విస్తున్నది,
 ఏ మిలమిలలు బదు దిక్కులను ధరిస్తున్నది,
 ఏ దేవతలు ఆహుతిని అధికంగా భాబిస్తారా,
 ఆ ఇలాధిష్టాతలు ఎన్నవ వారు ? ॥ 85 ॥

మంత్రము.

ఇమా మేషం పృథివీం వన్తు

వికోలన్తురిష్టం పర్యైకో లభూవ ।

దివ మేషం దదశే యో విధర్తా

విశ్వ ఆశః ప్రతి రష్ట స్వేషే

॥ 35 ॥

పదము:

ఇమాము । ఏషాము । పృథివీము । వన్తై ।

వికః । అన్తరిష్టము । పరి । వికః । లభూవ ।

దివము । ఏషాము । దదశే । యో । విధర్తా ।

విశ్వః । ఆశః । ప్రతి । రష్టరి । ఏషి

॥ 36 ॥

అనువాదం:

పీనిలో ఒకటి రం చృథివిషై ఉన్నది.

ఒకటి అంతరిష్టాన్ని వ్యాపించినది.

పీనిలో ఏపి ధారకమో,

అది ద్వాలోకాన్ని వహిస్తున్నది.

కొన్ని సర్వదికులైలు రష్టములుగా ఉన్నది.

॥ 36 ॥

మంత్రము:

యో విద్యైతి సూత్రం వితతం

యస్తు నోక్కాః ప్రతా ఇమః ।

సూత్రం సూత్రస్య యో విద్యాత్

స విద్యాద్ క్రాహ్మం మహాత్

॥ 37 ॥

పదము:

యః । విద్యాత్ । సూత్రమ్ । విషటమ్ ।

యస్మిన్ । ఆచంతాః । క్ర్షణాః । ఇమాః ।

సూత్రమ్ । సూత్రస్య । యః । విద్యాత్ ।

సః । విద్యాత్ । క్రాహ్మామ్ । మహాత్

॥ 37 ॥

అసువాదం:

ఎందులో ఈ సర్వపజులు సూత్రముల వలె ఉన్నారి,

ఈ విస్తుత సూత్రాన్ని ఎవ్వ రెయిగుదురో,

ఆ సూత్రానికి సూత్ర ప్రైన దానిని ఎవ దెయిసెని,

అతడు బ్రహ్మాసు కూడా ఎరిగినచా దత్తుతాదు. ॥ 87 ॥

పంక్రము:

వేదాహం సూతం వితతం

యస్మి సోతాః క్ర్షణ ఇమాః ।

సూత్రం సూత్ర స్తోతం వే

దాధో యద్ క్రాహ్మం మహాత్

॥ 88 ॥

పదము :

వేద । అహము । సూత్రము । విషతతము ।
 యస్యైన్ । ఆచిత్తాః । ప్రపాజ్ఞాః । ఇమాః ।
 సూత్రము । సూత్రస్య । అహము । వేద ।
 అధో ఇతి । యత్ । ప్రాప్యుణము । మహాత్ ॥ 38 ॥

అనువాదం :

ఎందులో ఈ ప్రయలు సూత్రప్రాయుశ్చ ఉన్నారో,
 నేనా విస్తృత సూత్రాన్ని ఎరుగుదును.
 సూత్రానికి సూత్ర మేదో నేనెనుగుదును.
 అన్నటి కంటే మహాద్విష్ణు ఏరో
 దానిని తూడా ఎరుగుదును. ॥ 38 ॥

పంచము .

య ద్వారా ద్వాహపుథి
 అగ్ని రైక ప్రదహన విశ్వద్వావ్య 28 ।
 యత్కొత్తి స్నేహపత్తి । పరస్తాత
 శ్వేచహాసి న్యుతరిశ్వ తదాసిము ॥ 39 ॥

పదము :

యత్ । అస్తురా । ద్వాహపుథి ఇతి ।
 అగ్నిః । ఇత్ । ప్రపాదహన । విశ్వప్రావ్య 28 ।
 శశర్య. iv 46

యుక్తి । అతిష్ఠవ్త్ని । ఏకేవత్తిష్టి । వరస్తాత్ ।
క్ష్యాక్షయ । ఆసీత్ । మాతరిఖ్య । కదాసీము
॥ 39 ॥

అమువాదం :

ద్వావాస్యఫ్యల మధ్యలో
విశ్వ సంచాలక బైన అగ్ని ఉన్నది.
దానికి దూరంగా ఒక పర్మి తూఢా ఉన్నది.
అప్పుడు వాయువు ఎక్కడ ఉండినది ?
॥ 39 ॥

మంత్రము :

అస్మాన్వఱసీ న్యారిఖ్య । ప్రవిష్టి ।
ప్రవిష్టి । దీవాః । సరిలా । స్యాసన్ ।
స్యాసన్ । హ । తస్తి । రష్ణః । విమూనః ।
పవమానః । హరిత । ఆ । విశేష
॥ 40 ॥

పదము :

అవ్యును । ఆసీత్ । మాతరిఖ్య । ప్రమిష్టి ।
ప్రమిష్టి । దీవాః । సరిలాసి । ఆసన్ ।
స్యాసన్ । హ । తస్తి । రష్ణః । విమూనః ।
పవమానః । హరితః । ఆ । విశేష
॥ 40 ॥

అషువాదం ।

వాయుస్తు ఇలంలో ప్రవేశించి ఉండినది.
దేవత లందరూ ఇలంలోనే
ప్రవేశించి ఉండిసాగు,
ఆ సమయంలో రణోవినూనం ఒకటి ఉండినది,
వాయుస్తు సూర్యకిరణములతో పోతు ఉండిను. || 40 ||

మంత్రము :

ఇత్త రేశేన గాయత్రీ-
మమృతేషథి వి చ్ఛర్మే !
సామ్మా యే సాము సంవిదు-
రజ స్తుద్ దద్ధుశే క్వా
 || 41 ||

ఘడము :

ఇత్త రేశేన ! గాయత్రీమ్ !
అమృతే ! అథ ! వి ! చ్ఛర్మే !
సామ్మా ! యే ! సాము ! సముచ్చవిదుః !
అః ! తత్ ! దద్ధుశే ! క్వా
 || 41 ||

అషువాదం ।

ఉత్కుషిష్ట రూపంలో అమృతంలో గాయత్రీని
రిశేషించి పొందవచ్చును.
సామంతో సామములను తెలుసుకుంటున్నారు.
ఆ అభము ఎక్కుద కనిపించినది? || 41 ||

హంక్రమః :

శివేషనః సంగమునో వస్తూనాం
—
దీవ ఇవ నవితా నత్యధర్మా !
—
ఇంద్రో న తస్తా సమరే ధనానాము

॥ 42

పదము :

శిల్పేషనః | సముగమునః | వస్తూనాము |
—
దీవః ఇవ | నవితా | నత్యధర్మా !
—
ఇంద్ర్యః | న | తస్తా | సముజలరే | ధనానాము

॥ 42

అసపాదం :

సత్యధర్ము దైన సూర్యదేవుని వలె
వసుషుల సిహాసపోతువు ఒక టున్నది.
ఆ ధనముల మధ్య విహాదంలో
ఇంద్రుడు స్తిరుడై ఉండినాడు.

॥ 42

హంక్రమః :

తుణ్ణరీకం నవద్వారం
—
త్రి రుషేభి రావుతము ,
తస్తిన్ యద్ యథ మాత్రున్యక
తథ వై ప్రశ్నావిషో విదుః

॥ 43

వదను :

పుణ్యరికమ్ | నవ్యద్వారమ్ |
 ప్రియః | గుడియః | ఆచవ్యతమ్ |
 తస్మిన్ | యత్ | యత్కమ్ | ఆత్మన్యవత్ |
 తత్ | వై | బ్రహ్మాచిదః | విద్యః || 43 ||

ఆశవాదం :

నవ ద్వారములు గల పుండరికం (కమలం)
 సత్క్యరబ్దమ్భాగుచాలతో ఆవృతమై ఉన్నది.
 అందులో ఆత్మచంకు దైన యత్తు దేవ దున్నాటి,
 వానినే బ్రహ్మాచిదులు బ్రహ్మగా భావిస్తారు. || 43 ||

మంత్రము :

అజమో ధిరః అమృతః స్వయంభూ
 రసేన తృప్తిః న తత కృసోనః |
 తమేవ విద్యాన్ న రీథాయ మృతోగ్-
 రాత్మానం ధిరః మంగలం యువానమ్ || 44 ||

వదను :

అజముః | ధిరః | అమృతః | స్వయమ్యాభూః |
 రసేన | తృప్తః | న | తతః | చన | ఊనః |

తమ్ | వివిధాన్ | ని | విభాయు | మృత్యో |

అశ్వాసమ్ | ధిరమ్ | ఆషరమ్ | యుషానమ్

॥ 44

అసువాదం :

నిశ్చాముదు, ధీరుడు, అమరుడు,

స్వయంభువు, రససంర్పుత్తరు -

ఆ దేవుడు ఎవరి కంటెను తక్కువవాడు శాదు,

దాని సెరిగిన విద్యాంసుడు మృత్యువునకు భయపదదు.

ఆత్మ ధీరు ధని, ఇరారహితు ధని,

యువకు ధని ఆత సెఱుగును.

॥ 44 ।

ఇది ఎనిమిదచ మాటలో.

ఇది నాట్యచ అసువాదం.

అనువాదం - 5

సూ క్తం_9

ముఖి: అథర్వయు || దేవత: శక్రదన || భందస్మి; 1 ప్రిష్టవ. 2-11, 18-24

అనుష్ఠావ: 12 వధ్యావంత్రి; 26 ద్వ్యాషిగర్భాఉనుష్ఠవ; 28 వధ్యావద
బృహత్క్షణుష్ఠ బ్లషిగర్భా ఆగతి; 27 చందవదాఉతిశాగర్భాఉనుష్ఠగ్రావ
శక్రీ || మంత్రములు: || 27 ||

విభయోగం:- అహర్వర్గ గోవధలో దీపి విభయోగం. ఆట్టి వంధ్యాగోవు
'శక్రదన' ఆంటారు, దాని వధశలో, దాని మాంసాహారిలో నేనే
యమనం అగ్నిష్టోమం కంటె, అకిర్మాత్రం కంటె రూఢి ప్రైష్ట
మని ప్రశంస. ఏ గోవు రా విధంగా వధించబడుతుందో దానికో
“ఓ గోవా! నీపు హంతటం వంచ భయబడకు. నీపు దేవివి
తాగంపు. నిన్ను స్వగ్రంతి దేవతలు రక్షిస్తారు” అని
ప్రోత్సాహనం.

ఎపడు నిన్ను వధిస్తాదో, ఎపడు వందుకాదో, ఎపడు
పోమం చేస్తాదో అకడు ఉత్తమ స్వగ్రావికి వేదతాదు-ఇత్యాదిగా
గోప్తేధ ప్రశంస చేయబడినది.

సాంప్రదాయట లై రా అర్థస్మార్తంతో శక్రదన సపంతో
నిరువ్తహారిరథిమర్మనం, సంపాత దాతృవాచన దాపముంసు
చేస్తారు.

మంత్రము:

అఫూయతా మవీ నవ్య ముఖారి

నవక్షేమ వజ్ర మర్మయైతమ్ |

ఉస్మీణ దత్తా ప్రథమా శక్రదనా

శక్రతువ్యథ్మీన్ యజమానస్య గ్రాతుః

|| 1 ||

పదము :

అఫు²యుకాము । అఫీ । నహ్య । ముఖాసి ।

నువకైషు । వ్రజీము । అర్గుయు । ఏతము ।

అస్ట్రీణ । ద్రత్తా । ప్రత్తమా । శత²దదనా ।

భ్రాత్రువ్య²ఫ్లీను । యజునూనవ్య । గాతుః

॥ 1 ॥

అసువాదం :

పాచార్యుల ముఖాలను ముసినేయా.

కత్తువులపై ఈ వజ్రాయుధాన్ని ప్రయోగించు.

ఇంద్రుధు ఇచ్ఛిన మొదటి శతోదన

కత్తునాశాన్ని వేస్తూ యజమానికి

మార్గం మాసించే గోసుగా ఉస్తుది.

॥ 1 ॥

పంక్రము :

వేది కై చర్చ భవతు

బ్ర్హీ రోమాసి యూసి తే ।

విషిం త్వా రథసాగ్రథిద్

గ్రేవా త్త్వాయోఽథి నృక్యతు

॥ 2 ॥

పదము :

వేదిః । తే । చర్చ । భవతు ।

బ్ర్హీః । రోమాసి । యూసి । తే ।

విషి | త్వా | రశనా | అగ్రథీక |

గ్రావా | త్వా | విషః | అధి | నృత్యతు

॥ 2 ||

ఆసవదం :

ని చర్యం వేది యగు గాక |

ని రోమములు దర్శి లగు గాక |

ఈ రశన నిన్ను బంధించి ఉన్నది.

ఓ సిములతా | రాఖిల నీపై

ఆసందంతో నృత్యం చేయు గాక |

॥ 2 ||

మంక్రము .

భాలూ నై ప్రిష్టదీః సన్తు

జిహ్వ నం మా ర్ష్వఫ్సుంతి |

శుద్ధా త్వం యుష్టియా థూత్వా

దివం ప్రపిషే శకాదనే

॥ 3 ||

పదము

భాలూః | తై | ప్రపంచస్తదీః | సన్తు |

జిహ్వ | నమ్త | మార్పు | ఆఫ్సుంతి |

శుద్ధా | త్వమ్ | యుష్టియా | థూత్వా |

దివమ్ | ప్ర | ఇహి | శకపందనే

॥ 3 ||

అనువాదం :

ఓ హింసింపరాని గోవా । ని తోక కున్న వెంకులకులు
శ్రీష్టిందేవి అగు గాక ।
నీ నాయక శోధని అగు గాక ।
నితు యజ్ఞానంబంధివై, పరిశుద్ధివై, శతాదన ధేనువా ।
ద్వ్యాలోచానికి వెచ్చు. ॥ 8 ॥

మంక్రము :

యః శతాదనాం పదం
కాముప్రేణ న కల్పణి ।
ప్రీతా వ్యాఖ్యాన్యామినః ।
సర్వే యత్తి యథాయథమ్ ॥ 9 ॥

పదము :

యః । శతాదితనామ్ । పదం ।
కాముప్రేణ । నః । కల్పణి ।
ప్రీతాః । హి । అస్యా । బుట్టింధః ।
సర్వే । యత్తి । యథాఖయథమ్ ॥ 10 ॥

అనువాదం :

శతాదనాలను పదనం దేసే సంకల్పం పరిష్కారి చేస్తున్నాను.
దినితో బుత్స్యైకుగై లందరూ సంతుష్టి లపురుస్తారు,
తమ తమ మార్గాలలో తిరిగి వెదురున్నారు. ॥ 11 ॥

మంక్రము .

న స్వర్గ మా రోహం
యుతాద స్తుదివం దివః ।
అహవనాధిం కృత్య
యో దదాః శతాద్నామ్

॥ 5 ॥

పదము .

సః । స్వఃఇగమ్ । ఆ । రోహం ।
యుతః । అదః । ల్రిఇదివమ్ । దివః ।
అహవఇనాధిమ్ । కృత్య ।
యః । దదాః । శతాద్నామ్

॥ 5 ॥

అష్వాదం :

అతదు స్వర్గాన్ని అధిరోహిస్తున్నాడు.
స్వర్గధామ మేదో అక్కుద శతాదన థేసువును
అహవనాధి రూపంలో దానం చేస్తున్నాడు.

॥ 5 ॥

మంక్రము :

న శాం త్లోఽ న్నై మాణ్ణోః
యై దివాయై యై చ పార్ణివాః ।
పారణ్యశ్యోణిషం కృత్య
యో దదాః శతాద్నామ్

॥ 6 ॥

పదము :

నః । తాన్ । లోతాన్ । నమ్ । ఆహ్లాషి ।

యై । దివ్యః । యై । చ । పొర్మివాః ।

పొరజ్యభక్షోఽివమ్ । కృత్యః ।

యః । దదాః । శతభిదనామ్

॥ 6 ॥

అమువాదం :

దివ్యములు పొర్మివములు అయిన గ్రహములు

సర్వ ప్రపంచములు సంప్రాప్తిస్తున్నాచి.

పారు శతాదన ధీనుసును సుషరంతి[ం],

తేబస్సుతో నమ్యితా చేసి దానం చేస్తున్నాచి. ॥ 6 ॥

పుంక్రమము :

యై శే దీవి శమితారః

పత్రారో యై చ శే జనాః

శే త్వా నర్యై గోప్యశర్మి

మైథో త్వాషిః శతాదనే

॥ 7 ॥

పదము :

యై । శే । దీవి । శమితారః ।

పత్రారః । యై । చ । శే । జనాః ।

తే । త్వా । సర్వి । గోపనీయర్తి ।

నూ । ఏథ్యః । భై వీః । శత్రువదనే

॥ 7 ॥

ఆనవదం :

ఎవరు ఉరకున్న వారు,

ఎవరు పక్షం చేస్తున్న వారు అయితే ఉన్నారి,

వా రంబా సిన్న రక్షిస్తారు.

ఓ శత్రువదనం | పీరిని చూచి నీటు తయవడ వద్దు

॥ 7 ॥

మంగ్రము ।

వన్నవ స్తోవ దక్షిణత

ఉత్తరా స్తురుత స్తోవ ।

ఆదిత్యః పశ్చాత్ గోపనీయర్తి

సాగ్నిత్తిము మతి ద్రవ

॥ 8 ॥

వదము .

వన్నవః । త్వా । దక్షిణతః ।

ఉత్తరాతి । మరుతః । త్వా ।

ఆదిత్యః । పశ్చాత్ । గోపనీయర్తి ।

సా । అగ్నిఇస్తిముము । అతి । ద్రవ

॥ 8 ॥

అష్టవాదం :

దక్షిణం నుంచి నిన్ను వసువులు,
ఉత్తరం నుంచి నిన్ను మయర్తులు,
వెనుక నుంచి నిన్ను ఆదిర్యలు రక్షిస్తారు.
సింహ అగ్నిష్టోమ యజ్ఞాన్ని పరిషూర్ధ్వ దెయ్యి. || 8 ||

సంప్రదము :

దీవాః విశర్ణః మనుష్యై
గ్రహావ్యవ్సరస్త్రు ద్యై ।
శైత్య సర్వే గోవృణి
శాంతరాత్ర మం ల్దవ || 9 ||

పదము :

దీవాః | విశర్ణః | మనుష్యై ।
గ్రహావ్యవ్సరస్త్రు | త్రం | ద్యై ।
శైత్య | సర్వే | గోవృణి ।
శాంతరాత్రమ్ | అం | ల్దవ || 10 ||

అష్టవాదం :

పితరులు, మనుమ్యులు, గంధర్వులు, ఆప్సరసులు
మొదలైన దేవరులు నిన్ను రక్షిస్తారు.
సింహ అశిరాత్ర యజ్ఞాన్ని పరిషూర్ధ్వ దెయ్యి. || 11 ||

పంత్రము!

అన్న రిష్టం దివం భూమి-

మాదికాయ్న మరుతో దిశః ।

లోక త్వం సర్వ నాట్యు

యో దధాం శతాదనాము

॥ 10 ॥

పదము:

అన్న రిష్టము! దివము! భూమిము!

అదికాయ్న! మరుతో! దిశః!

లోకాను! నః! సర్వాను! అభ్యుతి!

యః! దధాం! శతాదనాము

॥ 10 ॥

అష్టవాదం:

ఇవరు శతాదన ధీసువులను దానం చేస్తారో,

అతనిం సర్వలోకములు -

అంతరిష్టం, ద్వాలోకం, భూమి, అదిత్య,

మరులోకాయగా ప్రసిద్ధము శైల వస్తు

సంప్రాప్తిస్తాయి.

॥ 10 ॥

పంత్రము:

స్తుతం ప్రోక్షస్తి సుభగ్

దసి దీవాన్ గమిష్యతి!

ప్రక్కార మశ్చైన్య మా హింసి-

ర్ధివం లైషో శతాదనే

॥ 11 ॥

పదము ।

స్తుతము । ప్రవ్రథితస్తి । స్తుతాగా ।

దీవీ । దేవాన్ । గమిష్యతి ।

ప్రక్కారము । అశ్చైన్య । మా । హింసి ।

దివము । ప్రవ్రథితస్తి ।

॥ 11 ॥

అష్టవాదం ।

అయ్య సేచనం చేసే నుభుగురా లైన దేరి

దేవరలను చేరుకుంటుంది.

ఓ శతాదనూ । హింసింపరాని ఓ ధైనువా ।

పక్షయం చేసే వానిని హింసించ వద్దు.

అతనిని స్వర్గానికి పంపించు.

॥ 11 ॥

మంత్రము ।

యై దేవా దీవిషదో

అన్నరిక్షనద్యై యై

యై చేమే ఖూమ్యా మథి ।

శైథ్య స్తువం ధుక్ష్వ సర్వదా

క్షిరం స్తుపి రథో మథు

॥ 12 ॥

పదము :

యేఁ | దేవాః | దివిఉనదః |

అన్త లిక్షునదః | చ | యేఁ |

యేఁ | చ | ఇమేఁ | థూమ్యామ్ | అథి |

శేథ్యః | త్వమ్ | ధుష్ట్వః | సర్వదా |

షీరమ్ | సర్పః | అథో ఇతి | మధు

॥ 12 ॥

ఆనహదం :

ద్వ్యగోళ మందున్న దేవతలు, అంతరిడ్ మందున్న దేవతలు
రా థువిషై సున్న దేవతలు -

సీ రందరి కోసమై సిర్ సర్వదా షీరమును,
పెరుగును, శృంతమును, మధువును దోహనం చెయ్య. ॥12॥

మంత్రము :

యత్ | తే | శిరో | యత్ | తే | ముఖం

యూ | శర్మః | యే | చ | తే | హనూ |

అమిక్షం | దుష్ట్వాం | దాత్రే

షీరం | సర్పః | రథో | మధు

॥ 13 ॥

పదము :

యత్ | తే | శిరః | యత్ | తే | ముఖమ్ |

యూ | శర్మః | యే | ఇతి | చ | తే | హనూ | ఇతి |

భశ్య ॥ 46

ఆమిక్షమ్ | దుప్రశామ్ | ద్వాక్రై |

షీరమ్ | సర్పః | అథో ఇతి | మధు

॥ 13 ॥

అనువాదం :

నీ శిరస్సు, నీ ముఖము,

నీ చెవులు, నీ దవదలః,

నిన్న దానం దేసిన వాసి కోవమై,

షీరమును, ఘృతమును, పెరుగును, మధువును

దీహం దేయు గౌక !

॥ 13 ॥

మంక్రమః :

యో త షిట్టిం యే నాసీకి

యే శృగ్జై యే చ తేష్టింది |

ఆమిక్షం దుప్రశాం ద్వాక్రై

షీరం సర్పి రథో మధు

॥ 14 ॥

పదము : -

యో | తి | షిట్టిం | యే ఇతి | నాసీకి ఇతి |

యే ఇతి | శృగ్జై ఇతి | యే ఇతి | చ | తి | అష్టిది ఇతి |

ఆమిక్షమ్ | దుప్రశామ్ | ద్వాక్రై |

షీరమ్ | సర్పః | అథో ఇతి | మధు

॥ 14 ॥

ಅನುವಾದಂ :

ఏవి నీ పెదవలో, ఏవి నీ నాసికలో,
ఏవి నీ శృంగములో, ఏవి నీ నేత్రములో,
అవి నిన్ను దానం చేసిన వానికై పెరుగును, కీరమును,
ఘృతమును, మధువును దోహనం చేయు గాక! ॥ 14 ॥

మంత్రము :

యత్ తే కోమా య దృవయం
 పరిత్త సహకర్తొ |
 ఆమిక్షం దుష్టతాం దూతై
 క్షిరం సరీ రక్తో మధు । 15

ప్రథమ 2

యత్తి | తే | క్షోమా | యత్తి | హృదయమ్ |

పరిషత్తుల సహాకృతికా ।

ఆమిష్టము, దుష్టతము, దాత్రే !

క్షీరమ్ | నర్పిః | అథో ఇతి | మధు

• 15 •

అనువాదం :

విది నీ క్రొమమో, విది నీ హృదయమో,
 ఎది నీ పులాశయమో, ఎది నీ కంర భాగమో -
 ఇవన్నీ నిన్ను దానం చేసిన వానికై పెరుగును, క్షీరమును,
 ఘృతమును పుధువును దోహనం చేయు గాక ! || 15 ||

మంత్రము:

యత్క శై యక్కద్ యే మత్కన్నీ
య దాన్మ్ర్యిం యా క్ష్మ శై గుదాః ।

ఆమిష్టం దుహూతాం దౌకై

క్షిరం న్సర్వి రథో మధు

॥ 16

వదము:

యత్క | శై | యక్కత్క | యే ఇతి | మత్కన్నీ ఇతి |

యత్క | ఆన్మ్ర్యమ్ | యా | చ | శై | గుదాః |

ఆమిష్టమ్ | దుహూతమ్ | దౌకై |

క్షిరము | న్సర్వి | అథో ఇతి మధు

॥ 16

అసుహారం:

ఏది ని చాలేయమో, ఏని ని హృదయపార్శ్వస్ఫురో,
ఏని ప్రేతులో, ఏది ని పాయువో-

ఇవన్నీ నిన్ను దానం చేసిన వాన్ని

పెరుగును, ఘృతమును,

మధువును దోహానం చేయు గాః ।

॥ 16

మంత్రము:

యస్త్ర్మ ప్రోః రో వసిష్టు

రో త్క్షి యచ్ఛ చర్మ శై ।

ఆమిక్షం దుహృతాం దాత్రే

క్షీరం సర్పి రథో మధు

॥ 17 ॥

వదము:

యః | తే | పొశిః | యః | వనిష్టః |

యో | కుక్షి ఇతి | యత్ | చ | చర్య | తే |

ఆమిక్షమ్ | దుహృతామ్ | దాత్రే |

క్షీరమ్ | సర్పిః | అథో ఇతి | మధు

॥ 17 ॥

అసువాదం:

ఏది నీ గుహ్యంగమో, ఏవి నీ పెద్దప్రేపులో,

ఏది నీ ఉదరమో, ఏది నీ చర్యమో-

ఇవన్నీ నిన్ను దానం చేసిన వాని కోసమై

పెరుగును, క్షీరమును, ఘృతమును

మధువును దోహనం చేయ గాక!

॥ 17 ॥

మంక్రము:

యత్ | తే మజ్జా య దసి

య న్నాంసం య చ్ఛ లోహితమ్ |

ఆమిక్షం దుహృతాం దాత్రే

క్షీరం సర్పి రథో మధు

॥ 18 ॥

పదము :

యక్తి । తే । ముష్టా । యక్తి । అస్మి ।

యక్తి । మాంసము । యక్తి । చ । తోహాతము ।

ఆమిష్టము । దుఃఖాము । ద్రాక్రితే ।

క్షిరము । నర్మిః । అథో ఇతి । మధు

॥ 18 .

అనువాదం :

నలో ఉండే మజు, ఎమురిలు, మూండిలు

రుధిరము నిన్ను దానం చేసిన వాస్తు

క్షిరమును, ఘృతమును, మధుశ్రీను, పెరుగుసు

దోహనం చేయు గార ।

॥ 18 .

మంగ్రము :

యూ శై బాహూ ర్మే దోషదీ

యూ వంసో యూ చ తే శకుత్ ।

ఆమిష్టం దుఃఖాం ద్రాక్రితే

క్షిరం నర్మి రథో మధు

॥ 18 .

పదము :

యూ । తే । బాహూ ఇతి । ర్మే ఇతి । దోషదీ ఇతి ।

యూ । అంసో । యూ । చ । తే । శకుత్ ।

అమిక్కామ్ | దుహృతామ్ | దాత్రే |

షీరమ్ | సర్వః | అథో ఇతి | మధు |

॥ 19 ॥

ఆనువాదం :

నీ బాహుస్తులు, నీ బాహుభాగములు,
నీ భుజిరమ్ములు, నీ మూపురము - ఇవన్ను

నిన్న దానం చేసిన వానిక్కి

పాలను, పెరుగును, సెతిని,

మధుస్తను దీహనం చెయ్య గాక |

॥ 19 ॥

పంత్రము :

యూ సై గ్రివా యే స్కుష్టా

యూః ప్తుష్టి రాణ త్వ పర్వవః |

అమిక్కం దుహృతాం దాత్రే

షీరం సర్వః రథో మధు |

॥ 20 ॥

పదము :

యూః | తే | గ్రివాః | యే | స్కుష్టాః |

యూః | ప్తుష్టి | యూః | త | పర్వవః |

అమిక్కామ్ | దుహృతామ్ | దాత్రే |

షీరమ్ | సర్వః | అథో ఇతి | మధు |

॥ 20 ॥

ఆశవాదం :

నీ కంరము, నీ స్గృంధము, నీ పిక్కాదులు, నీ ప్రతిక్కాపుముకలు...
ఇవన్నీ నిన్ను దానం చెసిన వాసిన్నె ఓంగులను,
పెరుగును, నెతిని మధువును దోహనం చేయు గాక | ॥20॥

షంక్రము :

యూ । త । ఉరూ । అష్ట్రీవన్త్తు ।
యై । క్రోధీ । యూ । చ । త । భనక్ ।
అమిక్షాం । దుహ్రాకాం । దూత్రై ।
క్షిరం । సర్పిం । రథో । మధు । ॥ 21 ॥
షంక్రము :

యూ । త । ఉరూ । ఇం । అష్ట్రీవన్త్తు ।
యై । ఇం । క్రోధీ । ఇం । యూ । చ । త । భనక్ ।
అమిక్షామ్ । దుహ్రామ్ । దూత్రై ।
క్షిరమ్ । సర్పిం । రథో । ఇం । మధు । ॥ 21 ॥

ఆశవాదం :

నీ ఉరువులు, నీ పిక్కలు, నీ పిరుడులు
నీ ఉపస్థితి (మర్మాంగము) - ఇవన్నీ
నిన్ను దానం చెసిన వాసి కొఱడై
క్షిరమును, ఘృతమును, పెరుగును
మధువును దోహనం చేయు గాక | ॥ 21 ॥

పంతుము :

యత్ | తే | పుచ్ఛం | యే | తే | బాలా
 - | - | - | - | - | -
 య దూరో | యే | చ | తే | స్తునాః |
 - | - | - | - | - |
 ఆమిక్షాం | దుహృతాం | దౌతై |
 - | - | - | - |
 క్షీరం | సర్పి | రథో | మధు |

॥ 22 ॥

వదము :

యత్ | తే | పుచ్ఛమ్ | యే | తే | బాలాః |
 - | - | - | - | - |
 యత్ | ఉధః | యే | చ | తే | స్తునాః |
 - | - | - | - | - |
 ఆమిక్షామ్ | దుహృతామ్ | దౌతై |
 - | - | - | - |
 క్షీరమ్ | సర్పిః | అథో ఇతి | మధు |

॥ 22 ॥

అస్తవాదం :

నీ తోక, నీ వెంటుకలు, నీ పాదుగు, నీ స్తనములు -
 ఇవనీ నిన్న దానం చేసిన వానికై క్షీరమును, ఘృతమును
 పెరుగును, మధువును, దోహనం చేయ గాక! ॥ 22 ॥

పంతుము :

యా | స్తో | జబ్బాః | యాః | కుప్పికా
 - | - | - | - | - |
 బుచ్ఛరా | యే | చ | తే | శఫాః |
 - | - | - | - | - |
 ఆమిక్షాం | దుహృతాం | దౌతై |
 - | - | - | - |
 క్షీరం | సర్పి | రథో | మధు |

॥ 23 ॥

వదము :

యూః । శే । షక్త్యః । యూః । తుష్టిచాః ।

యుచ్చర్ణాః । యై । చ । శే । శథాః ।

అమిష్టమ్ । దుహ్మశామ్ । దాత్రై ।

షిరమ్ । నర్పః । అథా ఇతి । మధు

॥ 28 ॥

ఆసుపత్రం :

నీ జంఘులు, నీ ప్రేగుల లోపరి భాగములు,

నీ పొద భాగములు, నీ గిఫ్టులు - ఇహన్నీ నిస్సు దానం

పెసిన పానిక్రై షిరమును, చ్చుతమును, పెగుగును,

మధుతును దోహనం దేయు గాక ।

॥ 28 ॥

మంద్రము :

యక్త శే చర్ణ శకాదసి

యారి లోపు నంధేష్టుణి ।

అమిష్టం దుహ్మశాం దాత్రై

షిరం నర్పి రథా మధు

॥ 24 ॥

వదము :

యక్త । శే । చర్ణ । శకాదసి ।

యారి । లోపుని । అశేష్టుణి ।

అమిష్టమ్ । దుహ్మశామ్ । దాత్రై ।

షిరమ్ । నర్పః । అథా ఇతి । మధు

॥ 24 ॥

అనువాదం :

ఓ శండునా | ఓ చుపచూని గోవా |
 నీ దర్శము, నీ లోచములు
 నిన్ను డానగం చెసిన వానికై
 క్షీరమును, ఘృతమును, దధిని,
 మధురును దీహనా చేయు గాళ |

॥ 24 ॥

మంగ్రము :

క్రోధా తే స్తోం షురోదా-
 వాశ్యై నాథిఫూరితౌ |
 తొ పణ్ణో దేవి కృత్యావ
 సా పుత్రారం దివం వహ

॥ 25 ॥

వదము :

క్రోధా | తే | స్తోము | షురోదాశౌ |
 ఆశ్యైన | అథిఉఫూరితౌ |
 తొ | పణ్ణో | దేవి | కృత్యావ |
 సా | పుత్రారమ్ము | దివము | వహ

॥ 25 ॥

అనువాదం :

ఓ శండున గోవా |
 నీ క్రోడములు (పొర్చువ్వ థాగములు)
 ఆజ్యం లభితరించిన సురోదాశములు అగు గాళ |

ఓ దేవి ! నాచిని పద్మములగా చెసుకొని నీను,

రం ఓదనం పక్కం దేసిన నానిని

స్వరూపునకు మూడుకొని ఓ ॥

॥ 25 ॥

పంచము :

ఉలూఢతే మునీలే యు గ్ర్హి చర్మాంశి

యో వా తూర్పీ తణ్ణులః కణః ।

యం వా వాతో మాతరిశ్యా పచ్చమానో

మమా థాగ్ని ష్ట్రేటో నుహంతం కృయోతు ॥ 26 ॥

వదము :

ఉలూఢతే | మునీలే | యు | చ | చర్మాంశి |

యః | వా | తూర్పీ | తణ్ణులః | కణః |

యమ్ | వా | వాతో | మాతరిశ్యా | పచ్చమానో |

మమాథ | అగ్నిః | తతో | పశోతో | నుహంతమ్ | కృయోతు |

॥ 26 ॥

అష్టవాదం :

రోయి, రోకరి, చర్మాంశై, చెఱ్పై,

ఏ తందుల కణము లైతే ఉన్నపో,

వానిని పవిత్రం దేసే వాయవు మథనం దేసినది.

హోతు, అగ్ని వానిని ఉత్సమ ఆహుతి గూపంలో

పక్కం దేయుదురు గాక |

॥ 26 ॥

పంచము :

అపో దీని ర్ఘథమతి ఫ్లవత్సుత్తః
 -
 గ్రుహ్యాం హస్తిషు ప్రప్తథక్ | సాదయామి ।
 యత్కుమ ఇద మథిషిళ్మామి వోఽహం
 త స్నే సర్వం సం వద్యతాం
 వయం స్థాము వత్సో రయాణాము

॥ 27 ॥

పదము :

అవః । దీపిః । మథురమతిః । ఫ్లవత్తఃత్తః ।
 -
 గ్రుహ్యాము । హస్తిషు । ప్రప్తప్తథక్ । సాదయామి ।
 యత్కురాము । ఇదము । ఆధికసిళ్మామి । వః । ఆహము ।
 తం । మై । సర్వము । సము । వద్యతాము ।
 వయము । స్థాము । వత్సో యః । రయాణాము

॥ 27 ॥

అసువాదం :

మథుయత్కములు, ఫ్లవత్యతములు అయిన
 దివ్యయలధారలు బ్రాహ్మణుల హస్తములలో
 వేరు వేరుగా వేస్తున్నాను.
 పీటితో అభిషీకం చేయవలెనని వాంచిస్తున్నాను.
 ఇతస్మీ నాకు సద్భాషించు గాక !
 మేము ధనపతుల మగుదుము గాక !

॥ 27 ॥

ఇది హమిక్షాదవ సాక్షం.

సూర్యం-10

యామి కళ్ళతుదు ॥ దేవర : వరా ॥ భందస్యః । కతుష్టుర్ధుష్టువః ॥-4,7,
9,11-23,25,28,30,88,84 అస్థువః ॥ 6 వణ్ణవణాటశిఖగుస్థుభం
(?) స్కు-స్థోగ్రివః 8,8,10 విరాధస్థువః 29 ర్ఘపాతః;
24 ఎవర్ష్టోద్యుపాతః 28 ఆస్తారచంత్రి 27 రంఖపక్షుష్టువః ।
20 క్రివద విరాద గాయత్రి 31 ఎషిగ్రీవుష్టువః 32 విరాద
వణ్ణ ర్ఘపాతః ॥ మంత్రముఱి ॥ ॥ 86 ॥

వినియోగం:- సూర్య సూర్యంలో చెప్పుందిన పటాగోవు లేవంం ప్రేర్య సూం
సాత్మక శాపవి, ఆ గోవు విశనవసంకరం ఉన గాస్య దేవి అయి
దేవరం పుర్వులో సర్వర్తిక ఆపురుంపని, య్యుల్లియిమంలో
య్యుల్లియ ఆపురుంపని - ఆ గోవు పూజాల్పుడుపు, ప్రశంస పూజ
ా సూర్యంలో పెప్పుందినవి.

పొంప్రధాయిఱు లైలే లాభ్యసూర్యంకో చెటపంలో విష్ణువు
మావిరణిషుర్మనం, నంపార జక్కివాచన దాశముంసు చేస్తాయి,

మంత్రము :

నమః తే శాయమానార్ము
శాశాయు ఉత తే నమః ।
శాశ్తీథ్యః శశీథ్యః రూపియు 2..

ఫ్లుంతీ తే నమః ॥ 1 ॥

పదము :

నమః । తే । శాయమానార్ము ।
శాశాయుః । ఉత । తే । నమః ।

బాలేభ్యః । శాఖేభ్యః । రూపాయః ।

అఖైన్యః । తే । నమః

॥ 1 ॥

ఆనవాదం :

చంపకూడని ఓ గోవా !

జన్మింతున్న సీకు నమస్కారం.

జన్మించిన సీకు నమస్కారం.

నీ కేశములకు, ఖురములకు

నీ రూపమునకు నమస్కారం.

॥ 1 ॥

మంత్రము :

యో విద్యాత్ స్తవ ప్రపంతః

స్తవ విద్యాత్ పరావతః ।

శిరః యజ్ఞస్య యో విద్యాత్

స వాం ప్రపతి గృహీయాత్

॥ 2 ॥

వదము :

యః । విద్యాత్ । స్తవ । ప్రపంతః ।

స్తవ । విద్యాత్ । వరాంవతః ।

శిరః । యజ్ఞస్య । యః । విద్యాత్ ।

సః । వాము । ప్రపతి । గృహీయాత్

॥ 2 ॥

అసువాదం :

సత్తు ప్రపాహోలను ఎవ రెరుగుదుర్చి,
సత్తు ఆంతర స్తానములను ఎవ రెరుగుదుర్చి,
అలాంటి వారే ఈ వశాగోస్తును
స్వికరించుటు అర్థులు,

॥ 2 ॥

మంద్రము :

వేదాహం సత్తు ప్రవత్తః
- -
సత్తు వేద పరావత్తః ।
- -
శిరో యజ్ఞస్త్రాయాహం వేద
- -
సోమం చాస్త్రాయం విచష్టణమ్

॥ 3 ॥

చవము :

వేద । ఆహమ్ । సత్తు । ప్రపాహమ్ ।
- -
సత్తు । వేద । పరాపత్తః ।
- - -
శిరః । యజ్ఞస్త్రాయాహం ఆహమ్ । వేద ।
- -
సోమమ్ । చ । ఆస్త్రాయమ్ । విచష్టణమ్

॥ 4 ॥

అసువాదం :

సేను సత్తు జీవన ప్రపాహములను ఎరుగుదును.
సత్తు ఆంతర స్తానములను ఎరుగుదును.
యజ్ఞ శిరస్తును ఎరుగుదును.
వినిలో విశేషంగా ప్రకాశించే
సోమ రసమును సే నెరుగుదును.

॥ 5 ॥

మంగ్రము :

యయా ద్వ్యా ర్ఘయా వృథిషి

యయాచో గుహితా ఇమూరి ।

వశాం సహస్రధారాం

ఖిహృదా ద్యావదామసి

॥ 4 ॥

పదము

యయా । ద్వ్యా । యయా । వృథిషి ।

యయా । అపః । గుహితాః । ఇమూరి ।

వశామ్ । సహస్రధారామ్ ।

ఖిహృదా । అచ్యుతావదామసి

॥ 4 ॥

ఆనవాదం :

ఎందుతో ద్వ్యాలోరము, వృథిషిలోకము,
సగ్య బలములు సురస్తతములై ఉన్నవో,
అలాంచి సహాన అమృతగారల నిశ్చీ
పశాగోసు ఖిహృదే చ్యుగా ప్రదర్శిత మౌతుంది.

ప్రశంసకు చౌత్ర మౌతుంది.

॥ 4 ॥

మంగ్రము :

శతం రంసాః శతం దీశ్వారః

శతం గోవీహో అధి పృష్ఠి అస్యః ।

యే దీవా న్తుస్యం ప్రొణర్తి

తే వశం విదు రేణు

॥ 5 ॥

వదము.

శతమ్ | రంసాః | శతమ్ | ద్రోగ్నరః |

శతమ్ | గోప్తారః | అధి | పృష్ఠి | అస్యః |

యే | దీవాః | తస్యమ్ | ప్రొణర్తి |

తే | వశమ్ | విదుః | విణుభా

॥ 5 ॥

అమువాడం।

దీని పీపుష్ట వందమంది దీగ్గులు (పొ.ఱు పిరుఁ వారు)

వంద పొత్తులను తీసుకొస వస్తున్నారు,

దీని రక్షణకై వందమంది రక్షకులు నయస్తున్నారు,

ఏ దేవతలు దాగిలిఁ కీవిస్తున్నారు

వారు ఒకే విధంగా ఈ గోపు నెమగదురు.

॥ 5 ॥

మంత్రము :

యుజుహ దిరాష్టిరా

స్వాధాప్రొచా మహిలుకా |

వశ వర్షన్యవత్తిను

దీవాం అష్టేష్టి బ్రహ్మా

॥ 6 ॥

పదము

యుష్టు ఉపది | ఇరూ ఉస్తిరా |

స్వ్యధాంప్రాణా | యుహీలురా |

వరా | ప్రభున్యుషుత్తి |

దేవాన్ | అపీ | ఏతి | బ్రహ్మా

॥ 6 ॥

అనువాదం .

యుష్టు రతో స్తానం గల గోణా పొల నిస్తుంది.
అన్నయంప మైన ప్రాణాన్ని ధరిస్తున్నందువల్ల
ఇప్పి వృథినిపై ప్రసిద్ధ మైండి.
రావణగోషు పర్మస్యుషుత్తి |
బ్రహ్మయంరో దేవతలకు లభిస్తుంది.

॥ 6 ॥

మంగ్రము .

అను శ్యామ్యిః ప్రాపీక-

దను సోమో వశే శ్యా |

ఉథ నే అద్రేష్ట్రసోయ

విద్యుత్ నే త్రునా వశే

॥ 7 ॥

పదము .

అను | శ్యా | అగ్ని | ప్రప | అవిష్టి |

అను | సోమో | వశే | శ్యా |

ఉథః । తే । త్ర్యదే । వర్జన్యః ।

విషద్యతః । తే । న్తసాః । వశి

॥ 7 ॥

అసుపాదం ।

ఓ సోహా । సిలి । ఆగ్ని । ప్రశేషి చించాడు.

సినుధు । ప్రశేషి చించాడు.

ఓ సోఖాగ్యవతః । సిపొచుగా ప్రస్తు స్వరూపం.

ని స్తుసముల । విద్యుత్తులు.

॥ 7 ॥

సంక్రిమము

ఆప న్తవం ధుషై । ప్రథమా

ఇర్వరా అపరా వశి ।

తృతీయం రాష్ట్రం ధుషై

స్నం క్షిరం పశి ర్వమ్

॥ 8 ॥

పదము :

అపః । త్వమ్ । ధుషై । ప్రథమాః ।

ఇర్వరాః । అపరాః । వశి ।

తృతీయమ్ । రాష్ట్రమ్ । ధుషై ।

అస్నవ్ । క్షిరమ్ । వశి । ర్వమ్

॥ 8 ॥

ఆశవాదం.

ఓ ధీరువా | నీఁ తీయత బల్గ న్న పిచ్చేదానతు
 త వ్యత ధా య మిషే, భూమి సచ్చినాను,
 ఎలంగి సుండవ నూరు గాట్టి, య శక్తిని ఇచ్చినంపు.
 నీఁ అన్నను, కీర్తిము ఉచ్చిదానతు. || 8 ||

మంత్రమ

య దాదితై య రూముము

నోపొత్తిష్ఠ బుతావరి |

ఇష్ట్ర్యిః సుహృద్రుం పొత్రా-

నోపుం త్యాపొయయద్ వశే || 9 ||

వచము

యక్తి | ఆదిత్యైః | హూయమూనా |

ఉపచారిష్ఠః | బుత్కువరి |

ఇష్ట్ర్యిః | సుహృద్రుమ్ | పొత్రాన్ |

సోమమ్ | త్యా | అపొయయక్తి | వశే || 10 ||

ఆశవాదం .

ఓ బుతాపరీ | ఆలిత్యులు నిన్ను పిలువగా
 వారిని సమాపేచి అను,
 అప్పుడు ఇల్గద ద, వేము పొత్రాత్తి
 సోమదసమును నీఁ ప్రతించినాడు. || 11 ||

మంత్రము :

య ద్వనూచిష్ట్రీ మై రాత్

క్వీ బుషథోఽహ్వాయత్ ।

తస్మాత్ తే వృత్తః పయుః

శ్రీరం క్రుద్ధోఽహరద్ వశి

॥ 10 ॥

పదము :

యత్ । అనూచ్ఛి । ఇష్ట్రీము । ణః । ఆత్ ।

క్వీ । బుషథః । అహ్వాయత్ ।

తస్మాత్ తే । వృత్తః పయుః ।

శ్రీరము । క్రుద్ధః । అహరక్తి । వశి

॥ 10 ॥

అనువాదం :

ఓ గోవా । నీపు ఇంద్రునశు

అనుకూలంగా ఉండుదానపు.

నిన్ను వృషథి, తన వద్దకు రమ్మసి చిరిదినది.

అంద.తో కోపంబిన వృత్తారి (ఇంద్రుడు)

ని జలమును, శ్రీరమును అపహరిస్తూ వద్దుగాదు.

॥ 10 ॥

మంత్రము :

యత్ తే క్రుద్ధో ధనవత్.

రా శ్రీర కుహరద్ వశి ।

ఇదం త దద్య నాకు

త్రిము పొక్కిషు రక్షణ

॥ 11 ॥

పదము

యుక్తి | శీ | తుద్దః | ధనుచవఃః |

ఆ | క్షీరమ్ | అహరత్తి | వశి |

ఇదమ్ | తత్తి | అద్య | నాక్షః |

త్రిము | పొక్కిషు | రక్షణ

॥ 11 ॥

అసుఖాదం :

ఓ ఆవా | సీషై గ్రథ్మ దైన కబేరుదు

సీషైరమును అపహరించించాడు.

ఇదంతా స్వగ్రధామంలో సౌమురన రూపంలో

మూరు పొక్కిలలో ఉన్నది.

॥ 11 ॥

మంత్రము :

త్రిము పొక్కిషు తం సోము-

మా దీవ్యామారద్ వా |

అథర్వా యుక్త క్రిష్టత్

స్తుతి పొక్కం హిరణ్యమే

॥ 12 ॥

పదము:

క్రిషు | హిత్రైషు | తము | సోహుము |

ఆ | దీవి | అహరత్ | వశా |

అథర్వ | యత్క | దీక్షితః |

బ్రహ్మి | ఆస్తి | హిరణ్యయే

॥ 12 ॥

అనుపాదం:

ఎక్కడ దీక్షితు త్యాన అథర్వవేది
సువర్ణమయ మైన అసనా మై కూర్మగంధాచి,
అతని వద్ద మూడు వెత్రలలో ఉచిత సోమారసాన్ని,
వశాదేవి అపహరించుకొని తీయించి.

॥ 12 ॥

సంప్రము |

సం హి సోమేనాగత

సము సర్వైష పద్మతా |

వశా సముద్ర మధ్యష్టాత్

గంభైవః రథిః సహ

॥ 13 ॥

పదము:

సము | హి | సోమేన | అగత |

సము | ఓం ఇం | సర్వైష | పక్కువతా |

వశా । సముద్రమీ । అథ । అస్తిత్వ ।

గస్తరై వ్యః । రబ్రిథః । సహ

॥ 13 ॥

ఆనువాదం ।

రా గోపురు సీమరచం స్వాధిన షైనది.

అందరు మనుమ్యలకు అట లథించినది.

ఈ గోపు గుంధర్వలతో కలిసి

సముద్రాస్నా అథప్రించినది,

॥ 13 ॥

మంక్రమ

సం హి వాతేనాగత

సము సరై వ్యః పత్తప్రిథిః ।

వశా సముద్రి ప్రొస్తుత్య-

దృఢః సామాని దిశ్ఠతి

॥ 14 ॥

పదము ।

సము । హి । వాతేన । అగత ।

సము । హిం ఇతి । సరై వ్యః । పత్తప్రిథిః ।

వశా । సముద్రి । ప్రవ । అనృత్యక్తి ।

యుఢః । సామాని । దిశ్ఠతి

॥ 14 ॥

ఆనువాదం ।

ఈ. గోవు యాళ్లంలో ముక్కులను,
సామములను ధారణ చెప్పున్నది.
వాయువుతో ఇది నుగక ప్రైనది. సర్వ వశ్యులతోను కలసి
నముద్రగపై నాట్యం చెయసారినది. " 14 "

మంత్రము ।

సం హి సూర్యైషాగక
నము నర్యైష చథ్సింషి ।
వశా నముద్ర మశ్యుల్యద
భ్రద్రా కోతీంషి లిఫ్రతీ " 15 ".

పదము :
 నమ్మి । హి । సూర్యైష । అగక ।
 నమ్మి । హిం ఇం । నర్యైష । చథ్సింషి ।
 వశా । నముద్రమ్మి । అం । అఖ్యక్తి ।
 భ్రద్రా । కోతీంషి । లిఫ్రతీ " 15 "

ఆనువాదం :

ఈ. గోవు సూర్యునితి సంగక పైనది.
సర్వ సైత్రవంతులతోను సంగక పైనది.
ఈ. కల్యాణారిణి అయిన గోవు అసెక శేజస్సులను భరిస్తున్నది.
నముద్రం మిందుగా మాన్సున్నది. " 15 "

పంచము :

అభివృత్తా హిరిష్యేన
-
య దత్తిష్ఠ యుతావరి ।
అశ్వః సముద్రో భూత్యా 2-
ధ్వన్సున్ధర్త వశి త్యా

॥ 18 ॥

వదము :

అభిఉవృత్తా । హిరిష్యేన ।
-
యత్ । అతిష్ఠః । యుత్యావరి ।
అశ్వః । సముద్రః । భూత్యా ।
అధి । అస్కున్ధర్త । వశి । త్యా

॥ 16 ॥

అసువాదం :

ఓ యుతావరి । సువర్ణ భూషణములతో యుక్త మైన ఓ గోతా!
సిపు సముద్రపై అశ్వరూపిణై వచ్చినాను. ॥ 16 ॥

పంచము :

తద్ భద్రాః న మగచ్ఛన్త
వళా దీష్ట్ర్యిథి స్వధా ।
అథర్వ యత్ దిక్షితో
బ్రహ్మ పూర్ణ హిరిష్యమే

॥ 17 ॥

చదము :

తక్ | భ్రద్రాః | సమ్ | ఆగచ్ఛన్త |

వశా | దీష్ట్రీ | అథో ఇరి | స్వధా |

అథర్వా | యుత్ర | దీష్టితః |

ఉర్మి | ఆన్త | హిరణ్యమే

॥ 17 ॥

అసువాదం :

ఎక్కుడ దీష్టితు దైన అథర్వమేది

సువర్ణమయ మైన ఆనసంపై కూగ్యంమాట⁰

అక్కుదీష భ్రద్రస్తరములు వస్తారు.

దానదాక్తి అయిన గోవు

స్వయంగా అన్నరూపంతో ఉపస్తిత మైనది.

॥ 17 ॥

చంత్రము :

వశా మూత్రా రాజన్యమైన్య

వశా మూత్రా స్వధీ తవ |

వశాయూ యుష్ట ఆయుధం

తత్ శ్చిత్ మహాయత

॥ 18 ॥

చదము :

వశా | మూత్రా | రాజన్యమైన్య |

వశా | మూత్రా | స్వధీ | తవ |

వాయుః । యత్తి । ఆయుధమ్ ।

తత్తః । చిత్తమ్ । అషాయుత

॥ 18 ॥

అనువాదం :

రాజన్యని మాత వశి.

అలాగే ఓ స్వభా । నీ తల్లి వశి.

రాగోసు నుంచి తస్మైర్ణ్యం అయినది.

అంద లో సుంచి చత్రం జనించినవి.

॥ 18 ॥

మంగ్రము .

ఓర్ధ్వ లింగు రుదచరద్

ప్రమ్మణః చక్కదా దథి ।

తత్త త్త్వం ఇత్తిషే వశి

తత్త హోకాషాయుత

॥ 18 ॥

పదము ।

ఉర్ధ్వః । లింగః । ఉత్తి । అచరత్ ।

ప్రమ్మణః । చక్కదాత్ । అథి ।

తత్తః । త్వమ్ । ఇత్తిషే । వశి ।

తత్తః । హోతా । అషాయుత

॥ 18 ॥

అమవాదం :

ప్రభావ్యు ఉచ్చాగం నుంది బిందువు
ఉధ్వగగా బగుబుదేరినది.
ఓ గోవా । అందులో నుండే నీను జనించినావు.
అందులో నుండే తరువాత పోత ఐనించినాడు. || 19 ||

మంక్రము :

ఆన్ని సై గాథా అథవ-
న్నష్టిపోథ్యో లలం వశి ।
పొజస్యాల్ ఇష్టి యుష్ట
న్నసేథ్యో రశ్యయ న్నవ || 20 ||

చదము :

ఆన్నిః । కే । గాథాః । అథవన్ ।
ఉష్టిపోథ్యోః । లలమ్ । వశి ।
పొజస్యాల్త్ । ఇష్టి । యుష్టి ।
న్నసేథ్యో । రశ్యయః । తవ || 20 ||

అమవాదం :

ఓ గోవా । నీ ముఖం నుంది గాథలు ప్రట్టినవి.
నీ కంఠాగ్భాగం నుంది బలం ఉత్సున్న ప్రైనది.
నీ పొదుగు నుంది యుష్ట మానిర్ఘునిందినది.
నీ స్తనముల నుంది కిరణములు ఏరికినవి. || 20 ||

మంగ్రము.

తఃర్మాధ్యా మయనం జాతం

స్తుధ్యాం చ వశి తవ ।

ఆన్త్రేధ్యా ఇష్టిరే అక్రా

ఉదరా దథి పీరుథః

॥ 21 ॥

పదము.

తఃర్మాధ్యమ్ । అయునమ్ । జాతమ్ ।

స్తుధ్యమ్ । చ । వశి । తవ ।

ఆన్త్రేధ్యః । ఇష్టిరే । అక్రాః ।

ఉదరాత్ । అథి । పీరుథః

॥ 21 ॥

అణవాదం ।

ని బాహుసుల నుంచి, తొదల నుంచి

అయునం (గమనం) ఇనించినది.

ఒ గోవా । ని ప్రస్తులలోని పదార్థం నుంచి,

ని ఉదరం నుంచి వనస్పతులు ఉత్పన్నము తైనవి. ॥ 21 ॥

మంగ్రము.

య దుదరం పరుణ

స్తుధ్యమ్ పొవిశధా వశి ।

తత స్తోవ బ్రహ్మ దుఃఖయక

న హ నైత మవేక తవ

॥ 22

పదము;

యక్తి । ఉదరము । వర్ణము ।

అసుచ్చిషీలిధాః । వశి ।

తతః । క్షాయి । బ్రహ్మ । ఉక్తి । అహుయక్తి ।

సః । హి । నైగ్రహు । అవేక్తి । తవ

॥ 22

అమవాసయి

ఓ గోవా । వరుఱుని ఉదరగా రోచికి ప్రవేశించినాడు.

అప్పుడు లభ్య నిన్ను అవ్యాసించిందింది.

అయినకు నీ కళ్ళు తెంపును.

॥ 22

హంక్రము:

సర్వే గర్భా దశేపన్తు

జూయమానా దశ్మాస్వాః ।

సనూవ హి తా మాహు ర్యాశి

బ్రిహ్మాధిః ర్మాపత్తః న హ్యాశిః తథ్మః

॥ 22

వదము :

నర్యై | గర్వాత్ | అవేషన్తు |

జాయమహాత్ | అసూస్య 28 |

సమూహ | హి | తాము | ఆహుః | వశా | ఇతి |

బ్రహ్మైభిః | క్లుప్తః | నః | హి | అస్యః | బస్తు | ॥ 23 ॥

అష్వాదం :

ప్రసవానికి అసమర్థ మైన గర్భంవల్ల

సర్వతః కంపించ సాగిన్నావు.

ఈ గోవు ప్రసవానికి అసమర్థ మని వా రన్నారు.

బ్రాహ్మణులు దానిని బంధువుగా భావిస్తున్నారు. ॥ 23 ॥

మంగ్రము :

యుధ ఏకః సం సృజతి

యూ అస్య ఏక ఇద్ వశి |

తరాంసే యజ్ఞా అభవన్

తరసాం చక్క రథవద్ వశా

॥ 24 ॥

వదము .

యుధః | ఏకః | సము | సృజతి |

యః | అస్యః | ఏకః | ఇత్ | వశి |

కరాంసి । యుళ్లా । ఆభవన్ ।

కరసామ్ । చట్టః । ఆభవన్ । వా ।

॥ 24 ॥

అసుపొదం ।

ఒక యోధుడు వ్యవస్థను ఉత్త న్నం చేపున్నాడు.

అందు లి. గోవును వకం చేసుకొన్న రాదు.

యుళ్లమును శూర్తి చేయువాడు.

అయిన కసులుగా పళాగోట్ట పూరినో.

॥ 24 ॥

హంక్రమ ।

వా యుళ్లం ప్రవర్తగృష్ణీ

వా సూర్య మధారయ్ ।

వాయో మున్ రవిః-

దోదనో బ్రహ్మాండ సుహ

॥ 25 ॥

పదము ।

వా । యుళ్లమ్ । ప్రవర్తి । అగృష్ణీక్ ।

వా । సూర్యమ్ । ఆధారయ్ ।

వాయోమ్ । అన్ । అవిష్కరి ।

దీదనః । బ్రహ్మాండా । సుహ

॥ 25 ॥

మవదం:

పళ గాన, నా కోర్కు గె జ్ఞాన్ సీకరి చినుల.

గొని సూక్ష్మాగ్ని దేర్చు వు ఇరుగా,

దీఁ ఉఁ ఒదనం ప్రశ్ని చిఱన్నది.

ఖాచ్యు గుండ లు బ్రాహ్మించి గాదా.

॥ 25 ॥

" లైట్ "

గా మేవాస్ గృత మూపు-

వ్రోం మృత్యు ముపొస్తి ।

వేదం సర్వ సుధిపద్

వీవా చునుఛ్యాఁ అఁ.రాః

విశర బుష్టయుః

॥ 26 ॥

వరచు

పూము । వివ । అఁ. గృతము । ఆహుః ।

పూము । మృత్యుము । ఇహ । ఆస్తి ।

పూ । ఇదము । సర్వము । అధిపతి ।

దీవాః । చునుఛ్యాఁ । ఆయురాః ।

విశరః । బుష్టయుః

॥ 26 ॥

అష్టవాదం :

దేవతలు రాగోపును అమృత మని వాకొంటాను.

రాగోవును మృత్యుశ్రుగా రూదా ఉపాసిస్తాడు

వశాగోవు రాసర్వ దూషణులతోను ఉన్నది.

దేవతలుగా, మనమృగ్యాలగా, అసుగులుగా,

పితరులుగా, బుధులుగా—

" 26 "

మంత్రము :

య ఏవం విద్యాక్తి స

వశాం ప్రతి గృహీత్యాక్తి ।

తథా హి యజ్ఞః సర్వపాద

దుహౌ దాక్షేచనపస్వరన్

" 27 "

పదము :

యః | ఏవమ్ | విద్యాక్తి | సః |

వశామ్ | ప్రతి | గృహీత్యాక్తి |

తథా | హి | యజ్ఞః | సర్వపాదిక్తి |

దుహౌ | దాక్షే | అసుచనస్వరన్

" 27 "

అష్టవాదం :

ఈ తత్త్వాన్ని తెలిసిన చాదు

వశాగోదానాన్ని ప్రతిగహించవచ్చును.

దీనిసి దానం దేసిన దాతరు యజ్ఞం

సర్వ ప్రశారములఁగా నఫలమై
విద్రితం చార లంఘిదాయి ఉన్నతుంచి.

* 27 *

క్రమః

సో ఇహ్వా వరుణ

యత్త దీద్య భ్యానసి ।

సాం యూ షథ్యై రాష్ట్ర

వా దుష్టుంగహ

* 28 *

క్రమ

స్రసః । ఇహ్వాః । వరుణస్య ।

యత్తః । దీద్యః । ఆనసి ।

సామ్రాజ్యః । యూ । షథ్యై । రాష్ట్రః ।

ః । వా । దుఃఖ్రిత్తిగహ

* 28 *

శసనాదం :

వరుణుని వదసంటి మూడు సాయర బున్నారి.

అచి ప్రశారిస్తున్నావి.

పాటిలో ఏది విశిష్టగా ప్రశారిస్తూ దీ,

అది వాగోవి అస్తుంచి.

ఎందుకనే దానని ప్రశిగహించదం

అచి గష్ట మౌరుంచి.

* 28 *

మంత్రము :

చతుర్ధా రేతిః అథవద్ పాయా ।

ఆహ స్తురీయ మమృతం కరీయం

యుజు స్తురీయం వశవ స్తురీయమ్

॥ 26

పదము :

చతుర్ధా । రేతిః । అథవద్ । పాయా ॥

ఆహః । కురీయమ్ । ఆమృతమ్ । తురీయమ్ ।

యుజ్మః । కురీయమ్ । వశః । కరీయమ్

॥ 27

అసువరం .

రాగోపతు ది. దిన రేతిను నాయుగుగా విభక్త మైని,

బలం కూడా లాలాగుగా విభక్త మైయి,

అమృతం నాయుగుగా విభక్త మైనది.

యుజుం నాయుగుగా విభక్త మైనది.

యుజుః కుతులు నాలగుగా విభక్తము లైనది.

॥ 28

మంత్రము :

వా ద్వా ర్వా వ్యధిషి

వా విష్ణుః ప్రశాపతిః ।

వాయుః ముగ్ద మవిషి

న్నావ్రా వస్తుశ్చ ర్యే

॥ 29

పదము.

వశా । ద్వ్యా । వశా । సృంగిలీ ।

వశా । విష్టు । ప్రతిశా 2. జీ ।

వశాయూః । దుగ్ధము । ఆచింస్ ।

సాధార్ణః । వనవః । చ । ర్యే

■ 30 ■

అమవాసం ।

ఎంగీపు ద్వ్యాగోఽి ।

ఏ గీ సృంగిలీగోఽి ।

అంగీ ప్రతిశాగోగు ద్వ్యాసు విష్టుచు

సాధార్ణః, వశాయూః, ప్రతిశా 2. జీ

వింస్ । వ్రింస్ ।

■ 30 ■

సంక్రిమ

వశాయూ దుగ్ధం పీత్యా

సాధార్ణ వంపశ్చ ర్యే ।

కై వై ప్రథ్మస్య విష్టులీ

వయో అసాగ్ ఉపీ..తీ

■ 31 ■

పదము.

వశాయూః । దుగ్ధము । పీత్యా ।

సాధార్ణః । వనవః । చ । ర్యే ।

తే । వై । త్రిధ్వన్యః । విష్టవీ ।
వయుః । అస్యా । ఉపీ । ఆసక్తి

॥ 31

అసువాదం ।

సాధ్యులు, వసుపులు తఁ వశాదుగ్గాప్తి

పానం దేసిన తర్వాత

పారకి స్వగ్రంథో తఁ గోప్తిరం । భృ మౌరుంది.

॥ 31

మంత్రము:

సోము మేనా మేకే దుహీః

ఘృత మేక ఉపీసకీ ।

య ఏవం విదుషీ పశాం దదు-

నై గుణ త్రైదివం దివః

॥ 32

పదము ।

సోముము । ఏనాము । ఏకీ । దుహీః ।

ఘృతము । ఏకీ । ఉపీ । ఆసక్తి ।

ర్యే । ఏవము । విదుషీ । పశాము । దదు ॥ ।

తే । గుణః । త్రిఉదివము । దివః

॥ 32 ।

అసువాదం:

తఁ గోపు నుంచి సోమరశాన్ని కొండరు దోహనం చేస్తారు.
కొండరు ఘృతాన్ని దోహనం చేస్తారు.

రి. రథగురు విల్యు స్తుగు రి. గురుగు
దునం వీసిరుగు
ఒనమునగు, ప్రించుసు ఎక్కుగు

• 22 •

పంక్రము :

శ్రూహ్ముజేట్రోగ్ పకం ద్వత్త్వు
సర్వం ల్లోర న్నన చెఱ్ముకే ।
యితం వ్యాచస్తాగ్ మాంగ్త
షాప్ శ్రూధ్మోగ్ తవ'

• 23 •

వరము.

శ్రూహ్ముజేవ్యో । పకాము । ద్వత్త్వు ।
సర్వాన్ । లోరన్ । సమ్ । అఱ్ముకే ।
యితమ్ । షా । అస్తామ్ । ఆంగ్తమ్ ।
అప్ । శ్రూహ్ము । అథ్ అం । తవ్ ।

• 23 •

అమవాసయం :

శ్రూహ్ముయిలకు విళగోదాను, చేసి
సర్వాల్క శ్రోప్త్రీగ్ ప్రపంచాన,
దీసిల్ యితమును, శ్రూహ్మును,
రపున్నము లప్పున్నిము..

• 24 •

పంచ్రము ।

వశాం దేవా ఉష కీపర్సి

వశాం మనుష్యాం ఉత ।

వశిదం సర్వ్య మథవద్

యూవక్త సూర్యో వివశ్యాతి

॥ 34 ॥

పదము ।

వశామ్ । దేవా । ఉష । కీపర్సి ।

వశామ్ । మనుష్యాః । ఉత ।

వశా । ఇదమ్ । సర్వ్యమ్ । అభవక్త ।

యూవక్త । సూర్యః । వివశ్యాతః

॥ 34 ॥

అసువాదం ।

దేవతలు ఈ గోపుష్ట ఉపభీషణం దేస్తున్నారు
మనుష్యలు కూడా దీనిని

తమ జీవతాసికి ఆధారంగ చేసుకున్నారు.

ఈ గోపు ఈ సర్వ్యరూపాలను ధరిస్తున్నది
సూర్యు దెంతవరలు ప్రకాశిస్తుంటాడో

అంతవరకూ ఇదిలా కొనసాగుతూనే ఉంటుంది. ॥ 35 ॥

ఇది పదవ సూక్తం.

ఇది పదవ ఆమవాళం.

ఇది పదవ కాండ.

17330

370

ONE RUPEE
KARNATAKA STATE

పెళుసు
**ఆధుర్మిక వేద
నంబోత్ - 4**

మంత్రపదార్థసిద్ధుతం

గ్రహశాస్త్రం

కృష్ణాజుల్లాచార్య విద్యాకవిష్టం డి.ఎస్.

శ్రీమద్

శ్రీమతి తిరుపతి దేవస్థానములు -
తిరుపతి

